

DE BRABANTSE LEEUW

TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE

De Brabantse Leeuw

Tijdschrift voor genealogie

De Brabantse Leeuw is een uitgave van de
Stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening

Redactieadres:

De Brabantse Leeuw

Postbus 1104, 5200 BD 's-Hertogenbosch

Tel.: (073) 6146193 / fax: (073) 6123546

Redactie:

drs L.F.W. Adriaenssen (voorzitter), mr G. Berkelmans, dr ir C.H.J.
van den Brekel, L.F.P.M. de Brouwer, P.G.A.M. Peeters-Veraart en
ir J.G.N.M. van der Zanden

Basis-ontwerp: NIKA Grafische Vormgeving, Vught

Lay-out en opmaak: L.F.W. Adriaenssen, Amsterdam

Druk: Biblo, 's-Hertogenbosch

Abonnementen en losse nummers:

De Brabantse Leeuw verschijnt vier maal per jaar. Prijs losse
nummers: f 12,50. Abonnementen: f 39,50, buitenland f 42,50.
Introductie-abonnementen: f 25,00 voor de lopende jaargang. Beta-
ling abonnementen na toezending van een acceptgiroformulier.
Abonnementen kunnen met elk nummer ingaan. De berekening
geschiedt per kalenderjaar. Opzeggingen zijn alleen schriftelijk
mogelijk voor 1 december.

Registers:

De registers van alle jaargangen zijn samengebracht in het soft-
warepakket HazaZoek. De prijs van deze cumulatieve index be-
draagt f 40,00. Jaarlijkse aanvullingen zijn te verkrijgen voor f 7,50.

Opgave van abonnementen, bestellen van HazaZoek, losse num-
mers en oude jaargangen:

Stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening

t.a.v. Ria de Folter-Sebregts

Postbus 1104, 5200 BD 's-Hertogenbosch

Tel.: (073) 6146193 / fax: (073) 6123546

ISSN 0006-8632

brg

DE FAMILIE SCHILDERS IN DE MIDDELEEUWEN

Een Bossche patriciërsfamilie

L.F.W. ADRIAENSSEN

Afkortingen

AKH	Archief Sint-Janskathedraal 's-Hertogenbosch
ARAB	Algemeen Rijksarchief Brussel
ARAG	Algemeen Rijksarchief 's-Gravenhage
GAH	Gemeentearchief 's-Hertogenbosch
RANB	Rijksarchief in Noord-Brabant

(Vervolg van p. 247 van de vorige jaargang)

Ilbis. CLAES SCHILDER DE JONGE, misschien schepen van Den Bosch in 1368¹²⁰, kocht in dat jaar van Peter van Hokelem het derde vak in het gewand- of lakenhuis (*stallum in domo pannorum*), dat van Dierck van Hokelem was geweest.¹²¹ In het lakenhuis, dat van de hertog was, werden de lakens gesneden en vond de detailhandel plaats. Ten nadele van de wevers hadden de gewandsnijders het monopolie op de handel. Deze floreerde zozeer, dat het lakenhuis kort na 1330 was uitgebreid met de Corte Cameren.¹²²

Schepenzegel van Claes Schilder (1368).

Claes Schilder stierf voor 1371. Bij Leria was hij vader van de volgende kinderen. Als weduwe gaf Leria samen met de kinderen een hoeve te Dommelen in erfpacht aan Willem Goyart Bierkens van Zeelst om jaarlijks 8 mud rogge Bossche maat.¹²³ *Willem Scilder, machtich ghemaect van Leriën Scilders, synre moeder*, won in 1367 een huis en erf aan de Markt uit, dat van Claes Schilder de oude was geweest.¹²⁴

In 1370 verkochten Claes' kinderen aan Hadewych van Neynsel een erfcijns van 30 schellingen 10 penningen uit een huis bij de Vismarkt en een van 50 schellingen op een huis in de Orthenstraat, geërfd van hun moeder en door deze van Katarina, vrouw van ridder Jan van Eyndoven.¹²⁵

120. A.M. van Lith-Droogleever Fortuijn, J.G.M. Sanders en G.A.M. van Synghele (uitg.), *Kroniek van Peter van Os. Geschiedenis van 's-Hertogenbosch en Brabant van Adam tot 1523* ('s-Hertogenbosch, 1997) 97.

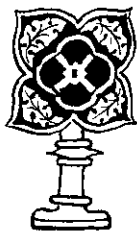
121. GAH, R 1175, f 97, 23 februari 1368.

122. N.H.L. van den Heuvel, *De ambachtsgilden van 's-Hertogenbosch vóór 1629. Rechtsbronnen van het bedrijfsleven en het gildewezen* (Utrecht, 1946) 353, 354.

123. GAH, R 1192, f 466^v, 8 mei 1422.

124. GAH, R 1799, f 15, 11 januari 1367; f 20, 8 februari 1367.

125. GAH, Groot Begijnhof, oorkonde 46, 2 mei 1370. Vgl. oorkonde 130, 27 januari 1412: Arnt Ysbouts had een kwart van genoemd huis in de Orthenstraat in erfcijns ontvangen van Jan van Eyndoven en Katelijne van Neynsel.

Notarismark van Henrick van Neynsel (1336).

126. GAH, Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 1123, 15 januari 1393. Groot Ziekengasthuis 3222, 21 mei 1364; 31 oktober 1395; 12 mei 1396. Idem 3315, 27 juli 1396 (2 akten); 10 mei 1410. R 1179, p. 309, *datum quinta post Huberti* 1393. M. Spierings, „Het obituarium of dodenboek van de Sint-Janskerk te 's-Hertogenbosch (1280–1435)”, *Boschboombladen*, 23 (januari 1979), 42.
127. B.C.M. Jacobs, *Justitie en politie in 's-Hertogenbosch voor 1629. De bestuursorganisatie van een Brabantse stad* (Assen, 1986) 245–248.
128. H.P.H. Camps, *Oorkondenboek van Noord-Brabant tot 1312. I. De meierij van 's-Hertogenbosch (met de heerlijkheid Gemert)* (2 stukken: 's-Gravenhage, 1979) II, 839.
129. Spierings, *Het obituarium*, 42.
130. GAH, R 1179, p. 144, *datum sexto post Oculi* 1392. Vgl. R 1182, f 36^v.
131. GAH, Rijke Claren 43, f LXI^v.
132. AKH, Kerkarchief Sint-Jan 2931, f CCCXVII.
133. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 49, f 25.
134. GAH, R 1187, f 332^v.
135. Van Lith-Droogleever Fortuijn c.a., *De kroniek van Peter van Os*, 53, 61, 67, 71, 72.
136. A. van den Bichelaer, *Het notariaat in Stad en Meierij van 's-Hertogenbosch tijdens de Late Middeleeuwen (1306–1531)* (Amsterdam, 1998), bijlage I, no. 277.
137. AKH, Kerkarchief Sint-Jan 2931, f CXXII.
138. AKH, Kerkfabriek Sint-Jan 2931, f CII^v; vgl. f CIII.
139. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 49, f 25^v.
140. GAH, Rijke Claren 43, f LXI^v, *datum in crastino beatorum Synonis et Jude apostolorum* 1393. Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 256a, 29 september 1342.
141. GAH, Groot Begijnhof 76, 8 juni 1383.
142. GAH, Groot Begijnhof 130, 27 januari 1412.
143. GAH, Begijnhof, oorkonden 46, 56, 63, 64, 69, 78, 79, 81 en 86, de laatste het testament van 30 september 1390.
144. Jacobs, *Politie en justitie*, 257, 258.

De voornaam Leria zag ik behalve bij de familie Schilders en aanverwante geslachten in de veertiende en vijftiende eeuw alleen nog bij de familie Van Neynsel.¹²⁶

I. HENRICK VAN NEYNSSEL, schepen van Den Bosch in 1279, 1286, 1290, 1291, 1293, 1295, 1297 en 1301–1304¹²⁷, was in 1306 nog in leven.¹²⁸ Hij was gehuwd met Leeria, met wie hij een jaargetijde stichtte in de Sint-Janskerk.¹²⁹ In het lakenhuis bezat hij een stal of vak, dat via zijn zoon Wellen vererfde op zijn kleindochter Leria van Neynsel.¹³⁰ Kinderen:

1. Bertha van Neynsel en haar broer Gerit belastten hun huis aan de Vismarkt met 10 £ erfcijs.¹³¹
2. Gerit van Neynsel, volgt onder II.
3. Wellen van Neynsel, volgt onder IIbis.
4. Ridder Jan van Neynsel¹³², stierf in 1360.¹³³

II. GERIT VAN NEYNSSEL¹³⁴, schepen van Den Bosch in 1323–1335¹³⁵, kocht in 1329 een deel van een omwaterde hoeve te Boekel. Hij trouwde met Truda en werd de vader van:

1. Henrick van Neynsel¹³⁶, priester en notaris, bezat een huis op de Papenhulst.¹³⁷ Uit een huis in de Hinthamerstraat over de Geerlingsebrug werden cijzen betaald voor de jaargetijden in de Sint-Janskerk van Aleydt en Gerit van Neynsel en voor de dote van Henrick van Neynsel aan het Sint-Martensaltaar in die kerk. Gelders waren de broers Willem en Jan van Neynsel, van wie de eerste priester was.¹³⁸ Henrick werd in 1341 gekozen tot landdeken van Cuyk en is in 1367 overleden.¹³⁹
2. Agatha van Neynsel¹⁴⁰, begijn. Haar medebegijn Lisbeth van Eyndoven maakte voor haar en de begijn Lisbeth van Eyndoven legaten.¹⁴¹ In 1412 droeg Agatha's dochter Gertruyt dochter wijlen Jan Zegers een van haar tante Hadewich geërfde erfcijs op aan het begijnhof.¹⁴²
3. Hadewich van Neynsel¹⁴⁰ was meesteres van het Groot Begijnhof, minstens van 1370 tot zij in 1390 testeerde¹⁴³ en blijkbaar kort nadien overleed. Aan haar zus Agatha, mede-begijn, liet zij de helft van een eijs uit een huis bij de Vismarkt, terwijl Jan Hermans van Eyndoven een erfcijs kreeg van £ 3 5 schellingen oud geld.
4. Truda van Neynsel trouwde met Herman van Eyndoven, schepen van 's-Hertogenbosch in 1343 à 1354¹⁴⁴, waaruit Truda, Jacob, Jan en

een dochter werden geboren, van wie de laatste trouwde met Jan Berwout.

5. Katheryn van Neynsel¹⁴⁵ trouwde met ridder Jan van Eyndoven († 1360¹⁴⁶). Hun huwelijk bleef kinderloos. Uit zijn tweede huwelijk, met jonkvrouw Mechtelt van Kessel, werden Willem van Kessel, Jan en Ghevaert van Eyndoven en Dirck Bylant geboren.
6. Leria van Neynsel, gehuwd met Claes Schilder.

IIbis. WELLEN VAN NEYNSEL was schepen van Den Bosch in 1330, 1332, 1333 en 1335.¹⁴⁷ Hij trouwde met de Bossche schependochter Heylwich Thomas van Uden. In 1400 gaf Claes Henrics Schilder aan zijn oom Jacob Schilder, wilhelmië, een cijns uit het huis van wijlen Wellen van Neynsel in de Hinthamerstraat.¹⁴⁸ Kinderen:

1. Dely van Neynsel trouwde met Gielis Gerlacs en testeerde in 1364 ten gunste van de gebroeders Wellen en Willem van Neynsel en voorts van Thomas van Neynsel, pastoor van Meerveldhoven, Jan van Neynsel, pastoor van Waalre en Valkenswaard, en zijn zuster jonkvrouw Leria van Neynsel, en van de kinderen van Jacob Coptyt. Thomas, Jan en Leria kregen een hoeve te Volkel onder Uden. Hun zus Bertken had al eerder de helft van de hoeve *op die Hove* te Uden gekregen.¹⁴⁹
2. Leria van Neynsel¹⁵⁰ (Elisabeth genaamd Leria) maakte uit onderpanden te Volkel onder Uden legaten van 40 schellingen aan de kerkfabriek van de Sint-Janskerk te 's-Hertogenbosch en van 2 £ 10 schellingen aan het Sint-Elisabethaltaar in die kerk.¹⁵¹ Te Volkel bij de Agathakapel bezat zij een hoeve.¹⁵² Zij stierf vermoedelijk op 29 september 1392.¹³⁶
3. Thomas van Neynsel, pastoor van Meerveldhoven, stierf in 1364 à 1370.
4. Jan van Neynsel, investiet van Waalre en Valkenswaard sinds 1352, stierf op 17 april 1370.¹⁵³ Aan de kerkfabriek van de Sint-Jan te 's-Hertogenbosch liet hij een legaat van 3 £ 5 schellingen uit zijn huis achter de minderbroeders *in oppositum hospicii dicti dLam* (tegenover de herberg Het Lam).¹⁵⁴
5. Bertken van Neynsel trouwde met Jan van Loon. Hun zoon Jan van Neynsel¹³⁶ werd in 1348 of 1349 tot priester gewijd, was persoon van Sint-Huibrechtslille, werd in 1352 gekozen tot land-

145. GAH, Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 256a, 29 september 1342.

146. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 49, f 25. Spierings, „Het obituarium”, 19.

147. Jacobs, *Justitie en politie*, 25, 257.

148. GAH, R 1181, f 307^v, 13 januari 1400.

149. GAH, Groot Ziekengasthuis 3222, 21 mei 1364.

150. AKH, Kerkfabriek Sint-Jan 1778, 11 mei 1388. GAH, R 1179, p. 83.

151. AKH, Kerkfabriek Sint-Jan 2931, ff CCCXIX en CCCXIX^v.

152. GAH, R 1180, p. 601, 5 dagen na Dionisius 1396.

153. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 49, f 25^v.

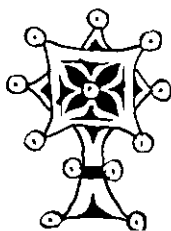
154. AKH, Kerkfabriek Sint-Jan 2931, f LIIII.

155. Spierings, „het obituarium”, 42.

156. Van den Bichelaer, *Het notariaat*, bijlage 1, no. 351.

157. Jacobs, *Justitie en politie*, 257-259.

158. Jacobs, *Justitie en politie*, 257, 259-262.

Notarismark van Mathijs Schilder (1370).

159. GAH, R 1207, f 256.
160. Jacobs, *Justitie en politie*, 259.
161. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 49, f 27.
162. Zie noot 165.
163. Met dank aan Hans Vogels te Helmond, die mij op het goede spoor zette.
164. Van den Bichelaer, *Het notariaat*, bijlage 1, no. 353.
165. GAH, Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 559, 21 april 1365.
166. GAH, Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 456, 29 juli 1359; 458, 25 november 1359; 461, 2 december 1459; 480, 24 augustus 1360; 497, 21 augustus 1361; 564, 19 mei 1365; enz. Spicrings, „Het obituarium”, 50.
167. L.H.C. Schutjes, *Geschiedenis van het bisdom 's-Hertogenbosch* (5 dln.: Sint-Michielsgestel, 1870–1876) IV, 231.
168. W.F.H. Oldewelt, *Rekeningen van de Illustere Lieve Vrouwe Broederschap (1330–1375)* (Z.pl., 1925) 75, 83–85, 88, 90, 93, 95, 97, 103, 110, 112, 116. GAH, Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 769, 13 februari 1376.
169. A. Smeijers, „De Illustre Lieve Vrouwe Broederschap te 's-Hertogenbosch. Archivalia bijeengebracht”, *Tijdschrift der Vereeniging voor Nederlandsche Muziekgeschiedenis*, XI, XII (1925, 1926), XI 203, 204.
170. Smeijers, „De Illustre”, XI, 205, 206.
171. G.C.M. van Dijk, *De Bossche optimaten. Geschiedenis van de Illustere Lieve Vrouwebroederschap te 's-Hertogenbosch, 1318–1973* (Tilburg, 1976) 180. Zie ook Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 52, rekening 1387–1388, f 107^v; rekening 1388–1389, f 112^v; rekening 1389–1390, f 120^v.
172. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 49, f 28. Idem 52, rekening 1400–1401, f 6. ABH, Obituarium van de Sint-Jan te 's-Hertogenbosch, p. 140.
173. GAH, R 1181, f 307^v, 13 januari 1400.
174. GAH, Groot Ziekengasthuis 2135, 6 juli 1357.
175. H. Hens e.a., *Mirakelen van Onze Lieve Vrouw te 's-Hertogenbosch 1381–1603* (Tilburg, 1978) 285.

deken van Woensel en is na 1382 overleden.

6. Henrick van Neynsel¹⁵⁵ was priester en had een bastaarddochter:

A. Leria van Neynsel¹⁵⁶ kreeg van haar tante Dely van Neynsel in 1364 een legaat. Zij was gehuwd met Goyart Sceyvel, schepen van Den Bosch in 1336–1366.¹⁵⁷

7. Jut van Neynsel trouwde met Jacob Coptiten, schepen van Den Bosch in 1339–1347 en 1366–1414¹⁵⁸, waaruit Wellen van Neynsel¹⁵⁹ werd geboren, die in 1367 schepen was¹⁶⁰ en in 1377 stierf.¹⁶¹

In twee akten wordt Mathijs, zoon van Claes Schilder en Lerya, een erfgenaam en bloedverwant genoemd van Gerit van Neynsel.¹⁶² Gezien de leeftijd moet Claes Schilder een generatiegenoot zijn geweest van ridder Jan van Eyndhoven. De hypothese is, kortom, dat zijn vrouw Lerya een dochter was van Gerit van Neynsel.¹⁶³

De kinderen van Claes Schilder en Lerya (Gerits van Neynsel) volgen na Claes' bastaard:

1. Claes Schilder, volgt onder IIIbis op pagina 5.
2. Mathijs Schilder¹⁶⁴, priester, was in 1365 erfgenaam van Gerardus van Neynsel¹⁶⁵, vermoedelijke grootvader. Bij diens priesterzoon Henrick Geryts van Neynsel, notaris in Den Bosch, kan hij het vak hebben geleerd. Minstens sinds 1359 was hij, met een keizerlijke admissie, notaris.¹⁶⁶ De akten werden verleden in het wilhelmiëtenklooster, het Geefhuis en op andere locaties. Sinds 1383 was hij kanunnik van de collegiale Sint-Janskerk te 's-Hertogenbosch.¹⁶⁷

Van de prestigieuze broederschap van Onze Lieve Vrouw in de Sint-Janskerk, waarvan hij minstens sinds 1358 lid was, was was hij in 1361–1376 proost.¹⁶⁸ Voorts was hij in 1384–1386 cantor van deze broederschap.¹⁶⁹ In 1388 en 1391 kreeg hij vergoedingen van de broederschap voor verteringen met de zangers in zijn huis.¹⁷⁰ In 1384 nuttigde de elite van de broederschap in zijn woonhuis een zwaan.¹⁷¹ Van de kerk van *Wilghen* was hij de niet residerende rector. Op 7 mei 1400 is heer Mathijs overleden.¹⁷²

3. Jacob Schilder¹⁷³ was conventueel van het wilhelmiëtenklooster Porta Coeli op de Bazeldonk bij Den Bosch en in 1357 *cellarius* ofwel keldermeester van zijn convent.¹⁷⁴ In 1383 getuigde hij over de miraculeuze genezing van Jan Zac, een blinde volder uit Gouda, die dankzij een bedevaart naar het wonderbeeld van Maria in Den Bosch weer ziende werd.¹⁷⁵
4. Willem Schilder, volgt onder IIIter op pagina 6.

5. Henrick Schilder, volgt onder IIIquater.
6. Wellen Schilder, volgt onder IIIquinquies.
7. Gerit Schilder, volgt onder IIIsexies.
8. Claes Schilder¹⁷⁶ was *persoon* of investiet van Geffen. De Mariabroederschap in de Sint-Janskerk van Den Bosch ontving in 1355 6 groten van heer Claes Schilder voor de eerste mis¹⁷⁷, waaruit als zijn vermoedelijke geboortejaar 1330–1331 kan worden afgeleid. Hij bezat in de stad een huis aan de *Weverhuls* (thans Papenhulst), dat hij in 1379 belastte met een erfpacht van 10 mud rogge.¹⁷⁸ In 1388 is hij overleden.¹⁷⁹

In 1348 werd te Thorn een akte verleden voor de notaris *Nicholaus filius quondam Nicholay Scilders senioris de Buschoducis*.¹⁶⁴ Zie voor het verwarrende onderscheid tussen verschillende seniors en juniors Claes Schilder p. 240 van de vorige jaargang.

9. Otto Schilder.¹⁸⁰
10. Truda Schilder¹⁸¹ was begijn te 's-Hertogenbosch. In 1399 of 1400 verkochten haar broer Mathijs en zus Katharina de cijns die Truda hen weleer had geloofd te betalen uit het goed *ter Halver Milen* tussen Vessem en Oerle en uit een kamer in het Groot Begijnhof.¹⁸²
11. Katharina Schilder.¹⁸³

IIIbis. CLAES NATUURLIJKE ZOON CLAES SCHILDER, schoenmaker. De slechts in de families Van Neynsel en Schilders voorkomende naam van zijn dochter Lerya lijkt een vernoeming naar de wettige vrouw van Claes Schilders de jonge, zijn stiefmoeder, wat doet vermoeden dat hij is opgevoed in het huis van zijn vader. In 1424 is sprake van *Heilwich wedu wilner Claes Scilders des scoenmakers*.¹⁸⁴

Claes woonde in de Kerkstraat, waar hij een huis in erf-cijns had ontvangen van Dierck Yewaenss van den Grave, heilige-geestmeester van Den Bosch.¹⁸⁵ In 1432 belastte zijn zoon Pauwels het huis aldaar met een lijfrente van 30 schellingen ten behoeve van Claes Roelof Swisen, die zich daarmee voldaan verklaarde van hetgeen Claes Schilder hem had vermaakt.¹⁸⁶

Schoenmaker Claes was vader van:

1. Pauwels Claes Schilder¹⁸⁷, schoenmaker in de Kerkstraat¹⁸⁸, kocht in 1422 een huis in de Hinthamerstraat bij de *Pijnnappelspoirt*.¹⁸⁹ Zijn weduwe Katharina schonk aan de Sint-Janskerk haar huis, erf en hof *in vico Hinthamensi inter duas portas exteriores eiusdem vici* (in de Hinthamerstraat tussen de twee poorten), een erfpacht van 6 zesterzaad rogge en een erfcijs van 4 £; dit vermogen werd in 1455 gebruikt om een nieuw altaar van Sint Eligius in de Sint-Janskerk op te richten.¹⁹⁰

176. GAH, R 1177, f 394, 1387. Hens e.a., *Mirakelen van onze Lieve Vrouw* 441, 495.

177. Oldewelt, *Rekeningen van de Illustere Lieve Vrouwe Broederschap*, 66.

178. GAH, R 1176, f 116^v, september 1379.

179. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 49, f 26^v. Idem 52, rekening 1387–1388, f 107.

180. GAH, R 1207, f 45^v, 6 februari 1437.

181. GAH, R 1182, f 71^v, 10 juni 1399 of 1400. R 1183, f 58, *datum in festo Zeverini* 1403.

182. GAH, R 1182, f 171, een week na zondag Letare 1399 of 1400.

183. GAH, R 1207, f 89^v, 23 mei 1437: verkoop van een cijns uit een huis aan de Markt, die weleer was verkregen van Catharina wijlen Claes Schilder

184. GAH, R 1194, f 202^v, 13 maart 1424.

185. GAH, R 1212, f 212^v, 10 september 1442.

186. GAH, R 1202, f 219, 19 februari 1432. Vgl. noot 185

187. GAH, R 1193, f 167^v, 28 december 1422. R 1200, f 202, 21 februari 1430; f 273, 17 februari 1430. R 1227, f 29^v, 4 december 1456.

188. GAH, R 1199, f 184^v, 11 januari 1429. R 1215, f 157, 16 januari 1445.

189. GAH, R 1191, f 313^v, 25 mei 1422.

190. AKH, Kerkarchief Sint-Jan 1266, 31 mei 1455.

191. GAH, R 1213, f 264, 22 oktober 1442. R 1221, f 218^v, 7 oktober 1450. R 1224, f 155^v, 3 januari 1454.
192. GAH, R 1212, f 212^v, 21 april 1432. Vgl. R 1227, f 29^v, 4 december 1456.
193. AKH, Kerkfabriek Sint-Jan 2931, f CCLVII^v.
194. GAH, R 1203, f 216^v, 16 juli 1433.
195. GAH, R 1221, f 218^v, 7 oktober 1450.
196. AKH, Kerkfabriek Sint-Jan 1268, 24 november 1393. GAH, R 1177, f 232, daags na Palmzondag 1386. R 1178, f 108^v, daags na de octaaf van Pinksteren 1389 of 1390; f 136, 21 januari 1390; f 383, 7 januari 1390. R 1179, p. 446, *datum in crastino Marcelii* 1392. R 1180, p. 240, 1393 à 1395. R 1182, f 36^v, 11 dagen na Pasen 1399 of 1400. R 1183, f 364, daags na Sint-Laurens 1404. R 1219, f 79^v, 12 juli 1449. R 1799, f 46, 10 januari 1390; f 51, 9 januari 1391; f 52^v, 3 januari 1391; f 98, 1395; f 98^v, *des manendachs na der octaven van Paeschen* 1395; f 100, 1395; f 105, *des manendach na sente Agaten dach* 1395. Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 1010, 4 januari 1388. A. Verkooren, *Inventaire des chartes et cartulaires des duchés de Brabant et de Limbourg et des pays d'Outre-Meuse* (13 dln. in 3 stukken; Bruxelles, 1910–1976) VII, no. 4981, 13 december 1376; 2e serie, dl. III, 100, no. 7342, 24 juli 1399.
197. Van den Bichelaer, *Het notariaat*, bijlage 1, no. 382.
198. Van Lith-Droogleeve Fortuijn c.a., *De kroniek van Peter van Os*, 100, 101, 104, 108, 111.
199. R.A. van Zuijlen, *Inventaris der archieven van de stad 's Hertogenbosch, chronologisch opgemaakt en de voornaamste gebeurtenissen bevattende. (Stadsrekeningen van het jaar 1399–1800)* (2 stukken; 's-Hertogenbosch, 1863–1866) I, 1.
200. GAH, R 1265, f 367^v, 17 juli 1493.
201. GAIL, R 1176, f 157, *datum quinta post Martini* 1381.
202. GAH, R 1176, f 216, *datum in crastino Assumptionis* 1382.
203. GAH, R 1177, f 394, 1387. R 1178, f 204, 1391.
204. GAIL, Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 1241, 20 juli 1398.
205. GAIL, Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 1229, 4 oktober 1397.
206. Oldewelt, *Rekeningen van de Illustere Lieve Vrouwe Broederschap*, 79, 84.
207. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 49, f 28. Idem 52, rekening 1404–1405, f 24 (vgl. f 23).
208. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 52, rekening 1396, f 139^v.
209. GAH, R 1180, p. 85, *datum feria secunda post dominicam Cantate* 1394.

Pauwels had een dochter:

- A. Engel Pauwels Schilder, die wordt vermeld in 1442–1450¹⁹¹, was begijn op het Groot Begijnhof te 's-Hertogenbosch. Zij verkocht in 1442 het van haar vader en diens vader geërfde huis in de Kerkstraat; de koper beloofde haar elke Maria Geboorte 8 £ paaiments te betalen.¹⁸⁵ Eveneens in 1442 verkocht zij een erfpacht van 1 mud rogge uit onderpanden te Schijndel, die zij had verworven van haar grootvader Claes Schilder.¹⁹²

Een van haar erfgenamen was Claesken Roelofs die Wyse, begijn te 's-Hertogenbosch.¹⁹³

2. Claes Claess Schilder¹⁹⁴ was de vader van:

- A. Kathelyn Claess Schilder en de kinderen en kleinkinderen van Claes Sceyve verkochten in 1450 elk voor de helft een erfcijns van 8 £ paaiments uit een huis in de Kerkstraat, die weleer was gelooft aan Engel Pauwels Schilder.¹⁹⁵

3. Lerya Claes Schilders trouwde met Rutger Jacop Rutten. Hun dochter Heylwich verkocht in 1433 goed aan haar oom Pauwels Schilder.¹⁹⁴ Heylwich trouwde met Jacop, bastaard van de Bossche priester en notaris Pauwels Borcharts van Zulichem.¹⁹⁷

III^{ter}. WILLEM SCHILDER¹⁹⁶ was in 1380–1396 verschillende malen schepen van Den Bosch¹⁹⁸ en in het laatste jaar van de veertiende eeuw rentmeester.¹⁹⁹ Hij bezat een hoeve te Loon op Zand²⁰⁰ en was gegoed te Heesch²⁰¹, in de vrijdom van Den Bosch²⁰², in Maren en in Geffen. In de laatste heerlijkheid bezat hij in 1387–1391 een huis dat van wijlen Jan Koc, ridder, was geweest.²⁰³

Hij werd in 1397 samen met de deken van het kapittel van de Sint-Janskerk te 's-Hertogenbosch, de rector van de Tafel van de Heilige Geest aldaar, Goessen van den Steenwege en Willem Arnt Tielkens aangewezen als executeur van het testament van de Bossche poorter Jan van Neynsel.²⁰⁴ In datzelfde jaar helaste hij zijn huis voorbij de Visbrug en een ander huis op die plaats met een erfcijns van £ 4.²⁰⁵

De illustere Mariabroederschap, waarvan zijn broer Matthijs proost was, maakte in zijn woning kosten in 1359 en 1361, wellicht wegens vergaderingen of maaltijden.²⁰⁶ Willem is in 1406 overleden.²⁰⁷ *Kateline Willem Scilders wijf* stierf al in 1396.²⁰⁸

Willem had een bastaardkind verwekt uit het lichaam van Yken van der Scoteldonc:

1. Kathelyn natuurlijke dochter Willems Schilder.²⁰⁹

Links het schepenzegel van Willem Scilder, midden dat van Tielman van den Doren, rechts dat van Gerit Schilder.

De wettige kinderen, misschien verwekt bij zijn vrouw Katharijn, die hem overleefde²¹⁰, waren:

210. GAH, R 1191, f 67^v, 4 februari 1421.
211. GAH, Oud archief, B 6 sub lijfrenten, *opten irsten dach van agosto*.
212. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 49, f 28. Idem 52, rekening 1407–1408, f 44^v.
213. GAH, R 1184, f 388^v, *datum quinta post Laurencii* 1406.
214. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 52, rekening 1396, f 138^v.
215. RANB, Oorkondenverzameling Provinciaal Genootschap 83, 30 juni 1401. GAH, R 1179, p. 227. R 1180, p. 30, *datum sexta post Remigii* 1393. R 1190, f 317^v, 4 januari 1418. R 1201, f 363^v, 24 augustus 1431. R 1799, f 191, *des maendaechs na dertiendach* 1401. Van den Bichelaer, *Het notariaat*, bijlage I, no. 338.
216. GAH, Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 1083, 11 maart 1391.
217. GAH, R 1188, f 210, 10 juli 1413.
218. GAH, Oud archief, B 2 (Remigius 1399–Pasen 1400), sub lijfrenten, *op Bamis*. B 3 (Pasen–Kerstmis 1400) is een incomplete rekening. B 4 (Remigius 1400–Pasen 1401), sub lijfrenten, *op Baemis*. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 52, rekening 1399–1400.
219. GAH, R 1192, f 34^v, 9 januari 1421.
220. GAH, R 1192, f 320^v, 15 oktober 1421. R 1193, f 51^v, 16 februari 1422. R 1200, f 66^v, 1 maart 1430. R 1204, f 139^v, 27 november 1433.
221. Van Lith-Droogleever Fortuijn e.a., *De kroniek van Peter van Os*, 152, 153.
222. GAH, R 1196, f 133^v, 2 oktober 1426.
223. GAH, R 1195, f 182.
224. GAH, R 1201, f 265^v, 27 juli 1431.
225. GAH, R 1192, f 302^v, 24 november 1421; f 313, 28 maart 1422.
226. GAH, R 1198, f 227^v, 10 april 1428.
227. GAH, R 1193, f 203, 21 mei 1423.
228. GAH, R 1187, f 481^v. R 1196, f 240^v, 30 juni 1427. R 1197, f 304, 24 september 1428.

2. Gerit Willems Schilder, volgt onder IV op pagina 8.
3. Willem Willems Schilder kreeg in 1406 een lijfrente van 3½ schellingen van de stad Den Bosch.²¹¹ Hij overleed nog in hetzelfde jaar²¹², na 10 augustus.²¹³
4. Leria Willem Schilders²¹⁴ trad in het huwelijk met Henric Bac Godscalck Roesmonts²¹⁵, zoon van de Bossche schepen Godscalck Roelofs Roesmont en van Mechtelt Posteel. Samen met zijn broer Roelof Roesmont Godscalcks belastte hij ter uitvoering van het testament van hun vader diens huis aan de Korenmarkt met een cijns voor het Geefhuis.²¹⁶ Roelof was voogd van de Bossche *vitte* of factorij (handelsvestiging) op Schonen in Zweden.²¹⁷

De lijfrentebetalingen van de stad Den Bosch aan Leria staakten in 1401 en in het rekeningjaar 1399–1400 werd voor het overlijden van *Lery Henric Bacs wyf* het verschuldigde betaald aan de Lieve-Vrouwebroederschap²¹⁸, zodat zij in 1400 zal zijn gestorven.

Uit dit huwelijk werd een dochter geboren:

- a. Kathelyn Henricx Back²¹⁹ trouwde met Tielman van den Doren²²⁰, schepen van Den Bosch in 1434 en 1439²²¹, in 1426 procureur van het clarissenklooster in de stad.²²² In 1425 wilde Henric Bac aan Tielman het vruchtgebruik overdragen van zijn bezittingen, behalve een erf over de Tolbrug en twee pleitschepen, maar de transactie ging niet door.²²³ Tielman van den Doren kocht in 1431 van Gerit Schilder een erfpacht van 3 mud rogge.²²⁴ Hij bezat een huis op de Oude Hulst.²²⁵ In 1428 namen hij en Jacop Goevy bij contract een partij van 15.000 bakstenen af²²⁶, terwijl hij in 1423 samen met Jan bastaard heer Pauwels van Haestrecht 25.000 *gebacken steen* uit Loon op Zand leverde, die per duizend over water naar Den Bosch werden gezonden.²²⁷ In 1412–1428 wordt hij gezien als beheerder van de bezittingen van de abt van Sint-Truiden te Lith.²²⁸

Te Esbeek onder Hilvarenbeek bezat Tielman

229. GAH, R 1204, f 79, 24 mei 1434. Vgl. R 1190, ff 15, 442^v. R 1197, f 242^v, 11 juni 1426.
230. GAH, R 1210, f 269^v, 21 juli 1440.
231. L.F.W. Adriaenssen, „Zes eeuwen niet van huis. Een Esbeckse genealogie (1395–1989)”, *De Brabantse Leeuw*, XXXVIII (1989) 151, 152.
232. GAH, R 1207, f 114, 9 augustus 1437.
233. GAH, R 1176, f 360^v, Petrus en Paulus 1384.
234. GAH, R 1182, f 230. R 1184, f 209, *datum in crastini Symonis et Jude* 1405.
235. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 49, f 28. Idem 52, rekening 1406–1406, f 37; vgl. rekening 1405–1406, f 30: hij wordt lid.
236. GAH, R 1191, f 171^v, 18 oktober 1420.
237. Rijksarchief Maastricht, Familiearchief De Heusch, regesten 32 (21 augustus 1441) en 43 (5 mei 1497). AKH, Kerkfabriek Sint-Jan 260, 25 februari 1407. Idem 272, 3 juli 1412. GAH, Groot Begijnhof, oorkonde 196, 17 januari 1436. R 1183, f 362, *sextus post Sixti* 1404. R 1184, f 146, *datum sabbato post Pentecoste* 1405. R 1185, f 59. R 1186, f 52^v. R 1192, f 127, 11 april 1421. R 1193, f 30, 17 december 1421; f 192, 13 april 1423; f 218^v, 28 juli 1423; f 223, 25 augustus 1423. R 1197, f 276, 20 maart 1426. R 1198, f 96, 31 juli 1428. R 1201, f 196, 23 februari 1431. R 1203, f 100^v, 24 juli 1433. R 1205, f 170^v, 2 april 1435; f 170^v, 2 april 1435; f 168^v, 31 maart 1435; f 275^v, 1 december 1434. R 1207, f 71^v, 27 maart 1437; f 75^v, 10 april 1437. R 1208, f 160, 9 november 1437. R 1218, f 271, 18 mei 1448. D. van Heel, „Bijdragen tot de geschiedenis van het clarissenklooster te 's-Hertogenbosch”, *Taxandria*, XL (1933) 260.
238. GAH, R 1186, ff 246^v, 247. R 1190, f 276^v.
239. Van Lith-Droogleever Fortuijn e.a., *De kroniek van Peter van Os*, 126, 137.
240. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 49, f 30^v.
241. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 52, rekening 1406–1407, f 35^v. Smeijers, „de Illustré”, XII, 45, 46.
242. Van Dijk, *De Bossche optimaten*, 40.
243. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 52, rekening 1416–1417, f 96^v.
244. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 49, f 29.
245. GAH, R 1193, f 33, 3 januari 1422.
246. GAH, R 1206, f 180^v, 14 april 1463.
247. GAH, R 1184, f 309, *datum sabbato post Letare* 1406.
248. GAH, R 1183, f 110, 15 juni 1402. R 1193, f 147, 3 oktober 1422; f 213^v, 5 juli 1423; f 292^v, 13 januari 1423. R 1197, f 356^v, 3 juli 1427; f 375^v, 31 december 1427. Vgl. R 1184, f 96^v, *sabbato post Reminiscere* 1405.
249. GAH, R 1205, f 63, z.d. (25 april 1435); f 183^v, 5 mei 1435; f 275^v, 10 december 1434. R 1258, f 253^v, 26 oktober 1489.
250. GAH, R 1207, f 109, 23 juli 1437.

een van heer Tielman van den Doren geërfde hoeve, die hij in 1434 met alle beesten verpachtte voor een periode van zes jaar om 4 steen vlas tot hekelen bereid, 55 Gelderse gulden, 6 vimmen dekstro of een roede dak te dekken van bovenaf; de pachter mocht bij zijn afscheid de beesten meenemen of daarvoor 58 reynaldusgulden ontvangen.²²⁹ Dit *goet te Doren* verpachtte hij daarna, weer voor zes jaar, voor jaarlijks 13 mud rogge Bossche maat, 5 petersgulden, 4 steen vlas tot hekelen bereid en 8 kapoenen, te leveren met Kerstmis, en 6 vimmen dekstro; de beesten zouden half voor de eigenaar en half voor de pachterboer zijn.²³⁰ Later was zijn zoon Henrick van den Doren eigenaar van de hoeve.²³¹ Bovendien kocht hij in 1437 hoeven te Ruimel en Gemonde onder Sint-Michielsgestel.²³²

5. Claes Schilder trad uiterlijk in 1384²³³ in bij de wilhelmieten van Porta Coeli, in welk klooster hij in 1402 en 1405 keldermeester was.²³⁴ *Her Claes Scilder op die Baseldonc* is in 1406 overleden.²³⁵ In 1420 verkocht Jan Vos de helft van een huisplaats aan de Markt en de wederhelft van Claes aan Gerit Scilder, *cellarius* (keldermeester) van de wilhelmieten.²³⁶

IV. GERIT WILLEMS SCHILDER²³⁷ was in 1409 en 1417 borgemeester of rentmeester van Den Bosch²³⁸ en in 1413–1414 en 1422–1423 schepen.²³⁹ In 1443 is hij overleden.²⁴⁰

In 1405 en 1406 was hij proost van de Lieve-Vrouwebroederschap²⁴¹ en in 1416–1417 zegde hij volgens de historicus van de broederschap zijn lidmaatschap op, wat een unieke geste was.²⁴² De broederschapsrekening geeft echter: *Ontfaen van Gerit Scilder voir sinen auden scilt, dair hi hem der clerc bruederscap mede af geseyt heeft. Mer hi wil leec brueder bliven*.²⁴³ In 1414 is hij overleden.²⁴⁴

Hij gaf in 1422 een huis in de Vughterstraat ten erfcijns uit, dat hij gerechtelijk had uitgewonnen²⁴⁵, en in 1436 belaste hij een huis in die straat met een erfpacht.²⁴⁶ Aan zijn neef Claes Henries Schilder verkocht hij een huis en hof aan *die aude Dyese*²⁴⁷ en in 1433 verkocht hij vier huizen met erven, een tuin en een aangelegen huisplaats aan de Oude Dieze naast de lakenramen, strekkende van *die Buerde* tot de stadsmuren, en nog drie kamers daartegenover.²⁴⁸

Bij de Schilderspoort bezat hij een leeg erf en een hofstad.²⁴⁹ Hij gaf het in 1437 erfcijns uit aan Rutger van Arkel voor £ 7 paaiments; het erf lag in een straat die liep van de Hinthamerstraat naar een *mansio* van wijlen Claes Schilder (ook naast het erfgoed van Henrick Schilder), tussen de Dieze en een straatje.²⁵⁰

In 1421 kocht hij het stenen huis met erf en tuin, geheten *Langhdonc* en gestaan aan de Markt, waar hij al een stenen huis bezat.²⁵¹ Drie jaar later verkocht hij het weer, waarbij Goyert Claess Schilder beloofde hem over deze transactie niet te zullen lastigvallen.²⁵² Tegelijk kocht hij een streep grond over de Tolbrug, buiten de oude muur. Mogelijk was dat hetzelfde perceel als het kleine erf achter zijn tuin of bleek hij de Tolbrug, tussen een wilgenboom en zijn stort, dat hij in 1424 verkocht.²⁵³

Welk van de huizen door Gerit is bewoond, is niet duidelijk. Sinds 1436 was zijn adres Keizerstraat bij de Lombardenbrug tegenover het lombardenhuis²⁵⁵; vlakbij, bij de Sint-Joriskapel in de Sint-Jorisstraat, bezat hij erven.²⁵⁴

Te Helvoirt bezat Gerit Schilder samen met de Heilige Geest van Den Bosch minstens sinds het begin van de vijftiende eeuw de hoeve in *Leendonck*²⁵⁵ en te Loon op Zand had hij een grote hoeve, *Sproyssershove* genaamd, die in 1422 24 bunder werd gemeten, terwijl het huis met erf, hof en aanglag 7 lopenzaad groot was.²⁵⁶ Hij belastte in 1428 zijn *mansio quodam dicto des Proeyersshoeve* met een pacht van 10 mud rogge.²⁵⁷ Later kwam het eigendom aan het klooster Mariëndonck te Elshout.²⁵⁸ Hij handelde in Venloonse turf, wat blijkt uit een beloofde levering van *een lofbaer pleyte* in 1416.²⁵⁹

Voorts bezat hij te Tilburg *Tguet ter Lijnden* aan de Stokhasselt op de plaats die later Ter Linden heette.²⁶⁰ Willem Goyarts van Heyst, die vermoedelijk zijn pachter was²⁶¹, gaf hem in 1414 zijn runderen en kleinvee, genoemd *varen-degoed*.²⁶²

Ook te Berlicum bezat Gerit Schilder een hoeve en land:²⁶³ 2 bunders beemd te *Lenexbroec* gaf hij in 1417 in vruchtgebruik aan zijn zoon Matthijs²⁶⁴ en in 1424 verkocht hij een huis bij *die Gharsthof* te Belveren onder Berlicum, een perceel bouwland bij de waterovergang *Tgewat* en land te Middelrode.²⁶⁵

Ten slotte bezat Gerit 7 morgen land te Cromvoirt²⁶⁶ en te Sint-Michielsgestel *aen die Plaetse* een hofstad met hof, strekkende van de Plaats tot de Dommel, en een beemd van 3½ bunder te Ruimel, die hij in 1436 wilde verpachten voor 22 zester rogge Bossche maat plus het onderhoud van een stuk dijk bij *die Valbrugge*.²⁶⁷

Onder talloze cijzen en pachten die Gerit trok, bevond zich een erfpacht van 7 mud rogge met acht *ghewrachte* (geville) konijnen of evenveel oude groten uit onderpanden te Mierlo.²⁶⁸

251. GAH, R 1192, f 247^v. R 1193, f 13^v, 5 februari 1422; f 232^v, 8 oktober 1422.

252. GAH, R 1192, f 247^v, z.d. R 1193, f 28^v, 11 december 1421; f 192, 13 april 1423. R 1194, f 92^v, 1 april 1424.

253. GAH, R 1194, f 200, 5 juli 1424. R 1198, f 58^v, 17 april 1428.

254. GAH, R 1232, f 252, 1 oktober 1462; f 385, 19 april 1463.

255. GAH, Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 2028, 17 mei 1441. Vgl. p. 242 van de vorige jaargang.

256. RAH, Mariënkroon en Mariëndonck, regest 499, 14 november 1422. GAH, R 1185, f 148^v, 5 dagen na Sacramentsdag 1407. R 1192, f 254, 14 november 1422. R 1193, f 346, 13 april 1423. R 1201, f 265^v, 27 juli 1431. R 1223, f 271, 17 januari 1453.

257. GAH, R 1198, f 178, 9 februari 1428.

258. GAH, R 1231, f 169, 14 november 1460. R 1255, f 376.

259. GAH, R 1189, f 303, 27 februari 1416.

260. GAH, R 1189, f 88^v, 2 maart 1415. R 1192, f 430, 8 november 1421. R 1193, f 323^v, 1 maart 1423. R 1194, f 114^v, 30 juni 1424. R 1216, f 96, 4 juli 1446.

261. GAH, R 1187, ff 153, 300. R 1189, f 120^v, 27 april 1415; f 122, 30 april 1415.

262. GAH, R 1189, f 14^v, in *prefesto Symonis et Jude* 1414.

263. GAH, R 1188, f 58^v, 1 januari 1413. R 1190, f 243^v, 4 november 1417. R 1192, f 406^v, 19 december 1421.

264. GAH, R 1190, f 261^v, 20 september 1417. Vgl. R 1191, f 101^v, 31 maart 1421.

265. GAH, R 1194, f 309^v, 2 augustus 1424. R 1195, f 25^v, 2 november 1424.

266. GAH, R 1210, f 360, 10 september 1440.

267. GAH, R 1206, f 185, z.d. (de akte is niet gepasseerd). Vgl. R 1198, f 178, 3 september 1428. Andere Gestelse onroerend-goedtransacties: R 1192, f 506, 29 mei 1422. R 1194, f 315^v, 31 augustus 1424. R 1201, f 26, 22 december 1430; f 352, 24 april 1431.

268. GAH, R 1193, f 13^v, 5 februari 1422.

269. GAH, R 1202, f 135^v, 4 augustus 1432. R 1203, f 100^v, 24 juli 1433; f 108, 18 september 1433; f 219, 27 juli 1433. R 1213, f 196, 26 maart 1443. Haar vader stierf in 1406–1407: Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 52, rekening 1400–1407, f 36^v.
270. GAH, Groot Zickengasthuis 3094, 18 april 1438.
271. GAH, R 1202, ff 57, f 57^v, 20 februari 1432.
272. GAH, R 1213, f 196^v, 26 maart 1443. R 1215, f 124^v, 12 augustus 1445.
273. GAH, R 1209, f 302^v, 27 februari 1439.
274. GAH, R 1200, f 119, 28 juli 1430.
275. GAH, R 1177, f 344.
276. GAH, Oud archief, B 1 v/m 6, sub lijfrenten.
277. GAH, R 1191, f 30, 17 december 1421. R 1193, f 30, 17 december 1421; f 110, 15 juni 1422; f 174^v, 4 september 1422. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 52, rekening 1422–1423, f 147.
278. GAH, R 1190, f 119^v, 31 maart 1417.
279. GAH, R 1191, f 174^v, 2 september 1421.
280. AKH, Kerkarchief Sint-Jan 2931, f CXLIX.
281. GAH, R 1192, f 466^v, 8 mei 1422.
282. GAH, R 1194, f 315^v, 31 augustus 1424.
283. GAH, R 1191, f 338^v, 17 juni 1423.
284. GAH, R 1201, f 352, 24 april 1431. R 1205, f 275^v, 1 december 1434.
285. ARAG, Nassause Domeinraad, inv. Drossaers, regesten 1224 (7 december 1426) en 1227, (15 februari 1427). GAH, R 1222, f 104^v, 30 december 1451. G.C.A. Juten, *Cartularium van het begijnhof te Breda* (Z.pl., z.j.) 85. A. Erens, *De oorkonden van het norbertinessenklooster St. Catharinadal te Breda-Oosterhout* (Tongerlo, 1928–1929) 213, 214, 216.
286. Erens, *Cartularium van het begijnhof*, 193, 232, 292.
287. K. Leenders, „Het goed van Campe”, *Hage* no. 5 (1972). F.F.X. Cerutti en F.A. Brekelmans, *Middel-eeuwse rechtsbronnen van stad en heerlijkheid Breda* (3 dln.; Utrecht-Bussum-Zutphen, 1956–1990) II, 597, 598; vgl. 294, 295 no. 536, 31 januari 1448.
288. GAH, R 1205, f 177^v, 23 april 1435. R 1207, f 71^v, 27 maart 1437.
289. GAH, R 1192, f 167, 4 juni 1421.
290. GAH, R 1206, f 120^v, 3 september 1436.

Gerit Schilder trouwde in tweede echt met Heylwich Roeloffs van den Grave²⁶⁹, zijn huisvrouw in 1438²⁷⁰ en zijn weduwe (sinds kort) in 1445. Heylwich en haar zus Elisabeth verwierven in 1432 het vruchtgebruik in de helft van een kamer onder de trap van het gewandhuis, die zij terstond verkochten.²⁷¹ Zij waren dochters van Roeloff van den Grave en Luut Goossens Cnode. Gerit en Heylwich hadden twee kinderen²⁷², die in 1439 een huis in de Vughterstraat (van de straat tot de stroom) verkochten, waarbij Goyart Schilder afzag van vernadering. De kopers beloofden met Sint-Jan over een jaar 77 rijnsgulden en 11 £ paiments te betalen.²⁷³

In eerste echt was Gerit Schilder getrouwd met Aleyt Jans van Bladel.²⁷⁴ Haar vader was lakenkoper, zijn zonen bezaten althans delen van een vak in de lakenhal.²⁷⁵ Aleyt kreeg van de stad een lijfrente uitgekeerd tot in 1402; aangezien de betaling in 1406 blijkt te zijn gestaakt, was zij toen overleden.²⁷⁶ Zij was de moeder van:

1. Mathijs Gerits Schilder²⁷⁷ werd in 1417 door zijn vader geëmancipeerd²⁷⁸ en kocht in 1421 een deel van een voorhuis in de Peperstraat.²⁷⁹ Hij erfde van zijn grootvader Jan van Bladel een hoeve te Vught.²⁸⁰ In 1422 deed hij afstand van zijn deel in een erfpacht uit een hoeve te Dommelen²⁸¹ en twee jaar later was hij wijlen.²⁸² Hij was uiterlijk in 1423 getrouwd met Maria van Zevenbergen; zijn vader gaf hem in dat jaar als huwelijksgift een hoeveelheid waardepapieren, vooral cijzen en pachten te Alem, Kessel, Lithoijen, Drunen, Rosmalen en Geffen.²⁸³ In 1426 gelastte de bisschop van Luik na vonnis te hebben geveeld zijn geestelijkheid om Matthijs' vader (Gerit Schilder) te dwingen f2000 betalen aan Maria van Zevenbergen²⁸⁴, weduwe van Matthys en inmiddels getrouwd met Arnt uten Camp.²⁸⁵ Arnt was schepen van Breda in 1419, 1429 en 1453²⁸⁶ en eigenaar van een leengoed te Princenhage, waar een „casteel ofte slot” heeft gestaan.²⁸⁷

Maria en haar tweede man verkochten in 1435 aan Gerit Schilder hun deel in een leeg erf in de Peperstraat en in een straatje van die straat naar de Colperstraat.²⁸⁸

Van Jan Deenkens van Vladeracken had Mathijs Schilder het recht verworven op de helft van het inkomgeld van nieuwe Bossche poorters; Jan had dat verkregen van hertogin Johanna van Brabant en de wederhelft was voor de stad. Dit recht kwam later aan Matthijs' vader Gerit Schilder (die in 1421 van zijn mogelijke claim had afgezien²⁸⁹) en daarna aan diens zoon Roelof.²⁹⁰

Mathijs verkocht in 1421 *tgoet ten Brande* te Sint-

291. GAH, R 1191, f 175^v, 5 september 1421.
292. GAH, R 1207, f 71^v, 27 maart 1437; f 169, 10 april 1437.
293. GAH, R 1201, f 132^v, 7 augustus 1431. Vgl. R 1207, f 169, 13 maart 1437: huwelijksvoorwaarden.
294. H.J.A. van Son, „Nieuwe gegevens over de geslachten van Broecheoven uit Tilburg en St. Oedenrode”, *De Nederlandsche Leeuw*, LIV (1936) 291.
295. Heer Loenis van Scijnle, kanunnik van Den Bosch, was gegod te Schijndel.
296. GAH, R 1200, ff 134, 135, 12 september 1430.
297. GAH, R 1200, f 132, 7 augustus 1431.
298. H.A. van Son, „De geslachten van Broecheoven in de Meierij van 's Hertogenbosch in de tweede helft van de 14e eeuw”, *De Nederlandsche Leeuw*, LIII (1935) 7.
299. GAH, R 1195, f 106, 6 februari 1425; f 169, 22 december 1424, R 1197, f 318, 18 oktober 1426, R 1212, f 190, 14 juli 1442, R 1221, f 327, 17 augustus 1451.
300. J.A.J. Bex, „Johan Gerardi en het 'Huis van Broecheoven' te Tilburg”, *De Brabantse Leeuw*, XVII (1968) 2, 3.
301. GAH, R 1227, f 244, 21 mei 1457.
302. GAH, R 1217, f 443^v, 21 maart 1447, R 1218, f 430, 20 augustus 1448 (voor 71 mud), R 1221, f 322^v, 3 juli 1451, R 1222, f 116, 28 juni 1452.
303. P.C. Boeren, „Het oudste Liber Anniversarium der kerk van Tilburg”, *Bosche Bijdragen*, XXII (1954) 140.
304. GAH, R 1210, f 80, 3 juni 1440, R 1212, f 19, 21 december 1431; f 23, 10 januari 1432; f 30, 1 februari 1432, f 84^v, 17 oktober 1431; f 163^v, 21 april 1432; f 104, 10 januari 1432, R 1213, f 66^v, 1 april 1443; f 360, 10 september 1443, R 1214, f 120, 14 augustus 1444, R 1215, ff 40 en 288, 30 januari 1445, R 1218, f 376^v, 23 november 1447, R 1227, f 378, 3 maart 1457.
305. GAH, Tafel van de Heilige Geest, oorkonden 2028, 17 mei 1441; 2119, 12 augustus 1445; 2407, 26 september 1459.
306. GAH, R 1206, f 210^v, 3 september 1436, R 1213, f 126, 7 augustus 1443, R 1216, f 134^v, 22 november 1445, R 1218, f 1, 3 oktober 1447; f 430, 20 augustus 1448, R 1246, f 319^v, 13 maart 1477, AKH, Kerkfabriek Sint-Jan 512, 1 februari 1444, Idem 522, 27 oktober 1446, Idem 1268, 22 november 1445, Van Heel, „Bijdragen tot de geschiedenis”, 272.
307. GAH, R 1202, f 250^v, 14 april 1432.
308. GAH, R 1206, f 267, 1 maart 1436.
309. GAH, R 1206, f 120^v, 3 september 1436.
310. Van Lith-Droogleevers Fortuijn e.a., *De kroniek van Peter van Os*, 157, 162.
311. GAH, R 1213, f 326^v, 29 juni 1443; f 330^v, 31 juli 1443.

Michielsgestel ter plaatse *ten Brant* aan Jan van der Borch²⁹¹, wiens zoon het enkele decennia later verkocht aan Jan Amelrijcx *ex matre* Schilder (zie sub IVquater-1-A).

2. Kathelyn Gerits Schilder²⁹² kreeg in 1431 van haar vader als huwelijksgift een 32 bunder grote hoeve te Loon op Zand en 10 morgen land te Oeteren in de vrijdom van Den Bosch.²⁹³ Zij trouwde met Aert Willems van Broecheoven²⁹⁴, zoon van Willem Wouters Bac van Broecheoven en van jonkvrouw Beatrijs Aerts heer Leunis van Scijnle.²⁹⁵ Zijn moeder, die hem in 1430 emancipeerde en toen 5 bunder land, waaronder *die Haverbeemt* in Broekhoven onder Tilburg gaf²⁹⁶, schonk hem als huwelijksgift een erfpacht van 32 mud rogge Bossche maat uit haar hoeve te Broekhoven.²⁹⁷ Te Udenhout bezat hij 24 bunder land, genaamd *dat Clappend Scoor*.²⁹⁸

Later bezat Aert zelf *dat aude goet van Broecheoven en/of die hove te Broecheoven*²⁹⁹; in de zestiende eeuw stonden op die plaats twee stenen, omwaterde huizingen.³⁰⁰ Hij kocht in 1457 bouwland in *Broecheoven ackeren* aan de Groenstraat.³⁰¹ Verschillende malen pachtte hij delen van de Tilburgse tienden van de abdij van Tongerlo, onder ander in 1452 samen met twee vennoten voor een periode van zes jaar, jaarlijks te voldoen met 71, 52, 72, 52, 72 en 52 mud rogge, telkens te leveren op Sint-Andriesdag.³⁰²

In de kerk van Tilburg werd op 17 oktober een jaargetijde gevierd voor Aert van Broecheoven en jonkvrouw Kathelyn Schilder, zijn moeder Beatrijs, haar zus Luytgart Schilder weduwe Henricxs van den Hout en hun dochter Luytgart van Broecheoven. Daarvoor was een erfpacht van 6 lopen rogge gevestigd op hun *mansus*.³⁰³

Uit het tweede huwelijk van Gerit Schilder werden twee kinderen geboren.³⁰⁴ Zij erfden onder meer de halve hoeve *in Leendonck* te Helvoirt, die zij *in vuel porcelen vertiert* hebben.³⁰⁵

3. Roeloff Schilder³⁰⁶ werd in 1432 door zijn vader geëmancipeerd.³⁰⁷ Op 11 mei 1436 was hij zes weken en drie dagen buiten zijn vaders huis en kost geweest, wat de voorwaarde was voor zijn emancipatie.³⁰⁸ Enkele maanden later kreeg hij van zijn vader diens *recht op de helft van het inkomgeld van nieuwe Bosche poorters*.³⁰⁹ Hij was in 1444 en 1448 schepen van Den Bosch.³¹⁰ Samen met zijn aangetrouwde neef Aert Last, stadswisselaar, bekende hij in 1443 enkele schulden aan twee Italianen uit de familie Caudraris³¹¹,

312. L.P.L. Pirenne en W.J. Formsma, *Koopmansgeest te 's-Hertogenbosch in de vijftiende en zestiende eeuw. Het kasboek van Jasper van Bell 1564-1568* (Nijmegen, 1962) 15.
313. GAH, R 1210, f 190, 1 april 1440. R 1217, f 304, 29 maart 1447. Zie hierna bij zijn zus Luytgart.
314. GAH, R 1217, f 323^v, 27 mei 1447; f 330 (niet gepasseerde akte). R 1218, f 295, 28 augustus 1448.
315. GAH, R 1246, f 297^v, 22 oktober 1477.
316. GAH, Charterverzameling, inv. Sassen 360, 3 maart 1422; no 361, 24 september 1423; no 372, 1 februari 1430; no 489, 3 maart 1421; no 530, 3 november 1466; no 531, 8 november 1466; no 532, 1 december 1466; no 553, 8 januari 1467. R 1214, f 168, 27 maart 1444. R 1215, f 210^v, 3 juli 1445. R 1230, f 38^v, 7 juni 1460. R 1231, f 175, 22 december 1461. R 1244, f 342^v, 30 augustus 1475. R 1245, f 340, 30 januari 1476.
317. ARAB, Rekenkamer 12992, rekening Sint Jan - Kerstmis 1431, sub Den Bosch.
318. GAH, R 1205, f 171, 5 april 1435. R 1215, f 253^v, 1 april 1445. R 1216, f 82, 23 juni 1446. R 1219, f 47, 14 maart 1449. Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 1909, 14 januari 1436; 2069A, 2 mei 1443; 2090A, 14 mei 1444. Ch.C.V. Verreyt en W.J.F. Juten, „Noordbrabantse schepenzegels”, *Taxandria*, VII (1900) 65, 67.
319. Van Lith-Droogleeve Fortuijn e.a., *De kroniek van Peter van Os*, 153, 156, 161, 165.
320. Van Dijk, *De Bossche optimaten*, 183, 184.
321. GAH, R 1215, ff 249^v en 257, R 1216, f 330^v. R 1217, ff 440^v en 445. Vgl. W.J. Formsma, *De archieven van de Raad en Rentmeester-Generaal der Domeinen en der Leen- en Tolkamer in de stad en meierij van 's-Hertogenbosch* ('s-Gravenhage, 1949) 26.
322. GAH, R 1210, f 190, 1 april 1440. R 1225, f 150, 10 oktober 1454. R 1227, f 313, 21 oktober 1456. R 1230, f 118^v, 16 augustus 1460. R 1232, f 385, 19 april 1463.
323. GAH, R 1226, f 207, 15 oktober 1455.
324. GAH, R 1228, f 316^v, 22 mei 1456.

die enkele jaren later de stedelijke lombardentafel zou ontvangen.³¹² Nabij het lombardenhuis bezat hij een of twee huizen.³¹³ In 1447 verkocht hij samen met zijn zus Luytgart het huis, erf en hof *die Zythof* te Moergestel *aenden Hilt* en een jaar later verkocht hij aan zijn zwager Dicbier een huis, erf en turverij op dezelfde locatie.³¹⁴ In 1477 was Marie N. zijn weduwe.³¹⁵

4. Luytgart Gerits Schilder³¹⁶ werd in 1435 te Tilburg geschaakt door Willem Dicbier en zijn vrienden Henrick Oeden, Comen Arnt, Henrick van Helvoert en Philips Scolaster: *ende namen op Luytgaerden Gherit Schilders dochter doe ter tijt hoers ondanx ende ontscaecense*. Zij brachten haar *ter plaetzen daer sy hoer hebben wouden*, te weten het slot te Heeswijk. Hoewel Luytgaert later verklaarde dat de schaking toch niet tegen haar wil was geweest, kwam de zaak voor schepenen van Den Bosch. Deze *warens nyet wijs*, zodat zij ten hoofde gingen te Leuven. De hoofdschout van Den Bosch besloot toch Dicbier aan te klagen, *dat hy hem mysgrepen hedde aen der voirsscreven joffrouwe Luytgaerden*. Op verzoek van schout Dicbier van Megen en veel 'goede mannen' werd uiteindelijk geschikt op een boete van f 12:18:0.³¹⁷ En er werd getrouwd.

Willem Dicbier Janss³¹⁸ was schepen van Den Bosch in 1437, 1443, 1447 en 1451³¹⁹, stadsraad, heilige-geestmeester in 1447-1454, lid en in 1446 rentmeester van de illustere broederschap van Onze Lieve Vrouw.³²⁰ In 1443 verliet hij het schepenamtb om schout te worden. Voorts was hij rentmeester-generaal van de hertogelijke domeinen in stad en meierij van Den Bosch.³²¹

Hij zegelde met 2 + 1 bijenkorven. Jan Henricx Dicbier Goyarts en Aleyt Willems Waerloes waren zijn ouders.

Te 's-Hertogenbosch bezat Luytgart Schilder in de straat van de Lombardenbrug naar de Sint-Joriskapel (Keizerstraat), nabij de Lombardenbrug en tegenover het lombardenhuis, twee stenen huizen met erven en kamers, geërfd van haar vader.³²² Zij gaf daaruit in 1455 een met f 140 losbare erfcijs van f 14 aan Roelof Willem Henricks Dicbier, die haar daarvoor kweet van alle aanspraken op wat Goyart Dicbier, kanunnik van Den Bosch, aan Roelof had nagelaten, behalve vier zilveren schotels.³²³ Een jaar later verkocht zij de huizen, waarbij haar broer Roeloff Schilder afzag van naastingsacties.³²⁴ Roeloff had het huis weleer als legaat gekregen van Heylwich weduwe mr. Jacob van Uden en het in 1436 overgedragen aan zijn ouders Gerit

Minstens sinds het einde van zijn leven woon- den Willem Dicbier en Luytgart Schilder te Sint- Michielsgestel. Daar hadden zij meerdere bezitting- en³²⁶, zoals het huis met erf, hof, aangelag en belen- dende wei *aen die Plaetse* aan de Dommel met de ver- plichting een bruggehoofd te onderhouden *after Loden*, die zij samen met Roeloff Schilder hadden verkocht³²⁷, en een hoeve binnen de bruggen.³²⁸ In 1444–1449 bezat Willem een huis met erf, stenen kamer en hof aan *die Plaets*.³²⁹ Samen met Henrick die Hoessche beheerde hij de Gestelse bezittingen van jonker Antho- nis de Glymes.³³⁰

In 1451 pachtte Willem Dicbier samen met Jan Wil- lems van Gestel voor een periode van twaalf jaar om 44 rijnsgulden van 29 stuivers een waard over de Maas te Alem van de abt van Sint-Truiden.³³¹ Van het kapit- tel van Sint-Lambert te Luik huurde hij sinds 1452 samen met drie anderen alle goederen te Lith, waar- voor zij jaarlijks 169 $\frac{1}{3}$ oude schilden ad 1 $\frac{1}{2}$ rijnsgulden betaalden.³³² Hij bestelde in 1453 30.000 bakstenen, die, voor zover zij met tweeduizend per pleit konden worden vervoerd, voor Pinksteren in Den Bosch moes- ten zijn geleverd.³³³

Willem Dicbier is in 1455 overleden.³³⁴ In juli van dat jaar droeg zijn weduwe aan de geburen van Best, Aarle en Gunterslaar de 4 bunder hei uit de gemeint over, die aan hem zou worden toegewezen³³⁵; Willem had een hoeve bezeten te Gunterslaar onder Best.³³⁶ In december daaraanvolgende deden de pachters afstand van de huur van een *stuk* moer op de *Hilt* onder Moer- gestel aan zijn weduwe Luytgart Schilder; hij had het moer in 1449 en 1451 uitgegeven voor een periode van een halve eeuw om uit te turven en het daarbij behorende omgrachte huis voor zichzelf gehouden.³³⁷ Het betreffende huis verkocht Luytgart in 1456³³⁸ en een jaar later deed zij een hoeve te Loon op Zand van de hand.³³⁹ Willem Dicbier had meer belangen gehad te Moergestel, wat blijkt uit het opwinningsproces dat hij in 1430 voerde tegen de vrouwe van die heerlijk-

325. GAH, R 1206, f 210^v, 3 september 1436.

326. GAH, R 1222, f 124, 2 oktober 1451; f 161, 24 febru- ari 1452; f 164, 2 maart 1452. R 1218, f 278, 17 juni 1448. R 1221, f 58^v, 18 februari 1451; f 104^v, 10 juni 1451.

327. GAH, R 1209, f 182^v, 27 februari 1439. R 1215, f 95^v, 17 juni 1445. R 1220, f 81, 23 maart 1450.

328. GAH, R 1225, f 266^v, 26 april 1455. R 1229, f 19, 15 november 1458. R 1237, f 113^v, 1 oktober 1467. R 1250, f 298^v, 30 april 1481.

329. GAH, R 1214, f 115^v, 28 juli 1444. R 1219, f 142, 14 januari 1449.

330. GAH, R 1218, f 241^v, 8 februari 1448.

331. GAH, R 1221, f 201^v, 11 augustus 1451.

332. GAH, R 1222, f 327, 18 juli 1452.

333. GAH, R 1223, f 180, 8 februari 1453.

334. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogen- bosch 49, f 31.

335. GAH, R 1225, f 302, 15 juli 1455.

336. GAH, R 1221, f 282, 28 mei 1451. R 1222, f 8, 22 november 1451.

337. GAH, R 1226, f 421, 18 december 1455. R 1220, f 3^v, 8 oktober 1449. R 1221, f 330^v, 26 augustus 1451. Vgl. R 1218, f 295, 28 augustus 1448. R 1225, f 17^v, 12 december 1454. R 1232, f 41, 11 maart 1462.

338. GAH, R 1226, f 76^v, 5 maart 1456.

339. GAH, R 1227, f 363^v, 8 februari 1457.

340. GAH, R 1201, f 14^v, 22 november 1430.
 341. GAH, R 1221, f 322^v, 3 juli 1451. R 1224, ff 116 en 116^v, 11 juli 1454.
 342. GAH, R 1252, f 85^v, 16 januari 1482.
 343. ARAB, Leenhof van Brabant II, f III^cI, 1460. Idem 122, f 337, 9 december 1460.
 344. GAH, R 1242, f 29^v, 7 januari 1473. R 1254, f 244, 14 maart 1485.
 345. GAH, R 1231, f 38, 4 januari 1461.
 346. GAH, R 1242, f 189^v, 19 mei 1473.
 347. GAH, R 1244, f 249^v, 19 juli 1485.

heid over een pacht van 200 mud uit haar bezittingen aldaar.³⁴⁰ In het naburige Tilburg pachtte hij in 1451 en 1454 delen van de tienden van de abdij van Tongerlo.³⁴¹ Te Best bezat hij een hoeve in de Vleut, die sinds 1482 werd beheerd door Jan en Beatrix Arnts van Broecheven³⁴² (vermoedelijk kinderen van Kathelyn Gerits Schilder).

In 1460 beleende de hertog van Brabant Luytgart Schilders als weduwe en erfgename van Willem Dicbier met de gruit van Eersel, Steensel, Dommelen, Riethoven, Westerhoven, Bergeyk, Hapert, Kerkcasteren, Lommel, Hoogeloon en Duizel en met het gruitgeld der vreemde bieren, die zij vervolgens verkocht aan Huybert Back Jans. Haar man had de gruit in 1447 verworven van Arndt Stamelaert.³⁴³

Jonkvrouw Luytgart blijkt minstens sinds 1463 de vrouw te zijn van Henrick van den Haut Dirxss.³⁴⁴ Deze verwachtte in 1461 een Bosch' schepenvonnis, dat hij niet kon afwachten, omdat *hy in Brabant ryden most*.³⁴⁵ Zijn broer stortte in 1473 300 *overlens rijns-gulden* om hem *te verlossen van ende vuter vangenissen, dair hy inne was*.³⁴⁶ Mogelijk was hij krijgsgevangen gemaakt in de oorlog met Gelre. Ook het 'rijden in Brabant' kan duiden op militaire dienst (als ruiter).

Henrick heeft in 1485 *zijn hant afgetogen van alle alsulcken gueden als hem ende jouffrouwe Luytgarden, zynre huysvrouwen, bijden doot van Henrick vanden Doern aencomen ende verstorven syn*.³⁴⁷ Henrick van den Doern was vermoedelijk de kleinzoon van Leria Schilder (zie p. 8).

Wordt vervolgd

Diefstal van een zwerm bijen

Joës vanden Hoele van Spruijtendele vanc eenen swerm biën, die hij seyde dat wt sinen byencorven was, dwelc men vant met eenre volder wairhijt, dat hij hem niet toe en hoerde. In de tweede helft van 1385 werd hij daarvoor door de schout van Kontich bestraft met een boete van 18 mottoenen.¹

1. Algemeen Rijksarchief Brussel, Rolrekening 2324.

MEULENDIJK, MEULENDIJKS

'n Peelfamilie

TH.M. MEULENDIJKS

Afkortingen

GAH	Gemeentearchief 's-Hertogenbosch
GAHM	Gemeentearchief Helmond
SAP	Streekarchief Peelland

(Vervolg van p. 138 van de vorige jaargang)

IX-b. MARCELIS HENDRIKS MEULENDIJKS vestigde zich te Aarle-Rixtel en is overleden voor 16 maart 1753. Hij was gehuwd met Francisca Wouter Cornelissen, die voor 1714 stierf. De kinderen uit dit huwelijk waren:

1. Jan Marcelis Meulendijcx, volgt onder X-c op pagina 16.
2. Maria, gedoopt te Aarle-Rixtel op 23 augustus 1693.
3. Hendrina, gedoopt te Aarle-Rixtel op 14 januari 1696.
4. Hendrik Marcelis Meulendijcx, volgt onder X-d op pagina 16.
5. Wolterus, gedoopt te Aarle-Rixtel op 29 oktober 1701.
6. Anna Maria, gedoopt te Aarle-Rixtel op 4 oktober 1704 en daar begraven op 14 december 1785.
7. Angela, gedoopt te Aarle-Rixtel op 23 september 1707.

Marcelis Meulendijcx hertrouwde te Aarle-Rixtel op 19 november 1713 met Wilhelmina Thomassen, dochter van Thomas Franssen, overleden te Aarle-Rixtel op 16 maart 1753. Zij kregen de volgende kinderen:

8. Franciscus, gedoopt te Aarle-Rixtel op 8 juli 1714.
9. Anna Maria, gedoopt te Aarle-Rixtel op 25 december 1715.
10. Maria, gedoopt te Aarle-Rixtel op 16 augustus 1717.
11. Maria, gedoopt te Aarle-Rixtel op 8 januari 1719.
12. Thomas, gedoopt te Aarle-Rixtel op 26 september 1720, aldaar overleden op 18 mei 1724.
13. Thomas Marcelis Meulendijks is gedoopt te Aarle-Rixtel op 23 juli 1722 en huwde aldaar op 2 februari 1749 met Cornelia Hendrik Roijackers.
14. Johanna, gedoopt te Aarle-Rixtel op 9 augustus 1724.
15. Wouter Ceelen Meulendijks is gedoopt te Aarle-Rixtel op 12 september 1726 en aldaar overleden op 17 september 1778. Hij trouwde te Aarle-Rixtel op 17 juli 1767 met Maria Laurens Martens, bij wie hij een zoon verwekte. Deze verkocht als

onmondige in 1778 samen met Jennemaria en Johanna Meulendijs paarden, runderen en huisraad.

A. Marcelis Meulendijs, gedoopt te Aarle-Rixtel op 9 juli 1769, huwde aldaar op 20 oktober 1807 met Anna Maria van der Zanden.

16. Hendricus, gedoopt te Aarle-Rixtel op 13 januari 1729.

X-c. JAN MARCELISSEN MEULENDIJS, gedoopt te Aarle-Rixtel op 31 januari 1691, was gehuwd met Maria Cornelis Wouters, die hem verschillende kinderen gaf:

1. Cornelis Meulendijcx, gedoopt te Aarle-Rixtel op 2 december 1717, overleden te Deurne op 7 februari 1774, huwde met Jenneke Hendriks van Gerwen. Uit zijn huwelijk stammen:
 - A. Elisabeth Meulendijcx.
 - B. Joanna Meulendijcx, gehuwd met Johannes van Heester.

Cornelis hertrouwde te Helmond op 28 oktober 1753 met Aldegonda Willem van de Sande. Zij kreeg als weduwe met drie kinderen een bedelattestatie, omdat haar zoon Gerardus *veeltijds krankzinnig is*.⁷³ De kinderen waren:

- C. Johanna Cornelis Meulendijs, te Deurne gedoopt op 3 april 1755, aldaar overleden op 5 mei 1828, huwde te Deurne op 10 juli 1796 met Jan Joost Noijen.
 - D. Gerardus Cornelis Meulendijs, te Deurne gedoopt op 10 september 1757 en aldaar overleden op 15 juni 1804. Hij trouwde te Mierlo op 23 februari 1783 met Godefrida van de Goor, te Nuenen gedoopt op 4 maart 1754 als dochter van Josephus van de Goor en van Catharina Wilhelmus van de Meulenhof.
 - E. Petronella, te Deurne gedoopt op 10 september 1762.
2. Antonius, gedoopt te Aarle-Rixtel op 25 december 1721.
 3. Helena, gedoopt te Aarle-Rixtel op 20 augustus 1724.

X-d. HENDRICK MARCEELIS MEULENDIJS werd te Aarle-Rixtel op 31 juli 1698 gedoopt en is daar overleden op 8 januari 1755. In zijn geboortedorp trouwde hij op 24 februari 1726 met Jenneke Jansen van Dijck. Hij hertrouwde te Aarle-Rixtel op 20 januari 1742 met Jenneke Peters. Ter gelegenheid van dit huwelijk werd ten behoeve van de voorkinderen een inventaris gemaakt.⁷⁴

een deecken

een par slaepplaecken

eenen koperen ketel

eenen koperen koeijketel

eenen ijseren moespot

eenen emmer

een tang

een hael en lenghael

twee kisten

een bedde koets

twee spinne wielen

een ijseren lamp

een ploeg

een eegt

een bijl en haemer

een hoogh kar

een laegh kar

het paerts getuijg

een schup en schoep

twee riecken

73. SAP. Deurne R 92, f 36^v,
16 augustus 1773.

74. SAP. Aarle-Rixtel R 109, f 71,
3 februari 1742.

<i>drie stoelen</i>	<i>een standt</i>
<i>een trog</i>	<i>een mulck tob</i>
<i>een tafel en stock</i>	<i>gaerder tob</i>
<i> twee mulck tonne</i>	<i>een kopere zej</i>
<i>een cleijn tonneke</i>	<i>een sneijback en twee messe</i>
<i>een goot bank</i>	<i>een haer getouw</i>

Uit het eerste huwelijk stammen:

1. Francisca Hendrik Meulendijcx is gedoopt te Aarle-Rixtel op 30 november 1726 en huwde te Helmond op 19 april 1761 met Marcelis van Rijt. Daar is zij overleden op 1 augustus 1774.
2. Andreas, gedoopt te Aarle-Rixtel op 8 januari 1728.
3. Johanna Hendrik Meulendijcx, gedoopt te Aarle-Rixtel op 8 januari 1730, trouwde te Helmond op 13 september 1761 met Laurentius van Dol.
4. Willem Hendriks Meulendijcx, gedoopt te Aarle-Rixtel op 10 juli 1732, overleden te Beek en Donk op 28 december 1790. Hij was te Aarle-Rixtel op 1 mei 1763 getrouwd met Johanna Maria Cluitmans, gedoopt te Lieshout op 10 juli 1736, overleden te Beek en Donk op 13 november 1783, dochter van Peter Thomas Cluitmans en van Anna Jan Vercuijlen. Hun kinderen waren:

- A. Johanna Maria Meulendijks, te Beek en Donk gedoopt op 2 juli 1764, overleden te Beek en Donk op 1 oktober 1817. Daar was zij op 11 juni 1797 getrouwd met Hendrik van de Berg.
- B. Petrus, te Beek en Donk gedoopt op 31 mei 1765.
- C. Joannes, te Beek en Donk gedoopt op 21 juni 1767.
- D. Joannes, te Beek en Donk gedoopt op 30 augustus 1768.
- E. Joannes, te Beek en Donk gedoopt op 17 oktober 1769.
- F. Henrica, te Beek en Donk gedoopt op 14 mei 1771.
- G. Adrianus Meulendijks, dagloner, is te Beek en Donk gedoopt op 23 augustus 1772 en stierf te Lieshout op 19 juni 1821. Hij trouwde te Lieshout op 26 juni 1803 met Anna Maria van Heertum, die aldaar was gedoopt op 23 januari 1780 als dochter van Leonardus van Heertum en Hendrica Aert.

Adrianus Meulendijks hertrouwde op 12 april 1807 te Lieshout met de spinster Maria Spoordonk, aldaar gedoopt op 2 juli 1772. Zij stierf te Lieshout op 13 oktober 1833. Theodorus Spoordonk en Josina Brouwers waren haar ouders.

Zijn huisraad bestond in 1807 uit:⁷⁵

<i>een wollen deeken</i>	<i>een zeisje</i>
<i>een kist</i>	<i>een zigtwarff</i>
<i>een spinnewiel</i>	<i>een zichthaak</i>
<i>een haspel</i>	<i>een slagmes</i>
<i>een koffij molen</i>	<i>een haargetouw</i>

een kopere handketel

een tafel

een eijzere ketel

een aarde schotel

drie stoelen

een blakke lamp

een tang

een theerek

een schup

Een vuurijzer en een gootbank werden door de inventarisan-
santen voor f 2:12:0 verkocht. De *linnen als wollen kle-
ren, gehoord hebbende tot den overledenen*, zijn even-
als een *goud kruijs aen knop* verkocht voor 15 gulden *tot
onderhoud van den minderjarige*.

H. Maria, te Beek en Donk gedoopt op 26 februari 1774.

I. Antonius Wilhelmus Meulendijks werd te Beek en Donk
gedoopt op 7 oktober 1775 en is daar overleden op 21 juli
1858. Hij trouwde te Beek en Donk op 17 mei 1807 met
Joanna Josepha van der Horst, gedoopt op 3 december
1780 en te Beek en Donk overleden op 27 november
1818. Zij was een dochter van Joseph van der Horst en
Catharina Antoni Janssen.

Antonius hertrouwde te Beek en Donk op 13 februari
1819 met Maria van de Weijdenberg, te Nuenen gedoopt
op 12 juni 1789 als dochter van Matheus van den Weij-
denberg en Helena Maesackers.

5. Antonius Meulendijcx, gedoopt te Aarle-Rixtel op 11 septem-
ber 1734 en aldaar overleden op 30 december 1802. Hij huwde
te Aarle-Rixtel op 22 februari 1767 met Johanna Jacobs van de
Laar. Kinderen:

A. Henricus Meulendijks, op 16 september 1767 gedoopt te
Aarle-Rixtel, trouwde daar op 9 februari 1794 met Gode-
frida Hendrik Vlemmings, gedoopt te Aarle-Rixtel op
18 april 1773 en daar overleden op 4 mei 1820, doch-
ter van Henricus Vlemmings en van Petronella Arnoldus
Swinkels.

B. Gerardus Antonij, te Aarle-Rixtel gedoopt op 20 maart
1770 en aldaar overleden op 2 april 1770.

C. Joanna Maria Meulendijks, te Aarle-Rixtel gedoopt op
27 mei 1773 en overleden te Gemert op 17 december
1853. Zij was gehuwd met Johannes Cornelis Frijters.

Antonius Meulendijcx hertrouwde te Aarle-Rixtel op 30 okto-
ber 1776 met Wilhelmina Jan Peters (Nisteren). Hun kinderen
waren:

D. Johannes Meulendijks, op 20 september 1777 te Aarle-
Rixtel gedoopt, trouwde aldaar op 9 mei 1811 met Gode-
frida van Bragt, gedoopt te Aarle-Rixtel op 27 juli 1785
als dochter van Johannes Godefridus van Bragt en Anto-
netta Jan Reijnders.

E. Francisca, te Aarle-Rixtel gedoopt op 19 november 1779.

F. Laurentius, te Aarle-Rixtel gedoopt op 1 juli 1782 en

aldaar overleden op 26 oktober 1782.

G. Joannes Meulendijks, op 1 augustus 1784 gedoopt te Aarle-Rixtel en overleden te Stiphout op 10 juli 1869. Hij trouwde te Lieshout op 28 januari 1813 met Elisabeth Rooijakkers, die daar was gedoopt op 18 november 1781 als dochter van Hendrik Rooijakkers en Anna Maria Klomp.

H. Petrus, te Aarle-Rixtel gedoopt op 9 december 1786.

I. Henrica, te Aarle-Rixtel gedoopt op 19 april 1790.

6. Jan Hendrik Meulendijcx, gedoopt te Aarle-Rixtel op 19 juni 1738, trouwde aldaar op 10 mei 1772 met Johanna Maria Cornelis Verstappen, gedoopt te Aarle-Rixtel op 18 januari 1746, dochter van Cornelis Petrus Verstappen en Margarita Peters. De kinderen waren:

A. Joannes, te Aarle-Rixtel gedoopt op 7 februari 1773.

B. Petronella Meulendijks, op 21 oktober 1774 gedoopt te Aarle en overleden te Someren op 26 juli 1811.

C. Cornelia Meulendijks, te Aarle-Rixtel gedoopt op 13 mei 1776. Zij huwde te Helmond op 31 mei 1810 met Mathijs Scheepers.

D. Maria, te Aarle-Rixtel gedoopt op 2 februari 1778 en op 19 mei 1782 verdronken.

E. Bartholomeus Meulendijks, te Aarle-Rixtel gedoopt op 15 december 1779 en te Helmond overleden op 21 juli 1842. Hij was daar op 13 mei 1810 getrouwd met Maria Ceelen, die te Weert omstreeks 1777 is geboren en te Helmond stierf op 23 januari 1864. Zij was een dochter van Johannes Ceelen en van Margaretha Vossen.

F. Maria Meulendijks, te Mierlo gedoopt op 10 oktober 1782, overleden te Geldrop op 28 februari 1823. Daar was zij op 21 september 1820 getrouwd met Petrus Vervlassen.

G. Cornelis, te Mierlo gedoopt op 21 april 1784.

H. Johannes, te Mierlo gedoopt op 19 februari 1785.

I. Petronella Meulendijks, tweelingzuster van de vorige.

VII-c. DERICK PETER SPAENJAERTS⁷⁶ is voor 13 december 1660 gestorven. Hij trouwde met Jenneke Reijnder Wilberts. Uit dit huwelijk stammen:

1. Reijnder Dircx Meulendijcx, volgt onder VIII-c op pagina 20.

2. Wilbert Dircx Meulendijcx, volgt onder VIII-d op pagina 23.

3. Jan Diercx Meulendijcx, volgt onder VIII-e.

4. Antoni Dircks Meulendijcx.

5. Peter Dirks Meulendijks, volgt onder VIII-f.

6. Maria Dircks Meulendijcx trouwde met Jan Reijnders. Zij wordt de oudste zuster genoemd in het testament van Margriet Dirk Meulendijcx.⁷⁷

7. Margriet Dirckss Meulendijcx huwde op 17 november 1675 te

76. SAP, Deurne R 97, f 35^v. Vlierden R 20, f 26^v. GAHM, Huisarchief 141 (1621-1694).

77. SAP, Vlierden R 20, f 129^v, 12 februari 1735.

Vlierden met Peter Joosten. In haar testament van 1735 prele-gateerde zij aan Reijnder Janz van Heugten, *haer oudtste sus-ters soone, uijt een sonderlinge liefde en affectie, en voor alle hulp en gediensigheijd door hem aan (haar) in alle geleege-nheden bewesen en nog verder staet te bewijzen, alle de vaste en onroerende goederen waer op sij eenige meesterschap is heb-bende, als ook nog aen denselven eene somme van 100 gul-den.*⁷⁷

8. Heijlke Dircks Meulendijcx huwde te Vlierden op 5 november 1680 met Marcelis Janssen en hertrouwde aldaar op 7 augustus 1683 met Jan Peter Joosten van de Kerkhof.
9. Catalijn Dircks Meulendijcx trouwde op 12 november 1669 te Vlierden met Marcelis Slaats.

VIII-c. RIJNDER DIERCK MEULENDIJCX, schepen te Vlierden in 1706, huwde op 30 augustus 1665 te Deurne met Marij Mathijs Claessen Berckers (den Bercker)⁷⁸ uit Liessel. In 1697 kocht hij van Govert van Doirn een huis, hof en aangslag ter plaatse *Belgeren* onder Vlierden, met de hooi-, wei- en teullanden, die toen werden gebruikt door Matthijs Peter Colen.⁷⁹

Uit dit huwelijk stammen:

1. Jenneke Reijnder Meulendijcx was dienstmeid bij Aert Jan Haagmans⁸⁰ tot aan haar huwelijk op 11 februari 1691 te Vlierden met Dirck Dirck Cuppens.
2. Claes Reijnders Meulendijcx, volgt onder IX-c op pagina 20.
3. Theodorus Reijnders Meulendijcx.
4. Anna Reijnder Meulendijcx, te Vlierden gedoopt op 4 april 1686, huwde aldaar op 29 januari 1708 met Francis Jacob Boogaers.
5. Barbara Reijnders Meulendijck van Vlierden is op 3 juni 1704 als non geprofest en overleden op 6 februari 1754.

IX-c. CLAES REIJNDER MEULENDIJCX trouwde in zijn woon-plaats Vlierden op 7 juni 1688 met Anna Jan Hagemans⁸¹, doch-ter van Johannes Hagemans en Mechteld. Uit dit huwelijk zijn geboren:⁸²

1. Catharina Claes Meulendijcx, gedoopt op 14 augustus 1688 te Vlierden, trouwde met Francis Gerard Welten.
 2. Mathias Claes Meulendijcx, te Vlierden gedoopt op 21 juni 1690, trouwde te Heeze op 29 november 1716 met Perijn Arien Reijnders, aldaar gedoopt op 26 oktober 1680 als doch-ter van Adriaan Jan Reijnaars Boelen en van Joanna Goorts.
- Uit dit huwelijk stammen:

- A. Adriaan Meulendijcx, gedoopt te Heeze op 18 november 1717 en overleden te Deurne op 2 oktober 1747.
- B. Joanna Maria Meulendijcx, gedoopt te Heeze op 16 juni 1719 en overleden te Deurne op 2 oktober 1740.

78. SAP, Deurne R 103, f 201^v, 27 maart 1697.

79. GAHM, R 282, f 97, 18 september 1697.

80. GAHM, N 18-19, 7 november 1691.

81. GAHM, R 282, f 119^v, 29 april 1698.

82. SAP, Vlierden R 20, f 136, 18 oktober 1737.

Mathias Meulendijcx hertrouwde te Gemert op 26 mei 1720 met Hendrica Willems, overleden te Deurne op 14 oktober 1747.

3. Johannes, te Vlierden gedoopt op 16 juni 1691.
4. Theodorus Claes Meulendijcx, volgt onder X-e op pagina 21.
5. Maria, te Asten gedoopt op 31 december 1693.
6. Francis Claes Meulendijcx, volgt onder X-f op pagina 22.
7. Johannes, te Vlierden gedoopt op 6 april 1698.
8. Mechtildis, te Vlierden gedoopt op 21 augustus 1699.
9. Mechtildis Claes Meulendijcx, te Vlierden gedoopt op 20 mei 1700, trouwde met Tielman van Beurden.
10. Petronella, te Vlierden gedoopt op 2 december 1702.
11. Johannes, te Vlierden gedoopt op 7 januari 1706.

X-e. DIRCK CLAES MEULENDIJCX werd te Asten gedoopt op 14 juli 1692 en huwde te Someren op 17 november 1721 met Mechtildis Marcel Leenders van Asten. Uit dit huwelijk stammen:

1. Nicolaas, gedoopt te Someren op 2 juli 1722.
2. Marcelles, gedoopt te Someren op 29 december 1723.
3. Antonius, gedoopt te Someren op 4 april 1727 en aldaar overleden op 7 april 1729.
4. Maria Dirk Meulendijcx, gedoopt te Someren op 8 oktober 1730, huwde met Hendrik Janssen van Heugten.
5. Joanna Dirck Meulendijcx is gedoopt te Someren op 16 januari 1734. Zij huwde te Lierop op 17 februari 1765 met Andreas Jansen.
6. Antonius Meulendijcx, gedoopt te Someren op 22 februari 1736. Hij huwde te Deurne op 2 november 1760 met Catharina IJsbouts, gedoopt te Vlierden op 25 maart 1725 als dochter van Peter Wouter IJsbouts en van Joanna Francis Verreijt. Uit dit huwelijk stammen:

A. Joannes Meulendijks, landbouwer, te Deurne gedoopt op 5 mei 1761 en overleden te Helmond op 17 juni 1834. Daar was hij op 4 mei 1800 getrouwd met Hendrina Cuijpers, gedoopt te Stiphout op 20 juli 1771 en overleden te Helmond op 24 mei 1801; zij was een dochter van Wilhelmus Cuijpers en van Petronella Verberne.

Jan Meulendijks hertrouwde te Mierlo op 1 mei 1803 met Anna Maria van de Berk, aldaar gedoopt op 8 juli 1778 en overleden te Helmond op 28 oktober 1836. Zij was een dochter van Johannes van de Berk en van Margarita van Col.

B. Dirk Meulendijks, te Deurne gedoopt op 5 mei 1761 en daar overleden op 21 februari 1823. Hij huwde te Deurne op 29 juli 1798 met Willemijn Francis Allons.

C. Petrus Meulendijks, landbouwer, te Deurne gedoopt op 18 juni 1763 en aldaar overleden op 1 september 1836. Hij trouwde te Deurne op 22 februari 1789 met Hendrien

Willem van de Sanden, overleden te Deurne op 10 februari 1807. Hij hertrouwde aldaar op 16 augustus 1807 met Petronella Swinkels, gedoopt te Bakel op 15 februari 1764, dochter van Hendricus Swinkels en van Maria Antonij Meusijssse.

D. Mechelina Meulendijks, te Deurne gedoopt op 6 juli 1765, overleden te Deurne op 23 januari 1827, huwde te Deurne op 21 juli 1787 met Willibrordus van Bree en hertrouwde met Johannes van de Kerkhof.

E. Franciscus Meulendijks, te Deurne gedoopt op 4 juli 1768 en overleden te Asten op 10 december 1834. Hij trouwde te Asten op 16 september 1804 met Helena Wilhelmi van Heugten, te Asten gedoopt op 29 augustus 1767 als dochter van Willem van Heugten en Hendrina Slaats.

7. Francis Dirk Meulendijks, gedoopt te Someren op 11 februari 1741. Hij trouwde te Soerendonk met Maria Teyssen⁸³ en hertrouwde te Maarheeze op 15 januari 1769 met Maria Preat, waaruit stammen:

A. Theodorus Meulendijks is op 6 augustus 1770 gedoopt te Maarheeze, waar hij op 19 februari 1802 trouwde met Antoinet Aarts, de weduwe van Arnoldus Sterke.

B. Gerardus, te Maarheeze gedoopt op 9 juli 1772.

C. Maria Elisabetha, te Maarheeze gedoopt op 27 september 1774.

D. Michaelis, te Maarheeze gedoopt op 22 september 1778.

E. Mathias Meulendijks, te Maarheeze gedoopt op 4 november 1782, trouwde aldaar op 23 januari 1811 met de landbouwster Maria Peels, gedoopt te Maarheeze op 2 juli 1780 als dochter van Arnoud Peels en van Hendrina Hurkmans.

F. Gertrudis, te Maarheeze gedoopt op 18 december 1784.

G. Joannes, te Maarheeze gedoopt op 25 april 1786.

X-f. FRANCIS CLAES MEULENDIJCX, gedoopt te Asten op 1 augustus 1695 en overleden te Strijp op 11 december 1762. Hij huwde te Eindhoven op 27 oktober 1719 met Aldegonda Michiel van de Broek, overleden te Strijp op 12 december 1747. Uit dit huwelijk stammen:

1. Margaretha Meulendijcx, gedoopt te Strijp op 2 november 1721 en daar overleden op 30 december 1744.

2. Theodora, gedoopt te Strijp op 13 januari 1725.

3. Michael, gedoopt te Strijp op 12 juli 1727.

4. Nicolai, gedoopt te Strijp op 3 januari 1730.

5. Elisabeth Meulendijcx, gedoopt te Strijp op 24 april 1732, huwde te Zeelst op 4 september 1763 Godefridus Senders en hertrouwde te Veldboven op 24 oktober 1773 met Joost van de Heijden.

83. SAP, Someren R 141, f 78^v, 1768.

6. Anna Meulendijcx, gedoopt te Strijp op 14 februari 1735, huwde te Zeelst op 15 januari 1764 met Willem Peters van de Heijden.
7. Nicolaus Meulendijcx, gedoopt te Strijp op 7 december 1737, overleden te Veldhoven op 6 juni 1765.
8. Jan, gedoopt te Strijp op 18 december 1740 en aldaar overleden op 1 november 1741.
9. Antonius Meulendijcx, gedoopt te Strijp op 13 september 1743, overleden te Duizel op 6 november 1800. Hij huwde te Duizel op 25 februari 1770 met Anna Catharina Vermeeren, gedoopt te Eersel op 11 november 1751, overleden te Duizel op 7 februari 1820, dochter van Cornelis Vermeeren en van Johanna Maria van Kuijk.

Zij werden de ouders van:

- A. Allegonda Meulendijks, te Duizel gedoopt op 1 november 1771 en overleden te Bladel op 6 april 1814. Zij huwde te Eersel op 12 juni 1791 met Dionijs Kox.
- B. Antonius, te Duizel gedoopt op 11 januari 1774 en daar overleden op 23 april 1776.
- C. Joannes Franciscus Meulendijks, te Duizel gedoopt op 3 september 1776, trouwde te Eersel op 16 oktober 1803 met Maria Elisabeth van Ekersloot, gedoopt op 24 augustus 1782 en overleden te Hooge en Lage Mierde op 27 april 1828. Zij was een dochter van Martinus Ekersloot en Maria Fabri.
- D. Petrus, te Duizel gedoopt op 11 september 1779.
- E. Cornelius, te Duizel gedoopt op 31 augustus 1782.
- F. Cornelius Meulendijks, te Duizel gedoopt op 16 september 1783 en daar overleden op 6 mei 1820. Hij trouwde te Duizel op 7 februari 1811 met Maria Catharina Heerakkers, te Duizel gedoopt op 29 oktober 1785 als dochter van Joannis Heerakkers en Barbara van Hoof.
- G. Guilielmus Paschalis Meulendijks, te Duizel gedoopt op 24 april 1791 werd in 1812 opgeroepen voor militaire dienst onder Napoleon, verbleef in mei 1813 in het hospitaal te Nijmegen en vertrok vandaar denkkelijk naar Rusland. Hij kwam niet terug.⁸⁴
- H. Maria Agatha, te Duizel gedoopt op 5 februari 1796.

VIII-d. WILBERT DIRCK MEULENDIJCX⁸⁵ was borgemeester van Vlierden in 1711. Hij huwde op 5 oktober 1648 te Vlierden met Anna Aert Roeffen van de Kerkhof. Hun kinderen waren:⁸⁶

1. Jenneke Wilbort Meulendijcx, te Vierden gedoopt op 26 juli 1685, trouwde daar op 24 januari 1717 met Gevart Manders.
2. Margriet Wilbort Meulendijcx werd te Vlierden gedoopt op 21 maart 1687 en trouwde er op 20 november 1712 met Jan Peter Verbarschot te Meijel.
3. Arnoldus Wilbert Meulendijks, volgt onder IX-d op pagina 24.

84. J. van Gils, „Vermiste Noordbrabanders, die dienden in de legers van Napoleon”, *De Brabantse Leeuw*, XXXVIII (1989) 174.

85. GAI, R 878-II, 4 mei 1695. –Leo Adriaenssen.

86. SAP, Vlierden R 20, f 26^v, 30 mei 1723.

4. Antony Wilberts Meulendijcx, te Deurne geboren, volgt onder IX-e op pagina 24.
5. Dirck Wilbert Meulendijcx, volgt onder IX-f.
6. Wilbert Wilborts Meulendijcx.
7. Catharina Wilberts Meulendijcx.

IX-d. AERT WILBERT MEULENDIJCX⁸⁷, gedoopt te Vlierden op 10 januari 1689, trouwde te Asten met Anna Marcelis van Bussel. Uit hun huwelijk stammen:

1. Helena, gedoopt te Asten op 4 augustus 1719.
2. Willibrordus Meulendijcx, gedoopt te Asten op 15 december 1722, werd frater.
3. Antonie Aert Meulendijcx, gedoopt te Asten op 29 januari 1723, trouwde met Catharina Godefridi van Laarhoven, die te Asten op 25 april 1757 stierf. Haar kinderen waren:
 - A. Anna Gertrudis, gedoopt te Asten op 12 april 1752.
 - B. Helena, gedoopt te Asten op 12 december 1754.
 - C. Marcellus, gedoopt te Asten op 4 april 1756.
 - D. Helena, gedoopt te Asten op 12 april 1757.
4. Helena, gedoopt te Asten op 5 april 1725.
5. Godefridus, gedoopt te Asten op 18 augustus 1725.
6. Marcelis, gedoopt te Asten op 4 april 1731.

IX-e. ANTONIE WILBORT MEULENDIJK⁸⁸ trouwde te Mierlo op 3 maart 1726 met Lucia Jansen Verdonshot, die daar was gedoopt op 6 november 1694 als dochter van Johannes Verdonshot en Catharina Verhees. Zij is later hertrouwd met Peter van den Broek.⁸⁸ De kinderen van Antonie Meulendijks en Lucia Verdonshot waren:

1. Willibrordus Antonius Meulendijcx is gedoopt te Mierlo op 6 januari 1727 en stierf te Lierop op 29 oktober 1793. Te Someren was hij op 25 februari 1759 getrouwd met Petronella Bollen, gedoopt te Lierop op 6 april 1734, overleden te Someren op 30 mei 1801. Zij was een dochter van Joost Peter Bollen en van Hendrica Antonij van Gemert. Uit hun huwelijk stammen:
 - A. Antonius Meulendijcx, gedoopt te Lierop op 30 november 1759 en overleden te Soerendonk op 9 september 1837.
 - B. Judocus, gedoopt te Lierop op 20 oktober 1761 en daar overleden op 6 maart 1771.
 - C. Lucia Meulendijcx, gedoopt te Lierop op 22 februari 1764 en overleden te Soerendonk op 9 mei 1849.
 - D. Franciscus Meulendijcx, gedoopt te Lierop op 6 mei 1766 en overleden te Soerendonk op 9 februari 1840.
 - E. Lambertus, gedoopt te Lierop op 30 maart 1769.
 - F. Judocus Meulendijcx, gedoopt te Lierop op 11 augustus 1771, overleden te Maarheeze op 12 februari 1848. Hij huwde te Lierop op 8 januari 1825 met Helena Sanders.

87. GAHM, N 42, no. 11, 25 augustus 1744.

88. SAP, Mierlo R 100, f 57^v.

- G. Johanna Meulendijcx, gedoopt te Lierop op 20 april 1775 en overleden te Stratum op 8 augustus 1819.
2. Catharina, gedoopt te Mierlo op 30 september 1728.
3. Antonij Meulendijcx, volgt onder X-g.

Wordt vervolgd

Poorter door doop

Toen hertog Arnold van Gelre overhoop lag met zijn zoon Adolf, moest Jan van Erpe *met meer hooflyeden vuyten lande van Kuyck* naar 's-Hertogenbosch vluchten. Met zijn vrouw Hillegondt Heym vestigde hij zich bij haar zus Aleyt en haar man Herman van Bronchorst *tot Roesmalen opt huys aldair, dat nu een cloester is, ende bleven aldair*. Hillegondt en haar zus hadden het huis geërfd van hun vader Arnt Heym, schepen van Den Bosch, *die sterff opt huys voirsscreven*. Beide gezinnen hebben daar lang gewoond, *zodat de vrouwen opt huys voirsscreven versceyden cramen gelegen hebben ende dat alle die zoenen dair af zy gesusteren voirscreven dair tot Roesmalen voirsscreven inden craem laigen worden ten Bosch korsten gedaen*.

Het voorgaande kwamen in 1515 verschillende mensen getuigen. In dat jaar was Hillegondts zoon Jan schepen van Den Bosch geworden, een functie waarvoor hij klaarblijkelijk een geboren poorter moest zijn. De belangrijkste getuige was Beatrix Dirx van Rietvelt te Helmond, die na het overlijden van joffer Van Brakel, *die welcke haestelic sterff*, een dienstbetrekking had aangenomen op het huis te Rosmalen; elk jaar verdiende zij daarmee 4 rijns gulden en een tabbaard.

Zij was er bij, toen Jan van Erpe en zijn broer Joest werden geboren. Jan bracht zij naar Den Bosch, *den selven liggende in haren schoet. Ende die zelve Jan slyep doen zy en nederleegghden in sint Jans kereke hier ten Bosch op een kiste byde functe*.¹

1. Koninklijke Bibliotheek Den Haag, handschriftenverzameling 131-B-26, f° VI^c XLII^v, 14 november 1515.

DE BROUWER UIT MOERGESTEL

L.F.P.M. DE BROUWER

Afkortingen

GAH	Gemeentearchief 's-Hertogenbosch
GAT	Gemeentearchief Tilburg
OAA	Oud-administratief archief

(Vervolg van p. 174 van de vorige jaargang)

VII-c. AERT ADAMS DE BROUWER, gedoopt te Moergestel op 13 december 1655, overleden na 23 maart 1715. Hij voldeed in 1715 de laatste termijn, 25 gulden groot, van een schuld die zijn vader had bij Willem Cornelis Jans van de Wiel.¹⁶⁶

Te Moergestel trouwde hij op 9 februari 1687 met Maria Wouters van Asveld. De kinderen uit dit huwelijk waren:

1. Maria, gedoopt te Moergestel op 23 februari 1688, overleden aldaar op 1 maart 1688.
2. Cornelius, gedoopt te Moergestel op 4 maart 1689.
3. Adam, gedoopt te Moergestel op 3 oktober 1691.
4. Hendrick Aerts de Brouwer, volgt onder VIII-c op pagina 26.
5. Quirina, gedoopt te Oisterwijk op 24 oktober 1696.

VIII-e. HENDRIK AERT DE BROUWER werd gedoopt te Oisterwijk op 14 november 1694 en stierf te Diessen op 6 december 1761. Hij kreeg op 20 maart 1753 samen met zijn echtgenote een borgbrief om naar Diessen te verhuizen.¹⁶⁷

Hendrik de Brouwer pachtte in 1756 voor een periode van zes jaar van Adriaan en Nicolaas Witlox een huis, schaapstal en hof met aanstede en percelen akker- en weiland, tezamen omtrent 28 lopen groot, gelegen in de Haghorst onder Diessen. Volgens deze akte moest Hendrik *zijn volle haaff* zo lang mogelijk op het land houden om voldoende mest te leveren.¹⁶⁸

In het kohier van de verpondingen en beden uit 1769 staat dat de weduwe van Hendrik Aert de Brouwer de helft van de *Stevensakker*, een groes (de *Wijntkensbeemd*) en een bosje in het *Grieteveldeken* in bezit had.¹⁶⁹

Hij trouwde te Oisterwijk op 25 november 1736 met Anna Maria Lambert van Hees, die is overleden na 1769. Als weduwe verkocht zij in 1762 samen met haar kinderen hun boerenbedoening en huisraad.

166. GAT, Moergestel R 333, f 11^v, 30 juni 1663; met een kantlijn-akte van 23 maart 1715.

167. GAT, Oisterwijk R 421, f 251^v, 20 maart 1753.

168. GAT, Hilvarenbeek R 179, f 332, 21 september 1756.

169. GAT, OAA Moergestel 219, f 109.

Onder meer kwamen onder de hamer:

- een melkton: 13 stuivers
- een aardkar: f 11
- een roode koe met een blaaijfel kop: f 26:8:0
- dito swart met een witte kop: f 16:12:0
- een swarte veers: f 5:4:0
- een bont dito: f 4:1:0
- 1 roode osch: f 22:8:0
- een vaale osch: f 54

Uit dit huwelijk:

1. Arnolda, gedoopt te Tilburg op 19 augustus 1737.
2. Peter Hendrik de Brouwer, volgt onder IX-f op pagina 27.
3. Lambert de Brouwer, volgt onder IX-g op pagina 32.
4. Christiaan de Brouwer, gedoopt te Oisterwijk op 7 september 1742. Hij is getrouwd te Oisterwijk op 17 april 1785 met Willemien Jan van den Heuvel. Uit dit huwelijk:
 - A. Cornelia, gedoopt te Udenhout op 1 april 1786.
 - B. Anna Maria, gedoopt te Udenhout op 20 oktober 1787.
 - C. Johanna, gedoopt te Udenhout op 23 juni 1790, overleden te Oisterwijk op 12 juni 1793.
 - D. Henrica, gedoopt te Udenhout op 6 januari 1793.
5. Cornelis Hendrik de Brouwer, gedoopt te Oisterwijk op 18 januari 1744, overleden te Tilburg op 7 april 1814. Hij is getrouwd te Tilburg op 4 mei 1794 met Johanna Maria Couwenberg, gedoopt te Tilburg op 27 augustus 1757, overleden aldaar op 20 oktober 1832. Uit dit huwelijk:
 - A. Henricus, gedoopt te Tilburg op 26 oktober 1795.
6. Wouter Hendrik de Brouwer, gedoopt te Oisterwijk op 3 februari 1745, overleden te Tilburg op 5 juli 1808. Hij is getrouwd te Tilburg op 24 april 1774 met Anna van den Hout. Uit dit huwelijk:
 - A. Johanna Maria, gedoopt te Tilburg op 15 oktober 1775, overleden aldaar op 3 januari 1780.
 - B. Hendrica de Brouwer, gedoopt te Tilburg op 13 september 1777, overleden aldaar op 29 januari 1848. Zij is getrouwd te Tilburg op 24 februari 1800 met Johannes Wagemans, geboren te Alphen in 1768, overleden te Tilburg op 24 februari 1841.
 - C. Adrianus, gedoopt te Tilburg op 30 november 1785.
7. Arnoldus, gedoopt te Oisterwijk op 10 februari 1748, overleden aldaar op 12 februari 1748.
8. Adrianus, gedoopt te Oisterwijk op 29 mei 1749.
9. Maria, gedoopt te Oisterwijk op 3 mei 1750.

IX-f. PETER HENDRIK DE BROUWER, gedoopt te Oisterwijk op 1 juni 1740, overleden op 2 februari 1807. Hij is getrouwd te Dissen op 22 mei 1768 met Johanna Maria Johannes de Bruijn. Hun kinderen zijn:

1. Henricus, gedoopt te Diessen op 25 september 1769, overleden aldaar op 10 januari 1770.
2. Jacobus Peter de Brouwer, gedoopt te Diessen op 27 december 1770, overleden aldaar op 15 mei 1814. Hij trouwde te Hilvarenbeek op 9 mei 1802 met Angelina van der Krieken. Uit dit huwelijk:
 - A. Jacobus de Brouwer, geboren te Diessen op 4 januari 1815, overleden te Tilburg op 3 december 1837.
 - B. Petronella, overleden te Diessen op 9 juni 1814.
 - C. Johanna Maria, overleden te Diessen op 10 maart 1814.
3. Henricus de Brouwer, gedoopt te Diessen op 3 juli 1772, overleden aldaar op 21 oktober 1844. Hij is getrouwd te Diessen op 17 oktober 1819 met Henrica van Rooij, gedoopt te Hooge Mierde op 1 november 1790. Uit dit huwelijk:
 - A. Joannes de Brouwer is geboren te Diessen op 29 november 1819 en stierf daar ongehuwd op 12 juli 1865.
 - B. Peter de Brouwer, geboren te Diessen op 4 september 1824, overleden te Hilvarenbeek op 10 februari 1892. Hij is getrouwd te Hilvarenbeek op 4 februari 1862 met Elisabeth Hofhuizen, die daar is geboren op 27 maart 1824.
4. Maria de Brouwer, gedoopt te Diessen op 7 februari 1774, overleden aldaar op 26 augustus 1779.
5. Joannes Peter de Brouwer, volgt onder X-c op pagina 28.
6. Maria Catharina, gedoopt te Diessen op 30 juli 1777, overleden aldaar op 25 maart 1778.
7. Anna de Brouwer, gedoopt te Diessen op 17 augustus 1779, kreeg op 1 juli 1803 een borgbrief van Diessen naar Tilburg. Zij is te Hilvarenbeek 2 december 1810 getrouwd met Peter Jan van Dommelen.
8. Cornelia, gedoopt te Diessen op 14 november 1780, overleden aldaar op 1 september 1795.

X-e. JOANNES PETER DE BROUWER werd gedoopt te Diessen op 14 juni 1776 en is daar overleden op 19 augustus 1829. Na het overlijden van zijn vrouw Elisabeth Couwenberg vond op 20 maart 1854 de erfdeling tussen zijn kinderen plaats van zijn goederen, waaronder huizen, erf, tuin en opgaande bomen, bouwland, hakhout, heide, weilanden te Tilburg, schaarbos en moeras te Goirle en heide te Hilvarenbeek.¹⁷⁰

Hij trouwde te Tilburg op 17 juli 1803 met Elisabeth Couwenberg, aldaar gedoopt op 26 november 1778 en er overleden op 20 november 1853. Uit dit huwelijk zijn geboren:

1. Cornelia de Brouwer, gedoopt te Tilburg op 31 augustus 1803, overleden aldaar op 17 januari 1872. Zij is getrouwd te Tilburg op 4 februari 1836 met Adriaan Mutsaerts, gedoopt te Tilburg op 17 mei 1796, overleden aldaar op 17 april 1883.
2. Maria de Brouwer, gedoopt te Tilburg op 16 augustus 1805, overleden aldaar op 25 oktober 1834. Zij is getrouwd te Tilburg op 17 januari 1833 met Johannes Claesen, gedoopt te

170. GAT, N 321/72, 20 maart 1854.

Moergestel op 17 november 1789, overleden te Tilburg op 17 augustus 1841.

3. Petrus Jan de Brouwer, volgt onder XI-g op pagina 29.
4. Petronella de Brouwer, gedoopt te Tilburg op 2 mei 1810, overleden aldaar op 18 augustus 1839. Zij was gehuwd met Martin Cosen, overleden te Breda op 20 juni 1836, en hertrouwde met Christiaan Arnoldus Vinken, gedoopt te Tilburg op 28 mei 1786, overleden aldaar op 15 juni 1863.
5. Helene de Brouwer, geboren te Tilburg op 25 november 1812, overleden aldaar op 7 januari 1844. Zij is getrouwd te Tilburg op 13 april 1837 met Antonie van de Ven, gedoopt te Tilburg op 31 juli 1806, overleden aldaar op 6 juli 1878.
6. Hendrikus de Brouwer, geboren te Tilburg op 29 september 1815, overleden aldaar op 1 juli 1869. Hij is getrouwd te Tilburg op 2 mei 1844 met Johanna van Hooff, geboren te Tilburg op 4 april 1815, overleden aldaar op 23 oktober 1856. Te Tilburg hertrouwde hij op 27 januari 1859 met Maria Hendriks, geboren te Hilvarenbeek op 25 juni 1828, overleden te Tilburg op 30 november 1890.
7. Adriana de Brouwer, geboren te Tilburg op 19 juli 1818, overleden aldaar op 27 maart 1858. Zij is getrouwd te Tilburg op 8 mei 1851 met Adriaan Kruijssen, geboren op 15 september 1820, overleden te Tilburg op 15 juli 1900.
8. Anna Elisabeth, geboren te Tilburg op 9 augustus 1821, overleden aldaar op 20 november 1837.

XI-g. PETRUS JAN DE BROUWER, gedoopt te Tilburg op 1 oktober 1807, overleden te Goirle op 21 juni 1868. Hij is getrouwd te Goirle op 25 april 1840 met Catharina Bogers, geboren te Tilburg op 19 november 1813, overleden te Goirle op 5 juni 1874. Uit het huwelijk van deze landbouwers zijn geboren:

1. Maria Elisabeth de Brouwer, geboren te Tilburg op 14 maart 1841, overleden aldaar op 14 april 1898.
2. Nicolaas de Brouwer, volgt onder XII-b op pagina 29.
3. Johannes de Brouwer, geboren te Tilburg op 23 juni 1847, overleden te Goirle op 17 januari 1920.
4. Adrianus, geboren te Tilburg op 19 oktober 1849, overleden aldaar op 1 januari 1850.
5. Hendrikus de Brouwer, geboren te Tilburg op 21 februari 1851, overleden te Goirle op 23 oktober 1919. Hij was gehuwd met Johanna Barbara Soffers.

XII-b. NICOLAAS DE BROUWER was aanvankelijk hoofdonderwijzer in Halsteren en leerlooier en werd in 1890 tot hoofdonderwijzer benoemd te Diessen. Hij is geboren te Tilburg op 23 februari 1844 en overleden te Hilvarenbeek op 9 juni 1916. Hij is getrouwd te Hilvarenbeek op 21 april 1873 met Johanna Antonia van den Berg, aldaar geboren op 18 juli 1845, overleden te Tilburg op 27 juni 1931, dochter van Cornelis van den Berg en van Adriana Bruurs.

P.C. de Brouwer

Uit dit huwelijk:

1. Adriana Dorothea de Brouwer werd gewettigd door het huwelijk van haar ouders en trouwde.¹⁷¹

171. B. Aarts, „Van achter de schermen”. *Het leven en werk van dr. P.C. de Brouwer (1874–1961). Een analyse van zijn voornaamste publicaties, voorafgegaan door een biografische schets, gevolgd door een (voorlopige) bibliografie* (doctoraalscriptie Nieuwste Geschiedenis KUB, 1988) 5.

2. Petrus Cornelis de Brouwer (Piet), priester en leraar, geboren te Hilvarenbeek op 17 oktober 1874, promoveerde tot doctor in de klassieke talen, trad in bij de congregatie van de Fraters van Tilburg, stierf te Tilburg op 19 november 1961 en werd drie dagen later begraven in Hilvarenbeek. Hij was stichter en eerste rector van het gymnasium in Tilburg, dat later het Sint-Odulphuslyceum zou worden. Hij is daarmee de vader van het katholiek gymnasiaal en middelbaar onderwijs in Brabant en zo een van Brabants grootste emancipatoren geworden. Voorts was hij geheim kamerheer van paus Joannes XXIII en ridder in de orden van de Nederlandse Leeuw en van Oranje-Nassau.

De „emancipator van Brabant” en „bezieler van de Brabantse bewustwording” wordt door de rooms-katholieke historicus L.J. Rogier gekenschetst als „een simpele en bekrompen dorpspastoor (...), bang voor al het nieuwe, die nog droomde van een kruisridderideaal, verknocht was aan het kalme ritme van het Brabantse boerendorp en wars van nieuwerwetse leuzen”. Hij was een van de initiatoren en tot in het begin van de oorlog de toonaangevende leider van de vereniging *Brabantia Nostra*, die in 1935 begon met de uitgave van een tijdschrift met dezelfde naam.¹⁷² Het oordeel van historici varieert van ‘katholieke en semi-fascistische beweging’ tot ‘niet-fascistische’ (in de betekenis van net niet) en ‘conservatief katholiek en anti-democratisch’. *Brabantia Nostra* keerde zich weliswaar tegen de NSB, maar nam niet eenduidig stelling tegen het fascistische *Zwart Front* en het Groot-Nederlandse *Verdinaso*. De Brouwer en zijn beweging waren gericht op herleving van het katholicisme, uitgesproken anti-modernistisch, gericht op het behoud van pre-industriële waarden en fel gekant tegen het Hollandse centralisme (inclusief dat uit de Generaliteitsperiode). De Duitse inval zag hij als een kans om „onze Brabantse kernkracht te ontwikkelen.”¹⁷³ Zijn in 1947 verschenen *Geschiedenis van Hilvarenbeek tot 1813* is een schoolvoorbeeld van parochialistische geschiedbeoefening.^{174, 175}

3. Johannes Cornelis, geboren te Hilvarenbeek op 1 december 1876, overleden aldaar op 28 oktober 1879.
4. Harrie de Brouwer (Hendrikus Johannes), priester en leraar, geboren te Hilvarenbeek op 7 mei 1879, overleden aldaar op 27 april 1964. Evenals zijn oudere broer was hij lid van de congregatie der Fraters van Tilburg, waar hij intrad in 1896. Op 24 mei 1902 werd hij tot priester gewijd door mgr. Wilhelmus van de Ven. Met middelbare bevoegdheid-wiskunde en kandidaatsexamen-klassieke letteren stelde hij zijn leven in dienst van het katholiek middelbaar onderwijs aan het eerste katholieke gymnasium van Brabant te Tilburg. In het jaar 1916, toen de staat van de congregatie gewijzigd werd, ging hij met zijn beroemde broer in Tilburg samenwonen en samen gingen zij bij hun emeritaat in 1940 naar hun geliefde Hilvarenbeek terug.
5. Kees de Brouwer (Cornelis Petrus), geboren te Hilvarenbeek op 1 december 1881, overleden te Vught op 28 maart 1960. Hij was missionaris van Scheut en werkte op de Philippijnen.
6. Catharina Maria de Brouwer, geboren te Hilvarenbeek op 27 oktober 1883, overleden te Helmond op 8 oktober 1962. Op haar overlijdensprentje staat: „M. Stanislaus Kostka. Zij was lid van de congregatie der Zusters van Liefde van O.L. Vrouw, Moeder van Barmhartigheid te Tiburg. In de congregatie getreden 23 november 1900. Geprofest 2 augustus 1904. Overleden in Helmond in huize ‘St. Aloysius’. Haar

172. J.L.G. van Oudheusden, *Brabantia Nostra. Een gewestelijke beweging voor fierheid en ‘schooner’ leven, 1935–1951* (Tilburg, 1990), passim.

173. Aarts, „Van achter de schermen”, 55.

174. L.F.W. Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog en onder de generaliteit. Sociale en economische geschiedenis van een Kempens dorp tussen 1400 en 1800* (Hilvarenbeek, 1987) 3.

175. Deze alinea is geschreven door Leo Adriaenssen.

lichaam wacht de verrijzenis op het kerkhof der zusters te Aarle-Rixtel." Er is ook een herdenkingsprentje van haar gouden kloosterfeest op 25 september 1950 te Helmond.

7. Jan de Brouwer (Johannes Cornelis) werd geboren te Dissen op 29 november 1886, is overleden te Oudenbosch op 22 november 1964 en werd begraven te Zevenbergen op 25 november 1964. Volgens zijn overlijdensprentje is hij op 28 november geboren en was hij oud-gemeentesecretaris van Zevenbergen. Hij was gehuwd met Juliette Marie van Baelen.

IX-g. LAMBERT HENDRIK DE BROUWER, gedoopt te Oisterwijk op 4 mei 1741, overleden te Diessen op 13 september 1811. Hij is getrouwd te Oisterwijk op 1 mei 1774 met Johanna Jan de Cort, dochter van Jan de Kort en Maria van Hove (of Hoofs). Uit dit huwelijk:

1. Hendrina de Brouwer, gedoopt te Hilvarenbeek op 25 mei 1775, trouwde met Cornelius Kandelaars.
2. Joannes Lambert de Brouwer, gedoopt te Hilvarenbeek op 17 mei 1778, overleden te Goirle op 24 augustus 1818. Hij is getrouwd te Tilburg op 6 juni 1808 met Adriana van der Zande, gedoopt te Tilburg op 27 maart 1778, overleden aldaar op 28 december 1845. Uit dit huwelijk:
 - A. Johannes de Brouwer, gedoopt te Tilburg op 7 juni 1809, overleden aldaar op 20 april 1867. Hij is getrouwd te Tilburg op 22 juli 1847 met Norberta van den Berk, dochter van Jan Bartel van den Berk en van Elisabeth Lambert van Hees, geboren te Tilburg op 12 augustus 1818, overleden aldaar op 2 juni 1887.
 - B. Peter de Brouwer, geboren te Tilburg op 25 augustus 1811, overleden aldaar op 20 april 1876. Hij is getrouwd te Tilburg op 7 april 1842 met Maria Elisabeth Peijnenburg, gedoopt te Tilburg op 30 november 1802, overleden aldaar op 22 februari 1879.
 - C. Anna Maria de Brouwer, geboren te Tilburg op 15 december 1812, overleden aldaar op 12 maart 1884. Zij is getrouwd te Tilburg op 1 mei 1862 met Cornelis van den Bosch, geboren te Oisterwijk op 8 april 1825, overleden te Tilburg op 4 december 1883.
 - D. Antonie de Brouwer, geboren te Goirle op 20 maart 1817, overleden te Tilburg op 29 januari 1901. Hij is getrouwd te Berkel-Enschot op 28 mei 1863 met Maria Catharina van Iersel, aldaar geboren op 1 juni 1833, overleden te Tilburg op 13 november 1891.

176. GAT, Moergestel R 365, f 24^v, 1698. Door een onduidelijke kantlijnakte is het niet duidelijk of hij deze koop heeft gehouden.
177. GAT, Moergestel R 333, f 11^v, 30 juni 1663; kantlijnakte.

VII-d. HUIJBERT ADAM DE BROUWER, gedoopt te Moergestel op 22 oktober 1660, overleden aldaar op 20 april 1700. In 1698 kocht hij een perceel akkerland in *de Inslach*.¹⁷⁶ Zijn weduwe loste na zijn dood diverse termijnen af van de schuld die zijn vader had bij Willem Cornelis Jan van de Wiel.¹⁷⁷

Hij is te Oisterwijk op 16 februari 1681 getrouwd met Maria Martens Isebrants. Uit dit huwelijk werden geboren:

1. Maria Huijbert de Brouwer, gedoopt te Moergestel op 18 oktober 1689, overleden aldaar op 24 februari 1736.
2. Hendrik Huijbert de Brouwer¹⁷⁸, gedoopt te Moergestel op 31 oktober 1692, overleden aldaar op 27 september 1771. Hij is te Moergestel getrouwd op 19 mei 1737 met Maria Johannes van Asveld, die daar werd begraven op 18 januari 1763. Uit dit huwelijk zijn geen kinderen bekend.

In 1763 werd de nalatenschap van Maria van Asvelt getaxeed. De waarde van haar huis Over 't Water en de landerijen werd geschat op f 358.¹⁷⁹

In tweede echt trouwde Huijbert de Brouwer te Oirschot op 11 april 1694 met Anneke Jansen van Cronenburg, die is overleden te Moergestel op 1 maart 1736. Bij het opmaken van het kohier van het hoofdgeld in 1707 stonden de weduwe van Huijbert de Brouwer en haar kinderen Maria, Hendrick en Huibert op de armenlijst. Zij hoefden niet te betalen.¹⁸⁰

In 1728 weigerde Anneke weduwe Huijbert de Brouwer het collecteurschap aan te nemen: *zij difficuleerde het selve aan te nemen onder voorwensel dat sij allen sieck en buijten staet waeren om dito collecte te houden, doer welckens contrarie regenten bewust sijnde en daer bij geconsidereert de quaetwilligheijt derselver zij nogmaals werd gemaand de collecte aan te nemen, op peene bij weijgering van de aanneming van dito collecteboek, dat heeren regenten voornoemt 't selve ten lasten van haer publiquelijck aenden minsten aennemende te collecteren sullen besteede*.¹⁸¹

Uit dit huwelijk stammen:

3. Elisabeth, gedoopt te Moergestel op 16 november 1696.
4. Huibert, gedoopt te Moergestel op 30 juni 1700.

178. GAT, OAA Moergestel 219, f 108, 1769.

179. GAT, Moergestel R 660, f 89, 17 februari 1763.

180. GAT, OAA Moergestel 236, f 16^v, 1707.

181. GAT, OAA Moergestel 7, 6 februari 1728; 21 februari 1728.

182. GAT, Moergestel R 302, f 320, 22 maart 1618. R 303, f 62^v, 4 mei 1621.

183. GAT, Moergestel R 303, f 9, 28 februari 1619; f 62, 4 mei 1621.

184. GAT, Moergestel R 303, f 105, 28 maart 1624.

185. GAT, Moergestel R 303, f 171^v, 13 januari 1627; f 177, 25 januari 1627; f 177^v, 5 februari 1627. R 304, f 215^v, 12 maart 1637; f 225^v, juni(?) 1637; f 260, 19 juni 1638.

V-c. ADRIAEN JANS DE BROUWER is geboren te Moergestel rond 1595 en aldaar overleden op 18 september 1671. In 1618, bij een erfdeling met zijn broer Wouter en zijn zusters Catharina en Anthonia, was hij nog onmondig. Hij kreeg toen samen met zijn zus Anthonia het vierde deel in de oude stede met het land en de helft van de dries, het middelste deel van het huis, bestaande uit drie gebouwen, een zesterzaad land in *de Inslach*, $\frac{1}{2}$ lopenzaad land in de *Looterspeeck* en een gedeelte in de Leemansbeemd, alles gelegen te Moergestel. Hij verkocht in 1621 $\frac{1}{2}$ lopenzaad in de *Looterspeeck* samen met zijn zuster aan Peter Coenraets van de Staeck.¹⁸² In 1619, dan mondig, kocht hij van zijn broers en zusters een beemd in het *Catersche Broek* in Moergestel.¹⁸³ In 1624 pachtte hij van zijn broer Wouter diens moedersgedeelte voor een periode van twaalf jaren.¹⁸⁴ In de daaropvolgende jaren verscheen hij regelmatig voor schepenen van Moergestel bij erfdelingen en transporten.¹⁸⁵ Voor schepenen van 's-Hertogenbosch leende hij in 1634 300 gulden van Joost Martens van Vechel, waarbij hij een

186. GAH, R 1511, f 312, 1 mei 1634.

187. GAT, Moergestel R 305, f 337^v, 1648. R 332, f 2, 31 januari 1652.

188. GAT, OAA Moergestel 209.

189. GAT, Moergestel R 363, f 45^v, 1688. R 366, ff 25 en 26, 1700. Hij wordt Paulus de Brouwer genoemd in de belending van een perceel zaailand, genaamd *de Eijghen*, en van een perceel genaamd *het Heijvelt* in het Stokeinde.

190. GAT, OAA Moergestel 292, 1692 en 1693.

191. GAT, Moergestel R 364, f 43^v, 1697.

192. GAT, Oisterwijk R 405, f 150^v, 23 juli 1700.

193. GAT, OAA Moergestel 236, f 16^v, 1707.

194. GAT, Tilburg N 63, no. 50, 30 september 1708.

huis, erf, hof, boomgaard, akker en weiland aan het Kolkven in Moergestel als onderpand gebruikte.¹⁸⁶ In 1648 verkocht hij een cijns van 2 gulden en 10 stuivers aan Adriaen Janssen Timmermans als provisor van de tafel van de Heilige Geest in Moergestel. In 1652 beloofde hij aan de voogden van Jan en Wouter Jan Janse Vrients een som van 16 gulden, met drie gulden rente te betalen over een jaar.¹⁸⁷

In de jaren 1659–1660 was hij bedehaffer in Moergestel. De rekening over die jaren werd echter afgesloten door zijn zoon Paulus.¹⁸⁸

Hij trouwde met Lijnke Matheus Elias Stapels. Uit dit huwelijk zijn geboren:

1. Paulus Adriaens de Brouwer, volgt onder VI-e op pagina 34.
2. Adriaen Adriaens de Brouwer, volgt onder VI-f.

VI-e. PAUWELS ADRIAENS DE BROUWER, gedoopt te Moergestel op 22 april 1639, overleden aldaar op 27 februari 1710. In 1672 bezat hij volgens een opgave twee koeien en 10½ lopenzaad land in Moergestel. In 1688 pachtte hij de *Thoten beemd* aan het Stokeinde in Moergestel van de voogden over de kinderen van Wouter Bartbolomeus Vosch, voor drie gulden.¹⁸⁹

Naar aanleiding van het plakkaat van 30 maart 1693 moest er in Moergestel een lijst van *alle de perden* worden opgemaakt. Volgens die lijst bezat Paulus de Brouwer toen een *swart ruijn pert, out 2 jaren*. Dat bezat hij ook al in 1692.¹⁹⁰ In 1697 kocht hij de *Goijaert Jan Maertens beemt* voor 5 gulden en 10 stuivers van de voogden over de kinderen van wijlen Aert Aert Stoormans en wijlen Maijken Jan Aert Wijten.¹⁹¹ Hij kocht in 1700 van Peter Matthijs Walschots een uitgeturfd weiveld, 4 lopenzaad groot.¹⁹²

Bij het opmaken van het kohier van het hoofdgeld in 1707 staat hij met zijn tweede vrouw en hun kinderen Jenncken en Catharina vermeld op de armenlijst. Zij waren vrijgesteld van betaling.¹⁹³

Pauwels de Brouwer is getrouwd te Moergestel op 15 december 1663 met Catharina Bernardus Janssen, die daar is overleden op 16 oktober 1696. Uit dit huwelijk zijn geboren:

1. Bernardus de Brouwer, volgt onder VII-e op pagina 35.
2. Antonius de Brouwer is gedoopt te Moergestel op 4 april 1669 en stierf te Tilburg op 3 oktober 1708. Hij maakte voor notaris Cloostermans in Tilburg een testament op, samen met zijn vrouw Anneken Huijbert Jonckers. Antonius de Brouwer was toen ziek. Uit dit testament blijkt dat zij geen kinderen hadden.¹⁹⁴ Bij zijn overlijdensaantekening in het begraafboek van de predikant staat eveneens dat hij geen kinderen naliet.

Met Jenneke Huibert Jonckers uit Diessen was hij op 23 januari 1701 te Tilburg getrouwd.

3. Jan Paulus de Brouwer, gedoopt te Moergestel op 1 maart 1671, overleden aldaar op 19 augustus 1733. Hij is te Moergestel op 9 februari 1695 getrouwd met Adriana Thomas Roeters, dochter van Thomas Roeters. Uit dit huwelijk zijn

geen kinderen bekend. Hij verkocht gezaagd en ander hout met gereedschappen, ontruimd door zijn zwager Cornelis Thonis Roetarts en gelegen op *den Bloemendaal* te Moergestel.¹⁹⁵ In 1713 droeg hij zijn deel uit de erfenis van zijn ouders over aan zijn broer Bernardus Paulus de Brouwer.¹⁹⁶

Van dit paar zijn twee kinderen bekend:

- A. Maria, te Moergestel gedoopt op 2 december 1695.
- B. Cornelia, gedoopt te Moergestel op 23 mei 1698.
4. Adriana, gedoopt te Moergestel op 2 maart 1673.
5. Henricus, gedoopt te Moergestel op 18 november 1674.
6. Thomas Paulus de Brouwer word alleen genoemd in de huwelijksakte van zijn broer Bernardus.

Paulus de Brouwer hertrouwde te Moergestel op 22 september 1698 met Maria Lenaert Wuges. Zij werden de ouders van:

7. Johanna Maria Paulus de Brouwer, gedoopt te Moergestel op 6 maart 1700, trouwde met Jacob Cornelis Emmen.
8. Catharina, gedoopt te Moergestel op 25 november 1702.

VII-e. BERNARDUS DE BROUWER, gedoopt te Moergestel op 7 augustus 1677, overleden aldaar op 17 oktober 1715. Hij pachtte in 1695 van Jasper Jan Walschots een huis, landerijen, groes en wei, gelegen aan het Stokeinde te Moergestel, voor acht jaren.¹⁹⁷ In 1696 kocht hij uit een verkoop van Anneke weduwe Bernard Joosten Cornelis en haar dochter Maria, geassisteerd door Peeter Josten Cornelissen, een een riek met een haak voor 6 stuivers.¹⁹⁸ In 1713 verkreeg hij het erfdeel van zijn broer Jan Paulus de Brouwer.¹⁹⁹

Hij is te Tilburg op 2 mei 1694 getrouwd met Johanna Hendriks van der Weghen, geboren te Goirle in 1667, overleden te Moergestel op 13 september 1697. Uit dit huwelijk:

1. Hendrik, gedoopt te Moergestel op 3 augustus 1695.

Bernardus hertrouwde met Wilhelma N., die stierf op 12 september 1704. Uit hun huwelijk werd een dochter geboren:

2. Catharina, gedoopt te Moergestel op 18 maart 1699, overleden aldaar op 10 december 1701.

In derde echt trouwde Bernard de Brouwer te Moergestel op 25 januari 1705 met Maria Wouters van de Pol, die de moeder werd van zijn jongste kinderen:

3. Jan de Brouwer, volgt onder VIII-f op pagina 36.
4. Catharina de Brouwer, gedoopt te Moergestel op 11 januari 1708, ontving in 1747 een borgbrief van de schepenen van Moergestel om naar Diessen te gaan.²⁰⁰ Te Tilburg is zij op 30 januari 1746 getrouwd met Johannes Machiel van Oorschot uit Hilvarenbeek, geboren in 1706. Te Hilvarenbeek hertrouwde zij op 17 januari 1751 met Peter Hendrik Emmen.
5. Paula, gedoopt te Moergestel op 6 juli 1710.
6. Antonius, gedoopt te Moergestel op 21 september 1712.
7. Adrianus, gedoopt te Moergestel op 27 oktober 1714, overleden aldaar op 27 december 1714.

195. GAT, Moergestel R 367, f 34^v, ca. 1702.

196. GAT, Moergestel R 310, f 100, 13 januari 1713.

197. GAT, Moergestel R 364, f 8^v, 31 januari 1695.

198. GAT, Moergestel R 364, f 38, 1696.

199. GAT, Moergestel R 310, f 100, 13 januari 1713.

200. GAT, Moergestel R 343, f 70, 6 januari 1747.

VIII-f. JAN BERNARD DE BROUWER, gedoopt te Moergestel op 17 maart 1706, overleden te Diessen op 14 januari 1798. Hij is getrouwd te Tilburg op 19 mei 1743 met Maria Petrus Verhoeven, geboren te Diessen rond 1717. Uit dit huwelijk:

1. Margaretha Jan de Brouwer, gedoopt te Diessen op 17 september 1744. Zij is te Hilvarenbeek op 3 september 1769 getrouwd (te Diessen op 4 september 1769 voor de kerk) met Cornelis van Reusel.
2. Bernardus, gedoopt te Diessen op 20 september 1747.
3. Joanna Maria Jan de Brouwer, gedoopt te Diessen op 9 augustus 1750, overleden aldaar op 20 december 1814. Zij trouwde te Hilvarenbeek op 19 september 1784 (te Diessen op 20 september 1784 voor de kerk) met Marinus Leemans.
4. Petronella Jan de Brouwer, gedoopt te Diessen op 27 augustus 1753, overleden aldaar op 23 november 1840. Zij is op 2 december 1781 te Hilvarenbeek getrouwd met Cornelis Wouter de Brouwer Brouwer²⁰¹, aldaar gedoopt op 9 november 1760 en er overleden op 6 augustus 1836, zoon van Wauterus Cornelis de Brouwer en van Barbara Lepelaers.
5. Wilbort Jan de Brouwer, volgt onder IX-h op pagina 36.

IX-h. WILBORT JAN DE BROUWER, gedoopt te Diessen op 27 april 1758, overleden aldaar op 20 juni 1817. Hij is getrouwd te Diessen op 19 april 1784 met Catharina Gerrit Moonen, aldaar gedoopt op 21 september 1755, overleden aldaar op 21 juni 1832. Uit dit huwelijk:

1. Maria, gedoopt te Diessen op 17 september 1784, overleden aldaar op 15 mei 1786.
2. Joannes, gedoopt te Diessen op 28 januari 1786, overleden aldaar op 4 april 1786.
3. Joannes de Brouwer, gedoopt te Diessen op 2 oktober 1787, overleden aldaar op 23 november 1832.
4. Adrianus, gedoopt te Diessen op 3 mei 1789, overleden aldaar op 16 november 1794.
5. Petrus de Brouwer, gedoopt te Diessen op 11 maart 1792, overleden aldaar op 3 januari 1864. Hij is getrouwd te Diessen op 12 juli 1835 met Elisabeth Sebregts, aldaar gedoopt op 8 mei 1806, dochter van Willebrordus Theodorus Sebregts en Cornelia van Lil.

Uit dit huwelijk zijn geboren:

- A. Catharina, geboren te Diessen op 15 april 1836, overleden aldaar op 22 april 1836.
- B. Johannes, geboren te Diessen op 13 april 1837.
- C. Anna Cornelia de Brouwer, geboren te Diessen op 9 juli 1839, overleden te Tilburg op 26 september 1865. Zij is getrouwd te Diessen op 29 mei 1865 met Francis van Rooij, zoon van Johannes van Rooij en Johanna van de Loo.

201. Zie *De Brabantse Leeuw*, XLVII (1998) 162.

- D. Maria Catharina, geboren te Diessen op 31 oktober 1841, overleden aldaar op 5 december 1842.
 - E. Willibrordus, geboren te Diessen op 7 februari 1844.
6. Willibrordus de Brouwer, gedoopt te Diessen op 26 maart 1794, overleden aldaar op 26 november 1846. Hij was gehuwd met Petronella Berkvens, gedoopt te Oirschot op 9 februari 1802, overleden te Tilburg op 20 maart 1895. Hun kinderen waren:
- A. Maria de Brouwer, geboren te Gierle (België) op 7 november 1826, overleden te Tilburg op 10 april 1915. Zij was gehuwd met Petrus Hendriks, geboren te Drunen op 9 oktober 1820, overleden te Tilburg op 15 augustus 1901.
 - B. Joannes de Brouwer, geboren te Gierle op 29 maart 1829. Hij is getrouwd te Loon op Zand op 30 april 1866 met Wouterina de Geuzer, aldaar geboren op 2 maart 1822.
 - C. Leonardus de Brouwer, geboren te Gierle op 30 september 1831, overleden te Tilburg op 17 maart 1902. Hij was gehuwd met Adriana van Rijswijk, geboren te Sprang-Capelle op 10 juli 1835, overleden te Tilburg op 4 november 1917.
 - D. Catharina de Brouwer, geboren te Diessen op 2 februari 1834, overleden te Tilburg op 9 maart 1922. Zij was gehuwd met Johannes Franciscus Staps, geboren te Tilburg op 4 mei 1836, overleden aldaar op 15 juli 1904.
 - E. Hendrikus de Brouwer, geboren te Diessen op 24 november 1835, overleden te Tilburg op 28 april 1880. Hij was gehuwd met Cornelia Peijs, geboren te Bladel op 12 februari 1827.
 - F. Doodgeboren kind: Diessen, 2 november 1838.
 - G. Francis de Brouwer, geboren te Diessen op 29 februari 1840. Hij is getrouwd te Tilburg op 12 mei 1870 met Johanna Maria Hofhuizen, geboren te Hilvarenbeek op 3 september 1840, overleden te Tilburg op 16 december 1905, dochter van Adriaan Hofhuizen en van Maria Prinsen.
 - H. Willebrordina de Brouwer, geboren te Diessen op 7 oktober 1843, overleden te Tilburg op 28 september 1921. Zij was gehuwd met Peter Smulders, geboren te Tilburg op 25 januari 1841, overleden aldaar op 14 februari 1910.
7. Adrianus, gedoopt te Diessen op 27 april 1796, overleden aldaar op 16 november 1796.
8. Henricus de Brouwer, gedoopt te Diessen op 15 juni 1797, overleden te Tilburg op 9 juli 1864. Hij is getrouwd te Tilburg op 26 februari 1827 met Maria Deliana Verhoeven, gedoopt te Loon op Zand op 11 september 1794, overleden te Tilburg op 11 februari 1873, dochter van Wilhelmus Verhoeven en Ardina van Bommel. Zij hadden de volgende kinderen:

- A. Wilhelmina de Brouwer, geboren te Tilburg op 26 juli 1827, overleden aldaar op 20 december 1912. Zij was gehuwd met Wilhelmus van Gool, geboren te Tilburg op 18 februari 1827.
 - B. Gerardina de Brouwer, geboren te Tilburg op 25 december 1829, overleden aldaar op 29 april 1872. Zij was gehuwd met Wijnand Jongen, geboren te Tilburg op 23 november 1831.
 - C. Hendrikus Josephus de Brouwer, geboren te Tilburg op 28 december 1831, overleden aldaar op 26 mei 1897. Hij is getrouwd te Tilburg op 11 augustus 1880 met Anna van Dooren, geboren te Tilburg op 12 januari 1836, overleden aldaar op 19 januari 1882.
 - D. Catharina de Brouwer, geboren te Tilburg op 30 april 1834, overleden aldaar op 8 juni 1916. Zij was gehuwd met Peter van Luijk, geboren te Tilburg op 6 april 1834, overleden aldaar op 27 januari 1897.
 - E. Johannes de Brouwer, geboren te Tilburg op 20 december 1836, overleden aldaar op 8 februari 1880. Hij is getrouwd te Tilburg op 12 mei 1864 met Maria Helena Manni, geboren te Tilburg op 14 april 1836, dochter van Johannes Manni en van Johanna Maria van den Dungen.
 - F. Petronella de Brouwer, geboren te Tilburg op 26 augustus 1840, overleden aldaar op 5 januari 1908. Zij was gehuwd met Hendrikus Smulders, geboren te Tilburg op 29 februari 1844.
9. Maria Wilbort de Brouwer, gedoopt te Diessen op 12 januari 1801, overleden te Loon op Zand op 9 oktober 1872. Zij is te Diessen op 2 augustus 1835 getrouwd met Josephus Lambertus Soijer, aldaar gedoopt op 20 januari 1806, zoon van Josephus Lambertus Soijer en van Johanna Petronella de Jongh.

Wordt vervolgd

DE JOODSE FAMILIE BLOEMHOF

G.A.A. SCHAMPERS

Afkortingen

SRE Streckarchief Eindhoven

In de eerste helft van de achttiende eeuw vestigden zich vier kinderen uit het gezin van Samuel Levi en Eva Mozes, die in de omgeving van Frankfurt aan de Main woonden, in Noord Brabant. Bruno Indekeu en Juan Goudsmit schreven in *Over Papen, Geuzen en Smousen*¹ een artikel: „De speld in de hooiberg. Enkele sporen van joodse aanwezigheid te Lommel en omgeving (einde 18de–begin 19de eeuw)”. In dit artikel wordt over deze vier personen gesproken en wordt met name Jonas Samuel behandeld, die na in Oisterwijk, Veghel (en voordien misschien Uden) en Eersel gewoond te hebben zich in 1799 in Lommel vestigde. Zijn zoon Simon nam de familienaam Goudsmit aan en een van diens nazaten was oprichter van het warenbuis De Bijenkorf.

De hierboven bedoelde kinderen van Samuel Levi waren:

1. Jonas Samuel Levi de oudste werd geboren omstreeks 1739 in de omgeving van Frankfurt aan de Main en overleed te Oud-Beijerland in 1817. Voor zijn wedervaren wordt verwezen naar bovengenoemd artikel. Schepenen van Eersel verklaarden op 26 april 1788 dat hij en zijn vrouw Johanna Samson een jaar in Eersel gewoond hadden en wilden verhuizen naar Veghel.² Jonas legde een attestatie van Oisterwijk over, gedateerd 21 maart 1771.
2. Meijer Samuel Levi werd omstreeks 1745 geboren in de regio Wetterau, gelegen ten noorden van Frankfurt aan de Main. Over hem en zijn nageslacht gaat dit artikel.
3. Jacob Samuel Levi werd geboren te Reiskirchen in het Busecker Tal, de regio ten oosten van de stad Giessen. Hij nam de familienaam Groenewoud aan en overleed te Steenberg in 1827.
4. Rebecca Samuel Levi werd geboren omstreeks 1750 in het Busecker Tal en overleed te Bergeyk in 1810. Zij trouwde rond 1785 met Jacob Benjamin Menachem, die omstreeks 1750 te Wenen werd geboren en op 21 augustus 1822 te Bergeyk overleed. Hij was oude-klerenkoper. Aangevers van zijn overlijden waren zijn zoons Manus en Joseph, kleermakers, respectievelijk 37 en 32 jaar oud.

1. Publicatie van de v.z.w. Museum Kempenland te Lommel, no. 15 (Lommel 1995).

2. SRE, Eersel R 60, f 181.

Jacob Benjamin had naar zijn geboortestad de naam Wiener aangenomen. Zijn zoon Joseph tekende als Josep Benien Wiener.

II. MEIJER SAMUEL LEVI kreeg op 31 oktober 1787 met zijn broers een reispaas voor Holland van schepenen van Eersel.³ Zijn signalement was: ca. 36 jaar oud, zwart haar en middelmatig postuur. Hij nam als familienaam Bloemhof aan voor zichzelf en voor zijn kinderen. Als voornaam koos hij voor zich de naam Abraham.⁴ Hij verklaarde vier zonen te hebben, en dochters. Zijn nazaten waren niet erg consistent in hun naamvoering. Zij droegen later de namen Bloemhof, Blomhof en Blomhoff.

Abraham Bloemhof vestigde zich in de tweede helft van de achttiende eeuw te Eersel. Hij was daar koopman en slager en overleed er op 28 februari 1828. In de overlijdensakte worden de namen van zijn ouders niet genoemd.

Hij was getrouwd met Catharina Isaac Jacobs, die in 1758 in Kloosterburen zou zijn geboren en te Eersel overleed op 26 februari 1848. Haar ouders waren bij de overlijdensaangifte onbekend. Aangezien zij in 1805 nog een zoon kreeg, moet haar geboortejaar met een korreltje zout genomen worden.

Hun kinderen kregen bij de naamsaanneming de familienaam Bloemhof. Zij waren:

1. Moise, 28 jaar oud en wonend te Nunburg(?), kreeg de voor naam Elias en ging later als Elias Mozes Bloemhof door het leven. Volgens het bevolkingsregister was hij op 12 april 1784 te Eersel geboren. Hij volgt onder III op pagina 41.
2. Belia, 24 jaar oud, kreeg de voornaam Elizabeth. Zij woonde toen in Bergen op Zoom. Zij heette dus voortaan Elizabeth Bloemhof. In Bergen op Zoom stond zij in de *état de population* ingeschreven als Elisabeth Meijer, *domestique* bij Salomon Lazarus van Broek. Waar zij gebleven is, is niet bekend.
3. Samuel Bloemhof werd volgens het bevolkingsregister geboren te Eersel op 17 oktober 1793. Bij de naamsaanneming werd hij 18 jaar oud genoemd. Hij overleed op 20 maart 1883 te Eersel, waar hij was slager was geweest en had gewoond op Dijk 125.

Op 13 september 1823 deed hij aangifte van de gehoorde van een dochtertje Hendrica Bloemhof, dat hij buiten huwelijk had verwekt bij Paula Bel, oud 24 jaar en wonende te Eersel.

Samuel trouwde te Eersel op 15 mei 1852 met Anna Margaretha Vertessen, geboren te Luyksgestel op 12 april 1812 als dochter van Simon Vertessen en Anna Maria Goossens, bouwlieden. Hij passeerde een akte van bekendheid over zijn verleden voor de Vrederechter te Hilvarenbeek op 23 december 1835. Het huwelijk bleef kinderloos.

4. Maria Anna Blomhof heette eerst Marianne en werd volgens het bevolkingsregister geboren te Eersel op 11 juni 1796. Zij

3. SRE, Eersel R 62, f 194v.

4. SRE, Burgerlijke Stand Eersel 1, Register van naamsaanneming.

was voedselbereidster te Tiel, waar zij overleed op 20 november 1879. Te Eersel trouwde zij op 13 januari 1832 met Samuel Adler⁵, die was geboren in 1784 te Werlau (Werl?) in het koninkrijk Pruisen en te Tiel overleed op 12 juli 1861. Hij was een zoon van wijlen Abraham Adler en wijlen Marian Isaia.

5. Jacques Bloemhof heette eerst Jacob en was bij de naamsaanneming 11 jaar oud. Hij werd geboren te Eersel op 4 juni 1800 en volgt onder IIIbis op pagina 49.
6. Anna Bloemhof heette eerst Hanni en ook Johanna Elisa.⁶ Zij werd geboren te Eersel op 29 december 1801 en overleed te Bladel op 31 januari 1880. Zij werkte als dienstmeid in het gezin van de koopman en slager Emanuel de Groot, waar haar toekomstige echtgenoot als inwonende knecht werkte. Te Bladel trouwde zij op 1 november 1827 met Joel Wertheim, die was geboren te Bocholt op 18 september 1796 als zoon van Meijer Levi Wertheim en van Guduld Heijman. Hij was kramer van beroep.⁷
7. Hermani Bloemhoff (ook Hermanus) heette eerst Mandele en werd geboren te Eersel op 4 februari 1805. Aldaar stierf hij op 29 november 1887. Hij was vleeshouwer en ongehuwd. Hij woonde bij zijn broer Samuel.
8. Jannette Bloemhof heette eerst Mieke en werd geboren te Eersel in 1807. Zij verhuisde naar Zierikzee, waar zij volgens het bevolkingsregister Maria Bloemhof heette. Op haar graftekst staat onder meer: „Hier rust Jannette Polak geb. Blomhof overl. 24 april 5649/1889 in de ouderdom van 82 jaar”. Zij was getrouwd met Nathan Samuel Polak, die was geboren te Zevenbergen in 1801 en te Zierikzee overleed op 6 september 1871. Hij was een zoon van Samuel Benjamin Polak en Clara Nathan.
9. Sara Bloemhof werd geboren te Eersel op 4 februari 1808. Zij trouwde aldaar op 5 april 1836 met Joseph Cohen, die werd besneden op 9 juli 1808 te Aalst in Gelderland. Hij was fuselier te Valburg en later slager en winkelier aldaar en een zoon van Samuel Cohen, slager te Zetten, en van Hentje Maijer, die op 28 maart 1814 op 64-jarige leeftijd te Andelst overleed.

III. ELIAS MOZES BLOMHOF is te Eersel geboren op 17 oktober 1783. Hij was daar koopman (kramer), tapper en slager en overleed te Eindhoven op 10 augustus 1868. Te Bladel trouwde hij op 19 januari 1826 met Rijne Andriessse⁸, die werd geboren te Bladel op 15 februari 1793. Zij was weduwe van Jacob Levie de Vries, die op 15 augustus 1820 te Wormer was overleden, en een dochter van Ruben (Henri) Andriessse en Catharina (Annaatje, Vogel) Asser. Uit haar eerste huwelijk had zij een dochter: Sophia de Vries, te Wormer geboren op 16 februari 1819 en op 15 juni 1838 vertrokken naar Tilburg.

Rijne overleed te Woensel op 7 oktober 1865. Haar verdere kinderen waren:

5. J. Becker, *Besneden en begraven... Vijf eeuwen joden in Tiel en het Gelders Rivierengebied* (Tiel, 1992) 383, 392.
6. SRE, Bevolkingsregister Bladel 1829–1849, f 68.
7. Zie voor de familie Wertheim: G.J.A. Schampers, „De joodse familie Wertheim”, *De Brabantse Leeuw*, XLVI (1997) 88 e.v.
8. Zie voor de familie Andriessse: *Gens Nostra*, XXX (1975) 237.

1. Kaatje, geboren te Oosterhout (N.B.) op 12 december 1826.
2. Meijer Blomhoff, volgt onder IV op pagina 42.
3. Betje, geboren te Oosterhout (N.B.) op 8 september 1830.
4. Joost Blomhof werd geboren te Bladel op 24 november 1832 en overleed te Vught in het psychiatrisch ziekenhuis Voorburg op 10 december 1903. Hij was slager geweest en gehuwd met Sara de Reeder, die werd geboren te Maassluis op 30 mei 1834 als dochter van Jacob de Reeder (in 1867 woonachtig in Vlaardingen) en van wijlen Jette David Leuwenstein. Zij overleed te Woensel op 16 november 1867.

Joost hertrouwde met Roosje Spetter, die was geboren te Rotterdam in 1835 als dochter van Izak Spetter, uitdrager, en van Sara de Winter. Zij overleed te Eindhoven op 19 oktober 1871.

Uit het eerste huwelijk zijn de volgende kinderen geboren:

- A. Henriette Blomhof werd geboren te Stratum op 26 juli 1861. Zij vertrok naar Utrecht en vandaar naar Amsterdam, waar zij op enkele adressen dienstbode was. Zij vertrok op 5 november 1890 naar Eindhoven.
- B. Mozes Elias Blomhof werd geboren te Stratum op 28 november 1862. Hij vertrok naar Utrecht en op 23 oktober 1882 naar Amsterdam. In juli 1886 werd hij opgenomen in het Gesticht te Medemblik, maar hij woonde in mei 1891 weer in Amsterdam. Op 25 februari 1893 verhuisde hij naar 's-Gravenhage, waar hij in de Pieterstraat 4 woonde; hij was toen handelsreiziger en voorheen pianomaker. Hij bleef ongehuwd.
- C. Simon werd geboren te Woensel in februari 1864 en overleed aldaar op 21 juni 1865.
- D. Reine werd geboren te Woensel op 22 september 1865 en overleed te Utrecht op 10 januari 1874.

Uit het tweede huwelijk stamt:

- E. Izak werd geboren te Woensel op 12 oktober 1871 en overleed daar op 23 augustus 1872.
5. Abraham Blomhoff, volgt onder IVbis op pagina 45.

IV. MEIJER BLOEMHOFF (volgens zijn grafzerk Blomhoff) werd geboren te Oosterhout op 7 januari 1828 en overleed te Eindhoven op 24 december 1878. Hij trouwde met Fanny Hertzdahl, die werd geboren te Sittard op 1 mei 1830 als dochter van Bernard Hertzdahl en van Zara Wolf. Zij overleed te Eindhoven op 15 december 1919. Meijer en Fanny woonden in de Vrijstraat 30 te Eindhoven, waar zij een slagerij hadden. Hun kinderen waren:

1. Bernard Blomhoff, volgt onder V op pagina 43.
2. Rosalina, geboren te Eindhoven op 7 juli 1864 als een van een stel tweelingen, overleed te Eindhoven op 20 maart 1871.
3. Johanna Blomhoff werd geboren te Woensel op 8 januari

1866. Zij overleed te Eindhoven op 26 april 1879.

4. Maurits Blomhoff, volgt onder Vbis op pagina 44.
5. Karel Blomhoff werd geboren te Eindhoven op 15 november 1870. Hij was slager in de Vrijstraat en veehandelaar. Te Eindhoven trouwde hij op 28 augustus 1901 met Rosa de Jongh, aldaar geboren op 16 augustus 1876 als dochter van Benjamin de Jongh, koopman en eigenaar van de ijzerhandel op de Kleine Berg, en van Eva Keijzer. Zij kwam om te Sobibor op 16 juli 1943.

Uit dit huwelijk zijn geboren:

- A. Fanny (Annie) Blomhoff werd geboren te Eindhoven op 21 juni 1902 en trouwde aldaar op 20 augustus 1925 met Karel Italie, geboren op 8 april 1895 als zoon van Isaac Levie Italie, koopman te Eindhoven, en van Henriette Walg. Zij hadden een beddenzaak op het Stratumseind te Eindhoven.
- B. Benjamin werd geboren te Eindhoven op 6 augustus 1903 en overleed daar op 6 oktober 1903.
- C. Meijer (Max) Blomhoff werd geboren te Eindhoven op 13 november 1905. Hij trouwde met Katja Szekuly uit Hongarije.

V. BERNARD BLOMHOFF werd geboren te Eindhoven op 7 juli 1864 en woonde in de Rechtestraat op nummer 3, waar hij een winkel in manufacturen dreef. Hij overleed te Eindhoven op 31 mei 1956. Aldaar was hij op 10 augustus 1892 getrouwd met Regina Levano, die werd geboren te Maastricht op 24 juli 1863 als dochter van Markus Levano en van Zoë Canter. Zij overleed te Eindhoven op 24 mei 1941.

Uit dit huwelijk:

1. Een levenloos kind op 20 juni 1893.
2. Celina Blomhoff werd geboren te Eindhoven op 3 augustus 1894 en overleed aldaar op 21 mei 1982. Zij trouwde te Eindhoven op 4 april 1920 met Meijer Wertheijm, geboren te Eindhoven op 5 oktober 1891 en daar overleden op 22 oktober 1967.
3. Fannij Blomhoff werd geboren te Eindhoven op 6 augustus 1897 en stierf te Bussum op 9 januari 1991. Zij trouwde te Eindhoven op 23 september 1925 met Joseph van Vlijmen, die was geboren te Vlissingen op 2 april 1901 en te Wustegiërsdorp (Duitsland) overleed op 14 augustus 1945 aan de gevolgen van het concentratiekamp. Uit dit huwelijk:
 - a. Audré van Vlijmen, geboren te Rotterdam op 25 september 1927.
 - b. Bernard André van Vlijmen, geboren te Eindhoven op 10 augustus 1929. Hij overleed te Wustegiërsdorp op 9 mei 1945.
4. Elfrida Blomhoff werd geboren te Eindhoven op 20 december 1898 en overleed te Auschwitz op 18 januari 1943. Zij trouwde

Maurits Blomhoff en Carolina van der Heim.

te Eindhoven op 27 april 1922 met Emile Goudsmit, geboren te Venlo op 5 december 1896 als zoon van Rudolf Hertog Goudsmit en van Auguste Josephina de Haas. Hij kwam om te Auschwitz op 30 april 1943. Zij woonden in Venlo.

Vbis. MAURITS BLOMHOFF werd geboren te Eindhoven op 14 november 1867 en overleed daar op 5 augustus 1945. Hij was slager van beroep. Te Lekkerkerk trouwde hij op 10 juni 1900 met Carolina van der Heim, die daar was geboren op 3 september 1868 en te Eindhoven overleed op 21 november 1955. Uit dit huwelijk zijn geboren:

1. Meijer Blomhoff werd geboren te Eindhoven op 30 april 1901. Hij kwam om te Auschwitz op 28 februari 1943.
2. Nathan Blomhoff werd geboren te Eindhoven op 6 augustus 1902. Hij was vertegenwoordiger te Tilburg, maar verhuisde naar Brussel, waar hij een grote zaak met winkel had in elektrische apparaten, radio's, televisies e.d. Hij wilde naar Zwitserland vluchten, maar werd in Frankrijk opgepikt. Na zijn vrijlating dook hij in Brussel onder. Na de sluiting van het bedrijf op last van de bezetter liet een medewerker van de zaak de bedrijfsvoorraad onderduiken en maakte door verkoop van delen van de voorraad geld vrij voor het levensonderhoud van Nathan. Dat betekende evenwel dat hij na de bevrijding vrijwel niets meer had en de zaak van de grond af aan opnieuw moest opbouwen, wat hij in korte tijd klaarspeelde. Hij overleed te Brussel omstreeks 1972 in zijn auto, vermoedelijk aan een hartaanval. De auto reed in een drukke winkelstraat met een dode achter het stuur op het publiek in.

Hij trouwde te Eindhoven op 22 december 1927 met Eva de Jongh, aldaar geboren op 29 juli 1904 als dochter van Samuel de Jongh, een koopman te Eindhoven die op 16 juli 1943 omkwam te Sobibor, en van Regina Biedermann, die op dezelfde dag te Sobibor overleed. Eva werd sinds 6 juli 1942

vermist.

Nathan hertrouwde te Brussel. Uit het eerste huwelijk had hij een dochter:

- A. Rosine Blomhoff woont in Brussel. Zij werd evenals haar vader in Frankrijk gevangen gezet en werd na haar vrijlating door een Franse familie opgevangen. Later dook zij in Brussel onder. Na de bevrijding deed haar vader haar in Eindhoven op school, waar zij als Franstalige grote moeite had de lessen in een voor haar vreemde taal te volgen. Het gevolg was wel dat zij uitstekend Nederlands heeft geleerd.
3. Bernard Blomhoff werd geboren te Eindhoven op 5 december 1904. Hij was slager en koopman te Eindhoven en de laatste generatie van slagerij „Blomhof sinds 1830”, eerst in de Bergstraat en sinds 1917 in het pand Vrijstraat 23 waar in de luyfel stond „In den luyfel zit 't niet, wel in 'tgeen gij daeronder ziet”. Hij overleed daar op 25 juli 1977. Te Alkmaar trouwde hij op 15 augustus 1938 met Marianne Trijbetz, die daar was geboren op 18 december 1907 als dochter van Levi Trijbetz en van Selma Jacobs. Zij waren tijdens de oorlog op de vlucht naar Zwitserland, maar werden verraden. Zij kwamen in het concentratiekamp Drancy bij Parijs, maar wisten door bluf en list vrij te komen en overleefden de oorlog. Zij overleed te Eindhoven op 13 mei 1997.

Uit dit huwelijk:

- A. Lieneke Blomhoff (Carolina Selma), geboren te Eindhoven op 3 augustus 1939, trouwde in 1962 met Barend Elburg uit Amsterdam. Hij is een zoon van Karel Elburg en Frieda van Dam, die in de jaren zestig in Amsterdam het Hotel Restaurant Elburg hadden, toen het enige koshere restaurant aldaar. Zij hebben twee kinderen en wonen in Israël. Lieneke en haar nicht Rosine te Brussel zijn voor zo ver bekend de laatste nazaten met de naam Blomhoff.

IVbis. ABRAHAM BLOEMHOF werd geboren te Bladel op 20 juni 1834. Hij was inlands kramer en later klokken- en horlogemaker te Amsterdam. Te Apeldoorn stierf hij op 4 februari 1925. Hij was getrouwd met Cato de Reeder, geboren te Maassluis op 22 januari 1827, dochter van Jacob de Reeder en van Jette David Leuwensteen. Zij overleed te Amsterdam op 24 februari 1888.

Abraham hertrouwde aldaar op 2 mei 1888 met Hanna Israël Aandagt, oud 56 jaar, weduwe van Jonas Mozes Ossendrijver en dochter van Israël Aandagt en Lea Simon Vos. (In haar overlijdensakte wordt haar moeder Matje Israel Springer genoemd).

Uit het eerste huwelijk had Abraham de volgende kinderen:

- 1. Jette Bloemhof werd geboren te Maassluis op 24 september 1859 en overleed te Amsterdam op 24 september 1906. Zij

trouwde te Amsterdam op 22 oktober 1884 met Levie Peereboom, kramer van beroep, geboren te Amsterdam op 23 mei 1860 als zoon van Jacob Levie en van Roosje Wolf. Hij kwam om te Auschwitz op 27 augustus 1943.

2. Mozes Abraham Bloemhof werd geboren te Maassluis op 11 september 1861. Hij was koopman en werd in de geboorteaangifte van zijn dochter Jetje pettenmaker genoemd. Hij woonde te Amsterdam op het adres Amsteldijk 12. Hij is daar overleden op 8 juni 1937 en werd begraven te Muiderberg. Van zijn overlijden werd bericht gegeven in een advertentie in het *Algemeen Handelsblad* door mevrouw Bloemhof-Rodrigues (vermoedelijk een schoondochter) en familie te Amsterdam, Antwerpen en Parijs.

Hij trouwde te Amsterdam op 24 september 1879 met Elisabeth Hillesum, aldaar geboren op 27 juni 1861 als dochter van Hartog Samuel Hillesum en van Betje Mozes Aandagt. Zij overleed te Amsterdam op 20 juni 1891.

Mozes hertrouwde te Sittard op 20 december 1892 met Henriette van Leeuwen, die daar was geboren op 20 juli 1860.

De kinderen uit het eerste huwelijk waren:

- A. Cato Bloemhof is geboren te Amsterdam op 14 november 1880 en trouwde met Mozes Presburg, aldaar geboren op 4 juli 1859 als zoon van Abraham Presburg en van Schoontje Couzijn.
- B. Betje Bloemhof werd geboren te Amsterdam op 8 oktober 1882. Zij overleed te Parijs op 12 maart 1957 en was eerst getrouwd met Henri Auguste Hazotte en later met Armand Charles Simon, die op 14 februari 1957 te Parijs stierf.
- C. Hanna Bloemhof werd geboren te Amsterdam op 10 september 1884.
- D. Hartog Bloemhof, geboren te Amsterdam op 26 oktober 1886.
- E. Jetje Bloemhof, geboren te Amsterdam op 27 december 1888, kwam om te Auschwitz op 6 maart 1944. Zij was gehuwd met Leon Batavier, geboren op 28 november 1888, zoon van Mozes Batavier, diamantslijper, en van Marianne van Weezel. Uit dit huwelijk werd op 6 november 1911 te 's-Gravenhage Maurice Leon Batavier geboren, die op 14 februari 1942 te Auschwitz omkwam.

Jetje hertrouwde op 2 mei 1935 te Amsterdam met Salomon de Vries, aldaar geboren op 6 december 1882 als zoon van Jonas de Vries, diamantbewerker, en van Eva Lampie. Hij was te Amsterdam in 1924 gescheiden van Clara Roodenburg en kwam om te Auschwitz op 6 maart 1944.

- F. Jonas Mozes Bloemhof werd geboren te Amsterdam op 3 maart 1891.

Uit het tweede huwelijk:

G. Arie Bloemhof werd geboren te Amsterdam op 12 juli 1895.

H. Joseph werd geboren te Amsterdam op 15 augustus 1896 en overleed daar op 29 oktober 1896.

Op 1 september 1898 vertrok Mozes Abraham met vrouw en zeven kinderen naar Parijs.

3. Salomon Abraham Bloemhof, volgt onder Vter op pagina 47.
4. Reintje Bloemhof werd geboren te Maassluis op 5 augustus 1865 en kwam om te Auschwitz op 5 februari 1943. Zij trouwde te Amsterdam op 29 augustus 1888 met Salomon Kogel, diamantversteller, aldaar geboren in 1864 als zoon van Nathan Kogel, suppoost, en van Aaltje Jacob Wolder.
5. Henriette Bloemhof werd geboren te Maassluis op 20 juni 1868 en stierf te Amsterdam op 19 mei 1939. Aldaar was zij op 26 augustus 1885 gehuwd met Levi Wertheim, geboren te Amsterdam op 18 december 1864, zoon van Salomon Wertheim, diamantslijper, en van Sipora Stijssel. Hij overleed te Amsterdam op 20 november 1937.

Hun kinderen waren:

- a. Sippora Wertheim is geboren te Amsterdam op 19 oktober 1885 en trouwde aldaar op 6 maart 1912 met Mozes Bloemhof hierboven.
- b. Cato Wertheim, geboren te Amsterdam op 14 december 1887, overleed aldaar op 30 januari 1940. Zij was te Amsterdam op 6 maart 1912 getrouwd met Levi van Amerongen, die aldaar was geboren op 24 januari 1889 en te Auschwitz werd omgebracht op 22 oktober 1942.
- c. Salomon Wertheim werd geboren te Amsterdam op 19 februari 1889.
- d. Jetje Wertheim werd geboren te Amsterdam op 3 juni 1890.
- e. Elisabeth Wertheim is op 18 augustus 1897 te Amsterdam geboren. Zij kwam om te Auschwitz op 3 december 1942.
- f. Machiel Wertheim werd geboren te Amsterdam op 6 juli 1899 en overleed aldaar op 17 februari 1984. Hij trouwde te Budapest op 18 april 1926 met Margit Székely, die aldaar was geboren op 5 november 1900 en te Amsterdam overleed op 12 mei 1981. Machiel Wertheim had een confectiebedrijf.

Vter. SALOMON ABRAHAM BLOEMHOF werd geboren te Maassluis op 28 augustus 1863. Hij was diamantversteller en kwam om te Auschwitz op 10 september 1942. Te Amsterdam trouwde hij op 11 januari 1888 met Roosje Ossendrijver, aldaar geboren op 19 oktober 1853 als dochter van Mozes Jonas Ossendrijver en van Judic Benedictus Bok. Zij overleed te Amsterdam.

Bloemhof hertrouwde te Amsterdam op 12 januari 1911 met Anna Vleeskruijer, aldaar geboren op 18 februari 1872 als dochter

van Leendert Wolf Vleeskruier en van Judic Clerc. Zij kwam om te Auschwitz op 10 september 1942.

Uit het eerste huwelijk:

1. Mozes Bloemhof werd geboren te Amsterdam op 24 november 1888. Hij was diamantslijper en kwam om te Auschwitz op 6 september 1944. Hij trouwde te Amsterdam op 6 maart 1912 met Sippora Wertheim, aldaar geboren in 1886 als dochter van Levie Wertheim en van Henriette Bloemhof. Zij kwam om te Sobibor op 7 mei 1943. Hun kinderen waren:
 - A. Salomon Bloemhof, geboren te Amsterdam op 24 december 1912, kwam om te Sobibor op 7 mei 1943. Hij was handelsreiziger en later administratief werkzaam. Hij was getrouwd te Amsterdam op 29 februari 1940 met Roza Agtsteribbe, die daar is geboren op 6 april 1916.
 - B. Johanna Bloemhof, geboren te Borgerhout op 10 januari 1914, kwam om te Sobibor op 9 april 1943. Zij was getrouwd te Amsterdam op 10 februari 1940 met David Barzilaij, aldaar geboren op 12 september 1915 als zoon van Levie Barzilaij en van Lea Santen. Hij kwam om te Sobibor 9 april 1943. Hij was coupeur van beroep geweest. Hun kinderen waren:
 - aa. Lea Barzilaij, geboren te Amsterdam op 12 maart 1941.
 - bb. Sal Barzilaij, geboren te Amsterdam op 22 augustus 1942.
 - C. Louis Bloemhof werd geboren te Amsterdam op 8 maart 1916 en kwam om te Auschwitz op 30 september 1942.
2. Cato Bloemhof werd geboren te Amsterdam in 1890. Zij kwam om te Sobibor op 2 juli 1943. Zij was te Amsterdam op 7 november 1912 getrouwd met Hartog de Leeuw, diamantversteller, geboren te Kortenhoef op 20 december 1889 als zoon van Abraham de Leeuw en van Eva de Lange. Grootvader Bloemhof, oud 78 jaar, was bij dit huwelijk aanwezig. Hartog kwam om te Sobibor op 2 juli 1943.
3. Judith Bloemhof werd geboren te Amsterdam op 15 september 1892. Grootvader Bloemhof was getuige bij de geboorteaangifte. Zij overleed te Sobibor op 16 juli 1943 en was getrouwd met Wolff.
4. Op 25 november 1894 werd een levenloze dochter geboren.
5. Reintje Bloemhof werd geboren te Amsterdam op 26 april 1897 en overleed te Auschwitz op 3 december 1942. Zij was te Amsterdam op 1 februari 1922 getrouwd met Salomon Kurk, geboren aldaar op 14 mei 1888 als zoon van Abraham David Kurk en van Lea Pachter. Hij was broodbezorger en kwam om te Auschwitz op 3 september 1942.

Kinderen uit dit huwelijk waren:

 - a. Roosje Kurk, geboren te Amsterdam op 3 januari 1923, omgekomen te Auschwitz op 3 december 1942.

- b. Abraham Kurk, geboren te Amsterdam op 27 augustus 1925.
- c. Lea Kurk, geboren te Amsterdam op 27 augustus 1928 en omgekomen te Auschwitz op 3 december 1942.

Uit het huwelijk van Salomon Abraham Bloemhof en Anna Vleeskruijer werden geboren:

- 6. Judic Bloemhof, geboren te Amsterdam op 14 november 1912 en overleden te Auschwitz op 30 september 1942. Zij was getrouwd te Amsterdam op 10 januari 1940 met Hartog Mullem, die daar werd geboren op 24 augustus 1913 als zoon van Hijman Mullem en van Vogeltje Pront. Hij was marktkoopman in textiel. Hij kwam om te Auschwitz op 30 september 1942.

IIIbis. JACQUES BLOMHOF werd geboren te Eersel op 4 juni 1800 en vestigde zich in september 1850 te Tiel. Na twee maanden verhuisde hij naar Wadenoijen. Terug in Tiel⁹ liet hij zich in het bevolkingsregister inschrijven als Jacobus Blomhof. Hij overleed te Eindhoven op 1 mei 1908. Hij was gehuwd met Maria Anna van Son, geboren te Lithoijen op 4 april 1820 als dochter van Marcus Philippus van Son en van Mietje Hofsteden. Zij overleed te Eindhoven op 26 november 1907. Zij verhuisden op 15 november 1855 naar Reusel.⁹ Het gezin woonde daar op Linsheuvel 45 en verhuisde op 20 februari 1860 naar Terheijden en vervolgens naar Eindhoven.

Hun kinderen waren:

- 1. Jenet Blomhof werd geboren te Tiel op 27 augustus 1853 trouwde met haar neef Jacob Cohen, geboren te Valburg op 28 augustus 1848 als zoon van Joseph Cohen en van Sara Bloemhof. Hij was slager te Zetten. Jacob hertrouwde met Rachina ten Brink en overleed te Zetten (gemeente Valburg) op 8 november 1904.
- 2. Meijer werd geboren te Tiel op 19 juni 1855 en daar besneden op 26 juni 1855 door David Hes.
- 3. Clara werd geboren te Reusel op 9 september 1857, waar zij op 31 augustus 1859 overleed.
- 4. Berta Blomhof werd geboren te Reusel op 26 september 1859 vertrok op 4 april 1877 naar Metman in Pruisen.
- 5. Meijer Marcus Blomhof, volgt onder IVter op pagina 49.

IVter. MEIJER MARCUS BLOMHOF werd geboren te Eindhoven op 17 oktober 1862. Hij was sigarenfabrikant en overleed te Amsterdam op 27 februari 1931. Hij trouwde met Fannij de Haas, geboren te Eijsden op 2 april 1872. Zij kwam om te Sobibor op 21 mei 1943.

Uit dit huwelijk:

- 1. Jacob Wilhelmus Blomhof werd geboren te Eindhoven op 26 juni 1892 en overleed aldaar op 4 mei 1908.
- 2. Josua Blomhof werd geboren te Eindhoven op 22 augustus 1893. Hij was sigarenfabrikant en vertrok naar Nederlands-Indië.

9. Becker, *Besneden en begraven...*, 117.

3. Marianne Blomhof werd geboren te Eindhoven op 5 december 1894 en kwam om te Auschwitz op 31 oktober 1944. Zij trouwde te Eindhoven op 28 mei 1914 met Philip de Beer, geboren te Den Helder op 20 januari 1863 en wonende te Amsterdam. Hij was koopman en een zoon van Hartog Philip de Beer en Fijtje Mozes Richter.
4. Helena Blomhof, geboren te Stratum op 29 november 1895, kwam om te Sobibor op 21 mei 1943. Zij was gehuwd met Nico Cohen (Nathan Juda), die werd geboren te Arnhem op 16 juni 1885 en op 17 september 1942 omkwam in Auschwitz.
5. Martin Bloemhof werd geboren te Stratum op 15 mei 1897. Hij vertrok naar Offenburg, maar vestigde zich op 11 juni 1936 in Amsterdam, waar hij op het adres Linnaeusplein 111 woonde. Hij kwam om te Auschwitz op 28 oktober 1943. Hij was getrouwd met Margaretha Bosboom, geboren te Amsterdam op 15 augustus 1900 en overleden te Auschwitz op 27 augustus 1943. Zij hadden twee dochters:
 - A. Johanna Fanny Jacoba Bloemhof, geboren op 7 juli 1924 en omgekomen te Auschwitz op 30 september 1942.
 - B. Helena Bloemhof, geboren op 10 december 1925 en omgekomen te Auschwitz op 30 september 1942.
6. Jeannette Blomhof werd geboren te Stratum op 28 maart 1901 en overleed te Amstelveen op 28 juni 1970. Te Amsterdam was zij op 2 april 1925 gehuwd met David Pisaro, aldaar geboren op 3 mei 1895. Uit dit huwelijk:
 - a. David Pisaro, geboren te Soerabaia op 22 januari 1926.
 - b. Fannij Pisaro, geboren te Soerabaia op 18 september 1927.

De familie Bloemhof, Blomhof, Blomhoff is in Nederland uitgestorven.

“LIEDEN ZONDER EERGEVOEL”

Brabantse landlopers rond de vorige eeuwwisseling

L.F.W. ADRIAENSSEN EN J.G.N.M. VAN DER ZANDEN

(Vervolg van p. 212 van de vorige jaargang)

Naam: JACOBUS CORNELIS VAN GEMERT

Vonnis: Breda, 7 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 3109).

Personalia: Geboren op 16 november 1866 te 's-Hertogenbosch, zoon van Hendrikus Josephus van Gemert en Cornelia Napels. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,668 meter.

Beroep en verblijfplaats: Zonder beroep te Rotterdam.

Militaire dienst: Diende bij de infanterie.

Strafblad: Was al eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: JOHANNES SCHOT

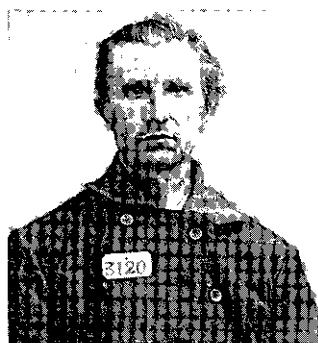
Vonnis: Breda, 7 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 3110).

Personalia: Geboren op 14 februari 1873 te Bergen op Zoom, zoon van Reinier Schot en Petronella van Nunen. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,669 meter. „Kuiltje in de kin.”

Beroep en verblijfplaats: Zonder beroep te Antwerpen.

Strafblad: Vijf maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: ADRIANUS DE LAAT

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 10 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 3120).

Personalia: Geboren op 11 mei 1850 te Vlijmen, zoon van Hendrik de Laat en Petronella van Dal. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,586 meter. „Pokdalig. Geplooid gelaat.”

Beroep en verblijfplaats: Arbeider zonder woonplaats.

Militaire dienst: Diende in het West-Indische leger bij de infanterie.

Naam: CORNELIS ROMMENS

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 10 augustus 1896, hedelarij (dossier-nummer 3146).

Personalia: Geboren op 29 juni 1852 te Roosendaal, zoon van Lambertus Rommens en Johanna Schepens. Gehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,523 meter.

Beroep en verblijfplaats: Venter zonder woonplaats.

Strafblad: Voorheen zat hij drie maanden celstraf uit wegens dreiging met brandstichting.

Naam: GERRIT HOEFNAGEL

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 10 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 6816).

Personalia: Geboren op 27 januari 1845 te Vrijhoeven-Capelle, zoon van Jacobus Hoefnagel en Maria Kromzigt. Weduwnaar van Hendrica Klein (overleden te Rotterdam).

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,733 meter.

Beroep en verblijfplaats: Schoenmaker te Haarlemmermeer.

Strafblad: Vier maal eerder veroordeeld wegen bedelarij en landloperij.

Naam: ANDREAS DE VOS

Vonnis: 's-Gravenhage, 10 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 6849).

Personalia: Geboren op 5 juli 1841 te Bergen op Zoom, zoon van Jacobus de Vos en Helena Huberdina Thewis. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,698 meter.

Beroep en verblijfplaats: Smid te Rotterdam.

Strafblad: Een eerdere veroordeling wegens bedelarij en landloperij.

Naam: FRANCISCUS DE HEER⁷

Vonnis: Utrecht, 11 augustus 1896, landloperij (dossiernr. 4337).

Personalia: Geboren op 6 februari 1836 te 's-Hertogenbosch, zoon van Hendrik de Heer en Johanna Zuil. Weduwnaar.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,685 meter. „Pokdalig.”

Beroep en verblijfplaats: Geen.

Militaire dienst: Diende bij de infanterie. De krijgsraad te Maastricht veroordeelde hem tot drie celstraf en verklaarde hem vervalten van zijn militaire rechten wegens medeplichtigheid aan diefstal „in de chambree”.

Strafblad: Zeven maal eerder wegens bedelarij en landloperij veroordeeld.

Naam: ANTONIUS VAN ESCH

Vonnis: Utrecht, 11 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 6907).

Personalia: Geboren op 24 oktober 1843 te Cromvoirt, zoon van Hendrik van esch en Anna van der Bruggen. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,658 meter.

Beroep en verblijfplaats: Bakker zonder woonplaats.

Strafblad: Zes maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: PETRUS VAN RIET

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 11 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 6936).

Personalia: Geboren op 23 december 1832 te Helmond, zoon van Francis van Riet en Arnolda van de Laak. Gehuwd met Anna Waaijen te Helmond.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,550 meter.

Beroep en verblijfplaats: Wever te Helmond.

Strafblad: Een maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: PIET (PETRUS) CLAESENS

Vonnis: Utrecht, 11 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 7003).

Personalia: Geboren op 26 december 1847 te Putten, zoon van Johannes Claessens en Maria Janssens. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,759 meter.

Beroep en verblijfplaats: Polderwerker te Breda.

Militaire dienst: Diende als dienstplichtige in Nederlands leger bij infanterie.

Naam: WALTHERUS KOKS

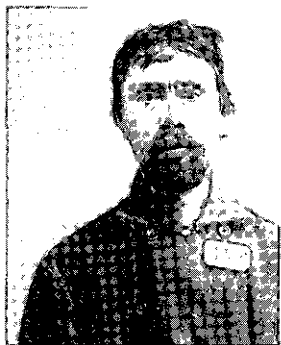
Vonnis: 's-Gravenhage, 11 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 7165).

Personalia: Geboren op 12 juni 1844 te Gilze-Rijen, zoon van Antonij Koks en Maria Verschuren. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,664 meter.

Beroep en verblijfplaats: Smid zonder woonplaats.

Strafblad: Drie maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: MATTHEIJS VAN DE PUT

Vonnis: 's-Gravenhage, 12 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 1763).

Personalia: Geboren op 19 januari 1855 te 's-Hertogenbosch, zoon van Antoine van de Put en Dorothea de Gier. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,728 meter. „Een diepe verticale plooi op de neuswortel. Dikke onderlip.”

Beroep en verblijfplaats: Zonder beroep te 's-Hertogenbosch.

Militaire dienst: Diende in 1875–1876 bij de vestingartillerie te Amersfoort.

Strafblad: Een maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: ALBERT KAREL VETTER

Vonnis: 's-Gravenhage, 12 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 4331).

Personalia: Geboren op 8 september 1862 te Breda, zoon van Pieter Joannes Vetter en Baukje Schutz. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,765 meter. „Smal gelaat.”

Beroep en verblijfplaats: Sjouwer zonder woonplaats.

Militaire dienst: Diende bij de infanterie.

Strafblad: Drie maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: LEENDERT HEIJNEN

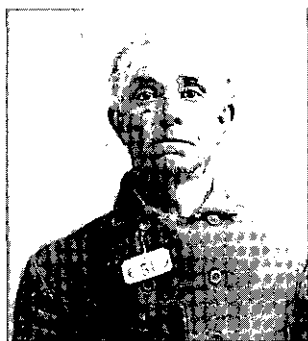
Vonnis: Utrecht, 13 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 1816).

Personalia: Geboren op 12 maart 1821 te Klundert, zoon van Pieter Heijnen en Elisabeth van Hal. Weduwnaar.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,505 meter. „Diep invallende wangen om den mond, twee plooiën op het voorhoofd.”

Beroep en verblijfplaats: Metselaar te Zevenhuizen.

Strafblad: Vijf maal eerder veroordeeld wegens landloperij en bedelarij.

Naam: SILIS VAN NOORLOOS

Vonnis: Utrecht, 13 augustus 1896, landloperij (dossiernr. 6589).

Personalia: geboren 13 december 1838 te Andel, zoon van Willem van Noorloos en Magdalena van den More.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,773 meter. Ongehuwd.

Beroep en verblijfplaats: Arbeider zonder woonplaats.

Militaire dienst: Diende in 1863–1864 als vrijwilliger bij de infanterie te Vlissingen en in 1864–1875 in het Nederlands-Oost-Indische leger. De krijgsraad in Indië veroordeelde hem in 1875 wegens lichte insubordinatie tot een jaar militaire detentie.

Strafblad: Vier eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij.

Naam: LEENDERT PIETER BAIJENS

Vonnis: 's-Gravenhage, 13 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 6759).

Personalia: Geboren op 25 februari 1868 te Oud-Heusden, zoon van Leendert Baijens en Johanna van den Biesheuvel. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,684 meter.

Beroep en verblijfplaats: Werkman te Rotterdam.

Strafblad: Was al eens veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: HENDRIKUS CORNELIS HOEFNAGELS, bijgenaamd het Zootje

Vonnis: Breda, 14 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 6344).

Personalia: Geboren op 14 november 1870 te Sint-Michielsgestel, zoon van Piet Hoefnagels en Elisabeth van Zeelst. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,708 meter.

Beroep en verblijfplaats: Varensgezel te Breda.

Militaire dienst: Diende in 1886–1894 als vrijwilliger bij de marine te Nieuwediep.

Strafblad: Een maal eerder was hij wegens bedelarij veroordeeld.

Naam: ARNOLDUS JOHANNES JACOBUS FRIESEN

Vonnis: Rotterdam, 14 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 7128).

Personalia: Geboren op 3 januari 1832 te Grave, zoon van Cornelis Friesen en Johanna Petronella Laumen. Weduwnaar van Maria van Vugt (overleden te 's-Hertogenbosch).

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,658 meter. „Onverschillig uiterlijk.”

Beroep en verblijfplaats: Zonder beroep te IJsselstein.

Strafblad: Een maal eerder wegens bedelarij en landloperij veroordeeld.

Naam: HENRIE CHARLES FRANCOIS LOUIS VINKE

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 15 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 2248).

Personalia: Geboren op 30 december 1857 te Terheijden, zoon van Hendrik Vinke en Maria van Poppel. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,687 meter.

Beroep en verblijfplaats: Zonder beroep te 's-Hertogenbosch.

Strafblad: Twee eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij. Na expiratie van de 'opzending' naar Veenhuizen moet hij nog een politiestraf uitzitten.

Naam: PHILIPPUS JACOBUS HORNUNG

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 17 augustus 1896, bedelarij (dossier-nummer 4634).

Personalia: Geboren op 15 augustus 1841 te 's-Hertogenbosch, zoon van Cornelius Hornung en Sara Mirande. Gehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,526 meter. „Slepende gang, geplooid gelaat.”

Beroep en verblijfplaats: Venter te 's-Hertogenbosch.

Militaire dienst: Diende bij de infanterie, werd afgekeurd.

Staflad: Een eerdere veroordeling wegens landloperij en bedelarij.

Naam: HENDRIKUS VERWIJMEREN

Vonnis: Utrecht, 18 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 2323).

Personalia: Geboren op 6 januari 1843 te Breda, zoon van Johannes Verwijmeren en Johanna Gooijaarts. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,598 meter.

Beroep en verblijfplaats: Zonder beroep te Breda.

Militaire dienst: Diende in 1864–1870 bij de infanterie te Breda.

Straflad: Twee maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: BASTIAAN JOANNES ROEPERS

Vonnis: 's-Gravenhage, 18 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 4379).

Personalia: Geboren op 5 mei 1859 te Zevenbergen, zoon van Hendrik Roepers en Gerardina Vos. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,695 meter. „Rechter been iets korter dan linker, waardoor hinkende gang.”

Beroep en verblijfplaats: Sjouwer zonder woonplaats.

Militaire dienst: Diende als dienstplichtige bij marine.

Straflad: Vier eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij.

Naam: JACOBUS ADRIANUS DE BRUIJN

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 18 augustus 1896 (dossiernummer 6286).

Personalia: Geboren op 27 mei 1847 te Bergen op Zoom, zoon van Cornelis Petrus de Bruijn en Anna Antonia Snoeckx. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,720 meter.

Beroep en verblijfplaats: Klerk zonder woonplaats.

Militaire dienst: Diende in 1870–1872 als vrijwilliger in het Nederlands-Oost-Indische leger.

Naam: ANTONIUS VAN BOXSTEL

Vonnis: Breda, 19 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 6538).

Personalia: Geboren op 28 maart 1859 te Breda, zoon van Hendrikus van Boxstel en Clasina van Eggermond. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,835 meter.

Beroep en verblijfplaats: IJzergieter zonder woonplaats.

Militaire dienst: Diende als dienstplichtige in Nederlands leger bij vestingartillerie. **Strafblad:** Was twee maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: ADRIANUS VAN DRIEL

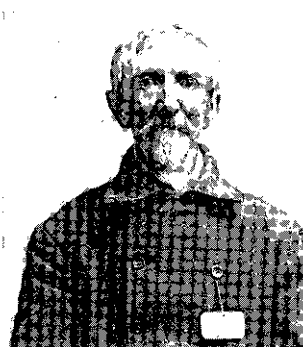
Vonnis: 's-Hertogenbosch, 19 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 6921).

Personalia: Geboren op 13 april 1874 te Oss, zoon van Laurentius van Driep en Adriana van Anel. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,530 meter.

Beroep en verblijfplaats: Schoenmaker te Oss.

Strafblad: Hij is twee maal eerder veroordeeld voor bedelarij en landloperij.

Naam: GERARDUS HENDRIK VAN DER LANDE

Vonnis: Breda, 19 augustus 1896 (dossiernummer 6941).

Personalia: Geboren op 1 augustus 1834 te Veghel, zoon van Paulus van der Lande en Adriana Koks. Weduwnaar van Elisabeth van de Linde.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,673 meter.

Beroep en verblijfplaats: Zeilmaker te Arnhem.

Militaire dienst: Diende in 1855–1862 als vrijwilliger in het Oost-Indische leger.

Naam: JOSEPH MARIA BROEKMANS

Vonnis: 's-Gravenhage, 19 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 7018).

Personalia: Geboren op 3 oktober 1858 te 's-Hertogenbosch, zoon van Franciscus Broekmans en Maria Carolina Theunissen. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,544 meter.

Beroep en verblijfplaats: Barbier te Leeuwarden.

Strafblad: Werd vier maal eerder veroordeeld voor bedelarij en landloperij.

Naam: MATTHEWS ADRIANUS BLOM

Vonnis: 's-Gravenhage, 21 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 6313).

Personalia: Geboren op 15 juni 1855 te Fijnaart, zoon van Jan Gerit Blom en Adriana Helena van Lent. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,614 meter.

Beroep en verblijfplaats: Koetsier te 's-Gravenhage.

Militaire dienst: Diende als vrijwilliger in het Nederlands-Indische leger.

Strafblad: Heeft vier eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij.

Naam: JAN VERSTAPPEN

Vonnis: Breda, 24 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 1560).

Personalia: Geboren op 8 april 1860 te Bergeyk, zoon van Jacobus Verstappen en Clasina Uitjens. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,522 meter. „Vooruitstekende mond, dikke onderlip.”

Beroep en verblijfplaats: Zonder beroep te Vlaardingen.

Strafblad: Drie eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij.

Naam: CORNELUS VERSCHUUREN

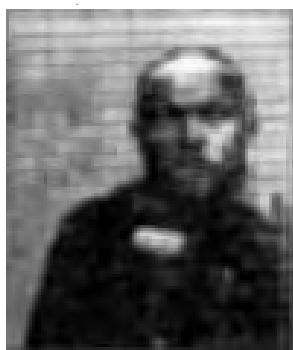
Vonnis: Breda, 24 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 1563).

Personalia: Geboren op 8 augustus 1835 te Gemert, zoon van Johannes Verschuuren en Johanna van den Berg. Weduwnaar.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,615 meter.

Beroep en verblijfplaats: Geen.

Strafblad: Vier eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij.

Naam: CHRISTIAAN ANTONIS

Vonnis: Utrecht, 24 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 4427).

Personalia: Geboren op 17 maart 1851 te Riethoven, zoon van Hendrik Antonis en Maria Anna Papen. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,604 meter. „Groot gelaat.”

Beroep en verblijfplaats: Geen.

Militaire dienst: Diende als dienstplichtige in Nederlands leger bij infanterie.

Strafblad: Werd twee maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en eenmaal wegens landloperij.

Naam: PIETER JOHANNES VAN THIELEN

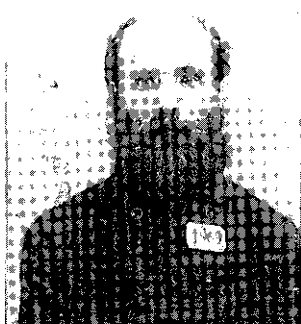
Vonnis: 's-Hertogenbosch, 24 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 6711).

Personalia: Geboren op 7 september 1838 te Sprang, zoon van Pieter Hendricus Thielen en Johanna Kortier. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,585 meter.

Beroep en verblijfplaats: Schoenmaker te Gorinchem.

Strafblad: Zes eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij. De rechtbank van 's-Hertogenbosch veroordeelde hem tot een maand celstraf wegens mishandeling; hij denkt in 1879.

Naam: JOHANNES DE KORT

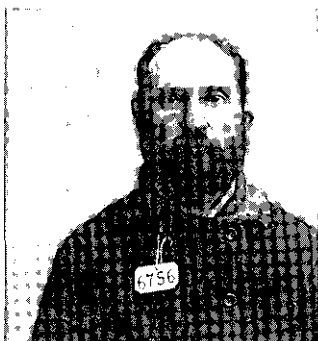
Vonnis: 's-Hertogenbosch, 25 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 1969).

Personalia: Geboren op 22 oktober 1855 te Sint-Michielsgestel, zoon van Johannis de Kort en Hendrika Spierings. Weduwnaar.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,721 meter. „Kaalhoofdig.”

Beroep en verblijfplaats: Klompenmaker te Sint-Michielsgestel.

Strafblad: Een maal eerder werd hij veroordeeld wegens bedelarij en landloperij. Bovendien had hij volgens eigen zeggen ooit vijftien dagen gekregen wegens vechten.

Naam: FRANCISCUS XAVERIUS HORVERS

Vonnis: Breda, 25 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 6756).

Personalia: Geboren op 11 februari 1852 te Tilburg, zoon van Jan Baptist Horvers en Nicolasina Brouwers. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,570 meter.

Beroep en verblijfplaats: Timmerman te Tilburg.

Strafblad: Hij is een maal eerder veroordeeld wegens landloperij en bedelarij.

Naam: HUIBERT ZIJLMANS, bijgenaamd de Huzaar.

Vonnis: Breda, 25 augustus 1896, landloperij (dossiernr. 6757).

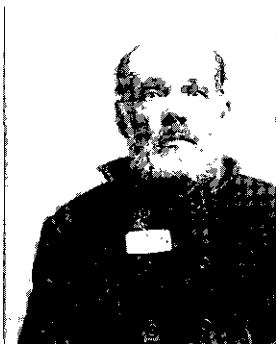
Personalia: Geboren op 21 november 1855 te Raamsdonksveer, zoon van Andreas Henricus Zijlmans en Aldegonda Vermeer. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,770 meter. „Schorre stem, kwaad uitzicht.”

Beroep en verblijfplaats: Arbeider te Raamsdonksveer.

Militaire dienst: Diende in 1876–1881 als vrijwilliger in het Nederlands-Indische leger.

Strafblad: Drie eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij.

Naam: THEODORUS VAN DE GEVEL, bijgenaamd Peer
Vonnis: Breda, 25 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 6809).

Personalia: Geboren op 16 februari 1833 te 's-Hertogenbosch, zoon van Paulus van de Gevel en Henrica Petronella van Aalst. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,545 meter. „Grappenmaker.”

Beroep en verblijfplaats: Bakker te Delft.

Strafblad: Vijf maal eerder wegens bedelarij en landloperij veroordeeld.

Naam: WILLEM WELTEN

Vonnis: 's-Gravenhage, 25 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 7046).

Personalia: Geboren op 10 februari 1840 te Demen, zoon van Johannes Welten en Hendrika van den Bergh. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,583 meter. „Sufferig.”

Beroep en verblijfplaats: Handwerker te Kassel.

Militaire dienst: Diende in 1867–1880 als vrijwilliger in het Nederlands-Indische leger.

Strafblad: Zeven eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij.

Naam: LUDOVICUS HENRICUS VAN HOOGSTRATEN

Vonnis: 's-Gravenhage, 25 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 7055).

Personalia: Geboren op 30 juli 1864 te 's-Hertogenbosch, zoon van Wilhelmus van Hoogstraten en Cornelia Laurentia Dankers. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,789 meter.

Beroep en verblijfplaats: Smid te 's-Gravenhage.

Militaire dienst: Diende in 1879–1886 bij de grenadiers en jagers.

Strafblad: Drie eerdere veroordelingen wegens landloperij en bedelarij.

Wordt vervolgd

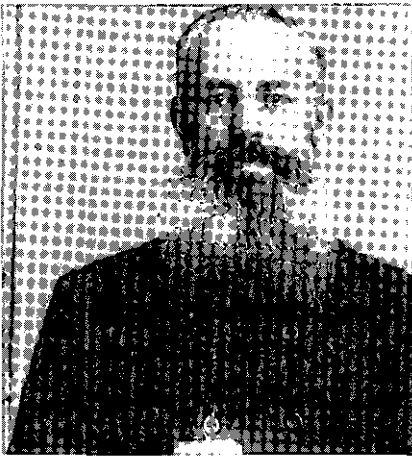
7) R. van Drie, „Gevangen voorouders. Onderzoek in negentiende-eeuwse gevangenisarchieven”, *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie*, XLV (1991) 237.

Lezers over de landlopers

Arnoldus Klomp, gehuwd met Johanna Cornelisse, stierf te Norg op 23 september 1884. Toen hij weduwnaar was geworden, was hij met zijn 12 of 13 jaar oude zoon Godefridus Antonius te Croij gaan wonen op het kasteel, waar de barones zich ontfermde over armen en behoeftigen. Van Aarle-Rixtel werd hij uitgeschreven naar Norg bij Veenhuizen.

C. Stroes, Generaal Dyemontstraat 30, 5623 HT Eindhoven

§

Adrianus van Meel

Adrianus van Meel¹, die in 1896 werd opgenomen in de rijkswerk-inrichting te Veenhuizen, was pauselijke zoeaaf van 17 november 1867 tot 10 november 1869 en van 17 november 1870 tot de val van Rome op 20 september 1870. Hij behoorde verder tot een groep oud-zoeaften, die in 1880 als *zouaven van de Sahara* vertrokken om de Witte Paters van kardinaal Lavigerie te beschermen.² Van Meel nam daarbij (als enige Brabander?) deel aan een driejarige expeditie als gewapende geleide van missie-konvooien en als woestijn- en oerwoudpolitie, met de opdracht het slavenjagen effectief tegen te gaan.³ Enkelen van hen eindigden hun leven als broeder-missionaris in de sociëteit van kardinaal Lavigerie.

Nadien, op 6 december 1888, werd Van Meel in het bevolkingsregister van Hoeven weer ingeschreven, komende toen van Antwerpen. Hij woonde in Hoeven op het Moleneind (in het pand *de Bocht*), later op het Gors en in het Dorp. Verdere bijzonderheden over hem zijn in Hoeven na zijn vertrek op 4 april 1889 naar Dordrecht niet te vinden.

Om Van Meel te rangschikken onder „lieden zonder eergevoel” gaat mijns inziens wel wat ver!

C.A.I.L. van Nispen, Uilenspiegelstraat 31,
4744 RH Bosschenhoofd

1) *De Brabantse Leeuw*, XLVII (1998) 85.

2) „Hoevense jongemannen snellen de paus te hulp”, *Ter kerke op de Halderberg*, jaarboek 5 van de heemkundekring De Honderd Hoeven (1989) 183-185.

3) Vgl. L.J. Rogier en N. de Rooij, *In vrijheid herboren* ('s-Gravenhage, 1953) 409, 410.

UIT DE BOEKENKIST

A. Schuttelaars, *Heren van de raad. Bestuurlijke elite van 's-Hertogenbosch in de stedelijke samenleving 1500–1580* (Nijmegen, 1998)

Dit proefschrift behandelt de stedelijke raad van Den Bosch in de zestiende eeuw tot 1580 en plaatst deze na een korte schets over economie en godsdienst in een degelijk kader van demografische en politieke ontwikkelingen. Benoemingen, werkzaamheden, opleiding, loopbaan, herkomst en status worden uitgebreid geanalyseerd. Tenslotte wordt, en dat is voor genealogen met belangstelling voor Bossche patriciërs uit de zestiende eeuw interessant, een prosopografische aanhangsel gegeven met 280 korte biografieën van leden van de bestuurlijke elite (dat wil zeggen schepenen, rentmeesters, pensionarissen en secretarissen, maar niet de ambachtsdekens die in het derde lid van de raad zaten). Wel moet dit materiaal met enige voorzichtigheid worden gebruikt. Jordaen van Boert bijvoorbeeld was wel een zoon van Henrick Joerdens van Boert, maar niet van Sophia Goyaerts van Vechel, want zij was gehuwd met mr. Henrick Herberts van Boert. Marten van Elmpst, geboren rond 1463, is vermoedelijk verward met de rond 1446 geboren Marten, die niet getrouwd was met Elisabeth van der Heyden, maar met Yken Roetarts.

J.G.M. Sanders (eindred.), *Van meters en schatters. Bronnengids voor grondbelasting en kadasters in Noord-Brabant ca. 1826–1833* ('s-Hertogenbosch, 1998)

De gids geeft aan onderzoekers, –ook genealogen–, op een heldere wijze toegang tot de bronnen. Wie belang stelt in het onroerende bezit van de gezochte families of personen, wordt op een snelle en efficiënte wijze door de archief-fondsen geloodst. Ook gegevens over (geschatte) oogstopbrengsten van landbouwgronden kunnen worden opgespoord.

De bronnengids, uitgegeven door het Rijksarchief in Noord-Brabant en fraai geïllustreerd, kost f 20, inclusief verzendkosten f 24,50.

A. van den Bichelaar, *Het notariaat in Stad en Meierij van 's-Hertogenbosch tijdens de Late Middeleeuwen (1306–1531)* (Amsterdam, 1998)

Deze dissertatie heeft veel belang voor genealogen die weten door te dringen tot de eerste helft van de zestiende eeuw en vroeger. In een bijlage op cd-rom of diskettes zijn de biografische gegevens van 426 notarissen bijeengebracht en bovendien geeft de auteur beknopte analyses van 2362 notariële akten uit de periode 1306–1531; daarin noemt hij de comparerende partijen en benoemt hij de aard van de transactie. In het prosopografische gedeelte gebruikt de auteur 198 keer het woord 'misschien', 251 keer 'mogelijk', 459 keer 'waarschijnlijk' en 2 keer 'wellicht'. Deze anderhalve voorzichtigheid per bladzijde is voorbeeldig. Toch zwicht hij verschillende malen voor de verleiding waaraan elke genealoog bloot staat. Zo stelt hij op basis van naamsgelijkheid dat

Ghijsel Back uit Loon op Zand († 1458) verwant moet zijn aan Huybrecht Back (1477–1479) uit Bergeyk, Hermannus Back (1451) en Laureyns Jans Back (1520–1536) uit Tilburg (bijlage 1, nrs. 24 en 25). Te gemakkelijk wordt ook de plaats van herkomst geïdentificeerd: van mr. Gerard Lou ofwel die Lu uit Beek wordt zonder reden gezegd dat hij uit Hilvarenbeek kwam (daar kwam geen familie Die Lu voor, in tegenstelling tot Beek bij Aarle, geboorteplaats van onder andere de laatmiddeleeuwse hoogleraar Adam die Lu). Hetzelfde geldt voor Emondus de Niet *de Beke*, van wie slechts een akte uit 1363 bekend is.

VRAGENRUBRIEK

Vragen

Van der Hofstat, Hostat

Wie kan mij helpen bij mijn zoektocht naar een aantoonbare relatie tussen de familie Van der Hofstat, Hostat, en andere families met hetzelfde wapen of zegel: de drielingbalk (Kempen). Gegevens over de familie Hofstat zijn mij bekend uit Gemert (veertiende eeuw e.v.), Oirschot en Helmond (beiden veertiende-eeuwen). De betreffende andere families (meer dan twintig) zijn onder andere Van Tuld, Van Doerne en Coolen. Elk gegeven voor het jaar 1450 is mij welkom.

Antwoorden

Van Hynsberch (*De Brabantse Leeuw*, 1998/4)

Peter van Hynsberch vinden we terug in het archief van het schrijnwerkersambacht te 's-Hertogenbosch:¹ op 26 oktober 1562 wordt hij daar vermeld als leerling van Hanryck die racymaecker en op 11 november 1563 als leerling van Jan Vreixss. In 1567 is Peeter Peterss van Hienberch, *cuyper*, meester van genoemd ambachtsgilde geworden. In de daaropvolgende jaren wordt hij verschillende malen als leermeester van diverse leerjongens vermeld en ook als werkgever van diverse stukwerkers. Overigens was terzelfdertijd in dit ambacht een Peter Gerits van Hynsberch als stukwerker actief. Het feit dat een drietal van de stukwerkers die Peter van Hynsberch in dienst had eveneens als Van Hynsberch wordt aangeduid (*Aelbrecht Janse van Hemberch*, Dirck Thomas van Hynsberch en Peter van Hynsberch) wijst erop, dat de herkomst van Peter van Hynsberch waarschijnlijk moet worden gezocht in de buurt van Heinsberg, in de zestiende eeuw in Guliks gebied gelegen.

Peter Peters van Hynsberch was gehuwd met Geertruyt, een dochter uit het huwelijk van Henrick Adriens en Barbara dochter Mathys Yen.² In de doopboeken vinden we een aantal van hun kinderen terug:³

1. Peter, gedoopt in oktober 1567.
2. Lysbeth, gedoopt op 12 augustus 1575.
3. Barher, gedoopt op 14 juli 1578.

Peter van Hynsberch is voor 12 augustus 1596 overleden; in een op die datum gedateerde akte wordt zijn vrouw immers als weduwe aangeduid.⁴

In 1575 kocht Petrus Petri Joriss de

Hynsberch een stuk land, genaamd *den Crommencamp* en gelegen in de parochie Maren.⁵ Zijn weduwe verkocht dit perceel in 1606.⁶ Een jaar later verwierf Peter van Hynsberch een deel van het stuk land dat *die Rondeelen* werd genoemd en in *die Neederste deelen* lag, eveneens te Maren⁷, om het weer een jaar later, in 1577, van de hand te doen.⁸ Op 12 juli 1577 verwierf hij voor iets meer dan f 450⁹ van de erfgenamen van Joost Knoden het huis *Inden Yseren Hoet* in de Karstraat in 's-Hertogenbosch.¹⁰ In 1583 kocht hij bovendien van Catharina, weduwe van Andries Jan Andriess, het daarnaast gellegen huis *Inden Wyngaert* voor f 882.¹¹ Tenslotte kocht de zoon Peter Peters van Hynsberch, evenals zijn vader kuiper, in 1601 nog een huis in de Karstraat.¹²

1) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, Ambachts- en schuttersgilden 247.

2) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1406, f 92^v, 29 december 1586. Een zoon van Mathys Yen, Jan genaamd, ook wel alias Jan Spee, was woonachtig te *Thoor* ofwel *Thoiren*, dat is Thorn. In een andere akte (R 1468, f 441) wordt van Barbara gezegd dat zijn een dochter van Jan Thys Yen was.

3) Ik heb de doopboeken slechts tot en met 1580 systematisch doorgewerkt. Mogelijk zijn er na dat jaar nog meer kinderen gedoopt.

4) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1468, f 441.

5) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1399, f 264.

6) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1448, f 116.

7) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1401, f 110^v.

8) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1412, f 372.

9) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, Oud archief, stadsrekening 1576–1577, zestigste penning.

10) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1412, f 444.

11) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1414, f 278. Oud archief, stadsrekening 1583–1584, zestigste penning.

12) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1410, f 61^v.

A. Schuttelaars, Jan Heymanslaan
27, 5246 BJ Rosmalen

GENEALOGIE EN HEEMKUNDE

Prosopografie

➤ De pastoors van Sprundel (14^e en 15^e eeuw), in: *Onder Baronie en Markiezaat*, (november 1998) 17–33.

➤ Slachtoffers van de overstroming te Haarsteeg, 1881, in: *Met Gansen Trou*, XLVIII (1998) 136–141.

➤ Gesneuvelde Indiëgangsters uit Rosmalen, in: *Rosmalla*, XVIII (juni 1998) 31–35.

Biografie

➤ Peter Wouter Goossens (midden 17e eeuw), secretaris van Oerle, in: *Campinia*, XXVIII (1998) 169–171.

➤ Gerard Otten S.J. (1592–1675) uit Maren en prof. Willem van Irhoven (1696–1760) uit Kessel, in: *Maaskroniek*, XXI (1998) 78–81).

➤ Marius Jan Granpré Molière (1883–1972) uit Oudenbosch, uitgave van *Heemkundige Kring Broeder Christoffor*, no. 57

(1998), 24 pp.

➤ Johannes van Schijndel (1811–1871) uit Dinther, secretaris van het bisdom, pastoor, in: *Wojstap-kroniek*, XVIII (september 1998), 20–22.

➤ Thomas Stephani (1502–1538) uit Son, pauselijke functionaris te Rome, lid van de familie Cuypers.

87

Genealogie

➤ Van Ginhoven (15^e–18^e eeuw), in: *Campinia*, XXVIII (1998) 178–204.

➤ Van der Steen te Weelde (1688 e.v.), in: *De drie goddelijke deugden*, no. 10 (december 1998) 33–40.

➤ Huwelijksdispensaties te Sprundel (1870–1874), met genealogische schema's, in: *Onder Baronie*

en Markiezaat, (december 1998) 65–73.

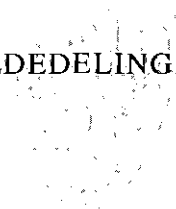
➤ Over de achternaam Lauwers, in: *De Schèèper*, X (september 1998) 13.

➤ Gloudemans te Nuland sinds 1777, in: *Spoorzoeker* (1998-2) 4–9.

➤ Giel de Zwart uit Budel en zijn familie sinds 1833, in: *Aa-kroniek*, XVII-2 (1998) 165–180.

➤ Aantekeningen uit de begraafboeken van Aarle-Rixtel, in: *Hagelkruys*, XV (zomer 1998) 12–14.

MEDEDELINGEN

De commissie Heemkunde en Genealogie van *Brabants Heem* organiseert een studie-ochtend over „ziekte en sterfte van onze voorouders.” Deze vindt plaats op zaterdagmorgen 20 maart 1999 te Tilburg. Op kunt zich voor 15 maart aanmelden bij F.C.J. Wierckx, Lindebaan 40, 4611 LX Bergen op Zoom, tel. 0164-248052. De kosten zijn f 15 (inclusief koffie en een reader).

Aan dit nummer is meegewerkt door:

L.F.W. Adriaenssen, Van der Hoopstraat 85-3, 1051 VD Amsterdam

L.F.P.M. de Brouwer, Wilgenlaan 11, 5071 CA Udenhout

G.J.A. Schampers, Irenestraat 42, 5401 CJ Uden

J.G.N.M. van der Zanden, Klaverveld 4, 4854 KW Bavel

De Brabantse Leeuw

Het genealogische en heraldische tijdschrift De Brabantse Leeuw wordt al sinds 1952 uitgegeven. In het tijdschrift treft u zowel stamboomafstammingen aan als complete genealogieën, reconstructies of besprekingen van voor een familie belangrijke voorvallen, lijsten van bepaalde beroeps- en bevolkingsgroepen enzovoorts. Behalve genealogische en prosopografische bijdragen bevat het blad ook artikelen op het vlak van de heraldiek, de banistiek, de zegelkunde en incidenteel ook de heemkunde. De Brabantse Leeuw verschijnt jaarlijks in vier afleveringen van elk 64 pagina's. Elke jaargang wordt voorzien van een alfabetisch naamregister.

Registers

Tot de service van De Brabantse Leeuw behoort ook HazaZoek, een verzameling van alle registers van het tijdschrift. Met deze cumulatieve index kan een genealoog zich pijlsnel toegang verschaffen tot de inhoud van alle jaargangen. Elk jaar verschijnt er een aanvulling op diskette. Ook de registers van het Genealogisch Tijdschrift voor Oost-Brabant zijn in HazaZoek opgenomen.

Helpende hand

De Brabantse Leeuw wordt gekenmerkt door artikelen die meer bevatten dan alleen data en beroepen. De hoge kwaliteit van de artikelen resulteert in een grote informatieve waarde. Ook uw genealogie of stamreeks kan een plaats krijgen in De Brabantse Leeuw, zodat deze voor andere onderzoekers en belangstellenden toegankelijk wordt gemaakt. Mogelijk heeft u voldoende materiaal verzameld en geordend, maar schrikt u terug voor het schrijven van een artikel. In dat geval wil de redactie van De Brabantse Leeuw u graag de helpende hand bieden met advies en begeleiding. Schroomt u daarom niet om contact op te nemen met de redactie, als u meent dat u waardevol materiaal bezit dat een publicatie verdient.

Familieboeken

Naast publicatie in het tijdschrift kan De Brabantse Leeuw uw genealogie ook in boekvorm uitgeven, als deel van de reeks Brabantse Stambomen. Ook hierbij wil de redactie u graag met begeleiding en advies ter zijde staan. In de serie Brabantse Stambomen is al een aantal familiegeschiedenissen verschenen. Verschillende andere familieboeken zijn in voorbereiding.

Stichting BRG

Het tijdschrift De Brabantse Leeuw wordt sinds 1995 uitgegeven door de stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening. De stichting BRG geeft historische publicaties uit en verschillende tijdschriften. Verder organiseert de BRG jaarlijks tal van cursussen en lezingen over de Brabantse geschiedenis. Voor genealogen zijn drie cursussen interessant: het Bosch' protocol, genealogie voor beginners en genealogie voor gevorderden. Stamboomonderzoek is vaak een eerste kennismaking met de historie van Brabant. Sommige genealogen ontwikkelen zich tot lokale of regionale geschiedvorsers, tot heemkundigen of archeologen. Ook voor hen biedt de stichting BRG lezingen, cursussen en andersoortige ondersteuning.

STICHTING BRABANTSE REGIONALE GESCHIEDBEOEFENING

Postbus 1104, 5200 BD 's-Hertogenbosch

Telefoon: (073) 6146193 / Fax: (073) 6123546

INHOUD

De familie Schilders in de middeleeuwen
Meulendijk, Meulendijks
De Brouwer uit Moergestel
De joodse familie Bloemhof

"Lieden zonder eergevoel"
Sprokkelingen
Uit de boekenkist
Vragenrubriek

L.F.W. Adriaenssen 1
Th.M. Meulendijks 15
L.F.P.M. de Brouwer 26
G.J.A. Schampers 39
L.F.W. Adriaenssen en J.G.N.M. van der Zanden 51

14, 25
62
62

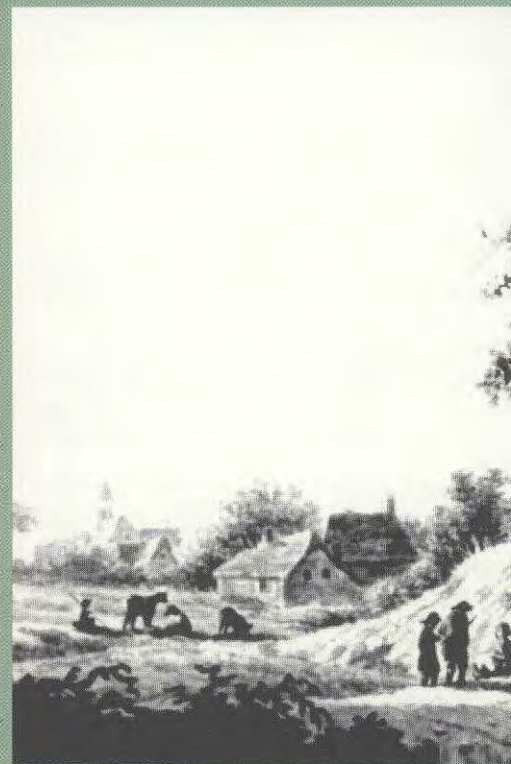
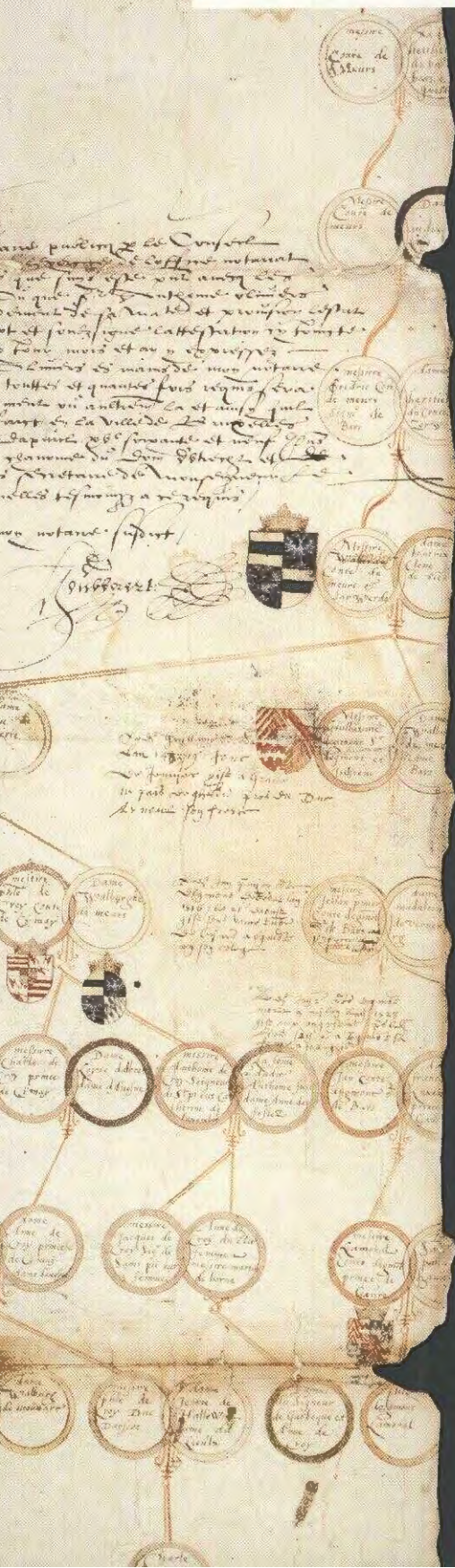
Genealogie en heemkunde
Mededelingen

63
64

DE BRABANTSE LEEUW

TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE

De Brabantse Leeuw

Tijdschrift voor genealogie

De Brabantse Leeuw is een uitgave van de
Stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening

Redactieadres:

De Brabantse Leeuw
Postbus 1104, 5200 BD 's-Hertogenbosch
Tel.: (073) 6146193 / fax: (073) 6123546

Redactie:

drs. L.F.W. Adriaenssen (voorzitter), mr. G. Berkelmans,
dr. ir. C.H.J. van den Brekel, L.F.P.M. de Brouwer,
P.G.A.M. Peeters-Veraart en ir. J.G.N.M. van der Zanden

Basis-ontwerp: NIKA Grafische Vormgeving, Vught
Lay-out en opmaak: L.F.W. Adriaenssen, Amsterdam
Druk: Biblo, 's-Hertogenbosch

Abonnementen en losse nummers:

De Brabantse Leeuw verschijnt vier maal per jaar. Prijs losse nummers: f 12,50. Abonnementen: f 39,50, buitenland f 42,50. Introductie-abonnementen: f 25,00 voor de lopende jaargang. Abonnementen kunnen ingaan in het lopende of eerstvolgende jaar. De berekening geschiedt per kalenderjaar. Opzeggingen zijn alleen schriftelijk mogelijk voor 1 december.

Registers:

De registers van alle jaargangen zijn samengebracht in het softwarepakket HazaZoek. De prijs van deze cumulatieve index bedraagt f 40,00 en de jaarlijkse aanvulling kost f 7,50.

Opgave van abonnementen, bestellen van HazaZoek, losse nummers en oude jaargangen:

Stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening
t.a.v. Ria de Folter-Sebregts
Postbus 1104, 5200 BD 's-Hertogenbosch
Tel.: (073) 6146193 / fax: (073) 6123546
E-mail: brg.brabant@wxs.nl

ISSN 0006-8632

MEULENDIJK, MEULENDIJKS

'n Peelfamilie

TH.M. MEULENDIJKS

Afkortingen

GAHM	Gemeentearchief Helmond
SAP	Streekarchief Peelland
SABNUV	Streekarchief Brabant-Noordoost, rayon Uden-Veghel

(Vervolg van p. 25)

X-g. ANTONIJ MEULENDIJKX is gedoopt te Mierlo op 24 december 1730 en huwde aldaar op 5 februari 1758 met Barbara van Vlerken⁸⁹, die was gedoopt te Mierlo op 24 november 1730 en daar op 23 april 1759 kwam te overlijden. Zij was een dochter van Cornelis van Vlerken en Maria Thijssen de Greef, die op het Broek woonden.

Uit dit huwelijk stammen:

1. Antonius Meulendijcx⁹⁰, gedoopt te Mierlo op 11 april 1759, overleden te Nuenen op 18 december 1831. Hij trouwde te Nuenen op 30 juli 1788 met Joanna Hendriks, die aldaar was gedoopt op 24 november 1755 en er op 22 november 1819 overleed. Zij was een dochter van Peter Hendriks en van Johanna Smulders.

De nakomelingen uit dit huwelijk zijn:

- A. Barbara Meulendijks, te Nuenen gedoopt op 12 juni 1789 en aldaar overleden op 15 februari 1862. Zij huwde te Nuenen op 17 december 1814 met Petrus Luijten.
- B. Petrus Meulendijks, te Nuenen gedoopt op 7 augustus 1793 en aldaar overleden op 24 augustus 1851. Hij trouwde te Sint-Oedenrode op 7 november 1823 met de spinster Lamberdina van de Goor, te Son en Breugel gedoopt op 20 december 1789 en te Nuenen overleden op 19 mei 1826, een dochter van Wilhelmus van de Goor en van Wilhelmina Sanders.
- C. Antonius Meulendijks, te Nuenen gedoopt op 7 juni 1793 en overleden te Gestel op 2 juni 1866. Hij trouwde te Gestel op 31 oktober 1829 met Anna Maria van der Sangen, gedoopt te Aalst op 2 november 1791 en overleden te Gestel op 10 november 1843. Haar ouders waren Ambrosius van de Sangen en Wilhelmina Timmermans.

89. SAP, Mierlo R 106, f 245^v,
3 november 1781.

90. SAP, Mierlo R 87, f 173, 14 januari 1790.

D. Judocus Meulendijks, te Nuenen gedoopt op 6 april 1795 en overleden aldaar op 28 mei 1849. Hij trouwde te Nuenen op 21 november 1819 met Petronella de Vries, te Nuenen gedoopt op 27 januari 1797 en daar overleden op 15 februari 1850. Zij was een dochter van Johannes de Vries en Catharina de Greef.

E. Joanna Maria, te Nuenen gedoopt op 14 augustus 1797 en overleden te Nuenen op 16 september 1798.

F. Hendricus Meulendijks, te Geldrop gedoopt op 7 oktober 1798 en overleden te Nuenen op 16 juni 1878. Hij trouwde te Nuenen op 10 mei 1823 met Maria Catharina van der Boomen, gedoopt te Nuenen op 28 juli 1801 en daar overleden op 19 november 1846. Zij was een dochter van Jan van der Boomen en van Maria Krijveldt.

Antonij Meulendijks hertrouwde⁹¹ te Mierlo op 17 november 1759 met Hendrina Versantvoort, aldaar gedoopt op 7 december 1727. Hieruit zijn geboren:

2. Barbara, gedoopt te Mierlo op 3 maart 1761.
3. Maria, gedoopt te Mierlo op 17 september 1763.
4. Lucia Meulendijcx, gedoopt te Mierlo op 5 februari 1766 en overleden te Budel op 13 april 1811.
5. Johanna Meulendijcx, gedoopt te Mierlo op 18 oktober 1768 en overleden te Leende op 25 januari 1838. Zij huwde met Francis Verschuren.

IX-f. DIRCK WILBERT MEULENDIJCX, te Vlierden gedoopt op 28 februari 1693 en daar op 8 april 1767 overleden. Hij was in 1721 borgemeester en in 1723 schepen van Vlierden. Dirck trouwde te Asten op 29 juni 1721 met Helena Aernold Tielen, die aldaar was gedoopt in februari 1697 als dochter van Arnold Tielen en van Elisabeth de Groot. Zij is op 8 maart 1777 te Vlierden begraven.

In de nacht van 10 op 11 januari 1743 is er in de stal van Dirk Meulendijcx ingebroken en een zwarte ruïn meegenomen. De dief bleek Jan van Lieshout alias de Wit uit Leende te zijn. Hij had veel misdaden op zijn naam. Later is hij onthoofd en is zijn kop is op een paal te kijk gezet.⁹²

Uit dit huwelijk stammen:

1. Johanna Maria Meulendijcx, gedoopt te Vlierden op 2 juli 1722, daar overleden op 6 april 1786. Te Vlierden was zij op 22 november 1750 getrouwd met Mathijs Dirck Verdeuseldonk.
2. Franciscus Meulendijcx, volgt onder X-h op pagina 67.
3. Wilbert Meulendijk, gedoopt te Vlierden op 16 mei 1726 en overleden te Vlierden op 26 mei 1799. Hij leende in 1784 f 1500 tegen 4%.⁹³
4. Arnoldus Meulendijcx, gedoopt te Vlierden op 6 juni 1728 en overleden te Vlierden op 9 maart 1777.
5. Maria Elisabeth Meulendijcx, op 16 december 1730 te Vlierden gedoopt, is aldaar overleden op 7 april 1779. Te Deurne

91. SAP, Mierlo R 103, f 127^v, 10 november 1759.

92. *De Nederlandsche Jaerboeken*, mei 1750.

93. SAP, Asten R 107b, f 221, 16 september 1784.

- was zij op 4 maart 1764 getrouwd met Francis Thomas Maes.
6. Elisabeth Meulendijcx, gedoopt te Vlierden op 12 maart 1733 en overleden aldaar op 12 januari 1795.
 7. Anna Catharina Meulendijcx werd gedoopt te Vlierden op 16 december 1735 en huwde daar op 2 februari 1783 met Jan Peters.
 8. Antonet Dirk Meulendijck, gedoopt te Vlierden op 2 december 1740 en aldaar overleden op 23 januari 1789. Zij trouwde te Vlierden op 25 februari 1770 met Jan Peter Neijssen en hertrouwde te Deurne op 7 februari 1783 met Johannes van de Kerkhof. In 1770 vestigde zij zich te Someren.⁹⁴

X-h. FRANCIS DIRKS MEULENDIJCX, gedoopt te Vlierden op 17 maart 1724, overleden te Deurne op 7 september 1781, huwde te Deurne op 7 november 1745 met Maria van de Broek, gedoopt te Deurne op 28 mei 1721, aldaar begraven op 29 februari 1796, dochter van Adriaan van de Broek en Henrica Andries Cornelissen.

Uit dit huwelijk stammen:

1. Arnoldus, gedoopt te Deurne op 31 mei 1746.
2. Christina Meulendijcx, gedoopt te Deurne op 28 september 1748, huwde aldaar op 26 januari 1772 met Gerardus Willem Aarts.
3. Johanna Maria, gedoopt te Deurne op 20 februari 1752.
4. Johanna, gedoopt te Deurne op 25 juni 1754 en daar overleden op 16 januari 1755.
5. Aert Francis Meulendijcx⁹⁵ werd gedoopt te Deurne op 29 augustus 1756 en is daar overleden op 29 juni 1832. Zeven maanden na zijn huwelijk is hij vreemdgegaan. Helena Neervens uit Vlierden verklaarde dat zij in de *hooymaand van junius of julius vleeselijke conversatie* heeft gehad met Arnold Francis Meulendijk, waarna zij zwanger geraakt is. Er was afgesproken dat zij gedurende haar zwangerschap maandelijks f 4:10:0 zwijggeld van hem zou ontvangen en dat zij Jan van de Veen, die zij overigens niet kende, de vader van haar kind zou maken ('vaderen') en dat dit op een *briefke* beschreven was, zodat zij het niet zou vergeten.⁹⁶

Aert Meulendijcx huwde te Deurne op 13 februari 1791 met Joanna Maria van der Sande uit Vlierden, overleden te Deurne op 6 april 1826, dochter van Joannis van der Sande en Catharina Wilhelmi Aerts. Uit dit huwelijk stammen:⁹⁷

- A. Franciscus, te Deurne gedoopt op 21 maart 1792.
- B. Wilhelmus, te Deurne gedoopt op 21 maart 1793.
- C. Wilhelmina Meulendijks, te Deurne gedoopt op 8 mei 1793, aldaar overleden op 27 december 1860, huwde te Deurne op 12 oktober 1839 met Evert van de Berkmortel en hertrouwde aldaar op 4 mei 1844 met Antonij Peels.
- D. Franciscus, te Deurne gedoopt op 25 oktober 1794.
- E. Johanna Maria Meulendijks, op 18 maart 1796 gedoopt te Deurne en overleden aldaar op 14 november 1872. Op

94. SAP, Someren R 141, f 149^v, 20 december 1770.

95. SAP, Deurne R 114, f 133^v, 8 augustus 1796.

96. SAP, Asten R 127, f 61, 24 september 1791.

97. SAP, Deurne notarieel protocol van F.A. Rovers, no. 77, 24 mei 1850.

5 februari 1842 was zij te Deurne getrouwd met Josephus van Vosselen.

- F. Franciscus Meulendijks, te Deurne gedoopt op 15 juli 1798, bouwman, overleden te Asten op 11 januari 1872. Hij trouwde te Asten op 3 mei 1827 met de landbouwster Wilhelmina van Heugten, aldaar gedoopt op 2 september 1792 en er overleden op 17 april 1860. Zij was een dochter van Hendricus Janse van Heugten en van Maria Janse van den Waassenburgh.
- G. Wilhelmus Meulendijks, te Deurne gedoopt op 6 juli 1802 en aldaar overleden op 9 maart 1868. Hij trouwde te Vlieden op 26 juli 1839 met Wilhelmina Hoeimakers, te Deurne gedoopt op 12 oktober 1803 en daar op 27 juli 1865 overleden. Zij was een dochter van Joannes Hoeimakers en Francisca van Heugten.
- H. Johanna Meulendijks, te Deurne gedoopt op 18 april 1812, overleden aldaar op 30 september 1872. Te Deurne trouwde zij op 1 februari 1845 met Laurens van de Heuvel.
- I. Elisabeth Meulendijks, te Deurne geboren in 1816 en aldaar overleden op 2 juni 1854.
- 6. Joanna Maria Meulendijcx, gedoopt te Deurne op 20 oktober 1759, overleden aldaar op 27 december 1813. Te Deurne was zij op 20 juni 1784 met Godefridus Roijakkers getrouwd.
- 7. Joannes Meulendijcx, gedoopt te Deurne op 30 mei 1765, landbouwer, overleden te Vlieden op 11 april 1825. Aldaar was hij op 28 april 1799 getrouwd met Helena Brungths uit Roggel, overleden te Vlieden op 18 maart 1840. Zij was een dochter van Peter Brungths en Sibilla op Root.

Uit dit huwelijk stammen:

- A. Franciscus, te Vlieden gedoopt op 21 februari 1800.
- B. Johanna Maria, te Vlieden gedoopt op 21 januari 1802.
- C. Joannes Meulendijks, te Vlieden gedoopt op 27 maart 1804 en overleden te Deurne op 12 november 1882.
- D. Petrus Meulendijks, te Vlieden gedoopt op 7 augustus 1810 en overleden te Deurne op 24 maart 1887.
- E. Mattheus Meulendijks, te Vlieden gedoopt op 2 juli 1813, landbouwer, overleden te Deurne op 5 februari 1892. Hij trouwde te Asten op 12 februari 1847 met Helena Maria Nijnens, te Valkenswaard geboren op 9 september 1819 en te Deurne overleden op 23 juni 1858 als dochter van Antonius Nijnens en Maria van Hierop.
- F. Simon Meulendijks, te Vlieden gedoopt op 26 januari 1817.

VIII-e. JAN DIERCX MEULENDIJCX trouwde op 7 februari 1670 te Bakel met Barbara Hendrick Schepers. Zij werden de ouders van:

- 1. Maria, te Bakel gedoopt op 7 december 1672.

2. Maria Jan Meulendijcx, te Bakel gedoopt op 7 november 1673, trouwde met Hendrik Claas Thijssen.
3. Hendricus Jan Meulendijcx, volgt onder IX-g.

IX-g. HENDRICUS MEULENDIJCX, borgemeester te Vlierden in 1718, schepen in 1742. Hij trouwde op 22 november 1711 met Elisabeth Andries Verhees, waaruit stammen:

1. Joannes, gedoopt te Vlierden op 2 oktober 1713.
2. Andreas, gedoopt te Vlierden op 10 november 1714.
3. Theodora Meulendijcx, gedoopt te Vlierden op 22 november 1715, aldaar overleden op 24 oktober 1784. Te Vlierden was zij op 1 februari 1739 getrouwd met Thomas Goort Canters.
4. Maria, gedoopt te Vlierden op 6 december 1716.
5. Jan Hendrick Meulendijcx, gedoopt te Vlierden op 28 februari 1718, huwde te Asten op 24 februari 1754 met Johanna Maria Vermeulen, gedoopt te Stiphout op 10 augustus 1725 als dochter van Petrus Joannis Vermeulen en van Petronella Anthonij Smits. Uit dit huwelijk is geboren:
 - A. Petronella, gedoopt te Asten op 11 april 1755.
6. Hendrik Hendriks Meulendijcx, volgt onder X-i.

X-i. HENDRIK HENDRIKS MEULENDIJK⁹⁸, gedoopt te Vlierden op 22 maart 1719, woonde aldaar op de Blikhalm en huwde er op 15 september 1754 met Jenneke Goerts van Bree, gedoopt te Vlierden op 10 mei 1728 als dochter van Godefridus van Bree en Johanna Peters. Uit dit huwelijk stammen:

1. Henricus, gedoopt te Vlierden op 10 januari 1755.
2. Jacoba, gedoopt te Vlierden op 11 oktober 1756.
3. Maria Meulendijcx, gedoopt te Vlierden op 28 januari 1759, trouwde aldaar op 23 mei 1790 met Peter van Bree.
4. Peter Hendrik Meulendijks, gedoopt te Vlierden op 19 april 1761, overleden te Nuland op 22 augustus 1811. Hij huwde te Nuland op 1 juni 1794 met Judith Dirk Gerlings, die ter wereld bracht:
 - A. Maria Meulendijks, te Nuland gedoopt op 8 november 1795. Zij trouwde aldaar op 16 mei 1824 met Adriaan Verstegen.
 - B. Wilhelmus Meulendijks werd te Nuland gedoopt op 14 november 1796 en is aldaar overleden op 16 juni 1884. Hij trouwde te Heesch op 27 april 1839 met Johanna van de Hurk, aldaar gedoopt op 5 februari 1798 en overleden te Nuland op 14 december 1867. Haar ouders waren Matheus van der Hurk en Susanne Zeën.
 - C. Henrica Meulendijks, te Nuland gedoopt op 15 maart 1799 en aldaar overleden op 23 januari 1886.
 - D. Joannes Meulendijks, te Nuland gedoopt op 30 december 1800, trouwde aldaar op 31 mei 1829 met Allegonde Ruijs, een 27-jarige dochter van Gijsbertus Ruijs en Johanna van Nuland.

98. SAP, Asten R 100, f 174^v,
8 december 1780.

- E. Wilhelmina, te Nuland gedoopt op 10 augustus 1802.
 - F. Joanna, te Nuland gedoopt op 4 oktober 1804 en aldaar overleden op 30 oktober 1804.
 - G. Theodorus, te Nuland gedoopt op 21 november 1805 en overleden te Nuland op 18 december 1808.
 - H. Theodorus Meulendijks, te Nuland gedoopt op 24 februari 1809, bouwman, overleden te Nuland op 21 april 1879. Hij trouwde te Rosmalen op 28 april 1839 met Aldegonda Maas, aldaar geboren op 6 maart 1814 als dochter van Antonius Maas en Geertrui Moos.
5. Jacobus Meulendijks, gedoopt te Vlierden op 23 september 1764, huwde daar op 23 januari 1791 met Johanna van Nuland. Zij was gedoopt te Rosmalen op 10 september 1756 als dochter van Henricus Emericus van Nuland en Aldegundis Jacobi Krij.

Uit dit huwelijk stammen:

- A. Hendrica, te Nuland gedoopt op 1 november 1791.
- B. Petrus Meulendijks, te Nuland gedoopt op 7 april 1795 en overleden voor 25 januari 1878. Hij trouwde te Nuland op 23 mei 1819 met Francijn van de Ven, aldaar gedoopt op 24 januari 1796, overleden te Rosmalen op 13 november 1871. Jan van de Ven en Geertruida Swanenberg waren haar ouders.
- C. Hendricus Meulendijks, te Nuland gedoopt op 22 juni 1797, trouwde met Geertruida Baars, overleden te Nuland op 1 januari 1857. Zij was een dochter van Nicolaas Baars en Maria van Nuland.
- D. Albertus, te Nuland gedoopt op 29 november 1799.
- E. Joannes, tweelingbroer van de vorige.
- F. Joanna, te Nuland gedoopt op 10 februari 1801.
- G. Aldegondis, te Nuland gedoopt op 16 oktober 1802.

VIII-f. PETER DIRCK MEULENDIJCX, overleden voor 23 februari 1715, bewoonde een *huijs en stallinske op Bergeren*, dat zijn nabestaanden in 1728 samen met enkele percelen land verkochten voor f 150.⁹⁹ Hij huwde te Vlierden op 7 oktober 1675 met Heijlwig Peter Coolen, die hertrouwde met Jan Peter Slegers.

De kinderen uit dit huwelijk waren:¹⁰⁰

- 1. Anna Meulendijcs, trouwde te Vlierden op 17 november 1703 met Peter Thomas Fransen, te Bakel gedoopt op 2 mei 1676. Hij was slager op bet Vloijend.
- 2. Peternel Peter Meulendijcx.
- 3. Dirk Peter Meulendijcx, volgt onder IX-h.
- 4. Cathalijn Peter Meulendijcx, huwde te Vlierden op 11 december 1724 met Michael Willem Coolen.
- 5. Cornelis Peter Meulendijcx, overleden voor 23 februari 1715.

IX-h. DIRK PETER DIRK MEULENDIJCX trouwde te Asten op 22 februari 1705 met Maria Jacob de Zeger, waaruit:

99. SAP, Vlierden R 20, f 62, 25 juni 1728.

100. GAHM, R 284, f 56^v.

1. Petronella, gedoopt te Asten op 6 januari 1707.
2. Arnoldus Meulendijcx, volgt onder X-j.
3. Johannes, gedoopt te Asten op 28 april 1712.

X-j. ARNOLDUS DIRKS MEULENDIJCX trouwde te Vlierden op 8 februari 1728 met Jenneke van Heugten, aldaar gedoopt op 20 november 1698 als dochter van Hendrick van Heughten en Gertruidis Meelis. Uit hun huwelijk werden de volgende kinderen geboren:

1. Dirk Meulendijcx, volgt onder XI-a.
2. Hendrik Meulendijcx, gedoopt te Vlierden op 6 augustus 1733. Hij huwde met Joanna Manders, gedoopt op 1 april 1735 als dochter van Mathias Willem Manders en Elisabeth Gerard van de Bomen.

Uit dit huwelijk stammen:

- A. Elisabeth, te Vlierden gedoopt op 2 november 1767.
 - B. Theodorus, te Vlierden gedoopt op 10 augustus 1769.
 - C. Joanna, te Vlierden gedoopt in september 1771.
 - D. Francisca, te Vlierden gedoopt op 20 januari 1774.
 3. Jan Aert Meulendijks, gedoopt te Vlierdeu op 2 november 1734, overleden op 22 januari 1793, huwde te Asten op 30 juni 1760 met Elisabeth Jan Claus. Zij stierf aldaar op 3 oktober 1779. De kinderen uit dit huwelijk zijn:¹⁰¹
 - A. Arnoud Meulendijks, te Asten gedoopt op 7 december 1761.
 - B. Catharina Meulendijks, te Asten gedoopt op 20 april 1768. Zij huwde met Jan van de Sande.
- Jan Meulendijks hertrouwde op huwelijkse voorwaarden¹⁰² te Asten op 14 mei 1780 met de weduwe Anna Maria Antoni Zeegers, die ter wereld bracht:
- C. Elisabeth, te Asten geboren op 9 maart 1782.
 4. Hendrina, gedoopt te Vlierden op 22 juni 1737.
 5. Anna Maria, gedoopt te Vlierden op 30 mei 1741.

XI-a. DIRK MEULENDIJCX, gedoopt te Vlierden op 15 maart 1731 en aldaar overleden op 12 juli 1773. Hij huwde te Vlierden op 26 juni 1763 met Jenneke Francis Willems, gedoopt aldaar op 31 oktober 1733, begraven te Vlierden op 7 maart 1789. Franciscus Willems en Catharina Hendrik van Geldrop waren haar ouders.

Uit dit huwelijk stammen:

1. Hendricus, te Vlierden gedoopt op 5 april 1764.
2. Wilhelmus Meulendijks, te Vlierden gedoopt op 5 juli 1765, overleden te Vlierden op 26 december 1821, borgemeester aldaar in 1793. Hij trouwde te Vlierden op 31 januari 1791 met Petrouella Beijers, gedoopt te Asten op 6 december 1765, overleden te Vlierden op 18 juni 1829. Zij was een dochter van Peter Beijers en Luitgard Willem de Wit.

Uit dit huwelijk stammen:

- A. Theodorus, te Vlierden gedoopt op 5 juli 1791.

101. SAP, Asten R 127, f 177^v,
26 oktober 1793.

102. SAP, Asten R 124, f 246^v,
25 april 1780.

- B. Petrus Meulendijks, te Vlierden gedoopt op 27 februari 1793 en als metselaar overleden te Helmond op 25 april 1843. Hij trouwde te Helmond op 19 mei 1826 met de dienstmeid Maria Anna de Greef, te Nuenen gedoopt op 31 augustus 1794 en te Helmond overleden op 2 mei 1869. Zij was een dochter van Franciscus de Greef en Francina Donkers.
- C. Johannes Meulendijks, te Vlierden gedoopt op 29 juni 1795 en overleden te Asten op 22 oktober 1869.
- D. Hendricus Meulendijks, te Vlierden gedoopt op 2 juni 1797, was bouwman. Hij trouwde te Deurne op 13 februari 1819 met Johanna Catharina van Gerwen, te Mierlo gedoopt op 25 november 1796 als dochter van Adriani van Gerwen en Antonia van de Boogaard.
- E. Luitgarda Meulendijks, te Vlierden gedoopt op 6 augustus 1799, overleden te Deurne op 2 april 1860, was gehuwd met Martinus Berkers.
- F. Johannes Meulendijks, te Vlierden gedoopt op 12 april 1802, landbouwer, te Asten overleden op 25 november 1875. Hij trouwde te Helmond op 18 februari 1827 met Antonetta Kluitmans, aldaar gedoopt op 8 november 1806 en overleden te Asten op 6 juli 1852. Zij was een dochter van Henricus Kluitmans en Johannes Biemans.
- G. Franciscus Meulendijks, te Vlierden gedoopt op 4 maart 1805 en aldaar overleden op 12 juni 1832. Hij trouwde te Vlierden op 5 augustus 1825 met de landbouwster Johanna Martens, te Vlierden gedoopt op 7 december 1793 als dochter van Wilhelmi Martens en Riek Timmermans.
- H. Petrus Meulendijks, te Vlierden gedoopt op 23 juli 1808 en overleden te Deurne op 21 maart 1892. Hij huwde te Deurne op 25 mei 1850 Johanna Maria van Bommel.
- 3. Anna Maria, te Vlierden gedoopt op 17 december 1766 en overleden te Vlierden op 12 april 1776.
- 4. Petronella Meulendijcx, te Vlierden gedoopt op 26 mei 1768 en overleden te Helmond op 8 augustus 1845. Zij huwde te Vlierden op 4 oktober 1789 met Arnoldus Melters.
- 5. Joannes, te Vlierden gedoopt op 6 oktober 1769 en overleden te Vlierden op 14 oktober 1769.
- 6. Dorothea, te Vlierden gedoopt op 15 november 1773 en overleden te Vlierden op 30 april 1789.

VII-d. WILBERT PETER MEULENDIJCX¹⁰³ is overleden op 16 mei 1676. Hij kocht van zijn zwager Aert Antonis Colen een woonhuis gelegen in het Kerkeind.¹⁰⁴ Wilbert huwde rond 1635 met Peerken Anthonis Coolen¹⁰⁵, dochter van Anthonis Pauwels Coolen en Mechtelt Dirx. De kinderen¹⁰⁶ deelden in 1703 de ouderlijke nalatenschap, waarin het woonhuis *den Brueck*, dat door Wilbert bewoond was geweest:

103. SAP, Deurne R 103, f 51^v. 18 juli 1689; f 58^v, 31 mei 1690.

104. SAP, Deurne R 96, f 164^v, 7 januari 1659.

105. SAP, Deurne R 96, f 27, 19 september 1652.

106. SAP, Deurne R 59, no. 17. R 124, f 1^v, 2 april 1703.

1. Jan Wilbert Meulendijcx.
2. Heilken Wilbert Meulendijcx, overleden voor 18 augustus 1740, was gehuwd met Roelof Aert van de Kerckhof.
3. Marij Wilbert Peter Meulendijcx, overleden voor 2 april 1703, was gehuwd met Joost Hendricx van Heugten.
4. Dirck Wilbert Meulendijcx, volgt onder VIII-g.
5. Margriet Wilbert Meulendijcx trouwde op 5 juni 1670 te Deurne met Jan Hendrik Welten en stierf voor 2 maart 1703.
6. Anthonis Wilberts Meulendijcx, volgt onder VIII-h op bladzijde 74.

VIII-g. DIRCK WILBERT MEULENDIJCX was schepen van Deurne, toen hij in 1685 een huis aan het Kerkeind kocht.¹⁰⁷ Hij huwde te Deurne op 3 februari 1669 met Sijken Andries Verhees. Zij kregen de volgende kinderen, die in 1749 de ouderlijke nalatenschap deelden:¹⁰⁸

1. Lucia, overleden te Deurne op 18 september 1676.
2. Anthonie Dirck Meulendijcx¹⁰⁹, meester-timmerman, borge-meester van Deurne in 1710, stierf aldaar op 8 september 1746. Hij was op 2 november 1698 te Deurne getrouwd met Anna Verheulbrecht, dochter van Peter Verheulbrecht bij Hendrina Willem Claessen. Zij is op 10 februari 1749 te Deurne begraven.

Uit dit huwelijk stammen:¹¹⁰

- A. Henrica, gedoopt te Deurne op 3 september 1699.
- B. Lucia Meulendijcx, gedoopt te Deurne op 18 december 1700 en aldaar overleden op 15 december 1783. Zij huwde te Deurne op 26 november 1724 met Arnoldus Aerts.¹¹¹ In 1749 erfde zij uit de ouderlijke boedel een

107. SAP, Deurne R 103, f 15, 28 november 1685.

108. SAP, Deurne R 134, f 91^v, 15 oktober 1749.

109. SAP, Deurne R 104, f 40^v, 24 augustus 1700.

110. SAP, Deurne R 104, f 40^v, 24 augustus 1703. R 134, f 91^v, 15 oktober 1749: deling van onder meer de hoeve *De Braeck*.

111. SAP, Deurne R 131, f 60.

huis, hof en aangelag van 12 lopenzaad 2 roeden oppervlak.

- C. Henrica Meulendijcx, gedoopt te Deurne op 28 juni 1703, trouwde aldaar op 24 november 1726 met Michaelis Janse van de Linden.
 - D. Petronella, gedoopt te Deurne op 5 april 1706.
 - E. Godefrida Meulendijcx, gedoopt te Deurne op 19 februari 1710, huwde aldaar op 15 februari 1733 met Gerrit Janssen van Loon.
3. Marij Dirck Meulendijcx trouwde met Francis van de Laer.
4. Gerart Dirck Meulendijcx¹¹² stierf te Someren op 21 november 1725. Te Lierop was hij op 1 december 1697 getrouwd met Anna Janse van der Vorst, die op 25 september 1725 kwam te overlijden. Zij is te Lierop gedoopt op 11 mei 1669 als dochter van Joannes van de Vorst en Maria Hermans.

Uit dit huwelijk stammen:

- A. Maria, gedoopt te Lierop op 2 november 1697.
- B. Lucia, gedoopt te Lierop op 10 februari 1700.
- C. Theodorus Meulendijcx, gedoopt te Lierop op 20 januari 1702, trouwde te Nuenen op 9 februari 1738 met Catharina Tomas van de Sande.
- D. Joanna, gedoopt te Lierop op 19 maart 1705.
- E. Maria, gedoopt te Lierop op 20 juni 1706.
- F. Lucia, tweeling met Maria.
- G. Wilbert Meulendijcx, gedoopt te Lierop op 2 december 1708. Hij huwde met Johanna Jaspers, die overleed te Budel op 22 september 1788. Zij was een dochter van Joost Jaspers en Catharina Greven. Hieruit stamt:
 - AA. Catharina, gedoopt te Budel op 29 november 1743.
- H. Joannes, gedoopt te Lierop op 9 augustus 1711.
- I. Petronella, gedoopt te Lierop op 30 mei 1713.
- J. Petrus, gedoopt te Lierop op 11 mei 1715.

VIII-h. TEUNIS WILBERT MEULENDIJCX¹¹³ is overleden te Deurne op 2 april 1703. Hij huwde met Perijn Jan Melis Heesman, geboren te Vlierden, overleden voor 2 april 1703.

Uit dit huwelijk zijn geboren:¹¹⁴

- 1. Cornelis Antonis Wilbert Meulendijcx huwde te Deurne op 15 november 1718 met Jenneke Jan Peeters Bollen, waaruit:
 - A. Petronella Antonis Meulendijcx, gedoopt te Deurne op 7 september 1719, huwde te Meijel op 20 augustus 1758 met Jan Nouwen.
 - B. Maria Anthony Meulendijcx is te Liessel geboren rond 1721 en huwde te Heeze op 9 augustus 1750 met een borgbrief¹¹⁵ met Hendrik Lambert van den Berg.
- Cornelis Meulendijcx hertrouwde te Meijel op 6 mei 1732 met Cunera Willem Denissen.

112. SAP, Deurne R 104, f 40^v, 24 augustus 1703.

113. SAP, Deurne R 104, f 10, 23 maart 1699.

114. SAP, Deurne R 104, f 25^v, 19 maart 1712. R 105, f 76, 22 mei 1719.

115. SAP, Deurne R 134, f 143, 1750: zij heeft laatstelijk gewoond te Nederweert.

2. Jan Teunis Meulendijcx vestigde zich te Lierop, waar hij op 25 september 1707 trouwde met Francisca van Eijk, te Lierop gedoopt in september 1681 als dochter van Wouter van Eijk en Johanna Lenard van Alden. Uit dit huwelijk stammen:
 - A. Petronella Meulendijcx, gedoopt te Lierop op 19 juli 1708, huwde met Gerard Lambers.
 - B. Joanna, gedoopt te Lierop op 21 juli 1709.
 - C. Getrudis, op 21 februari 1712 gedoopt te Lierop.
 - D. Antonius Meulendijcx, gedoopt te Lierop op 7 juli 1713, stierf aldaar op 9 december 1731.
 - E. Walterus, gedoopt te Lierop op 15 augustus 1716.
 - F. Wilhelmina Meulendijcx is gedoopt te Lierop op 27 oktober 1718 en trouwde op 14 juni 1739 aldaar met Petrus Coolen.
3. Dirk Antonis Meulendijcx, volgt onder IX-i.
4. Willem Antonis Meulendijcx werd begraven te Mierlo op 16 november 1715.
5. Marike Antonis Meulendijcx was in 1712 onmondig.¹¹⁶ Zij huwde met Adrianus Henricus Huijbers (van den Heuvel).
6. Antonis Antonis Meulendijcx verkocht in 1719 samen met zijn broer Dirk een stukje land aan het Kerkeind te Deurne.¹¹⁷

IX-i. DIRK ANTONIS MEULENDIJKS¹¹⁸ is overleden te Deurne op 2 november 1741. Hij was aldaar op 16 september 1708 getrouwd met Hendrina Goort Cuijpers. Uit dit huwelijk stammen:

1. Antoni Dirk Meulendijcx, gedoopt te Deurne op 16 maart 1709, trouwde aldaar op 8 februari 1733 met Dorothea Jansen Manders uit Deurne. Uit dit huwelijk zijn geboren:
 - A. Hendrina, gedoopt te Deurne op 13 september 1733 en overleden voor 15 juni 1741.
 - B. Hendricus, gedoopt te Deurne op 23 januari 1735 en overleden voor 15 juni 1741.
 - C. Joanna, gedoopt te Deurne op 3 februari 1737.
 - D. Elisabeth, gedoopt te Deurne op 19 februari 1739.
- Antonie Meulendijk hertrouwde¹¹⁹ te Deurne op 18 juni 1741 met Jenneke Cuijpers, die aldaar was gedoopt op 30 januari 1706 als dochter van Francis Jan Cuijpers en Joanna Wilbelm Soeterix. Jenneke baarde:
- E. Theodorus, gedoopt te Deurne op 2 februari 1742.
 - F. Joannes, gedoopt te Deurne op 2 februari 1744.
 - G. Henrica, gedoopt te Deurne op 3 januari 1747.
 - H. Joanna Meulendijks, gedoopt te Deurne op 19 januari 1750, vertrok met een ontlastbrief de dato 9 oktober 1776 naar Erp, waar zij trouwde met Dirk Peter Vogels.¹²⁰ Zij is te Dinther hertrouwd met ene Van der Heijden.

116. SAP, Deurne R 104, 19 juli 1712.

117. SAP, Deurne R 105, f 76, 22 mei 1719.

118. SAP, Deurne R 105, f 76, 22 mei 1719. R 107, f 214^v, 9 maart 1742.

119. SAP, Deurne R 131, f 72^v, 1741.

120. SABNUV, Erp R 86, f 62^v, 2 januari 1808.

Dirk Meulendijks hertrouwde te Deurne op 2 december 1712 met Marij Andries Martens (Vriens)¹²¹, geboren te Bakel en begraven te Deurne in september 1724. Hieruit stammen:

2. Hendricus, gedoopt te Deurne op 2 februari 1714.
3. Andries Meulendijcx, gedoopt te Deurne op 30 november 1715 en overleden te Deurne op 19 november 1731.

Dirk hertrouwde te Deurne op 4 februari 1725 met Maria Martens, geboren te Bakel en overleden te Deurne op 11 maart 1735.¹²² Zij baarde:

4. Thomas Meulendijcx, volgt onder X-k.

Voor de vierde maal trouwde Dirk Meulendijks te Deurne op 16 oktober 1735 met Hendrina Hendrik Roijakkers, geboren te Aarle. Hieruit stammen:

5. Maria, gedoopt te Deurne op 24 mei 1736.
6. Hendrina Meulendijcx, gedoopt te Deurne op 15 april 1738, huwde te Aarle-Rixtel op 18 augustus 1765 met Christianus van Luijck.

Wordt vervolgd

121. SAP, Deurne R 105, f 121^v,
17 februari 1720.

122. SAP, Deurne R 126, f 165. 1725:
inventaris.

Koninklijk bezoek in Sint-Michielsgestel

In de kantlijn van een akte schreef een Gestelse notaris een memorie van bederff, gesciedt door den leger vande coninck van Vranckrijck inde jaere 1672. Opten 9 juli, wesende saterdach, is duc de Chamely met een armee vande coninck van Vranckrijck onder Gestel aende Dungense cant comen liggen eenen nacht ende aldaer alles te niet gemaect.

Sanderdaechs, wesende sondach den 10^e juli anno 1672, door Gestel gemarcheert ende door Esch naer Vleijmen. Den selve dach heeft het legersvolck van Chamely uytgerooft het casteel van Boecop, het casteel van Raveschot, t casteel van Autheirlaer ende t casteel van Nieuheirlaer ende Gemontsche kerck geheelijck geplondert ende uytgerooft.

Op den 17 juli 1672 is de coninck van Vranckrijck tot Boxtel op het casteel comen logeren ende sijn volck rontsomme int dorp. Ende aldaer gebleven 10 daegen, te weten tot den 27^e juli, middelertijt allen het cooren tot Boxtel ende Gemonde wech gehaelt ende vernielt ende oock een deel van Gestel.¹

1. Rijksarchief 's-Hertogenbosch.
Sint-Michielsgestel N 4714, p. 473.

A.W.J. van Merendonk

“LIEDEN ZONDER EERGEVOEL”

Brabantse landlopers rond de vorige eeuwwisseling

L.F.W. ADRIAENSSEN EN J.G.N.M. VAN DER ZANDEN

Naam: HENDRIKUS SCHOVEMANS

Vonnis: Zutphen, 25 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 7121).

Personalia: Geboren op 2 februari 1871 te Klundert, zoon van Louis Schovemans en Helena Catharina Meeuwissen. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,732 meter.

Beroep en verblijfplaats: Werkman te Breda.

Strafblad: Zes eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij.

Naam: WILLEM ABRAHAM POOLMAN

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 26 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 6725).

Personalia: Geboren op 17 juni 1848 te Willemstad, zoon van Frederik Willem Poolman en Elisabeth Renaud. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,762 meter.

Beroep en verblijfplaats: Werkman te Willemstad.

Strafblad: Twee eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij.

Naam: HENDRIKUS VAN WIJK

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 27 augustus 1896, landloperij (dossiernummer 4522).

Personalia: Geboren op 13 juni 1830 te Nieuwkuijk, zoon van Johannes van Wijk en Willemijna van Ravestein. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,634 meter. „Bijna blind. Geplooid gelaat.”

Beroep en verblijfplaats: Metselaar zonder woonplaats.

Strafblad: Zes eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij.

Naam: ANTONIUS VAN DE VEN

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 27 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 4523).

Personalia: Geboren op 4 augustus 1865 te Woensel, zoon van Wilhelmus van de Ven en Catharina van Rooij. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,604 meter.

Beroep en verblijfplaats: Leidekker zonder woonplaats.

Militaire dienst: Diende bij de infanterie.

Strafblad: Twee eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij. Volgens een missive van de officier van justitie te Assen van 3 oktober 1895 moet hij nog veertien dagen celstraf uitzitten.

Naam: JOHANNES FRANCISCUS HEKKEN

Vonnis: Utrecht, 27 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 4528).

Personalia: Geboren op 10 mei 1859 te 's-Hertogenbosch, zoon van Leendert Kloudie Hekken en Geertruida Janssen. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,686 meter.

Beroep en verblijfplaats: Geen.

Militaire dienst: Diende bij de huzaren. De krijgsraad te Arnhem veroordeelde hem wegens insubordinatie tot drie jaar gevang en drie jaar ontzetting uit de militaire stand.

Strafblad: Vier maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: HENDRICUS DE GROOT

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 28 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 2245).

Personalia: Geboren op 5 juli 1861 te 's-Hertogenbosch, zoon van Hendricus de Groot en Johanna Clasina van Beurden. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,752 meter.

Beroep en verblijfplaats: Boekbinder te Antwerpen.

Militaire dienst: Vrijgesteld.

Strafblad: Een maal eerder veroordeeld wegens landloperij. Hij was vrijgesteld van militaire dienstplicht.

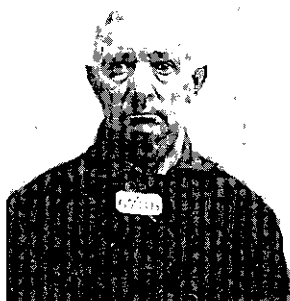
Naam: JOHANNES ALOISIUS VAN DEN BROEK

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 28 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 3170).

Personalia: Geboren op 6 mei 1864 te Grave, zoon van Anna Catharina Elisabeth van den Broek. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,727 meter.

Beroep en verblijfplaats: Stoker zonder woonplaats.

Naam: ARNOLDUS GOEDEL

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 28 augustus 1896, landloperij (dossier-nummer 6786).

Personalia: Geboren op 19 mei 1833 te Heeswijk, zoon van Hermanus Goedel en Anna Maria Geel. Gehuwd met Anna Maria Kos.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,672 meter. „Dik onder oogleden. Sufferig.”

Beroep en verblijfplaats: Schoenmaker te Gorinchem.

Militaire dienst: Diende in 1853–1854 bij de infanterie.

Strafblad: Drie maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: ANTHONIJ ADRIAAN SAARLOOS

Vonnis: 's-Gravenhage, 2 september 1896, landloperij (dossier-nummer 2461).

Personalia: Geboren op 23 juli 1831 te Dinteloord, zoon van Gerard Saarloos en Janneke Krijger. Weduwnaar.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,494 meter. „Sterke nasaalplooien.”

Beroep en verblijfplaats: Timmerman te Amsterdam.

Strafblad: Hij heeft er volgens eigen zeggen dertig dagen celstraf opzitten wegens vechten.

Naam: FRANCISCUS JOHANNUS BOGAERTS

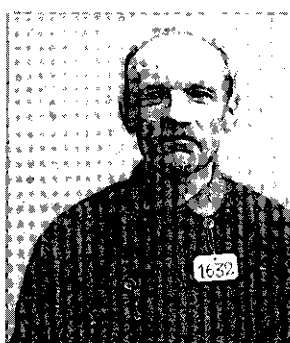
Vonnis: Breda, 3 september 1896, landloperij (dossier-nummer 1622).

Personalia: Geboren op 4 september 1844 te Baarle-Nassau, zoon van Gerardus Bogaerts en Adriana Bruijninx. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,567 meter.

Beroep en verblijfplaats: Opperman te Brussel.

Strafblad: Heeft twee eerdere veroordelingen wegens landloperij en bedelarij achter de rug.

Naam: FRANCISCUS VAN DEN OETELAAR, bijgenaamd Manders

Vonnis: Den Bosch, 3 september 1896, landloperij (nr. 1632).

Personalia: Geboren op 22 april 1860 te Oirschot, zoon van Antonius Hubertus 'onbekend' en Maria van den Oetelaar. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,634 meter. „De linker neusvleugelplaten naar rechts gebogen.”

Beroep en verblijfplaats: Zonder beroep te Oisterwijk.

Militaire dienst: Diende in de lichting van 1880 bij de infanterie te 's-Hertogenbosch.

Strafblad: Hij is een maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij en werd naar eigen zeggen ooit tot vijf maanden opsluiting veroordeeld wegens diefstal.

Naam: JOHANNIS PEELS

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 3 september 1896, landloperij (dossier-nummer 4586).

Personalia: Geboren op 30 mei 1831 te Geldrop, zoon van Hendrik Peels en Maria Elisabeth Seegers. Weduwnaar.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,720 meter. „Geplooid ge-laat.”

Beroep en verblijfplaats: Werkman zonder woonplaats.

Strafblad: Twee eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij.

Naam: JOHANNES ADRIANUS BRUURS

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 3 september 1896, landloperij (dossier-nummer 4602).

Personalia: Geboren op 25 maart 1859 te Tilburg, zoon van Johannes Bruurs en Maria Elisabeth Quinten. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,671 meter. „Scherpe trekken bij de neuswortel.”

Beroep en verblijfplaats: Wever zonder woonplaats.

Militaire dienst: Diende bij de buzaren.

Strafblad: Werd twee maal eerder wegens landloperij veroordeeld.

Naam: MARTINUS VAN VUGT

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 4 september 1896, landloperij (dossier-nummer 1645).

Personalia: Geboren op 1 mei 1864 te Dongen, zoon van Wouter Balthus van Vugt en Wilhelmina van Rosmalen. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,520 meter.

Beroep en verblijfplaats: Klompenmaker te Dongen.

Strafblad: Een eerdere veroordeling wegens bedelarij en landloperij.

Naam: JOHANNES BAPTIST COPPENS

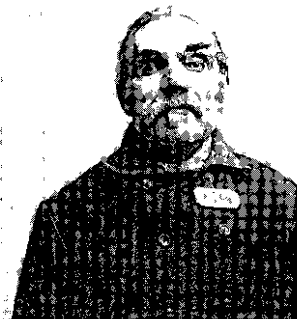
Vonnis: Haarlem, 5 september 1896, landloperij (dossiernummer 2293).

Personalia: Geboren op 5 september 1861 te Ossendrecht, zoon van Franciscus Coppens en Anna Maria van den Bussche. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,740 meter. „Uitpuilende oogen. Sterke nasaalplooiën.”

Beroep en verblijfplaats: Arbeider te Ossendrecht.

Strafblad: Drie maal eerder was hij veroordeeld wegens landloperij en bedelarij.

Naam: JOANNES GERARDUS VAN EEUWIJK

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 5 september 1896, landloperij (dossier-nummer 2314).

Personalia: Geboren op 6 januari 1836 te 's-Hertogenbosch, zoon van Egidius van Eeuwijk en Anna Christina Onders. Weduwnaar.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,620 meter. „Zware wenkbrauwen, diepe oogkassen.”

Beroep en verblijfplaats: Zonder beroep te Rotterdam.

Militaire dienst: Diende in 1848–1872 bij de vestingartillerie te Rotterdam.

Strafblad: Acht maal eerder is hij veroordeeld voor landloperij en bedelarij.

Naam: LEONARDUS HUBERTUS BOONAERTS

Vonnis: Breda, 7 september 1896, landloperij (dossiernummer 1698).

Personalia: Geboren op 17 augustus 1847 te Helmond, zoon van Leonardus Boonaerts en Catharina Verhofstad. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,724 meter. „Heeft een parel op het rechteroog. Blauwen neus.”

Beroep en verblijfplaats: Smid te Nijmegen.

Strafblad: Was twee maal eerder wegens landloperij en bedelarij veroordeeld.

Naam: FRANCISCUS CORNELIS OOMEN

Vonnis: Breda, 7 september 1896, landloperij (dossiernummer 1753).

Personalia: Geboren op 1 juni 1830 te Princenhage, zoon van Adrianus Oomen en Maria Wilhelmina Dielemans. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,675 meter. „Kaalhoofdig, zware wenkbrauwen, sterke nasaalplooien.”

Beroep en verblijfplaats: Timmerman te Waalwijk.

Strafblad: Zes maal eerder wegens bedelarij en landloperij veroordeeld.

Naam: MARTINUS MESEURE

Vonnis: Breda, 7 september 1896, landloperij (dossiernummer 1754).

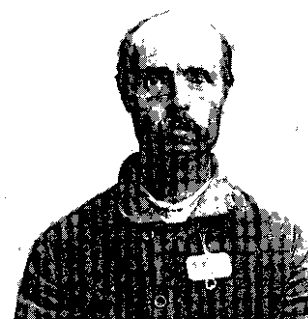
Personalia: Geboren op 18 januari 1864 te Grave, zoon van Wilhelmus Meseure en Josephina Louisa Flieger. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,640 meter. „Kaalhoofdig.”

Beroep en verblijfplaats: Arbeider te Geertruidenberg.

Militaire dienst: Diende in 1884–1892 in het West-Indische leger bij de infanterie.

Strafblad: Twee maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: JAN (JOHANNES) AARTS

Vonnis: Utrecht, 7 september 1896, landloperij (dossiernummer 1961).

Personalia: Geboren op 15 april 1839 te Zevenbergen, zoon van Joannes Aarts en Wilhelmina Akkerman. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,650 meter. „Een verticale plooi op de neuswortel.”

Beroep en verblijfplaats: Zonder beroep, laatst te Zevenbergen.

Militaire dienst: Hij was in 1860–1868 ingelijfd bij de dragonders in de legerplaats Den Haag.

Strafblad: Hij was zes maal eerder veroordeeld wegens landloperij en bedelarij.

Naam: JACOBUS JOHANNES WONDERVAL

Vonnis: Breda, 7 september 1896, landloperij (dossiernummer 4645).

Personalia: Geboren op 2 januari 1863 te Helmond, zoon van Christiaan Wonderval en M.J. Corstiaan. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,620 meter.

Beroep en verblijfplaats: Schilder zonder woonplaats.

Militaire dienst: Diende bij de huzaren.

Naam: FRANÇOIS THEOPHILE KUIJPERS

Vonnis: Breda, 7 september 1896, landloperij (dossiernummer 4651).

Personalia: Geboren op 2 augustus 1842 te Breda, zoon van Cornelis Johannes Kuijpers en Elizabeth Frederica Petronella Coppens. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,748 meter. „Plooien onder de oogen en bij de neusvleugels.”

Beroep en verblijfplaats: Zonder beroep te Londen.

Naam: ADRIAAN GEERS

Vonnis: Utrecht, 7 september 1896, landloperij (dossiernummer 4658).

Personalia: Geboren op 20 augustus 1835 te Steenberg, zoon van Kornelis Geers en Adriana Zandboer. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,696 meter. „Zomersproeten in gelaat en handen. Geplooid gelaat.”

Beroep en verblijfplaats: Geen.

Strafblad: Hij was een maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: CORNELIS BOUCHÉ

Vonnis: Breda, 8 september 1896, landloperij (dossiernummer 1784).

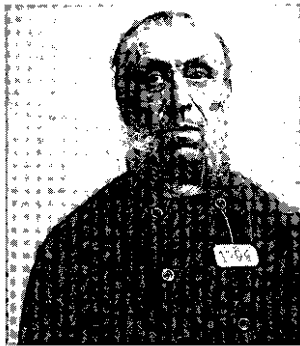
Personalia: Geboren op 22 mei 1838 te Wouw, zoon van Alexander Bouché en Maria van Kinderdaal. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,702 meter. „Kaalhoofdig, drie rimpels op het voorhoofd.”

Beroep en verblijfplaats: Timmerman te Antwerpen.

Militaire dienst: Diende als dienstplichtige in Nederlands leger bij infanterie.

Strafblad: Wegens landloperij is hij een maal eerder veroordeeld.

Naam: JOHANNIS MARINUS VAN DER MADE

Vonnis: Middelburg, 8 september 1896, bedelarij (dossiernummer 1794).

Personalia: Geboren op 16 juli 1834 te Klundert, zoon van Cornelis van der Made en Jacomina Brandt. Gehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,601 meter. „Een verticale plooi op de neuswortel. Sterke nasaalplooien.”

Beroep en verblijfplaats: Timmerman te Haarlem.

Militaire dienst: Was van de lichting van 1854 en diende bij de infanterie te Vlissingen.

Strafblad: Zes eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij.

Naam: GERARDUS VAN DAAL

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 8 september 1896, landloperij (dossier-nummer 1837).

Personalia: Geboren op 20 mei 1853 te Capelle, zoon van Johannis van Daal en Wilhelmina Steijlen. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,649 meter.

Beroep en verblijfplaats: Steenzager te Antwerpen.

Strafblad: Is drie maal eerder wegens landloperij en bedelarij veroordeeld.

Naam: CORNELIS WILLEM VAN DER WAAL

Vonnis: Den Bosch, 8 september 1896, landloperij (dossier 1840).

Personalia: Geboren op 22 december 1832 te 's-Hertogenbosch, zoon van Jan Willem van der Waal en Cornelia van Dulst. Weduwnaar.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,650 meter. „Sterke nasaalplooien.”

Beroep en verblijfplaats: Schoenmaker te Schoonhoven.

Militaire dienst: Diende in 1859–1865 bij de vestingartillerie te Maastricht.

Strafblad: Een eerdere veroordeling wegens bedelarij en landloperij.

Naam: GERRIT WILLEM JANSEN

Vonnis: 's-Gravenhage, 8 september 1896, landloperij (dossier-nummer 1845).

Personalia: Geboren op 13 februari 1829 te Breda, zoon van Willem Jansen en Dirkje van de Pol. Weduwnaar.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,603 meter.

Beroep en verblijfplaats: Metselaar te 's-Gravenhage.

Naam: EDUARD JOHANNIS BLOM

Vonnis: Breda, 8 september 1896, landloperij (dossier-nummer 4687).

Personalia: Geboren op 1 april 1829 te Megen, zoon van Cornelis Blom en Juliana Ensink. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,606 meter. „Rechter oog blind, half open, geplooid gelaat.”

Beroep en verblijfplaats: Boekbinder te Breda.

Strafblad: Is voorheen al drie maal voor bedelarij en landloperij veroordeeld.

Naam: ROCHUS MICHIELSEN

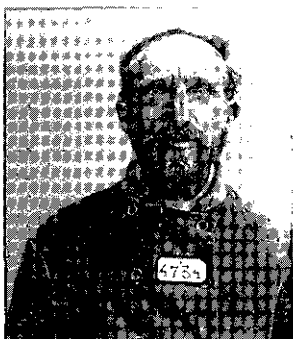
Vonnis: 's-Gravenhage, 8 september 1896, bedelarij (dossier-nummer 4693).

Personalia: Geboren op 5 december 1833 te Wouw, zoon van Cornelis Michielsen en Pieterella Vromans. Weduwnaar.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,658 meter. „Rechter oog blind en dicht, pokdalig, voorover gebogen houding.”

Beroep en verblijfplaats: Sjouwer zonder woonplaats.

Strafblad: Twee maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: CORNELIS ANTONIE VAN DER PLUIJM

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 8 september 1896, landloperij (dossier-nummer 4734).

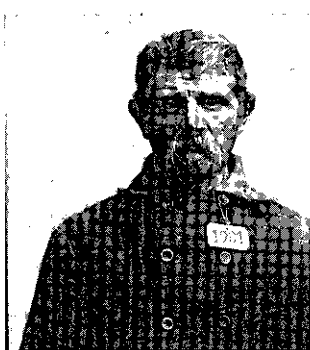
Personalia: Geboren op 29 juli 1855 te Dussen, zoon van Antonie Cornelis van der Pluijm en Goverdina van Dinteren. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,657 meter. „Geplooid onder aan de oogen en bij de neusvleugels.”

Beroep en verblijfplaats: Werkman zonder woonplaats.

Militaire dienst: Diende bij de huzaren.

Strafblad: Zes eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij.

Naam: GERARDUS CORNELIS PEETERS

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 9 september 1896, landloperij (dossier-nummer 1981).

Personalia: Geboren op 26 januari 1847 te 's-Hertogenbosch, zoon van Cornelis Peeters en Wilhelmina Strijbosch. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,661 meter. „Rood ontstoken oogen, vooruit stekende kin.”

Beroep en verblijfplaats: Timmerman te 's-Hertogenbosch.

Militaire dienst: Was van de lichte van 1867 en diende bij de infanterie te 's-Hertogenbosch.

Strafblad: Drie maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij. Hij zegt eens wegens verzet tegen een politiebeambte drie maanden te hebben gezeten.

Naam: THEODORUS VAN DEN BERGH

Vonnis: Utrecht, 9 september 1896, landloperij (dossier-nummer 4715).

Personalia: Geboren op 27 december 1870 te Engelen, zoon van Cornelis Josephus van den Bergh en Petronella van der Leeden. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,624 meter.

Beroep en verblijfplaats: Geen.

Naam: ADRIANUS DE BRUIN

Vonnis: Breda, 9 september 1896, landloperij (dossier-nummer 4760).

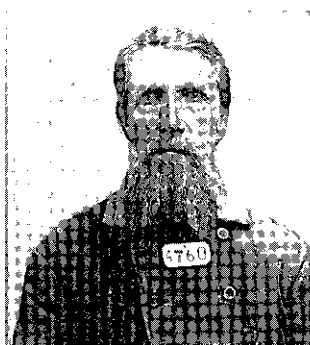
Personalia: Geboren op 23 februari 1833 te Waalwijk, zoon van Hendricus de Bruin en Adriana van Schijndel. Gehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,628 meter. „Geplooid ge-laat.”

Beroep en verblijfplaats: Schoenmaker te Groningen.

Militaire dienst: Was infanterist in het Nederlands-Indische leger.

Strafblad: Is wegens bedelarij en landloperij twee maal eerder veroordeeld.

Naam: FRANCISCUS ANTONIUS SPEEK

Vonnis: Breda, 9 september 1896, landloperij (dossier-nummer 4762).

Personalia: Geboren op 13 maart 1863 te Princenhage, zoon van Wilhelmus Speek en Catharina Schellekens. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,758 meter. „Zware plooiën bij de neusvleugels.”

Beroep en verblijfplaats: Zadelmaker zonder woonplaats.

Naam: HENDRICUS LEENDERTS⁸, ook bekend als Hendricus Leenders

Vonnis: Zutphen, 9 september 1896, landloperij (dossiernummer 4787).

Personalia: Geboren op 30 oktober 1852 te Someren, zoon van Pieter Leenderts en Johanna Leenders. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,582 meter. „Geplooid ge-laai.”

Beroep en verblijfplaats: Tuinman zonder woonplaats.

Militaire dienst: Diende bij de cavalerie.

Strafblad: Vier maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: JOHANNES PENNING

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 9 september 1896, landloperij (dossier-nummer 6976).

Personalia: Geboren op 5 januari 1871 te 's-Hertogenbosch, zoon van Wilhelmus Pennings en Maria Anna van Dippen. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,689 meter. „Onverschillig.”

Beroep en verblijfplaats: Stoelenmatter te 's-Hertogenbosch.

Strafblad: Twee maal eerder wegens bedelarij en landloperij veroordeeld.

Naam: ADRIAAN VAN DEN BREKEL

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 9 september 1896 (dossiernummer 7208).

Personalia: Geboren op 25 december 1853 te Tilburg, zoon van Adriaan van den Brekel en Cornelia Petronella Adriaenssen. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,654 meter. „Stuursch uitzicht.”

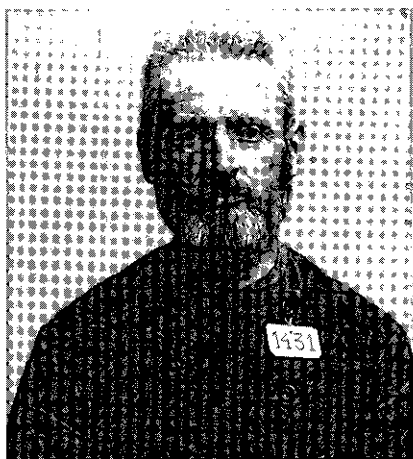
Beroep en verblijfplaats: Fabriekswerker te 's-Gravenhage.

Militaire dienst: In 1874–1880, 1881–1882 en 1865–1892 diende hij in het Nederlands-Indisch leger. Daarna was hij gepensioneerd.

Wordt vervolgd

8) R. van Drie. „Gevangen voorouders. Onderzoek in negentiende-eeuwse gevangenisarchieven”. *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie*, XLV (1991) 238.

F.H. van de Meerendonk

Lezers over de landlopers

Franciscus Hubertus van de Meerendonk¹ is niet geboren te 's-Hertogenbosch, maar te Boxtel. Zijn ouders, Joannes Antonius van de Meerendonk, hoefsmid, en Maria Anna de Visser, hadden zeven kinderen, van wie Franciscus Hubertus de vijfde was. Te Bergen op Zoom trouwde hij op 24 september 1877 met Emilia Philomena Smeur, de 23 jaar oude dochter van Mattheus Smeur, winkelier, en Anna Cornelia Sloekers. Toen hij trouwde, was hij reiziger van beroep.

Uit hun huwelijk werden de volgende kinderen geboren:

1. Anna Cornelia Francisca van de Meerendonk, geboren te Bergen op Zoom op 19 februari 1879. Haar ouders woonden toen in de Kremerstraat. Op 21 november 1904 trouwde zij aldaar met Gerardus Georgius Aalders, 34 jaar oud, geboren te Amsterdam en fabrikant te Leiden. Hij was een zoon van Adrianus Aalders, makelaar te Amsterdam. De bruid heeft onder ede verklaard *dat het haar niet bekend is of haar vader nog in leven of wel overleden is, dat zij derhalve niet in de mogelijkheid is een overlijdens extract haars vaders over te leggen.*
2. Maria Johanna, geboren te Bergen op Zoom op 8 mei 1882. Van de ouders vermeldt de geboorteakte dat zij in de Korte-meestraat woonden en beiden zonder beroep waren; de vader was verhinderd door afwezigheid en de geboorte-aangifte geschiedde door de gemeentevroedvrouw.

A.W.J. van Merendonk, Torteldreef 12, 5042 PR Tilburg

1) Zijn afstamming is de auteur bekend tot voor 1700.

Echt geen trouwbelofte

In 1687 kreeg de Eindhovenense joffer Geertrudis van Eupen¹ (gebooren in 1657 en weduwe van de procureur Pieter Flodrop) het Spaans benauid. Gijsbertus Wouters beweerde namelijk haartrouwbelofte binnen te hebben en was daarmee zelfs naar een notaris gegaan. Helemaal niet, zei Geertrudis, want Wouters was beslist niet van haar stand. Maar hoe zat het dan met de gouden ring die zij hem had gegeven? Daar was niets mee aan de hand, want een paar jaar geleden had Wouters haar zelf gevraagd om dat voor hem te kopen en de prijs van 42 à 43 stuiver had zij hem kwijtgescholden *uijt eene puijre compassie van des gedaeghdens miserablen staet ende leven, een igelijk kenbaer*. Voor alle zekerheid spande de ongewenste bruid een procedure aan voor het schepengerecht van Eindhoven.²

1. C., „Genealogie van Eupen”, *De Brabantse Leeuw*, XII (1963) 121.
 L.G. van Dijck, „Van Vlodrop, Cuyk, Grave, Eindhoven, Haarlem, België, Helmond, Tongelre, Oerle, Aarle”, *De Brabantse Leeuw*, XVII (1968) 77.
 2. Streekarchief Eindhoven, Eindhoven R 871, overgegeven op 18 januari 1687.

DE BROUWER UIT MOERGESTEL

L.F.P.M. DE BROUWER

Afkortingen

GAH	Gemeentearchief 's-Hertogenbosch
GAT	Gemeentearchief Tilburg

(*Vervolg van p. 38*)

VI-f. ADRIAEN ADRIAENS DE BROUWER stierf te Moergestel op 7 februari 1681. In 1651 kreeg hij uit de erfenis van zijn schoonmoeder Alida Jan Cornelis Verachter een deel van de *Lage Inslach* te Moergestel.²⁰² Samen met de andere erfenamen verkocht hij in 1658 roerende goederen uit de nalatenschap van zijn schoonouders.²⁰³ Bij de verkoop van meubelen door Hendrikske weduwe Peeter Ariaens Witlox, haar mondigende kinderen en de voogden van haar onmondigende kinderen kocht Adriaen de Brouwer een *schapraey* voor 9 stuivers.²⁰⁴

Hij is op 2 april 1646 te Moergestel getrouwd met Magdalena Hendrick Ancems van Elderen, dochter van Hendrik Ancems van Elderen en van Aeltjen Jan Cornelis Cornelis van der Achter; zij is overleden in Moergestel op 26 juni 1679. Uit dit huwelijk:

1. Eelken, gedoopt te Moergestel op 23 oktober 1647, overleden aldaar op 2 december 1647.
2. Peterken Adriaens de Brouwer is gedoopt te Moergestel op 16 november 1648. Te Tilburg trouwde zij op 9 november 1680 met Anthonij Pouwels Couwenberg, gedoopt aldaar op 2 maart 1652 en er begraven op 30 mei 1695.
3. Joannes, gedoopt te Moergestel op 13 juni 1655.
4. Joannes, gedoopt te Moergestel op 3 augustus 1661.
5. Maria Adriaens de Brouwer.
6. Allegonda Adriaens de Brouwer.

V-d. HUBERTUS JAN DE BROUWER, overleden te Moergestel voor 1 januari 1642. Huijbert verschijnt voor het eerst in de schepenprotocollen van Moergestel in 1634, wanneer hij samen met zijn vader en zijn halfbroers Aard en Wouter een huis met hof en grond en erf verpacht aan Henrick Joordens van Elderen.²⁰⁵ Na het overlijden van zijn vader in 1637 mag hij van zijn halfbroers Aard, Wouter en Adriaan de stede van hun vader blijven gebruiken tot de oogst van dat jaar.²⁰⁶

202. GAT, Moergestel R 306, f 76, 19 mei 1651.

203. GAT, Moergestel R 359, f 1, 4 april 1658.

204. GAT, Moergestel R 358, f 43^v.

205. GAT, Moergestel R 304, f 132^v, 24 april 1634.

206. GAT, Moergestel R 304, f 221, 9 april 1637.

Hij was gehuwd met Cornelia Jan Janse van Lusdonck, dochter van Jan Jan van den Lusdonck en van Ariken Marten Goijaerts van Elderen. (Zij was later gehuwd met Daniel Jans van Doormaelen.) Uit dit huwelijk is geboren:

1. Adriaen Huybert de Brouwer, volgt onder VI-g.

VI-g. ADRIAEN HUBERTUS DE BROUWER, gedoopt te Moergestel op 20 september 1636, begraven te Moergestel op 18 augustus 1713. Toen zijn moeder hertrouwde met Daniel Jan van Doormaelen, namen zij de opvoeding van het enige kind uit haar eerste huwelijk op zich voor een periode van tien jaar. Zij kregen daarvoor het vruchtgebruik van al de goederen die het kind waren aangekomen na de dood van zijn vader en zijn grootvader Jan van den Lusdonck.²⁰⁷ Bij de erfdeling tussen de erfgenamen van Jan Jan van den Lusdonck en Ariken Marten Goijaert van Elderen verkreeg Adriaen een stuk erf, groes en land, een stuk akkerland in de Inslach, de helft noordwestwaarts in de schuur en grond, een kwart in de *messie* (mesthof), de helft in het nieuwe erf en de helft in de Hecken(?) (beemd).²⁰⁸

Er zijn nog twee schuldbekentenissen van hem bekend aan Peeter Adriaen Wagenmaeckers ten behoeve van Bernard Peeter Bernard Wagenmaecker voor een som van 50 gulden met 3 gulden rente, en aan Adriaen Cornelis van Beurden voor een som van 100 gulden met 5 gulden rente.²⁰⁹

Adriaen de Brouwer is getrouwd te Oisterwijk op 13 mei 1670 met Agnes Jan Lodewijcx. Uit dit huwelijk stamt:

1. Huijbert de Brouwer, volgt onder VII-f.

Op 12 september 1688 hertrouwde Adriaen te Moergestel met Elisabeth Gijsbrechts van de Wanghe.

VII-f. HUIJBERT ADRIAEN DE BROUWER, gedoopt te Moergestel op 26 september 1671 en aldaar begraven op 27 november 1722. Bij de verkoop van Anneke weduwe Bernard Josten Cornelis en haar dochter Maria, geassisteerd door Peeter Josten Cornelissen, kocht hij in 1696 een (*haegh*)schop voor 12 stuivers.²¹⁰ In 1698 kocht hij de *Beeckmans hoff* voor 110 gulden van Adriaen Peeter van Eijndhoven.²¹¹ Hij kocht van Maijken Peeter van Eeten, weduwe van Jan Janssen Vrints, 2 *staelen* voor 6 stuivers.²¹² Op 4 juli 1719 pachtte Willem Wouter de Brouwer het gras van twee percelen van heer Arent van Duijnen in de Bisschopse velden en de Smalbroeken, beiden onder Oirschot. Huijbert Adriaen de Brouwer en Jan Bastiaan van de Staak stelden zich als borgen voor de totale som van 50 gulden en 10 stuivers. Van deze som werd 18 gulden direct betaald. Vervolgens bleven de borgen in gebreke bij de afbetaling van de rest van de pachtsom. Daaruit kwam een proces voort, waarbij de weduwe van Huijbert de Brouwer op 2 mei 1724 werd gedaagd om voor het gerecht te verschijnen.²¹³

Huijbert is op 20 februari 1695 te Moergestel getrouwd met

207. GAT, Moergestel R 305, f 118^v, 21 maart 1642.

208. GAT, Moergestel R 305, f 150^v, 1642. De goederen die Adriaen kreeg, staan beschreven op f 157-157^v.

209. GAT, Moergestel R 333, f 8, 1 april 1662; f 21, 1 mei 1665. Of deze schulden zijn afgelost is niet bekend.

210. GAT, Moergestel R 364, f 38, 1696.

211. GAT, Moergestel R 365, f 22^v, 1698. De kooppeningen zijn betaald op 30 september 1699.

212. GAT, Moergestel R 366, f 39^v, 25 januari 1701.

213. GAT, Moergestel R 125, ca. 1723-1724.

Adriaantje Anthonis Vosch, overleden te Moergestel op 12 november 1709. Uit dit huwelijk zijn geboren:

1. Elisabeth, gedoopt te Moergestel op 16 november 1696.
2. Hubertus, gedoopt te Moergestel op 30 juni 1700.

Op 6 februari 1711 hertrouwde Huijbert de Brouwer te Moergestel met Joanna Dirick Roest, die daar werd begraven op 1 maart 1736. Uit dit huwelijk:

3. Adrianus de Brouwer, volgt onder VIII-g.

VIII-g. ADRIANUS HUBERTUS DE BROUWER, gedoopt te Moergestel op 3 juli 1711.²¹⁴ Hij is te Moergestel op 14 mei 1742 getrouwd met Aldegonda Goijart van Ostaij, die daar op 1 april 1749 kwam te overlijden. In tweede echt trouwde hij te Moergestel op 19 april 1750 met Petronella Laurentius de Cort.

De kinderen uit het eerste bed waren:

1. Joanna Maria de Brouwer, gedoopt te Moergestel op 11 februari 1743 en overleden te Hilvarenbeek op 9 februari 1803²¹⁵, trouwde te Hilvarenbeek op 3 februari 1771 met Jan Jurriën Hofhuizen.
2. Hubertus de Brouwer, volgt onder IX-i op pagina 90.
3. Adrianus, gedoopt te Moergestel op 26 oktober 1745.
4. Joannes, gedoopt te Moergestel op 24 januari 1748.

Uit het tweede huwelijk stammen:

5. Maria Allegonda de Brouwer, gedoopt te Moergestel op 18 januari 1751.²¹⁶ Zij is te Hilvarenbeek getrouwd op 25 februari 1781 met Hendrick Martinus Gijsbregts en hertrouwde aldaar op 10 november 1785 met Adriaan Corstiaan van de Wouw. Haar derde man werd te Hilvarenbeek op 23 juli 1797 Johannes van Dijk.
6. Cornelis Adrianus de Brouwer, gedoopt te Moergestel op 30 augustus 1752, overleden te Hilvarenbeek op 20 januari 1830. Hij is aldaar op 13 januari 1788 getrouwd met Adriana Adrianus de Mesmaecker. Zij kregen een dochter:
 - A. Petronella, gedoopt te Hilvarenbeek op 15 oktober 1788, overleden aldaar op 4 november 1788.

IX-i. HUBERTUS ADRIANUS DE BROUWER, gedoopt te Moergestel op 2 juni 1744, overleden te Hilvarenbeek op 20 december 1806. Daar was hij op 2 maart 1783 getrouwd met met Helena Cornelis Putters. Op 20 april 1788 hertrouwde hij te Hilvarenbeek met Cornelia Adriaan Gijsbregts. Zijn derde huwelijk sloot hij aldaar op 12 februari 1792 met Geertruida Dirk Brokken.

Uit het eerste huwelijk:

1. Petrus Hubertus de Brouwer, gedoopt te Hilvarenbeek op 13 november 1785, trouwde aldaar op 17 oktober 1809 met Anna Petronella Adriana van Esch. Hun kinderen waren:
 - A. Digna de Brouwer, gedoopt te Hilvarenbeek op 4 mei 1810, overleden te Oisterwijk op 15 januari 1878. Zij was gehuwd met Michiel de Cort.

214. GAT, Moergestel R 346, f 98, 8 februari 176 : borgbrief met zijn tweede vrouw van Moergestel naar Hilvarenbeek.

215. GAT, Moergestel R 347, f 7, 25 januari 1771: borgbrief van Moergestel naar Hilvarenbeek.

216. GAT, Hilvarenbeek R 185, f 57, 11 april 1781: borgbrief met echtgenoot van Hilvarenbeek naar Moergestel.

- B. Helena de Brouwer, geboren te Hilvarenbeek op 19 januari 1813, overleden aldaar op 6 februari 1833.
- C. Norberta de Brouwer, op 20 februari 1815 geboren te Hilvarenbeek, overleden te Tilburg op 15 augustus 1898. Zij was gehuwd met Johannes in 't Ven, overleden te Goirle op 7 augustus 1849, en hertrouwde te Tilburg op 23 oktober 1851 met Ludovicus Pessers, aldaar gedoopt op 10 augustus 1796 en er overleden op 1 augustus 1858. *Ten derden male trouwde zij te Tilburg op 13 november 1862 met Wilhelmus Borsten, die aldaar is gedoopt op 10 november 1797 en er op 18 oktober 1874 kwam te overlijden.*

Uit het tweede huwelijk:

- 2. Adriana Maria de Brouwer, gedoopt te Hilvarenbeek op 26 januari 1789, overleden te Goirle op 16 augustus 1843. Aldaar is zij op 10 april 1820 getrouwd met Adriaan Dominicus Luijten.
- 3. Petrus, gedoopt te Hilvarenbeek op 1 augustus 1790, overleden aldaar op 24 augustus 1790.

Uit het derde huwelijk:

- 4. Cornelis Hubertus de Brouwer, gedoopt te Hilvarenbeek op 16 augustus 1793, overleden te Tilburg op 19 november 1868, trouwde te Hilvarenbeek op 11 februari 1816 met Cornelia Moonen, die aldaar is gedoopt op 30 januari 1793. Zij kregen vijf kinderen:
 - A. Huibert de Brouwer werd geboren te Hilvarenbeek op 31 december 1816 en is overleden te Moergestel op 21 juni 1865. Hij was gehuwd met Johanna van Rijswijk.
 - B. Henricus de Brouwer, op 21 januari 1819 geboren te Hilvarenbeek, stierf ongehuwd te Udenhout op 4 juli 1847.
 - C. Geertruda, geboren te Hilvarenbeek op 10 mei 1826.
 - D. Allegonda, geboren te Hilvarenbeek op 30 april 1829.
 - E. Susanne, geboren te Hilvarenbeek op 1 februari 1831.

Cornelis hertrouwde te Hilvarenbeek op 28 augustus 1836 met Anna Maria Vosch, die te Tilburg op 22 januari 1892 overleed.

Uit dit huwelijk:

- F. Cornelia, geboren te Hilvarenbeek op 12 juni 1838.
- G. Antonia de Brouwer is geboren te Hilvarenbeek en overleed 44 jaar 2 maanden te Antwerpen in 1884.
- H. Wouterus de Brouwer, geboren te Hilvarenbeek in 1842, overleden te Tilburg op 27 december 1860.
- I. Anna Maria, geboren te Hilvarenbeek op 4 oktober 1845.
- J. Hendrika de Brouwer, op 18 december 1851 geboren te Hilvarenbeek, trouwde te Tilburg op 5 mei 1875 met Norbertus Jacobus Stokkermans, die aldaar was geboren op 3 maart 1850.
- 5. Maria Allegonda de Brouwer, gedoopt te Hilvarenbeek op

12 mei 1795, overleden aldaar op 21 februari 1854.

6. Theodorus, gedoopt te Hilvarenbeek op 22 juli 1797.
7. Joanna Cornelia de Brouwer, gedoopt te Hilvarenbeek op 9 april 1799, trouwde te Moergestel op 12 juni 1829 met Cornelis Cornelis Backers, die aldaar op 23 maart 1802 was gedoopt als zoon van Cornelis Backers bij Maria van de Ven.
8. Adriaan de Brouwer, gedoopt te Hilvarenbeek op 16 mei 1802, overleden te Tilburg op 9 april 1860. Hij is getrouwd te Udenhout op 28 april 1841 met Johanna de Lepper, geboren te Tilburg, overleden aldaar op 17 februari 1856. Uit dit huwelijk zijn geboren:
 - A. Petronella de Brouwer, geboren te Udenhout op 18 februari 1842, trouwde te Moergestel op 11 april 1872 met Franciscus van Arendonk, geboren te Oisterwijk op 29 januari 1828.
 - B. Cornelia, geboren te Udenhout op 6 juni 1843, overleden aldaar op 12 december 1843.
 - C. Cornelia de Brouwer, geboren te Udenhout op 13 augustus 1844, overleden te Oisterwijk op 16 maart 1896. Daar trouwde zij op 13 mei 1869 met Johannes van den Berg, geboren te Oisterwijk op 31 juli 1836.
 - D. Huberta de Brouwer, geboren te Udenhout op 12 oktober 1845, trouwde te Oisterwijk op 11 februari 1873 met Lambertus Verhoeven, die daar is geboren op 17 september 1830.
 - E. Lambertus de Brouwer, geboren te Udenhout op 17 september 1847, overleden te Tilburg op 7 februari 1907. Hij was gehuwd met Petronella van Summeren, geboren te Boxtel op 7 juni 1863, overleden te Tilburg op 8 maart 1917.
 - F. Arnolda, geboren te Udenhout op 13 februari 1850.
 - G. Gerarda de Brouwer, geboren te Udenhout op 6 juli 1852, overleden te Tilburg op 15 januari 1933. Zij trouwde op 15 april 1875 met Johannes de Bruijn, geboren te Oisterwijk op 20 februari 1846, overleden te Tilburg op 31 december 1925.
 - H. Clasina, geboren te Tilburg op 15 juli 1854.

III-b. JAN GOIJAERTS DE BROUWER is geboren te Moergestel omstreeks 1531 en aldaar overleden voor 29 december 1605. Hij legde een getuigenis af in de zaak van zijn vader tegen de hoogschout van 's-Hertogenbosch in 1565, waaruit blijkt dat hij pensier was van de abdij van Tongerlo en ook daar woonde. Hij was toen 34 jaar oud.²¹⁷ In het schepenprotocol van Moergestel staat hij slechts eenmaal vermeld. Het betreft schepengeloftes uit 1581 van Cornelia, de weduwe van Peter Jan Peter Ansems, en van Adriaen Adriaen Joost Verdonekt, die beloofden geleend geld terug te betalen.²¹⁸ In deze akte is sprake van Jan Goijaerts de Brouwer de

217. GAH, Oud archief A 592, f° VI.

218. GAT, Moergestel R 299, f° 28^v,
13 februari 1581.

oude ten onderscheid van zijn zoon Jan, die ongetwijfeld de jonge zal zijn genoemd.

Hij was gehuwd met Catharina. Uit dit huwelijk zijn geboren:

1. Goijaert Jans de Brouwer is geboren in 1580 en overleed na 29 maart 1626.²¹⁹
2. Jan Jans de Brouwer. In 1605 verkreeg hij met zijn broer en zuster van zijn moeder *den Cruijsacker* en *den Streepe acker*, beiden gelegen in de Molenakker in Moergestel, die zij vervolgens meteen overdeden aan respectievelijk hun tante Marijke Goijaerts de Brouwer en hun oom Jacob Jacobs van Geffen. Deze laatste werd bedankt voor zijn voogdijschap, dat hij naar volle tevredenheid had volbracht.²¹⁹

Jan Jans de Brouwer overleed voor 1 januari 1626. Hij was gehuwd geweest met Marijke Jan Marcelis Sweens uit Diesse, dochter van Jan Marcelis Sweens en diens tweede vrouw Mariken Merten Claes.²²⁰ Uit dit huwelijk zijn meerdere kinderen voortgekomen, van wie er slechts een met naam bekend is:

- A. Jan Jans de Brouwer wordt alleen genoemd bij de betaling van een schuld aan zijn oom Goijaert Jans de Brouwer.²²¹
3. Elisabeth Jans de Brouwer was gehuwd met Peter Anthonis Sgraets. Zij leefde nog op 29 maart 1626.

69

In de vorige aflevering zijn de twee jongste kinderen van Petrus Jan de Brouwer (1807–1868) en Catharina Bogers (1813–1874) weggevallen. Het waren:

6. Adriaan de Brouwer, geboren te Goirle op 23 januari 1855, overleden aldaar op 24 februari 1941. Hij is getrouwd te Goirle op 5 mei 1883 met Anna Maria van Roessel, geboren te Goirle op 20 mei 1853, overleden aldaar op 27 oktober 1917, dochter van Josephus van Roessel en van Margo Mulders.
7. Willem de Brouwer, geboren te Goirle op 14 augustus 1856, overleden aldaar op 2 oktober 1917. Hij is getrouwd te Goirle op 11 mei 1889 met Johanna Gijsberdina Soffers, geboren te Goirle op 2 maart 1854, dochter van Cornelis Soffers en Petronella Keijsers.

219. GAT, Moergestel R 302, f 40^v, 29 december 1605, met twee kantlijnakten van 1 januari 1626 en 29 maart 1626.

220. L.F.W. Adriaenssen, "Van Gijssel. Vijfenveertig molenaars", *De Brabantse Leeuw*, XVIII (1969) 81. GAT, Hilvarenbeek R 41, f 94^v, 23 februari 1617.

221. GAT, Moergestel R 302, f 41^v, kantlijnakte, 1 januari 1626.

DE FAMILIE SCHILDERS IN DE MIDDELEEUWEN

Een Bossche patriciërsfamilie

L.F.W. ADRIAENSSEN

Afkortingen

ABH	Bisschoppelijk archief 's-Hertogenbosch
ARAB	Algemeen Rijksarchief Brussel
AKH	Archief Sint-JansKathedraal 's-Hertogenbosch
GAB	Gemeentearchief Breda
GAH	Gemeentearchief 's-Hertogenbosch
GAT	Gemeentearchief Tilburg
RANB	Rijksarchief 's-Hertogenbosch

(Vervolg van p. 14)

IIIquater. HENRICK SCHILDER³⁴⁸, schepen van Den Bosch in 1383³⁴⁹, deelde in 1397 met Christijn Roesmont een vak in de lakenhal, dat van wijlen Godscalck Roesmont was geweest.³⁵⁰ Van zijn vader erfde hij diens vak in het gewandhuis.

Schepenzegel van Henrick Scilder (1384).

348. GAH, Groot Ziekengasthuis 2821, 5 januari 1370. R 1175, f 220, *datum secundo post Reminiscere* 1369. R 1177, f 152. 1384; f 195, acht dagen na Sacramentsdag 1385; f 232, daags na Palmzondag 1386; f 235. Kruisvinding (3 mei) 1386. R 1179, p. 389, *datum sabbato post Pasca* 1392. R 1180, p. 421, 6 dagen na Pasen 1396; p. 654, zondag na Kerstmis 1396. R 1181, f 307^v, 13 januari 1400. R 1799, f 74^v, 14 april 1393.
349. A.M. van Lith-Droogleeveer Fortuijn, J.G.M. Sanders en G.A.M. van Syngel (uitg.), *Kroniek van Peter van Os. Geschiedenis van 's-Hertogenbosch en Brabant van Adam tot 1523* ('s-Hertogenbosch, 1997) 101.
350. GAH, R 1180, p. 746, daags na de zondag dat men Oculi zingt in 1397. Vgl. R 1193, f 85^v.
351. GAH, Groot Ziekengasthuis 2356, 15 december 1400.
352. J.P.A. Coopmans, *De rechtstoestand van de godshuizen te 's-Hertogenbosch vóór 1629* ('s-Hertogenbosch, 1964), 28.

Hij droeg in 1400 een erfeijns van 40 schellingen uit een huis op de Vughterdijk op aan het kapittel van de Sint-Janskerk (10 schellingen), de kloosters van de predikheren, de wilhelmieten (elk 5 schellingen), de gasthuizen van Henrick van Neynsel en Jan Toenis Vynsot (elk 5 schellingen), het Groot Ziekengasthuis en het begijnhof (elk 5 schellingen), alle Bossche instellingen.³⁵¹ Het eerstgenoemde gasthuis was in 1345 gesticht en in 1355 opgericht door Henricks verwant (oudoom?) Henrick van Neynsel, die zijn huis in de Hinthamerstraat bestemde voor dertien arme vrouwen.³⁵²

Henrick Scilder kocht van Gevert van Doerne (*ex matre* Lijsbeth Schilder) een deel van een woonhuis en de grond van het erf in de Hinthamerstraat over de Geerlingshrug, een brug en een streepje erf naast het goed van wijlen Adam van

353. GAH, R 1176, f 227^v.
354. GAH, R 1223, f 323^v, 23 juli 1423. R 1223, f 323^v, 23 juli 1453.
355. GAH, R 1175, f 287^v, *datum in die Barbare* 1371.
356. H. van Bavel, *Regestenboek van het archief van de abdij van Berne* (2 dln.; Heeswijk, 1984–1990) II, 14, no. 567, 25 april 1415.
357. GAH, R 1183, f 79^v, Sint Petrus 1403. R 1184, f 147, *datum sabbato post Pentecoste* 1405. R 1799, f 177^v, *des manendach na den sonendach als men singt Oculi* 1400.
358. GAH, R 1799, f 150, *des maendachs na den sondach Quasi Modo* 1400.
359. GAH, R 1189, f 82^v, 27 februari 1415.
360. GAH, R 1177, f 92^v, 30 december 1383. R 1184, f 174, *datum tres post Sixti* 1405. R 1196, f 152^v, 17 juli 1427. In 1395 wordt een Robbertus van Doerne zoon Spyerincs van Aldenhuesden genoemd (R 1180, p. 310).
361. L.H.C. Schutjes, *Geschiedenis van het bisdom 's Hertogenbosch* (5 dln.; Sint-Michielsgestel, 1870–1876) I, 288.
362. ABH, *Obituarium van de Sint-Jan te 's-Hertogenbosch*, p. 30. GAH, R 1248, f 315^v, 11 juni 1479. Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 1974, 30 maart 1439. A. van den Bichelaer, *Het notariaat in Stad en Meierij van 's-Hertogenbosch tijdens de Late Middeleeuwen (1306–1531)* (Amsterdam, 1998) bijlage 1, no. 173, houdt haar voor een bastaarddochter van Gerit Hels.
363. AKH, *Kerkfabriek Sint-Jan* 164, 3 augustus 1385. GAH, R 1177, f 55^v, 1383.
364. GAH, R 1190, f 252^v, 7 september 1417.
365. GAH, R 1219, f 123, 4 december 1448.
366. GAH, R 1176, f 232^v, 12 december 1381.
367. GAH, R 1205, f 23^v, 23 december 1434.
368. GAH, Groot Ziekengasthuis 902, 5 november 1440. Vgl. R 1218, f 181, 27 juli 1448.
369. GAH, R 1221, f 14, 12 november 1450.
370. GAH, R 1175, f 222^v, *datum sex post Pascha* 1370. R 1181, f 14^v, *datum in crastino apostolorum Petri et Pauli* 1397. R 1183, ff 225, 225^v, *in die Lucie* 1403. R 1184, f 147, *datum sabbato post Pentecoste* 1405; f 55, *datum quinta post conversione Pauli* 1405. R 1189, f 282, 6 februari 1416. Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 1538, 11 april 1413.
371. Van Lith-Droogleever Fortuijn e.a., *kroniek van Peter van Os*, 115, 124.
372. GAH, R 1176, f 101^v.
373. GAH, R 1184, f 309, *datum sabbato post Letare* 1406.
374. GAH, Groot Ziekengasthuis 3391, 28 juni 1409.
375. GAH, f 233^v, 1403–1404.

Neynsel. Daaraan was het recht van overpad met paarden en wagens verbonden van de Hinthamerstraat naar een weg.³⁵³ Henricks weduwe Heylwich gaf in 1423 het vruchtgebruik van een en ander aan haar zoon Claes, van wie het later vererfde op zijn dochter Fye en haar kinderen.³⁵⁴

Te Maren, waar zijn nakomelingen aanmerkelijke bezittingen hadden, kocht Henrick in 1371 land in *die Maersche delen*.³⁵⁵ Ook te Rosmalen was hij gegoed (geweest), met name in de steeg op Bruggen, waar hij het perceel *het Eersbilleken* had bezeten.³⁵⁶

*Heylwich wijf wilner Henric Scilders*³⁵⁷ legde in 1400 wegens achterstallige betalingen beslag op het stenen huis van wijlen ridder Henrick Dicbier aan de Markt naast de minderbroederspoort. Soortgelijke acties tegen de familie Dicbier werden ook uitgevoerd door Heymeric Groy, die was gehuwd met de weduwe van Jan Schilder, en Claes Hels en Jan Loenman, twee kleinzonen van Claes Schilder.³⁵⁸ Heylwich leefde nog in 1415.³⁵⁹

Van Heylwich en Henrick zijn twee kinderen bekend. De grootouders van dochter Lerya waren Robbert van Doerne en Zeyns³⁶⁰; haar oom Robbert van Doerne³⁶¹ was in 1375–1399 abt van Berne en overleed op nieuwjaarsdag 1400. Een andere oom was Ygram van Doerne, een tante was Oda van Doerne.

1. Claes Schilder, volgt onder IVbis.
2. Lerya Henricx Schilder³⁶² trouwde met de klerk Claes Becker³⁶³, wiens weduwe zij was in 1417.³⁶⁴ Hij was een zoon van Peter Becker en Mechtelt van Uden (een bloedverwante van mr. Jacob Jacobs van Uden³⁶⁵). In 1381 verkocht Lerya samen met Jan Robben van Doerne (haar oom?) land te Oss aan *die Vierhoeven*³⁶⁶ en 1434 verkocht zij aan haar neef Goyart Schilder 1 $\frac{1}{2}$ hond land te Maren *op die Sandwey*.³⁶⁷ Toen zij in 1440 testeerde, woonde zij in de Orthenstraat bij de Sint-Eligiuskapel; zij gaf 3 zester rogge aan de Heilige Geest en aan het Groot Ziekengasthuis, elk voor de helft.³⁶⁸

Dit huwelijk bleef kinderloos. De familie Van Uden (onder wie Arnt Monic en zijn vrouw Aleydt Arnts Stamelart van Uden) erfde van Claes Becker.³⁶⁹

IVbis. CLAES SCHILDER³⁷⁰, in 1402 en 1409 schepen van Den Bosch³⁷¹, kocht in 1379 of 1380 de helft van een huis aan de Markt.³⁷² Een van Gerit Willems Schilder gekocht huis en hof aan *die aude Dyese* verkocht hij weer in 1406.³⁷³ Drie jaar later kocht hij een hofstede, hof en percelen land te Maren, die via legaatstelling door zijn kleinzoon Jan Schilder in 1500 vervielen aan het Groot Ziekengasthuis in Den Bosch.³⁷⁴ Hij was ook gegoed te Lithoijen.³⁷⁵ In 1419 of

376. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 52, rekening 1419–1420, f 111^v.
377. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 52, rekening 1419–1420, f 112. GAH, R 1205, f 12^v, 9 november 1434, R 1210, f 384, 1 april 1440.
378. W.J. Formsma, *De archieven van de Raad en Rentmeester-Generaal der Domeinen en der Leen- en Tolkamer in de stad en meierij van 's-Hertogenbosch* ('s-Gravenhage, 1949) 26.
379. GAH, R 1193, f 251^v, 10 november 1422. Vgl. R 1194, f 55^v, 11 januari 1424.
380. GAH, R 1216, f 352, 28 juli 1446; f 357, 12 augustus 1446.
381. GAH, R 1219, f 80^v, 17 juli 1449.
382. GAH, R 1219, f 27, 11 januari 1449.
383. RAH, Mariënkroon en Mariëndonk 453, oorkonde 688, 3 juni 1441; bij een testament is Lerya Claess Schilder getuige. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 52, rekening 1420–1421, f 121.
384. GAH, R 1206, f 116^v, 16 augustus 1436. Vgl. R 1218, f 284, 10 juli 1448. R 1229, f 259, 7 februari 1459. R 1232, f 470, 7 mei 1463. R 1234, f 28, 19 januari 1465.
385. GAT, Oisterwijk R 147, los stuk bij f 9, 19 februari 1432. GAH, R 1210, f 384^v, 8 april 1440. R 1213, f 323, 19 mei 1443.
386. GAH, R 1224, f 233^v, 6 april 1454.
387. ABH, Obituarium van de Sint-Jan te 's-Hertogenbosch, p. 21.
388. GAH, R 1195, f 135, 4 augustus 1425.
389. GAH, R 1199, f 183^v, 7 januari 1429.
390. W. Heesters en C.S.M. Rademaker, *Geschiedenis van Sint-Oedenrode* (Tilburg, 1972) 103.
391. GAH, R 1211, f 247^v, 1 februari 1441.
392. GAH, R 1224, f 233^v, 6 maart 1454.
393. GAH, R 1218, f 47, 30 december 1447. R 1229, f 217^v, 26 april 1459.
394. GAH, R 1218, f 269^v, 10 mei 1448.
395. GAH, R 1238, f 42^v, 2 maart 1469.

1420 is hij overleden; de Lieve-Vrouwebroederschap ontving $6\frac{1}{2}$ boddraggers voor het verhuren tot wtvart *Claes Scilders III tortijssen metter missen*.³⁷⁶ Hij was gehuwd met Luytgart Henricx Dicbier Goyarts³⁷⁷, wiens vader in 1403–1409 rentmeester-generaal was van de hertogelijke domeinen in stad en meierij van Den Bosch³⁷⁸ en in 1388–1429 verschillende malen schepen van 's-Hertogenbosch.

Luytgart verkocht in 1422 een erf met de opstallen in de Hinthamerstraat over het water naast het erf van wijlen Jan van Neynzal tegen een erfcijns, die zij meteen in tocht aan haar kinderen overdroeg.³⁷⁹ Zij leefde nog in 1446.³⁸⁰

De kinderen³⁸¹ uit dit huwelijk verwierven van Willem Marselis Willems van Megen $\frac{2}{3}$ in $\frac{1}{9}$ van de grove en smalle tienden van Groot-Lith. Zij deelden in 1449 de van hun ouders geërfdde landerijen te Maren, die waren gelegen in *Uterste Hoeve, Goeswyns Hoeve, die Handweysche Camp, den Grotencamp, den Cleynen Camp, Hengmede, die Stoven, die Hagwaey en Scilders Delen* en waaraan de onderhoudsplicht was verbonden van *agges dictas zegedijken, sluysas, fossatas aquentes*.³⁸²

1. Goyart Schilder, volgt onder V op pagina 97.
2. Willem Claess Schilders, volgt onder Vbis op pagina 99.
3. Jonkvrouw Lerya Claes Schilder³⁸³ trouwde met Jacob van Vladeracken, wiens weduwe zij was in 1436.³⁸⁴

In tweede echt trouwde zij met Jan geheten Wolfart Jans Gyelis van Heerlair³⁸⁵, wiens weduwe zij was in 1454.³⁸⁶ Voor zichzelf en haar eerste mannen maakte zij een anniversarium op 8 januari in de Sint-Janskerk te 's-Hertogenbosch.³⁸⁷

Haar derde man werd Lonij's Peters van Lancvelt³⁸⁸, die in 1429 bij een deling met zijn moeder, jonkvrouw Lysbeth, en zijn broers en zusters onder andere een hoeve te *Kigloe* onder Mierlo verkreeg.³⁸⁹ Te Sint-Oedenrode kocht hij in 1447 het slotje Henkenshage.³⁹⁰ Hij was eerder getrouwd geweest met Jut Geerlincks Cnode.³⁹¹ Met hem kreeg Lerya in 1454 van haar tweede schoonvader een hoeve te Udenhout, die haar tweede man had toebehoord.³⁹² Met Lonij's bezat zij voorts in Den Bosch een stenen huis in de Orthenstraat aan de Dieze.³⁹³ In 1448 belastte Lonij's dit huis en zijn huis c.a. te Sint-Oedenrode met een erfpacht van 6 mud rogge Bossche maat.³⁹⁴ Toen hij in 1469 als Lerya's weduwnaar dit laatste huis verkocht, zag zijn broer Goyart van Lancvelt af van vernedering en deden zijn dochter en haar man afstand van het pand.³⁹⁵

Lerya had in een boedelscheiding met haar broers en zuster een deel van de tiende van Groot-Lith verkree-

396. GAH, R 1240, f 149, 11 juli 1471. R 1241, f 265, 23 juli 1472. R 1242, f 205, 15 juli 1473. R 1244, f 228^v, 20 juli 1475. R 1245, f 123, 11 juni 1476. R 1246, f 237^v, 24 juli 1477. R 1249, f 283^v, 17 juli 1480. R 1250, f 505^v, 19 juli 1481.
397. GAH, R 1217, f 370, 26 november 1446. R 1231, f 217^v, 13 augustus 1461. R 1244, f 285, 23 januari 1475.
398. GAH, R 1195, f 39, 12 april 1425. R 1196, f 232, 24 april 1427. R 1197, f 241, 18 mei 1426. A. Smeijers, „De Illustre Lieve Vrouwe Broederschap 's-Hertogenbosch. Archivalia bijeengebracht”, *Tijdschrift der Vereeniging voor Nederlandsche Muziekgeschiedenis*, XII (1926) 138.
399. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 52, rekening 1429–1430, f 217^v. Vgl. rekening 1427–1428. f 198; zij wordt lid.
400. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 49, f 31.
401. GAH, R 1222, f 224^v, 11 september 1452. Vgl. R 1223, f 323^v, 23 juli 1453.
402. GAH, R 1223, f 92^v, 4 juli 1453.
403. GAH, R 1223, f 323^v, 23 juli 1453.
404. Van Lith-Droogleevers Fortuijn e.a., *De kroniek van Peter van Os*, 173, 185, 217.
405. GAH, Groot Ziekengasthuis 3391, 23 maart 1453. R 1194, f 92^v, 1 april 1424. R 1205, f 12^v, 9 november 1434; f 23^v, 23 december 1434. R 1213, f 109^v, 27 juni 1443. R 1215, f 253^v, 1 april 1445. R 1216, f 357, 12 augustus 1446. R 1218, f 269^v, 10 mei 1448.
406. Van Lith-Droogleevers Fortuijn e.a., *De kroniek van Peter van Os*, 158, 171, 174, 176.
407. GAH, Groot Ziekengasthuis 598, achterin, 11 juli 1452. Idem 599, achterin, 11 augustus 1455. Idem 2248, 28 augustus 1456.
408. D. van Heel, „Bijdragen tot de geschiedenis van het clarissenklooster te 's-Hertogenbosch”, *Taxandria*, XL (1933) 265.
409. GAH, R 1197, f 94^v, 24 juli 1428.
410. GAH, R 1223, f 43, 15 september 1453. R 1233, f 181^v, 12 juni 1464; f 188^v, 3 augustus 1464.
411. GAH, Oud archief, Collectie aanwinsten 7851, f 19, 1479. R 1233, f 86, 25 augustus 1464. R 1233, f 169, 17 maart 1464. R 1248, f 171, 2 maart 1479. R 1250, f 191^v, 13 oktober 1480.
412. GAH, R 1237, f 14, 19 januari 1468.

gen, dat haar man Lonijns sinds 1471 verpachtte, in dat jaar voor 5 oude schilden ad 30 stuivers en een grondcijs aan het Luikse Sint-Lambertskapittel en in 1472 om 13½ oude schilden met de grondcijs.³⁹⁶ De dochter uit het derde huwelijk was:

a. Luytgart Lonis van Lancvelt, gehuwd met Henrick Lucass van Erpe.

4. Fye Claes Schilder³⁹⁷ trouwde met Jan Willems Waerloes.³⁹⁸ Zij overleed in 1429 of 1430³⁹⁹ en werd overleefd door haar man, die in 1458 overleed⁴⁰⁰, en hun zonen Claes († 1475) en Jan Waerloes, die in 1452 een cijs van 7 £ paaiments verkochten, gaande uit huizen, erven en hoven over de Geerlingsebrug, voorheen eigendom van Claes Schilder.⁴⁰¹ Jan junior deed de nalatenschap van zijn grootmoeder Luytgart weduwe Claes Schilder over aan zijn broer Claes⁴⁰² en wilde in hetzelfde jaar een deel van een woonhuis, erf, brug en recht van overpad verkopen aan de zusters van Orthen, afkomstig uit de nalatenschap van zijn overgrootvader Henric Schilder; Willem Jans Dicbier (gehuwd met Luytgart Schilder) zag af van zijn naastingsrecht.⁴⁰³ Jan Jans Waerloes was schepen van Den Bosch in 1453–1454, 1461–1462 en 1476–1477.⁴⁰⁴

5. Henrick Claess Schilder.

V. GOYART SCHILDER⁴⁰⁵, schepen van Den Bosch in 1445 (zie de afbeelding van zijn zegel hieronder) en 1452⁴⁰⁶, en in 1451–1456 meester en rector van het Groot Ziekengasthuis⁴⁰⁷, pachtte in 1439 samen met Reynier van Arkel voor 9 kromstaarten een visserij van de clarissen van Den Bosch.⁴⁰⁸ In 1428 verhuurde hij samen met Dierck Nerinc voor 29 oude schilden en een grondcijs aan het Sint-Lambertskapittel te Luik een deel van de tienden van Groot-Lith.⁴⁰⁹ Hij kocht in 1453 een huis tegenover de Korenbrug, dat zijn weduwe in 1464 krachtens hun testament en met toestemming van de executeur Willem Schilder ver-

kocht.⁴¹⁰ Deze, jonkvrouw Heylwich Herman Jans van Amerzoyen⁴¹¹, gaf in 1468 een huis in de Vughterstraat uit in erfcijns.⁴¹² Twee huizen met een achterhuis had zij

belast met 3 £ erfcijs ten behoeve van rijshout in de winter voor de armen.⁴¹³ Zij bezat de *Belen hoeve* te Sint-Michielsgestel.⁴¹⁴

Het grafschrift van Goyart en Heylwich luidde:⁴¹⁵

Hier leijt begraven Goijvaert Schilders, sterft int jaer 1457. op St. Bernaert en jouffrou Beijlike zijn huijsvrouw, sterft 1499. den 29 april en Jan Schilders haer soon sterft 1500 den 25 meert.

De kinderen uit dit huwelijk waren:⁴¹⁶

1. Herman Goyartss Schilder overleed voor 1478.⁴¹⁷ Hij had geen nageslacht. Misschien was hij identiek aan Hermanus Schildere uit het bisdom Luik, die in 1469 aan de universiteit van Keulen ging studeren.⁴¹⁸
2. Jan Goyarts Schilders⁴¹⁹, schepen (1481) en raadsheer van Den Bosch⁴²⁰, erfde van zijn tante Lerya Schilders een deel van de tieude van Groot-Lith, dat hij nadien vermaakte aan zijn stichting in de kerk van Sint-Oedenrode, waarvan de eerste collator zijn bloedverwant Jan bastaard Anthonis van Amerzoden werd.⁴²¹

Aan het einde van zijn leven stichtte hij een gasthuis voor acht weduwen of maagden, van wie er vier verwanten van vaders- en vier van moederszijde moesten zijn. Voor dit Schildersgasthuis, zoals het gesticht ging heten, bestemde hij twee huizen op de Uilenburg (waaronder zijn woonhuis, waar hij in een benedenkamer boven de kelder testeerde), een boerderij te Sint-Michielsgestel *aen die Plaetse*, een perceel land te Empel, verschillende cijnzen en een bedrag om het gasthuis in te richten. De hewoners moesten elke dag een heilige mis voor zijn zieleheil bijwonen. De deken van het Sint-Janskapittel, de prior van de kruisbroeders en de proosten van de Lieve-Vrouwebroederschap zouden het gasthuis als provisoren bestieren.⁴²²

Op dezelfde dag maakte Jan Schilders nog drie stichtingen. Aan het Groot Ziekengasthuis te 's-Hertogenbosch vermaakte hij 17½ morgen land te Maren, waarvan 1½ morgen en 4 hond ten goede moesten komen aan de heilige-geesttafel en de kerkfabriek van Maren. De schenking was belast met 1 mud rogge Bosche maat ten behoeve van het Geeffhuis te 's-Hertogenbosch en 2 mud voor Jans *nepos* Willem Gysbrechts van den Pettelair.⁴²³ Aan de kerkfabriek van de Sint-Peters en Pauluskapel gaf hij een erfcijs van 18 £, waarvan 15 £ moest worden gebruikt om op het Catharina-altaar een vrijdagse mis te stichten ter ere van het heilig Kruis ten behoeve van zijn zieleheil; mochten de fabrieksmeesters van de kapel de

413. GAH, Voorlopige inventaris van de blokken no. 6000, 13 oktober 1480.

414. ARAB, Rekenkamer 45093, f LXXXVIII. Zie voor bezittingen te Sint-Michielsgestel van Goyart Schilders en zijn vrouw ook: GAH, R 1212, f 182^v, 21 juni 1442. R 1231, f 120^v, 14 mei 1461.

415. Koninklijke Bibliotheek Brussel, hs. II-6512, p. 114.

416. GAH, R 1231, f 217^v, 13 augustus 1461.

417. GAH, R 1247, f 211^v, 24 oktober 1478.

418. H. Keussen, *Die Matrikel der Universität Köln* (4 dln.; Bonn-Düsseldorf, 1892–1981) II, 217, no. 108.

419. GAH, Oud archief, Collectie Aanwinsten 7851, f 19, 1479. R 1256, f 272, 7 april 1487.

420. Van Lith-Droogleever Fortuijn e.a., *De kroniek van Peter van Os*, 241.

421. G. van den Elsen en W. Hoevenaars, *Analecta Gijsberti Coeverincx* (2 dln.; 's-Hertogenbosch, 1905–1907) I, 86, 87.

422. GAH, Oud archief A 539, f II^c III, 22 augustus 1500. A 541, f 175, 22 augustus 1500.

423. GAH, Groot Ziekengasthuis 3391, 22 augustus 1500. Vgl. 2821, 1507.

424. AKH, Kerkfabriek Sint-Jan 1796, 22 augustus 1500. Vgl. D. de Kok, „Inventaris van het archief der klarissen te Megen”, *Bossche Bijdragen*, IV (1921–1922) 90.
425. Van den Elsen en Hoevenaars, *Analecta Gijsberti Coeverinx*, I, 86, 87.
426. A.F.O. van Sasse van Ysselt, *De voorname huizen en gebouwen van 's-Hertogenbosch, alsmede hunne eigenaars en bewoners in vroegere eeuwen. Aanteekeningen uit de Bossche schepenprotocollen, loopende van 1500–1810* (3 dln; 's-Hertogenbosch, [1911–1914]) II, 160. G.C.M. van Dijk, *De Bossche optimaen. Geschiedenis van de Illustere Lieve Vrouwebroederschap te 's-Hertogenbosch 1318–1973* (Tilburg, 1976) 165, 166, 286.
427. Van den Elsen en Hoevenaars, *Analecta Gijsberti Coeverinx*, I, 92, 93.
428. GAH, R 1232, f 472, 26 mei 1463. R 1233, f 57^v, 27 april 1464. R 1241, f 2, 4 oktober 1471.
429. GAH, Groot Ziekengasthuis 339I, 22 mei 1457. Vgl. W.J.F. Juten en H.J.M. Ebeling, „Noordbrabantsche schepenzegels”, *Taxandria*, XXIV (1917) 45.
430. GAH, R 1242, f 39^v, 17 maart 1473. R 1245, f 227^v, 9 maart 1476. R 1246, f 157, 29 januari 1477.
431. GAH, R 1205, f 12^v, 9 november 1434. R 1216, f 341, *sexta post Letare* 1446. R 1223, f 60, 23 maart 1453. R 1232, f 397, 21 juli 1463. R 1239, f 195, 10 januari 1470. Oud archief C 6.
432. GAH, R 1216, f 316, 2 juni 1446. Vgl. R 1217, f 306, 30 maart 1447.
433. GAH, R 1216, f 92, 23 juni 1446.
434. GAH, R 1239, f 102^v, 26 juli 1470.
435. GAH, R 1799, f 74^v, 14 april 1393; f 177^v, *des manendach na den sonnendach als men singt Oculi* 1400.
436. GAH, R 344, 1 mei 1472.
437. GAH, R 1841, f 42, 6 januari 1521.

dote te gering vinden, dan konden de executeurs-testamentair uit zijn roerende goederen nog 12 rijns gulden bijpassen.⁴²⁴

In de kerk van Sint-Oedenrode stichtte hij op het altaar op het oksaal een beneficie ter ere van de heiligen Anna, Elisabeth van Thüringen, Quirinus martelaar en Josephus confessor, belast met drie missen per week (*sub onere trium missarum in hebdomada celebrarum feris tertia, quinta et sexta*). Collatoren waren de eigenaars van het leengoed van *Ten Houthe*.⁴²⁵

Ten slotte maakte hij nog een legaat ten behoeve van de armen (een spinde) aan de Lieve-Vrouwebroederschap.⁴²⁶

De Wolfstiende te Son, door Jan Schilders vermaakt aan Everaert van Amerzoyen, vicedeken van het kapittel van Sint-Oedenrode, werd door deze bestemd voor een beneficiestichting.⁴²⁷

Jan Schilders is op 25 maart 1500 voor Pasen (dus in 1501) overleden. Hij was de laatste mannelijke telg in rechte manstam van zijn geslacht.

Goyart Schilders had een bastaardzoon:

3. Claes natuurlijke zoon Goyarts Schilders⁴²⁸ kocht in 1457 land te Maren in *Goessenhoeve*, belend aan de erven van Goeyart Schilders en Willem Schilders, en verkocht het zes jaar later aan de wettige kinderen van zijn vader.⁴²⁹ Hij was gehuwd met Baet Aelbrechts van Gestel. In 1473 kochten zij een huis aan de Plaats binnen de bruggen achter de Vestgrave te Sint-Michielsgestel.⁴³⁰

Vbis. WILLEM CLAESS SCHILDER⁴³¹ verhuurde in 1446 8 hond land in *Leyt Haeuwen Kempken* onder Maren voor 2½ petersgulden, elk jaar te betalen met Sint Maarten.⁴³² In hetzelfde jaar verkocht hij samen met zijn broer Goyart en zus Lerya een erfpacht van ½ mud rogge Bossche maat uit onderpanden te Dommelen, die weleer was geloofd aan wijlen Lerya Schilders.⁴³³ Te Ussen onder Oss bezat hij *dat Sceepstalsche land*⁴³⁴; zijn grootouders Henrick Scilders en diens weduwe hadden in 1393 en 1400 3½ mudzaad rogge-land en 9 morgen broekland te Oss uitgewonnen van Godevart van Sceepstal.⁴³⁵

In 1472 was Jan Lodewijck Daems erfgenaam van een (deze?) Willem Schilder.⁴³⁶

Willem Jans Schilder was bij Aleyt natuurlijke dochter Willems van Dynther bastaardvader van twee dochters, wier kinderen en kleinkinderen in 1521 zijn nalatenschap te Maren, Oss, Lithoijen en Rosmalen deelden.⁴³⁷ Of

438. GAH, R 1255, f 102^v, *datum deciam mar-
cii sexta post Judica* 1486. R 1262, f 126,
18 januari 1493.
439. GAH, R 1262, f 14^v, 20 december 1492;
f 105^v, 13 december 1492.
440. GAH, R 1262, f 351^v, 31 mei 1493.
441. GAH, R 1262, f 14^v, 20 december 1492.
442. GAH, R 1263, f 225^v, 14 augustus 1494.
443. P. Gerlach O.F.M. Cap., „Enige Bossche
beeldhouwers ten tijde van Jeroen Bosch”,
Varia Historica Brabantica, IV (1975) 363.
444. L.F.W. Adriaenssen, „De erfgenamen van
heer Ghijsel Back. §. II. Bisschop Ophovius
en zijn familie”, *De Brabantse Leeuw*, XL
(1991) 52.
445. GAH, R 1223, f 60, 23 maart 1453. R 1239,
f 195, 10 januari 1470.
446. GAH, R 1279, f 416^v, 1 juni 1510.
447. GAH, R 1256, f 420, 15 november 1486.
448. GAH, R 348, 23 januari 1494.
449. GAH, R 225^v, 14 augustus 1494.
450. GAB, Breda R 684, f 13, 15 maart 1589.
451. GAH, R 1265, f 274^v, 21 juli 1497. R 1267,
f 89, 9 maart 1499.
452. GAH, R 1256, f 100^v, 21 augustus 1487.
453. GAH, R 1175, f 26, *datum ferie post octavus
Pasche* 1368. R 1177, f 150, *datum quinta
post Dionisii* 1384. R 1178, f 108^v, daags
na de octaaf van Pinksteren 1389 of 1390;
f 232, daags na Palmzondag 1386. R 1799,
f 68^v, 22 april 1392; f 69^v, 6 mei 1392. AKH,
Kerkefabriek Sint-Jan 1778, 11 mei 1388.
454. GAH, R 1186, f 197^v, *quinta post Visitation-
es* 1409. R 1188, f 288, 17 november 1412.
R 1198, f 8, 28 december 1427.
455. M. Spierings, „Het obituarium of doden-
boek van de Sint-Janskerk te 's-Hertogen-
bosch (1280-1435)”, *Boschboombladeren*, 23
(januari 1979) 53.
456. Vgl. GAH, R 1186, f 161, *secunda post
Exaundi* 1409; f 233, *quarta post Egidii*
1410.
457. Van Lith-Droogleeve Fortuijn e.a., *De kroniek
van Peter van Os*, 97, Archief Lieve-Vrouwe-
broederschap 's-Hertogenbosch 49, f 25^v.
458. GAH, R 1205, f 193, 5 augustus 1435.

Aleyt ook de moeder was van Willems bastaardzoon, is niet bekend.

De kinderen zijn:⁴³⁸

1. Luytgart natuurlijke dochter Willems Schilder⁴³⁹ werd de huisvrouw van Everaert Hulsseman en hertrouwde met Henrick Yewens. Kinderen:⁴⁴⁰
 - a. Heylwich Everaert Hulssemans⁴⁴¹ werd de wet-
tige vrouw van Michiel Roeloff Henrick Goyarts
alias Michiel Roeff Emmen⁴⁴² uit Leende, met
wie zij te 's-Hertogenbosch in de Orthenstraat
woonde. Deze als Michiel Roelofs van Leende
hekende beeldsnijder was lid van het Bossche
schrijnwerkersambacht.⁴⁴³ Hun kinderen waren
Maria, Emmeken (gehuwd met de nastelmaker
Peter Janssen van Ophoven⁴⁴⁴), Aleyt en Anna
(gehuwd met Robrecht van Gheynderick).
 - b. Jan Henrics Yewaenss.
2. Lery natuurlijke dochter Willems Schilder⁴⁴⁵ trouwde
met Goyaert van Lanckvelt te Sint-Oedenrode, wiens
weduwe zij was in 1510.⁴⁴⁶ Hij was een bastaardzoon
van Lonis van Lanckvelt. In 1486 was hij rentmees-
ter van de bisschop van Atrecht als deken van Sint-
Oedenrode⁴⁴⁷ en in 1494 was hij heilige-geestmeester
aldaar.⁴⁴⁸

Uit dit huwelijk zijn geboren:

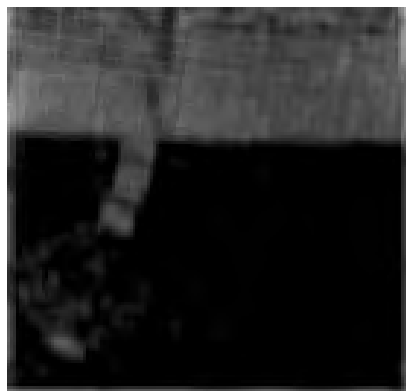
 - a. Heer Loenis van Lanckvelt, priester.
 - b. Katheryn Goyaerts van Lanckvelt, gehuwd met
Jan Vogels.
 - c. Aleyt Goyaerts van Lanckvelt, gehuwd met Adam
Jans van Wyflet (Wyfflets).
 - d. Willemken Goyaerts van Lanckvelt⁴⁴⁹, gehuwd
met Jan Wynkens.

In 1589 woonde te Antwerpen Willem Peter Peter Lip-
pens, weduwe van Gielis van Langvelt Schilders.⁴⁵⁰

3. Heer Henrick natuurlijke zoon Willems Schilder⁴⁵¹,
priester, is vermoedelijk identiek aan Henrick Schild-
der, die in 1487 *famulus* (dienaar) was van de Bossche
kanunnik Everaert van Berck.⁴⁵²

IIIquinquies. WELLEN SCHILDER⁴⁵³ was bij Zoeta⁴⁵⁴
vader van de hiernavolgende kinderen. Aangezien hun kin-
deren Cristijn en Wellen in 1435 mede-erfgenamen waren
van Bodo van Tyel⁴⁵⁵, mag Zoeta wel worden vereenzelvigd
met de gelijknamige dochter van Bodo bij Cristijn N.⁴⁵⁶
Bovendien had zij een dochter Boda.

Bodo van Tyel was in 1366 schepen van Den Bosch,
samen met Gerit Schilder, en stierf in 1368.⁴⁵⁷ Hij bezat
land te Oeteren en Rosmalen en het huis *die Oedeveer* met
huisjes en kamers in de Orthenstraat.⁴⁵⁸ Behalve van Zoeta

Zegelafdruk van Willem Roefs Misekens.

460. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 49, f 27. Idem 52, rekening 1395, f 135.
 461. W.F.H. Oldewelt, *Rekeningen van de Illustere Lieve Vrouwe Broederschap (1330-1375)* (Z.pl., 1925) 110.
 462. GAH, R 1180, p. 651. Vgl. R 1183, f 315^v. R 1189, f 82. R 1218, f 272^v, 28 mei 1448.
 463. GAH, R 1190, f 440. Vgl. R 1189, f 82.
 464. GAH, R 1207, f 45^v, 6 februari 1437.
 465. GAH, R 1197, f 44, 9 maart 1428.
 466. RAH, Collectie Cuypers van Velthoven 3254, p. 181 (verwijzing naar ARAB, Raad van Brabant 528, f 71, 21 juni 1456). GAH, R 1188, f 196^v, *datum in vigilia nativitatiss Johannis Baptiste* 1413. R 1206, f 51^v, 24 februari 1436. R 1218, f 272^v, 28 mei 1448.
 467. GAH, R 1180, p. 651, enkele dagen na de *zondag dat men Invocavit zingt* 1396.
 468. GAH, R 1187, f 123, *datum sexto post octavas Pasche* 1411.
 469. GAH, R 1186, f 94^v. R 1190, f 129.
 470. GAH, R 1206, f 51^v, 24 februari 1436. R 1207, f 45^v, 6 februari 1437. R 1218, f 272^v, 28 mei 1448. R 1233, f 86^v, 27 augustus 1464.
 471. RAH, Oorkondenverzameling Provinciaal Genootschap 20, 8 juli 1358. Abdijarchief Postel, charters Gennep no. 4, 2 april 1339.
 472. GAH, Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 354a, 29 mei 1352.
 473. Abdijarchief Postel, charter Eindhoven 3. Met dank aan Jan Meissen van het streekarchief te Eindhoven.
 474. L.F.W. Adriaenssen, „De Diessense tak van de familie Schilders. Boeren, beneficianten en bankiers”, *De Brabantse Leeuw*, XLVI (1997).
- was hij vader van Willem Boden en van Christina, die was gehuwd met mr. Art van Oesterwije, chirurgijn. Toen een mede-erfgenaam van Bodo van Tiel, -mr. Aert Boden, natuurlijke zoon van de chirurgijn mr. Bodo van Zanthen-, in 1440 een stukje erf in de Orthenstraat verkocht, zag Wellen Wellen Schilders van vernadering af.⁴⁵⁹
- Wellen wordt in de Bossche schepenprotocollen nauwelijks genoemd, wat misschien is te wijten aan zijn relatief jeugdige afsterven in 1394.⁴⁶⁰ Bekend is dat hij in 1374 lid werd van de Lieve Vrouwe-Broederschap in de Sint-Janskerk.⁴⁶¹ Zijn weduwe Zoeta kreeg rond 1395 van haar schoonzoons Jan Willem Roeffs van Eyndoven en Jan die Bye ten erfcijns (16 oude schellingen) een kamer ofwel koopliedenkamer in de *corte cameran*, de kelder onder de grond voor die kamer, een deel van een kwart van het huis dat van wijlen Claes van Wijchen was geweest, te 's-Hertogenbosch gestaan aan de Markt naast het gewandhuis, als ook een huis over de Tolbrug. Deze panden waren van haar man geweest.⁴⁶² In 1418 gaf zij een huis over de Tolbrug uit in erfcijns.⁴⁶³ Ook bezat zij een erf over de Tolbrug buiten de oude stadsmuur, dat Otto en Wellen Schilder, zonen van Claes Schilder, van de stad hadden verkregen.⁴⁶⁴ Zij leefde nog in 1428, toen zij land in de *Posteelscamp* te Orthen aan de overzijde van de Dieze verpachtte.⁴⁶⁵
- De kinderen waren:
1. Geertruyt Wellens Schilder trouwde met Jan die Bye Broessen van Driel.⁴⁶⁶ Zij erfde van haar vader een kwart van het huis naast het Lakenhuis in Den Bosch.⁴⁶⁷
 2. Lery Wellen Schilders⁴⁶⁸ trouwde met Jan Willem Roeff Myskens van Eindhoven. Zij erfde van haar ouders een kwart van een huis aan de Markt naast het Lakenhuis, dat haar man en hun zoon in 1410 ten erfcijns uitgaven.⁴⁶⁹ De laatste, Wellen Schilders, bezat verschillende cijzen op kamers aan de Markt, afkomstig uit de nalatenschap van zijn grootouders Wellen Schilder en Zoeta.⁴⁷⁰
- Jans vader, Willem Roefszoon, was in 1339-1358 schepen van Eindhoven.⁴⁷¹ Hij belastte in 1352 als Willem Roefs van Endoven zijn bezittingen te Gerwen.⁴⁷² In 1343 zegelde hij als Willem Roefs Misekens met een draak of een griffioen.⁴⁷³
- Van Lery Schilders en haar zoon Wellen Schilders stamt de familie Schilders te Diessen, Hilvarenbeek en Antwerpen.⁴⁷⁴
3. Wellen Wellen Schilders, volgt onder IVter.
 4. Cristijn Wellens Schilder⁴⁷⁵ was in 1435-1448 de weduwe van Willem Broeder⁴⁷⁶, die in 1402 en 1409 schepen was geweest van 's-Hertogenbosch.⁴⁷⁷ In

Links het schepen­ze­gel van Bodo van Tiel, midden dat van Willem Broeder, rechts dat van Symon van Gheel.

1418 was hij (samen met Gerit Schilder en Heymeric Groy, die was gehuwd met de weduwe van Jan Schilder) een van de dertig *ledighe lude* die samen met de schepenraad een geschillencommissie instelde.⁴⁷⁸ Van zijn ouders Willem Broeder en N. Ancems van den Wiel erfde hij een huis in de Orthenstraat.⁴⁷⁹ In 1399 kocht hij een huis voorbij het Sint-Janskerkhof⁴⁸⁰ en in 1400 verwierf hij bij evictie een watermolen te Engeland onder Rosmalen.⁴⁸¹

Uit dit huwelijk is een dochter geboren:

- a. Cristien Willems Broeder⁴⁸², gehuwd met Symon van Gheel, kreeg in 1442 van haar moeder het vruchtgebruik van het huis in de Orthenstraat en verkocht het terstond. Zij erfde van haar vader zijn helft in een vak of stal van het gewandhuis, dat deze had geërfd bij het overlijden van Beertha, vrouw van Gielis van Mechelen; zij verkocht het *vacke* in 1426.⁴⁸³ Op Symons erf in de Windmolenbergstraat werden in 1439 21.000 bakstenen geleverd.⁴⁸⁴ Hij nam in 1413 met een vennoot Jan Reymbrants aan *tot enen geselle van den wijn assys der stat* in plaats van Andries Hoppenbrouwer⁴⁸⁵; blijkbaar had hij de wijnaccijns gepaacht.
 5. Willem Dicbier Wellens Schilder werd in 1415 door zijn moeder geëmancipeerd⁴⁸⁶ en werd in 1430 lid van de Mariabroederschap.⁴⁸⁷ Mogelijk was hij de Willem Schilder, die in 1449 werd benoemd tot schepen van Den Bosch in plaats van Dicbier, die schout was geworden van Oisterwijk.⁴⁸⁸
- Samen met zijn zus Cristijn, Zwenelt mr. Boden van Zanthen en Jan en Henrick Henricxs van Herzel gaf hij in 1442 twee erven in erfcijs, elk 20 voet aan de waterkant en 21 voet aan de kant van de stadsmuren, gelegen tegenover de Visbrug op het einde van *dat Mandemekerstraetken* naast het stadserf. Daarbij behoorde het recht op de stadsmuur. De huurder moest elk jaar met Kerstmis 40 schellingen betalen.⁴⁸⁹
6. Hilleken Wellen Schilders. Aan haar en Henrick Henrick Ghestken van Erp beloofde in 1436 Gerit Schilder een erfpacht van 2 mud rogge met als onderpand een

475. GAH, R 1212, f 40^v, *sabbato post Oculi* 1442. R 1218, f 266, 22 april 1448; f 271, 18 mei 1448.
476. GAH, R 1799, f 46^v, 10 januari 1390; f 47, 25 april 1390; f 190^v, *des maendaechs na dertiendach* 1401; f 197, 23 januari 1402.
477. Van Lith-Droogleever Fortuijn e.a., *De kroniek van Peter van Os*, 115, 124.
478. N.H.L. van den Heuvel, *De ambachtsgilden van 's-Hertogenbosch vóór 1629. Rechtsbronnen van het bedrijfsleven en het gildewezen* (Utrecht, 1946) 81-83, no. 38.
479. GAH, R 1192, f 104^v, 21 maart 1421. R 1212, f 40, 10 maart 1442.
480. GAH, R 1181, p. 268, in *datum die Sebastiani* 1399.
481. GAH, R 1799, f 149, *des maendaechs na den sondach Quasi Modo* 1400.
482. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 52, rekening 1405-1406, f 30.
483. GAH, R 1197, f 297, 3 september 1426.
484. GAH, R 1210, f 309^v, 24 maart 1439.
485. GAH, R 1188, ff 393^v, 14 april 1414.
486. GAH, R 1189, f 100^v, 28 juni 1415.
487. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 52, rekening 1405-1406, f 30.
488. Van Lith-Droogleever Fortuijn e.a., *De kroniek van Peter van Os*, 163.
489. GAH, R 1212, f 150, 9 maart 1442.

490. GAH, R 1206, f 180^v, 14 april 1436.

491. GAH, R 1216, f 351^v, 20 juli 1446.

492. GAH, R 1205, f 123, 12 maart 1435.

493. GAH, R 1210, f 192^v, 23 april 1440. Vgl.
R 1211, f 281^v, 6 oktober 1440.

494. GAH, R 1192, f 245^v, 25 september 1421.

495. GAH, R 1178, ff 31^v en 38^v.

496. GAH, R 1183, f 374^v, 1404.

497. GAH, R 1179, p. 688, *datum quinta post Pentecoste* 1393.

498. GAH, R 1180, p. 18, *datum in crastino Lambertii* 1394.

499. GAH, R 1196, f 60, 2 april 1427.

500. B.C.M. Jacobs, *Justitie en politie in 's-Hertogenbosch voor 1629. De bestuursorganisatie van een Brabantse stad* (Assen, 1986) 259.

501. GAH, R 1799, f 106^v, *des manendach na sente Agaten dach* 1395.

502. GAH, R 1799, f 51^v, 9 januari 1391; f 53, 3 januari 1391; f 54^v, 6 februari 1391.

503. GAH, Rijke Claren 44, f XXXIII; *in festo beati Calixti papi* 1406; *feria quarta post festum beati Mathei apostoli et evangeliste* 1410.

huis in de Vughterstraat.⁴⁹⁰

7. Zoeta Wellen Schilders trouwde met Jan Uyttychoven. Hun dochter Cristijn trouwde met de goudsmid Jan van Luet⁴⁹¹, wettige zoon van frater Jan van Luet, wilhelmiet van de Bazeldonk bij Den Bosch. Samen met zijn vrouw, dochter van wijlen Zoeta, verkocht hij in 1435 1 morgen land in *die Posteels camp* in de vrijdom bij de *Vlyemenschevaert*.⁴⁹² Wellen Schilder gaf in 1440 aan Jan van Loet en zijn vrouw een erf over de Tolbrug bij *den Nuwenwerf* aan de stroom, waarmee de laatsten zich voldaan achtten voor de aan Cristijn beloofde goederen en voor de erfenis van haar moeder Zoeta.⁴⁹³
8. Aleyt Wellen Schilders.
9. Margriet Wellens Schilder.
10. Boda Wellens Schilder trouwde met Arnt Jans van Zijdedwynden.⁴⁹⁴ Met zijn broer werd hij vier dagen na de octaaf van Pasen in 1388 door zijn vader geëmancipeerd en daags na de octaaf van Pinksteren verklaarden zij sinds de emancipatie 6 weken en 3 dagen buiten het huis en de kost van hun vader te hebben geleefd.⁴⁹⁵ Samen met haar broer Wellen en haar zusters Cristijn en Zoeta verkocht Boda in 1404 een van haar moeder geërfde erfpacht.⁴⁹⁶

Arnt van Zijdedwynden belastte in 1393 zijn stenen huis en erf aan de haven (*juxta aquam dictam die haven*) met een cijns⁴⁹⁷ en gaf het een jaar later in erfcijns aan Peter die Laet.⁴⁹⁸ In 1427 was hij wijlen.⁴⁹⁹ Zijn vader was misschien Jan van Zidewijnden, schepen van Den Bosch in 1364 en 1368.⁵⁰⁰

Jan Jans van der Zidewijnden (Arnt had een broer van die naam⁵⁰¹) won in 1391 namens zijn moeder Katheryn een stenen huis en erf uit, gestaan achter zijn eigen erf *bi den water geheyten die haven*, naast de hofstad van wijlen zijn vader, *welc huys ende erve strect van der auder mueren der stat van Tshertogen Bossche*.⁵⁰² In een cartularium van de Rijke Claren te 's-Hertogenbosch worden twee erfpachten uit onderpanden te Oerle vermeld, die door Jan Jans van der Zydewynden en Arnt Jans van der Zydewynden aan het klooster werden overgedragen in respectievelijk 1406 en 1410; beiden worden *gener Arnoldi de Porta*, schoonzoons van Arnt van der Poerten, genoemd⁵⁰³, wat volgens Bossche schepenacten Jan inderdaad was.

Wordt vervolgd

VAN OVERDIJK

A. NEGGERS

1. Aldus F. Smulders in *De Brabantse Leeuw*, IV (1955) 83. F. Gorissen maakt uit de Bossche protocollen op dat de naam Haplo de gelatiniseerde vorm van Heijken is („Haplo dictus Heijken”) (F. Gorissen, „Namenkundliche Notizen aus den Schöffensprotokollen von 's-Hertogenbosch”, *Tijdschrift voor Naamkunde*, XII (1972) 50).
2. RANB, G.C.W. Wonders, *Voornamen en patroniemen in Doop-, trouw- en begraafboeken in Noord-Brabant uit de 17e en 18e eeuw* (april 1984).
3. SREO, Doopboek Oirschot 102 (10/11 december 1638: *baptizata est Margaretha/Maria filia Henrici van Overdijk et Idae van Bilsen*).
4. SREO, Oirschot N 5110, f 3, 10 januari 1654: Dilis Dierick van Overdijk; Oirschot R 212, f 256, mei 1663: idem.
5. A. Huizinga, *Encyclopedie van namen* (Amsterdam, 1955) 215.
6. Volgens M.J. Voeten in „Kwartierstaat Voeten”, *Genealogisch Tijdschrift voor Midden- en West-Noord-Brabant*, XXII (1998) 39, is hij gedoopt te Sprundel 15 februari 1632. Hij zou dan de zoon zijn van Jacobus Henricus en Henrica Joannis van de Eijnde, hetgeen gegeven zijn grootvaderlijke patroniem niet juist lijkt.
7. Een zoekopdracht aan het programma GenLias op internet leverde op 26 juni 1998 maar liefst 382 hits op de naam OVERDIJK. Daarbij ging het uitsluitend om OVERDIJK (sic!) in Friesland en VAN OVERDIJK in Noord-Brabant, waarbij wel moet worden aangetekend dat behalve deze twee provincies slechts Drenthe en Flevopolder op dat moment in GenLias waren opgenomen.

Afkortingen

OAA	Oud-administratief archief
RANB	Rijksarchief in Noord-Brabant
SREO	Streekarchief Regio Eindhoven, rayondepot Oirschot

De familie VAN OVERDIJK stamt uit een oud Oirschots geslacht, dat al gegoed was in de hertgang Straten in de eerste helft van de vijftiende eeuw. De familie bedient zich aanvankelijk van patroniemen: in eerste instantie van de naam HAPPEN, en in latere generaties van LAUREIJSSSEN (WREIJSSSEN).

Het patroniem Happen is afgeleid van de voornaam HERBRECHT of HERBERT.¹ De voornaam HAPPO is in deze contreien een zeldzame. De naam komt niet (meer) voor in de doop-, trouw- en begraafregisters van Noord-Brabant vanaf 1580.² In Oirschot komen de beide voornamen onder andere voor bij Haplo Dirck Wreijssen, die ook Herbert wordt genoemd. Het zijn de kinderen en kleinkinderen van Laureijs Dirck Wreijssen (Happen), die in de Oirschotse protocollen voor het eerst worden aangeduid met de familienaam VAN OVERDIJK. In de parochieregisters is dat vanaf circa 1640³, in de notariële en schepenprotocollen pas vanaf 1654⁴, maar het is natuurlijk mogelijk dat de naam eerder gevoerd werd.

Over de herkomst van de naam tasten we in het duister: een toponiem Overdijk in de omgeving van Oirschot is onbekend. Mogelijk woonden de eerste naamdragers *over (de) dijk*.⁵

Opvallend is nog wel dat de naam (eveneens vanaf circa 1660) voorkomt in Sprundel: Arnoldus Jacobus Aertsen trouwt daar op 13 april 1661 met Christophora Jasparis Stoffelen.⁶ Hun nageslacht wordt eveneens VAN OVERDIJK genoemd. Van een relatie met de Oirschotse familie is nog niets gebleken.

Tenslotte komt op andere plaatsen in Nederland (vooral in Friesland) ook nog de familienaam OVERDIJK (zonder het voorzetsel *van*) voor.⁷ Joannes Overdijk, flanker bij de tweede compagnie van het flankbataillon zevende afdeling infanterie, overlijdt te 's-Hertogenbosch op 19 februari 1837. Hij is geboren te Hoogeveen (Drenthe). En de milicien Steven Overdijk, overleden te 's-Hertogenbosch op 22 juni 1838, komt uit Hattem (Gelderland).

Zoals gezegd wonen de oudste leden van de Oirschotse familie te Straten, *ter Ameijden*. Nadat zijn vader in 1512 afstand heeft gedaan van alle erfgoederen ten behoeve van de weduwe van zijn

vermoorde broer Happo vestigt Laureijs Dirck Wreijssen zich in de hertgang Hedel (waar ook zijn schoonfamilie woont). Ruim twee eeuwen later, in 1750, wonen op Hedel vijf landbouwers met de achternaam Van Overdijk, die gezamenlijk vijf boerderijen met 25 percelen landbouwgrond van in totaal 12,5 hectare runnen.⁸

De Oirschotse genealogie vangt aan met:

I. HAPPO (HAPPEN) REIJNERS bezit een huis met hof *met enen streepken daaraan gelegen* in de hertgang van der Ameijden. Hij is overleden voor 1442. Zijn kinderen zijn:⁹

1. Rutger Happen. Zijn dochters zijn: Rutger, trouwt Jan Beeckmans, en Coenegont. Jan Beeckmans en Coenegont Rugters transporteren op 5 juli 1473 twee gedeelten van vijf gedeelten van een stuk land, geheten *den Groetenhof* tot Erdbrugge aan Peter Biekers Henricsoen.¹⁰

2. Henrick Happen is vader van:

A. IJken dochter Henrick Happen. Zij heeft bij heer Jan van Geldrop, *canonic sente Peters te Oerschot*, twee natuurlijke kinderen, Elisabeth en Mechteld. Heer Jacop die Brouwer transporteert op 8 april 1465 een stuk beemd, geheten *dat Rot* te Hedel aan heer Henric Beelaerts, ten behoeve van IJken en haar dochters.¹¹

3. Jan Happen Happen Reijners, transporteert op 11 februari 1466 aan Gheerard Mathijs Huijskens twee lopen rogge uit een stuk beemd, geheten *de Dorenbeemd* te Erdbrugge, *welke Gerard Jan geldende is*.¹²

Jan trouwt waarschijnlijk met Elisabeth, de weduwe van Jan Jans van de Heijden. Jan gelooft op 21 januari 1471 een erfgeld uit een huis te Eerdbrugge aan Marie en Aleijt, kinderen van Jan Jans van de Heijden, onder voorwaarde dat Marie en Aleijt *niet heffen of boeren en sellen van de pacht voorschreven dan na de doot van Jan Happen en Lijsbeth, honnen moeder*.¹³

4. Dirck Happen, volgt onder II.

5. Goijaerd Happen.

II. DIRC HAPPEN, overleden voor 1500, trouwt met Aleijt Joerden Smeeds.¹⁴ Kinderen uit dit huwelijk zijn:

1. Laureijs Dirck Happen, volgt onder III-a.

2. Margriet Dirck Happen.

3. Heijlwich Dirck Happen trouwt Henrick Jan van Cuijk.

4. Katrijn Dirck Happen trouwt Peter Henrick Weijten.

5. Aleijt Dirck Happen.

6. Joerden Dirck Happen, volgt onder III-b.

III-a. LAUREIJS (WREIJS) DIRCK HAPPEN, overleden voor 1511, trouwt met Jutta Arnt van de After. Hij transporteert op 7 maart 1500 alle erfgoederen en versterf van zijn vader en moeder aan Dirck Sijmon Willems voor een erfgeld van een Rijnsgulden nit een stuk land ter Ameijden. Datzelfde doen Henrick Jans van Cuijk,

8. SREO, OAA Oirschot 6797.

9. SREO, Oirschot R 124B, f 245.

10. SREO, Oirschot R 123, f 380.

11. SREO, Oirschot R 122A, f 12.

12. SREO, Oirschot R 122A, f 5.

13. SREO, Oirschot R 123, f 150.

14. SREO, Oirschot R 126B, f 177.

Peter Henrick Weijten en Aleijt Dirck Happen ten behoeve van Joerden Dirck Happen.¹⁵

Laureijs bezit een huis en hof en landerijen te Aarle, alsmede een deel van de *Varrenbeemd* te Liempde. Hij transporteert met zijn broer Joerden op 3 april 1500 een stuk land *dat Hagelaer* te Aarle aan Luppert Henricks van de Schoot.¹⁶

De kinderen verdelen op Sint-Odulphusdag (12 juni) 1511 de nalatenschap van hun ouders.¹⁷ Het zijn:

1. Haplo Laureijs Happensoen trouwt met Berta, dochter van Gerit Mercks. Zij zijn ten minste ouders van de hiernavolgende zoon.

Haplo overlijdt in 1511 aan zijn verwondingen na een gevecht met Joest Peter Geerlijck Maerscalks. Op 24 juli 1511 verklaart Haplo voor schepenen Aelbrecht van de Mairslair en Goijaert van Tulden, dat hij Joest Peter Geerlijck aansprakelijk houdt voor zijn verwondingen. Haplo is overleden voor 14 november 1511, als de familieleden van het slachtoffer met die van de dader een zoenaccoord sluiten. Behalve 36 zoengulden betalen moet Joest ook een bedevaart maken naar de Sint Pieter in Rome.¹⁸

A. Laureijs Happen trouwt met Beatrix Geraert Merx. Hun dochter Catharina Vreijts Happen trouwt met Peeter Janse van den Bosch.¹⁹

2. Dirck Wreijts Happen, volgt onder IV-a.
3. Aleijt Wreijts Happen trouwt met Andries van de Laeck, zoon van Peter Rutgers van de Laeck bij Mechtelt Geerit Cuypers. Andries koopt op 5 september 1526 een huis en hof te Verrenbest van Anthonis Corsten Gielis.²⁰ Hij hertrouwt als weduwnaar met Margriette Dirck Hermans, die *sieck te bedde liggende* testeert voor de schepenen op 13 april 1549.²¹ Zij is overleden als Andries' weduwe op 10 december 1551 zijn testament maakt.²² Hij heeft drie wettige kinderen: Anthonisse, Rutger en Juetken, *bij sijne leste huisvrouw geprocureert*.
4. Marike Laureijs Happen trouwt Lodewijk Henrick Lambrechts. Hun kinderen zijn Henrick, Jan en Jutken, huisvrouw van Henrick Claeus van Beeck. Zij delen op 4 december 1536 de erfenis van hun ouders.²³
5. Arnt Laureijs Happen is in 1512 momboor over de onmondige kinderen van zijn vermoorde broer Haplo.
6. Lisbeth Wreijts Happen trouwt Dirck Jan Houbraken, zoon van Jan en Elisabeth van de Staecker. Uit dit huwelijk zijn elf kinderen bekend.²⁴

IV-a. DIRCK WREIJTS HAPPEN trouwt met Jenneke, dochter van Jan Scoenekers bij Magdalena Dielis Wervers.²⁵ Hij is uit naam van zijn vrouw mede-erfgename van Heijlke Jan Diricx *die men heijlt Heijlke Jan Mols*.²⁶ Dirck Laureijs Happen transporteert op 28 februari 1512 alle erfgoederen van zijn ouders te Oirschot en

15. SREO, Oirschot R 126B, f 313.

16. SREO, Oirschot R 126B, f 339.

17. SREO, Oirschot R 128, f 482.

18. SREO, Oirschot R 128, f 496.
J. Lijten, „Oirschotse zoenaccorden”, *Campinia*, XIII (1983) 49.

19. SREO, Oirschot R 139A, f 97^v.

20. SREO, Oirschot R 130A, f 148.

21. SREO, Oirschot R 136A, f 109.

22. SREO, Oirschot R 137A, f 157.

23. SREO, Oirschot R 123B, f 230.

24. M.W.J. Houbraken, *Genealogie Houbraken 1320-1995* (Eindhoven, 1995) 6.

25. SREO, Oirschot R 129A, f 57.

26. SREO, Oirschot R 138A, f 87.

Liempde aan zijn schoonzus Berta ter tocht en haar kinderen tot erfelijkheid, in ruil voor 38½ gulden.²⁷

Kinderen uit dit huwelijk zijn:

1. Laureijs Dirck Vreijssen, volgt onder V-a.
2. Dielis Dirck Laureijs, heeft kinderen.
3. Happo (Herbert) Dirck Lauwereijssoen, volgt onder V-b.
4. Marike Dirck Laureijs trouwt met Jan van Nunen.
5. Fycken Dirck Laureijs.
6. Willem Dirck Laureijs.

Aert en Willem, gebroeders, zonen van Laureijs Dirckx, voor zichzelf en voor de kinderen van Gielis Dirck Laureijssen en de kinderen van Marije Dirck voornoemd verwekt bij Jannen van Nunen en voor de kinderen van Fijcken Dirck Laureijssen transporteren op 22 november 1596 samen met de overige erfgenamen van Arike dochter van Herbert (Happo) Dirck Laureijs en Adriana Aert Sgraats een beemd en heiveld geheten *de Eckendonck* in de Notel aan Ghijsbrecht Niclaes Vlemminx.²⁸

V-a. LAUREIJS DIRCK WREIJSSSEN trouwt met Elisabeth, dochter van Arnt Stijnen en Willemke Henrick van Ostade.²⁹ Met zijn zwager en schoonzussen transporteert hij op 24 mei 1542 hun gehele deel en erfrecht in een huis te Hedel aan Henrick Ardt Stijnen.³⁰

Aert en Willems, gebroeders, kinderen van wijlen Laureijs Dirck verwekt bij Elisabeth Willem (moet zijn: Art) Stijnen delen op 12 juli 1583 de nalatenschap van hun ouders.³¹ Willem erft een huis onder Hedel.

1. Willem Laureijs Diercx, volgt onder VI-a.
2. Aert Laureijs Dirckx, volgt onder VI-b.

VI-a. WILLEM LAUREIJS DIERCX treedt in 1605 met Pauwels Jansen van den Dijck op als momboor over de kinderen van Hap Philips Gerits.³² Hij draagt op 3 februari 1626 de tocht en het gehele hem competierende versterf in de erfelijke goederen van zijn huisvrouw over aan zijn kinderen, die deze vervolgens delen.³³

Hij trouwt met Henrixke Mathijs Oerlemans, die als de moeder van Dirck Willem Laureijssen wordt begraven te Oirschot op 14 oktober 1628. Zij en Willem zijn de ouders van:

1. Mathijs Willem Laureijssen van Overdijck, volgt onder VII-a.
2. Dyrck Willem Laureijssen, volgt onder VII-b.
3. Mariken Willem Laureijssen trouwt voor de pastoor te Oirschot op 27 juni 1599 met Arien Goort Looijs
4. Lijske Willem Laureijssen trouwt in 1604 met Joorden Peter Joordens. Zij wordt te Oirschot begraven op 24 december 1652.

VII-a. MATTHIJS WILLEM LAUREIJSSSEN VAN OVERDIJCK, geboren circa 1575, trouwt te Oirschot op 20 januari 1602 met Grietken Jans Hanricx van Gestel. Zij wonen te Hedel. Matthijs is linnenwever: op 29 juni 1655 legt hij, 80 jaar oud, voor notaris Johan van Oeckel een verklaring af over verrichte arbeid.³⁴ Hij is

27. SREO, Oirschot R 128, f 528.

28. SREO, Oirschot R 144C, f 432, C.E.M. Boink-van Nunen, „Van Nunen”, *De Brabantse Leeuw*, XLIV (1995) 238.

29. SREO, Oirschot R 135B, f 210.

30. SREO, Oirschot R 134D, f 140.

31. SREO, Oirschot R 142C, f 122.

32. SREO, Oirschot R 146A, f 5^v.

33. SREO, Oirschot R 151, f 38.

34. SREO, Oirschot N 5131, f 17.

kennelijk een welgesteld ingezetene van Oirschot; er zijn nogal wat schuldbekentenissen met Mathijs in de rol van crediteur.

Op 19 september 1663 maakt Mathijs, circa 88 jaar oud, *dije welke vermits sijnen hooge ouderdom sieckelijck naer de lichame in eenen stoel sittende* een codicil voor notaris Johan van Oeckel, waarin hij legateert aan Jan Peter Blanckaerts *sijne nichte*³⁵ *man* en aan Jenneke dochter Claes Adriaen Verhoeven, een andere kleindochter, *voor de trouwe diensten (...) altijd aen hem bewesen*.³⁶ Kort daarna overlijdt Mathijs; hij wordt begraven te Oirschot op 2 december 1663. Margriet Tijsen van Overdijck was begraven te Oirschot op 9 maart 1648.

Kinderen uit dit huwelijk zijn:³⁷

1. Henrick Mathijssen van Overdijck, volgt onder VIII-a.
2. Jan Mathijssen van Overdijck, volgt onder VIII-b.
3. Lijsken Mathijs Willems van Overdijck trouwt met Nicolaes Ariens Verhoeven. Zij krijgen vier kinderen. Elisabeth Mathias van Overdijck wordt hegraven op 9 mei 1657. Jan Mathijssen van Overdijck en Gerit Mathijssen van Haren treden op 22 januari 1658 op als momboors over haar onmondige kinderen.³⁸ Zij verhuren een stede te Hedel aan Jan Peter Blanckaerts.
4. Meriken Mathijssen van Overdijck trouwt voor de pastoor te Oirschot op 25 februari 1634 met Adriaen Mathijssen van den Dijck. Zij wonen op de Kerkhof. Zij testeren voor notaris Johan van Oeckel op 25 juli 1658.³⁹ Adriaan wordt als Adriaen Thijssen VAN OVERDIJCK begraven te Oirschot op 16 september 1662. Meriken treedt, geassisteerd door haar zoon Jasper, op 28 december 1663 op als weduwe bij de cessie van een schuldvordering.⁴⁰ Zij wordt begraven te Oirschot 15 maart 1667. Haar kinderen Elisabeth, Margaretha en Mathijs delen op 21 april 1667 de nalatenschap van hun ouders.⁴¹
5. Catharina Mathias van Overdijck trouwt op 28 mei 1644 met Theodorus Guielmus van de Venne. Zij overlijdt tijdens een bevalling en wordt te Oirschot begraven op 2 december 1655.
6. Adriaan Mathijse van Overdijck wordt begraven te Oirschot op 15 maart 1667.

VIII-a. HENRICK MATHIJSSSEN VAN OVERDIJCK trouwt te Oirschot op 4 februari 1624 met Ida Geraerts van Bilsen, dochter van Gerard Willems en Truiken Corstiaans van der Rijt. Uit dit huwelijk:

1. Geertruij Hendrick Mathijssen van Overdijck, gedoopt te Oirschot 9 oktober 1636, trouwt aldaar op 4 januari 1660 met Godefridus Joannes Jacobus Kemps, gedoopt te Oirschot op 25 maart 1636, zoon van Joannes Jacobus Kemps en Heilwigis Joannes.⁴² Zij wonen op de Notel. Geertruij wordt als weduwe begraven te Oirschot op 7 april 1713. Hun kinderen en kleinkinderen delen op 12 juli 1713 de nalatenschap.⁴³ Zij verdeelen drie huizen: Anthony Goort Kemps erft het *groot hujs*,

35. Kleindochter.

36. SREO, Oirschot N 5139, f 93.

37. Zoons van Mathijs Willem Laureijs worden begraven te Oirschot op 26 maart 1628 en 28 januari 1639.

38. SREO, Oirschot N 5114, f 19.

39. SREO, Oirschot N 5134, f 60.

40. SREO, Oirschot N 5139, nr. 129.

41. SREO, Oirschot R 5120, f 30.

42. Voor hun nageslacht zie N. van Cuyck, „Twaalf Oirschotse geslachten Kemps“, 1610–1964, *Campinia*, V (1975) 77.

43. SREO, Oirschot R 239, f 230^v.

- Hendrik Goort Kemps het *middelste hujs* en Adriaen Goort Kemps het *cleijn huijske*, alles gelegen in de Notel.
2. Margaretha, gedoopt te Oirschot 10 december 1638, tweeling met de volgende.
 3. Maria, gedoopt te Oirschot 11 december 1638.
 4. Jasper Henricks van Overdijck, volgt onder IX-a.
 5. Ida, gedoopt te Oirschot 12 maart 1643.
 6. Willem Henricks van Overdijck, volgt onder IX-b.
 7. Anthony Henricks van Overdijck, volgt onder IX-c.
 8. Grietje Hendrick Tijssen van Overdijck, gedoopt te Oirschot 10 december 1651. Grietje Hendrick Thijssen van Overdijck uit Hedel trouwt op 20 januari 1675 te Oirschot met Joorden Peters van Beers, gedoopt aldaar op 19 augustus 1654, zoon van Petrus Joannis van Beers en Emberta Jordani Verhoeven. Uit dit huwelijk zijn tien kinderen geboren.⁴⁴

*Henrick woont met zijn gezin op Hedel. Hij wordt begraven te Oirschot op 26 mei 1661. Ida weduwe Henrick Mathijssen van Overdijck, geassisteerd door haar zoon Antony, transporteert op 24 juni 1686 een stuk hooiland onder Spoordonk aan Michiel Peters van Achel. Het perceel was geëvinceert van de kinderen van Ariaen Ruth Weijnselers.*⁴⁵

IX-a. JASPER HENRICKS VAN OVERDIJCK, gedoopt te Oirschot 14 oktober 1640 trouwt voor de dominee te Oirschot op 8 juni 1664 met Elisabeth Walterus van de Schoot. Zij wonen op Audenhoven. Jasper Henrick van Overdijck wordt begraven te Oirschot op 6 november 1680. Zijn weduwe betaalt in 1701 belasting voor drie koeien en een paard.⁴⁶ In de hoofdgeldlijst van 1706 komt zij voor met *Hendrik en Wouter, soone, Maria de meijt*.⁴⁷ Lijske Jaspers wordt begraven te Oirschot op 11 mei 1714.

De kinderen uit dit huwelijk zijn:

1. Anneke Jasper van Overdijck, Joanna gedoopt te Oirschot op 8 mei 1666, trouwt aldaar op 24 januari 1706 met Jan Willem Hoppenbrouwers, gedoopt te Oirschot op 25 april 1666, zoon van Willem Gijsberts Hoppenbrouwers en Hedwigis Joannis Emkens. Hun huwelijk blijft kinderloos. Jenneke wordt begraven te Oirschot op 14 juni 1723. Jan wordt daar begraven op 28 november 1737. De erfgenamen van Jan, Frans en Gijsbert Hoppenbrouwers delen in maart 1738 de nalatenschap.⁴⁸
2. Hendrik Jasper van Overdijck, volgt onder X-a op pagina 109.
3. Wouter Jasper van Overdijck, volgt onder X-b.
4. Adriaen Jaspers van Overdijck trouwt met Cathelijn Thijs van Berendoncq, wonende in de baronie van Boxtel, en krijgt op 19 juli 1701 van de schepenen een borgbrief.⁴⁹

X-a. HENDRIK JASPER VAN OVERDIJCK, gedoopt te Oirschot 11 november 1668 trouwt aldaar op 1 februari 1711 met Cathelijn

44. H.K. Clement en C.A.A. van Beers, „Genealogie van Beers (Oirschot)”, *Genealogisch Tijdschrift voor Oost-Brabant*, I (1986) 167.

45. SREO, Oirschot R 222, f 195.

46. SREO, OAA Oirschot 6779.

47. SREO, OAA Oirschot 6783.

48. SREO, Oirschot R 268, f 334.

49. SREO, Oirschot R 228, f 263.

Hendrik Blanckers, gedoopt te Oirschot op 14 augustus 1670, dochter van Henricus Petri Blanckers en van Maria Jans van Hal. Hendrik Jaspers van Overdijk bezit een boerderij op Hedel nummer 6, waar hij woont met zijn vrouw en (na 1742) met het gezin van zijn zoon. In het verpondingsboek van Hedel komt het huis voor als het *huijs en aenstede ent steeken aent heuveltje in 3 parce len*. De verponding bedraagt 8 gulden 10 stuivers 6 penningen.⁵⁰ Het is een druk boerenbedrijf: twintig lopen *bezayd* land, zo'n vier koeien en varkens.⁵¹ Hij betaalt elk jaar een gulden belasting voor geconsumeerd bier.

Zijn vrouw wordt begraven te Oirschot op 7 juni 1746. Hendrik overlijdt tussen oktober 1758 en september 1759.⁵² Hun zoon is:

1. Jasper Hendrik van Overdijk, volgt onder XI-a.

XI-a. JASPER HENDRIK VAN OVERDIJCK, gedoopt te Oirschot 17 november 1711 trouwt aldaar op 28 januari 1742 met Jenneke Ariaen van Overbeecq, gedoopt te Oirschot op 1 oktober 1713, dochter van Adrianus Matheus van Overbeecq en Maria Theodorus Huijskens.

Jasper woont met zijn gezin op de boerderij van zijn vader te Hedel nummer 6. Na de dood van zijn vader zet hij het bedrijf succesvol voort. Tussen 1765 en 1771 betaalt hij zelfs belasting voor 32 lopen (circa 5 hectare) bezaaid land.⁵³

Jasper en Jenneke testen op 7 oktober 1765. Tot voogden over hun minderjarige kinderen benoemen zij Adriaan Wouters van Overdijk en Mathijs Adriaans van Overbeecq.⁵⁴ Jasper is overleden omstreeks 1773. Zijn weduwe wordt in 1794 genoemd als eigenaresse van het huis te Hedel nummer 6, *bewoont hij deselve*.⁵⁵ De verponding voor dit huis bedraagt 1 gulden 10 stuivers en 12 penningen.⁵⁶ Ze bezit ook nog een huis op nummer 24, bewoond door haar schoonzoon Claas Otters.

Zij is overleden voor 29 december 1795, als haar kinderen de nalatenschap delen.⁵⁷ De kinderen zijn:

1. Maria Jasper van Overdijk, gedoopt te Oirschot 5 december 1742, trouwt aldaar op 17 mei 1772 met Nicolaas Dirck Otters, gedoopt te Oirschot op 16 mei 1784, zoon van Dirk Jan Otters en Hendriena Niclaes Vogels. Het kerkelijke huwelijk wordt gesloten met dispensatie wegens bloedverwantschap in de derde graad. Nicolaas en Marie zijn landbouwers en wonen op het adres Hedel 11. Nicolaas overlijdt te Oirschot op 8 mei 1822. Marie overlijdt te Oirschot op 17 juni 1831.
2. Catharina Jasper Hendrix van Overdijk, gedoopt te Oirschot 13 januari 1744, trouwt aldaar op 13 mei 1770 met Ivo Joseph Mickers, gedoopt te Veldhoven op 30 januari 1738, zoon van Joseph Mickers en van Digna Rijckers. Zij wonen te Oirschot. Op 27 februari 1794 transporteert Ivo met zijn broers en zwager zijn erfdeel aan zijn broer Michiel Mickers te Veldhoven.⁵⁸ Catharina wordt begraven op 30 mei 1805. Ivo Mickers wordt begraven te Oirschot op 30 november 1807.

50. SREO, Verpondingsboek Hedel III, f 7.

51. SREO, OAA Oirschot 6787 v/m 6802.

52. SREO, OAA Oirschot 6805. Het doodboek van Oirschot over de periode 1757-1762 ontbreekt, zoals ook blijkt uit Oirschot R 281, f 132.

53. SREO, OAA Oirschot 6812 v/m 6818.

54. SREO, Oirschot N 5189, no. 19.

55. SREO, Quohier van huijse en woningen 1794.

56. SREO, Verpondingsboek Hedel V, f 21.

57. SREO, Oirschot R 279, f 21^v.

58. SREO, Veldhoven R 31, f 131.

3. Adriaantje Jasper van Overdijk, gedoopt te Oirschot 31 maart 1745, trouwt aldaar op 17 mei 1778 met Francis Dirck Otters, gedoopt te Oirschot op 12 maart 1728, de broer van Nicolaas. Als weduwe hertrouwt zij op 30 mei 1784 te Oirschot met Leendert Jan Corstiaan van de Sande, aldaar gedoopt op 11 maart 1757, zoon van Joannes Christianui van de Sande en van Maria Christiani Oomen.
4. Elisabeth Jasper van Overdijk, gedoopt te Oirschot 16 april 1746, trouwt aldaar op 11 februari 1776 met Jan Hendrik Smits, gedoopt te Oirschot op 9 februari 1749, zoon van Henricus Joannis Smits en Catharina Reijneri van Hout. Voor het kerkelijke huwelijk krijgen zij dispensatie wegens de vierde graad bloedverwantschap. Jan wordt begraven te Oirschot op 21 november 1804. Elisabeth woont te Spoordonk. Op 9 februari 1811 geeft zij notarieel toestemming tot het huwelijk van haar zoon Jasper Smits, wever, oud 29 jaar, met Mechelina Vogels.⁵⁹ Zij overlijdt te Oirschot op 30 december 1829. Haar kinderen en erfgenamen doen op 26 juni 1830 aangifte van de successie.⁶⁰ De nalatenschap bestaat uit een huis onder Spoordonk.
5. Henricus, gedoopt te Oirschot op 23 oktober 1749.
6. Johanna, gedoopt te Oirschot 1 december 1750, aldaar begraven op 24 april 1751.
7. Cornelius Jasper van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 17 maart 1752, trouwt aldaar op 28 oktober 1787 met Helena Jan van de Eijnde, die wordt begraven te Oirschot op 5 oktober 1796. Hij hertrouwt op 3 juni 1798 met Adriaantje Jan van Collenburg. Na het overlijden van zijn tweede vrouw op 19 april 1801 trouwt hij voor de derde maal op 18 mei 1806 met Adriana Cornelis Huijskens. Zij is dertig jaar jonger: Adriana is gedoopt te Oirschot op 2 mei 1782 als dochter van Cornelis Huijskens en Ursula van Overbeeck. Pas uit dit huwelijk krijgt Cornelius kinderen.

In 1790 woont Cornelis (kennelijk als pachter) op het adres Notel 92. Hij betaalt belasting voor 40 lopen (6,5 hectare) bezaaid land en zes hele en drie halve koeien.⁶¹ In 1801 is hij een van de Oirschotse ingezetenen die geld lenen aan de zusters penitenten-recollectinen, die in 1797 van Weert naar Oirschot zijn gevlucht. Van het geld kopen de zusters twee naast elkaar gelegen huizen in de Koestraat, op de plaats waar later het klooster Nazareth zal verrijzen. Volgens een aantekening van moeder Cecilia van Alphen wordt er 200 gulden *afgeleijt* (afgelost) aan Cornelis van Overdijk.⁶²

Vanaf 1804 is Cornelis landbouwer op huize *Aen 't Sleetbosch* in de Aarle Akkers te Straten 60.⁶³ Daar overlijdt hij op 28 mei 1823. Zijn weduwe overleeft hem 48 jaar: zij woont met haar kinderen Jennemarie, Jasper, Helena en Adriana op de boerderij tot aan haar dood op 15 juli 1871. Het huis gaat

59. SREO, Oirschot N 5193, no. 37.

60. RANB, Memories van successie, kantoor Oirschot 14, no. 4.

61. SREO, OAA Oirschot 6828.

62. Domitilla van Delft, *Van Slot-klooster tot actieve congregatie* (Oirschot, 1966) 32.

63. „Huizen en hun bewoners te Oirschot van de zeventiende tot de twintigste eeuw”, *Campinia*, II (1972) 179.

over op Jasper, Helena en Adriana.

De kinderen zijn:

- A. Joanna Maria van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 30 maart 1807, overleden aldaar op 29 december 1830.
 - B. Cornelia van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 14 november 1808, trouwt aldaar op 12 juni 1836 met Peter Essens, geboren te Best op 17 februari 1801, zoon van Josephus Petri Essens en Joanna Maria Joannis Merks. Zij wonen te Best, waar Peter overlijdt op 27 oktober 1871. Cornelia van Overdijk, inwonende bij haar zoon Adriaan Essens, overlijdt te Best op 8 april 1889.
 - C. Jaspas van Overdijk, gedoopt te Oirschot 31 maart 1810. Hij wordt vrijgesteld van militaire dienst als *onontbeerlijken zoon eener weduwe*.⁶⁴ Jasper bewoont samen met zijn zusters Helena en Adriana het ouderlijke huis op Straten onder Oirschot. Op 22 april 1873 maken zij alle drie een testament op de langstlevende.⁶⁵ Jasper overlijdt te Oirschot op 9 februari 1894.
 - D. Johanna van Overdijk, geboren te Oirschot 9 april 1812, trouwt aldaar op 4 juni 1838 met Peter van Kronenburg, geboren te Oirschot op 21 september 1811, zoon van Thomas van Kronenburg en Gertrude de Kroon. Zij hebben vijf kinderen. Peter overlijdt te Oirschot op 2 juni 1878. Johanna overlijdt aldaar op 17 juli 1886.
 - E. Helena van Overdijk, geboren te Oirschot op 15 april 1817, aldaar overleden op 29 september 1879.
 - F. Adriana van Overdijk, geboren te Oirschot op 8 maart 1821, aldaar overleden op 19 juli 1873. Haar broer Jasper en zuster Helena zijn haar erfgenamen.⁶⁶
8. Henricus, gedoopt te Oirschot op 11 juli 1753, aldaar begraven op 2 augustus 1753.
9. Walterus Jasper van Overdijk, gedoopt te Oirschot 12 juli 1755 trouwt voor schepenen van Oirschot op 14 februari 1784 met Jennemarie Goijaert Beeckmans, gedoopt te Oirschot 20 november 1760, dochter van Goijaert en Cornelia van Overdijk.

Wouter is landbouwer op Hedel nummer 38. In de eerste jaren van de negentiende eeuw betaalt hij belasting voor 25 lopen bezaaid land en $3\frac{1}{2}$ koe.⁶⁷ Zijn vrouw overlijdt te Oirschot op 20 juni 1818. Wouter blijft achter op de boerderij met zijn ongehuwde kinderen Jasper, Cornelia, Piernella en Helena.

Hij is armmeester⁶⁸ en rentenier te Oirschot⁶⁹ en rond 1820 ook enige tijd gemeenteraadslid. In 1829 treedt hij op als executeur-testamentair van de nalatenschap van Maria Anthonette Carolina Brouwer, weduwe van Leonardus van Roij.⁷⁰ Hij overlijdt te Oirschot op 18 januari 1845. De kinderen delen op 20 februari 1846 de nalatenschap. Jasper, Cornelia en

64. SREO, Gemeentelijk archief Oirschot 1613.

65. SREO, Oirschot N 2023, no. 2, 66, 67, 68.

66. RANB, Memories van successie, kantoor Oirschot 57, no. 104.

67. SREO, OAA Oirschot 6829 t/m 6836.

68. SREO, Oirschot N 5223, no. 1121.

69. SREO, Oirschot N 5223, no. 1072.

70. SREO, Oirschot N 5225, no. 35.

Petronella erven gezamenlijk het huis met toebehoren, kadastraal B no. 766.⁷¹

Uit dit huwelijk:

- A. Jasper van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 4 juni 1785. *Hij erft het ouderlijke huis met zijn zusters Petronella en Cornelia.* Op 23 oktober 1849 maken zij alledrie een testament op de langstlevende.⁷² Jasper is ongehuwd overleden te Oirschot op 23 oktober 1857.
- B. Cornelia van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 29 maart 1787, aldaar overleden op 1 december 1859.
- C. Joanna van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 12 februari 1789, trouwt aldaar op 16 februari 1816 met Adriaan van de Kerkhof, gedoopt te Diessen op 1 november 1771, zoon van Andreas van de Kerkhof en Barbara van Kuijk. Hij is overleden te Oirschot op 15 augustus 1837. Zij zijn bouwlieden op Hedel. Johanna maakt op 4 januari 1860 haar testament. Zij legateert aan haar neef Wouter van Overdijk, de zoon van haar broer Hendrik.⁷³ Johanna overlijdt te Oirschot op 21 september 1873.
- D. Govarda van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 23 juni 1791, trouwt aldaar op 28 april 1822 met Jacobus van Overbeek, gedoopt te Oirschot op 26 januari 1787, zoon van Jacobus van Overbeek en Hendrina Snellaers. Ook zij wonen op Hedel. Uit dit huwelijk stammen acht kinderen, onder wie Hendrik van Overbeek, wethouder te Oirschot. Jacobus overlijdt aldaar op 21 december 1860. In 1867 delen de kinderen Van Overbeek mee in de goederen van hun tante Clara van Overbeek.⁷⁴ Goverdina overlijdt te Oirschot op 25 augustus 1867.
- E. Hendricus van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 23 januari 1793, bouwman. Hij wordt in 1815 afgekeurd voor militaire dienst omdat hij *zeft te hebben zeer hoofd en bloed spuwen*.⁷⁵ Hij trouwt te Oirschot op 23 april 1826 met Maria van den Heuvel, aldaar gedoopt op 22 augustus 1803, dochter van Hendrik van den Heuvel en Adriana van Gerwen. Zij hebben een boerderij op Straten. Op 3 augustus 1847 koopt Hendrik van Overdijk Walterszoon, bouwman te Oirschot, een huis en twaalf percelen bouw- en weiland, afkomstig uit de nalatenschap van Lambert Huijskens, in massa voor f 4.050.⁷⁶ Op 30 juli 1861 is Hendrik onder volgnummer 17 een van de kiezers voor twee leden van de gemeenteraad van Oirschot.⁷⁷ Hij betaalt in 1861 meer dan f 27 belastingen, zodat hij ook beschikt over het kiesrecht van de Tweede Kamer en de Provinciale Staten.⁷⁸

Hij overlijdt te Oirschot op 10 mei 1866. Maria overleeft hem tot 2 februari 1871. Van hun kinderen wonen er zes ongehuwd samen: Gerardus, Johannes, Hendrik, Wal-

71. SREO, Oirschot N 2009, no. 2038.

72. SREO, Oirschot N 2011, nrs. 2568, 2569, 2570.

73. SREO, Oirschot N 2017, no. 549.

74. SREO, Oirschot N 2020, no. 2390.

75. SREO, Gemeentelijk archief Oirschot 1613.

76. SREO, Oirschot N 2010, no. 2273.

77. SREO, Gemeentelijk archief Oirschot 1091.

78. SREO, Gemeentelijk archief Oirschot 1097. De grens van de census ligt bij f 20.

terus, Cornelis en Adriana. Zij maken in augustus 1872 alle zes een testament, waarin zij bepalen dat zij elkaar tot erfgenamen benoemen onder de bepaling dat *bij vooroverlijden en bij het aangaan van een huwelijk van een of meer hunner alsdan de overblijvenden en ongehuwden alleen* zullen erven.⁷⁹ De laatste van hen, Cornelis van Overdijk, overlijdt op 88-jarige leeftijd te Oirschot op 12 mei 1931.

F. Petronella van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 1 november 1796. Piernella van Overdijk overlijdt, 86 jaar oud, aldaar op 2 april 1883. Haar erfgenamen verdelen op 14 september 1883 de nalatenschap.⁸⁰ Dat zijn haar neven en nichten: de kinderen Van Overdijk-van den Heuvel, de kinderen Van de Kerkhof-van Overdijk, de kinderen Van Overbeek-van Overdijk en de kinderen Van Woensel-van Overdijk. De nalatenschap bedraagt aan baten f8245,74 (waaronder een bouwhoeve van 9 hectare in sectie B) en aan lasten f1382,09, zodat een saldo resteert van f6863,05.⁸¹

G. Helena van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 8 januari 1799, spinster, aldaar overleden op 9 juli 1821.

H. Adriana van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 15 januari 1801, trouwt aldaar op 18 mei 1828 met Francis van Woensel, gedoopt te Oirschot op 29 mei 1800, zoon van Joseph van Woensel en Martina den Ouden. Zij wonen op de Kerkhof, mogelijk in het huis *In de Haegh* aan de Fluterd 1, dat Francis heeft geërfd van zijn ouders.⁸² Francis overlijdt te Oirschot op 9 maart 1869. Adriana overlijdt aldaar op 27 december 1877. Haar goederen worden in mei 1878 verdeeld.⁸³

10. Johanna Jasper van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 7 juli 1757, trouwt aldaar op 28 mei 1792 met Andries Jan van de Eijnden, gedoopt te Oirschot op 5 februari 1765, zoon van Jan van den Eijnden en Johanna Rooskens. Zij zijn landbouwers op het adres Hedel 33. Johanna overlijdt te Oirschot op 22 januari 1834. Andries overlijdt daar op 20 januari 1840.

11. Hendrik Jaspas van Overdijk, gedoopt te Oirschot 1 december 1759, trouwt aldaar op 8 mei 1796 met Johanna Willem Smits. Zij overlijdt kinderloos te Oirschot op 30 oktober 1800. Hendrik hertrouwt daar op 16 februari 1806 met (Anna) Maria Henricus van Straten, gedoopt te Oirschot op 10 september 1781, dochter van Henricus Cornelius van Straten en Helena Joannes van de Nieuwenhuijsen.

Tot aan zijn eerste huwelijk in 1796 woont Hendrik op de boerderij van zijn ouders. Hij verwerft zijn eigen boerenbedrijf op Hedel nummer 26 (later 23) van Peter Thielemans. Tot 1805 betaalt hij belasting voor 14 lopen bezaaid land en drie koeien.⁸⁴

79. SREO, Oirschot N 2022, nrs. 111, 117, 118, 119, 120, 121.

80. SREO, Oirschot N 2028, no. 95.

81. RANB, *Memories van successie*, kantoor Oirschot 67, no. 69.

82. H. Mijland, „Het klein huis In de Haegh ofwel Fluterd 1 te Oirschot”, *Campinia*, XXVII (1997) 32.

83. SREO, Oirschot N 2025.

84. SREO, OAA Oirschot 2829 t/m 2836.

Hendrik overlijdt te Oirschot op 20 oktober 1835. Maria overlijdt aldaar op 24 februari 1859. Hendrik, Caspar, Helena, Adriaan, Elisabeth, Johanna Maria, echtgenote van Gerard van de Schoot, en Cornelia, echtgenote van Jan van der Heijden, delen op 11 juli 1862 de onroerende goederen, aangekomen van hun ouders.⁸⁵

- A. Helena, gedoopt te Oirschot op 4 april 1807, wordt (op de leeftijd van vier dagen) begraven op 8 april 1807. Zij is tweeling met de volgende.
- B. Joanna Maria van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 4 april 1807, trouwt aldaar op 20 februari 1848 met Gerardus van de Schoot, gedoopt te Oirschot op 10 oktober 1798, zoon van Joannes Petrus van de Schoot en Anna Joannes van den Ende. Gerard is weduwnaar van Wilhelmina van de Biggelaar. Zij zijn landbouwers op Hedel. Gerard overlijdt te Oirschot op 20 januari 1869. Anna Maria overlijdt op 27 juni 1883 aldaar.
- C. Henricus van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 12 oktober 1808, is bij de inschrijving voor de nationale militia 1,692 meter lang met blauwe ogen en blond haar.⁸⁶ Hij bewoont het ouderlijke huis samen met zijn broers Caspar, Cornelis en Adriaan en zijn zusters Elisabeth en Helena. Alle samenwonende broers en zusters maken in oktober 1862 voor notaris De Jong hun testament op de langstlevende van hen.⁸⁷ Hendrik is overleden te Oirschot 30 januari 1874.
- D. Caspar van Overdijk, gedoopt te Oirschot 2 augustus 1810, overlijdt aldaar op 28 mei 1881.
- E. Cornelis van Overdijk, geboren te Oirschot 30 juli 1814, klompenmaker. Hij wordt in de lichting 1833 ingeschreven voor de nationale militia. Cornelis heeft blond haar en blauwe ogen en wordt vanwege zijn lengte (1,46 meter) vrijgesteld *als onder de maat*.⁸⁸ Hij is overleden te Oirschot op 26 juli 1850.
- F. Adriaan van Overdijk, geboren te Oirschot 21 januari 1817, landbouwer. Zijn signalement luidt bij zijn inlijving in de nationale militia, lichting 1836:⁸⁹

*aangezicht: lang
 voorhoofd: plat
 oogen: blaauw
 neus: klein
 mond: idem
 kin: rond
 haar: blond
 wenkbrauwen: idem
 merkbare teekenen: geen.*

Zijn lengte is 1 el, 6 palmen, 3 duimen. Adriaan voldoet aan zijn dienstplicht door het in zijn plaats stellen

85. SREO, Oirschot N 2017, no. 893.

86. SREO, Gemeentelijk archief Oirschot 1613.

87. SREO, Oirschot N 2017, nrs. 930, 931, 932, 933, 934, 935.

88. SREO, Gemeentelijk archief Oirschot 1615.

89. SREO, Gemeentelijk archief Oirschot 1616.

van Jacobus van Bakel, arbeider te Woensel. Hij is overleden te Oirschot 16 augustus 1881. Volgens zijn testament zijn zijn zusters Helena en Elisabeth zijn enige erfgenamen. Het saldo van zijn nalatenschap bedraagt netto f2413,31.⁹⁰

- G. Helena van Overdijk, geboren te Oirschot op 29 juni 1819, aldaar overleden op 2 februari 1883. Haar zuster Elisabeth is haar erfgename. Zij erft een boedel ter waarde van f2705.⁹¹
- H. Elisabeth van Overdijk, geboren te Oirschot op 25 juni 1820, aldaar overleden op 20 februari 1901.
- I. Cornelia van Overdijk, geboren te Oirschot op 14 september 1823, trouwt aldaar op 21 februari 1857 met Johannes van der Heijden, geboren te Haaren op 7 december 1824, zoon van Nicolaas van der Heijden en Johanna van Overdijk. Zij zijn landbouwers op de boerderij naast haar ouderlijke huis. Cornelia testeert voor notaris Conraad van Leenhof op 17 oktober 1869.⁹² Zij legateert het vruchtgebruik van haar goederen aan haar man. Cornelia overlijdt te Oirschot op 28 februari 1870. Haar enige erfgenaam is haar enige kind Maria. Deze erft twee huizen en andere onroerende goederen te Hedel.⁹³

Johannes van der Heijden overlijdt te Oirschot op 26 februari 1897.

Wordt vervolgd

90. RANB, Memories van successie, kantoor Oirschot 65, no. 128.

91. RANB, Memories van successie, kantoor Oirschot 67, no. 28.

92. SREO, Oirschot N 2021, no. 69.

93. RANB, Memories van successie, kantoor Oirschot 54, no. 49.

ARIKEN WACHTELAERS

Familie-aantekeningen van een Bergeykse waardin

L.F.W. ADRIAENSSEN

Op het stadsarchief van Den Bosch worden twee kasboeken bewaard van een herbergier.¹ Daarin worden veel drinkgelagen genoteerd en wordt veel gehaald bier in rekening gebracht. Het laatste doet vermoeden dat er aan de uitspanning ook een brouwerij was verbonden. Hoogstwaarschijnlijk stond de herberg te Bergeyk.

Het was oorlog en talloze partijen soldaten uit Breda, Maastricht, Roermond, Den Bosch en Herentals deden de herberg aan.

De pen werd gevoerd door Ariken Wachtelaers. Schrijven was niet haar grootste kracht, wat blijkt uit talloze spelfouten. Zo schreef zij Evert als Evet, Berbel als Berel, Wijuant als Wijant en Handrick als Handick. Deze namen komen voor op de bladzijde die zij reserveerde voor aantekeningen over haar gezin:

Ariken Wachtelaers trouwde op 19 februari 1628 met Bartelmeus Wijnen en werd de moeder van:

1. Jan Meus Wijnen, geboren op 27 oktober 1629. Peters waren Peter Meus de raedemaker en mr. Evert Wachtelaers, meters Enneken Handrick Bijnen en Berbel Goeijaert Wijnen.
2. Enneken Meus, geboren op 4 april 1631. Peters: Ariaen van Poppel en Berbel Wijn Goeijaerts, meters: Maeijken Jan Wachtelaers en Maeijken Luijkes Wijmans.
3. Wijnant Meus Wijnen, geboren op 4 maart 1634. Peters: Gijsbert Bijnen en Handrick Corstejaens. Meters: Berbel van Vesssem en Maeijken Adams Wachtelaers.
4. Antoen Meus Wijnen, geboren op 3 februari 1636. Peters: Willem van den Heijshuvel en Jan den Melder. Meters: Catelijne Ariaen Wijnen en Margriet Sijmon Hens Verbeeck.
5. Aert Meus Wijnen, geboren in 1638. Peters: Dierck Aert Eijssen van Eersel en Willem Goeijaert Berchmans. Meters: Lijsken Hens Reijnders en Tanneken Adams van Poppel.

De familie Wachtelaers is besproken door J.A.W. Swane in *De Brabantse Leeuw* van 1966.² Hij noemde Ariken (Adriana) een dochter van Isaac Wachtelaers en Margriet Verbeeck te Bergeyk, waar Isaac schepen en president was. Een van haar broers was mr. Evert Wachtelaers³, schout van Bergeyk. Ook Bartelmeus Wijnen en Ariken Wachtelaers woonden te Bergeyk.⁴

1. Gemeentearchief 's-Hertogenbosch. Koopmansarchieven, doos met het opschrift 'Particuliere aantekeningboekjes, ca. 1600-1630'.
2. J.A.W. Swane, „Wachtelaer, voorheen Quackelaers”, *De Brabantse Leeuw*, XV (1966).
3. H. Bots, I. Matthey en M. Meyer, *Noordbrabantse studenten 1550-1750* (Tilburg, 1979) 751, no. 5712.
4. Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 894, 1644.

VERGROESEN EN VAN GROESEN

Loten van één stam

A.M. BOSTERS

Afkortingen

ARAG	Algemeen Rijksarchief 's-Gravenhage
GAB	Gemeentearchief Breda
OAA	Oud-administratief archief
RANB	Rijksarchief in Noord-Brabant
RAWB	Regionaal archief West-Brabant
SAKO	Streekarchivariaat Kring Oosterhout

Zundert is de bakermat van de Vergroesens. Daar is de familie reeds in de vijftiende eeuw bekend. De oudste generaties waren landbouwers van hun stiel. Later kwamen er in hun familie enige molenaars en grutters voor.

De betekenis van de familienaam moet worden gezocht bij 'groes', een bijvorm van gras, meestal gebruikt in de zin van graszode.¹ De benaming groes- en weiland komt te Zundert regelmatig voor. Zo wordt in de rentmeestersrekeningen van de Nassause domeinraad 't *Pleccken Groesen* genoemd. Het betrof een perceeltje grond aan de muur van het kerkhof van Zundert, dat sedert 1602 in erfcijns was uitgegeven. Het toponiem stond, voor zover bekend, niet in relatie tot iemand uit de hier behandelde familie.²

De familie heeft zich uit Zundert naar Wouw begeven en is later ook in andere plaatsen van West-Brabant terechtgekomen. Met name te Bergen op Zoom heeft de familie Vergroesen lange tijd gewoond. De takken Van Groesen vestigden zich met name te Terheijden en Made.

Bij de oudste generaties werd de naam afwisselend geschreven, onder andere als Vergroesen en Van Groesen. Het is opmerkelijk, dat onder deze twee benamingen de familie ook hedentendage nog voortleeft. Een bijzonder gegeven is verder, dat een tak in de familie een dubbele naam heeft gekregen, namelijk De Neeff Vergroesen. Dit is gebeurd op uitdrukkelijk verzoek van een familielid.

Ten tijde van de oudste stamvader zijn nog meer personen met de naam Van (den) Groesen bekend. In de vijftiende eeuw komen in de regio van Breda, Zundert en Minderhout personen met de naam Groesen voor. Verder onderzoek is nodig om een samenhangend verband tussen hen aan te tonen. In de toekomst kan dit hopelijk nog eens duidelijk worden.

Deze genealogie is in elf generaties uitgewerkt.

1. C. Buiks, *Oude familienamen in de Baronie* (Breda, 1994) 309.

2. ARAG, Nassause Domeinraad 8445-8486 (1664-1760).

I. BERTELMEUS VERGROESEN (van den Groesen) is de oudst bekende stamvader. Hij zal rond 1475 geboren zijn. Hij verbleef te Maerbergen, een buurtschap zuid-oostelijk van Wernhout gelegen onder de jurisdictie van Zundert. Verdere gegevens over Bertelmeus Vergroesen of over eventuele meerdere kinderen dan de onder II volgende zoon Jan ontbreken tot nog toe.³

II. JAN BERTELMEUS VAN DEN GROESEN, geboren omstreeks 1505 te Maerbergen, overleed tussen 1569 en 1574. Te Maerbergen had hij zijn goed en landerijen. Zijn bezit wordt regelmatig genoemd bij verkoop en koop van erfpachten. In 1546 verkocht hij aan Jan Pauwels Hersselmans een zester rogge jaarlijkse erfpacht⁴, in 1549 kocht hij van Aert Hüge Janszone een erfpacht van drie viertelen rogge per jaar⁵, aan Cornelis Cornelisse Buersteedssone verkocht hij in 1555 een erfpacht van een zester rogge⁶ en in 1558 verkocht hij een erfpacht van een zester rogge aan Jakop Jan Kerstiaens, schout van Rijsbergen.⁷

Jan Meeus Groesen was een van de personen die in 1561 voor schepenen van de enige van Rijsbergen verschenen als ingezetene van Groot-Zundert in verband met de inzameling van gelden om te komen tot heropricting en restauratie van de in 1561 verbrande kerk van Zundert.⁸

In 1562 verkocht Jan Meussone Vergroesen aan Joost Adriaen Joosten een stuk weide van omtrent twee gemeten, waarvan de 13 lopen rogge erfpacht die de kapel van Nieuwmoer daarop placht te heffen, door Jan was afgekocht.⁹ In hetzelfde jaar verkocht hij aan Gheridt Aert Nout Ruelenszone een stede met huizing, schuur, hoving en erfenis en de daarbij behorende grond van ongeveer 13 lopenzaad te Maerbergen; tevens werd een tweetal weiden en een perceel beemd aldaar verkocht.¹⁰

Op verzoek van het bevoegde gezag legde Jan Meus Vergroesen samen met andere personen in 1563 een verklaring af voor notaris Hendrick Leest in verband met de paalscheiding tussen Zundert, Hoogstraten en Loenhout, die als volgt luidde:¹¹ Jan Barthelmeusse van den Groesen, oud omtrent 60 jaar, wonende op Maerbergen onder Zundert, verklaart onder ede dat hij is geboren en opgegroeid op Maerbergen en zodoende vaak op de vroente was die tussen de twee Poppendonken en de heerlijkheid van Meir ligt en dat hij goed weet dat tussen Poppendonk van Loenhout en Poppendonk van Zundert aan de ene kant, en aan de andere kant het moer van de heren van Hoogstraten en de heerlijkheid van Meir twee putten zijn, vlakbij genoemde Poppendonken. De ene put ligt aan de Tolberg en heet de Koeput. De andere, de Tolput, ligt ook op de Tolberg. Verder verklaart hij door Jan Aert Lodders en Anthonis Nout Gorisz en zijn vader te hebben horen zeggen dat eertijds op dezelfde plaats de graaf van Nassau, jonkheer van Arenberg en de heer van Hoogstraten elkaar hadden getroffen, een koe hebben gegeten en veel bier hebben gedronken, die zij met hun hoeden en bonnetten uit

3. Te Antwerpen werd op 25 januari 1538 Hendrick Bartholomeus van Groesen uit Groot-Zundert ingeburgerd. Hij was molenaar. –Leo Adriaenssen.

4. GAB, Rijsbergen R 741, ongef., 11 mei 1546.

5. GAB, Rijsbergen R 742, ongef., 11 mei 1549.

6. GAB, Rijsbergen R 742, ongef., 19 maart 1555.

7. GAB, Rijsbergen R 743, ongef., 1 februari 1558.

8. H. van der Hoeven, *Bijdrage tot de kennis der geschiedenis van Zundert en Wernhout* (Zundert, 1920) 142.

9. GAB, Rijsbergen R 743, ongef., 26 mei 1562.

10. GAB, Rijsbergen R 743, ongef., 26 mei 1562.

11. ARAG, Nassause Domeinraad, inv. Hingman 1137, ff 29, 30. RAWB, OAA Zundert 8.

het vat schepten, —om nooit meer te vergeten dat op genoemde Koep-put deze drie heren de heerlijkheden hadden gescheiden en afge- paald.

In 1569 werd tussen Jan Bertelmeuszoon Vergroesen en Antho- nis Valiant, deken van de Onze-Lieve-Vrouwekerk te Breda, een proces gevoerd voor de schepenbank aldaar betreffende de verpach- ting van de smalle tienden van Zundert.¹²

Na het overlijden van Jan Vergroesen verschenen voor schepe- nen van Breda Marie Cornelis Berthelsdochter als zijn weduwe met haar zoon Berthelmeus Vergroesen, alsook Aert Jan Aert Andrieszone als voogd en Jacob Simon Romboutszone als toezien- der over Cornelie, Digne en Marie Jan Berthelmeus Vergroesen- dochters, allen mede namens Hendrick Jan Berthelmeus Vergroe- sen, Jans andere zoon. Gezamenlijk verkochten zij aan Joost Cor- nelis Peter Jacobszone de stede met huizing, hof en erfenis met toe- behoren, ongeveer anderhalve bunder groot, en een stuk heideveld te Zundert op Maerbergen.¹³ Voornoemde kinderen van Jan Ver- groesen verkochten in 1577 een zester erfrogge aan Merten Godert Mertenssone.¹⁴

De kinderen van Jan Berthelmeus Vergroesen en Marie Cornelis Berthels waren:

1. Bartholomeus Jan Groesen, volgt onder III.
2. Hendrick Jan Barthelmeus Vergroesen.
3. Cornelis Jan Berthelmeeus Vergroesen.
4. Digna Jan Berthelmeus Vergroesen.
5. Marie Jan Berthelmeus Vergroesen.

III. BARTHOLOMEUS JAN GROESEN, geboren rond 1535, wordt vermeld in het schotboek van Zundert anno 1578 als wonende te Maerbergen.¹⁵ In de schotboeken van 1581, 1582, 1583, 1589 en 1590 wordt hij eveneens vermeld, als Meeus Janssen Groesen.¹⁶ In 1601, ongeveer 76 jaar oud, verklaarde hij, rechterlijk daartoe door de vorster gedaagd, dat hij altijd had geweten, —zolang hij verstand en geheugen had—, en het ook van zijn ouders had horen zeggen, dat de limieten tussen Zundert en Meir scheiden van de paal af die toen stond in Jacob Freeters van Gestels heiveld en vandaar verder naar de Koeput.¹⁷

Catelijne Montens en de erfgenamen van Bartholomeus Jan Meeus van Groesen droegen in 1624 voor schepenen van Rijs- bergen twee jaarlijkse erfrenten van 20 en 3 rijns gulden over aan de stichting van Otto en Willem van Galen ten behoeve van de armen.¹⁸ De kinderen van Meeus Jan Meeus Groesen, van wie de moeder onbekend is, waren:

1. Jan Meeus van Groesen was vader van:
 - A. Adrianus, te Groot-Zundert gedoopt op 6 oktober 1591.
2. Peter Bartholomeus Groesen was gehuwd met Maria Simon Rombouts. Als zijn kinderen zijn bekend:
 - A. Maria, te Groot-Zundert gedoopt op 30 november 1603.
 - B. Cornelius, te Groot-Zundert gedoopt op 2 juli 1604.

12. RANB, Collectie Cuypers van Velthoven 1921.

13. GAB, Rijsbergen R 745, ongef., 30 maart 1574.

14. GAB, Rijsbergen R 745, ongef., 16 april 1577.

15. A.M. Bosters, „Schotboek van Zundert anno 1587”, *Genealo- gisch Tijdschrift voor Midden- en West-Noord-Brabant*, XIV (1990) 165. RAWB, OAA Zundert 310, f 42.

16. RAWB, OAA Zundert 537, 539, 540, 541, 542, 543.

17. ARAG, Nassause Domeinraad, inv. Hingman 1137, f 47.

18. RANB, Collectie Cuypers van Velthoven 1690.

3. Henrick Meus Vergroesen, volgt onder IV.
4. Maria Bartholomeus Jan Vergroesen huwde met Ancem Merten Poppelaers. Op 4 maart 1626 kwam zij als weduwe met haar kinderen tot een verdeling van de erfgoederen.¹⁹

IV. HENRICK MEEUS VERGROESEN (van Groesen) werd rond 1570 geboren. Hij bekende in 1616 de som van 25 carolusgulden schuldig te zijn aan de weduwe van Mathijs Adriaen Anthonissen in verband met van Elisabeth van Elsacker geleend geld, dat hij had beloofd met Sint-Jansmis in de zomer van 1617 terug te betalen met een interest van 31 stuiver, dat alles onder verband van zijn persoon en goederen.²⁰

Hij huwde met Catharina Matthijssen, hij wie bij de volgende kinderen had:

1. Cornelis Henrick Vergroesen, volgt onder V-a.
2. Maria, gedoopt te Groot-Zundert op 9 augustus 1609.
3. Jan Henrick Vergroesen, volgt onder V-b.
4. Adriaen Hendrick Vergroesen, volgt onder V-c.
5. Jacob Hendrick Vergroesen, volgt onder V-d.

V-a. CORNELIS HENDRICK MEEUS VERGROESEN (van Groesen) werd op 2 juli 1604 te Groot-Zundert gedoopt. Bij Petronella Adriaens was hij vader van:

1. Cornelis, gedoopt op 21 september 1632 te Groot-Zundert, stierf op jonge leeftijd.
2. Maria, te Groot-Zundert gedoopt op 29 september 1633.
3. Cornelis Cornelisse Vergroesen, volgt onder VI-a.
4. Elisabetha, gedoopt op 24 augustus 1638 te Groot-Zundert, stierf jong.
5. Elisabetha, gedoopt op 9 februari 1645 te Groot-Zundert.

VI-a. CORNELIS CORNELISSE HENDRICKS VERGROESEN (van Groesen) werd op 2 december 1635 te Groot-Zundert gedoopt. Zijn eerste huwelijk sloot hij op 15 mei 1661 te Klein-Zundert met Clara Dirck Theunissen van Kastel. Hij hertrouwde op 26 januari 1686 te Zundert met Mayken Jans Schrauwen, weduwe van Cornelis Kerstens de Bruijn. Uit het eerste huwelijk werden geboren:

1. Peeter Cornelisse Vergroesen, geboren omstreeks 1663. In 1716 richtte hij zich tot het bestuur van het gasthuis van Margriet van de Laer te Zundert met het verzoek om te worden opgenomen. Hij lichtte zijn verzoek als volgt toe:²¹ geboren in de parochie van Groot-Zundert in de Veldstraat heb ik in de afgelopen oorlog alles verloren wat ik bezat; daarop volgden zware en langdurige ziekbedden. Ik en mijn vrouw zaliger zijn door de hemel bezocht. Echter onder Gods zegen herstelde ik na vele jaren; daarna heb ik overal de kost verdiend met mijn handen, waarmee ik vijf onnozele kinderen heb grootgebracht. Tot hoge ouderdom gekomen heb ik mij kreupel en lam gewerkt, wat de edelachtbare heren wel weten. Nu ben ik weer in een langdurige ziekte vervallen, ben ik niet in staat de kost te

19. RAWB, Wernhout R 38, f 6.

20. RAWB, Wernhout R 36, f 83, 8 oktober 1616.

21. A. Delehay, *Het gasthuis van Margriet van de Laer te Zundert* (Zundert, 1968) 26. RAWB, Gasthuis Margriet van de Laer 7.

Het dorp Zundert. Tekening van
Nicolaus Wicart (1748–1815)
(Brabantcollectie van de KUB)

22. Mededeling van Petra Peeters-Veraart
23. J.P. van Groesen, *Stamboom van Groesen* (Doetinchem, 1968).
J. van Groesen, „Van Groesen (Groezen). Een naam die op het nippertje behouden bleef”, *Gens Nostra*, XXXVIII (1983) 65–69.
J. van Groesen, „Kwartierstaat van Groesen-Hermans”, *Limburgs Tijdschrift voor Genealogie* (1976) 87–92.
24. GAB, Breda R 555, f 141, 3 juli 1700. R 556, f 167, 4 november 1701.

winnen en eindig ik mijn leven ellendig, wat niet hoort. Daar hier een gods- of gasthuis is gesticht met de intentie van de stichteres dat zulke afgeslaafde mensen daar hun leven mogen slijten, verzoek ik u daarin te mogen gaan wonen.

Peeter Vergroesen huwde op 2 oktober 1695 te Zundert met Maria Laureijs Daemen, gedoopt op 10 augustus 1668 te Klein-Zundert, dochter van Laureijs Cornelis Jan Daemen en van Adriana Franssen. Hun kinderen waren:

- A. Hillewijn Peeters Vergroesen werd op 10 december 1695 te Klein-Zundert Willibrorda gedoopt. Zij trouwde met Jan Willemse. Op 27 december 1731 kreeg zij te Rucphen een onwettige dochter, Maria Vergroesen; de verwekker was Marinus Rockx.
 - B. Cornelia, gedoopt op 24 augustus 1697 te Klein-Zundert.
 - C. Clara Peeters Vergroesen, gedoopt te Klein-Zundert op 25 juli 1699, begraven te Rucphen op 29 september 1736. Zij was gehuwd geweest met Jacobus Govaerts van Speeck, wonende op de Noordstraat te Sprundel.²²
 - D. Laurentius, gedoopt op 20 juni 1701 te Klein-Zundert.
 - E. Anna, gedoopt op 7 april 1704 te Klein-Zundert.
2. Theodorus, gedoopt op 19 oktober 1664 te Groot-Zundert.
 3. Cornelis Cornelisse Vergroesen, volgt onder VII-a op p. 122.

VII-a. CORNELIS CORNELISSE VERGROESEN²³ (van Groesen), gedoopt op 11 augustus 1669 te Klein-Zundert, werd op 29 februari 1748 te Teteringen begraven. Met zijn vrouw Catelijne Cornelisse Goverden kocht hij in 1700 en 1701 diverse percelen weiland en heiveld, alsook van Heijltje Lambrechts een stedeken met een huis daarop; deze waren gelegen aan de Groenstraat te Teteringen.²⁴

In 1705 kreeg Cornelis Cornelisse van Groesen als voogd over zijn vijf kinderen bij Cathelijn Cornelisse Goverden, met name Cornelia, Wouter, Clara, Maria en Jacobmijntjen, samen met andere erfgenamen goederen uit de nalatenschap van Cornelis Timmers, waaronder percelen zaailand te Teteringen.²⁵

De gezamenlijke kinderen uit Cornelis' eerste huwelijk verkochten als erfgenamen van Heijltje Lambrechts aan Adriaan Havermans, koopman te Breda, een perceel zaailand onder Teteringen in de Groenstraat, alsook nog een heideveld.²⁶ Als erfgenamen van Maria Lambregts, weduwe van Cornelis Goverden, hun grootouders, verkochten zij een huis met een kamer, koestal, schuur, boomgaard en percelen land te Teteringen.²⁷

Cornelis Cornelisse van Groesen huwde eerst op 7 oktober 1688 te Breda met Catharina Cornelisse Goverden, gedoopt te Teteringen op 7 december 1663 als dochter van Cornelis bij Maria Lamberts Kanters. Hij hertrouwde op 22 mei 1707 te Breda met Adriana Cornelisse de Jongh, jongedochter uit Teteringen.

Uit het eerste huwelijk zijn geboren:

1. Cornelia Cornelisse van Groesen, te Teteringen gedoopt op 1 juni 1689, trouwde met Laureijs Jan Stoop. Als echtelieden kochten zij in 1729 van Claes Dirk Guns een huis en erf in het Gasthuiseinde te Breda.²⁸
2. Wouter Cornelisse van Groesen, gedoopt te Teteringen op 30 juni 1691, overleed reeds voor 1729. Op 19 mei 1715 was hij te Breda getrouwd met Cornelia Lambregts uit Princenhage, die aan de Tolbrug woonde. Hun huwelijk bleef kinderloos.
3. Clara Cornelis van Groesen, gedoopt op 2 februari 1695 te Teteringen. Zij huwde op 23 februari 1716 te Breda met Jan Frijters, aldaar gedoopt op 29 mie 1693, zoon van Willem Aert Frijters en Maria van de Broek. In 1729 was hij soldaat onder het regiment van Montese in garnizoen te Vlissingen. Het echtpaar kreeg kinderen te Breda.
4. Cornelis, te Teteringen gedoopt op 27 februari 1698, stierf jong.
5. Maria Cornelis van Groesen, te Teteringen gedoopt op 4 april 1700, huurde met haar eerste echtgenoot van Wouter Hoijmans een huis bij het gasthuis te Breda.²⁹ Als weduwe van Dirck Vlaminckx en wonend te Breda vermaakte zij in 1769 aan haar jongste dochter, Hendrina Vlaminckx, haar beste bed en aan haar schoonzoon, Johannes Croes, weduwnaar van Johanna Maria Vlaminckx, een bed en een peluw. Aan haar twee dochters Catarina van Everdonck en Hendrina Vlaminckx legateerde zij haar geld, goud en zilver. Johannes Croes benoemde zij tot voogd over haar minderjarige kinderen.³⁰

Maria van Groesen huwde op 25 mei 1722 te Breda met Andries van Everdonck, gedoopt te Ginneken op 26 augustus 1698, zoon van Hendrick van Everdonck en van Maria Aer-

25. GAB, Breda R 561, f 95, 23 december 1705.

26. GAB, Breda R 584, f 164, 3 mei 1729.

27. GAB, Breda R 587, f 62, 12 juni 1732.

28. GAB, Breda R 584, f 132, 2 maart 1729.

29. GAB, Breda N 692, no. 42, 30 september 1735.

30. GAB, Breda N 1032, no. 86, 10 juni 1769.

den. In 1744 was zij Andries' weduwe, bij wie zij twee kinderen had.³¹ Zij hertrouwde op 22 januari 1736 te Breda met Dirck Hendricks Vlamincx.

6. Cornelius, gedoopt te Teteringen op 25 juli 1702, stierf jong.
7. Jacoba, gedoopt op 1 april 1703 te Teteringen.

Uit de tweede echt werden geboren:

8. Cornelis Cornelis van Groesen, volgt onder VIII-a.
9. Nicolaas Cornelis van Groesen, gedoopt te Teteringen op 19 november 1710, overleed voor 1773. Hij huwde op 3 mei 1739 te Breda met Johanna van Ginneken, gedoopt te Teteringen op 1 september 1712, begraven aldaar op 1 november 1773, dochter van Peter Jacobs van Ginneken en van Joanna Stoffels. Hun kinderen waren:
 - A. Joannes, te Teteringen gedoopt op 27 juli 1741.
 - B. Adrianus, te Teteringen gedoopt op 1 februari 1743.
 - C. Cornelius, te Teteringen gedoopt op 3 oktober 1745.
 - D. Maria, te Teteringen gedoopt op 27 september 1746.
 - E. Cornelius, te Teteringen gedoopt op 1 februari 1755.
10. Adrianus, gedoopt op 4 maart 1713 te Teteringen.
11. Digna van Groesen, geboren omstreeks 1715, was doopgetuige in 1743.
12. Anna, gedoopt op 19 juni 1716 te Teteringen.
13. Petrus, gedoopt op 9 november 1719 te Teteringen.
14. Wouter Cornelis van Groesen, volgt onder VIII-b op p. 125.

VIII-a. CORNELIS CORNELISSE VAN GROESEN, gedoopt op 9 januari 1708 te Teteringen, overleed voor 1774. Na zijn dood verschenen zijn kinderen Cornelis, wonend te Zevenbergen, Matheus en Adriana Maria te Breda en de weduwe van Adriaan voor schepenen van Terheijden, waar zij de bierbrouwer Adriaen Adriaense Damen aldaar machtigden om uit hun naam een huis, schuur en hof *in de kuijp* van het dorp publiekelijk te veilen en te verkopen.³²

Cornelis huwde op 20 augustus 1733 te Terheijden met Dymphna Mattheeussen Meijers. Hun kinderen waren:

1. Adriaan van Groesen, gedoopt te Terheijden op 8 mei 1734, overleed voor 1774. Hij was gehuwd met Adriana Maria Bom-aars uit Ginneken, die op 29 december 1774 te Terheijden kwam te overlijden. Hun zoon was:
 - A. Cornelius, gedoopt te Terheijden op 9 februari 1770.
2. Adriana Catharina, te Terheijden gedoopt op 25 november 1735.
3. Adriana Maria van Groesen, gedoopt op 25 november 1735 te Terheijden, werd daar op 29 augustus 1805 begraven.
4. Cornelius, gedoopt op 24 december 1739 te Terheijden.
5. Matheus van Groesen, op 11 maart 1743 te Terheijden gedoopt en aldaar op 28 juli 1802 begraven. Met zijn zus Catharina kocht hij in 1787 van Anna en Barbara Heijligers, bejaarde jongedochters, een perceeltje van circa 5 roeden voor 40 gul-

31. GAB, Breda R 593, ff 109, 112.

32. SAKO, Terheijden R 159, f 7, 27 januari 1774.

den.³³ Van Cornelis Broere, mecster-broodbakker te Terheijden, kocht Matheus voor f 42 een gedeelte van een hof van circa 6 roeden, gelegen achter zijn huis aan het einde van de Achtermarktstraat te Terheijden.³⁴

6. Petrus, te Terheijden gedoopt op 28 februari 1745.
7. Johannes, gedoopt op 18 januari 1747 te Terheijden.
8. Dingeman, gedoopt op 25 november 1748 te Terheijden.

VIII-b. WOUTER CORNELISSE VAN GROESEN, gedoopt op 9 juli 1724 te Teteringen, werd op 15 oktober 1798 te Terheijden begraven. In 1755 verschenen voor schepenen aldaar Wouter van Groesen en zijn vrouw Pieterrella van Schendel, waarbij zij verklaarden aan de schout Johannes Tania een stede te hebben verkocht, bestaande uit een huis, schuur, achterhuis en werf met circa een bunder zaailand, gelegen onder Terheijden op het *Duijffhuijs* in de polder van Zonzeel. Teveus verkochten zij nog een perceel zaailand aan de *Blauwe Kaey* onder Terheijden. Wouter ondertekende de akte met zijn handmerk.³⁵

Met andere erfgenenam verkocht hij in 1766 een stede met diverse percelen land.³⁶ Voor f 4000 stelde hij zich borg voor zijn schoonzoon Pieter Cornelis van de Poel.³⁷ Op het einde van zijn leven machtigde hij zijn zoon Embregt om namens hem een huisje, schuur en toebehoren te verkopen, gelegen aan de Langenweg te Wagenberg; het huisje werd in 1796 publiekelijk verkocht aan Pieter van der Veecken.³⁸

Wouter Cornelisse van Groesen buwde op 19 april 1750 te Terheijden met Pieterrella van Schendel, geboren te Wagenberg, overleden te Terheijden op 28 december 1796, dochter van Peter Embregts van Schendel en van Catharina Hendriks Bressers, weduwe van Antony Peeter Romme. Hun kinderen waren:

1. Cornelis Wouters van Groesen, volgt onder IX-a.
2. Hendrik Wouters van Groesen, volgt onder IX-b.
3. Adriaan, gedoopt op 30 november 1734 te Terheijden.
4. Embrecht Wouters van Groesen, volgt onder IX-c.
5. Catharina Wouters van Groesen, gedoopt op 11 februari 1759 te Terheijden, overleed op 20 maart 1838 te Gilze-Rijen. Zij was gehuwd met Pieter Cornelisse van de Poel.

IX-a. CORNELIS WOUTERS VAN GROESEN, gedoopt op 28 juli 1751 te Terheijden, overleed aldaar op 29 januari 1834. Hij was arbeider. Na het overlijden te Wagenberg in 1783 van Eva de Jong, zijn eerste vrouw, werd eind 1789 de staat en inventaris van de erfgoederen opgemaakt tot bewijs van hetgeen de weduwnaar aan zijn twee miuderjarige kinderen Pieterrella en Johanna van Groesen voor hun moederlijke goed diende uit te reiken. Er volgde geen uitvoerige inventarisatie, omdat er geen vaste of onroerende goederen gevonden werden en de meubelen van zeer geringe waarde waren. Cornelis beloofde de twee kinderen te zullen alimenteren en onderhouden tot hun vijfentwintigste jaar of huwelijks staat en hen dan

33. SAKO, Terheijden R 127, f 26, 7 april 1787.

34. SAKO, Terheijden R 126, f 58.

35. SAKO, Terheijden R 123, f 68, 4 april 1755, R 169, f 129.

36. SAKO, Terheijden R 124, f 89, 1 september 1766.

37. SAKO, Terheijden R 127, f 125, 15 april 1789.

38. SAKO, Terheijden R 161, f 64, 21 november 1796.

de som van f 3:3:0 uit te reiken.³⁹ Ook toen Cornelius van Groesen was overleden, vielen er geen onroerende goederen te verdelen.⁴⁰

In de eerste echt was Cornelis gehuwd met Eva Jansen de Jongh, die in 1783 te Terheijden stierf. Hij hertrouwde met Maria Meeusen, die op 16 april 1784 te Terheijden overleed en daar op 19 april werd begraven. Op 17 januari 1790 huwde hij te Terheijden voor de derde maal, nu met Sebastiaantje van de Poel, gedoopt aldaar op 20 novembner 1759 en er overleden op 28 januari 1816, dochter van Cornelis van de Poel en Sebastiana Wagenmakers.

Uit het eerste huwelijk zijn geboren:

1. Piternella, gedoopt op 22 december 1776 te Terheijden en daar vier dagen later begraven.
2. Een kind zonder doopnaam, dat op 28 juni 1779 te Terheijden werd begraven.
3. Petronella van Groesen, gedoopt op 29 december 1780 te Terheijden, overleden aldaar op 7 november 1819. Zij huwde op 9 mei 1802 te Terheijden met Pieter Jansse Pieterse Reiniers, gedoopt aldaar op 28 mei 1776, zoon van Jan Reiniers en van Adriana Koeij. Zij hertrouwde op 23 juni 1805 te Terheijden met Adriaan van Oosterhout, aldaar gedoopt op 9 mei 1779, zoon van Peter van Oosterhout en Johanna van Opstal. Na haar overlijden deed Adriaan van Oosterhout aangifte van de successie. Tot hun goederen behoorde een huis met schuur en hof en zaailand te Wagenberg.⁴¹
4. Johanna, gedoopt op 30 augustus 1783 te Terheijden.

Uit de derde echt werden geboren:

5. Sebastiana van Groesen, gedoopt te Terheijden op 9 maart 1790, overleden aldaar op 7 juni 1874. Zij trouwde op 27 december 1813 te Terheijden met Arnoldus van Loon.
6. Wouter van Groesen, volgt onder X-a.
7. Cornelis, gedoopt op 26 februari 1794 te Terheijden.
8. Eva, te Terheijden gedoopt op 9 februari 1796, aldaar overleden op 19 februari 1796.
9. Adrianus van Groesen, volgt onder X-b.
10. Eva van Groesen, gedoopt op 9 december 1799 te Wagenberg, is overleden te Hooge en Lage Zwaluwe op 27 mei 1880. Zij huwde op 3 maart 1821 te Terheijden met Johannes van Meer⁴², gedoopt op 10 april 1796 te Zwaluwe (Heikant), aldaar overleden op 22 januari 1847, zoon van Cornelis van Meer en van Elisabeth van der Horst.
11. Johannes van Groesen, gedoopt te Wagenberg op 10 augustus 1802, stierf ongehuwd te Terheijden op 27 december 1829. Hij liet geen onroerende goederen na. De kosten van zijn begrafenis waren iets hoger dan zijn kleine obligatie, zodat nog 84 cent bijbetaald moest worden.⁴³

Wordt vervolgd

39. SAKO, Terheijden R 198, 30 december 1789.

40. RANB, Memories van successie, kantoor Oosterhout 20, no. 145.

41. RANB, Memories van successie, kantoor Oosterhout 2, no. 239.

42. A.J. van Meer, „Kwartierstaat Van Meer”, in: G. Ross (uitg.), *Kwartierstatenboek 2 van de afdeling West Noord-Brabant* (Roosendaal, 1995) 67-70.

43. RANB, Memories van successie, kantoor Oosterhout 21, no. 89.

Vragen

Van Esch

Willem Willems van Esch was in het begin van de zeventiende eeuw stadsbode te 's-Hertogenbosch. Hij kan zijn geboren rond 1575. Wie kent zijn afstamming? Ook voor zijn afstammelingen (veel Bossche stadsboden) heb ik belangstelling.

Brock

Henrick Brock woonde sinds 1532 te Sint-Oedenrode en had behalve een zoon Jan vijf dochters. Zijn neef was Jan Brock (± 1502–1559), secretaris van 's-Hertogenbosch, zoon van Henrick Martens Brock en van Agnes Willem Watermaels. Wie weet meer over de familie Brock (ook Brocken) te Sint-Oedenrode, Tilburg en Berkel in de eerste helft van de zestiende eeuw?

Antwoorden

Van Hijnberch (*De Brabantse Leeuw*, 1998/4)

Leonart Petersen van Hijnberch, 50 jaar oud, was in 1617 meer dan dertig jaar versersknecht te 's-Hertogenbosch.¹

In 1622–1628 komt herhaaldelijk de Bossche smid Dierck Thomas Diercx van Hijnberch voor in de Bossche schepenprotocollen. Bij Jenneken Jan Peters Verheijen was hij vader van Jenneken, die trouwde met Antoni van Brouanen.²

1) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1062. R 1068-I.

2) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1597, f 63, 11 januari 1640.

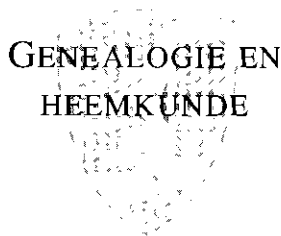
Leo Adriaenssen

Van der Hofstat (*De Brabantse Leeuw*, 1991/1)

Franck van der Hoffstadt te Mechelen was gehuwd met Luytgaert Aertss van Tuldeld uit Hilvarenbeek (Van Tuldeld van Beeck), geboren rond 1470. Zij werden de ouders van Lysheth Francken van der Hoffstadt, die trouwde met Kaerle van Bernagie. Deze kan identiek zijn geweest aan de Brusselse bastaard van Andries van Bernagie en Josina van Steenhuysen, die in 1535 werd gelegitimeerd.¹

1) Algemeen Rijksarchief Brussel, Rekenkamer 639, f 258, september 1535.

Leo Adriaenssen

Genealogie

➤ Kwartierstaat (vijf generaties) van de kinderen van Knillis Smulders en Dien Pennings te Berlicum, in: *Achterum*, II (oktober 1998) 60, 61.

➤ Over de familienaam Daniëls, in: *De Schééper*, X (december 1998) 27.

➤ Bijnamen in de familie Westerlanden, in: *Spoorzoeker* 1998,

no. 3/4) 32–37.

➤ Heren van Grimhuysen te Ulvenhout (1400–1580), in: *Brieven van Paulus*, XXIV (1998, no. 121) 29–50.

➤ Van der Lee te Vlijmen en Nieuwkuijk (1759–1954), in: *Met Gansen Trou*, XLVIII (1998) 174–174.

➤ De Jongh te Waalre en Valkenswaard (17e en 18e eeuw), in: *Merckenswaert* (jaarboek 1998) 9–27.

➤ Tielemans te Oerle, Wintelre en Bladel sinds 1739, in: *Jaarboek Heemkundige Kring Pladella Villa*, IX (1998) 19–47.

➤ Heren en vrouwen van Waspik (17e en 18e eeuw), in: *Op 't goede Spoor*, no. 17 (oktober 1998) 5, 6.

➤ Huwelijksdispensaties te Sprundel (1861–1869), met genealogische schema's, in: *Onder Baronie en Markiezaat*, (jaarboek 1998) 65–73.

➤ Dickens te Ravels en Weelde sinds de 17e eeuw, in: *De drie goddelijke deugden*, III (1999) 77–82.

Biografie

➤ Jacobus Nollens, pastoor van Standdaarbuiten (1625–1653), in: *Die heerlijkheid 't Sand daer Bijten* (1998) 5–19.

➤ Joannes van Helvoort S.J. (1833–1906) uit Loosbroek, in: *De Woijstap-kroniek*, XVIII (december 1998) 12, 13.

➤ Cornelia van Rijshergen-van Oosterhout uit Oost-Gastel (1905), met stamreeks, in: *Jaarboek van de Heemkundekring het Land van Gastel* (1998) 74–92.

➤ Drossaard Motman van Roosendaal (1756–1764), in: *De Ghulden Roos*, no. 58 (1998) 97–115.

Prosopografie

➤ Pastoors en kapelaans van de Michaëlsparochie te Sint-Michiëlsgeestel (1399–1998), in: *Den Heertgang*, IV (oktober 1998) 6, 7.
➤ Oorlogsslachtoffers te Nuland (1940–1945), in: *Spoorzoeker* 1998, no. 3/4) 18-21, 26-29.
➤ Jaargetijden te Schijndel, zestiende eeuw, in: *Heemkunde Blad*,

VIII (1998, no. 3) 2-10.
➤ Burgemeesters van Schijndel (1874–1975), in: *Heemkunde Blad*, VIII (1998, no. 3) 11-21.
➤ Burgers van Grave, in: *Merlet*, XXXIV (1998) 102-107.
➤ Begijnen uit Alphen (1422 tot in de vorige eeuw), in: *De Ruinstoof*, XXI (1998, no. 4) 21-35.
➤ Emigranten uit Nispen, deze eeuw, in: *Jaarboek van de Heem-*

kundekring De Heerlyckheid Nispen (1998) 12-35.
➤ Pastoors van Sprundel (1350–1422), in: *Onder Baronie en Markiezaat* (jaarboek 1998) 17-34.
➤ Hollandse deserteurs en inkomende meiden te Kalmthout, 1830–1840, in: *Calmphoutania* (1998, no. 2) 44-69.

Aan dit nummer is meegewerkt door:

L.F.W. Adriaenssen, Van der Hoopstraat 85-3, 1051 VD Amsterdam
A.M. Bosters, Koningin Julianalaan 339, 2273 JJ Voorburg
L.F.P.M. de Brouwer, Wilgenlaan 11, 5071 CA Udenhout
A. Neggers, Langakker 29, 5283 TE Boxtel
J.G.N.M. van der Zanden, Klaverveld 4, 4854 KW Bavel

De Brabantse Leeuw

Het genealogische en heraldische tijdschrift De Brabantse Leeuw wordt al sinds 1952 uitgegeven. In het tijdschrift treft u zowel stamboomafstammingen aan als complete genealogieën, reconstructies of besprekingen van voor een familie belangrijke voorvallen, lijsten van bepaalde beroeps- en bevolkingsgroepen enzovoorts. Behalve genealogische en prosopografische bijdragen bevat het blad ook artikelen op het vlak van de heraldiek, de banistiek, de zegelkunde en incidenteel ook de heemkunde. De Brabantse Leeuw verschijnt jaarlijks in vier afleveringen van elk 64 pagina's. Elke jaargang wordt voorzien van een alfabetisch naamregister.

Registers

Tot de service van De Brabantse Leeuw behoort ook HazaZoek, een verzameling van alle registers van het tijdschrift. Met deze cumulatieve index kan een genealoog zich pijlsnel toegang verschaffen tot de inhoud van alle jaargangen. Elk jaar verschijnt er een aanvulling op diskette. Ook de registers van het Genealogisch Tijdschrift voor Oost-Brabant zijn in HazaZoek opgenomen.

Helpende hand

De Brabantse Leeuw wordt gekenmerkt door artikelen die meer bevatten dan alleen data en beroepen. De hoge kwaliteit van de artikelen resulteert in een grote informatieve waarde. Ook uw genealogie of stamreeks kan een plaats krijgen in De Brabantse Leeuw, zodat deze voor andere onderzoekers en belangstellenden toegankelijk wordt gemaakt. Mogelijk heeft u voldoende materiaal verzameld en geordend, maar schrikt u terug voor het schrijven van een artikel. In dat geval wil de redactie van De Brabantse Leeuw u graag de helpende hand bieden met advies en begeleiding. Schroomt u daarom niet om contact op te nemen met de redactie, als u meent dat u waardevol materiaal bezit dat een publicatie verdient.

Familieboeken

Naast publicatie in het tijdschrift kan De Brabantse Leeuw uw genealogie ook in boekvorm uitgeven, als deel van de reeks Brabantse Stambomen. Ook hierbij wil de redactie u graag met begeleiding en advies ter zijde staan. In de serie Brabantse Stambomen is al een aantal familiegeschiedenissen verschenen. Verschillende andere familieboeken zijn in voorbereiding.

Stichting BRG

Het tijdschrift De Brabantse Leeuw wordt sinds 1995 uitgegeven door de stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening. De stichting BRG geeft historische publicaties uit en verschillende tijdschriften. Verder organiseert de BRG jaarlijks tal van cursussen en lezingen over de Brabantse geschiedenis. Voor genealogen zijn drie cursussen interessant: het Bosch' protocol, genealogie voor beginners en genealogie voor gevorderden. Stamboomonderzoek is vaak een eerste kennismaking met de historie van Brabant. Sommige genealogen ontwikkelen zich tot lokale of regionale geschiedvorsers, tot heemkundigen of archeologen. Ook voor hen biedt de stichting BRG lezingen, cursussen en andersoortige ondersteuning.

STICHTING BRABANTSE REGIONALE GESCHIEDBEOEFENING

Postbus 1104, 5200 BD 's-Hertogenbosch

Telefoon: (073) 6146193 / Fax: (073) 6123546 / E-mail: brg.brabant@wx.nl

INHOUD

Meulendijk, Meulendijks	Th.M. Meulendijks 65
"Lieden zonder eergevoel"	L.F.W. Adriaenssen en J.G.N.M. van der Zanden 77
De Brouwer uit Moergestel	L.F.P.M. de Brouwer 88
De familie Schilders in de middeleeuwen	L.F.W. Adriaenssen 94
Van Overdijk	A. Neggers 104
Ariken Wachtelaers	L.F.W. Adriaenssen 117
Vergroesen en Van Groesen	A.M. Bosters 118
Sprokkelingen	76, 87

Vragenrubriek	127
Genealogie en heemkunde	127

DE BRABANTSE LEEUW

TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE

De Brabantse Leeuw

Tijdschrift voor genealogie

De Brabantse Leeuw is een uitgave van de
Stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening

Redactieadres:

De Brabantse Leeuw

Postbus 1104, 5200 BD 's-Hertogenbosch

Tel.: (073) 6146193 / fax: (073) 6127045

Redactie:

drs. L.F.W. Adriaenssen (voorzitter), mr. G. Berkelmans,

dr. ir. C.H.J. van den Brekel, L.F.P.M. de Brouwer,

P.G.A.M. Peeters-Veraart en ir. J.G.N.M. van der Zanden

Basis-ontwerp: NIKA Grafische Vormgeving, Vught

Lay-out en opmaak: L.F.W. Adriaenssen, Amsterdam

Druk: Biblo, 's-Hertogenbosch

Abonnementen en losse nummers:

De Brabantse Leeuw verschijnt vier maal per jaar. Prijs losse nummers: f 12,50. Abonnementen: f 39,50, buitenland f 42,50.

Introductie-abonnementen: f 25,00 voor de lopende jaargang.

Abonnementen kunnen ingaan in het lopende of eerstvolgende jaar. De berekening geschiedt per kalenderjaar. Opzeggingen zijn alleen schriftelijk mogelijk voor 1 december.

Registers:

De registers van alle jaargangen zijn samengebracht in het softwarepakket HazaZoek. De prijs van deze cumulatieve index bedraagt f 40,00 en de jaarlijkse aanvulling kost f 7,50.

Opgave van abonnementen, bestellen van HazaZoek, losse nummers en oude jaargangen:

Stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening

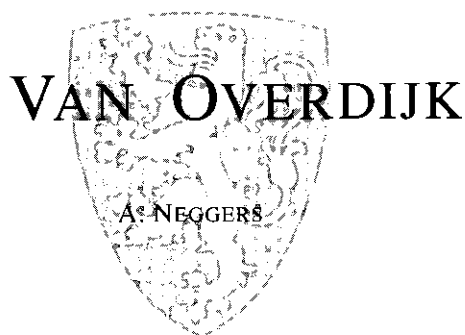
t.a.v. Ria de Folter-Sebregts

Postbus 1104, 5200 BD 's-Hertogenbosch

Tel.: (073) 6146193 / fax: (073) 6127045

E-mail: brg.brabant@wxs.nl

ISSN 0006-8632

(Vervolg van p. 116)

Afkortingen

GAT	Gemeentearchief Tilburg
OAA	Oud-administratief archief
RANB	Rijksarchief in Noord-Brabant
SREO	Streekarchief Regio Eindhoven, rayondepot Oirschot

X-b. WOUTER JASPER VAN OVERDIJK, gedoopt te Oirschot op 26 juni 1672, trouwt aldaar op 17 juli 1707 met Margaretha Adriaens van Avendonck, gedoopt te Oirschot op 6 december 1673, dochter van Adrianus Gerardi van Avendonck en van Helena Joannes van Wijk.

Wouter heeft een boerenbedrijf op Hedel. Hij bezit circa 17 lopenzaad bezaaid land, gemiddeld drie koeien en betaalt jaarlijks belasting voor een slachtvarken.⁹⁴ In december 1748 is hij een van de personen die de vrijheid Oirschot geld lenen in verband met de kosten van de oorlog.⁹⁵

Wouter Jasper van Overdijk wordt op 21 mei 1754 in de kerk begraven. Margriet, zijn weduwe, wordt begraven te Oirschot op 22 augustus 1759.⁹⁶ Adriaan en de kinderen van Jasper delen op 29 juli 1760 de nalatenschap van hun (groot)ouders. De kinderen van Jasper erven een huis te Hedel.⁹⁷

Uit dit huwelijk zijn geboren:

1. Jasper Wouters van Overdijk, volgt onder XI-b.
2. Adriaan Wouters van Overdijk, volgt onder XI-c op bladzijde 132.

XI-b. JASPER WOUTERS VAN OVERDIJK, gedoopt te Oirschot op 28 mei 1708, trouwt op 1 december 1737 aldaar met Catharina Nicolaas van Laarhoven, gedoopt te Oirschot op 9 mei 1709, dochter van Nicolaas Willem van Laarhoven en van Maria Huyberts van den Bosch. Vijf van hun negen kinderen zijn jong gestorven.⁹⁸

De boerderij van Jasper staat op Hedel. Hij betaalt belasting voor gemiddeld 15 lopenzaad bezaaid land en drie koeien.⁹⁹ Hij is verschillende jaren schepen te Oirschot en overlijdt in functie: Jasper Wouters van Overdijk, *in leven schepen en regent*, wordt te Oirschot begraven op 7 februari 1750.

94. SREO, OAA Oirschot 6787 t/m 6802.

95. A.C.M. Neggers, „De akte van gelofte”, *Genealogisch Tijdschrift voor Oost-Brabant*, VI (1991) 119.

96. H. van den Brink, „Begraaflijst Oirschot”, *Genealogisch Tijdschrift voor Oost-Brabant*, I (1986) 7.

97. SREO, Oirschot R 274, f 27.

98. Kinderen van Jasper van Overdijk worden begraven op 14 november 1746, 6 oktober 1747, 19 september 1750, 28 december 1750 en 15 februari 1750.

99. SREO, OAA Oirschot 6787 t/m 6796.

Na de dood van haar man runt Catharina het boerenbedrijf, dat zij uitbreidt tot 18 lopenzaad bezaaid land en vier koeien.¹⁰⁰ Zij laat als weduwe van Jasper Wouters van Overdijck op 23 oktober 1751 een staat en inventaris opmaken ten behoeve van haar kinderen. Haar huis bestaat uit een keuken, kamer, geut of vaat-huis, opkamer, bakhuisje en plaats. In de kamer bevinden zich zelfs *eenige gedruckte schilderijtjes*.¹⁰¹ Catharina hertrouwt te Oirschot op 24 oktober 1751 met Jan Hendrix van de Wetering uit Middelbeers. Zij is overleden omstreeks 1764. De boerderij wordt nog tot 1768 geëxploiteerd door de vier kinderen gezamenlijk.

De vier kinderen van Jasper Wouters van Overdijck en Catharina van Laarhoven, gewoond hebbende te Hedel, delen op 8 november 1770 de nalatenschap van hun ouders.¹⁰² Zij waren de overlevenden van:

1. Jan van Overdijck, volgt onder XII-d op pagina 130.
2. Nicolaas, gedoopt te Oirschot op 14 juni 1740.
3. Adrianus Jasper van Overdijck, volgt onder XII-e op bladzijde 132.
4. Wilhelmus, gedoopt te Oirschot op 18 december 1742.
5. Maria, gedoopt te Oirschot op 30 maart 1744.
6. Elisabeth, gedoopt te Oirschot 22 januari 1746.
7. Petronella Jasper van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 5 augustus 1747, trouwt aldaar op 13 september 1772 met Jan Arnoldus Volders, gedoopt te Oirschot op 4 mei 1739, zoon van Arnoldus Jan Volders en van Joanna Jan Oerlemans. Jan wordt te Oirschot begraven op 16 april 1784. Op 11 september 1787 maakt Petronella, in ondertrouw met Tholof van den Heuvel, een staat en inventaris op van haar goederen *in reguarde van haar twee voorkinderen*.¹⁰³ Zij hertrouwt als weduwe op 15 september 1787 met Tholof Cornelis van den Heuvel. Zij wonen op het adres Kerkhof 174. Odulphus van den Heuvel overlijdt te Oirschot op 10 april 1810. Peternel is dus weduwe als zij op 23 november 1816 een hypotheekrecht vestigt op een perceel land te Spoordonk ten behoeve van Gerardus van Kemmena.¹⁰⁴ Zij overlijdt te Oirschot op 23 november 1826.
8. Maria Jasper van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 30 november 1748, trouwt te Oirschot op 18 februari 1770 met Peter Jan de Croon, die daar wordt begraven op 8 oktober 1794. Maria bezit een huis op Hedel, dat later geërfd wordt door haar zoon Antonie.¹⁰⁵ Maria is spinster (*fileuse*) en woont in de Notel als zij te Oirschot overlijdt op 26 maart 1827.
9. Gaspar, na de dood van zijn vader gedoopt te Oirschot op 1 maart 1750.

XII-d. JAN VAN OVERDIJCK, gedoopt te Oirschot op 11 maart 1739. Waarschijnlijk is hij de Joannes van Overdijck die in het doopboek van Oirschot op 19 juni 1769 genoemd wordt als vader van Paulus, onwettige zoon van Johanna Marten Neggers.¹⁰⁶ De

100. SREO, OAA Oirschot 6797 t/m 6798.

101. SREO, Oirschot R 272, f 154^v.

102. SREO, Oirschot R 275, f 147.

103. SREO, Oirschot R 277, f 202^v.

104. SREO, Oirschot N 5198, no. 885.

105. SREO, OAA Oirschot, Quohier der huizen anno 1808.

106. A.C.M. Neggers, „De boer”, *Campinia*, XXV (1995) 100.

ongehuwde moeder werd tijdens de bevalling zwaar onder druk gezet om de naam van de vader te noemen, vooral door de vroedvrouw, die in haar eed moest beloven *de bastaerde kinderen die onder mijn als bediende der selve koomen binnen vier en twintigh uren na de geboorte aan te brengen bij de schepenen*. De katholieke kerk deed daar een schepje bovenop door te dreigen met hel en verdoemenis, maar ook met een zware bevalling en doodgeboorte als de moeder de naam van de vader verzwegen. In het geval van Paulus Neggers werd echter nooit een vaderschapsproces gevoerd, maar evenmin heeft Jan van Overdijk, om zijn naam te zuiveren, officieel laten vastleggen dat hij nooit *vleselijk geconverseerd* zou hebben met de moeder van het kind (zoals bij onterechte vermeldingen in deze gebruikelijk was).

Waarschijnlijk kon Jan niet met Johanna Neggers trouwen, omdat hij ten tijde van de geboorte al trouwbeloften had gedaan aan een ander: hij trouwt voor schepenen te Oirschot op 5 november 1769 met Adriaentje Peter Melis, gedoopt te Oirschot op 24 december 1738, dochter van Peter Melis en van Catharina Hoppenbrouwers.

Jan is landbouwer op Hedel. In 1772 betaalt hij belasting voor 19 lopenzaad bezaaid land en drie koeien.¹⁰⁷ In 1800 en 1801 komt hij in de belastingkohiers voor als *arm*.¹⁰⁸

Zijn vrouw overlijdt op 23 april 1813, Jan overlijdt op 11 augustus 1828, beiden te Oirschot. Hun kinderen waren:

1. Gaspar, gedoopt te Oirschot op 9 september 1770, jong gestorven.
2. Catharina van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 21 oktober 1771. Zij trouwt aldaar op 12 juni 1814 met Gordianus de Wert, gedoopt te Oirschot op 3 juni 1774, zoon van Jan de Wert en van Hendrina van de Loo, die is overleden te Oirschot op 11 augustus 1832. Als weduwe hertrouwt zij op 25 augustus 1833 aldaar met Joannes Hendrik Smits, gedoopt te Oirschot op 25 april 1788, zoon van Peter Theodorus Smits en van Anna Maria Hasselmans.

Op 18 oktober 1845 koopt Catharina, echtgenote van Johannes Smits, een huis, schuur, erf, perceel tuin met nog twee huizen op de Kerkhof voor f 805.¹⁰⁹ Zij wonen op de Kerkhof, waar Catharina op 19 mei 1854 overlijdt. Johannes Smits overlijdt te Oirschot op 14 mei 1867.

3. Gaspar van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 23 september 1773, aldaar begraven op 13 mei 1801.
4. Petronella van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 12 december 1775, trouwt aldaar op 29 oktober 1826 met Michiel Leermakers, bouwman, geboren te Boxtel op 11 juni 1797, zoon van Joannes Leermakers en van Cornelia van der Meijden. Zij wonen in een huis naast haar ouderlijke woning op Hedel. Petronella overlijdt te Oirschot op 2 juli 1830. Michiel hertrouwt aldaar op 24 oktober 1833 met Cornelia van Cuijk. Hij

107. SREO, OAA Oirschot 6819.

108. SREO, OAA Oirschot 6832 t/m 6833.

109. SREO, Oirschot N 2008, no. 1989.

overlijdt te Oirschot op 10 oktober 1863.

5. Elisabeth, gedoopt te Oirschot op 14 oktober 1777, jong gestorven.
6. Joanna van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 8 juli 1782, overlijdt in haar ouderlijke huis op 7 januari 1860.

XII-e. ADRIANUS JASPER VAN OVERDIJCK, gedoopt te Oirschot op 5 oktober 1741, trouwt aldaar op 14 mei 1769 met Martha Cornelis van Cuyck, gedoopt te Oirschot op 2 april 1746, dochter van Cornelis Paulus van Cuyck en van Wilhelma Martinus Snellarts.

Adriaan Jaspers van Overdijk legt op 28 januari 1769 de eed af als *capiteijn* van Hedel, een functie ter handhaving van openbare orde en veiligheid.¹¹⁰ Hij woont te Hedel. In de jaren zeventig bezit hij gemiddeld twintig percelen bezaaid land en drie koeien.¹¹¹ Hij doet op 30 oktober 1800 afstand van zijn tochtrecht op de erfgoederen van zijn vrouw ten behoeve van zijn twee zoons.¹¹²

Martha, de vrouw van Adriaan van Overdijk, overlijdt te Oirschot op 24 december 1801. Haar begrafenis kost 17 stuivers en 8 penningen. Adriaan overlijdt op 26 maart 1802. Zijn begrafenis kost 2 gulden en 5 stuivers. Jasper en Wilhelmus van Overdijk delen op 21 februari 1803 de nalatenschap van hun ouders.¹¹³ Jasper erft alle vaste goederen, Wilhelmus krijgt 212 gulden en 10 stuivers, *die reets betaald zijn*.

De kinderen uit het huwelijk Van Overdijk-Van Cuyck zijn:

1. Cornelius, gedoopt te Oirschot 1 april 1771, jong gestorven.
2. Gaspar van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 14 januari 1773, *inlandse kramer*, woont op de Kerkhof. Volgens het belastingkohier is hij in 1804 *weg*.¹¹⁴ Hij overlijdt te Oirschot op 21 september 1842.
3. Wilhelmus van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 17 januari 1775, bouwman, trouwt aldaar op 5 februari 1826 met Cornelia Jonkers, gedoopt te Oirschot op 16 mei 1791, dochter van Adriaan Jonkers en van Maria Vlijmincx. Zij wonen op de Kerkhof. Cornelia overlijdt te Oirschot op 26 oktober 1853. Willem sterft daar op 9 mei 1857.
4. Catharina, gedoopt te Oirschot op 13 juli 1776, jong gestorven.
5. Petronella, gedoopt te Oirschot op 6 april 1780, wordt daar in de kerk begraven op 2 juni 1783.
6. Cornelius, gedoopt (zes dagen na de begrafenis van zijn zusje) te Oirschot op 8 juni 1783, begraven aldaar op 22 mei 1784.

XI-c. ADRIAEN WOUTERS VAN OVERDIJCK, gedoopt te Oirschot op 9 juni 1717, trouwt aldaar op 27 januari 1760 met Mechtildis Michael de Visscher, gedoopt te Oirschot op 11 juni 1728, dochter van Michael Gaspar de Visscher en van Maria van den Bosch.

Adriaan van Overdijk is eigenaar van twee huizen op de Kerkhof en een op Hedel (zijn ouderlijke huis). Op Kerkhof nummer 172 woont hij zelf, nummer 173 wordt in 1794 bewoond door Cornelis Melis, het huis op Hedel nummer 45 door Hendrik en Jan Erven.¹¹⁵

110. SREO, Oirschot R 275, f 45.

111. SREO, OAA Oirschot 6816 t/m 6821.

112. SREO, Oirschot R 280, f 26^v.

113. SREO, Oirschot R 280, f 176.

114. SREO, OAA Oirschot 6835.

115. SREO, OAA Oirschot, Quohier van huizen en woningen 1794.

In tegenstelling tot de meeste van zijn familieleden is Adriaan geen landbouwer: hij betaalt althans geen belasting voor bezaaid land en hoomgeld.¹¹⁶ Toch betaalt hij in 1795 meer dan f 17 verponding voor akkers op Hedel.¹¹⁷ Meglien is weduwe in 1803. Zij overlijdt te Oirschot op 25 februari 1805. De kinderen Michiel, Wouter en Maria erven op 14 december 1819 van Peter de Visser (overleden te Oirschot op 26 juli 1819) een *hoeve lants genaamd de Kattenberg* onder Spoordonk.¹¹⁸

1. Waltherus, gedoopt te Oirschot op 3 april 1761, jong overleden.
2. Michiel van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 2 september 1762, broodbakker. Hij woont op Kerkhof. Hij overlijdt te Oirschot op 26 juli 1841.
3. Maria van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 1 september 1765 met de namen Maria Elisabeth.
4. Wouter van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 30 november 1767, broodbakker.

IX-b. WILLEM HENRICKS VAN OVERDIJCK, gedoopt te Oirschot op 5 juli 1645, trouwt aldaar op 11 december 1667 met Mij Willems van Best. Zij overlijdt na nauwelijks vier maanden huwelijk te Oirschot op 10 april 1668. Willem hertrouwt aldaar op 29 juni 1670 met Joanna Philips van Beers, gedoopt te Oirschot op 18 maart 1646, dochter van Philips Jans van Beers en van Maria Jans. Zij wonen onder Hedel.¹¹⁹

Op 19 november 1685 erft Willem percelen te Spoordonk van Peter Jan Dirx van Beers en Catelijan Jans van Audenhoven.¹²⁰ Hij deelt deze erfenis op 23 januari 1686 met Peter Jacob Snellaerts als momboor over diens minderjarige kinderen bij Philippina Philips van Bers.¹²¹

Willem is overleden voor 1701. Zijn weduwe bezit in 1703 vier koeien en een paard¹²² en wordt op 14 mei 1707 te Oirschot begraven.

Kinderen uit dit huwelijk zijn:

1. Maria Willem van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 19 januari 1671, trouwt aldaar op 22 januari 1708 met Jan Peter van Beers, gedoopt te 8 mei 1671, zoon van Peter Jans van Beers en van Emke Joordens Verhoeven.¹²³ Maria wordt als *de vrouw van Jan van Beers* begraven in de kerk te Oirschot op 18 januari 1721. Jan hertrouwt te Oirschot op 26 oktober 1721 met Maria Dirk van Enetten.
2. Gerardus van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 7 april 1673, begraven aldaar op 10 juni 1709.
3. Joanna, gedoopt te Oirschot op 11 januari 1677.
4. Hendrina, gedoopt te Oirschot op 3 november 1679.
5. Jaspar, gedoopt te Oirschot op 17 februari 1682.
6. Philip Willems van Overdijk, volgt onder X-c.
7. Hendrick Willems van Overdijk, volgt onder X-d.

116. Mogelijk is hij broodbakker, net als zijn beide zoons.

117. SREO, OAA Oirschot, Verpondingsboek Hedel V, f 4.

118. SREO, Oirschot N 5216, no. 47.

119. SREO, OAA Oirschot 6783.

120. SREO, Oirschot R 237, f 62.

121. SREO, Oirschot R 237, f 62.

122. SREO, OAA Oirschot 6781.

123. In de Genealogie-van Beers (*Genealogisch Tijdschrift voor Oost-Brabant*, 1 (1986) 166) gaan de samenstellers uit van twee huwelijken van Petrus Johannes Dirx van Beers. In het doopboek wordt Joannes, evenals Joorden (zie VIII-a-8), Henrica en Johanna, wel degelijk gedoopt als kind van Petrus Joannes van Beers en Emberta Jordens Verhoeven. In de hoofdgeldlijst van 1705 komt Emke, de weduwe van Peter van Beers, voor met *Jan de soon, Gerrit de knegt, Hendrien de dogter en Peter de neef* (SREO, OAA Oirschot 6783).

X-c. PHILIP WILLEMS VAN OVERDIJCK, gedoopt te Oirschot op 25 februari 1686, trouwt op 26 januari 1710 aldaar met Cathelijn Willem Meus, gedoopt te Oirschot op 27 januari 1684, dochter van Willem Jan Meeus en van IJke Claes van Overbeeck.

Philips wordt begraven te Oirschot op 17 maart 1731. Zijn weduwe maakt op 29 november 1731 haar staat en inventaris op ten behoeve van haar kinderen.¹²⁴ Onder haar erfgoederen bevindt zich een huis en aanstede te Hedel. Zij hertrouwt te Oirschot op 2 december 1731 met Jan Hendrik Blankers, weduwnaar van Catalijn Jan Snellaerts. Jan is haar weduwnaar op 1 augustus 1742, als hij afstand doet van zijn tocht in de erfgoederen ten behoeve van Dirck, Cornelia, Willemijnje en Maria, de kinderen van Philip van Overdijck, die daarop de erfenis delen. Het huis te Hedel gaat naar Dirk.¹²⁵

De kinderen zijn:

1. Wilhelmus, gedoopt te Oirschot op 5 december 1710.
2. Gerardus, gedoopt te Oirschot op 1 februari 1712.
3. Dirck Philips van Overdijck, volgt onder XI-d op pagina 135.
4. Joanna, gedoopt te Oirschot op 7 augustus 1715.
5. Joannes, gedoopt te Oirschot op 18 juli 1717.
6. Joannes, gedoopt te Oirschot op 17 oktober 1718.
7. Cornelia Philips van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 25 november 1719, trouwt op 2 oktober 1746 aldaar met Goijart Cornelis Beeckmans. Zij wonen op de Notel. Goijaert en Cornelia maken op 2 augustus 1747 hun testament.¹²⁶ Hun dochter Jennemarie trouwt met Wouter Jasper van Overdijck (zie XII-b). De kinderen verdelen op 11 december 1782 de erfenis.¹²⁷
8. Maria Philips van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 27 maart 1721, trouwt aldaar op 7 februari 1745 met Geraert Hendrik Mercx, gedoopt te op Best 7 juni 1723, zoon van Hendrik Hendrik Mercx en van Maria Jan Goossens. Maria wordt begraven te Oirschot op 9 november 1747.

Gerit laat als weduwnaar op 15 januari 1752 zijn inventaris opmaken. Hij hertrouwt te Oirschot op 30 januari 1752 met Elisabeth Dielisse van Hout¹²⁸, aldaar gedoopt op 2 maart 1725, de zus van zijn zwager Joseph van Hout.

9. Theodora, gedoopt te Oirschot op 19 juni 1722.
10. Wilhelmus, gedoopt te Oirschot op 15 september 1725.
11. Wilhelmus, gedoopt te Oirschot op 2 januari 1727, aldaar begraven op 18 januari 1727.
12. Willemijn Philip van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 28 december 1727, trouwt aldaar op 24 oktober 1756 met Joseph Dielis van Hout, gedoopt te Oirschot op 18 november 1721, zoon van Dielis Wouter van Hout en van Maria Wilbort van de Heijden. Zij testeren voor notaris Van Nahuijs op 17 december 1768.¹²⁹ Willemijn, weduwe van Joseph van Hout, wordt begraven te Oirschot op 24 december 1803. Hun

124. SREO, Oirschot R 267, f. 374^v.

125. SREO, Oirschot R 269, f 265, 271^v.

126. SREO, Oirschot N 5187, no. 8.

127. SREO, Oirschot R 276, f 351^v.

128. SREO, Oirschot R 272, f 180.

129. SREO, Oirschot N 5189, no. 11.

kinderen zijn Philips, Dielis, Maria, huisvrouw van Jan Thielemans, en Catharina, huisvrouw van Hendrik van Asten. Zij delen op 10 maart 1804 de erfenis. Dielis en Maria erven samen een huis onder Hedel.¹³⁰

XI-d. DIRCK PHILIPS VAN OVERDIJCK, gedoopt te Oirschot op 9 augustus 1713, trouwt aldaar op 28 januari 1742 met Johanna Cornelis de Croon, gedoopt te Oirschot op 27 augustus 1716, dochter van Cornelis de Croon en van Anna Nicolaas Schepens.

Dirk heeft een boerderij op Hedel.¹³¹ Tegen het einde van zijn leven bezit hij 13 lopenzaad bezaaid land en drie koeien.¹³²

Dirk en Jenneke testen op 8 juli 1755.¹³³ Dirk is overleden omstreeks 1774. In het belastingkohier wordt zijn weduwe nog tot 1784 genoemd als belastingplichtige. In 1794 woont zij op het adres Hedel 31, samen met haar dochter Anna, de weduwe van Gerrit der Kinderen. Johanna wordt te Oirschot begraven op 12 november 1795. Haar kinderen delen op 28 december 1795 de nalatenschap.¹³⁴

De kinderen uit dit huwelijk zijn:¹³⁵

1. Catharina, gedoopt te Oirschot op 3 oktober 1743, aldaar begraven op 13 november 1743.
2. Anneke Dirck van Overdijk, op 29 december 1744 te Oirschot gedoopt, trouwt aldaar op 12 september 1773 met Gerit Leendert der Kinderen, gedoopt te Sint-Oedenrode op 8 december 1745, zoon van Leendert Willems der Kinderen en van Joanna Gijsbert Raijmakers. Gerrit wordt begraven te Oirschot op 23 oktober 1787. Anna overlijdt daar op 24 oktober 1837. Zij woont als weduwe met haar moeder en erft het ouderlijke huis op Hedel.¹³⁶
3. Elisabeth van Overdijk, gedoopt te Oirschot 2 maart 1746, woont op Kerkhof¹³⁷ en wordt begraven te Oirschot op 4 april 1801.
4. Philippus, gedoopt te Oirschot op 23 maart 1747, begraven aldaar op 17 september 1748.
5. Maria, gedoopt te Oirschot op 29 juni 1748, aldaar begraven op 4 januari 1753.
6. Willem Dirk van Overdijk, volgt onder XII-f.
7. Cornelius, gedoopt te Oirschot op 16 mei 1751, aldaar begraven op 6 mei 1757.
8. Jan Dirck van Overdijk, volgt onder XII-g.
9. Catharina Dirck van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 26 juni 1755, trouwt aldaar op 27 juni 1784 met Francis Peter van Vessem, klompenmaker, gedoopt te Oirschot op 22 september 1755, zoon van Peter van Vessem en van Agnes van Croonenburg. Zij wonen op de Notel. Catrina overlijdt te Oirschot op 14 oktober 1822 en Francis op 18 november 1833 aldaar.

XII-f. WILLEM DIRK VAN OVERDIJCK, gedoopt te Oirschot op 7 juni 1750, trouwt aldaar op 15 juni 1794 met Allegonda Antony

130. SREO, Oirschot R 281, f 8.

131. SREO, OAA Oirschot 6791 t/m 6802.

132. SREO, OAA Oirschot 6810 t/m 6821.

133. SREO, Oirschot N 5187, no. 9.

134. SREO, Oirschot R 279, f 18^v.

135. De begrafenissen van de kinderen kosten steeds 13 stuivers 8 penningen.

136. SREO, OAA Oirschot, Quohier der huizen anno 1808.

137. SREO, OAA Oirschot 6831 t/m 6833.

van de Bichelaer, gedoopt te Oirschot op 24 maart 1761, dochter van Antony van de Bichelaer en van Maria Erve.

Willem bewoont een huis op de Kerkhof¹³⁸, gelegen op de Heuvel 22, en bezit enige percelen land op de Heuvel en Hedel.¹³⁹ Alleghonda overlijdt te Oirschot op 9 november 1813. Willem overlijdt aldaar op 3 september 1819.

Kinderen uit dit huwelijk zijn:

1. Maria van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 22 februari 1795, trouwt op 21 februari 1830 aldaar met Johannes van Houtum, geboren te Sint-Oedenrode op 27 maart 1798, zoon van Theodorus van Houtum en van Maria van de Berk. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Zij wonen op de Kerkhof nummer 34. Maria overlijdt te Oirschot op 13 december 1841, Johannes sterft daar op 4 maart 1889.
2. Joanna van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 15 november 1797, trouwt te Hooge Mierde op 9 februari 1839¹⁴⁰ met de bijna twaalf jaar jongere Theodorus Luijten, landbouwer, gedoopt te Hooge Mierde op 5 oktober 1809, zoon van Adriaan Luijten en van Anna Cools. Zij wonen in Hooge Mierde in het gehucht de Stad nummer 14.¹⁴¹ Joanna en Theodorus hebben een kind, dat erft van zijn oom Theodorus van Overdijk. Johanna overlijdt te Hooge Mierde op 28 april 1854. Haar weduwnaar overlijdt aldaar op 11 mei 1879.
3. Theodorus van Overdijk, gedoopt te Oirschot 27 oktober 1799, klompenmaker. Hij trouwt op 26 mei 1839 aldaar met Maria van de Ven, geboren te Best op 20 mei 1799, dochter van Adriaan van de Ven en van Hendrika van Oirschot. Hun dochter is Philomena, die geboren is te Sint-Leemardus (België) op 22 april 1846. Theodorus woont met zijn gezin op Spoor donk 93. Hun meid is Johanna van Haren. Maria overlijdt te Oirschot op 20 december 1850. Na haar dood hertrouwt Theodorus op 23 november 1851 met Joanna Vennix, geboren te Oirschot op 11 augustus 1802, dochter van Wilhelmus Vennix en van Maria Verstarren.

Theodorus bezit het actief kiesrecht voor de gemeenteraad. Hij stemt onder andere op 30 juli 1861.¹⁴² Joanna, zijn tweede vrouw, overlijdt te Oirschot op 1 maart 1875. Theodorus van Overdijk Willemszoon maakt op 6 juli 1876 zijn testament ten woonhuize van zijn broer Cornelis.¹⁴³ Hij heeft geen wettige nakomelingen (Philomena is dus kennelijk overleden) en vermaakt zijn vermogen voor $\frac{7}{15}$ deel aan zijn broer Cornelis en voor de rest aan zijn neven en nichten, de kinderen van zijn broer Antonie, en van zijn zusters Maria en Johanna, ieder voor een gelijk deel. Hij overlijdt te Oirschot op 12 februari 1878. Uit de memorie van successie blijkt dat zijn erfenis aan baten *f* 1722 (waarvan *f* 1700 in contant geld) bedraagt. De schulden zijn *f* 176,38, zodat een batig saldo van *f* 1545,62 resteert, dat volgens de bepalingen in zijn testament wordt

138. SREO, OAA Oirschot, Quohier der huizen anno 1808.

139. RANB, *Memories van Successie*, kantoor Oirschot 2, no. 282.

140. In de tienjarige tafels staat: 9 februari 1840.

141. GAT, Bevolkingsregister Hooge Mierde 5 (1850–1860), blad 14.

142. SREO, Gemeentelijk archief Oirschot 1091.

143. SREO, Oirschot N 2024, no. 87.

144. RANB, Memories van successie, kantoor Oirschot 62, no. 48.

145. RANB, Memories van successie, kantoor Oirschot 45, no. 398.

146. SREO, Gemeentelijk archief Oirschot 1613.

147. SREO, Oirschot N 2010, no. 2305.

verdeeld.¹⁴⁴

4. Antonius van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 1 december 1801, linnenwever, trouwt aldaar op 11 mei 1828 met Johanna Maria Verhoeven, geboren te Oirschot op 27 mei 1801, dochter van Johannes Verhoeven en van Maria Verhoeven. Zij wonen te Boterwijk. Antony overlijdt te Oirschot op 31 augustus 1860. Zijn weduwe doet als moeder van haar minderjarige kinderen Antonius, Maria, Willem, Allegonda en Jan aangifte voor de successie.¹⁴⁵ Antonie heeft geen onroerende goederen nagelaten. Zijn weduwe is in 1870 herbergierster te Spoor-donk. Zij overlijdt te Oirschot op 15 april 1877.
5. Cornelius van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 18 april 1805, strodekker, wordt vrijgesteld voor de nationale militie, omdat *zijn broer daar hij op volgd is in dienst*.¹⁴⁶ Zijn voogd is zijn zwager Jan der Kinderen. Hij trouwt te Oirschot op 21 mei 1837 met Anna Theresia van Heerbeek, geboren aldaar op 14 oktober 1811, dochter van Antony van Heerbeek en van Hendrina Verhoeven. Zij wonen op de Kerkhof. Uit dit huwelijk stammen zeven kinderen. Uit de nalatenschap van haar ouders erft Anna Theresia op 22 oktober 1847 enige weilanden, bouwland en dennenbos in sectie F.¹⁴⁷ Anna Theresia van Heerbeek overlijdt te Oirschot op 19 oktober 1882. Cornelius van Overdijk overlijdt aldaar, 88 jaar oud, op 28 maart 1894.

Wordt vervolgd

Verkeersslachtoffer, 1499

Pieter Bouden Meeus overreed in 1499 het onmondige kind van Cop Alsten, *het welc dariaff verleemt ende begaeft is, God betert*, terwijl het tevoren gezond was. Het liep op straat te spelen voor het door Cops paard en wagen werd gegrepen. Pieter eiste een schadevergoeding van 100 gulden en nog 2 rijns gulden. Omdat zij het niet met elkaar konden eens worden, onderwierpen Cop en Pieter zich aan een arbitragecommissie.¹

1. Regionaal Archief West-Brabant, Etten-Leur R 274, f 6^v, 8 januari 1499.

M.J.J. van den Maagdenberg

HET RUCPHENSE GESLACHT BROUWERS, OOK WEL DE BROUWER

**Uit welke familie sommige personen bekend
staan als alias Van Domburg alias Cappelman
alias Commissaris alias Sticker**

P.G.A.M. PEETERS-VERAART EN DR. E.G. BOEREN

Afkortingen

ARAB	Algemeen Rijksarchief Brussel
GAR	Gemeentearchief Rucphen
OAA	Oud-administratief archief
RANW	Regionaal Archief West-Brabant

Inleiding

In twee eerdere artikelen in *De Brabantse Leeuw* beschreven we de families van Domburg en Commissaris. Als stamvader voerden we een Cornelis Piers Commissaris alias Brouwers of de Brouwer op. Drie van de vijf zonen van deze Cornelis Piers Commissaris hebben de familienaam Commissaris¹ doorgegeven aan hun nageslacht terwijl de zoon Marinus het geslacht van Domburg² voortbracht. Tot dusver onbesproken bleven de nakomelingen van de zoon Adrianus Cornelissen Commissaris alias de Brouwer alias den Ouden Sticker. Na het voltooien van de publicaties over de geslachten Van Domburg en Commissaris lag het daarom voor de hand dat we het nageslacht van de zoon Adrianus zouden uitwerken. Bij het verder napluizen en uitwerken van de familie Brouwers deden wij een vondst in het rechterlijk archief van Etten, die in ons in staat stelde de genealogie van de geslachten Van Domburg, Commissaris en Brouwers met een generatie op te voeren. Deze vondst maakte het tevens mogelijk Cornelis Pieters van Domburg alias Cappelman, van wie wij melding maakten in de slotopmerking van ons artikel over het geslacht Van Domburg, alsnog te plaatsen.

Toelichting

Teneinde het spoor niet bijster te raken in alle aliassen lijkt een korte toelichting op zijn plaats. Op 30 mei 1634 verkoopt Cornelis Piersen de Brouwer, wonende te Rucphen, samen met zijn zonen Marinus en Huijbrecht (die mede optraden namens hun afwezige

1. P.G.A.M. Peeters-Veraart en E.G. Boeren, „Het Rucphense geslacht Commissaris”, *De Brabantse Leeuw*, XLIV (1995) 131-140, 230-237; XLV (1996) 22-33, 96-105, 183-188, 219-227; XLVI (1997) 23-32.

2. E.G. Boeren en P.G.A.M. Peeters-Veraart, „Tak Van Domburg uit het Rucphense geslacht Commissaris”, *De Brabantse Leeuw* XLII (1993) 111-120, 165-184.

broers en zuster) twee percelen weide te Sprundel. De akte vermeldt dat de twee percelen weide aan genoemde Cornelis waren *aenbestorven van sijnen broeder Cornelis Pieterssen de Brouwer alias Cappelman*. Met andere woorden: Cornelis Piersen de Brouwer, die we eerder beschreven in *De Brabantse Leeuw*, had een gelijknamige broer! Met deze belangrijke vondst vallen alle stukjes van de puzzel in elkaar. Uit een akte van 4 juli 1634 leren we de naam kennen van de eerste echtgenote van Cornelis Piersen Cappelman; op genoemde datum verkopen Cornelis Jan Jongenelen (namens zijn vrouw) en Cornelis Bastiaensen Geerts (hij ook namens zijn vrouw) *een vierendeel buijnderen lants*, gelegen te Sprundel op het Oost-einde, dat hen aangekomen was van Janneken Jan Anthonis Weijchelaers, *huijsvrouw van Cornelis Piersen Cappelman*. Verder blijkt dat Cornelis Piersen de Brouwer alias Cappelman ook het alias van Domburg voerde. Op 13 juni 1634 vindt de verkoop plaats van de moederlijke goederen van wijlen Janneken Jan Anthonis Weijchelaersdochter, echtgenote van *Cornelis Piersen van Domburch alias Cappelman*. Om de cirkel weer rond te maken wordt in het leenboek getiteld *vuijten huijse van de Houte* genoemd *Cornelis Pieters de Brouwer* als getrouwd zijnde met Jenneken Janss Toniss Weijchlaerts. Daarnaast wordt in een akte van 22 juli 1600 Cornelis Pieters de Brouwer alias Cappelman alias van Domburg onder patroniem genoemd: *Cornelis Pier Domis*, getrouwd met Janneken Jan Thonissen. Met Pieter Domis, die uitsluitend bekend is uit het patroniem van zijn zoon, beginnen we deze genealogie.

Genealogie

I. PIETER DOMIS moet meer dan eens getrouwd zijn geweest, gezien het leeftijdsverschil van zijn beide zonen Cornelis

Zijn vier kinderen waren:

1. Cornelis Piers Domis de Brouwer, alias van Domburg, alias Cappelman, wonende te Sprundel, werd geboren omstreeks 1554 en is overleden te Sprundel op 22 februari 1634. Zijn overlijden staat in het doodboek opgetekend als *obiit Cornelij Petri, dictus Cappelman, octogenarius* (80-jarige) en hij werd in de kerk begraven voor het altaar van Sint Jan (*in templo ante altare Joannis*) op 24 februari 1634. Hij trouwde voor de eerste maal met met Janneken Jans Anthonis Wijchelaers (dochter van Jan Anthonis Wijchelaers en Neelken Coppen Neesdochter), die overleed voor 1623, en voor de tweede maal met Lijsken Adriaen Dijrck Teermans alias Roovers. Uit beide huwelijken had Cornelis geen nakomelingen.

Onder de diverse aliassen treffen we hem vanaf 1595 verscheidene malen aan in de schepenbankarchieven. Peeter Anthonis van Ouckel verkoopt op 2 maart 1596 aan Cornelis Piersen Cappelman een gemet beemden in *het Goet van*

Yckel.³ Op 17 november 1597 verkoopt Sijmon Claes Stoffels met zijn zuster Marie aan Cornelis Piers Domis 2 gemeten beemden in het Goet van Yckel.⁴ Maijken Woutersdochter, weduwe van Cornelis Jan Thonissen, scheidt op 22 juli 1600 de goederen met Cornelis Pier Domis (die getrouwd is met Janneken Jan Thonissen).⁵ Cornelis Piersen Cappelman assisteert op 29 oktober 1613 Cathelijni Piersen de Brouwer bij een akte van uitkoop.⁶ Cornelis Piersen de Brouwer alias Cappelman verkoopt op 11 januari 1623 aan Willem Cornelissen Ketelaer een stuk land groot ontrent 200 roeden, gelegen te Sprundel in de Achterhoek.⁷ Cornelis Pierssen Cappelman bekent op 27 januari 1624 dat Cornelis Roelants Buijs saliger hem afgelost *ende gequeten* heeft de helft van *een sester rog sjaers*, die Adriana Wouter Nijsdochter jaarlijks placht te heffen op een stede te Sprundel *omtrent de kercke*. Met een opmerking in de marge, dat de andere helft *vant voorschreven sester rogs aen den voorschreven Cornelis Roelants Buijs gequeten is bij Nicolaesken Rijcken als op den brieve onder Lourens Douwense in Engelandt berustende*.⁸ Cornelis Piersen van Domburch alias Cappelman koopt op 17 oktober 1629 een bunder erven, gelegen in twee percelen te Sprundel op het Oosteinde, *daar eertijts een huijsinge gestaen heeft*, waarin Lijsken Teermans, huisvrouw van Cornelis Piersen, op genoemde datum gevest wordt⁹, –akte waaruit blijkt dat Cornelis Piersseu de Brouwer alias Cappelman (wonende Sprundel) en Cornelis Piersen de Brouwer, wonende te Rucphen, broers zijn! Cornelis Piersen de Brouwer met zijn zonen Marinus en Huijbrecht verkopen op 30 mei 1634 (mede namens hun afwezige broers en zuster) twee percelen weide, gelegen *neffen malkanderen tot Sprundel achter de kercke onder de hertoghe*, aan Heijltken Adriaen Jacobs van Eeckelendochter, weduwe van Adriaen Adriaensen Schijvenaers.¹⁰ De twee percelen weide waren aan voornoemde Cornelis *aenbestorven van sijnen broeder Cornelis Pierssen de Brouwer alias Cappelman*. Op dezelfde datum verkopen dezelfde erfgenamen ook nog een stuk land van 800 roeden, afkomstig van Cornelis Pierssen de Brouwer alias Cappelman¹¹, en ook nog een half bunder land *bij de Monnicken-dijckstraat*, eveneens afkomstig van Cornelis Pierssen de Brouwer.¹² Verkoop van de moederlijke goederen van wijlen Janneken Jan Anthonis Weijchelaers, echtgenote van Cornelis Piersen van Domburch alias Cappelman, vind plaats op 13 juni 1634.¹³ Lambrecht Cornelissen van de Moer, bij procuratie van Cornelis Cornelissen Boon en Soetken Cornelis van de Moer, zijn huisvrouw, *des comparants suster en swager*, voor de ene helft en Adriaen Cornelissen Goortssen *als vervangende* zijn mede-erfgenamen van Kathelijne Piersen van Domburg verkopen op 19 juni 1634 een huis en hof met omtrent een gemet

3. RAWB, Etten-Leur R 362, f 13.

4. RAWB, Etten-Leur R 362, f 110.

5. RAWB, Etten-Leur R 364, f 166^v.

6. GAR, Rucphen R 38, f 60^v.

7. RAWB, Etten-Leur R 376, f 16.

8. RAWB, Etten-Leur R 376, f 16.

9. RAWB, Etten-Leur R 378, f 132.

10. RAWB, Etten-Leur R 381, f 62.

11. RAWB, Etten-Leur R 381, f 62.

12. RAWB, Etten-Leur R 381, f 62.

13. RAWB, Etten-Leur R 381, f 66^v.

land, gestaan en gelegen bij de kerk van Sprundel, aanbesteden van Cornelis Piersen van Domburgh alias Cappelman.¹⁴ Cornelis Jan Jongenelen als man en voogd van Magdaleentken Willem Janssen Vorsters van Rucphen en Cornelis Bastiaensen Geerts, getrouwd met Soetken Michiels, verkopen op 4 juli 1634 *een vierendeel buijnderen lants*, gelegen te Sprundel op het Oosteind, dat hen aangekomen was van Janneken Jan Anthonis Weijchelaers, *huijsvrouw* van Cornelis Piersen Cappelman.¹⁵ Op 27 oktober 1635 verkopen dezelfde erfgenamen *ontrent 2 gemeten beemde* aan Cornelis Henrick Jacob Quirijnssone.¹⁶ Wijlen Janneken Jan Anthonis Wiche-laers wordt dan huisvrouw van Cornelis Piersen van Domburgh genoemd. In de kerkrekeningen van Sprundel komt de echtgenote van Cornelis Piersen Cappelman tweemaal voor, namelijk in 1623: *om het testament van de huijsvrouw van Cornelis Piersen Cappelman te laten visiteren tot Breda, bij advocaten geweest ende aldaer uitgegeven 2 rijngulden 15 stuivers*, –en in 1634: *item ontfangen uutten testamente van Janneken Jan Anthonis Weijchelaers, huijsvrouw was van Cornelis Pierssen Cappelman, bij accoort met haere erfgenaemen gemaect, de somme van 300 rijngulden*.¹⁷ In het leenboek¹⁸, getiteld *vuijten huijse van de Houte*, wordt Cornelis Pieterss de Brouwer genoemd als getrouwd met Jenneken Janss Toniss Weijchlaerts, als hij samen met de broers van Jenneken, met name Pauwels en Cornelis en hun moeder Neelken Coppens Neesdochter de goederen deelt. Tot 15 februari 1653 heeft men zich beziggehouden met de nalatenschap van de tweede vrouw van Cornelis Piersen, want op die datum is er een copie van een akte van een overeenkomst van 12 april 1634 tussen Elisabeth Adriaen Dircxen en de erfgenamen van haar man ingeschreven.¹⁹

2. Cornelis Piers Commissaris alias Brouwers, volgt onder II op pagina 142.
3. Kathelijne Piersen van Domburgh alias de Brouwersdochter, overleden na 29 oktober 1613. Zij was gehuwd met Philip Adriaenssen Neelemans, overleden voor 29 oktober 1613. Een akte van uitkoop tussen Cathelijne Piersen de Brouwersdochter, (weduwe van Philip Adriaenssen Neelemans en geassisteerd door Cornelis Piersen Cappelman) en haar kinderen en kleinkinderen uit haar huwelijk met Philips Adriaens Neelemans wordt ingeschreven op 29 oktober 1613.²⁰ De erfgenamen zijn: Pieter Philips, die ook optreedt als voogd over de weeskinderen van zijn broer Cornelis Philips Adriaens, Adriaen Cornelis Goortsen als man en voogd van Maeijken Philips en Cornelis Mercxman als man en voogd van Heijlthjen Philips.
4. Dingentken Peeters van Domburgh, overleden na 14 juli 1602. Zij was gehuwd met Cornelis Lambrechts Hendriks

14. RAWB, Etten-Leur R 381, f 69.

15. RAWB, Etten-Leur R 381, f 71.

16. RAWB, Etten-Leur R 381, f 96.

17. RAWB, OAA Sprundel, kerkrekeningen 1623 en 1634.

18. ARAB, Familiefonds Merode-Westerloo VN 43.

19. RAWB, Etten-Leur R 389, f 22.

20. GAR, Rucphen R 38, f 61.

van Moer²¹, overleden voor 14 juli 1602. Dingentken Peeters van Domburgh weduwe Cornelis Lambrecht Hendriks (van de Moer) en kinderen verkopen²² in 1602 onder andere aan Lambrecht Cornelissen van de Moer 300 roeden weiden.

II. CORNELIS PIERS COMMISSARIS ALIAS BROUWERS, schepen van Rucphen in 1610²³, wonende aldaar, geboren rond 1570, overleden tussen 5 oktober 1635 en 1 december 1643. Hij was gehuwd met achtereenvolgens Joanna Adriaens en Heijndrikske Jan van Hoeve.

Op 24 juli 1631 legt Cornelis Piersen de Brouwer alias Commissaris te Rucphen de volgende verklaring af: „*dat hem genoeg kennelijk ende indachtich is geleden ontrent de 18 ofte 20 jaeren, sonder den precijzen tijt daarvan onthouden te hebben, dat den voirgenaemden pastor van Cleijn Sundert met meer andere parsoonen, wesende terselver tijt als thiendenaers vanswegen het clooster van Tongerloo, hebben gehaelt de thiende van eenen acker gelegen aent Schijve buijten inden heijde (onder Sundert), genaemt Pier Heffkens Heijblock, sonder dat naer yemant anders allenlijck die vanwegen het clooster deselve thiende heeft bemoeijt ofte actie daertoe gepretendeert.*”²⁴

Uit het eerste huwelijk zijn vijf kinderen geboren, onder wie als derde kind:

3. Adrianus Cornelissen de Brouwer alias den Ouden Sticker, alias Commissaris en alias van Domburg, volgt onder III op pagina 142.

III. ADRIANUS CORNELISSEN DE BROUWER ALIAS DEN OUDEN STICKER ALIAS COMMISSARIS ALIAS VAN DOMBURG, gedoopt te Sprundel op 10 oktober 1598, overleden tussen 23 november 1660 en 29 juni 1667. Hij trouwde met Adriaentje Cornelissen Philipsen (weduwe van Cornelis Snaters en dochter van Cornelis Philipsen Adriaens en Margriete Jans), die is overleden voor 26 juni 1651. Zijn tweede vrouw werd Janneke Willems (dochter van Willem Janssen van Sundert en Thoonken Cornelissen), overleden voor 23 november 1660.

In 1631 verkoopt Adriaen Cornelissen alias Commissaris aan Jan Cornelis Philipsen, *zijn swager*, de helft van een perceel land binnen Voorne, waarvan de koper de wederhelft heeft²⁵. In 1651 verkoopt Jan Adriaenssen Konijnck zijn *aenpaert van erve*, genaamd *Cappelblock* te Schijf en hem aanbestorven van zijn vader Adriaen Adriaensen ouden Konijnck, aan Geert Bastiaensen; deze draagt het over aan Adriaen Cornelissen Commissaris²⁶. Op 4 maart 1651 verklaart Adriaen Cornelis Commissaris f 372 schuldig te zijn aan Jan Adriaen Konijnck.²⁷

In 1651 vindt er een mangeling (ruilverkaveling) plaats tussen Adriaen Cornelis Commissaris en zijn zoon Cornelis Adriaen Commissaris. Adriaen krijgt het wettelijk erfdeel, dat Cornelis is aanbestorven van zijn moeder Adriaenken Cornelis, te weten de helft

21. Zie ook *Gens Nostra*, XX1 (1966) 338.

22. RAWB, Eitten-Leur R 365, f 104, 14 juli 1602.

23. GAR, Rucphen R 38.

24. GAR, Vorenseinde R 19, f 43.

25. GAR, Vorenseinde R 19, f 43^v, 19 december 1631.

26. GAR, Rucphen R 39, f 25-1, 28 februari 1651.

27. GAR, Rucphen R 39, f 25, 1e blad (er zijn drie bladen f 25).

in *de Biesewijde* met zijn part in *de huijsinge en schuere*. Cornelis krijgt op zijn beurt van zijn vader twee perceeltjes heide, genaamd *de Heijblock* en gelegen in Schijf²⁸ Een jaar later vindt er een erf-mangling tussen Adriaen Cornelissen Commissaris en Jan Linders, gehuwd met Grietken Adriaensen: Adriaen krijgt Jan Linders' part in de stede van Adriaen Nelemans in Schijf en Jan Linders krijgt de helft van de erven in *Hoevaers in het Piersvelt*.²⁹

Op 13 januari 1654 verklaart Adriaen Cornelis Comsaris is f 50 schuldig te zijn aan Joris Willems Brouwers.³⁰ Op 17 oktober 1651 leren we de erfgenamen van Adriaen Cornelis Goortsen en Mari-ken Plipsen kennen, zij zijn onder andere: Jan Cornelissen voor zich zelf en voor het weeskind van Adam Adriaenssen waarvan de moeder was Adriaentken Cornelissen; Cornelius Adriaensen; Jan Linders als man van Grietken Adriaensen en Naris (Siardus) Janssen als man van Mariken Adriaensen.³¹ Uit deze akte blijkt dat Adriaen Cornelis de Brouwer en Adriaentken Cornelissen familie (bloed-verwanten) van elkaar waren! Adriaentje Cornelis Philipsen was een kleindochter van Kathelijne Piersen van Domburgh en Adrianus Cornelis de Brouwer was een zoon van Cornelis Piers Commissaris.

Op 18 april 1654 verkopen Adriaen Cornelisse Commissaris als man en voogd van Janneke Willemsen met Frans Willemsen voor de helft met nog Thoonken Cornelissen, weduwe van Willem Janssen van Sundert en geassisteerd door Lambrecht Adriaenssen, haar gekoren voogd in dezen, voor de andere helft een stede met de hui-zing in Schijf met een perceel genaamd *de Oude Soekse Weijde* aan Jan Janssen Heestermans, *soo groot ende cleijn als Wilm Janssen dat geruijmt heeft met de doot*.³² Op 23 november 1660 vindt er een deling plaats tussen de erfgenamen, met name enerzijds Adriaen Cornelisse de Brouwer, weduwnaar van Janneken Willems, en Cornelis Cornelissen Snaters (dat is de zoon van Janneke Willems uit haar eerste huwelijk), Adriaen Adriaenssen de Brouwer en de „heer” als oppervoogd over het nagelaten weeskind van Janneken Willems, met name Cornelis Adriaen de Brouwer.³³ Op 29 juni 1667 worden de erfgoederen van zaliger Adriaen Cornelis de Brouwer alias den Ouden Sticker gedeeld. De erfgenamen zijn dan Siardus Janssen, als man en voogd van Maijken Adriaen de Brouwer, Jan Lindertse als man en voogd van Margriet Adriaen de Brouwer, Adam Adriaen de Brouwer alias Sticker, die ook optreedt als voogd van onmondige kinderen van Cornelis Adriaen de Brouwer met Adriaen Pietersen Marquis als toezienner, en Adriaen Adriaen de Brouwer en Cornelis Adriaen de Brouwer.³⁴

Uit het eerste huwelijk zijn geboren:

1. Jan de Brouwer, vermoord op 2 oktober 1646 door Cornelis Adriaensen Danen.³⁵
2. Cornelis Adriaensen de Brouwer alias Commissaris en alias Jongensticker, volgt onder IV-a op pagina 144.
3. Grietken Adriaenssen de Brouwer, overleden te Rucphen op

28. GAR, Rucphen R 39, f 25^v, 3e blad, 26 juni 1651.

29. GAR, Rucphen R 39, f 67^v, 2 maart 1652.

30. GAR, Rucphen R 39, f 43.

31. GAR, Rucphen R 39, f 47^v.

32. GAR, Rucphen 39, R ongef.

33. GAR, Rucphen 40, R f 110^v.

34. GAR, Rucphen R 41, f 8v.

35. GAR, Rucphen R 39.

9 januari 1693. Zij was gehuwd met Jan Lindersen Hoendervangers, ook wel Jan Lindersen Hoen en kortweg Jan Linders genoemd, overleden te Rucphen op 8 januari 1693. Jasper Janssen Slob verkoopt op 26 november 1665 $2\frac{1}{2}$ gemeten erf in *het Havervelt* in Schijf aan Jan Lindersen Hoen voor f320. Op 28 oktober 1693 vindt de erfdeling plaats van de goederen van Margreta Adriaenssen de Brouwer en Jan Linderse Hoendervangers.³⁶

4. Maijken (ook Mariken) Adriaensen de Brouwer, overleden te Rucphen op 1 november 1686. Zij was gehuwd met Siardus Janssen Cools, ook Naris Janssen Cools genoemd, zoon van Jan Cornelis Quirijn Cools en Lucia Gorp, gedoopt te Essen op 27 januari 1630, overleden te Rucphen op 30 augustus 1698. Hij hertrouwde met achtereenvolgens Catharina Jansen Matthijssen, overleden te Rucphen op 6 oktober 1694, en Elisabeth Cornelissen Smout, weduwe van Quirinus Crijn Commissaris.³⁷ Op 4 november 1690 verhuurt Siardus Janssen Cools *een stede lants met de huijsinge*, 25 gemeten te Rucphen, genaamd *de Groten Doot*, aan Marinus Geertsen Coevoets. De verhuurder blijft er ook wonen en heeft er nog $\frac{1}{4}$ part in het turfhuis.³⁸ Op 12 december 1692 vindt verkoop plaats van bovenstaande aan Wouter Jan Pauwels; Siardus blijft er wonen tot mei 1693.³⁹ Op 2 maart 1652 verkoopt Naris Janssen als man van Maijken Adriaensen zijn *aenpaert*, aanbestorven van haar moeder Adriaenken Cornelissen, gelegen te Schijf *op Hoevers en in het Haevervelt*, aan Cornelis Adriaensen Jongensticker.⁴⁰ Op 18 oktober 1652 compareert Saris Jansen als man van Maijken Adriaensen met Adriaen Cornelissen Com(mis)saris voor schepenen in Rucphen, waarbij Saris Janssen verklaart verkocht te hebben *sijn aenpaert van de huijsinge met den gront, aenbestorven van sijnen huijsvrouw moeder Adrienken Cornelissen*, aan Adriaen Cornelis Commissaris, *sijne swaervader*, die daarop woont.⁴¹ Op 3 december 1687 vindt de deling plaats tussen Siardus Kools, weduwnaar van Maijken Adriaen de Brouwer, en hun kinderen.⁴²
5. Adam Adriaensen de Brouwer alias Sticker, volgt onder IV-b.

De kinderen uit het tweede huwelijk zijn:

6. Adriaen Adriaensen de Brouwer, volgt onder IV-c.
7. Cornelis Adriaenssen Brouwers, volgt onder IV-d.

IV-a. CORNELIUS ADRIAENSEN DE BROUWER ALIAS COMMISSARIS ALIAS JONGENSTICKER, overleden tussen 4 maart 1661 en 6 oktober 1662. Hij was gehuwd met Martijnken Peeters Merquis, dochter van Pieter Stoffel Marquis en van Neeltjen Danen. Zij hertrouwde met Jasper Jans Slob en overleed te Rucphen op 27 februari 1686.

Deze Cornelis Adriaensen Brouwers of Commissaris (getronwd met Martijnken Pieters Markis) heeft als handmerk een primitief

36. GAR, Rucphen R 42, f 137.

37. Peeters-Veraart en Boeren, „Het Rucphense geslacht Commissaris”, XLVI, 30, 31.

38. GAR, Rucphen R 42, f 92.

39. GAR, Rucphen R 42, f 122.

40. GAR, Rucphen R 39, f 66v.

41. GAR, Rucphen R 39, f 79v.

42. GAR, Rucphen R 42, f 27.

getekende CA, waardoor hij te onderscheiden is van zijn gelijknamige halfbroer Cornelis Adriaenssen Brouwers (zie IV-d). Dit zelfde handmerk vinden we ook terug in akte(s) waarin hij voorkomt als Cornelis Adriaensen Jongensticker.

Cornelis Adriaenssen de Brouwer verkoopt op 7 november 1643 aan Cornelis Adriaenssen de Brouwer een perceel wilderd van de gemeentevroente.⁴³ Op 26 juni 1651 compareerden Cornelis Adriaens Comsaris (tekent als CA) met Adriaen Pietersen Markis voor schepenen van Rucphen, waarbij Cornelis als man van Martijnen Pieters verklaart *zijn aenpaert*, wat hem is aenbestorven van zijn vrouws vader Pieter Stoffelen Markis zaliger, verkocht te hebben aan Cornelis Adriaens Danen.⁴⁴ Op 2 maart 1652 vindt er een ruilverkaveling plaats tussen Cornelis Adriaensen Jongensticker en zijn zwager Jan Lindertse, gehuwd met Grietken Adriaensen. Cornelis krijgt Jan Linderts' part in *het Havervelt* en zijn part op Hoevers. Jan Linderts krijgt twee percelen, ongeveer 2 gemeten groot, genaamd *de Heijblok*.⁴⁵ Op 10 oktober 1652 bekent Cornelis Adriaensen Jongensticker *f* 100 schuldig te zijn aan Luijcas Maesen.⁴⁶ Op 23 november 1652 verkoopt Cornelis Adriaen de Brouwer een *stedeken metter erve, groot ontrent 5½ gemeten, met de huijsinge daerop staende*, gelegen onder Rucphen aan Nijck Claris Antonissen.⁴⁷ Op 20 januari 1654 is Cornelis Adriaenssen Jongensticker *f* 100 schuldig aan Marinus Cornelis van Domborch.⁴⁸ Op 28 februari 1654 bekennen Huijbrecht Antonissen met Cornelis Adriaenssen Jongensticker *f* 300 schuldig te zijn aan Jan Jansen Wouters, wonende in de Achterstraat te Roosendaal.⁴⁹ Op 26 november 1665 compareert voor schepenen de weduwe, geassisteerd met haar man Jasper Janssen Slob, en zij geeft *haere huijsinge metten polder* (4 gemeten) in Schijf als onderpand.⁵⁰ Op 9 januari 1657 vindt de deling plaats tussen de erfgenamen van wijlen Nelken Damen, onder wie Cornelis Adriaenssen Jongesticker als man van Martienken Pietersen.⁵¹ Op 28 januari 1657 verkoopt Cornelis Adriaenssen Jongen Stecker zijn *aenpaert van erve*, alsmede de inventaris van wijlen Nelken Daemen zaliger aan Cornelis Adriaenssen Daenen.⁵² Op 4 maart 1661 verkoopt Cornelis Adriaen de Brouwer aan Huijbrecht Jacobsen 400 roeden heide.⁵³ Op 6 oktober 1662 worden Adam Adriaen de Brouwer als voogd en Adriaen Pietersen Marquies alias Paen als toezieners benoemd van de weeskinderen van zaliger Cornelis Adriaenssen de Brouwer.⁵⁴ Op 6 oktober 1662 vindt de uitkoop plaats tussen enerzijds Martijna Peeters Marquis, weduwe van Cornelis Adriaen de Brouwer en geassisteerd door Jan Pauwels, *in desen gecoren voocht*, en anderzijds Adam Adriaen de Brouwer als voogd en Adriaen Pietersen Marquis als toezieners anderzijds. Met in de marge de aantekening dat op 17 november 1666 Cornelis Adriaen Broeckhoven bekent voldaan te zijn en ontvangen te hebben *f* 55 plus interest van Martientjen Pieters, weduwe van Cornelis Adriaen Jongen Sticker.⁵⁵ Op 11 februari 1671 bekent Martiene Pieters, laatst

43. GAR, Rucphen R 38, f 36.

44. GAR, Rucphen R 39, f 41^v.

45. GAR, Rucphen R 39, f 67.

46. GAR, Rucphen R 39, f 9.

47. GAR, Rucphen R 39, f 82^v.

48. GAR, Rucphen R 39, f 53.

49. GAR, Rucphen R 39, f 1-11^v.

50. GAR, Rucphen R 40, f 166^v.

51. GAR, Rucphen R 40, f 40.

52. GAR, Rucphen R 40, folio 7.

53. GAR, Rucphen R 40, f 123.

54. GAR, Rucphen R 40, f 166^v.

55. GAR, Rucphen R 40, f 246^v.

weduwe van Jasper Janssen Slob, f 64 schuldig te zijn aan Adam Adriaen de Brouwer als voogd van de wezen van Cornelis Adriaen de Brouwer.⁵⁶ Merthijntjen Peeters Merquis weduwe Jasper Jans Slop verkoopt op 27 juni 1679 een stede land met *huijsinge*, genaamd *de Moerplas*, met *het bosken daer tennen aen* gelegen, het geheel 6 gemeten in 't *Schijff* gelegen, aan Cornelis Pauwels Wouters.⁵⁷ Adriaen de Brouwer als voogd van de onmondige kinderen van wijlen Cornelis Adriaen Stijcker en Willem Huibrechtse Suijkerbuijk als man en voogd van Adriaenken Cornelis Stijcker, Adriaen Stevens Braet als man en voogd van Janneken Cornelis Sticker en Adriaen Bastiaensen Evers als man en voogd van Maijken Cornelis Stijcker, bekennen op 24 oktober 1684 voldaan te zijn volgens de akte van uitkoop, en dat *vuut handen van Merthijnken Pietersen Merquis*. In deze akte is sprake van acht niet met name genoemde weeskinderen en in de kantlijn staat nog een aantekening van oktober 1680, waarin sprake is van vier onmondige en drie gehuwde kinderen, ook nu weer zonder dat de namen vermeld zijn.⁵⁸

Van de acht kinderen uit dit huwelijk konden we er vijf met zekerheid identificeren; de namen van Adam, Jasper en Jacob geven we onder voorbehoud.

1. Adriaenken Cornelissen Stijcker, overleden te Rucphen op 6 oktober 1697, was gehuwd met Willem Huijbrechtsen Suijkerbuijk, zoon van Hubertus Willems Suijkerbuijk en Dymna Cornelis Hertogh, gedoopt te Essen op 13 mei 1655, overleden te Rucphen op 14 januari 1731. Wilm hertrouwde te Rucphen op 27 april 1698 met Cornelia Adams Blijdens.
2. Janneke Cornelisse Sticker, overleden te Rucphen op 8 oktober 1692 als weduwe. Zij was gehuwd met Adriaen Stevense Braet, zoon van Steven Cornelisse Braet en Hendrikske Arde, *borgemeester* van Rucphen in 1685.⁵⁹
3. Maijken Sticker, gehuwd met Adriaen Bastiaens Evers.
4. Waarschijnlijk Adam Cornelisse Brouwers, genoemd als doopgetuige bij een kind van Cornelis Cornelisse Brouwers in 1686
5. Cornelis Cornelissen Brouwers, volgt onder V-a.
6. Petronella Cornelissen Stickers. Zij is getrouwd te Rucphen op 16 januari 1695 met Gaspar Stoffelen, afkomstig uit Rucphen.
7. Mogelijk Jasper Brouwers, komt voor als doopgetuige in 1696,
8. Mogelijk Jacob Brouwers, komt eveneens voor als doopgetuige in 1696.

Wordt vervolgd

56. GAR, Rucphen R 41, f 304^v.

57. GAR, Rucphen R 40, f 246^v.

58. GAR, Rucphen R 41, f 304^v, i.m.

59. GAR, Rucphen R 42, f 8.

MEULENDIJK, MEULENDIJKS

'n Peelfamilie

TH.M. MEULENDIJKS

Afkortingen

GAH	Gemeentearchief 's-Hertogenbosch
GAHM	Gemeentearchief Helmond
RANB	Rijksarchief in Noord-Brabant
SAP	Streekarchief Peel-land

(Vervolg van p. 76)

De vorige aflevering van deze stamboom eindigde met Hendrien Dirk Meulendijcx en haar man Corstiaen van Luijk. Samen met Johanna Jacobus van de Laar, vrouw van Antonij Meulendijcx¹²³, Annemie Marcelis Meulendijcx¹²⁴, Johanna Meulendijcx en een paar andere inwoners van Aarle-Rixtel kregen zij in 1775 een vergunning om op woensdag en later ook op donderdag te bedelen.¹²⁵

X-k. THOMAS DIRK MEULENDIJKX is gedoopt te Deurne op 21 februari 1728 en huwde te Gemert op 24 november 1754 met Antonetta van Brussel, aldaar gedoopt op 14 juni 1727 als dochter van Johannes van Brussel en Maria Jacob van Cassel.¹²⁶ Hun kinderen waren:

1. Cornelia, gedoopt te Gemert op 6 januari 1756.
2. Maria, gedoopt te Gemert op 22 januari 1758.
3. Theodorus, op 20 februari 1759 gedoopt te Gemert.
4. Joannes, gedoopt te Gemert op 25 augustus 1762.
5. Theodorus Meulendijcx is gedoopt te Gemert op 9 juni 1765 en huwde daar op 26 februari 1797 met Margaretha Arnold van de Boom.
6. Andreas Meulendijks, gedoopt te Gemert op 7 februari 1768, wever van beroep, overleden te Helmond op 20 mei 1835. Hij was aldaar op 12 juli 1789 getrouwd met Henrica Poorters, gedoopt te Helmond op 14 november 1765, aldaar overleden op 2 mei 1801. Zij was een dochter van Godefridus Poorters en Machtildis van de Laeck.

Hun kinderen waren:

- A. Antonia Meulendijks, te Helmond gedoopt op 21 augustus 1790 en aldaar overleden op 28 februari 1821.
- B. Godefridus Meulendijks¹²⁷, te Helmond gedoopt op 30 juli 1792, damastwever en winkelier, overleden te Helmond op 23 februari 1850. Hij trouwde te Helmond

123. Th.M. Meulendijks, „Meulendijk, Meulendijks. 'n Peel-familie”, *De Brabantse Leeuw*, XLVIII (1999) 18.

124. Meulendijks, „Meulendijk, Meulendijks”, 15.

125. J. Prinsen, „Uit de resolutie-boeken”, *Het Hagelkruis*, XVI (lente 1999) 8, 9.

126. SAP, Deurne R 135, f 75^v (1754).

127. GAHM, N. 42, no. 729, oktober 1835: aankoop van een huis.

op 13 juli 1830 met Ester de Wit, gedoopt aldaar op 22 juli 1830, fabrieksarbeidster, overleden te Helmond op 10 december 1857. Zij was een dochter van Willem de Wit en Johanna Nooijen.

C. Thomas, te Helmond gedoopt op 13 november 1794 en overleden aldaar op 30 mei 1796.

D. Thomas, op 14 maart 1798 te Helmond gedoopt.

Andreas Meulendijks hertrouwde te Helmond op 20 oktober 1799 met Helena Coolen, gedoopt te Bakel op 15 november 1770 als dochter van Hendrik Coolen en Joanna Franciscus van de Kerkhof. Uit dit huwelijk stammen:

E. Henrica Meulendijks, te Helmond gedoopt op 29 augustus 1800, aldaar overleden op 19 maart 1863. Te Helmond was zij op 3 mei 1827 getrouwd met Theodorus Verhalen.

F. Cornelia Meulendijks, te Helmond gedoopt op 9 oktober 1802, overleden te Helmond op 3 september 1864, huwde te Helmond op 14 april 1826 met de wever Petrus van de Kerkhof, gedoopt te Helmond op 1 november 1802, daar overleden op 8 februari 1866.

G. Petronilla Meulendijks, op 20 december 1804 te Helmond gedoopt en overleden aldaar op 14 juni 1830.

H. Thomas Meulendijks, op 1 januari 1807 te Helmond gedoopt en daar overleden op 20 mei 1883.

I. Anna Maria, te Helmond gedoopt op 19 april 1810.

J. Johanna Maria, te Helmond gedoopt op 17 juni 1812 en daar overleden op 27 juni 1812.

K. Petronella Meulendijks, te Helmond gedoopt op 2 oktober 1813 en daar overleden op 1 juni 1875.

VII-d. JAN PEETER MEULENDIJCX¹²⁸ is geboren in 1609 of 1610 en overleden op 22 juli 1661. Hij was herbergier. In zijn dorp was hij kerkmeester en in 1655 borgemeester; in 1641 en 1643 heet hij *lange jaren schepen*.¹²⁹ Hij trouwde rond 1632 met Aelken Thonis Coolen, die hem de volgende zoon baarde:¹³⁰

1. Jan Jans Molendijcx, volgt onder VIII-h op pagina 151.

Nadat de moeder in 1636 was gestorven, is Jan Peter Molendijcx in 1638 hertrouwd met Anneken Jan Peter Goosens (Anneken Hensen)¹³¹, met wie hij in 1660 ten gunste van de langstlevende van beiden testeerde.¹³² Zij was eerder getrouwd geweest met Jan Ideleth, stadhouder en secretaris van Deurne en schout te Vlierden.

Als stijffmoedere (que matris loco tamen habitur) geraakte Anneken in 1670 in conflict met Jan Jan Peter Molendijcx over de erfenis van diens vader. Jan junior had eerst geërfd van zijn grootouders van moederkant, die na het overlijden van zijn moeder waren gestorven. Maar toen zijn vaderlijke grootvader overleed, kwam diens nalatenschap allereerst aan Jan senior, die derhalve *van*

128. SAP, Deurne R 92, f 162^v. R 93, f 110. R 97, f 27.

129. Attestatie op 17 mei 1661 ten behoeve van de kerk van Deurne.

130. SAP, Asten R 96, f 33.

131. SAP, Deurne R 97, f 73^v.

132. SAP, Deurne R 97, f 33, 5 november 1660.

sijn kijnts gedeelt is geweest vrij heer ende meester in de goederen, tot Vlierden gelegen en elders. Senior heeft over deze goederen niet testamentair beschikt, zodat het volledige vruchtgebruik naar Annekens mening aan haar moest vervallen. Pas na haar overlijden mocht de voorzoon met de nakinderen delen.

De voorzoon lijkt ook aanspraak te hebben gemaakt op het huis *het Wit Peerttjen* te Deurne, waarin zijn vader blijkbaar herbergier is geweest, maar dat zijn stiefmoeder in haar huwelijk had ingebracht, althans de helft daarvan; de wederhelft was van Perina Jan Peter Goossens, weduwe van mr. Joachim Kets, die haar deel verkocht aan haar zus Anneken met haar man Jan Molendijcx. Het gevolg was, dat de laatste slechts een kwart van het huis in eigendom verwierf, want Anneken kocht ook namens haar voorkinderen-Ideleth. En de nakinderen van Anneken zouden elk slechts een zestiende erven.

Over de nalatenschap van de eerste vrouw van haar man, Aelken Coolen, kon Anneken niet veel zeggen, maar zij deed het toch. Doordat Aelken veel eerder stierf dan haar ouders (en doordat ook haar schoonvader Peter Molendijcx nog niet was overleden), hebben zij en haar man *cleine ende weenige erffhaeffelijck goederen beseten*. Toch was Jan de voorzoon zo onbeschaamd, zo vond Anneken, om een verantwoording te eisen van de bezittingen van zijn vader, *die int meestendeel versleten ende in vergetentheijt, ende in den leven van den vader door tgebruijck int mestendeel geconsumeert sijn*. Maar bij de burens had zij voldoende informatie losgepeuterd om een inventaris achteraf te kunnen maken van hetgeen waarop haar stiefzoon recht zou hebben:

*de hooch kerre, bij Jan den vader
gecocht voor negen guldens
een bedde
noch een slecht bedde
vier paer slaepplaeckens, smal ende
groff
een kiste
noch eenige stucken van een kiste
een schapraijje
een cleijn ijsere pottjen van ontrent
drie potten
een ketelken van ontrent vier potten
eenen koeketel voor twee koeijen,
geheel versleten sijnde*

*een ront tafelken metten stoel
vier stoelen
een hael
een tange
een hueijcke
noch eenen melcktoeb
eenen rock¹³³*

Later toegevoegd:

*een lenck haeltjen
een bunder stoeltjen
een lobbeken
een paer slaepplakens
noch vier taffellaexkens
noch vier handt doecken*

De meeste items van de opsomming had voorzoon Jan volgens zijn stiefmoeder al ontvangen. Van de rest zag zij, hoewel zij het recht van vruchtgebruik had, af, het meeste was trouwens versleten en verbruikt. Maar wel wilde zij de door haar betaalde kosten van onderhoud en opvoeding gedurende zes jaar van hem terug, zegge

133. Deze was door Jan Peter Molendijcx als weduwnaar verkocht voor een onbekende prijs.

en schrijve honderdvijftig gulden. Bovendien had zij hem bij zijn huwelijk het volgende meegegeven:

<i>een pellen taeffellaecken</i>	<i>eenen nieuwen pellen hantdoeck</i>
<i>twee offte drie servetten</i>	<i>een hemdt</i>
<i>drie oirfluijnen</i>	<i>eenen stoel</i>
<i>een paer slaepplaeckens van negen</i>	<i>een veerren cussen</i>
<i>ellen</i>	<i>een deecken offte sargie</i>

Bovendien had zij hem *f* 50 gegeven *doen hij sijn ambacht dede*. En toen Jans vrouw in het kinderbed lag en Jan zelf uit timmeren was, heeft zijn stiefmoeder *f* 19:14:0 uitgegeven voor bier, terwijl zijn halfbroer Dirick nog voor *f* 17:10:0 voor hem heeft geweven. Al met al had Jan de voorzoon meer genoten dan waarop hij recht had, maar Anneken misgunde het hem niet, zolang hij maar geen verdere aanspraken maakte.

Jan had echter een andere mening: omdat zijn ouders Jan en Aelken huys gehouden hebben met een, twee offt meer koeyen. Men can dencken wat daer van is overgeschoten, in den pest tijt de anno sesstienhondert sessendertich. Kortom: indien Jan, de vader, noch leefden, [hij] soude wonderlijck toesien!¹³⁴

De halfbroers en -zuster uit het tweede huwelijk waren:

2. Lauwrijns Jan Molendijcx¹³⁵, overleden voor 21 september 1721. Hij was winkelier en ontving in 1674 van de heilige-geestmeesters *f* 8:18:0 voor het onderhouden van Aert Schrouen *in broet, boeter ende mulck en somtijts oock bier*.¹³⁶ In 1679 leverde hij twee hemden, een linnen broek met een paar kousen voor *f* 2:9:0.¹³⁷ Een hofstad met daarop een afgebrand huis, genaamd het *Wit Peert*, deed hij in 1679 samen met zijn mede-eigenaars over aan de drost Hendrik van Winterooij.¹³⁸

Hij trouwde op 22 januari 1662 te Deurne met Marie Mee-
lis, die is overleden voor 16 juni 1684. Uit dit huwelijk zijn
geboren:¹³⁹

- A. Marij Laureys Molendijcx huwde met Aert Jansen en her-
trouwde te Deurne op 9 februari 1706 met Andries Hen-
drick Noiien.¹⁴⁰
- B. Anneke Laureys Molendijcx trad te Deurne op 26 oktober
1704 in het huwelijk met Michiel Flipsen van de Moos-
dijk.
- C. Jenneke Laureys Molendijcx trouwde eerst met Joannes
Joannes Roeijmeijns en hertrouwde achtereenvolgens op
17 april 1712 te Deurne met Johannes Brorissen Slaets,
op 9 september 1731 aldaar met Arnoldus van Aken en
te Deurne op 25 oktober 1733 met Willem Heesman.

Laureys hertrouwde te Deurne op 11 juni 1684 met Maria Wil-
lemsen, die op 21 september 1721 te Deurne is overleden.
Hieruit stammen:

134. SAP, Deurne R 58, no. 18.

135. SAP, Deurne R 99, f 41. R 100,
f 2. R 102, f 59.

136. SAP, OAA Asten, bijlagen bij de
armenrekening van Asten van
1674, 15 november 1675.

137. SAP, Deurne R 182-3,
momboorsrekeningen.

138. SAP, Deurne R 100, f 158^v,
27 mei 1679.

139. SAP, Deurne R 99, f 41. R 100,
f 2. R 102, f 59. R 103, 3 mei
1683.

140. SAP, Deurne R 131, f 124^v,
24 oktober 1741.

D. Maria Laureys Molendijcx huwde te Deurne op 16 juni 1720 met Cornelis Peter Noetjen, wiens weduwe zij was in 1741.¹⁴¹

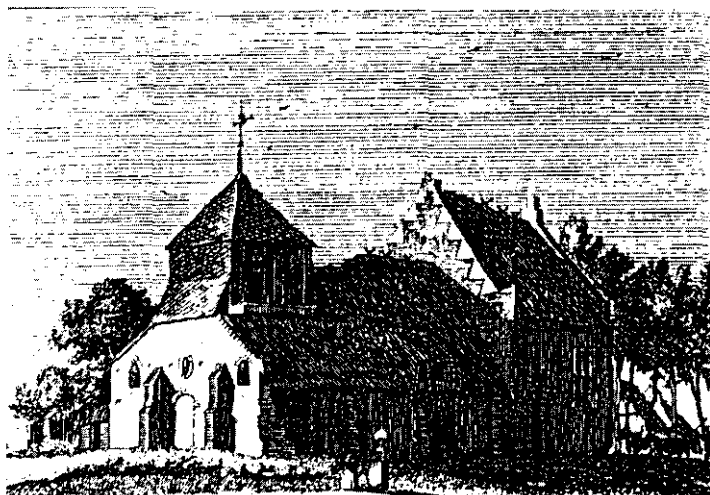
E. Jenneke Laureys Molendijcx.

3. Dirk Jan Molendijcx, volgt onder VIII-i op pagina 152.

4. Jan Jan Molendijcx.

5. Aeltjen Jan Molendijcx huwde te Lierop op 18 februari 1685 met Antonij Francken van Eijck.

De kapel te Vlierden, 1738.

VIII-h. JAN JAN MEULENDIJCX¹⁴², geboren in 1635 en overleden voor 1681, huwde te Deurne op 31 oktober 1660 met Mariken Thijs Teggens. Nageslacht:

1. Jan Jan Meulendijcx, volgt onder IX-j op pagina 151.
2. Aelken Jan Meulendijcx trouwde met Corstiaan Jan Tiggelers.
3. Wilbertken Jan Meulendijcx huwde te Vlierden op 4 maart 1696 met Antonis Meusse Slaets.

IX-j. JAN JANSE MEULENDIJCX¹⁴³ huwde te Deurne op 14 juni 1693 met Henrica Paulis, dochter van Paulus Melis en Maria Lamberts.¹⁴⁴ Uit dit huwelijk stammen:

1. Joanna, gedoopt te Deurne op 6 oktober 1698.
2. Jan Janse Meulendijcx, gedoopt te Deurne op 12 januari 1702, leefde nog in 1723. Toen werd de hele mannelijke bevolking van Deurne en Vlierden van 15 jaar en ouder ondervraagd over de gevonden brandbrieven. Onder hen waren Jan Meulendijcx en zijn zonen Jan en Mattijs *uijt den Meulenhof*, Miggiel Jans van de Meulendijcx van het *Haageijnt*, Antoni Dirk Meulendijcx, Marcelis Jan Meulendijcx en diens zoon Jan van het *Kerkeijnt*, Dirk Teunis Meulendijcx van het *Dorp* en Jan Ceel

141. SAP, Deurne R 131, f 124^v, 24 oktober 1741.

142. SAP, Deurne R 100, f 158^v. R 101, f 95.

143. SAP, Deurne R 105, f 34^v, 11 mei 1712.

144. SAP, Deurne R 129, f 96.

Meulendijk van *Zijlberg*. Niemand wist iets.¹⁴⁵

3. Mattijs Jan Meulendijcx, gedoopt te Deurne op 17 augustus 1704 en aldaar overleden op 24 april 1747. Hij huwde te Deurne op 24 februari 1732 met Maria Mathijse Manders, gedoopt te Deurne op 11 juni 1711, aldaar begraven op 14 oktober 1747. Zij was een dochter van Mathias Manders en van Joanna Cornelis Munsters. Het paar woonde te Deurne aan de kerk.¹⁴⁶

Uit dit huwelijk stammen de volgende kinderen:

- A. Petronella Meulendijcx, te Deurne gedoopt op 16 november 1732, huwde aldaar op 20 januari 1760 met Johannes Antonius van de Loo.
 - B. Dorothea Meulendijcx, te Deurne gedoopt op 9 november 1734, huwde te Gemert op 9 februari 1766 met Godefridus Jan de Groot.
 - C. Antonetta Meulendijcx, te Deurne gedoopt op 6 augustus 1737, overleden te Lierop op 15 februari 1796. Te Mierlo trouwde zij op 5 september 1762 met Godefridi Raaijmakers.
 - D. Joannes, te Deurne gedoopt op 7 september 1741.
 - E. Joanna, te Deurne gedoopt op 9 december 1743.
 - F. Hendricus, te Deurne gedoopt op 2 november 1746.
4. Antonius, gedoopt te Deurne op 5 augustus 1708.

VIII-i. DIRICK JAN MEULENDIJCX¹⁴⁷, overleden te Deurne op 24 september 1737, schepen aldaar in 1684, borgemeester in 1695. Hij verhuurde zijn brouwketel met toebehoren en huis voor twaalf jaren tegen 15 gulden per jaar aan zijn broer Lavrijns.¹⁴⁸ Hij trouwde op 31 januari 1680 te Deurne met Marij Everts Segers Hurckmans, die van haar ouders Evert Hurckmans en Teunicken Antonissen onder meer *een huijske, hof en aangelagh ghenaaamd het Visscherke* erfde, terwijl aan haar zus Lisbet het huis met schop en paardenstal De Zwaan toevielen.¹⁴⁹

De nalatenschap van Maria Hurkmans weduwe Dirk Meulendijk werd in 1737 gedeeld tussen haar kinderen en kleinkinderen:¹⁵⁰

1. Anneke Dirck Meulendijcx huwde te Deurne 20 juni 1706 met Peter Heesmans.
2. Elisabeth Dirck Meulendijcx huwde met Nicolaas van de Boomen.
3. Maria Dirck Meulendijcx trouwde te Deurne op 11 februari 1711 met Hendrik Peter van de Bloemen.¹⁵¹
4. Jenneke Dirck Meulendijcx, overleden te Deurne op 17 oktober 1732, huwde aldaar op 24 mei 1716 met Peter Joosten van de Mortel. In 1737 waren hun onmondige kinderen Dirk, Jan, Antoni, Josijna en Annamaria erfgenamen van hun grootmoeder Maria Hurkmans.
5. Antoinet Dirck Meulendijcx huwde op 23 november 1727 te Deurne met Gerrit Vonken uit Gemert.

145. P. de Bruijn, „Inwoners van Deurne en Vlierden”, *Genealogisch Tijdschrift voor Oost-Brabant*, XIV (1999) 31, 32.

146. SAP, Deurne R 38, f 83^v, 2 december 1735.

147. SAP, Deurne R 103, f 194, 29 maart 1696.

148. SAP, Deurne R 123, f 87, R 124, ff 1^v, 18. R 130, f 76^v. R 102, f 135.

149. SAP, Deurne R 102, f 135, 17 juni 1689.

150. SAP, Deurne R 130, f 76^v, 24 september 1737.

151. SAP, Deurne R 105, f 34^v, 11 mei 1712.

6. Jan Dirk Meulendijcx was koopman in lijnzaad en jenever op het Kerkeind.¹⁵² In 1753 moest zijn weduwe haar woonhuis verkopen om verpondingsschulden te kunnen aflossen.¹⁵³ Hij huwde te Deurne op 13 juni 1723 met Maria Hensen, begraven aldaar op 8 april 1726, dochter van Peter Hensen bij Cathelijn Jans van Doerne.

Uit dit huwelijk:

- A. Theodorus, gedoopt te Deurne op 22 juni 1724.

Jan hertrouwde te Deurne op 6 juli 1727 met Willemijna Peters van de Boomen uit Deurne, die ter wereld bracht:

- B. Antonius, gedoopt te Deurne op 5 december 1728.
C. Antonia, gedoopt te Deurne op 17 mei 1731.
D. Theodorus, gedoopt te Deurne op 9 november 1732.
E. Johannes, gedoopt te Deurne op 1 juni 1734.
F. Joanna, gedoopt te Deurne op 13 januari 1736.
G. Antonius, gedoopt te Deurne op 4 september 1737.
H. Petrus, gedoopt te Deurne op 29 januari 1739.
I. Joanna Maria, gedoopt te Deurne op 20 september 1740.
J. Henricus, gedoopt te Deurne op 17 augustus 1742.
K. Elisabeth, gedoopt te Deurne op 29 december 1744.

V-b. HENDRICK JAN MEULENDIJCX is overleden voor 1583 en huwde voor 1558 met Catrijna Jans van Oss. Hun vier kinderen¹⁵⁴ deelden in 1583 de ouderlijke nalatenschap:¹⁵⁵

1. Sophia Henrick Molendijcx huwde met Gerart Art Jacobsen alias Brouwer. Samen met haar broer Hendrick erfde zij van haar ouders een huis, hof, hofstad en schuur op Vreekwijk onder Deurne en een groes *aenden Breemortel*.
2. Hendrik Henrick Molendijcx, volgt onder VI-b op pagina 153.
3. Jan Henricx Molendijcx.
4. Dirick Henrick Molendijcx trouwde met Maria Arts van Bruggen.

VI-b. HANRICK HANRICK MEULENDIJCX was *mulder* in Reek in het land van Ravenstein.¹⁵⁶ In Vreekwijk¹⁵⁷ onder Deurne, waar hij had gewoond, en in *de Vaerenschut* onder Lierop¹⁵⁸ had hij onroerende bezittingen. Hij is overleden voor 6 februari 1631. Hanrick trouwde omstreeks 1588 met Heijlken Pauwels.

Over haar ging het gerucht dat zij een tovenares was.¹⁵⁹ De schout heeft enkele lieden door de schutter laten dagvaarden, die getuigden dat zij in november 1626 bij Hanrick thuis waren, *als wanneer Maria, de dochter van Hanrick, sieck te bedde lach, die vande selve sieckte is gestorven, ende aldaer gehoort hebben dat de voorscreven Pauwels Hanrix, Frans synen broeder ende Aert van Bottel geseight ende vuytdruckelijcken gesproken hebben, dat de huysvrouwe met de dochter (...) coste toveren ende mette swarte consten besmet waeren*. Anderen vertelden in het huis van Hanrick Meulendijcx te hebben overnacht en dat zij toen Frans en Pauwels tegen hun moeder hoorden zeggen: „*Waerom en verantwoordt ghij*

152. SAP, Deurne R 128, f 172. R 134, f 370^v.

153. SAP, Deurne R 134, f 379^v, 20 januari 1753. R 108, f 260^v, 16 april 1753.

154. SAP, Deurne R 90, f 183.

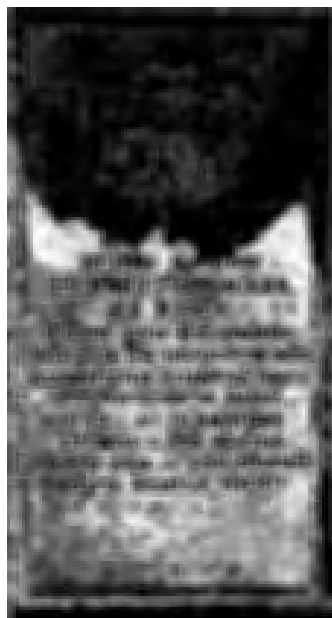
155. SAP, Deurne R 84, f 55, 26 augustus 1583.

156. SAP, Deurne R 11, 16 mei 1635.

157. SAP, Deurne R 90, f 53^v.

158. SAP, Deurne R 91, f 14, 8 oktober 1626.

159. SAP, Deurne R 41, 2 december 1626.

Grafsteen te Tongerlo van Hendrik Boeracker, gehuwd met Helena Meulendijcx.

u nyet van tgene u naergegeven wordt van toverije, soo tot Jan Ver-eycken als Heylken sijn ierste huysvrouw noch in leven was, daer gij de faem oijck aff hebt dat ghij haer betovert hadde, als noch op andere plaetsche?" Het is niet bekend of deze zware beschuldiging tot vervolging van de moeder heeft geleid.

Uit dit huwelijk stammen de volgende kinderen:¹⁶⁰

1. Hanrick Hanrickss Meulendijcx kreeg in 1626 van zijn vader het tochtrecht in een akker te Lierop.¹⁵⁸ Hij is voor 1662 overleden en liet een zoon achter:
A. Jan Hendrick Meulendijcx.
2. Pauwels Hendrick Meulendijcx is overleden voor 11 mei 1640. Hij trouwde met Jenneken Jan Geeff Bruijstens, die later hertrouwde met Peter Goert Kuijpers.¹⁶¹ Uit dit huwelijk stammen:¹⁶²
A. Jenneke Pauwels Meulendijcx huwde met Geef Bruijstens.
B. Merike Pauwels Meulendijcx.
3. Frans Hanrick Meulendijcx, geboren in 1596.
4. Maria Hanrick Meulendijcx is geboren in 1597 en in december 1626 in de woning van haar ouders overleden.
5. Peter Handrick Meulendijcx, overleden voor 18 maart 1638, was gehuwd met Corneliske Willems.
6. Teunis Handrick Meulendijcx, overleden voor 4 maart 1651, huwde met Anneken N., die later hertrouwde met Gerard van Boomen.¹⁶³
7. Jenneke Handrick Meulendijcx trouwde met Peter Aert Thijsen geheten Teggens.
8. Jan Hendrick Meulendijcx, volgt onder VII-e op pagina 154.
9. Gerardus, gedoopt te Deurne in 1604.

VII-e. JAN HENDRICK MOLENDIJCX¹⁶⁴ was hoefsmid te Herpen in het land van Ravenstein.¹⁶⁵ Bij een onbekende vrouw had hij vier kinderen:

1. Jenneke Jans Meulendijcx huwde te Herpen op 30 november 1675 met Jan IJsebrants en is na 12 augustus 1707 overleden, de dag waarop zij testeerde.¹⁶⁶
2. Heijlke Jan Meulendijcx.
3. Hendrik Meulendijcx, volgt onder VIII-j op pagina 154.
4. Gerit Jan Molendijcx¹⁶⁷ was bij een onbekende vrouw vader van:
A. Helena Gerit Jan Hendrik Molendijcx huwde met Hendrik Boeracker, die in de abdij van Tongerlo op 3 augustus 1703 is begraven.¹⁶⁸ Op zijn grafzerk is het familiewa-
pen afgebeeld: twee gekruiste pijlen, vergezeld van drie ploegijzers, met daarboven de spreuk *Medium tenendo*.

VIII-j. HENDRICK MEULENDIJCX had een zoon, die volgt onder IX-k op pagina 155.

160. SAP, Deurne R 90, f 53^v. R 91, f 14^v. 8 oktober 1628. R 91, f 135, 6 februari 1631. R 93, f 116^v, 10 februari 1644. R 96, f 171^v. 26 juli 1659.

161. SAP, Deurne R 93, f 105, 10 augustus 1643.

162. SAP, Deurne R 96, f 171^v. 26 juli 1659.

163. SAP, Deurne R 12, los vel de dato 4 maart 1651.

164. GAH, R 1608, f 301, 13 mei 1653.

165. SAP, Someren N 7217, f 54^v, 16 maart 1627.

166. H.T.M. de Raad, „(Van) Sonnenberg/Zonnenberg”, *Genealogisch Tijdschrift voor Oost-Brabant*, VII (1992) 1.
167. GAH, R 1608, f 301, i.m., 23 mei 1676.
168. J.J.M. Heeren, „Familie Boeracker en aanverwanten”, *De Brabantse Leeuw*, II (1953) 86. G.C.A. Juten, *De parochiën in het bisdom Breda* (Bergen op Zoom. 1935) 388.
169. RAH, Commissie van van Breda 1160, f 24.
170. GAH, R 1705, f 265, 20 oktober 1713.
171. H. Bots, I. Matthey en M. Meyer, *Noordbrabantse studenten 1550–1750* (Tilburg, 1979) 512, no. 3547.

IX-k. HERMEN MOLENDIJK, molenaar te Herpen in 1701, trouwde aldaar op 8 februari 1684 met Michtildis Davervelt, te Schaijk overleden op 20 februari en begraven op 24 februari 1728. Zij was een dochter van Gijsbert van Davervelt en Anneke.¹⁶⁹ Als weduwe kocht zij voor schepenen van Den Bosch voor f 699:4:0 een molen te Oss van Art Peters.¹⁷⁰

Hun kinderen waren:

1. Gerardus Meulendijks¹⁷¹, gedoopt te Herpen op 9 maart 1686, studeerde te Leuven van 31 augustus 1703 tot 29 februari 1704 en werd pastoor te Herpen tot zijn dood te Schaijk op 28 april 1724.
2. Johanna, gedoopt te Herpen op 26 maart 1688.
3. Gisbertus Meulendijks, gedoopt te Oss op 28 februari 1691, trouwde te Schaijk op 28 februari 1717 met Elisabeth van der Marckt, die hem baarde:
A. Hermanus Josephus, te Reek gedoopt op 17 januari 1718.
4. Henricus, te Oss gedoopt op 28 juni 1692.
5. Anna Maria Meulendijks, te Oss gedoopt op 17 november 1693, trouwde te Reek op 27 mei 1719 met Jan van den Heuvel.
6. Andreas Meulendijks, gedoopt te Herpen op 30 juli 1695 en overleden te Schaijk op 16 december 1742.
7. Joannes, gedoopt te Herpen op 11 november 1696.

Wordt vervolgd

Een ellendige dood

Thomas van Alphen voer tijdens de Tweede Engelse Oorlog als chirurgijn op het schip 'Hildersom' onder kapitein Aelbert Mathyssen. Hij raakte in Engelse gevangenschap, mogelijk bij de Vierdaagse Zeeslag bij North Foreland of de Tweedaagse Zeeslag bij Duinkerken (juni en augustus 1666). Hij werd opgesloten in een Londense gevangenis. Doordat deze een half uur buiten de stad stond, ontsnapte hij aan de grote brand van 2 september 1666. Maar Londen werd geteisterd door de grote pestepidemie, die ongeveer 100.000 mensen het graf in sleepte. Dat is meester Thomas te veel geworden, zodat hij in september 1666 *vande pestellentieuze sieckte is commen t'overlyden*. Zijn weduwe, Peeterken Aerts te Ravenstein, liet dat veertien maanden later vastleggen.¹

1. Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, N 2779, f 330, 15 november 1667.

VERGROESEN EN VAN GROESEN

Loten van één stam

A.M. BOSTERS

Afkortingen

OAA	Oud-administratief archief
RANB	Rijksarchief in Noord-Brabant
RAWB	Regionaal archief West-Brabant
SAKO	Streekarchivariaat Kring Oosterhout

(Vervolg van p. 126)

X-a. WOUTER CORNELISSE VAN GROESEN, gedoopt te Terheijden op 15 juni 1792, was arbeider en overleed in zijn geboorteplaats op 25 januari 1847. Zijn kinderen en weduwe verklaarden na zijn overlijden, dat de nagelaten goederen bestonden uit een perceel moestuin te Terheijden en een huis met erf aldaar.⁴⁴

Wouter huwde op 24 december 1815 te Terheijden met Anna van Gils, gedoopt te Oosterhout op 28 september 1790, overleden op 20 december 1876 te Terheijden. Zij was een dochter van Willem van Gils en van Joanna Stoops.

De kinderen uit dit huwelijk waren:

1. Sebastiana van Groesen, geboren te Terheijden op 3 juli 1816 en aldaar overleden op 4 november 1881. Zij huwde op 1 maart 1851 te Terheijden met Pieter Daamen, kleermaker, zoon van Franciscus Daamen en van Johanna van Alphen. Hij was op 8 oktober 1821 te Terheijden geboren.
2. Willem van Groesen, arbeider, is geboren te Terheijden op 8 september 1818 en overleed aldaar op 22 januari 1888. Hij was te Terheijden op 26 april 1849 gehuwd met Johanna Boomaars, geboren aldaar op 4 oktober 1817 en er overleden op 3 mei 1902. Adam Boomaars en Pieterella van Minderhout waren haar ouders.

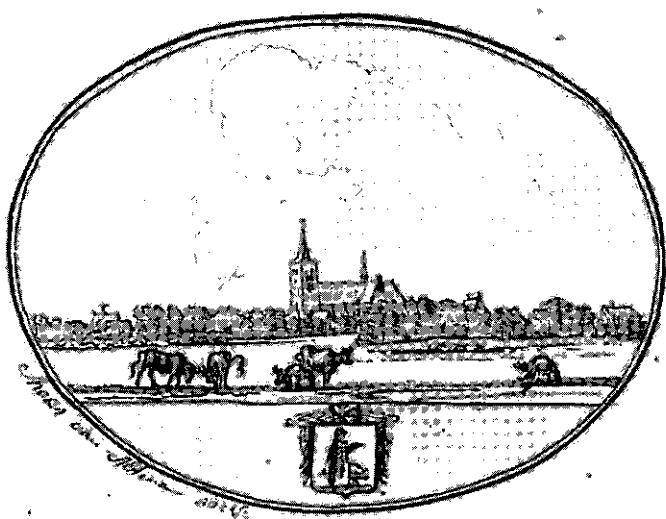
Uit hun huwelijk stammen:

- A. Wouter van Groesen, geboren te Terheijden op 15 februari 1851. Uit hem stamt nageslacht.
- B. Cornelis van Groesen, geboren te Terheijden op 1 mei 1854, heeft nageslacht.
- C. Pieter van Groesen, geboren te Terheijden op 3 februari 1856, heeft nageslacht.
- D. Adam van Groesen, geboren te Terheijden op 22 juli 1858, heeft nageslacht.

44. RANB, Memories van Successie, kantoor Breda 51, no. 182.

- E. Anna van Groesen, geboren op 1 februari 1860 te Terheijden, trouwde op 3 mei 1889 aldaar met Izak Hendrikse Broeders, landbouwer, geboren te Terheijden op 22 april 1860, zoon van Hendrik Broeders en van Catharina Diepstraten.
3. Cornelis van Groesen, dagloner, is op 5 juli 1821 te Terheijden geboren en trouwde aldaar op 5 mei 1860 met Johanna Dudok, dochter van Jacobus Dudok en van Johanna Lodewiskens. Zij is te Terheijden geboren op 28 juni 1819 en werd de moeder van:
 - A. Wouter, te Terheijden geboren op 7 januari 1862 en daar overleden op 11 januari 1862.
 - B. Wouter van Groesen, geboren te Terheijden op 1 maart 1863, heeft nageslacht.
 4. Adriaan van Groesen, geboren op 7 januari 1823 te Terheijden, overleed daar op 23 juli 1874. Hij was arbeider. Op 30 april 1852 was hij te Made gehuwd met Johanna van Gils, geboren aldaar op 7 juli 1825 als dochter van Govert van Gils en Petronella de Jong. Uit hun huwelijk werden geboren:
 - A. Anna, geboren te Terheijden op 6 augustus 1853.
 - B. Goverd van Groesen, geboren te Terheijden op 5 februari 1856, had nageslacht.
 - C. Waltera Anna Catharina, geboren te Terheijden op 29 juli 1857.
 - D. Petrus, geboren te Terheijden op 13 maart 1859, aldaar overleden op 9 maart 1863.
 - E. Cornelis van Groesen, op 14 december 1860 geboren te Terheijden, had nageslacht.
 - F. Wilhelmus van Groesen, op 5 december 1862 geboren te Terheijden, had nageslacht.
 - G. Pieter van Groesen, geboren op 3 februari 1866 te Terheijden, had nageslacht.
 5. Johannes van Groesen, geboren op 1 december 1825 te Terheijden, overleed te Roosendaal op 10 februari 1917. Op 1 mei 1853 was hij te Terheijden gehuwd met Maria de Jongh, geboren aldaar op 4 april 1826, dochter van Michiel de Jongh en van Johanna van Gennip. Hun kinderen waren:
 - A. Wouter, geboren op 19 november 1854 te Terheijden, overleden aldaar op 16 april 1865.
 - B. Michiel van Groesen, geboren te Terheijden op 6 november 1856, heeft nageslacht.
 - C. Anna, te Terheijden geboren op 5 april 1859.
 - D. Johanna, te Terheijden op 1 april 1861 geboren.
 - E. Johannes, geboren te Terheijden op 29 maart 1863, overleed aldaar op 27 juni 1863.
 - F. Johannes, geboren te Terheijden op 14 september 1864, overleed daar op 30 oktober 1864.
 - G. Johanna, te Terheijden geboren op 21 november 1865,

Het dorp Terheijden, tekening van Maas van Altena, eind achttiende eeuw. (Foto Brabantcollectie KUB.)

overleed daar op 5 april 1870.

H. Johanna, te Terheijden op 7 mei 1870 geboren.

6. Wouter, te Terheijden geboren op 20 januari 1820.

7. Pieter Vergroesen is op 11 oktober 1829 te Terheijden geboren en overleed te Hooge en Lage Zwaluwe op 19 december 1882. Hij was op 6 februari 1864 te Terheijden gehuwd met Anna Maria Snijders, geboren te Raamsdonk op 10 september 1836, dochter van Huibert Snijders en van Anna Oomen.

8. Embrecht, geboren op 3 januari 1833 te Terheijden.

X-b. ADRIAAN CORNELISSE VAN GROESEN, arbeider te Wagenberg, is daar op 27 juli 1797 gedoopt en stierf te Terheijden op 14 december 1867. In 1834 was hij slachter van zijn stiel. Bij het overlijden van zijn zoontje Willem verklaarden de ouders dat het geen goederen had nagelaten.⁴⁵ Dit gold ook toen de kinderen Wouter, Cornelis en Johanna kwamen te overlijden.⁴⁶

Adriaan was op 26 augustus 1821 te Terheijden getrouwd met Maria van Meel, die op 23 augustus 1785 te Oosterhout was gedoopt als dochter van Willem van Meel en Johanna Pals. De kinderen uit dit huwelijk waren:

1. Sebastiana, geboren te Terheijden op 28 januari 1823.
2. Willem, te Terheijden geboren op 18 juni 1824 en aldaar overleden op 9 november 1826.
3. Cornelis, geboren te Terheijden op 29 november 1825, stierf aldaar op 24 december 1826.
4. Johanna van Groesen, geboren op 17 juni 1827 te Terheijden, overleed aldaar op 8 februari 1846.

45. RANB, Memories van Successie, kantoor Oosterhout 8, no. 80.

46. RANB, Memories van Successie, kantoor Oosterhout 26, no. 174. kantoor Breda 49, nrs. 47, 48, 49, 101.

5. Willem van Groesen is op 7 december 1828 te Terheijden geboren en kwam daar op 1 januari 1846 te overlijden.
6. Pieter van Groesen, geboren te Terheijden op 3 april 1831, stierf daar op 8 februari 1869. Hij was op 21 januari 1867 te Terheijden gehuwd met Cornelia Klijsen, geboren te Princenhage op 13 maart 1836, dochter van Petrus Klijsen en Joanna Nuijten, weduwe van Antonie de Graaf.
7. Johannes, te Terheijden geboren op 26 maart 1834, overleed aldaar op 30 maart 1834.
8. Leendert, te Terheijden geboren op 26 maart 1834.
9. Adriana, geboren op 1 september 1835 te Terheijden.
10. Wouter, geboren op 21 november 1837 te Terheijden, overleed aldaar op 31 juni 1839.

IX-b. HENDRIK WOUTERS VAN GROESEN is op 1 april 1735 te Terheijden gedoopt en werd daar begraven op 13 januari 1796. In 1788 kocht hij voor f 300 van Anthony van der Schoodt te Terheijden een huisje en schuurtje met de daarbij behorende hof, staande op Wagenberg.⁴⁷

Adriana Jansse Vermeeren als weduwe van Hendrik Vergroesen, wonend op Wagenberg, stelde in 1796 over haar zes minderjarige kinderen haar zwager Embregt Wouterse van Groesen aan met de volmacht om ook de boedel van de grootmoeder van de kinderen, de huisvrouw van Wouter van Groesen, te verdelen of te verkopen.⁴⁸ Zij ging in 1802 een geldlening aan van f 200 bij Pieter Hendrikse van Schendel onder verband van een huisje en schuurtje met erf, gelegen op de Poldersdijk te Wagenberg; in 1803 loste Embrecht van Groesen als voogd over haar kinderen het kapitaaltje af.⁴⁹ Genoemde onderpanden verkocht Embrecht qualitate qua in 1803 voor f 400 aan Cornelis van Tessem.⁵⁰

Hendrik van Groesen was op 18 mei 1783 te Terheijden getrouwd met de uit Oosterhout afkomstige Adriana Vermeeren, die op 12 maart 1803 te Terheijden werd begraven. De kinderen uit deze echt waren:

1. Walter, te Terheijden gedoopt op 25 november 1783.
2. Christina Hendriks van Groesen is op 7 november 1785 te Terheijden gedoopt en stierf op 7 januari 1848 te Made. Zij was gehuwd met Huibert van den Boogaard. Na haar overlijden werd door haar kinderen opgave gedaan van de erfgoederen. Hiertoe behoorde een huis met erf in het Vierendeel van Oosterhout onder Made.⁵¹
3. Johannes van Groesen, volgt onder X-c op pagina 160.
4. Petronella, gedoopt op 17 december 1789 te Terheijden.
5. Adriaan van Groesen, gedoopt te Terheijden op 31 januari 1792, was arbeider van beroep. Zijn vrouw was winkelierster. Hij huwde op 19 april 1823 te Hooge en Lage Zwaluwe met Maria Krijnen, die aldaar op 18 januari 1799 was gedoopt als dochter van Joannes Krijnen en Catharina Schuurmans.

Hun kinderen waren:

47. SAKO, Terheijden R 127, f 79, 26 mei 1788.

48. SAKO, Terheijden R 161, f 58, 3 november 1796.

49. SAKO, Terheijden R 129, f 363, 2 juli 1802; 28 augustus 1803.

50. SAKO, Terheijden R 130, f 24, 20 april 1803.

51. RANB, Memories van Successie, kantoor Oosterhout 34, no. 103.

- A. Adriane, geboren op 6 december 1824 te Hooge en Lage Zwaluwe.
- B. Johannes, geboren op 10 februari 1827 te Hooge en Lage Zwaluwe, overleden aldaar op 24 oktober 1828.
- C. Jan, geboren te Hooge en Lage Zwaluwe op 1 oktober 1829.
- D. Catharina van Groesen is op 11 december 1832 te Hooge en Lage Zwaluwe geboren en aldaar overleden op 13 oktober 1885. Zij huwde op 11 februari 1876 in de Zwaluwen met Jan van Kavelaar en hertrouwde aldaar op 6 mei 1881 met Theodorus de Laat.

6. Antonius, gedoopt op 9 juni 1794 te Terheijden.

X-c. JAN HENDRIKSE VAN GROESEN, gedoopt op 8 augustus 1787 te Terheijden, was bij zijn tweede huwelijk klokkenmaker van beroep. Zijn eerste huwelijk sloot hij op 30 december 1810 te Made met Elisabeth de Been, die aldaar op 10 december 1783 was gedoopt als dochter van Cornelis de Been en van Maria Bruijntjes en we op 23 februari 1847 kwam te overlijden. Hij hertrouwde te Made op 21 augustus 1847 met Cornelia Moerenhout, te Oosterhout geboren op 9 november 1814, dochter van Pieter Moerenhout en Cornelis Michielse. Zij was in eerdere echt getrouwd geweest met Adriaan Pals.

De kinderen uit het eerste huwelijk waren:

- 1. Adriana, geboren te Terheijden op 7 augustus 1811, overleden aldaar op 25 augustus 1811.
- 2. Hendrik van Groesen is op 3 januari 1813 te Made geboren en overleed aldaar op 18 november 1856. Voor de afwikkeling van zijn nalatenschap deed Petronella Goossens als zijn weduwe opgave van de erfgoederen; daartoe behoorde een huis met erf en tuin in het zuidende van Made. Zij was verder onvermogen tot betaling van successierechten.⁵²

Hendrik was op 5 april 1837 te Geertruidenberg getrouwd met Petronella Goossens, geboren aldaar op 1 januari 1815, dochter van Adriaan Goossens en van Johanna van de Meerakker. Hun kinderen waren:

- A. Johannes van Groesen, geboren te Geertruidenberg op 28 juli 1837, had nageslacht.
- B. Adriaan van Groesen, geboren te Made op 8 september 1838, had nageslacht.
- C. Cornelis, te Made geboren op 11 augustus 1840.
- D. Johanna, geboren op 30 juli 1842 te Made.
- E. Elisabeth van Groesen, geboren op 27 augustus 1844 te Made, huwde op 23 februari 1867 aldaar met Frans van Dongen, zoon van Hendrik van Dongen en van Anna Maria Stoop, geboren te Hooge en Lage Zwaluwe op 24 december 1840.
- F. Maria, geboren te Made op 21 juli 1847.
- G. Hendrik, geboren te Made op 15 november 1849.

52. RANB, Memories van Successie, kantoor Oosterhout 3, no. 229.

H. Petronella, geboren te Made op 14 december 1852.

I. Mathijs van Groesen, op 30 juni 1855 geboren te Made, had nageslacht.

3. Cornelis, te Made geboren op 12 februari 1816, overleden aldaar op 28 februari 1816.

4. Maria, geboren op 23 september 1817 te Made, overleden aldaar op 3 oktober 1817.

Uit de tweede echt sproot:

5. Elisabeth van Groesen, geboren op 20 augustus 1848 te Made. Zij huwde daar op 12 april 1872 met Antonius Bakx, arbeider, zoon van Antonie Bakx en van Maria van Tilburg, geboren te Oosterhout op 12 september 1846.

IX-c. EMBREGT WOUTERSE VAN GROESEN is op 19 mei 1756 te Terheijden gedoopt en overleed aldaar op 11 maart 1819. Na zijn overlijden werd zijn nalatenschap afgewikkeld. Bij testament van 24 mei 1817 voor notaris Adriaan Romme had hij zijn vrouw in het bezit gesteld van een kwart van de erfenis en tot erfgenaam had hij zijn zoon Seger van Groesen gemaakt, dagloner te Wagenberg, en zijn dochter Cornelia, landbouwster in de Noordhoek bij Klundert. De nalatenschap bestond uit enige moergronden te Terheijden en de helft van de meubelen en kleding. Na aftrek van de schulden en de kosten van de begrafenis resteerde nog f 15,90.⁵³

Embregt was te Made op 28 april 1782 getrouwd met Dingena van Segeren, die op 2 juli 1790 te Terheijden overleed. Hij hertrouwde op 17 juni 1804 te Made met Clasina den Exter, dagloonster te Wagenberg.

De kinderen stammen uit het eerste huwelijk:

1. Cornelia van Groesen, gedoopt op 25 augustus 1783 te Oosterhout, huwde op 8 maart 1810 te Klundert met Joost Polak⁵⁴, landbouwer en winkelier, gedoopt aldaar op 1 maart 1775, zoon van Abraham Polak en van Anna van Rossum.
2. Walter, gedoopt op 22 december 1785 te Terheijden, overleden aldaar op 2 februari 1790.
3. Seger van Groesen, volgt onder X-d op pagina 161.
4. Embertus, gedoopt op 7 juni 1790 te Terheijden.
5. Pieternel, geboren te Terheijden, stierf aldaar op 19 februari 1796.

X-d. SEGER EMBRECHTS VAN GROESEN, geboren in 1788 te Terheijden, overleden aldaar op 2 september 1827, was dagloner. Na zijn overlijden deed zijn echtgenote aangifte voor de successiebelasting: tot zijn nalatenschap behoorden geen onroerende goederen.⁵⁵ Seger huwde te Terheijden op 9 november 1815 met Barbara van Gennip, die aldaar op 21 juli 1791 was geboren als dochter van Digman van Gennip en Wilhelmin van den Hoek.

De kinderen uit dit huwelijk waren:

1. Dingena, geboren op 13 april 1816 te Terheijden, overleden aldaar op 25 april 1816.

53. RANB, Memories van Successie, kantoor Oosterhout 1, no. 185.

54. F.A. Nelemans, „Genealogie Polak”, *Genealogisch Tijdschrift voor Midden- en West-Noord-Brabant*, VI (1982) 170.

55. RANB, Memories van Successie, kantoor Oosterhout 9, no. 46.

2. Dingena, geboren te Terheijden op 5 mei 1817.
3. Dingeman van Groesen, arbeider, is op 28 november 1819 te Terheijden geboren en overleed aldaar op 9 september 1883. Op 28 april 1844 huwde hij te Terheijden met Adriana de Jongh, aldaar geboren op 1 september 1817, dochter van Augustinus de Jongh en van Cornelia Pals. Hij hertrouwde met Anna Maria van Doorn uit Veghel, aldaar geboren op 25 oktober 1848.

De kinderen uit het eerste huwelijk waren:

- A. Seger van Groesen, geboren te Terheijden op 7 juli 1845, overleden aldaar op 6 juni 1866.
- B. Christiaan van Groesen, op 13 oktober 1846 geboren te Terheijden, aldaar overleden op 22 november 1870.
- C. Elisabeth, te Terheijden geboren op 25 augustus 1855.
- D. Dingeman, geboren op 21 juli 1858 te Terheijden.

Uit het tweede huwelijk werden geboren:

- E. Adrianus, te Terheijden geboren op 12 november 1873, aldaar overleden op 15 februari 1874.
- F. Geertruida van Groesen is op 1 oktober 1874 te Terheijden geboren en stierf te Breda op 19 april 1964. Zij was gehuwd met Wilhelmus de Poorter.
- G. Segebertus, geboren op 16 april 1876 te Terheijden, overleden aldaar op 7 mei 1876.
- H. Segehertus Augustinus, te Terheijden geboren op 21 september 1878, daar overleden op 2 januari 1879.
- I. Dingena van Groesen, geboren te Terheijden op 4 oktober 1879, stierf in De Werken en Sleeuwijk op 21 april 1945. Zij was gehuwd met Mathijs van Bragt uit Made.
- J. Gerard, geboren te Terheijden op 1 april 1881, overleden aldaar op 2 juni 1881.
- K. Dingeman van Groesen, geboren op 10 februari 1884, heeft nageslacht.
4. Embrecht van Groesen, arbeider, is op 7 september 1822 te Terheijden geboren. Te Made trouwde hij op 14 februari 1852 met Jacoba van Venroij, die aldaar op 1 april 1823 was geboren uit het huwelijk van Joannes van Venroij en Maria Schoenmakers. Hij hertrouwde op 22 april 1868 te Terheijden met Cornelia Janssens, dochter van Jacobus Janssens en Adriana Verwater.

De kinderen werden geboren in het eerste huwelijk:

- A. Seger van Groesen, geboren te Made op 14 september 1853, heeft nageslacht.
- B. Joannes van Groesen, geboren te Terheijden op 1 september 1856, heeft nageslacht.
- C. Lambertus, te Terheijden geboren op 24 oktober 1858, aldaar overleden op 27 maart 1873.
- D. Maria, geboren op 18 augustus 1861 te Terheijden.
- E. Dingeman van Groesen, geboren te Terheijden op 27 april

1864, heeft nageslacht.

5. Wilhelmina, geboren te Terheijden op 10 maart 1825.
6. Adriana, geboren te Terheijden op 31 januari 1828, overleden aldaar op 10 december 1828.

Wordt vervolgd

Hitsige kapelaan moet dorp uit

Goert van Erpe Rutgers te Veghel was getrouwd met Sophia Claes Spierinx, met wie hij naar zijn oordeel een goed huwelijk had, *bij malcanderen verweckende verscheyden kynderkens, levende tsamen in minnen ende vrientscappen, houdende nae hueren staet eerlycken huys*. Dat ging goed tot er rond 1543 een nieuwe kapelaan in Veghel kwam: heer Wouter van Aerle. Hij en Sophia hadden heimelijke ontmoetingen, die niet alleen werden opgemerkt door de naburen, maar ook door de bedrogen huismans. Er kwam ruzie van en beide echtelieden gingen uit elkaar. Na ingrijpen van de familie stopte de priester met zijn avances en beloofde Sophia weer thuis te komen wonen, *regerende haer huys, doende als een eerlyck vrouwe toebehoert*. Zo geschiedde, maar zij en haar kapelaan konden het niet laten en ontmoetten elkaar voortaan buiten het dorp. Wie hun samenzijn zag, voelde zich beschaamd. Goert en zijn *kynderkens* hadden er veel verdriet van.

In 1544 waren het dorpsbestuur en de kwartierschout ingeschakeld. Verschillende eerbare dorpsbewoners verklaarden dat zij het nooit zouden kunnen verdragen dat hun vrouw werd onteerd door een priester en dat zij er alles aan zouden doen hem het dorp uit te krijgen, *gemerct hy daer nyet langer en behoert mitter woen te blyven, om te scouwen vorde periculen van dootslage*. En heer Wouter deugde al helemaal niet, want bij een eerdere bijzit, nu overleden, had hij al vijf of zes kinderen gemaakt, *doer den welcken blyct heer Wouter is altoes geweest van enen oneerlycken leven*. Ook schandelijk was, dat Sophia een bruinpaarse rok droeg van Wouters vorige vrijster. De attestanten waren het erover eens dat Wouter van Aerle niet in het dorp kon blijven wonen.¹

Goert van Erp was van goeden huize. Zijn neef of achterneef Walraven van Erp was heer van Veghel en Erp. Het voorbeeld van Wouter van Aerle kende hij van dichtbij: zijn eigen neef, Gielis van Erp, pastoor van Maren, was een bastaardzoon van Robbrecht van Erp, eveneens priester.²

1. Streekarchief Veghel, Veghel R 24, dl. F, ongef., 7 juni 1544.

2. Streekarchief Veghel, Veghel R 23, dl. C, f 100^v, 22 juni 1532. dl. G, ongef., 7 april 1535 oude stijl; dl. H, ongef., 18 januari 1537 oude stijl. R 24, dl. A, ongef., 21 april 1539. A.J.A. Bijsterveld, *Laverend tussen Kerk en wereld. De pastoors in Noord-Brabant 1400–1570* (Nijmegen, 1993), bijlage 5, nrs. 2477 en 2594, verwt Gielis van Erp, pastoor van Maren, met de wat jongere Gielis Donckers, pastoor van Nuland

DE FAMILIE SCHILDERS IN DE MIDDELEEUWEN

Een Bossche patriciërsfamilie

L.F.W. ADRIAENSSSEN

Afkortingen

ABH	Bisschoppelijk archief 's-Hertogenbosch
ARAB	Algemeen Rijksarchief Brussel
AKH	Archief Sint-JansKathedraal 's-Hertogenbosch
GAH	Gemeentearchief 's-Hertogenbosch
GAT	Gemeentearchief Tilburg
OAA	Oud-administratief archief
RANB	Rijksarchief 's-Hertogenbosch
SAKO	Streekarchivariaat Kring Oosterhout

(Vervolg van p. 103)

504. GAH, R 1206, f 39^v, 27 januari 1436. R 1216, f 351^v, 20 juli 1447. R 1217, f 300, 17 maart 1447. R 1218, f 272^v, 28 mei 1448. D. van Heel, „Bijdragen tot de geschiedenis van het clarissenklooster te 's-Hertogenbosch", *Tuxandria*, XL (1933) 254.
505. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch, rekening 1405–1406, f 30.
506. GAH, R 1189, f 128^v, 4 mei 1415.
507. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 52, rekening 1427–1428, ff 197^v, 199^v. Vgl. rekening 1425–1426, f 179: Hille wordt zuster.
508. GAH, R 1209, f 107, 15 juli 1439; f 253^v, 17 juli 1439.
509. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 's-Hertogenbosch 52, rekening 1432–1433, f 15^v. GAH, R 1200, f 206^v, 2 maart 1430. R 1201, f 56^v, 1 maart 1431. F.W. Smulders, „de Kart-huizers van Vught", *Bossche Bijdragen*, XXIII (1956–1957), 221.
510. GAH, R 1193, f 201, 8 mei 1423.
511. GAH, R 1215, f 194^v, 12 mei 1445: Dierck van Straten, zijn vrouw Lucia Willems Loyer natuurlijke zoon mr. Jacobs Groy en diens broer Henrick Willems Loyer verkopen twee kamers aan de Markt.
512. GAH, R 1181, f 52.
513. GAH, R 1192, f 528^v, 7 juli 1422.
514. GAH, R 1200, f 32^v, 11 januari 1430.

IVter. WELLEN WELLEN SCHILDERS⁵⁰⁴, kramer (koopman), trad in 1404–1405 toe tot de Lieve-Vrouwebroederschap⁵⁰⁵, werd in 1415 door zijn voogden (onder wie zijn zwager Willem Broeder) geëmancipeerd⁵⁰⁶ en trouwde met Hilleken Henricx Ghestken, dochter van Henrick Ghestken van Erpe en Yda N. *Ter wtaert Hillen Wellen Scilders wijf X tortisen metter missen* verantwoordde de Lieve-Vrouwebroederschap in 1427–1428 de ontvangst van 4 $\frac{1}{2}$ gulden 10 plakken.⁵⁰⁷ Bij een deling met Henrick Henricx Ghestken kregen Wellens dochters Zoeta, Geertruyt en Hilleken drie huizen en erven over de Tolbrug toegewezen, die later in handen kwamen van Hilleken.⁵⁰⁸

In tweede echt was Wellen minstens sinds 1430 gehuwd met Hilleken Dirxss van Zeelst⁵⁰⁹, de in 1423⁵¹⁰ nog onmondige dochter van Dierck Peters van der Strathen⁵¹¹, kramer, wiens vader een schoonzoon was van de kramer Jan die Zaeft.⁵¹²

Van zijn moeder kreeg hij een huis ten erfcijns achter de Tolbrug tussen de straat en het water en de oude stadsmuur, alsook een deel van die muur en de helft van een erf van 27 $\frac{1}{2}$ voet 2 duim bij 42 voet over de Tolbrug buiten genoemde muur.⁵¹³ Hij kocht in 1430 een erf over de Tolbrug met de gebouwen daarop, 11 $\frac{1}{3}$ voet van de oude stadsmuur daarachter en een erf van 11 $\frac{1}{3}$ bij 27 voet buiten die muur.⁵¹⁴ Het huis gaf hij in 1437 aan zijn dochters Zoeta, Leria en Hilleke, die het verkochten aan de koopman

515. GAH, R 1207, f 45^v, 6 februari 1437.
 516. GAH, R 1208, f 283, 10 juli 1438.
 517. GAH, Groot Ziekengasthuis 2317, 1 december 1438; 23 april 1440; 20 september 1491. R 1210, f 192^v, 23 april 1440.
 518. GAH, R 1212, f 79^v, 3 oktober 1441. Vgl. Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 393, 22 februari 1356.
 519. GAH, R 1197, f 51^v, z.d. (7 december 1425). R 1205, f 193, 5 augustus 1435. R 1208, f 100, 17 mei 1438. AKH, Kerkfabriek Sint-Jan 2931, f CCCXCV. Onder het hoofd *Antiquum Huls et Zyle* in het cijns- en rentenboek van de Sint-Janskerk staan posten van 12 stuiver voor het jaargetijde van heer Wederoldus van Ammerzoyen, betaald door Wellen en voor hem door anderen dan Bodo van Thiel, en van 10 stuiver 6 denieren, na Wellen betaald door de regularissen van het Gertrudisklooster (AKH, Kerkfabriek Sint-Jan 2931, f XXVIII).
 520. GAH, R 1216, f 249^v, 8 augustus 1446; f 253^v, 17 augustus 1446.
 521. GAH, R 1204, f 159, 23 januari 1434. R 1208, f 282^v, 10 juli 1438.
 522. A. van den Bichelaer, *Het notariaat in Stad en Meierij van 's-Hertogenbosch tijdens de Late Middeleeuwen (1306–1531)* (Amsterdam, 1998) bijlage 2, 5.5, 31 augustus 1447.
 523. GAH, R 1218, f 266, 22 april 1448.
 524. GAH, R 1221, f 296^v, 7 juli 1451.
 525. GAH, R 1199, f 60, 14 april 1429. R 1216, f 253^v, 17 augustus 1446. R 1218, f 273, 28 mei 1448.
 526. Archief Lieve-Vrouwebroederschap 52, rekening 1440–1441, f 115^v.
 527. GAH, R 1234, f 178, 25 mei 1465.
 528. GAH, R 1220, f 122^v, 14 juli 1450.
 529. GAH, R 1211, f 187, 10 april 1441; f 257, 4 mei 1441. R 1213, f 145, 5 oktober 1442. R 1214, f 113, 31 augustus 1444. R 1223, f 85^v, 13 juni 1453. R 1235, f 165, 21 juli 1466.
 530. GAH, R 1211, f 188^v, 10 april 1441.
 531. A.M. van Lith-Droogleever Fortuijn, J.G.M. Sanders en G.A.M. van Syngel (uitg.), *Kroniek van Peter van Os. Geschiedenis van 's-Hertogenbosch en Brabant van Adam tot 1523* ('s-Hertogenbosch, 1997) 180, 185, 192, 233.
 532. GAH, R 1216, f 324, 15 oktober 1445 (twee accijnzen). R 1219, f 330^v, 4 november 1448. R 1220, f 346, 25 oktober 1449. R 1221, f 126^v, 22 oktober 1450. R 1222, f 231^v, 8 november 1451. R 1224, f 100, 17 oktober 1453. R 1229, f 300, 27 oktober 1458; f 300^v, 17 maart 1459. R 1232, f 177, 15 december 1461. R 1241, f 297, 2 oktober 1471. R 1242, f 249^v, 4 november 1472. R 1243, f 335^v, 2 december 1473.

Reyneer van Vucht.⁵¹⁵ Het tweede perceel verkocht hij een jaar later.⁵¹⁶

De stad gaf hem in 1438 een erf tegenover de Tolbrug, tegenover zijn eigen erf bij de nieuwe werf aan de gemene stroom, met het recht een bruggetje te maken en het erf te bebouwen of met een hard dek te plaveien; twee jaar later verkocht hij het.⁵¹⁷

In 1441 droeg hij aan Goyart Posteel zijn derde deel over in acht van de zesendertig door de stad uitgegeven percelen aan de stadsmuur achter de Mandemakers (aan de haven); minstens vier daarvan had hij geërfd van zijn grootvader Bodo van Tyel.⁵¹⁸

Uit diens erfenis bezat Wellen ook het huis *den Oedeveeer* met daarbij twee kamers in de Orthenstraat buiten *Sheylichs Cruys poort*, terwijl hij van hem ook een huis verwierf met daarbij vijf kamers op de Oude Hulst tussen de straat en de stadsmuur.⁵¹⁹ Deze huizen belastte hij in 1446 met 9 £ paaiments, losbaar met 60 rijnsgulden, en 2 mud rogge.⁵²⁰ Aan de Markt bezat hij in de Korte Kameren een *cameret* (koopmanskamer), die hij in 1438 in tocht aan zijn schoonzoon Aert Last gaf.⁵²¹ Hij woonde *iuxta forum*, bij de Markt, toen hij in augustus 1447 met zijn vrouw Hilleken testeerde.⁵²² In 1448 beloofde zijn weduwe aan zijn zus Christijn een erfcijs van 7 £ paaiments.⁵²³ In 1451 gaf zij *de Oedeveeer* en drie kamers aan Wellens dochters Margriet, Geertruyt, Zoeta en Heylwich. De twee laatsten stonden hun deel in de kamers af aan beide eersten, terwijl Lerya's man zijn recht afstond aan Margriet en Geertruyt.⁵²⁴

Uit het eerste huwelijk:

1. Lerya Wellen Schilder⁵²⁵, onmondig in 1435, werd in 1440–1441 lid van de Lieve Vrouwebroederschap.⁵²⁶ Van of via haar vader erfde zij een kamer aan de Markt *onder die cortcameren*, die zij in 1465 verkocht.⁵²⁷ Vermoedelijk ging het om deze kamer, toen haar man in 1450 met de buurman Jan van den Broeck een overeenkomst sloot over *hoirre beyer erven neven den doem vanden vleeshuys*: de buurman mocht een stenen muur leggen aan haar gevel *ende daer een lofbaer guet op leggen, die dicht is aenden voirscreven gevel*, die hij moest onderhouden en *dat water leyden ende doen lopen ter straten toe uut*.⁵²⁸

Lerya trouwde met Korstiaen Stevens die Becker⁵²⁹, voluit geheten Corstiaen zoon Steven Henricx van Bucstel (uit Boxtel). Hij was een zoon Margriet, die hem in 1441 het vruchtgebruik van land te Maren gaf.⁵³⁰ In 1456 was hij rentmeester en in 1463, 1464 en 1478 schepen van Den Bosch⁵³¹; herhaaldelijk pachtte hij stadsaccijnzen.⁵³² In 1456 kocht hij een huis in de

Orthenstraat, dat stond tussen die straat en een weg met een poort daarin en waarin hij ging wonen. Met Sint-Remijs 1457 zou hij 112 rijnsgulden betalen, met Sint-Remijs 1458 112 rijnsgulden en 49 £ paaiments, met Sint-Remijs 1459 119 rijnsgulden en 33 £ paaiments en met Sint-Remijs 1460 112 rijnsgulden, 12 petersgulden en 16 £ paaiments.⁵³³ Voorts bezat hij drie kamers achter de Tolbrug⁵³⁴ en kocht hij in 1453 een deel van een huis bij de *scutboghart*.⁵³⁵

Korstiaen hertrouwde met Katherijn Diercx van Hees, met wie hij in 1481 voor Jan Amelrijcx (*ex matre Schilder*) testeerde *in camera dormitionis domus inhabitationis (...) in vico Orthensi juxta capellam sancti Petri et Pauli* (in de slaapkamer van zijn woonhuis in de Orthenstraat naast de Peter- en Pauluskapel).⁵³⁶ Krachtens een eerder testament had hij in 1480 aan zijn bastaard Steven en diens vrouw Lysken Henricxs die Verwer een huis in de Hinthamerstraat gegeven.⁵³⁷ Katheryn gaf in 1487 als Korstiaens weduwe de helft van het huis in de Orthenstraat en de helft van een reeks cijnzen aan Steven, de bastaard van haar man.⁵³⁸ In 1494 beloofde deze aan haar een lijfrente van 15 petersgulden uit dit huis, erf, hof en achterhuis in de Orthenstraat naast de *Zevensteensche brugge*, strekkende van de straat tot de haven.⁵³⁹ Van de begijn Katheryn Henrics van Bucstel erfde hij een erfcijs van 40 schellingen, die hij in 1500 aan de kerkfabriek van de Sint-Janskerk schonk om daarvan in de winters een kaarslicht te onderhouden voor de zangers van Onze Lieve Vrouw op het oksaal.⁵⁴⁰

Wettige kinderen hebben Lerya en Korstiaen niet gehad, Korstiaen en Katharina trouwens evenmin. De kinderen van Zoeta Schilders erfden van Korstiaen onroerend goed te Geffen.⁵⁴¹

2. Hilleken Wellen Schilders (ook Heylwich), onmondig in 1435.
3. Aleyt Wellens Schilder, gehuwd met Jan Arnts van Loe.
4. Yda Wellen Schilders, in 1429 vermeld met haar vader.
5. Zoeta Wellens Schilder trouwde met Arnt Aelberts Last⁵⁴², zoon van Aelbert Arnts Last, die een huis had bezeten aan de Markt en een huis hezeten en bewoond aan de Korenbrug.⁵⁴³ Aert was rond 1440–1445 pachter van de stadswissel⁵⁴⁴; zijn voorganger, de gezworen wisselaar Godschalc Daniels Roesmont, had in 1424 zijn wissel of kamers naast de tralie van het minderbroedersklooster voor een termijn van 12 jaar verpacht voor de lasten en 34 Arnhemse gulden per jaar.⁵⁴⁵

533. GAH, R 1226, f 523^v, 15 mei 1456. Vgl. R 1229, f 130^v, 11 juni 1459. R 1231, f 251^v, 9 november 1460.

534. GAH, R 1242, f 74^v, 25 juni 1473.

535. GAH, R 1224, f 1^v, 3 oktober 1453.

536. AKH, doos testamenten 1403–1503, 14 september 1481.

537. GAH, R 1250, f 219^v, 23 december 1480.

538. GAH, R 1256, f 334^v, 11 juli 1487.

539. GAH, R 1263, f 163, 26 mei 1494.

540. AKH, Kerkfabriek Sint-Jan 938, 12 november 1500.

541. AKH, Kerkfabriek Sint-Jan 2931, f CCLXV^v.

542. GAH, R 1201, f 221, 12 april 1431. R 1208, f 282^v, 10 juli 1438. Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 2129, 20 januari 1446.

543. GAH, R 1185, f 62^v. R 1214, f 101, 22 juni 1444. R 1215, f 160, 29 januari 1445; f 189, 26 april 1445. AKH, Kerkfabriek Sint-Jan 355, 18 februari 1424.

544. GAH, R 1211, f 256^v. R 1213, f 299^v, 2 augustus 1443; f 313^v, 23 januari 1443; f 326^v, 29 juni 1443; f 330^v, 31 juli 1443; f 331^v, 7 augustus 1443; f 333^v, 27 augustus 1443. R 1216, f 275, 31 september 1446; f 355, 4 augustus 1446.

545. GAH, R 1194, f 314^v, 24 augustus 1424.

Marinus Claess van Reymerswaele, De wisselaar en zijn vrouw.

Met zijn vrouw belastte Arnt Last in 1438 de helft van hun huis bij de Korenbrug, van hun windmolen te Hintham en van hun huis aan de Markt naast het vleeshuis en onder het lakenhuis, en in 1441 met een jaarlijkse pacht van 25 mud rogge, te betalen aan zijn zwager Corstiaen die Becker, aan wie hij bovendien al zijn roerende goederen, kleinoden en huisraad afstond.⁵⁴⁶ Later kocht Zoeta's vader gerechtelijk de helft van genoemde molen.⁵⁴⁷

Arnt en Zoet hadden twee zonen:

546. GAH, R 1208, f 121^v, 10 juli 1438. R 1211, f 187, 10 april 1441. R 1212, f 188, 7 juli 1442. Zie voor de molen: R 1210, f 270, 26 juli 1440.

547. GAH, R 1217, f 300, 17 maart 1447.

548. GAH, R 1253, f 169, 30 oktober 1483.

549. A.F.O. van Sasse van Ysselt, *De voorname huizen en gebouwen van 's-Hertogenbosch, alsmede hunne eigenaars en bewoners in vroegere eeuwen. Aanteekeningen uit de Bossche schepenprotocollen, loopende van 1500-1810* (3 dln; 's-Hertogenbosch, [1911-1914]) II, 164.

550. GAH, R 1246, f 289^v, 13 december 1476.

551. GAH, R 1256, f 56^v, 6 november 1485.

R 1261, f 531, 19 november 1491. R 1262, f 390, 3 december 1492. R 1264, f 390, 4 november 1494. R 1265, f 384, 17 oktober 1495. R 1266, f 7^v, 12 januari 1498.

a. Wellen Arnts Last⁵⁴⁸ verkocht in 1502 eenderde van een erf achter het stadhuis, tussen de Dieze en het erf van voorheen Willem Schilder (en vroeger van Gerit Schilder).⁵⁴⁹

b. Aelbert Last. Van hem werd in 1476 verklaard dat hem *korsten gedaen is in der funten vander kercken van Sint Jans*, zodat hij een Bossche poorter was.⁵⁵⁰ Samen met zijn broer pachtte hij in 1485 een stadsaccijns en in 1494 het kraangelde, in 1491 de zoute haring, de vismijn en het buitenlaken, in 1492 de vistol, in 1498 de nieuwe haven, de kraan, de vistol en de steenpacht, telkens met twee vennoten, en in 1495 voor eigen rekening *dmijnen vanden vissche, den vyssche toll ende den wedeas-sijns*.⁵⁵¹

Hoe lucratief de accijnspachten waren, hing

af van de markt. Zo leverde de vistol de penning twaalf op van alle verkochte vis, behalve steur, haring, bokking, droge vis, kabeljauw, spiering, zalm, bruinvis, zeelhond, elft en mosselen, terwijl de steenpacht goed was voor de penning zestig op alle verkochte molenstenen, slijpstenen, steelkolen, kalk, rode bakstenen, plavuizen, tegels, aarden en stenen potten, stenen kannen, krijt, straatstenen, blauwe zerkstenen, mortiersteen, leien, oliemolenstenen en wetstenen, en de wede-accijns een waarde-aandeel van alle in Den Bosch door de textielververs aangemaakte wedekuipen opleverde.⁵⁵² Het kraangeld werd geheven op alle per schip in- en uitgevoerde goederen.

Uit het tweede huwelijk zijn geboren:

6. Cristijn Wellens Schilder.
7. Margriet Wellen Schilders was in juli 1451 een nog niet geprofeste non in het Sint-Geertruidenklooster van de reguliere augustinessen te 's-Hertogenbosch.
8. Geertruyt Wellens Schilder, eveneens non bij de Sint-Geertruiden en evenmin geprofest in juli 1451. Van hun moeder kregen Geertruyt en Margriet toen drie kamers in de Orthenstraat buiten de Peter Schutspoort naast het erf van hun klooster.⁵⁵³

IIIsexies. GERIT SCHILDER wordt slechts eenmaal vermeld, met zijn broers en zusters.⁵⁵⁴ Van hem is verder alleen nog bekend dat hij een gelijknamige zoon had. Deze volgt onder IVquater hieronder.

IVquater. GERYT SCILDER was minstens sinds 1402 wilhelmië van Porta Coeli.⁵⁵⁵ Hij wordt in de Bossche schepenprotocollen herhaaldelijk vermeld als keldermeester, subprior en prior. In het begin van de jaren negentig en in 1430 was hij bijvoorbeeld subprior en in 1435 prior.⁵⁵⁶ In 1399 verwierf hij *à titre personnel*, althans zonder vermelding van zijn functie in het wilhelmietenklooster, bij evictie een huis in de Hinthamerstraat bij *der steynen poerten, geheyten Pynappels poert*.⁵⁵⁷ Hij was vader van:

1. Heilwich Schilder. Zij trouwde met Hemelrick Jans van der Trappen van Boemel, die kortaf Amelryck Jans⁵⁵⁸, kremer, werd genoemd. Hij woonde in de Kerkstraat, waar hij in 1430 zijn huurhuis kocht⁵⁵⁹, in 1434 de helft van een huis en erf verkocht⁵⁶⁰ en in 1435 van Thomas Roelofs die Bever een stenen huis, hof en stenen kamer kocht. Bij de aankoop liet hij vastleggen dat dit huis na zijn dood moest vererven aan zijn kinderen bij Heilwich Schilder.⁵⁶¹

Amelryck is hertrouwd met Clemencia N.⁵⁶² Bij

552. N.H.L. van den Heuvel, *De anibachtsgilden van 's-Hertogenbosch vóór 1629. Rechtsbronnen van het bedrijfsleven en het gildewezen* (Utrecht, 1946) 129.

553. GAH, R 1221, f 296^v, 7 juli 1451.

554. GAH, R 1219, f 80^v, 17 juli 1449.

555. H. van Bavel, *Regestenboek van het archief van de abdij van Berne* (2 dln.; Heeswijk, 1984-1990) II, 2, no. 498, 16 december 1402; II, no. 549, 20 maart 1410.

556. GAH, R 1175, f 78. Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 1792, 23 juni 1430. R 1205, f 170^v, 2 april 1435.

557. GAH, R 1799, f 133, *des maendaechs na sinte Pauwels dach conversia* 1399.

558. GAH, R 1209, f 2^v, 17 oktober 1438. R 1214, f 71, 23 maart 1444.

559. GAH, R 1200, f 252, 4 juli 1430.

560. GAH, R 1204, f 154^v, 15 januari 1434.

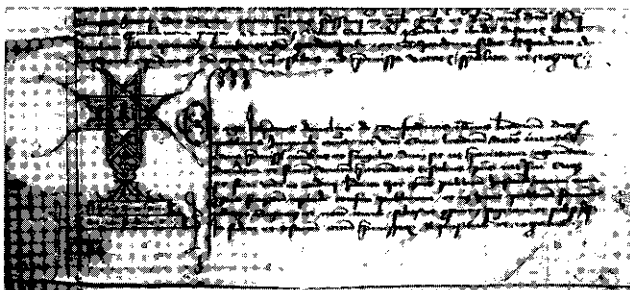
561. GAH, R 1205, f 154, 8 maart 1435.

562. GAH, R 1227, f 14, 26 oktober 1456.

Notariskerk en signatuur van Jan Amelrijcx. (Foto GAH).

Heilwich Schilder was hij vader van:

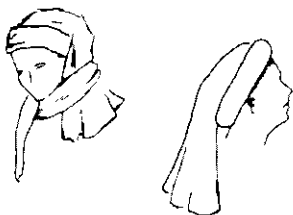
- a. Heer Jan Amelrycx⁵⁶³ verkocht in 1451 het van zijn vader geërfd stenen huis in de Kerkstraat.⁵⁶⁴ Hij was rector van de altaren van Sint Jeronimus in de Sint-Janskerk, dat hij in 1459 samen met Mechelt weduwe Geryts Back had gesticht, en van de heilige Barbara in de Sint-Joriskapel⁵⁶⁵; ook te Oss bezat hij een beneficie.⁵⁶⁶ Hij woonde achtereenvolgens op het Hinthamereinde en in de Peperstraat tegenover het Triniteitsstraatje.⁵⁶⁷ Ook in de Putstraat heeft hij huizen bezeten: het eerste verkocht hij in 1456 voor 168 rijngulden en 60 £ paaiements⁵⁶⁸, het tweede, een erf met gebouwen in de de straat van de Peperstraat naar de Colperstraat (de Gorterstraat, later Putstraat), kocht hij in 1461 en verkocht hij in 1468.⁵⁶⁹

563. GAH, R 1221, f 41^v, 20 januari 1451. R 1229, f 61, 31 januari 1459; f 280, 20 februari 1458. R 1262, f 93, 17 november 1492.
564. GAH, R 1221, f 327, 19 augustus 1451.
565. GAH, R 1231, f 233^v, 13 februari 1461.
566. G. Bannenberg, A. Frenken en H. Hens, *De oude dekenaten Cuijk, Woensel en Hilvarenbeek in de 15de- en 16de eeuwse registers van het aartsdiakenaat Kempenland* (2 dln; Nijmegen, 1968–1970) I, 72.
567. GAH, R 1268, f 67^v, 19 augustus 1500.
568. AKH, Kerkfabriek Sint-Jan 2931, f CXXVII. GAH, R 1224, f 75, 25 mei 1454. R 1225, f 223^v, 8 februari 1455. R 1226, f 541^v, 3 juli 1456.
569. GAH, R 1232, f 1^v, 3 oktober 1461. R 1237, f 21^v, 24 februari 1468.
570. Van den Bichelaer, bijlage 1, no. 5.
571. AKH, Kerkfabriek Sint-Jan 1567, 4 oktober 1453.
572. A. Smeijers, „De Illustre Lieve Vrouwe Broederschap te 's-Hertogenbosch. Archivalia bijeengebracht”, *Tijdschrift der Vereniging voor Nederlandsche Muziekgeschiedenis*, XII (1926) 160.

Heer Jan studeerde sinds 1434 te Keulen en werd tot priester gewijd in 1442 of 1443. In 1446–1495 wordt hij gezien als fungerend (kapittel)notaris in Den Bosch⁵⁷⁰ met toelatingen van de keizer en de bisschop van Luik: *publicus imperiali auctoritate et venerabilis curie Leodiensis notarius iuratus*.⁵⁷¹ Voor het maken van twee instrumenten (oorkonden), een tussen het kapittel en de Lieve-Vrouwebroederschap en een tussen de broederschap en de zangers, ontving hij in 1446/47 2 gulden 4 $\frac{1}{2}$ kromstaarten.⁵⁷²

Minstens sinds 1452 was heer Jan een forens, aangezien hij toen te Sint-Michielsgestel de huizing *Vredenborch* bewoonde *opten Brant bij die Brantsche heyde* aan de kant van de molen van Den Dungen, terwijl hij in Den Bosch bleef werken. De huizing had hij in dat jaar gekocht van Gerit Jans van der Borch, van wie hij ook een *bau-*

Kaproenen (H. Molhuysen, „Een inleiding op de kleding in de tweede helft van de vijftiende eeuw”. *Het gulden vlies. 's-Hertogenboschen tijde van het 14e kapittel van het Gulden Vlies, 1481*, uitgeg. door de kring 'Vrienden van 's-Hertogenbosch' ('s-Hertogenbosch, 1981) 22).

573. GAH, R 1222, f 18^v, 4 januari 1452; f 97, 25 september 1452. Zie ook R 1225, f 223^v, 8 februari 1455. R 1234, f 154, 3 oktober 1464. R 1250, f 258^v, 2 maart 1481. R 1261, f 176^v, 1 februari 1492. R 1263, f 307^v, 28 mei 1494. R 1269, f 50^v, 20 maart 1501.
574. GAH, R 1223, f 148^v, 16 november 1452.
575. J.A. Alberdingh Thijm, „Willem Bilderdiijk”, *Volks-almanak voor Nederlandsche katholieken* (1868) 52, 53.
576. GAH, R 1240, f 317, 11 oktober 1470.
577. GAH, R 1269, f 367^v, 18 september 1501.
578. Van den Bichelaar, *Het notariaat*, bijlage 1, no. 243.
579. GAH, R 1221, f 41^v, 20 januari 1451.
580. ARAB, Rekenkamer 45038, p. XXXIX: *Gerardus Schilder de Buscho de novo*.
581. GAH, Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 166, 25 augustus 1363.
582. Van Lith-Droogleeuw Fortuijn e.a., *De kroniek van Peter van Os*, 97.
583. G.M. van der Velden, *Het oudste cijsregister van de abdij van Berne uit 1376* ('s-Hertogenbosch, 1982) 92.
584. GAH, R 1175, f 220.

wehuys met aangelag kocht en de helft van 4 morgen land in *Keyoutsbeempt*, alles tezamen voor een erfpacht van 4 mud rogge en een lijfrente van 7 gouden kronen, terwijl de verkoper levenslang het recht van inwoning kreeg. Bij deze transactie zag Roeloff Schilder af van vernadering.⁵⁷³ Het bouwhuys verpachtte hij voor 7 mud 2 zester rogge per jaar.⁵⁷⁴

J.A. Alberdingk Thijm voerde hem ten tonele als notaris, terwijl hij het testament van Ghijsel Back opnam: „Op twee passen van het bed stond een tafel, en aan die tafel zat een ander deftig man, ondanks zijn bleeke gelaatskleur op dit oogenblik van beter gezondheid dan Heer Gijsbert. Deze gele man, in zwarten tabbaart en met een dito haarwring of zoogenaamden kaproen op het hoofd, een knijper op de neus en pen in de hand, zat te schrijven voor een pergamentblad nog iets minder tanig dan 's mans aanschijn.”⁵⁷⁵

Heer Jan stierf in 1499 of kort daarvoor. Testamentair had hij beslist dat zijn dienaar Jenneken levenslang mocht blijven wonen in het achterhuis in de Peperstraat. Vermoedelijk was zij de moeder van zijn bastaarddochter Mechtelt⁵⁷⁶, die trouwde met Jan Diercxss van Liesshout.⁵⁷⁷ Zij erfde het huis in de Peperstraat en werd de moeder van onder meer Dierck van Lyeshout, klerk ter secretarie en notaris in Den Bosch.⁵⁷⁸

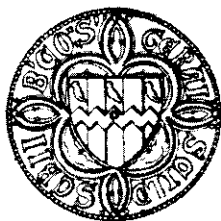
- b. Pauwelsken Amelrycx.
- c. Goyart Amelryck Janss belastte in 1451 zijn twee huizen in de Kerkstraat met een cijs ten behoeve van zijn broer.⁵⁷⁹

Iter. GERIT SCHILDER betaalde in 1340–1351 aan de hertog van Brabant 12 nieuwe schellingen min 3 pennigen cijs uit een onderpand te Oerle.⁵⁸⁰ In 1363 sloot hij een overeenkomst met Gyselbert Lyscap over de servituten en lasten op hun aangrenzende huizen op de Markt te 's-Hertogenbosch.⁵⁸¹ Hij was schepen van Den Bosch in 1366–1367.⁵⁸²

In het cijsregister van de abdij van Berne uit 1376 wordt hij als volgt vermeld: *ex parte Gherardi dicti Scilder de Buscho et Elysabeth uxoris sue 10 solidos*. Deze cijs werd na hem gegolden door *quidam Paweken in Broecheven* en later door Wilhelmus Scilder de Buscho.⁵⁸³ In 1370 was hij wijlen.⁵⁸⁴

Van Gerit zijn een dochter en een zoon bekend. Een zoon Henrick wordt onder voorbehoud gegeven:

1. Claes Gerits Scilder van Gestel, volgt onder IIIsepiets op pagina 171.

Schepenzegel van Geryt Scilder (Ilter).

585. GAH, R 1177, f 152, *datum in vigilia Mathie* 1384; Sacramentsdag 1384. R 1206, f 40, 27 januari 1463.
586. GAH, R 1219, f 79^v, 12 juli 1449.
587. GAH, R 1175, f 120^v. Vgl. R 1177, f 187, 1 mei 1385, en R 1178, f 295^v.
588. GAH, R 1175, f 220, *datum secundo post Reminiscere* 1369.
589. ABH, Obituarium van de Sint-Jan te 's-Hertogenbosch, p. 374.
590. GAH, Tafel van de Heilige Geest, oorkonde 1209, een zaterdag in 1396.
591. GAH, R 1182, f 343, 6 januari 1401. R 1186, f 167, *datum sexta post Exaundi* 1409: samen met Dierck Pauweter en zijn vrouw Lijsbeth Gielis van Andwerpen verkoopt hij een erfcijs, die weleer was geloofd aan Lonis Wellens van Andwerpen. R 1188, f 381, 27 maart, *scilicet feria tertia post dominicam Judica* 1414. R 1206, f 40, 27 januari 1436. R 1799, f 189, *des maendaechs na dertiendach* 1401.
592. GAH, R 1183, f 385, *datum in crastino Remigii* 1402.
593. GAH, R 1178, f 108^v, daags na de octaaf van Pinksteren 1389 of 1390.
594. GAH, R 1185, f 191, *datum quinta post Assumptionis* 1407.
595. GAH, R 1207, f 122^v, 7 mei 1437.
596. GAH, R 1193, f 336, 22 maart 1423.
597. De zonen: GAH, R 1195, f 161, 20 oktober 1424.

2. Bertha Gerits Schilder trouwde met Loenis Wellens van Andwerpen⁵⁸⁵, bontwerker te 's-Hertogenbosch. Willem Claess Schilder geloofde hem ooit een cijs te betalen van 4 zwarte Tournooise ponden.⁵⁸⁶ Kort na Pasen 1368 kocht Loenis de helft van een huis in de Kerkstraat⁵⁸⁷ te 's-Hertogenbosch, waar veel van zijn vakgenoten woonden. Bertha verkocht in 1369 aan Henrick Schilder een erfpacht van 1½ mud rogge Bossche maat uit onderpanden te Dommelen, die haar oom Claes Schilder de jonge weleer had beloofd aan haar vader.⁵⁸⁸
3. Henrick Gerits Schilder kan identiek zijn aan degene die voor 1435 met zijn vrouw Gheertrudis en deze met haar eerdere man Jan Bonart een jaargetijde stichtte in de Sint-Janskerk.⁵⁸⁹ Hij was de vader van:
 - A. Claes zoon wijlen Henrics van Os zoon Gerits Schilder. Hij ontving in 1396 een erfpacht van 1 mud rogge.⁵⁹⁰

IIIsepties. CLAES GERITS SCHILDER VAN GESTEL⁵⁹¹ heette in 1402 *commorans in Gestel*.⁵⁹² hij had zich te Moergestel gevestigd. In 1389 of 1390 deelde hij met zijn neven Willem en Wellen Claes Schilders enkele percelen land te Moergestel: *die Lyndacker, die Rietacker, die Cruysacker, die Hoge acker, dat Hoghe Nuwelyn* (ook een akker), *die Voertbeemt* en de helft van de wei geheten *Weydeken*.⁵⁹³ Zijn *hoeve te Kerchove* te Moergestel belastte hij in 1407 met 3 £ erfcijs.⁵⁹⁴ Hij stierf in 1415 à 1423. Zijn kinderen⁵⁹⁵ verkochten in 1423 hun delen in *die Lijndacker, die Hogheacker* en *die Voertbeemt*.⁵⁹⁶

De volgende zijn kinderen van Claes Gerits Schilder van Gestel:⁵⁹⁷

1. Gherit Claess Schilder van Gestel⁵⁹⁸ bezat te Moergestel de *Hoeve ter Kerchoiven*. In 1415 belastte hij *die Oestervoert*, een stuk land bij *die Voertdijc*, met een erfpacht van 1 mud rogge Bossche maat.⁵⁹⁹ Hij wilde in 1421 al het eikenhout kopen op *die Voertecker* en *die Hoevelecker* en op de wei *die Boenhof* en *die Loebempt*, gelegen te Moergestel, maar de transactie ging niet door.⁶⁰⁰ Zijn kwart in *die Lyndecker* verkocht hij in 1429.⁶⁰¹ Hij verhuurde in 1432 een beemd aan de Kalverdijk te Moergestel voor jaarlijks 2 Franse kronen en 2 cromsterten.⁶⁰² In 1436 verkocht hij het hofje *dat Plesselken* te Moergestel met het daarop staande huis van zes gebonten naast het water De Plas, verkregen van zijn broers Jan en Henrick en hun zwager Erart die Beer⁵⁹⁵, in 1437 de *Alarts ecker*.⁶⁰³ en twee jaar later een huis, erf en hof zonder plaatsaanduiding, vermoedelijk bij de kerk van

598. GAH, R 1192, f 519^v, 25 juli 1422. R 1194, f 40^v, 14 oktober 1423. R 1200, f 527^v. R 1202, f 9, 23 oktober 1431. R 1211, f 9, 17 oktober 1440. R 1214, f 180^v, 14 mei 1444. R 1218, f 186^v, 16 augustus 1448; f 313^v, 29 november 1447. R 1241, f 358^v, 8 juni 1472 (hij was gegoed geweest aan *die Houtvoirt* onder Moergestel). Tafel van de Heilige Geest, oorkonden 1729A, 12 februari 1427; 1779A, 15 december 1429; 1946A, 19 juli 1437.

599. GAH, R 1189, f 95^v, 14 maart 1415.

600. GAH, R 1201, f 313^v, 14 april 1431.

601. GAH, R 1199, f 200^v, 17 februari 1429.

602. GAH, R 1203, f 275^v, 12 juni 1432.

603. GAH, R 1207, f 108^v, 1437.

604. GAH, R 1209, f 53, 27 februari 1439.

605. GAH, R 1214, f 188, 10 juli 1444.

606. GAH, R 1222, f 46^v, 24 maart 1452.

607. GAH, R 1194, f 9, 4 november 1423. R 1195, f 6^v, 11 februari 1425. R 1197, f 46, 15 november 1425; f 169, 8 augustus 1426; f 179^v, 15 november 1425; f 205, 8 augustus 1426. R 1198, f 32^v, 11 februari 1428; f 184, 20 februari 1428. R 1199, f 206^v, 11 maart 1429. R 1200, f 235^v, 18 mei 1430. R 1202, f 138, 9 augustus 1432; f 208^v, 31 januari 1432. R 1203, f 22^v, 15 december 1432.

608. GAH, R 1199, f 191^v, 29 januari 1429.

609. GAH, R 1202, f 9, 23 oktober 1431.

610. GAH, R 1202, f 199^v, 15 januari 1432.

611. GAH, R 1203, f 307A, december 1432.

612. GAH, R 1215, f 288, 30 januari 1445.

613. GAH, R 1215, f 40, 30 januari 1445.

614. GAT, Oisterwijk R 161, f 14, Maria Boodschap 1453. GAH, R 1240, f 333^v, 8 november 1469.

615. GAH, R 1194, f 83^v, 9 maart 1424. R 1202, f 9, 23 oktober 1431. R 1210, f 360, 10 september 1440. R 1213, f 9^v, 27 oktober 1442. R 1215, f 36, 28 januari 1445; f 269^v, 6 oktober 1444. R 1245, ff 340, 341^v, 8 februari 1476.

616. GAH, R 1262, f 8, 22 november 1492.

617. GAH, R 1215, f 112^v, 8 juli 1445.

618. GAH, R 1227, f 305^v, 7 oktober 1456.

619. GAT, Oisterwijk R 150, f 20, in *die Philippi ac Jacobi apostolorum anno XXXVI*. GAH, R 1211, f 85, 13 juli 1441. R 1219, f 72, 19 juni 1459.

Moergestel.⁶⁰⁴ Zijn *Voertbeempt*, ook te Moergestel, belastte hij in 1444 met een erfcijns.⁶⁰⁵

A. Margriet Gerits Schilder, weduwe van Gerit van den Laer, bezat in 1452 een vijfde van *tguet ten Keirchove* te Moergestel, dat voorheen van haar vader en haar grootvader was geweest.⁶⁰⁶

2. Henrick van Loen Claes Schilderszoon, volgt onder IVquinquies op pagina 172.

3. Kathelijnn Claess Schilders, volgt onder IVsexies op pagina 173.

4. Jan Claess Schilder van Gestel⁶⁰⁷ kocht in 1429 de helft van de windmolen te Moergestel.⁶⁰⁸ Hij belastte in 1431 zijn twee vierde delen van een hofstad bij de kerk van Moergestel en het perceel *die Weyde* met een erfpacht van 26 lopen rogge.⁶⁰⁹ Hem werd in 1432 een cijns van 50 £ paaiments beloofd uit een huis achter het raadhuis van Den Bosch.⁶¹⁰ In hetzelfde jaar droeg zijn achterneef Jan Henrics Loenmans hem een erfcijns van 1000 gouden denieren over uit de heerlijkheid, windmolen, visserijen en veren te Empel.⁶¹¹

In 1445 was Lysbeth zijn weduwe; zij beloofde toen samen met haar zwagers Gerit en Henrick Schilders en de kinderen van hun zus Kathelijnn Schilders aan Roeloff Schilders en diens zwager Willem Dicbier 19 gouden petersgulden te betalen.⁶¹² Tegelijkertijd verkochten genoemde Roeloff en Willem een erfpacht van 18 lopen rogge Bossche maat, die rustte op *tgoet te Kerckhoven* onder Moergestel, aan Jans dochters en de voornoemde zwagers en kinderen, die klaarblijkelijk eigenaars waren van (delen van) het goed.⁶¹³

Jan Schilders was de vader van:

A. Aleyt Jan Schilders.

B. Jenneken Jan Schilders was gehuwd met Peter Jan Brouwers. Hun kinderen Jan en Lijsbeth verkochten in 1469 een van hun grootvader Jan Schilder geërfde pacht.⁶¹⁴

IVquinquies. HENRICK VAN LOEN CLAESS SCHILDER⁶¹⁵ was gegoed te Goirle⁶¹⁶ en woonde te Poppel, waar hij in 1445 een beemd kocht naast zijn eigen erfgoed *aen die Steenvoert*.⁶¹⁷ In 1456 belastte hij zijn beemd *die Gorperrijt* te Aarle onder Poppel met een erfpacht van 12 lopen Poppelse maat, die hij binnen drie jaar mocht lossen met 27 petersgulden.⁶¹⁸ Hij was gehuwd met Lysbeth Wouters Grieten⁶¹⁹, dochter van Wouter bij Mechtelt Henrick Jan Jonijs. Zijn kinderen waren:

1. Wouter Henricx Schilder, vader van:

A. Claes Wouter Henricx Schilder kocht in 1492 van zijn oom Gerit Henricx Schilder een erfpacht van

620. GAH, R 1261, f 463^v, 29 maart 1463.
 621. GAH, R 1251, f 250^v, 29 oktober 1481.
 M. Vermeeren, *Poppel toen en nu* (4 dln.; z.pl., 1997) III, 36, 44.
 622. GAH, R 1240, f 175, 7 september 1471.
 623. GAH, R 1261, ff 245 en 245^v, 2 mei 1492.
 624. GAH, R 1251, f 250^v, 29 oktober 1481.
 625. GAH, R 1250, f 409, 18 november 1480. Vgl. R 1257, f 33, 21 februari 1488.
 626. GAH, R 1243, f 393, 22 september 1474.
 R 1258, f 80^v, 9 juli 1490. R 1261, ff 245 en 245^v, 2 mei 1492; f 463^v, 29 maart 1463.
 627. GAH, R 1260, f 400, 24 november 1490.
 R 1267, f 425^v, 22 augustus 1499.
 628. GAT, Oisterwijk R 298, f 5^v.
 629. Vermeeren, *Poppel toen en nu*, III, 36, 44, 45.
 630. GAH, R 1330, f 199^v, 14 mei 1539.
 631. G.C.A. Juten, *De parochiën in het bisdom Breda*, dl. II (Bergen op Zoom, 1935) 100.
 In 1562 was Adrianus Baptista Schilders rector van de kosterij te Lommel, terwijl in 1566 Baptista Schilders in 1566 de absente rector was van de kapel van Antonius en Sebastianus te Rucphen (G.C.A. Juten, „Consilium de Beke”, *Taxandria*, XXVIII (1921) 80.
 G. Bannenbergh, A. Frenken en H. Hens, *De oude dekenaten Cuijk, Woensel en Hilvarenbeek in de 15de- en 16de eeuwse registers van het aartsdiakenaat Kempenland* (2 dln.; Nijmegen, 1968–1970) II, 416).
 632. GAT, Oisterwijk R 150, f 22, Apostel Matheus 1436. GAH, R 1197, f 169, 8 augustus 1426.
 633. GAH, R 1197, f 205, 8 augustus 1426.
 634. GAT, Oisterwijk R 150, f 22, in *crastino ascensionis domini scilicet XVIII die maij* 1436.
 635. GAH, R 1245, ff 340, 341^v, 8 februari 1476.
 636. GAH, R 1218, f 348, 25 april 1448.
 637. GAH, R 1247, f 473^v, 28 juli 1478.
 638. GAH, R 1214, f 180^v, 4 mei 1444. R 1216, f 220, 17 juni 1446. R 1259, f 260^v, 18 maart 1490.
 639. GAH, R 1256, f 460^v, 8 februari 1487.
 640. GAH, R 1262, f 366, 11 juli 1493.

7 lopen rogge Weeldese maat, afkomstig uit de nalatenschap van zijn grootvader Henrick Schilder.⁶²⁰

2. Claes Henricx Schilder alias van Loon⁶²¹ kocht in 1471 het *Jansbroeck* te Aarle onder Poppel.⁶²² In 1492 verkocht hij *die Vlasshoff* te Aarle aan zijn broer Gerit.⁶²³
 3. Mechtelt Henrick Schilders van Loen was gehuwd met Mathijs Mathijss van den Oever⁶²⁴, zoon van Mathijs Mathijss van den Oever. Zij verkochten in 1480 land te Tilburg en Poppel, waarbij hun zoon Jan afzag van vernadering.⁶²⁵
 4. Gerit Henricxs Schilders van Loen⁶²⁶ woonde te Poppel, waar hij in 1489 zijn huis, erf, hof en aangelag belaste met 24 lopen rogge Weeldese maat. Hij was ook gegoed te Goirle en trouwde met Lijsbeth Ghijsbert Cops.⁶²⁷
- Aert Gherits Schilders te Oisterwijk (1552) was misschien zijn zoon.⁶²⁸ Hij was gehuwd met Katelyn Henricks van Dun, dochter van Henrick Gherits van Dun en van Jenneken Jan Stelaerts.
5. Henrick Henricx Schilders was in 1480 gegoed te Poppel.⁶²⁹

In de hertogelijke cijnsboeken van Poppel uit 1466 en 1544 wordt alleen de naam Van Loon gebruikt.⁶²⁹ De familie woonde er nog in 1539. Heer Adriaen Gerarts Schilder alias van Loen verkocht toen aan Maria Henrick Gerits Schilder alias van Loen en haar man Cornelis Adriaen Jacobs van Gestel een huis en hof aan *den Overlaer* onder Poppel.⁶³⁰ Hij was tot uiterlijk in 1519 rector geweest van de kapel te Rijen.⁶³¹

IVsexies. KATELYN CLAESS SCHILDERS⁶³² trouwde met Erijt Ghijsbrechts die Beer, die in 1426 aan Jan Claes Schilder *XII Beyers gulden* beloofde te betalen.⁶³³ In 1436 heet zij Katelyn Scilders wijf quondam Eel Sberen.⁶³⁴ Zij werd moeder van:⁶³⁵

1. Gerit Eryts die Beer⁶³⁶ was vader van tenminste:
 - A. Claes Gerits die Beer.
 - B. Margriet Gerits die Beer, gehuwd met Peter Wouters die Becker.⁶³⁷
2. Claes Erits die Beer alias Schilder⁶³⁸ verkocht in 1487 een akker te Moergestel van 8 lopenzaad.⁶³⁹ Bij Lysbeth natuurlijke dochter Willem natuurlijke zoon Willems van Haren was hij vader van:
 - A. Elyas Claes Sberen.⁶⁴⁰
3. Jacop Erits die Beer alias Schilders, volgt onder Vter op pagina 174.

641. GAH, R 1230, f 311, 8 mei 1460. R 1231, f 144^v, 13 augustus 1461. R 1241, f 278^v, 3 september 1472.
642. GAT, Oisterwijk R 153, f 7, 19 februari 1442.
643. GAH, R 1218, f 348, 25 april 1448.
644. Als zoon komt ook Elias Jacobs Beren in aanmerking, die in 1501 te Moergestel een erfpacht kocht: GAT, Moergestel R 286, f 257^v, 5 maart 1501.
645. GAT, Moergestel R 286, ff 356 en 357, 18 september 1504.
646. GAT, Moergestel R 286, anno 1500, f 1, 18 maart 1500.
647. GAT, Moergestel R 292, ff 67^v, 235, 241. R 295, f 87, 1561. – Met dank aan Wim de Bakker te Oisterwijk.
648. GAT, Moergestel R 300, ongef., 11 mei 1585. R 301, f 23^v, 12 december 1594.
649. GAT, Moergestel R 290, f 199^v, 4 juli 1533.
650. GAH, R 1367, f 293, 24 april 1555; f 356^v, 22 juni 1555.
651. GAT, Moergestel R 292, f 105^v à 107^v.
652. GAT, Moergestel R 290, f 95^v, 24 april 1531.
653. GAT, Moergestel R 286, f 283^v, 16 februari 1502; f 311, daags na Sint Andreas 1502; f 317^v, 1 mei 1502; f 357, 18 september 1504; f 381, 15 maart 1505. R 290, f 46, *sinte Anthonis dach in januario* 1530; f 86, 19 juni 1531; f 121, 1 februari 1532; f 175^v, 21 augustus 1532; f 200, 22 juni 1533. GAH, R 1268, f 249^v, 12 februari 1500.
654. GAT, Moergestel R 286, f 247^v.
655. GAT, Moergestel R 290, f 6, *opten vridach voer lichtmisse anno XXIX*.
656. GAT, Moergestel R 286, f 259, 20 april 1501; f 356, 18 september 1504.
657. Haar broer Jan woonde in 1493 in het zinnelozenhuis te 's-Hertogenbosch (GAH, R 1262, f 308, 26 januari 1493).
658. GAT, Moergestel R 290, f 167^v, 5 maart 1532.

4. Hylleken Erijts die Beer trouwde met Amelis Gerits Roesen.⁶⁴¹ Samen met zijn broer Goyart bezat bij een hoeve in *Loeven* onder Tilburg.
5. Engelbeern Erijts die Beer was vermoedelijk gehuwd met Jan Peters Scoenmeker, die in 1442 de zwager wordt genoemd van haar broers en zuster.⁶⁴²

Vter. JACOP ERITS DIE BEER ALIAS SCHILDERS⁶⁴³ was de vader van:⁶⁴⁴

1. *Korsten Jacobs Schilders alias de Beer*⁶⁴⁵, *schepen van Moergestel* in 1529, kocht in 1500 van zijn broers en zusters een huis te Moergestel, *geheyten die smisse, metten twee smisghetouwen*.⁶⁴⁶ Hij werd de vader van:⁶⁴⁷
 - A. Lenaertken Corstiaens Scbilders, gehuwd met Jan Henricks Pluym. Zij werden de ouders van Henrick, Jacob en Godevairt Pluym.⁶⁴⁸
 - B. Jacob Corstiaens de Beer alias Schilders⁶⁴⁹ was gehuwd met Marieken Jan Switten. Zijn nakomelingen heetten De Beer en Beeren.
 - C. Matthijs Corstiaen Schilders.
 - D. Marekus Corstiaens de Beer alias Schilders.⁶⁵⁰ Zijn nakomelingen noemden zich De Beer.
 - E. Engel Corstiaen Schilders, gehuwd met Gerit Anthonis Roosen.⁶⁵¹
 - F. Lijsken Corstiaen Schilders, gehuwd met Gerart Loy Gerits. Samen met Gerardt Mathys Roosen verkocht hij in 1531 een erfpacht van 1 malder rogge Gestelse maat, verkregen van zijn vader en gaande uit de 3 lopenzaad grote *den Hoghen ecker*⁶⁵²; deze akker was weleer het bezit geweest van Claes Schilder van Gestel (p. 171).
2. Jan Jacobs Sberen⁶⁵³, sinds 1500 schepen van Moergestel⁶⁵⁴ en in 1529 fabrieksmeester⁶⁵⁵, kocht in 1501 van zijn zwager Peter Ansem Wouters de helft van een huis en verkocht deze drie jaar later aan zijn broer Korsten.⁶⁵⁶ Hij trouwde met Cristijn Henricxs Goetstuwen.⁶⁵⁷

In 1532 maakten zij hun testament:⁶⁵⁸ *inden iersten maeken sy God van hemelryck hon sielen. Sint Lambrecht te Luick II stuvers nae elken dooden eens te gheven. Den III biddende ordelen III loepen nae elken dooden eens te gheven*. Voor de persoon of kapelaan die *hon sacriment gheven sal*, werd per persoon 2 stuiver gereserveerd, terwijl de koster 1 stuiver zou krijgen. Aan de Heilige Geest vermaakten zij 10 lopen rogge *om te spynden op jaerghetij vanden iersten doden*, te weten netto een half mud, want 2 lopen moest de Heilige Geest uitreiken aan de priester, de koster en de zan-

659. Als zoon van Jan komt Aerdit Jan Schilders in aanmerking, maar bewijs ontbreekt. Hij was gehuwd met Jenneken Henrick Oeijen de jongste, dochter van Henrick Adriaen Oeijen en van Mijken Aert Willems Custers: GAT, Tilburg R 287, f 65^v, 29 februari 1540. R 296, f 51, 21 januari 1551.
660. GAT, Moergestel R 290, f 221^v, Sint Leonardus in november 1533.
661. GAH, R 1313, f 227, 20 april 1531.
662. GAT, Moergestel R 290, f 133, 12 februari 1532.
663. GAT, Moergestel R 290, f 181, 18 Garstmaent 1532.
664. GAT, Moergestel R 290, f 5^v, *alteram Antonii* 1529; f 46, *sinte Anthonis dach in januario* 1530.
665. GAH, Tafel van de Heilige Geest 662, f 95, 16 december 1563; f 95^v, 14 juni 1569.
666. C.H.J. van den Brekel, *Kroniek van de geslachten Pijnenburg en Van den Brekel 1290–1990* (2 dln.; Nuenen, 1993) II, 824–826.
667. G. Berkelmans, „De beurs gesticht door heer Jan van Oeckel”, *De kleine Meierij*, XVII (1963) 83. Claes studeerde sinds 1579 aan de universiteit van Leuven (H. Bots, I. Matthey en M. Meyer, *Noordbrabantse studenten 1550–1750* (Tilburg, 1979) 174, no. 331).
668. Zijn zoon Jacob trouwde met Engeltjen Adriaen Poyenborchs (Van den Brekel, *Kroniek van de geslachten Pijnenburg en Van den Brekel*, II, 792).
669. Van den Brekel, *Kroniek van de geslachten Pijnenburg en Van den Brekel*, II, 789.
670. GAT, Moergestel R 286, f 259, 20 april 1501.
671. GAH, R 1254, f 299, 9 juni 1485. R 1262, f 300, 15 januari 1493. GAT, Moergestel R 286, f 326^v, 10 maart 1503.
672. ARAB, Rekenkamer 13026, rekening Kerstjaar 1484–1485, ongef.

gers die vyghelii ende miis sullen singhen voer honder beider sielen. De dochter Petra wordt niet in het testament vermeld, vermoedelijk omdat zij al haar kindsdeel al had ontvangen. De overige vier kinderen moesten de nalatenschap gelijk delen, behalve dat de kinderen van wijlen Henrick afstand moesten doen van het goed dat *hon heerken metten mombors ende metten vrienden vercoft en hebben*, maar als zij trouwden of geestelijke werden kreeg elk van hen toch nog 1 oude groot of 4 blanken. Het vruchtgebruik bleef voorbehouden aan de langstlevende van beide testateurs.

De kinderen uit dit huwelijk waren:⁶⁵⁹

- A. Petra Jan Jacobs Beren en haar man Melis Reymbout Adriaens⁶⁶⁰ gaven in 1531 het vruchtgebruik in een hopveld te Moergestel aan hun dochter Lenardt en haar man Cornelis Gerits van Erven.⁶⁶¹ Een jaar later was Melis' huisvrouw Yda Gerart Dircs⁶⁶²; zij schonken elkaar in 1532 de wederzijdse bezittingen om te gebruiken door de langstlevende van beiden.⁶⁶³ Melis was schepen van Moergestel in 1529 en 1532.
 - B. Henrick Jan Jacobs Beren, overleden voor 1531, liet drie kinderen achter: Jacop, Cornelis en Lysken.⁶⁶⁴ Van hen was Jacop tot zijn overlijden in 1563 pachter van de hoeve te Broekhoven onder Tilburg, eigendom van het Bossche Geefhuis.⁶⁶⁵
 - C. Eel Jans Sberen trouwde met Oeyken Aert Laureys van Boxel. Hun kleinzoon Helias Jans de Beer studeerde sinds 1567 op een beurs bij de Broeders des Gemenen Levens in Den Bosch⁶⁶⁶ en sinds 1574 trok Claes Henricks de Beer dit stipendium.⁶⁶⁷
 - D. Anthonis Jans Beren.⁶⁶⁸
 - E. Lenartken Jans Sberen.
3. Claes Jacobs Beren.
 4. Katheryn Jacobs Beren, gehuwd met Jan Willem Bruers.
 5. Lysbeth Jacobs Sberen, gehuwd met Henrick die Wise.⁶⁶⁹
 6. Margriet Jacobs die Beer, gehuwd met Peter Ansem Wouters.⁶⁷⁰
 7. Peter Jacobs die Beer alias Schilders, volgt onder VI op pagina 175.

VI. PETER JACOBS DIE BEER ALIAS SCHILDERS⁶⁷¹, geboren rond 1455, werd in 1484–1485 poorter van Oisterwijk; hij kreeg korting op zijn poortergeld, omdat hij *een arm, schemel geselle is*.⁶⁷² Van hem zijn de volgende kinderen bekend:

1. Eel Peter Scilders⁶⁷³ was in 1514 een van de *gemeyn scutten vanden scutteryen van Sinte Sebastiaen, geheyt en gemeynlyck die scutterye vanden hantboege tot Oesterwyck*, die een zilveren halsband hadden gekocht.⁶⁷⁴ Samen met zijn vrouw Ermgardt Adriaen Godschalcx van Orthen droeg hij in 1534 een achtste deel in drie kameren in de Verwersstraat in den Bogart te 's-Hertogenbosch over, afkomstig van Gerardus Johannis Vestarts alias In den Pott en diens vrouw Aleyt.⁶⁷⁵
2. Peter Schilders⁶⁷⁶ werd in 1509 benoemd tot eerste rector van het in dat jaar gestichte altaar van het Heilig Kruis in de kerk van Baardwijk. Stichter was Peters dorpsgenoot Wouter Doremans, pastoor van Baardwijk. Twee jaar later ging hij studeren aan de universiteit van Leuven en vervolgens werd hij pastoor te Baardwijk. Bovendien werkte hij als notaris. In 1526–1543 wordt hij gezien als procureur te Baardwijk voor de Illustere Lieve-Vrouwebroederschap te 's-Hertogenbosch.⁶⁷⁷
3. Jacop Peter Schilders, volgt onder VII op pagina 176.

VII. JACOP PETER SCHILDERS vestigde zich te Diessen, waar hij trouwde met Reynera Jan Thyssen van den Nuwenhuysen, dochter van Jan Thys Meeus van den Nuwenhuysen en van Luytgaert Reynier Gheenkens alias Leijten. Hun kinderen waren:⁶⁷⁸

1. Mr. Jacob Schilders, volgt onder VIII op pagina 177.
2. Baetken Jacob Schilders, gehuwd met Dirck Dirck Goyaerts van den Laeck, zoon van Dirck Goyaert Driess van den Laeck en van Kathelyn Gerit Jans van den Hove.
3. Mr. Nicolaes Schilders⁶⁸⁰ promoveerde in 1554 aan de universiteit van Leuven tot meester in de vrije kunsten, werd tot priester gewijd en kreeg een benoeming tot pastoor van Dussen.
4. Aleyt Jacobs Schilders.
5. Elyzabet Jacob Schilders trouwde met Peter Wilborts van den Eynde, zoon van Wilbort van Eynde Jans en van Elyzabeth Bartholomeus van den Nyeuwenhuysen alias van Therre. In 1575 was zij de weduwe van Jan Henrick Coppens.⁶⁷⁸

In een Bossche notariële akte uit 1590 worden echter twee andere echtgenoten genoemd: Jan Jacobs en Adriaen Peters, respectievelijk de tweede en derde man van wijlen Elijsabeth Jacob Schilders. Haar dochters Cathelyn Jan Jacobs en Anneken Adriaen Peters, alsmede zuster Margriet Peters van Son als moeder

673. GAH, R 1317, f 423, 30 augustus 1533.

674. GAT, Oisterwijk R 218, f 3^v, 24 januari 1514.

675. RANB, Jezuïetencollege 106, 3 januari 1534.

676. Van den Bichelaer. *Het notariaat*, bijlage 1, no. 354.

677. G.C.M. van Dijk, *De Bossche optimaten. Geschiedenis van de Illustre Lieve Vrouwebroederschap te 's-Hertogenbosch, 1318–1973* (Tilburg, 1976) 412.

678. L.F.W. Adriaenssen, *Non omnia possumus omnes. Genealogie van het geslacht Van den Nieuwenhuysen 1400–1800 ('s-Hertogenbosch, 1988)* 60.

van het convent Sint-Catharinenberg, eertijds te Oisterwijk, hadden een legaat gekregen van heer en meester Jacob Schilders, *viceplebaen der cathedrale kercken sint Jans Evangelisten binnen Shertoigenbossche*, dat zij verrekenden.⁶⁷⁹ Vermoedelijk werd met Elijsabeth een dochter bedoeld van Elyzabeth Jacob Schilders; een andere fout in de akte is, dat heer Jacob viceplebaan was te Hilvarenbeek, niet in Den Bosch.

VIII. JACOB SCHILDERS⁶⁸⁰, geboren rond 1525, studeerde aan de universiteit van Leuven en werd priester. Hij volgde Peter Peter Schilders op als rector van het Kruisaltaar te Baardwijk. In 1566 was hij rector van het Sint-Jansaltaar in de collegiale kerk van Hilvarenbeek⁶⁸¹, waarvan hij later viceplebaan en sinds 1585 plebaan was. Voor 1590 is hij overleden.

Bij een of meer vrouwen was hij vader van:

1. Jan Jacob Schilders, volgt onder IX op pagina 177.
2. Claes Jacob Schilders⁶⁸², in 1623 gegoed te Gorp onder Hilvarenbeek.⁶⁸³, was aldaar op 18 oktober 1606 getrouwd met Maeyken Jan Schoefs. Bekende kinderen zijn:
 - A. Jenneken, te Hilvarenbeek gedoopt op 19 november 1606.
 - B. Jacoba, te Hilvarenbeek gedoopt op 4 juni 1608.

IX. JAN JACOB SCHILDERS⁶⁸⁴ op de Biest te Hilvarenbeek is omstreeks 1570 geboren en was wijlen in 1654. Bij Cathelyn Laureijssen van den Berghe was hij vader van:⁶⁸⁵

1. Jacob Janssen Schilders⁶⁸⁶ trouwde met Cathalyn Philips Jan Celen⁶⁸⁷, dochter van Flip Jan Aert Marcelis en van Maeijken Jan Peters Geertruijden. Bij haar was hij vader van:
 - A. Jan Jacob Schilders, onmondig in 1654.
 - B. Catelyn Jacob Schilders⁶⁸⁶, onmondig in 1654, trouwde te Hilvarenbeek op 22 mei 1657 met Adriaen Jacob Peters *Tilborgensis* en drie dagen later te Tilburg, maar dan heet hij afkomstig van Breda. Hij heette Van Gilse. In december 1656 was hij met Johan Willems te Goirle een weddenschap aangegaan dat hij in de komende meimaand zou zijn getrouwd. Zou hij winnen, dan kreeg hij 3 el zwart laken ad f 5, zo niet, dan betaalde hij voor elke el f 10.⁶⁸⁸
2. Auneken Jan Schilders.
3. Lijsken Jan Jacobs Schilders trouwde te Hilvarenbeek op 13 februari 1657 met Cornelis Jan Heyndricx Biekens. Samen met haar broer Peeter verkocht zij twee

679. GAH, N 2660, f 186, 2 juni 1590.

680. L.F.W. Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog en onder de generaliteit. Sociale en economische geschiedenis van een Kempens dorp tussen 1400 en 1800* (Hilvarenbeek, 1987) 282.

681. GAT, Hilvarenbeek R 27, f 37^v, 14 februari 1566.

682. GAT, Tilburg N 6, 68^v, 14 februari 1631.

683. GAT, OAA Hilvarenbeek 762.

684. GAH, R 1534, f 216.

685. GAT, Hilvarenbeek R 54, f 88^v, 25 september 1654. R 62, f 144, 30 juni 1654.

686. GAH, R 1614, f 161^v, i.m. 24 februari 1660.

687. L. Adriaenssen, „Elf generaties Moonen. Namen, data, anekdotes”, *De Brabantse Leeuw*, XIX (1970) 30.

688. GAT, Tilburg N 18, no. 61, 28 december 1656.

689. GAT, Moergestel R 306, f 274, 1 maart 1657.
 690. GAT, Moergestel R 307, f 99, 2 maart 1662.
 691. GAH, N 2868, f 97, 30 oktober 1694. GAT, Hilvarenbeek R 207, ongef., 28 oktober 1694.
 692. GAH, R 1178, ff 57^v, f 151vo. Met dank aan L. Harmse en M. van Well.
 693. GAH, R 1205, f 262, 23 juni 1435. R 1210, f 396, 13 juli 1440. R 1211, f 318, 26 augustus 1441.
 694. GAH, R 1189, f 325^v, 28 maart 1416. Vgl. R 1213, f 242, 27 juli 1443.
 695. GAH, R 1219, f 63, 12 mei 1459.
 696. GAH, R 1935, ongef., geëmployeerd in libro Ruysch, oktober 1667 (extract uit hun testament d.d. 20 januari 1663 voor Gilijs Marcelissen te Waalwijk); kopie van een op 4 maart 1667 voor de Bossche notaris Udo Melchior Verwey verleden akte. SAKO, Sprang R 62, f 283.
 697. J.Th. de Raadt, "Verzameling van grafschriften en wapens in verschillende Noordbrabantse kerken", *Noordbrabantsche almanak* (1891) 566.
 698. H. Keussen, *Die Matrikel der Universität Köln* (4 dln.; Bonn-Düsseldorf, 1892-1981) II, 650, no. 111.
 699. Zie voor de Vlijmense familie verder: *De Nederlandsche Leeuw*, LXXX (1963) 157, 158, 342.
 700. ARAB, Rekenkamer, kwitanties 4071, contre-rol van Oosterhout, 1 juli 1644 - 30 juni 1646: op 6 december 1644 gaat Wouter Schilders naar Antwerpen met 8 el inlands laken; contrerol van Oosterhout, 1 juli 1643 - 30 juni 1644: op 15 december 1654 gaat Wouter Schilders naar Antwerpen met 25 pond *wijttencaes* en een half *achterdeel* zalm. GAH, N 2667, f 681, 7 oktober 1639. R 288, rol van 7 februari 1640, f 13^v; 6 maart 1640, f 12; 20 maart 1640, f 1. N.W. Posthumus, *De nationale organisatie der lakenkopers tijdens de Republiek* (Utrecht, 1927) 309.

weken later land in de herdgang Heuvel te Moergestel.⁶⁸⁹

4. Peeter Jan Jacobs Schilders werd uiterlijk in 1662 opgenomen in het Jan van Spreuwelsmanhuis te Hilvarenbeek; zijn zuster en haar man gaven in dat jaar een beemd aan *den ouden manhuijs van Hilvarenbeek* ten behoeve van zijn onderhoud.⁶⁹⁰ In 1694 werden bezittingen van hem en zijn zus Lijsken in beslag genomen wegens achterstallige rentebetalingen aan het clarissenklooster te 's-Hertogenbosch.⁶⁹¹

In de lopende jaargang *Campinia* jaar schreef A.C.M. Negers een stamboom-Schilders, die begint met Elias. Ongetwijfeld kan hij worden geïdentificeerd met een van de naamgenoten uit de Moergestelse tak De Beer-Schilders.

Aanvullingen

1. Henrick Claes Scilder des ouden (jaargang 1998, p. 241) was bij Lisbeth Claes Ghenen van der Brugge vader van Yda, die trouwde met Jan Watermael.⁶⁹² Hun zoon noemde zich Henrick Scilder Jans Watermael.⁶⁹³
2. Met Scilder bewoonde in 1416 een huis in de Zadelmakersstraat.⁶⁹⁴ In 1459 is sprake van een huis aan de Markt naast het erf van wijlen Met Schilders.⁶⁹⁵
3. Adriaentje Adriaen Schilders (jaargang 1997, p. 115) was in 1626 gehuwd met Roeloff Bernaert Goossens, die ook Roelant Verhaeren wordt genoemd. Hij was lakenkoper te 's-Hertogenbosch.⁶⁹⁶

Nawoord

Zoals elke genealogie is ook die van de familie Schilders niet compleet. Verschillende families en personen met deze naam konden niet worden aangesloten.

De gereformeerde regentenfamilie Schilders te Vlijmen voerde hetzelfde geslachtswapen als de Bossche en Diesense familie, maar dat is geen enkele garantie voor bloedverwantschap. De familie is interessant genoeg om uit te zoeken. Mogelijke stamvaders zijn Peter Schilders, in 1560 schout te Vlijmen, en Anthony Schilders, die hetzelfde ambt heeft bekleed. De laatste schonk samen met zijn vrouw Gerardina van Halder een glazen raam aan de kerk van Vlijmen, waarin het bekende familiewapen-Schilders is afgebeeld.⁶⁹⁷

Over de Vlijmense familie is een korte, maar onbetrouwbare genealogische schets gepubliceerd in de vierde jaargang van *Met Gansen Trou*: de eerste generatie is schout Peter Schilders, de tweede Jan Schilders, secretaris van Drunen, de derde Bartholomeus Schilders, schout van Vlijmen,

701. GAH, R 687-II, overgegeven op 20 september 1695.

702. GAT, N 5286, 30 september 1690.

703. GAH, R 1660A, f 85, 22 april 1705.

704. Ik ben Rosa en ik ben 8 jaar. Ik heb een hele beroemde stamboom, want mijn betovergrootvader was minister-president van Nederland. Hij heette Theodoor Heemskerk. Wij hebben ook de grondwet van 1887, omdat hij daaraan heeft meegedaan. De buitenkant is paars-blauw fluweel en de binnenkant heeft gouden letters en het is goudgesneden. Een bladzijde is van zijden papier. Mijn opa is nu dood. En de vader van Theodoor Heemskerk was ook minister-president van Nederland.

maar aangezien Jan in 1551 als afkomstig van Drunen werd ingeschreven aan de universiteit van Keulen⁶⁹⁸, is het twijfelachtig of hij tot de Vlijmense familie behoorde.⁶⁹⁹

Wouter Schilders⁷⁰⁰, lakenkoper te Geertruidenberg in het midden van de zeventiende eeuw, behoorde vermoedelijk tot de Vlijmense familie, evenals zijn naamgenoot, die in 1695 wordt vermeld als drossaard van Onsenoort.⁷⁰¹

Te Baardwijk komt minstens sinds het einde van de zeventiende eeuw een familie Schilders voor in de personen van Heymen Aerts Schilders en zijn nakomelingen.

Minder kans op bloedverwantschap bestaat er voor Willem Schilders uit Gulik en zijn nageslacht. Hij trouwde met Maria Cornelis van der Voort en vestigde zich in haar woonplaats Haaren. Zij testeerden in 1690⁷⁰² en verkochten in 1705 voor f 225 3½ lopenzaad teulland aan de Raam aldaar.⁷⁰³ Zijn nakomeling J. Schilders te Tilburg heeft Willems nageslacht uitgezocht.⁷⁰⁴

Ongesteld, zwanger of de pest?

Maij Willems, die in Den Bosch woonde Achter de Tolbrug, werd in oktober 1658 onderzocht door de vroedvrouw en de pestvroedvrouw van de stad.

Vraag aan Maij: ben je ziek?

Antwoord: ja.

Vraag: waarom praat je zo moeilijk?

Antwoord: ik ben verkouden.

Vraag aan Maij's moeder: is zij zwaar van kind?

Antwoord: weet ik niet, ik heb haar sinds haar vorige kraam niet meer gezien.

Vraag: wanneer was dat?

Antwoord: het kind is achtentwintig weken oud geworden en nu vijf weken dood.

Vervolgens werd Maij bij kaarslicht van boven tot onder onderzocht, maar er werd niet een rode of blauwe plek gevonden, behalve die van een vrouw die haar stonden heeft. Maij wist niet of zij net ongesteld was geweest. Vervolgens werd haar gevraagd *off sij nijet quijt geworden was* (de vrucht had verloren).

Antwoord van de moeder: „*Sij was bangh ende flauw.*”

De vroedvrouw: „*Sij en soude het nijet quijt worden sonder pijn.*”

Maij: ik heb wel pijn in mijn buik.

De vroedvrouw: dat kun je hebben bij je stonden.¹

1. Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 670, 2 oktober 1658.

“LIEDEN ZONDER EERGEVOEL”

Brabantse landlopers rond de vorige eeuwwisseling

L.F.W. ADRIAENSEN EN J.G.N.M. VAN DER ZANDEN

Naam: JACOBUS PHILIPPUS VAN DER STEENSTRAETEN

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 10 september 1896, landloperij (dossiernummer 2019).

Personalia: Geboren op 8 maart 1853 te Breda, zoon van Johannes Gerardus van der Steenstraeten en Elisabeth de Mooij. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,669 meter.

Beroep en verblijfplaats: Bakker te Breda.

Militaire dienst: Diende in 1882 als nummerwisselaar bij de infanterie.

Strafblad: Twee maal eerder veroordeeld wegens landloperij en bedelarij.

Naam: WILLEM NIEUWENHUIJZEN

Vonnis: Breda, 10 september 1896, landloperij (dossiernummer 2181).

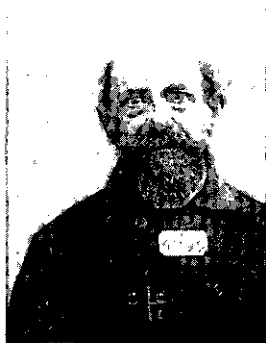
Personalia: Geboren op 30 oktober 1836 te Geertruidenberg, zoon van Korstiaan Nieuwenhuijzen en Dina Missel. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,762 meter.

Beroep en verblijfplaats: Zonder beroep te Amsterdam.

Militaire dienst: Diende in 1862–1870 bij de huzaren te Venlo. Heeft een pensioenakte.

Strafblad: Een maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: JOHANNES TIMMERMANS

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 10 september 1896, landloperij (dossiernummer 4792).

Personalia: Geboren op 21 april 1838 te Wouw, zoon van Johannes Wilhelmus Timmermans en Dingena de Beer. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,581 meter. „Moeielijke gang door reumatiek. Plooien bij neus.”

Beroep en verblijfplaats: Schilder zonder woonplaats.

Strafblad: Twee maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: ARNOLDUS PETERS

Vonnis: 's-Gravenhage, 10 september 1896, landloperij (dossier-nummer 5798).

Personalia: Geboren op 7 december 1868 te Oosterhout, zoon van Adriaan Peters en Dingena van Loon. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,599 meter. „Litteekens van brandwonden in het gelaat.”

Beroep en verblijfplaats: Polderwerker zonder woonplaats.

Naam: GERARDUS JACOBUS KEMPS

Vonnis: Utrecht, 11 september 1896, landloperij (dossier-nummer 2092).

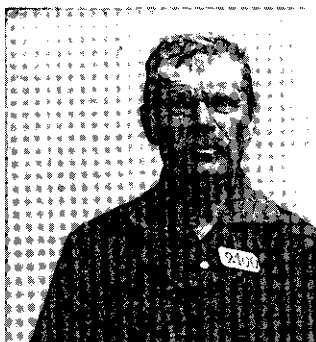
Personalia: Geboren op 9 mei 1842 te Hedikhuizen, zoon van Martinus Kemps en Walthera Ritjé. Gehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,665 meter.

Beroep en verblijfplaats: Geen.

Militaire dienst: Diende in 1862–1872 in het Nederlands-Indische leger bij de infanterie.

Strafblad: Acht maal eerder is hij veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: EIMERT KUIPERS

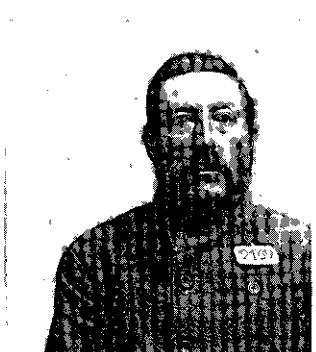
Vonnis: 's-Hertogenbosch, 11 september 1896, landloperij (dossier-nummer 2100).

Personalia: Geboren op 17 maart 1849 te Wijk, zoon van Cornelis Kuipers en Maaïke de Graaf. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,701 meter. „Twee sterke voorhoofdsrimpels, een verticale plooi op den neuswortel.”

Beroep en verblijfplaats: Sigarenmaker te 's-Hertogenbosch.

Strafblad: Drie eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij.

Naam: JOANNES ANDREAS GOVERS

Vonnis: Utrecht, 12 september 1896, landloperij (dossier-nummer 2169).

Personalia: Geboren op 18 november 1847 te 's-Hertogenbosch, zoon van Paulus (Pauwel) Gijsbertus Govers en Maria Elisabeth van de Laak. Gehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,651 meter. „Heeft een parel op het rechter oog en trekt naar links.”

Beroep en verblijfplaats: Loodgieter te Rotterdam.

Strafblad: Vijf maal eerder wegens landloperij en bedelarij veroordeeld.

Naam: CORNELIS LAURIJSENS

Vonnis: Breda, 12 september 1896, landloperij (dossiernummer 2177).

Personalia: Geboren op 25 juni 1854 te Rijsbergen, zoon van Everardus Laurijssens en Elisabeth van Meer. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,759 meter. „Rood ontstoken en diepliggende oogen.”

Beroep en verblijfplaats: Zonder beroep te Rotterdam.

Militaire dienst: Diende in 1874–1880 in het Nederlands-Indisch leger bij de infanterie.

Strafblad: Vijf maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: ADRIANUS HUIJSKENS

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 15 september 1896, landloperij (dossiernummer 3272).

Personalia: Geboren op 15 februari 1842 te Breda, zoon van Mathijs Huijskens en Adriana Donkers. Weduwnaar.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,638 meter. „Sterke plooiën bij de neusvleugels.”

Beroep en verblijfplaats: Smid zonder woonplaats.

Militaire dienst: Diende bij de infanterie.

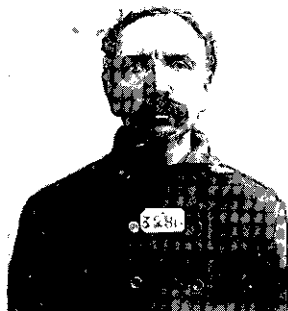
Naam: JOHANNES JACOBUS VAN DIJSSELDONK

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 15 september 1896, landloperij (dossiernummer 3273).

Personalia: Geboren op 23 februari 1865 te Heeze, zoon van Andries van Dijsseldonk en Maria Louisa van den Berg. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,600 meter. „Linker oog open, doch blind.”

Beroep en verblijfplaats: Schoenmaker zonder woonplaats.

Naam: NICOLAAS ALTHUIZEN

Vonnis: 's-Gravenhage, 16 september 1896, landloperij (dossier-nummer 3280).

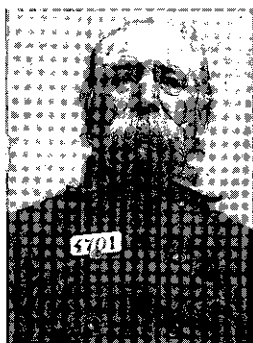
Personalia: Geboren op 28 februari 1854 te Helmond, zoon van Hendrikus Althuisen en Maria Wouters. Gehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,743 meter.

Beroep en verblijfplaats: Arbeider zonder woonplaats.

Militaire dienst: Hij diende bij de huzaren.

Strafblad: Eerder veroordeeld voor bedelarij en landloperij.

Naam: DIRK WILHELM

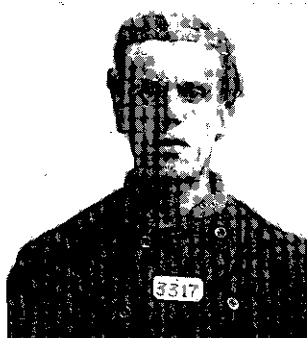
Vonnis: 's-Hertogenbosch, 16 september 1896, landloperij (dossiernummer 4701).

Personalia: Geboren op 2 februari 1835 te Oirschot, zoon van Bastiaan Wilhelm en Francisca Dirks. Weduwnaar.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,740 meter. „Plooien onder de kin.”

Beroep en verblijfplaats: Koopman te Nijmegen.

Militaire dienst: Diende als nummerwisselaar bij de infanterie.

Naam: HENRICUS JULIANUS JOHANNES JACOBUS GUBBELS

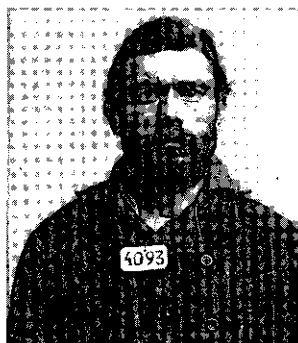
Vonnis: 's-Gravenhage, 17 september 1896, landloperij (dossier-nummer 3317).

Personalia: Geboren op 18 april 1872 te 's-Hertogenbosch, zoon van Mathijs Gubbels en Wilhelmina Klaassen. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,755 meter. „Langwerpig gelaat.”

Beroep en verblijfplaats: Sjouwer zonder woonplaats.

Strafblad: Twee maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: LOUIS JONKERS

Vonnis: Breda, 17 september 1896, bedelarij (dossiernummer 4093).

Personalia: Geboren op 15 februari 1864 te Oosterhout, zoon van Willem Frederik Jonkers en Maria Weterings. Gehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,724 meter. „Donker uitzicht. Een vlekje op het rechteroog.”

Beroep en verblijfplaats: Arbeider te Tilburg.

Militaire dienst: Diende bij de infanterie.

Strafblad: Op 13 juni 1889 werd hij veroordeeld tot veertien dagen gevangenisstraf wegens mishandeling, op 20 augustus 1889 tot drie maanden voor hetzelfde vergrijp en op 29 maart 1893 tot een maand wegens mishandeling en diefstal. Na afloop van zijn detentie in de rijkswerkinrichting moet hij nog een gevangenisstraf wegens wederspanning uitzitten, waartoe hij op 29 november 1894 werd veroordeeld door de arrondissementsrechtbank van Breda. Bovendien loopt er een hoger beroep tegen het vonnis van zes maanden gevang, dat op 7 februari 1895 tegen hem werd gevelde wegens bedreiging met brandstichting. Volgens inlichtingen van de officier van justitie te Breda is Jonkers „een gevaarlijk individu”.

Naam: ADRIANUS HONINGS

Vonnis: Breda, 17 september 1896, landloperij (dossiernummer 7166).

Personalia: Geboren op 2 mei 1867 te Vlijmen, zoon van Gerardus Honings en Cornelia van Zon. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,673 meter. „Hoofd bezet met zomersproeten.”

Beroep en verblijfplaats: Geen.

Naam: ANTONIUS DE MOOR

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 19 september 1896, landloperij (dossiernummer 4795).

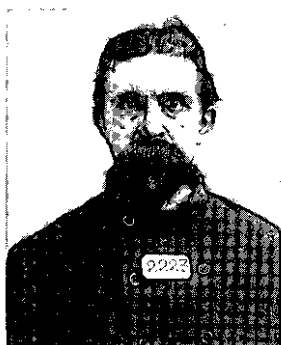
Personalia: Geboren op 27 september 1857 te Woensel, zoon van Jacobus de Moor en Elisabeth van de Linden. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,647 meter. „Donker uitzicht.”

Beroep en verblijfplaats: Polderwerker zonder woonplaats.

Militaire dienst: Hij was infanterist.

Strafblad: Een maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: DANIEL NICOLAAS BOUWENS

Vonnis: Utrecht, 21 september 1896, landloperij (dossiernummer 2223).

Personalia: Geboren op 19 april 1855 te Breda, zoon van Adrianus Joannes Brouwers en Francina van Hees. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,693 meter.

Beroep en verblijfplaats: Zonder beroep te Rotterdam.

Strafblad: „Moet na expiratie van zijn verpleegtijd nog justitiestraf ondergaan.”

Naam: PETRUS TABBERS

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 21 september 1896, landloperij (dossiernummer 2233).

Personalia: Geboren op 9 februari 1863 te Reek, zoon van Johanna Tabbers. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,649 meter.

Beroep en verblijfplaats: Zonder beroep te Arnhem.

Strafblad: Twee maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: JACOBUS SIBERTUS FOUWLER

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 21 september 1896, landloperij (dossiernummer 2257).

Personalialia: Geboren op 16 april 1845 te Bergen op Zoom, zoon van Wilhelmus Johannes Fowwler en Cornelia Broekhoven. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,700 meter.

Beroep en verblijfplaats: Sjouwer te Amsterdam.

Militaire dienst: Diende in 1860–1865 te Venlo bij de infanterie.

Strafblad: Zes maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: HENDRIK VAN SLOTEN

Vonnis: Breda, 22 september 1896, landloperij (dossiernummer 2270).

Personalialia: Geboren op 12 februari 1854 te Bergen op Zoom, zoon van Hendrik van Sloten en Johanna Adamina Rikkers. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,712 meter.

Beroep en verblijfplaats: Geen.

Militaire dienst: Diende in 1870–1884 in het Nederlands-Indische leger bij de infanterie.

Strafblad: Twee maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: FRANCISCUS WILHELMUS VAN DER HEIJDEN

Vonnis: Breda, 22 september 1896, landloperij (dossier 2279).

Personalialia: Geboren op 16 januari 1861 te 's-Hertogenbosch, zoon van Franciscus van der Heijden en Johanna Middeldorp. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,670 meter.

Beroep en verblijfplaats: Werkman te Arnhem.

Militaire dienst: Diende bij de infanterie in het Nederland-Oost-Indische leger (1880–1891) en in het Nederlandse leger te Doesburg (1891–1892).

Strafblad: Drie maal eerder veroordeeld wegens landlopen en bedelen.

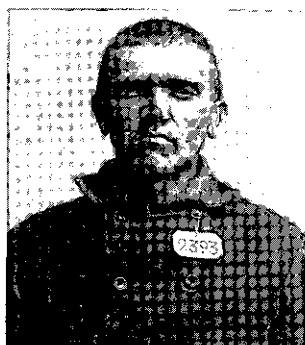
Naam: JOHANNES WOLFS

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 22 september 1896, landloperij (dossiernummer 2380).

Personalialia: Geboren op 15 december 1873 te Oirschot, zoon van Jacobus Wolfs en Johanna Maria van der Oetelaar. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,590 meter.

Beroep en verblijfplaats: Geen.

Naam: JACOBUS JOHANNES ABRAHAM THOMAS

Vonnis: Breda, 22 september 1896, landloperij (dossiernummer 2393).

Personalia: Geboren op 8 mei 1866 te Breda, zoon van Petrus Laurens Antonius Abraham Thomas en Helena Ducker. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,790 meter. „Sluiks staande oogen.”

Beroep en verblijfplaats: Bakker te Dordrecht.

Militaire dienst: Diende in 1885–1893 in het Nederlands-Indische leger bij de infanterie.

Naam: ADRIANUS CORNELIS JANSE

Vonnis: Utrecht, 22 september 1896, landloperij (dossiernummer 2491).

Personalia: Geboren op 2 februari 1832 te Breda, zoon van Simon Janse en Wilhelmina Harskam. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,688 meter. „Haar lang op het voorhoofd gegroeid.”

Beroep en verblijfplaats: Timmerman te Arnhem.

Militaire dienst: Was milicien bij de jagers te 's-Gravenhage van de lichting van 1852.

Strafblad: Zeven maal eerder veroordeeld wegens landloperij en hedelarij.

Naam: ADRIANUS DANGÉ

Vonnis: Utrecht, 23 september 1896, landloperij (dossiernummer 7256).

Personalia: Geboren op 2 juli 1860 te Veghel, zoon van Lambertus Dangé en Johanna Versteegden. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,408 meter.

Beroep en verblijfplaats: Kuiper te Nijmegen.

Naam: JOHANNES MARTINUS VAN BALEN

Vonnis: Breda, 29 september 1896, landloperij (dossiernummer 7341).

Personalia: Geboren op 31 januari 1849 te 's-Hertogenbosch, zoon van Josephus Johannes van Balen en Theresia Wilhelmina van Munster. Weduwnaar van Geertruid Maria van Zon (overleden in Den Bosch).

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,506 meter. „Gerimpeld, mond weinig scheef.”

Beroep en verblijfplaats: Arbeider te 's-Hertogenbosch.

Naam: MARINUS VAN GEEL

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 1 oktober 1896, landloperij (dossier-nummer 7339).

Personalialia: Geboren op 1 mei 1844 te Bergen op Zoom, zoon van Hubertus van Geel en Anna Esman. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,725 meter. „Gerimpeld.”

Beroep en verblijfplaats: Werkman te Bergen op Zoom.

Militaire dienst: Diende als vrijwilliger in 1870–1876 bij de infanterie.

Strafblad: Een eerdere veroordeling wegens bedelarij en landloperij.

Naam: MARTINUS LAMBERTUS KUPPINGS

Vonnis: Breda, 1 oktober 1896, landloperij (dossier-nummer 7342).

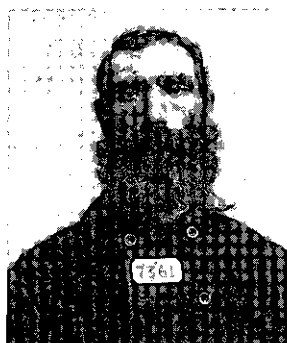
Personalialia: Geboren op 16 september 1861 te Drunen, zoon van Jakobus Kuppings en Maria van Woerkom. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,611 meter. „Lonkend.”

Beroep en verblijfplaats: Schoenmaker te 's-Hertogenbosch.

Militaire dienst: Diende in 1880–1883 als vrijwilliger bij de cavalerie te Venlo.

Strafblad: Twee maal eerder veroordeeld wegen bedelarij en landloperij.

Naam: ARNOLDUS MARTENS, bijgenaamd de Lange Noldus

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 12 oktober 1896, landloperij (dossier-nummer 7361).

Personalialia: Geboren op 6 september 1849 te Helmond, zoon van Gerardus Martens en Gordina Konijnenberg. Gehuwd met Gordina Jansen.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,847 meter. „Licht gerimpeld op voorhoofd.”

Beroep en verblijfplaats: Spijermaker te Helmond.

Militaire dienst: Diende in 1869–1870 bij de infanterie te Maastricht.

Naam: MATHIAS ROBEERS

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 13 oktober 1896, landloperij (dossier-nummer 7338).

Personalialia: geboren 31 maart 1842 Beek en Donk, zoon van Willem Robeers en Anna Maria Cornelia Veeckens.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,620 meter. „Spreekt Limburgsche taal (lijmerig). Veel gerimpeld voorhoofd.” Ongehuwd.

Beroep en verblijfplaats: Spijermaker te Maastricht.

Militaire dienst: Diende als vrijwilliger bij de infanterie, in 1861–1866 te Maastricht, in 1865–1868 in Nederlands Oost-Indië.

Strafblad: Vijf eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij.

Naam: JOHANNES KANTERS

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 13 oktober 1896, landloperij (dossier-nummer 7360).

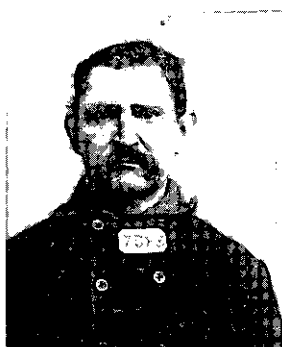
Personalia: Geboren op 26 januari 1850 te Zevenbergen, zoon van Franciscus Kanters en Willemijna Stoop. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,669 meter. „Goedig. Neiging tot lachen.”

Beroep en verblijfplaats: Arbeider zonder woonplaats.

Militaire dienst: Diende in 1873–1881 als vrijwilliger bij de artillerie te Utrecht en Leiden.

Strafblad: Een maal eerder veroordeelde wegens bedelarij en landloperij.

Naam: ANTONIUS JOSEPHUS HUBERTUS VAN DER PUTTEN

Vonnis: Utrecht, 19 oktober 1896, landloperij (dossier-nummer 7383).

Personalia: Geboren op 22 maart 1849 te 's-Hertogenbosch, zoon van Joannes van der Putten en Antonetta Hendrika Ditz. Gescheiden van Elisabeth Alida van Heeswijk.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,661 meter. „Kwaad uitzicht.”

Beroep en verblijfplaats: Schoenmaker te 's-Gravenhage.

Militaire dienst: Diende in 1869–1876 als vrijwilliger bij de infanterie te Breda.

Strafblad: Vier eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij.

Naam: JOHANNES PENNINX⁹

Vonnis: Den Bosch, 19 oktober 1896, landloperij (dossier 7404).

Personalia: Geboren op 29 juli 1848 te Gemert, zoon van Theodorus Penninx en helena Maria Penninx. Gehuwd met Antonia van der Vrong.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,715 meter. „Kwaad uitzicht.”

Beroep en verblijfplaats: Wever te Venlo.

Militaire dienst: Diende in 1864–1866 als vrijwilliger bij infanterie te 's-Hertogenbosch. De krijgsraad veroordeelde hem in 1866 tot drie jaar celstraf en ontsloeg hem uit de militaire dienst.

Strafblad: Hij is meermalen veroordeeld wegens diefstal, onder meer in 1889, toen de rechtbank te 's-Hertogenbosch hem een gevangenisstraf oplegde van zes jaar.

Naam: FRANCISCUS WILHELMUS ANTONIUS MELIS

Vonnis: Breda, 19 oktober 1896, landloperij (dossiernummer 7411).

Personalia: Geboren op 1 september 1851 te 's-Hertogenbosch, zoon van Johannes Antonius Melis en Maria Anna van Grinsven. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,505 meter. „Zwak aangezicht, goedig, wenkbrauwen hoog opwaarts.”

Beroep en verblijfplaats: Opperman te 's-Hertogenbosch.

Strafblad: Een maal eerder werd hij wegens bedelarij en landloperij veroordeeld.

Naam: PETER JOSEPH VAN LIEROP

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 17 november 1896, bedelarij (dossier-nummer 3381).

Personalia: Geboren op 6 januari 1839 te Helmond, zoon van Adrianus van Lierop en M.E. van Eijk. Weduwnaar.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,681 meter. „Zware wenkbrauwen, geplooid gelaat, zenuwtrillingen.”

Beroep en verblijfplaats: Venter te 's-Hertogenbosch.

Militaire dienst: Diende bij de artillerie.

Strafblad: Vier maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: ADRIAAN VOLDERS

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 19 november 1896, landloperij (dossiernummer 3403).

Personalia: Geboren op 29 september 1846 te Veldhoven, zoon van Antonius Volders en Hendriena Beerens. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,765 meter. „Geplooid gelaat en diepe oogkassen.”

Beroep en verblijfplaats: Arbeider zonder woonplaats.

Militaire dienst: Was infanterist.

Strafblad: Zeven eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij.

Naam: JAN LAURIJSEN

Vonnis: Breda, 19 november 1896, landloperij (dossiernummer 6722).

Personalia: Geboren op 17 oktober 1853 te Dongen, zoon van Adriaan Laurijssen en Petronella van der Wee. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,631 meter. „Voorhoofd horizontaal gerimpeld.”

Beroep en verblijfplaats: Arbeider te Tilburg.

Militaire dienst: Diende in 1873–1881 als vrijwilliger in het Oost-Indische leger.

Strafblad: Drie maal eerder werd hij veroordeeld wegens bedelarij en landloperij. In 1887 of 1888 stond hij terecht voor de recht-

bank van Assen wegens diefstal en vernieling, wat hem een jaar vrijheidsberoving kostte. Op 28 juni 1888 veroordeelde de rechtbank van Breda hem tot twee maanden gevang wegens diefstal en op 12 november 1891 legde dezelfde rechtbank hem een boete op van f 10 wegens 'zoutfraude' (smokkel).

Naam: JOHANNES CORNELIS DE BEER¹⁰

Vonnis: Breda, 19 november 1896, landloperij (dossier-nummer 7448).

Personalia: Geboren op 26 mei 1850 te Tilburg, zoon van Peter de Beer en Gerardina Catharina Spijkers. Weduwnaar van Adriana Dorothea Schuttelaars.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,617 meter. „Stuursch uitzicht, pokdalig.”

Beroep en verblijfplaats: Wever te Tilburg.

Militaire dienst: Diende als nummerwisselaar in Nederlands leger bij huzaren.

Strafblad: In 1872 had de rechtbank van Den Bosch hem veroordeeld tot drie maanden vrijheidsberoving wegens mishandeling en in 1883 tot zeven jaar wegens brandstichting. De rechtbank van Breda veroordeelde hem in 1893 tot een jaar wegens diefstal.

Naam: HUGO CORNELIS KERKHOF

Vonnis: 's-Gravenhage, 19 november 1896, landloperij (dossier-nummer 7450).

Personalia: Geboren op 10 januari 1868 te Hooge en Lage Zwaluwe, zoon van Cornelis Adriaan Kerkhof en Geertruida Cornelia Boom. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,727 meter.

Beroep en verblijfplaats: Grondwerker te Terheijden.

Militaire dienst: Diende in 1887–1894 als vrijwilliger bij de vestingartillerie te Gorinchem.

Wordt vervolgd

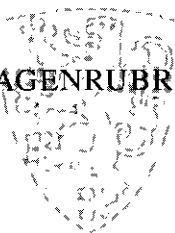
ø

Oproep: De schrijvers van dit artikel zijn blij met de tot dusver ontvangen reacties, maar blijven nieuwsgierig naar de lotgevallen van andere opgezonden landlopers en bedelaars. Hoe kwamen zij terecht? Bleven zij aan de zelfkant van de maatschappij of wisten zij te integreren? Wie iets meer weet, van horen zeggen of uit eigen onderzoek, vragen wij dat in te zenden voor plaatsing in dit tijdschrift.

9) R. van Drie, „Gevangen voorouders. Onderzoek in negentiende-eeuwse gevangenisarchieven”, *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie*, XLV (1991) 241.

10) Van Drie, „gevangen voorouders”, 232.

Vragenrubriek

Vragen

Van der Sterren

Vraagstelster citeert haar moeder, die vertelde dat diens familie Van der Sterren van de Franken stamde en dat haar oom Bert van der Sterren voor 1940 genealogisch onderzoek deed en bevond dat een sterrenkundige in dienst van Napoleon de naam Van der Sterren kreeg. Maar de naam is ouder, en de familie van adel: zij is afkomstig uit Eindhoven en Den Bosch en omgeving. Voorlopige stamvader is Michael van der Sterren, geboren rond 1555 en vermoedelijk een zoon van Dirck Govert van der Sterren en Heylwig van den Dale. Hij was kapitein in het Spaanse leger en een vurige katholiek.

Michael had elf zonen, onder wie Michael, raadsheer van de Staten van Brabant, en Cornelis Pallaes van der Sterren (1593–1640), licentiaat in de godsgelcerdheid, kanunnik van het kapittel van Den Bosch, aartspriester en deken. Cornelis was in 1609 door de koning van Spanje verheven in de adelstand om in aanmerking te kunnen komen voor een kanunniksdij. Gevraagd wordt informatie over deze familie Van der Sterren.

Van Grinsven

A. van der Does de Willebois, *Studiebeurzen, Beurzenstichtingen voor de stad en voormalige meijerij van 's-Hertogenbosch* (4 dln.; 's-Hertogenbosch, 1904–1906), geeft genealogische informatie

over de familie Van Grinsven (deel II, pp. 107, 293; deel III, pp. 45, 107, 111, 120, 157), waaruit blijkt dat Rutger Ruters van Grinsven te Sint-Michielsgestel (gehuwd met Heesken van der Merendonck) een zoon was van Rutger Claess van Grinsven en Aleyt Gielis Henrick Rutgers van Sonne (beiden wijlen in 1559). Claes was misschien gehuwd met jonkvrouw Aleyt van Doerne en zijn ouders waren Ruger van Grinsven en Margriet van Gruythuys. Gezocht worden verdere kwartieren van de families Van Grinsven, Van der Merendonck, Van Sonne, Van Doerne en Gruythuys.

G.C.M. van Dijk, *Genealogie Van Dijk - van Dijk 1500–2000* (Rossum, 1998). Verkrijgbaar bij de auteur, Slotse laan 11, 5328 EP Rossum, tel. 0418-664143.

Van Dijk is een bekende genealoog, oud-redacteur van en publicist in *De Brabantse Leeuw*. Onlangs publiceerde hij de tweede versie van zijn stamboom, een eigen uitgave. Het is qua taalverzorging, bronnenverwijzing en lay out een slordig boek geworden. Professionele hulp was geen luxe geweest, publicatie via *De Brabantse Leeuw* zou ongetwijfeld een betere uitgave hebben opgeleverd en waarschijnlijk ook een

lagere prijs dan de f 90 die de auteur nu vraagt voor zijn boek van 239 bladzijden.

Dat neemt niet weg, dat Van Dijk inhoudelijk gezien met zijn stamboom degelijk werk heeft afgeleverd. Zijn familie wordt besproken van de oudste bronvermelding (1546) tot heden. De oorsprong ligt in Geldrop, waar thans nog nazaten wonen

GENEALOGIE EN HEEMKUNDE

Biografie

- Zuster Martina Riebergsh (1874–1902) uit Poppel, zuster van het Heilig Hart in Congo, in: *De drie goddelijke deugden*, III (1999) 121, 122.
- Justus van Effen (1684–1735), journalist en oorlogsmagazijnmeester te 's-Hertogenbosch, in: *Bossche Bladeren*, I (1999) 22.
- Ignaz Lappe (1882–na 1960), natuurgeneeskundige te Lith, in: *Maaskroniek*, XX (1999) 122–129.
- Johannes Petrus Kleijn (1760–1805) uit Hooge en Lage Zwaluwe, preromantische literator, in: *De Burt*, no. 32 (februari 1999) 8–13.
- Adrianus (Folcoldus) Spierings (1841–1917) uit Heeswijk, priester van Berne, in: *De Wojstap-kroniek*, XIX (maart 1999) 16–19.
- Wilbort Geraertsen van der Heyden S.J. (1595–1638) uit Middelbeers, 'Apostel van Friesland', in: *De Berse*, IX (1999) 10–14.

Genealogie

➤ Dickens te Ravels en Weelde sinds de 17e eeuw, in: *De drie goddelijke deugden*, III (1999) 123-128.
➤ Hendrik Frans Dankers te Valkenswaard, deling van zijn nalatenschap in 1752, in: *'t Perio-diekske*, XIII (1999, nrs. 1 en 2).
➤ Familie Bunthof te Dinther, 1575-1862, in: *De Wojstap-kroniek*, XIX (maart 1999) 20-28.
➤ Een aantal begrafenissen te Terheijden, in: J. van der Made m.m.v. K.A.M. Hack, „Begraven in en rond de kerk van de H. Anto-

nus abt te Terheijden. Uit 600 jaar kerkhistorie”, uitgave van Heem-kundekring De Vlasselt, no. 86 (voorjaar 1999).

➤ Van Zon, textielhandelaars te Budel (1870 tot heden), in: *Aa-kroniek*, XVIII (maart 1999) 17-29.

➤ Van Heeze, Van Gemert, Van Geldrop en Van Millen, heren van Heeze, Leende en Zesgehuchten, Sterksel, Mierlo en Geldrop (1100-1300), in: *Heemkroniek*, XXXVII (1998) 113-135.

➤ Van Meerwijk en Van Spijk te Nieuwkuijk (aantekeningen uit

dagboeken, 1717-1815), in: *Met Gansen Trou*, IL (1999) 29-42.

➤ Bijnamen te Baarle, in: *Van Wirskaante*, XIII (1998) 151-152.

6

Prosopografie

➤ Slachtoffers van de brand te Gilze in 1762, in: *De Mulder*, XX (januari 1999) 10.

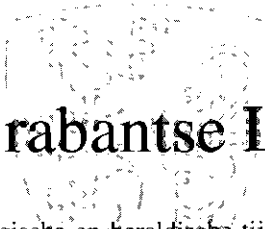
➤ Inkwartieringen te Beugen in 1742, in: *Merlet*, XXXV (1999, no. 1) 3-6.

➤ Burgers van Grave, in: *Merlet*, XXXV (1999, no. 1) 21-28.

Aan dit nummer is meegewerkt door:

L.F.W. Adriaenssen, Van der Hoopstraat 85-3, 1051 VD Amsterdam
E.G. Boeren, Van den Houtestraat 16, 4715 AK Rucphen
A.M. Bosters, Koningin Julianalaan 339, 2273 JJ Voorburg
L.F.P.M. de Brouwer, Wilgenlaan 11, 5071 CA Udenhout
A. Neggers, Langakker 29, 5283 TE Boxtel
P.G.A.M. Peeters-Veraart, St. Janstraat 100, 4714 EJ Sprundel
J.G.N.M. van der Zanden, Klaverveld 4, 4854 KW Bavel

De Brabantse Leeuw

Het genealogische en heraldische tijdschrift De Brabantse Leeuw wordt al sinds 1952 uitgegeven. In het tijdschrift treft u zowel stamboomafstammingen aan als complete genealogieën, reconstructies of besprekingen van voor een familie belangrijke voorvallen, lijsten van bepaalde beroeps- en bevolkingsgroepen enzovoorts. Behalve genealogische en prosopografische bijdragen bevat het blad ook artikelen op het vlak van de heraldiek, de banistiek, de zegelkunde en incidenteel ook de heemkunde. De Brabantse Leeuw verschijnt jaarlijks in vier afleveringen van elk 64 pagina's. Elke jaargang wordt voorzien van een alfabetisch naamregister.

Registers

Tot de service van De Brabantse Leeuw behoort ook HazaZoek, een verzameling van alle registers van het tijdschrift. Met deze cumulatieve index kan een genealoog zich pijlsnel toegang verschaffen tot de inhoud van alle jaargangen. Elk jaar verschijnt er een aanvulling op diskette. Ook de registers van het Genealogisch Tijdschrift voor Oost-Brabant zijn in HazaZoek opgenomen.

Helpende hand

De Brabantse Leeuw wordt gekenmerkt door artikelen die meer bevatten dan alleen data en beroepen. De hoge kwaliteit van de artikelen resulteert in een grote informatieve waarde. Ook uw genealogie of stamreeks kan een plaats krijgen in De Brabantse Leeuw, zodat deze voor andere onderzoekers en belangstellenden toegankelijk wordt gemaakt. Mogelijk heeft u voldoende materiaal verzameld en geordend, maar schrikt u terug voor het schrijven van een artikel. In dat geval wil de redactie van De Brabantse Leeuw u graag de helpende hand bieden met advies en begeleiding. Schroomt u daarom niet om contact op te nemen met de redactie, als u meent dat u waardevol materiaal bezit dat een publicatie verdient.

Familieboeken

Naast publicatie in het tijdschrift kan De Brabantse Leeuw uw genealogie ook in boekvorm uitgeven, als deel van de reeks Brabantse Stambomen. Ook hierbij wil de redactie u graag met begeleiding en advies ter zijde staan. In de serie Brabantse Stambomen is al een aantal familiegeschiedenissen verschenen. Verschillende andere familieboeken zijn in voorbereiding.

Stichting BRG

Het tijdschrift De Brabantse Leeuw wordt sinds 1995 uitgegeven door de stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening. De stichting BRG geeft historische publicaties uit en verschillende tijdschriften. Verder organiseert de BRG jaarlijks tal van cursussen en lezingen over de Brabantse geschiedenis. Voor genealogen zijn drie cursussen interessant: het Bosch' protocol, genealogie voor beginners en genealogie voor gevorderden. Stamboomonderzoek is vaak een eerste kennismaking met de historie van Brabant. Sommige genealogen ontwikkelen zich tot lokale of regionale geschiedvorsers, tot heemkundigen of archeologen. Ook voor hen biedt de stichting BRG lezingen, cursussen en andersoortige ondersteuning.

STICHTING BRABANTSE REGIONALE GESCHIEDBEOEFENING

Postbus 1104, 5200 BD 's-Hertogenbosch

Telefoon: (073) 6146193 / Fax: (073) 6127045 / E-mail: brg.brabant@wxs.nl

INHOUD

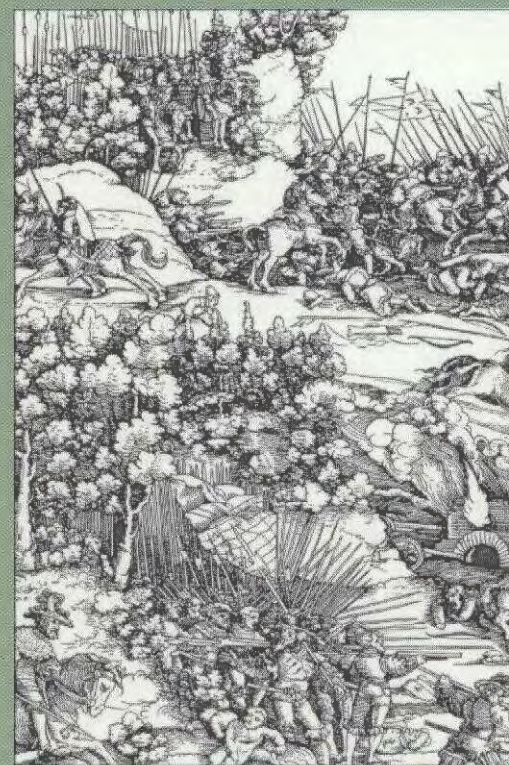
Van Overdijk	A. Neggers	129
Het Rucphense geslacht Brouwers, ook wel	P.G.A.M. Peeters-Veraarten dr. E.G. Boeren	138
De Brouwer	Th.M. Meulendijks	147
Meulendijk, Meulendijks	A.M. Bosters	156
Vergroesen en Van Groesen	L.F.W. Adriaenssen	164
De familie Schilders in de middeleeuwen	L.F.W. Adriaenssen en J.G.N.M. van der Zanden	180
"Lieden zonder eergevoel"		137, 155, 163, 179
Sprokkelingen		

DE BRABANTSE LEEUW

Vragenrubriek	191
Uit de boekenkist	191
Genealogie en heemkunde	191

DE BRABANTSE LEEUW

TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE

De Brabantse Leeuw

Tijdschrift voor genealogie

De Brabantse Leeuw is een uitgave van de
Stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening

Redactieadres:

De Brabantse Leeuw
Postbus 1104, 5200 BD 's-Hertogenbosch
Tel.: (073) 6146193 / fax: (073) 6127045

Redactie:

drs. L.F.W. Adriaenssen (voorzitter), mr. G. Berkelmans,
dr. ir. C.H.J. van den Brekel, L.F.P.M. de Brouwer,
P.G.A.M. Peeters-Veraart en ir. J.G.N.M. van der Zanden

Basis-ontwerp: NIKA Grafische Vormgeving, Vught
Lay-out en opmaak: L.F.W. Adriaenssen, Amsterdam
Druk: Biblo, 's-Hertogenbosch

Abonnementen en losse nummers:

De Brabantse Leeuw verschijnt vier maal per jaar. Prijs losse nummers: f 12,50. Abonnementen: f 39,50, buitenland f 42,50. Introductie-abonnementen: f 25,00 voor de lopende jaargang. Abonnementen kunnen ingaan in het lopende of eerstvolgende jaar. De berekening geschiedt per kalenderjaar. Opzeggingen zijn alleen schriftelijk mogelijk voor 1 december.

Registers:

De registers van alle jaargangen zijn samengebracht in het softwarepakket HazaZoek. De prijs van deze cumulatieve index bedraagt f 40,00 en de jaarlijkse aanvulling kost f 7,50.

Opgave van abonnementen, bestellen van HazaZoek, losse nummers en oude jaargangen:

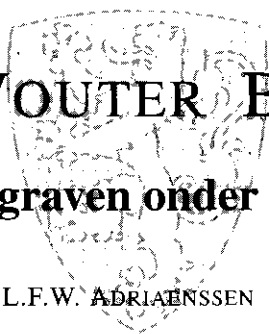
Stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening
t.a.v. Ria de Folter-Sehregts
Postbus 1104, 5200 BD 's-Hertogenbosch
Tel.: (073) 6146193 / fax: (073) 6127045
E-mail: brg.brabant@wxs.nl

ISSN 0006-8632

WOUTER BROCK

Begraven onder zijn hobby

L.F.W. ADRIAENSSEN

Afkortingen

ARAB	Algemeen Rijksarchief Brussel
AU	Archief Utrecht
GAT	Gemeentearchief Tilburg
OAA	Oud-administratief archief
RANB	Rijksarchief in Noord-Brabant

§ 1. Een wapenboekje

Het rijksarchief in Noord-Brabant bewaart een klein handschrift met heraldische aantekeningen¹, bestaande uit bijna dertig samengevouwen bladen van iets minder dan A-3-formaat, kladpapier, waarop in verschillende systematische ordeningen blijkt wordt gegeven van belangstelling voor heraldiek.

Het bundeltje begint met een opsomming van de wapens van Frankrijk, Oostenrijk, Vlaanderen, Henegouwen, Gelder, Culemborg, Vianen, Lichtenberg en Abcoude, daarna de markgraven en hertogen van Saksen, vervolgens Zwaben, Luxemburg, Bohemen en Engeland. Dichterbij Brabant komen Raes heer van Gaven (anno 1240) en de heren van der Leck (1216–1335). Al deze wapens zijn niet getekend, maar beschreven.

Vervolgens behandelt de heraldicus wapens per soort. Per folio zijde tekent hij rechtsboven het betreffende wapen, soms met een enkele kleur, waarna hij een opsomming geeft van verschillende varianten. Zo noemt hij bij de 3 + 1 molenijzers de families De Rovere, Stakenborch, Van Vlieden, Van Vladeracken, Van Straten, De Louwe, Van Borch, Van Buerden en Van Boert. De drie laatste families voerden gouden molenijzers op een blauw veld.² Een glosse op een snipper papier licht toe: *Van Boerden off van Buerden Brabantines. Idem off Bordt, van Boerd tot Tongerloe bij Eyndhoven. Drie golde molenijzers int blau velt.*³

Tussen de folio's van het register zijn blaadjes gevoegd, zoals de acht kwartieren van Jan van Horne, heer van Bortel (2 december 1606), en vijf kwartieren van Frederick van Leefdael (9 april 1607). Op een ander blaadje worden enkele schependomswapens van meierijsdorpen besproken, bijvoorbeeld: *Budel, nu Buel genampt, set voer zyn schependoms wapen een arm ende daer op een schilt met drie hornen, 't weeten dat wapen van Horne. Ende dit dorp ofte heerlicheijt heeft Aquens ofte roems rijcx rechten ende tcapittel van*

1. RANB, Handschriftenverzameling 19.

2. RANB, Handschriftenverzameling 19, f 8.

3. RANB, Handschriftenverzameling 19, los bij f 29; vgl. f 29^v.

Aken heeft die thienden tot Buel, het welck heeft noch twee dorpen, als Maerheze ende Soerdonck, daer thuijs Cranendonck leyt.⁴

Dergelijke uitweidingen zijn zeldzaam. Ook over Bruheze wordt iets meer verteld:⁵ *Bruhezen a° 1230. Dat huijs van Bruhezen leijt tot Bakel inden Peel. Drie witte horne, elx met drie golde banden int zwart velt, alii sess voersscreven banden als II ende I byden anderen, opt helm een gulde croen met twee zwarte vlogelen, daer tussen een vanden voersscreven hornen.*

Heer broeder tot Horne genaempt van Bruhezen met zyn huijsfrouwen des graven echte dochter van Benthem anno 1230. Cornelis van Bruhesen, heer van Sgreven Moer, van Raemsdonck ende Waspijck a° 1486. Uxor prima Pollanen, 2^a. Heerman.

Van Bruheze komt terug, als de heraldicus schrijft: *Dat casteel genaempt Bruhezen leijt in die parochie van Bakel bij Helmont ende heeft een heele buerschap, nu genaempt nae dat huijs Bruhees, welcke slot ofte casteel hoeren toe joncker Floris van Nunem, hoefmeester vanden prins van Arangiën, die a° 1581 tot Utrecht zonder kijnder sterff. Dese Van Bruhesen zyn gecomen van den heer van Hoorn a° 1220. De intense belangstelling voor Bruheze kwam zowel uit Brabant, waar het gehucht lag, als uit Utrecht, waar Johan van Bruhese domheer was. Wouter Brock behandelde heer Johan van Bruhezen, domdeken Tutrecht ende domdeken tzo Colen anno 1588 met zyn acht quartieren, te weten van vaderskant Bruhesen, Diemen van Huesden, Pollanen en Zelbach, van moederskant Van der Vorst, Thielt, Popendonck en Doorne metten balck ende rosen; de wapens van de vaderlijke kwartieren beschreef hij.⁶*

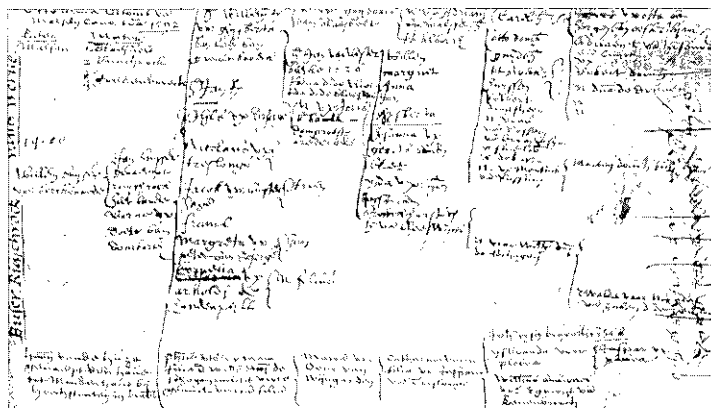
Van Bruhese, een geboren Brabander (Breda, 1527), was een held van het geloof: tot bisschop van Groningen benoemd in 1589 en tot aartsbisschop van Utrecht in 1592 stierf hij in 1600 in ballingschap te Keulen, waar hij een kanunniksdij bezat in het kathedrale kapittel.⁷

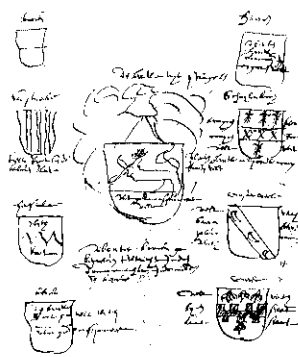
Genealogische schets van de familie Van Malsen van de hand van Wouter Brock (RANB, Handschriftenverzameling 19).

4. RANB, Handschriftenverzameling 19, los blad voorin.

5. RANB, Handschriftenverzameling 19, f 7.

6. RANB, Handschriftenverzameling 19, ff 23^v, 24.

Kladtekening van de grafzerk van Wouter Brock.

7. A.v.L., „Over de verkiezing van Johannes van Bruheze tot domdeken van Utrecht, en over zijn benoeming tot bisschop van Groningen en aartsbisschop van Utrecht. A^o 1572–1595”, *Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht*, VI (1879).
8. E.T. Suir, „Evert Zoudenbalch, domkanunnik te Utrecht in de tweede helft van de 15de eeuw”, *Jaarboek Oud-Utrecht*, VII (1977). E.T. Suir, „Evert Zoudenbalch, stichter van het St. Elisabethsgasthuis, 1423/24–1503”, in: A. Pietersma en L.L.M. Smit, *Burgerwezen van Utrecht. 500 jaar stichting van Evert Zoudenbalch* (Utrecht, 1991) 7, 8. Suir baseert zich op de zeventiende-eeuwse Utrechtse genealoog Cornelis Booth en haalt voor moeder Van de Kelder archiefmateriaal aan.
9. *De Navorscher*, XXXIII (1883) 288.

In het eclectische wapenboekje domineren Brabant en Utrecht. Op een los blad staan zestien kwartieren aangegeven van de broers Gerard en Evert Zoudenbalch, van wie de laatste († 1503) proost was van het domkapittel te Utrecht. Hoewel (volgens de moderne literatuur⁸) Everts moeder Woutertje Evert Schoutendochter van de Kelder heette, geeft Wouter Brock een kwartier-Veen. Wel is juist dat Everts grootvader Gerit van Zoudenbalch was gehuwd met een Van Pallaes *ex matre* Van Wulven⁹ en zijn overgrootvader Tijman van Zoudenbalch met Petronella van Langerack.¹⁰

Aan ommezijde van de kwartierstaat-Zoudenbalch staat onder de aanhef *Octo arma Ottonis van Malsen, canonici Trajectensis*, 1592 een poging om de acht kwartieren van deze Utrechtse kanunnik genealogisch te traceren.¹¹ Op een bladzijde wordt voorts een opsomming gegeven van zesenvijftig Brabanders, die in 1470–1591 in de adelstand zijn verheven. Onder hen slechts een Noord-Brabander, te weten Ywan de Moll, hoogschout van 's-Hertogenbosch, die in 1470 werd geridderd.¹² Onder het hoofdstuk *Wapenen onder Brabant* worden veel van de al genoemde familiewapens in een andere ordening nogmaals genoemd.

Een los blad toont een kladtekening van een grafzerk met de wapens van de acht kwartieren. De dode is *Wouter Brock, begraven t Utrecht inden domme achter inde midden vanden kercke*. Zijn wapen was *boven root, onder wit; int root een witten lew met golde croon ende gecloefden stert*¹³, ofwel, in heraldische vaktaal: doorsneden met boven een witte gaande leeuw met een gouden kroon en een gekloofde staart op een rood veld, onder wit.

Wouter Brock was de maker van het wapenboekje. Dat staat nergens, maar volgens de inventaris van het archieffonds waarin het boekje is ondergebracht, was „Wouter Brocx” de auteur. Een belangrijker aanwijzing is, dat het handschrift hetzelfde is als dat van de Utrechtse domkapelaan Wouter Brock. Ook in het door hem bijgewerkte necrologium van het domkapittel heeft hij wapentjes getekend met korte heraldische toelichtingen, en in enkele gevallen volstaan met een korte beschrijving.

§ 2. Wouter Brock

Wouter Brock is geboren op een grote pachthoeve te Tilburg. Vermoedelijk kreeg hij een beurs om bij de Broeders des Gemeenen Levens te 's-Hertogenbosch middelbaar onderwijs te volgen. Hij werd priester en kreeg in 1565 het vicariaat van het Sint-Barbaraaltaar in de Utrechtse domkerk¹⁴, dat met een inkomen van nog geen f 50 per jaar echter geen vetpot was.¹⁵ Voordien was hij werkzaam geweest als dienaar (vermoedelijk klerk) van Jan Beyer, kanunnik ten dom en notaris van de bisschop.¹⁶ Het altaar ontving hij na resignatie door Beyer op voordracht van Otto van Malsen, kanunnik en *hebdomadarius* van het kapittel van de dom van Utrecht; Van Malsen stond Wouter na, omdat hij een zoon was van Adriaen en een broer van Carel, heren van Tilburg en Goirle.¹⁷

10. Suir, „Evert Zoudenbalch, domkanunnik”, 53.
11. RANB, Handschriftenverzameling 19, los bij f 10. De betekenis van het jaar 1592 is onduidelijk. In zijn necrologium van het domkapittel schreef Wouter Brock bij Otto van Malsen dat deze op 31 oktober 1555 door de koning van Spanje werd geprebendeerd en in november 1605 te Zaltbommel was overleden (AU, Domkapittel 3069-1, f 86^v).
12. RANB, Handschriftenverzameling 19, f 24^v.
13. RANB, Handschriftenverzameling 19, f 51 en een losse snippet.
14. AU, Domkapittel 2709, 22 januari 1565. Idem 3070, 22 januari 1565.
15. AU, Domkapittel 3070.
16. AU, Domkapittel 4370.
17. J. Anspach, *De voormalige heerschap Malsen, en het geslacht Van Malsen* (Leerdam, 1894) 69.
18. AU, Domkapittel 3067, 13 september 1583. Idem 3113, 13 september 1583. Vgl. idem 680 voor de divisieën en idem 2140 voor de lijfrente.
19. AU, Domkapittel 73, 74, 83, 400, 605, 624, 673, 734, 739, 1325, 1382, 2096, 2421, 2774, 2880, 3068, 3069, 3206.
20. B. van den Hoven van Gendren, *De heren van de Kerk. De kanunniken van Oudmunster te Utrecht in de late middeleeuwen* (Zutphen, 1997) 110.
21. GAT, Collectie Varia Tilburg, ongenummerde doos.
22. AU, Domkapittel 3068, 2 januari 1579.
23. AU, Domkapittel 4370.

Heer Wouter werd *computator* van het kapittel ten dom; in 1583 stelde het kapittel om die goede sciëntie ende vervarentheijt van heer Wouter Brock, vicaris onser kercke, die hy heeft van alle onser kercken statuten, costumen, gerechticheyden ende privelegiën hem aan voor voor het opmaken van de jaarlijkse 'divisiën' (uitdelingen aan kanunniken en vicarissen). Voor deze deensten, moeyten ende arbeyt werd hij beloond met een lijfrente van f 100 per jaar. Zijn rekeningen hield hij nauwgezet bij en hij deed archiefonderzoek om de rechten van kapittelsuppoosten vast te stellen. Verschillende stukken en registers becommentarieerde hij en voorzag hij van aantekeningen.¹⁹ Uit zijn geschriften blijkt dat zijn Brabantse dialect is verdrongen door het Utrechtse. Zijn historische werk is dankbaar gebruikt door de auteur van *De heren van de Kerk. De kanunniken van Oudmunster te Utrecht in de late middeleeuwen* (1997), die hem omschrijft als „op het einde van de 16e en het begin van de 17e eeuw de steunpilaar en de grootste kenner van het domkapittel en zijn inrichting.”²⁰

Uit de vier in het gemeentearchief van Tilburg bewaard gebleven brieven aan Wouter Brock blijkt zijn belangstelling voor zijn familiewapen.²¹ De afzenders zijn in drie gevallen zijn broer Isebrant en in een geval Henrick Brock te Sint-Oedenrode. De informatie is erg summier en er is geen correspondentie van de hand van heer Wouter zelf bewaard gebleven, helaas, want hij moet een praatgrage man zijn geweest, iemand bovendien die alles op schrift stelde. Dat blijkt uit zijn minutieuze en bijna dwangneurotisch aan-doende registratie- en annotatiedrift. Elke schriftuur die hij onder ogen kreeg, voorzag hij van aantekeningen. In de kantlijn van een kopie van een overeenkomst tussen de stad Utrecht en de geestelijkheid uit 1579 noteerde hij bijvoorbeeld dat de eerste steen van het stadhuis van Antwerpen was gelegd op 27 februari 1561 en dat het gebouw op 4 november 1576 met andere huizen door de Spanjaarden was verbrand.²² Talloos zijn de snippers, papierfragmenten en lege delen van beschreven bladen die hij vulde met aantekeningen, en lijstjes, veel lijstjes.

Zijn mededeelzaamheid had genoeg redenen, want Wouter beleefde spannende tijden, waarover hij bovendien smakelijk kon vertellen. Hij was executeur-testamentair van Jan Beyer, zijn voormalige broodheer, en stelde in die kwaliteit een fraai betoog op onder de titel *Oirsaken wair omme dexecutie des testaments van zaliger heeren Johan Beijer, canonick in zyn leven then dom Tutrecht, zoe langhe vertogen is*.²³ Het begon op donderdag 15 augustus 1566, de feestdag van Maria Hemelvaart. Toen hielden de calvinisten hun eerste sermoen, wair deur die geheele stadt van Wtrecht in groter beroirten ende die goede catholijcke (bysonder die geestelicheijt) in groter benauthijt ende vrese van gespoelieert te worden (want die spraeck ginck datmen alle die geestelicheijt plonderen zolde) gevallen zijn, wair omme een ijder die wat tverliesen had, berchde zyn goet dair hijt sekersten tbewaren

wist. En dus begroef Jan Beyer zijn zilverwerk, geld en andere klei-nodiën. De zaterdag daarop werd het tweede sermoeen gehouden en het derde een week later, op Sint-Bartholomeusdag, waarbij in de Geertruidenparochiekerk veel beelden werden kapotgeslagen. Daags daarna, op zondag 25 augustus, eisten de calvisten na het vierde sermoeen van de magistraat een kerk, zij kregen die, open-den de deuren met een voorhamer en vernielden beelden, altaren, orgels en vooral bergruimten, in de hoop op kostbaarheden. Ver-volgens waren de kerken en kloosters van de minderbroeders en dominicanen aan de beurt en de parochiekerken van Sint-Jacob, Sint-Nicolaas en Sint-Gertrudis. De Staten van Utrecht zwichtten voor de actievoerders en leverden de Sint-Jacobskerk aan de calvi-nisten uit, die daar op dinsdag 28 augustus in de persoon van een mandenmaker hun eerste legale sermoeen hielden. Je zou denken dat de *beeldstormers ende sectarissen* nu wel tevreden hadden kunnen zijn, maar nee, zij wilden alles. Daarop hebben de vijf collegiale kerken hun kerkdeuren *van binnen well sterck toe gebollwerckt* en onder bewaking gesteld.

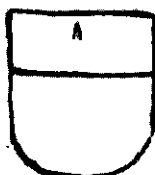
Met heer Jan Beyer ging het intussen niet goed. Hij kwakkelde met zijn gezondheid en kreeg op 4 september om 19.00 uur in aan-wezigheid van de domdeken, enkele kanunniken, de executeurs-testamentair (onder wie Wouter Brock) en familieleden het heilig oliesel toegediend, echter *sonder enige clocluijdinge (wantmen die om alle oproir der beeldstormers ende ketters te schouwen nijet en moste luijden)*. Hij stierf vijf dagen later om 5.00 uur in de morgen en drie uur later werd zijn testament geopend en voorgelezen door de secretaris van de domkerk. Men liet er geen gras over groeien, want nog dezelfde middag werd het sterfhuis geïnventariseerd. De volgende dag, op dinsdag 10 september, werd de dode in alle kerken overluid en 's avonds werd zijn lijk via de achterdeur van de kerk de dom binnengebracht om te worden bijgezet in het familiegraf.

Het was nog steeds onrustig in de stad. Op zaterdag 19 okto-ber arriveerden de prins van Oranje en zijn broer graaf Lodewijk om de ketters en de katholieken te verenigen. Om naleving van de openbare orde te garanderen haalde Oranje op 31 oktober een bende ruiters de stad in. Nu hoopten de domdeken en kanunniken dat de plechtige uitvaart van hun confrater Jan Beyer geen onrust meer zou veroorzaken. Op woensdag 27 en donderdag 28 november werd deze gevierd. De maandag daarop, op 2 december 1566, liet Wou-ter Brock in aanwezigheid van de erfgenamen de bezittingen van de dode kanunnik opgraven en konden de executie-acitiviteiten einde-lijk een aanvang nemen.

Zeventiende-eeuwse tekening van de grafzerk door A. van Buchel in zijn *Monumenta passim in templis ac monasteriis Trajectinae urbis* (AU, Bibliotheek 1840, f 21^v).

REQUIESCAT IN PACE

ALEN

Non procul hinc ad portam Syolentronalem
inter columnas lapidis marmoris huius fons
et Epitaphia notatus

BROCK

WAGHEL STACKE

HEERACKER

BAECK

HAREN

BROECKHUSEN

OOSTERTEEL

OEALE

REVERENDO ET EGREGIO VIRO D.
WALTERO BROCK TILBURGENSI.
HUIUS METROPOL. TRAECT. ECCLE.
VICARIO HEREDES HOC MONUMENTUM
POSS. OBIT A° M. DCXII. XXIII.
IUNII REQ. I. S. P. A.

§ 3. De naaste familie van Wouter Brock

Volgens een kladtekening in het wapenboekje van Wouter Brock prijken de volgende acht kwartieren op zijn grafzerk:

vaderskant	moederskant
Brock	Haeren
van den Staecke	Schuylenborch
Heesackere	Oosterzeele
Back	Oerle

Alle wapenkwartieren heeft heer Wouter beschreven:

1. Brock: doorsneden, onder wit, boven een witte leeuw met een gouden kroon en een gekloofde staart op een rood veld, in het helmschild een leeuw met twee vluchten.
2. Van Haeren: een witte klimmende leeuw op een groen veld. Inderdaad was dat de naam van de moeder van heer Wouter, maar het is zeer de vraag of haar familie ooit het beschreven wapen heeft gevoerd.
3. Van den Staecke: drie witte staken op een rood veld.²⁴
4. Schuylenborch: *twapen van Strijen op een fesse, den schilt wit, boven de fesse twee, onder een armijne*, waarbij het wapen van Strijen wordt beschreven als 2 + 1 rode andrieskruisen op een wit veld.²⁵ Buchelius noemt in zijn *Monumenta passim in templis ac monasteriis Trajectinae urbis*²⁶ dit kwartier Broechusen; Brock geeft in zijn wapenboekje een ander wapen-Broechusen: *boven wit met 9 ermijnen, onder gruijn*.
5. Heesackere: gekarteld, boven wit, onder rood.
6. Oosterzeel: op een gouden veld een zwarte schuinbalk, beladen met drie witte halve manen.²⁴
7. Back: doorsneden, onder wit, boven een gaande, witte leeuw op een rood veld.
8. Oerle: *een zwarte leder ofte menij als Arckel, den schilt golt*. De tekening van de wapenkwartieren op de grafzerk toont op een wit veld een tegengekanteelde dwarsbalk van zwart (de *leder* of *ladder*), beladen met drie zwarte bijen boven en een onder.²⁴

Uit de wapenschilden kan een deel van de stamboom-Brock worden gereconstrueerd: de moeder van heer Wouter heette Van Haeren *ex matre* Schuylenborch, zijn vader was een zoon van een Van den Staecke *ex matre* Back en grootvader Brock had een Heesackere als moeder.

Het eerste kandidatenpaar Brock-Van den Staecke, –Peter Willems Brock en Lijsbeth Wouters van der Staeck–, viel af, omdat heer Wouters vader Gherit **Jans** Brocken bleek te heten. Maar Peter was wel een overoudoom. Het tweede koppel, Jan Brocken en Margriet Gerits van der Staeck, bleek inderdaad een zoon Gherit en een dochter Aleyt te hebben; de laatste was de tante van wie heer Wouter in 1577 erfde. Het gesuggereerde huwelijk Brock-Heesackere

24. Zie ook: RANB, Handschriften-verzameling 19, f 28.

25. Zie ook: RANB, Handschriften-verzameling 19, f 51.

26. AU, Bibliotheek 1840, f 21^v.

bleek te bestaan uit Claes Brock en Lijsbeth *ex matre* Van den Heze-acker.

Heer Wouter heeft dus gesjoemeld met zijn kwartierwapens. Vermoedelijk heeft hij op eenzelfde wijze zijn moeder begunstigd met het wapen dat in 1140 werd gevoerd door een ridder Van Haren.²⁷ Het Noordbrabantse oorkondenboek tot 1312 kent geen enkele ridder Van Haren²⁸, maar misschien moeten we hem zoeken in Wouters Utrechtse omgeving: het necrologium van de Sint-Salvatorkerk gedenkt immers een *Goetscalcus miles de Hare*, die 12 bunder land *apud Brabant* (letterlijk: bij Brabant) schonk.²⁹

Wouters moederlijke grootmoeder Dingen Jan Roelofs zou volgens de wapenkwartieren Schuylenborch heten en diens moeder Van Oerle. Onderzoek in de schepenprotocollen van 's-Hertogenbosch, Oisterwijk en Tilburg leverde een Roelof Schuylenborch Claess op, die in 1453 met zijn broers Wouter en Joest een huis in de Kerkstraat te Oisterwijk bezat.³⁰ Een zoon Jan Roelofs werd echter nog niet aangetroffen. Wel was het verleidelijk om twee andere Jannen als overgrootvader van Wouter Brock aan te merken, omdat de afkomst van elk van hen de verklaring kan zijn geweest van het recht op de door heer Jan van Oeckel gestichte studiebeurs, waarvan verschillende leden van de familie Brock hebben gebruik gemaakt, en misschien Wouter ook. De eerste is Jan Roeloff Claess van Oeckel, gehuwd met Luytgart Gerit Claess Berkelmans.³¹ De andere, Jan Roeloff Claess van der Schueren, was gehuwd met Agnes Jans van Oeckel.³² Maar volgens de kwartierwapens van Wouters graf zou de vrouw van Jan Roeloffs (Sculenborchs) geen Van Oeckel, maar een Van Oerle zijn geweest. Het betreffende wapen, met de bijen, werd in afwijkende vorm later trouwens ook gevoerd door Jenneken Bartholomeus van Oerle († 1719) te Tilburg, zoals bleek uit haar testamenten van 1703 en 1718, die waren bezegeld met *root lack, waerinne stonde uitgedrukt drie beijen met een beer met een helm* (heraldisch: doorsneden, boven 1 + 2 bijen, onder een gaande beer).³³

De speculaties worden ontzenuwd door een van de patroniemen van heer Wouters overgrootvader: hij heette Jan Roeloff **Lambrechts**.³⁴ Deze had tegen 1465 het goed *te Loo te Goirle* gekocht van Matheus Back Gheerts.³⁵ Jan had behalve Dingen nog drie kinderen: Gerit, Roelof en Sander.³⁶ De eerste, Gerit Jan Roeloffs, erfde het goed *te Loo* en trouwde met Lysbeth Claes Aelwyns uit de familie Sculenborchs.³⁷ Van Jans afkomst is alleen bekend dat zijn moeder Maria heette.³⁸

Wouter Brock was vernoemd naar zijn grootvader Wouter Wouters van Haren. Gezien de naam van diens dochter Odilia is het aannemelijk dat hij een zoon was van Wouter Wouters van Haren en Delya, weduwe van Jan Matheus Loekens (van den Loecken?); Delya had in 1468 het tochtrecht op een hoeve bij *die Wenicksvoert* onder Goirle.³⁹ Wouter van Haren Wouters kocht in 1478 van Willem van Andel alias van Oisterzele het goed *ten Dyke* te Enschoot,

27. RANB, Handschriftenverzameling 19, f 21^v.

28. H.P.H. Camps, *Oorkondenboek van Noord-Brabant tot 1312. I. De meierij van 's-Hertogenbosch (met de heerlijkheid Gemert)* (2 stukken; 's-Gravenhage, 1979).

29. A.A.J. van Rossum, „Necrologium van St. Salvator“, *Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht*, X (1882) 280.

30. GAT, Oisterwijk R 161, f 21^v, 7 juli 1453.

31. GAH, R 1244, f 28, 14 januari 1454.

32. GAH, R 1253, f 144, 24 oktober 1484.

33. GAT, Tilburg N 68, no. 131, 11 maart 1719.

34. GAH, R 1247, f 94, 18 oktober 1477. R 1250, f 468^v, 27 mei 1481. R 1253, f 305, 28 juni 1484. R 1254, f 289, 17 mei 1488.

35. RANB, Raad van Brabant 1111, f CCXX^v.

36. GAT, Tilburg R 273, f 29, 16 oktober 1526.

37. RANB, Raad van Brabant 1111, ff CCXVIII, CCXX^v, CCXXII, CCXXII^v. GAT, Tilburg R 284, f 59^v, 9 januari 1538.

38. GAH, R 1265, f 124^v, 17 december 1495.

39. GAH, R 1238, f 8^v, 12 december 1468.

40. RANB, Raad van Brabant 1111, f CCXXXI.
41. GAH, R 1211, f 217.
42. GAH, R 1218, f 279^v, 27 juni 1448; f 415^v, 21 februari 1448; f 424^v, 27 juni 1448. R 1224, f 22, december 1453; f 232, 2 april 1454; f 349, 8 april 1454. R 1227, f 482, 12 februari 1457.
43. GAHR 1224, f 88^v, 16 juli 1454. R 1333, f 79^v, 14 juli 1464; f 189^v, 13 augustus 1464.
44. GAH, R 1221, f 333, 9 september 1450. R 1224, f 114^v, 8 juni 1454.
45. GAH, R 1229, f 56^v, 24 januari 1459.
46. GAH, R 1230, f 328^v, 17 juli 1480. R 1231, f 93^v, 19 maart 1461; f 210, 18 juni 1461.
47. GAH, R 1257, f 378, 16 augustus 1488.
48. GAH, R 1262, f 237^v, 14 juni 1493.
49. GAH, R 1258, f 156, 23 december 1488.
50. GAH, R 1222, f 212, 27 juli 1452. R 1229, f 157, 2 augustus 1459. R 1230, f 350^v, 5 maart 1460; f 354^v, 24 mei 1460. R 1232, f 71^v, 8 juli 1462; f 478, 7 juli 1463.
51. GAH, R 1209, f 371, juni 1439. Zie ook de vorige noot en R 1229, f 56^v, 24 januari 1459.
52. GAH, R 1198, f 294, 1 juli 1428.
53. GAH, R 1250, f 271^v, 27 maart 1481.
54. GAT, Oisterwijk R 203, f 9, 27 april 1498.
55. GAH, R 1241, f 248^v, 4 juni 1472.
56. GAH, R 1267, f 429^v, 29 augustus 1499.
57. GAH, R 1190, f 81^v, 28 januari 1417.
58. GAH, R 1257, f 378, 16 augustus 1488. R 1266, f 406, 13 september 1498.
59. GAH, R 1269, f 215^v, 1 december 1500.
60. GAT, Oisterwijk R 221, f 12^v, 21 maart 1517.

bestaande uit 10 bunder akkerland, 10 bunder beernd, 10 bunder broekland, een hofstad met een huizing en nog wat land te Tilburg onder Loven en *inden Huekelemsschen acker*.⁴⁰ Willem van Oesterzeel (dezelfde?) was in 1441 gegoed te Goirle.⁴¹

De puzzel van de kwartierstaat is nog lang niet opgelost. Wel levert een en ander het volgende genealogische fragment op.

I. CLAES WILLEMS BROCKEN⁴² was minstens sinds 1454 tijd-pachter van de hoeve Ten Halve te Helvoirt, die hij minstens sinds 1464 in erfpacht bezat, althans die helft van de hoeve die het eigendom was van de familie Schilder.⁴³ Hij was een van de gezeten boeren die meermalen tienden pachtte.⁴⁴ Hij trouwde met Lijsbeth Willem Woutgers⁴⁵, dochter van Willem bij Mechtelt Jans van den Hezeacker; via haar moeder was zij gegoed te Sint-Oedenrode onder Olland en Houthem.⁴⁶ Minstens sinds 1488 was zij zijn weduwe⁴⁷ en in 1493 wordt zij inwonerster van Helvoirt genoemd.⁴⁸ In 1488 gaf zij haar kinderen het vruchtgebruik van een huis, hof en erf te Helvoirt bij de kerk en in landerijen.⁴⁹

Claes had twee broers: Peter en Jacop Brock.⁵⁰ Jacop wordt gezien sinds 1439⁵¹ en Peter sinds 1428, als hij een tiende van Helvoirt pacht.⁵² De laatste was gehuwd met Lijsbeth Wouters van der Staeck, dochter van Wouter Henrickss van der Staeck, en hun kinderen waren⁵³ Jan (gegoed te Enschoot⁵⁴ en gehuwd met Aleijt Jans van Vucht⁵⁵), Wouter (kerkmeester te Haaren in 1499⁵⁶), Cristijn (gehuwd met Goossen Goossens van Uden), Aert, Anthonis, Hade-wijch (gehuwd met Jan Laureyns Vanniis), Willem, Peter en Henrick Peters Brock.

Als vader van Claes, Peter en Jacop komt Willem Brock Martens in aanmerking, maar bewijs is nog niet geleverd. Marten was de vader van Willem (wijlen in 1417), Peter, Jan, Henrick, Marten, Engelberen (gehuwd met Huybert Bertout Groet Wouters van Berckel of te Berkel) en Geertruyt.⁵⁷

De kinderen van Claes Brock en Lijsbeth Willem Woutgers waren:⁵⁸

1. Jan Claes Brock, volgt onder II op pagina 201.
2. Aleijt Claes Brocken, gehuwd met Henrick Jans Svriezen (die Vrieze).
3. Mechtelt Claes Brock, gehuwd met Jan Wouter Goessens.
4. Willemken Claess Brock.
5. Lijsbeth Claess Brock.
6. Peter Claes Brocken.
7. Adriaen Claes Brock.

II. JAN CLAESS BROCK⁵⁹ (Brocken) trouwde met Margriet Gerits van den Staeck. Zij woonden te Haaren. Als weduwe gaf Margriet in 1517 aan haar kinderen een hoeve te Berkel en land te Udenhout.⁶⁰

61. GAH, R 1260, f 512, 14 juli 1491. R 1266, f 366^v, 28 november 1498.
62. GAH, R 1253, f 13, 10 december 1483.
63. GAH, R 1256, f 259, 27 maart 1487.
64. GAH, R 1237, f 74^v, 15 oktober 1467.
65. GAT, Tilburg, R 290, f 31, 24 januari 1544.
66. GAT, Tilburg R 289, f 41, 31 januari 1543. R 295, f 43^v, 1550 z.d. R 304, f 50, 17 februari 1559.
67. GAT, Tilburg R 272, f 20, *op sinte Mariën Magdalenens avont anno XXII*; f 22, 14 juli 1522. L.F.W. Adriaenssen, „De familie Schilders in de middeleeuwen. Een Bossche patriciërsfamilie”, *De Brabantse Leeuw*, XLVIII (1999) 11.
68. GAT, Tilburg R 299, ff 9 en 16, 20 mei 1553.
69. GAT, Tilburg R 290, f 11, 22 mei 1543.
70. GAT, Tilburg R 293, f 12^v, 14 juni 1546.
71. GAH, R 1250, f 218, 15 december 1480. Mijn *collega proximus* Gerard Berkelmans meldde mij dat Wouter gezworen was van Goirle.
72. GAT, Tilburg R 257, f 35, 20 november 1505.
73. GAT, Tilburg R 315, f 18, 12 juli 1569.
74. GAT, Tilburg R 330, f 14, ongedateerd wegens het ontbreken van het einde; de akte staat na die van 9 januari 1583.
75. GAT, Tilburg R 349, f 221, 19 maart 1615. R 350, f 197, 23 februari 1619. OAA Tilburg 88bis. Idem 415, f 33.
76. L.F.W. Adriaenssen, „De erfgenamen van heer Ghijzel Back”, § 9. „Van Laerhoven”. *De Brabantse Leeuw*, XLIX (1990) 189.
77. GAT, Tilburg R 342, f 19^v, 17 april 1596. R 346, f XLI^v, 10 september 1602.
78. GAT, OAA Tilburg 680.

Haar vader was wellicht Gerit Claess van der Staeck, die in 1491 samen met zijn broer Wouter en anderen de pastoorstiende van Haaren pachtte en in 1487, 1495 en 1498 met vennoten een tiende te Helvoirt;⁶¹ hij was in 1483 pachter van het huis *Zweensberch* te Helvoirt⁶² en in 1487 van de herberg de Zwarte Leeuw aldaar (een *huijs, erve ende hoff ende erffenisse hen aenliggende, een dele eerlijc lants, een dele weylants, hen aenliggende, gelegen inden parochiën van Helvoirt tussen die gemeyne straet aen deen zijde ende tussen die gemeynte aldair aen dander, streckende vanden erffenisse Claess van den Staeck totten Helvoirtssen dyck*), voor 19 mud rogge Bossche maat en 6 vimmen recht dekstro.⁶³

Aangezien Gerit in 1487 bij de huur van Zweensberch naast Henrick Brock Peters zijn vader Claes van den Staeck naar voren schoof en deze dan rond de 100 jaar moet zijn geweest, komt als Margriets vader Gerit Henrickss van der Staeck meer in aanmerking. Deze huurde in 1467 samen met zijn vader (eveneens stokoud) een hoeve te Udenhout voor 41 rijns gulden per jaar.⁶⁴

De kinderen uit dit huwelijk zijn:

1. Gerydt Brock Jans, volgt onder III op pagina 202.
2. Ariaen Jans Brock⁶⁵ trouwde met Deenken Marten Ghijben⁶⁶, dochter van Marten Ghijb Goessens uit de familie Van Boerden en van Heylwich Claeus Jan Huijp Melis.
3. Aleyt Jans Brock stierf in 1577 te Berkel kinderloos.
4. Jenneken Jans Brock.

III. GHERIT BROCK JANS (Brocken) werd pachter van een van de drie grote hoeven die Beatrix van Broecheven weduwe Gheerbrants Coulster bezat in de Tilburgse herdgang Broekhoven en die zij had geërfd van haar ouders Aerndt van Broecheven en Kathelyn Schilder.⁶⁷ In 1553 vestigde zij erfcijnzen van 12½ en 10 carolusgulden op de drie hoeven, geëxploiteerd door Gherit Jan Brocken, Henrick Janss Verschaeren en Engbrecht Engbrechts Canters *als laten ende pachtenaers, nu tegenwoirdelyck in hennen gebruyck ende onder hen ploegen laborerende ende hantplichtende*.⁶⁸ In 1543 trad Gherit op als gemachtigde van de joffers Adriaena en Beatrix Geerbrandts van Coulsteren.⁶⁹

In 1546 was Gherit Brock deken van het Heilig-Sacramentsgilde in de kerk van Tilburg.⁷⁰ Hij was gehuwd met Odilia Wouters van Haren, dochter van Wouter Wouters van Haren (kerkmeester van Enschoot in 1480⁷¹) bij Dingen Jan Roelofs.⁷² In 1569 testeerden zij ten gunste van de langstlevende.⁷³ Hun kinderen waren:⁷⁴

1. Isebrant Gerit Brock⁷⁵ trouwde als weduwnaar met Geertruyt Anthonis van Laerhoven⁷⁶ uit Moergestel, dochter van Anthonis Jans van Laerhoven en van Jexken Jacobs van Doren (dochter van de schout van Moergestel). In Tilburg trouwde hij op 11 februari 1589 ten derden male met Marye Adriaen Hessels⁷⁷, dochter van Adriaen Hessel Pauwels en van Heylwich Everaert Adriaens alias Janen. Tussen de 17^e en de 18^e zondag na Pinksteren in 1622 is hij overleden⁷⁸, 80 jaar oud.

Hij was schepen en president van Tilburg en Goirle geweest.

In 1569–1607 was hij pachter van de 50 lopenzaad 49 roeden grote hoeve van het Geefhuis van 's-Hertogenbosch, die in de herdgang Oerle onder Tilburg stond.⁷⁹ De pachtcontracten waren afhankelijk van de oorlogsconjunctuur.⁸⁰ Het eerste verplichtte Isebrant om jaarlijks 17 mud rogge Bossche maat te leveren te 's-Hertogenbosch, terwijl hij telkens met Sint Maarten in de winter een voorlijf moest betalen van 25 carolusgulden en met Lichtmis *voor een eerbaer synde* 200 eieren moest leveren, 8 *fl* boter, acht kapoenen en twee varkens ter waarde van *f* 4; alle gewone en buitengewone lasten van schattingen, contributies, beden, honderdste, twintigste of tiende penningen, *brandtgelt* en dergelijke kwamen ten laste van de pachter. In 1582 hoefde hij de komende acht jaar nog maar 15 mud rogge te leveren en *f* 20 te betalen; tot de *seynde* was hij niet gehouden, *aensiende desen turbulenten ende benauden tyt, midts oeck die groote ende excessive scattinge ende contributiën vanden voirsscreven laet*. Daarna, in 1590, werden de verplichtingen verlaagd tot 12 mud rogge en *f* 8, terwijl wegens de onzekere tijden de contractduur werd verkort van acht à tien jaar tot vier jaar. In 1597 lijkt de situatie wat rooskleuriger te zijn, een beetje maar, want het voorlijf werd tot *f* 10 verhoogd, maar in 1606 volgde een verlaging van de roggeaafdracht tot 11 mud, *ten insien het godshuys oft meester hem in dartien jaren lestleden egheen quijscheldinghe gedaen en heeft van synen geleden schade, geleden duerde twee belegeringe deser stadt, als syn hoije opten wech genomen wesende te hebben, mede helpen souden eenen helberdier ende daeghs bij nae hem stont op eenen gulden als ander beschadicheden vanden legers, muijtenierders als andere soldaten geleden*.

Uit het tweede huwelijk werd een dochter geboren:

A. Deliana IJsbrants Brock⁸¹ trouwde op 30 december 1608 te Tilburg met Jan Corstiaen Antonis van Baertwijck in de herdgang Broekhoven.⁸²

2. Joost Gerit Jan Brock (Brocken) en zijn vrouw Jenneken Peter Denijs Crillaerts pachtten de pastoorshoeve te Tilburg. Jenneken was eerder getrouwd geweest met Willem Reyn Gheritss. In 1583 maakte zij met Joost een testament.⁸³ Joost bekende in 1602 van zijn broer Isebrant *f* 200 te hebben geleend, waarvoor hij over vijf jaar een derde deel zou krijgen in een perceel hooiland aan het Labbegat onder Capelle, dat hem, Joost, samen met zijn broer Wouter toebehoorde.⁸⁴ Hieruit:

A. Geraert Joost Brocken leende in 1626 en 1627 te 's-Hertogenbosch *f* 544.⁸⁵ Hij bezat in 1634 een huis in de herdgang Kerk en Heuvel⁸⁶, maar geen land, wat een aanwijzing is dat hij handelaar of ambachtsman was. Dat lijkt te worden bevestigd door de reis die hij in maart 1632 maakte naar Antwerpen, waarheen hij voor twee Tilbur-

79. GAT, OAA Tilburg 216, 1604.

80. GAH, Tafel van de Heilige Geest 662, *f* 95^v, 14 juni 1569; *f* 96, 2 mei 1582; *f* 97, 20 januari 1590. Idem 663, *f* 287, 14 juli 1597; *f* 288, 9 oktober 1606; *f* 288^v, 12 december 1607.

81. GAT, Tilburg R 351, *f* 280^v, 21 februari 1624.

82. GAT, OAA Tilburg 217, Tilburg N 7, *f* 3, 3 januari 1632.

83. GAT, Tilburg R 330, *f* 44^v, 1583, z.d.

84. GAT, Tilburg R 346, anno 1602, *f* XII, 6 februari 1602.

85. GAH, R 1537, *f* 420^v, 15 mei 1626. R 1538, *f* 193^v, 17 februari 1627.

86. GAT, OAA Tilburg 217.

87. GAT, Tilburg N 7, f 31^v, 9 maart 1632.
88. GAT, Tilburg R 308, ff XLIII, XLIII, 7 december 1562.
89. GAT, Tilburg R 318, f 7, 17 oktober 1573.
90. GAT, Tilburg R 324, f 71, 25 juli 1578.
91. GAT, R 326, f 5, 3 februari 1580. R 329, f 48, 30 mei 1582.
92. In mijn kwartierstaat nummer 4427.
93. GAT, Tilburg N 6, f 3, 19 juli 1616.
94. Henrick Peter Berys van Oerle woonde en werkte rond 1580 als schoenmaker te Antwerpen (P.C. Boeren, „De Tilburgse wolnijverheid tot het begin der 17e eeuw”, in: H.J.A.M. Schurink en J.H. van Mosselveld (red.), *Van heidorp tot industriestad* (Tilburg, 1955) 122) en is misschien identiek aan Henrick Peeter Beris, die in 1633 werd aangesteld tot licentmeester des konings te Tilburg (ARAB, Rekenkamer 328, f 49, 4 juni 1633. GAT, Tilburg R 612, omslag 1638, 9 februari 1638). Deze Henrick was in 1627 schepen van Tilburg en Goirle (GAH, R 1538, f 616^v, 20 september 1627).
95. GAT, Tilburg R 296, ff 43^v en 44, 10 januari 1551; f 65, 17 februari 1551.
96. GAH, R 1553, f 182, 29 maart 1633.
97. GAT, Tilburg R 352, f 80, februari 1626.
98. GAT, OAA Tilburg 88ter, f 13^v, 22 februari 1602.
99. GAT, OAA Tilburg 217, 1634.

gers acht wollen lakens bracht.⁸⁷

3. Margriet Gerits Brock trouwde met Jan Rutger Jan Crillaerts en was in 1569 de huisvrouw van Laureys Aert Leyten.
4. Jan Gerit Brock (Brocken) kocht in 1562 de familie van zijn moeder uit de erfenis van Wouter van Haren te Goirle.⁸⁸ Hij trouwde met Anna Lenaerts de Molder, dochter van Lenaert Antoniss, die de Esbeekse molen te Hilvarenbeek bemaalde. Zij kregen vijf kinderen, die als minderjarigen werden bevoogd door hun oom Joost Gerit Jan Brocken en Henrick Jan Schuermans, die namens hen in 1573 een huis met hof, schuur en grond te Goirle verkochten, die weleer door hun vader bij koop was verworven.⁸⁹ Vijf jaar later deelden de kinderen land te Goirle bij de kerk en de school.⁹⁰ Twee van hen verkochten in 1580 tweezesde in een huis met hof, schuur, schop en gronden te Goirle *aen die Wennigxvoert* onder Abkoven, in 1582 volgde Margriet met haar zesde deel.⁹¹
 - A. Lenaert Jan Gerits Brock, gehoren tussen 1548 en 1553.
 - B. Marij Jan Gerits Brock.
 - C. Delie Jan Gerits Brock⁹², gehuwd met Thonis Willem Meeus Jan Toten.
 - D. Lisbeth Jan Geryts Brock (Brocken) trouwde met achtereenvolgens Jan Dielis Jan Swagemaeckers en in 1605 met Andries Smits Willems. Met haar tweede man vernieuwde zij in 1616 een machtiging om alle goederen en renten te innen die zij te Utrecht had geërfd van haar heeroom Wouter Brock.⁹³
 - E. Margriet Jan Gerits Brock trouwde met Henrick Peeter Jan Berijs van Oerle.⁹⁴
5. Gerit Gerits Brock trouwde met Adriaen Jans van Boerden⁹⁵ (Beurden), dochter van Jan Jans van Boerden en Gheritken Gerit Peter Eelkens. Hun kinderen waren:
 - A. Jan Gerart Gerarts Brock⁹⁶ trouwde met Jenneken Aert Janss de Bont.⁹⁷
 - B. Gheridt Gheridt Brock (Brocken) de oude⁹⁸ pachtte van het Geefhuis te 's-Hertogenbosch de Heilige-Geesthoeve in Oerle en Broekhoven, die bestond uit een aanstede met twaalf percelen land ter groote van bijna 100 lopenzaad⁹⁹; in 1607 nam hij de pacht over van zijn oom Isebrant op de toen geldende voorwaarden. Er was een wapenstilstand gesloten, wat de landbouweconomie ten goede kwam. De consequentie was dat het tweede contract, gesloten in 1613 voor een termijn van zes jaar, gunstiger was voor de eigenaar: de pachter moest de eerste drie jaar telkens 14 mud rogge leveren en vervolgens telkens 15 mud, terwijl het voorlijf bestond uit f 20, een vet varken van 125 *fl*, 20 *fl* boter *te meije oft spurityt*, 2 stenen vlas tot hekelen bereid, 100 eieren, 6 hoenderen en f 3 eens voor het innemen van de hoeve. In 1619 was de pacht

100. GAH, Tafel van de Heilige Geest 663, f 288^v, 12 december 1607; f 289, 12 januari 1613; f 290, 17 april 1619 en 16 mei 1628; f 290^v, 29 juli 1633 en 2 januari 1637.
101. GAH, Tafel van de Heilige Geest 663, f 290^v, 2 januari 1637. Idem 664, f 233, 1639; f 235, 13 juli 1645.
102. GAT, OAA Tilburg 217.
103. GAT, Tilburg R 341, f 8, 22 februari 1595.
104. GAT, Collectie Varia Tilburg, ongenummerde doos, verzoek tot dagvaarding van de erfgenamen van Wouter Brock door jonker Dierick van Westrhenen (Utrecht, 7 mei 1613). AU, Stadsarchief 3243, 12 oktober 1613 (p. 208).
105. AU, Stadsarchief 3243, 11 augustus 1562 (p. 32).
106. Bijvoorbeeld: AU, Domkapittel 3068, *op onser Liever Vrouwen Lichtmisse avont anno XVe vierentachtich stilo antiquo*, 26 april 1595 en 12 april 1600: Wouter verhuurt 6 morgen land te Portengen voor respectievelijk f 4:10:0, f 5:15:0 en f 6 per morgen per jaar. Idem 4370, 24 december 1593: Wouter leent van het kapittel tegen een rente van f 62:10:0 een kapitaal van f 1250, dat hij op 12 maart 1599 aflost.
107. GAH, R 1844, f 69, 20 december 1552.

16 mud rogge, f 25, een varken van 150 fl , 2 stenen vlas, 100 eieren, *sess hoenderen, volwassen wesende*, 9 vimmen goed geschud dekstro en f 3 eens. Later werd deze prestatie nog verhoogd tot f 40 en 10 vimmen dekstro.¹⁰⁰

In 1637 nam Gheridts gelijknamige zoon, die de jonge werd genoemd, de pacht over op de toen geldende voorwaarden. Sinds 1639 verviel de *seynde* en werd de pachtsom vastgesteld op 16 mud koren (driekwart rogge en een kwart boekweit) en f 100 per jaar, plus f 3 per gesloten contract. De vanouds geldende verplichtingen tot onderhoud (bijvoorbeeld jaarlijks 100 eikenheesters, populieren of wilgenpoten planten) en de herendiensten (vijf tot zes maal per jaar met paard en wagen) bleven in stand.¹⁰¹

C. Gheridt Gheridt Brock de jonge bezat in 1634 in Broekhoven onder andere een akker *met eenen steert over de bane* en de aanstede die zijn gelijknamige broer bewoonde.¹⁰² Bij een erfdeling met deze broer in 1595 viel hem land in de herdgang Oerle toe.¹⁰³

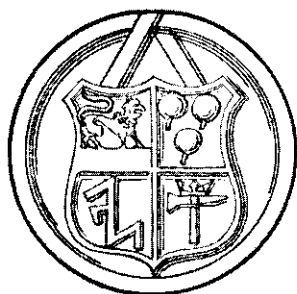
6. Barbara Gerits Brock, gehuwd met Jan Laureijs Jan Berthout Spijckers.
7. Catalyn Gerits Brock trouwde met Joost Denis Adriaen Mutsaerts. Haar tweede man werd Jan Jan Jans de jonge die Wit.
8. Wouter Brock bezat en bewoonde in Utrecht *seeckere huysinge ende hoffstede, mitz gaiders seecker achterhuysgen, staende ende geleghen op het oude kerchoff aende noortzijde (...), streckende van voeren van het oude kerchoff tot achter in Sint Annastraet alias den Vuylsteech*.¹⁰⁴ Over zijn andere bezittingen¹⁰⁵ is vermoedelijk meer te vinden in de administratie van het kapittel, dat doorspekt is van zijn aantekeningen en af en toe complete bescheiden over zijn eigendommen bevat.¹⁰⁶

Hij stierf te Utrecht op 23 juni 1612 en werd begraven achter in het midden van de domkerk. Zijn graf is verdwenen ten gevolge van de cycloon, die de kerk op 4 augustus 1674 verwoestte.

§ 4. De correspondentie

Er zijn vier brieven aan Wouter Brock bewaard gebleven. Een daarvan is regelrecht genealogisch en heraldisch van aard, de andere geven inlichtingen over de naaste familie.

Brief 1, uit 1565, was een antwoord van Henrick Brock, bode van de Raad van Brabant te Sint-Oedenrode, aan heer Wouter, die had gevraagd om genealogisch materiaal. Henrick noemt wijlen mr. Jan Brock¹⁰⁷, secretaris van 's-Hertogenbosch, zijn neef. Deze was minstens sinds 1525 notaris in Den Bosch, waar ook zijn vader woonde, Henrick Brock Martens; Agnes Willem Watermaels

Wapen op de grafzerk van mr. Jan Brock in de Sint-Janskerk te 's-Hertogenbosch (Smits, *De grafzerken*, 274).

was zijn moeder.¹⁰⁸ Meester Jan Brock had als notaris een keizerlijke bevoegdheid. Hij was minstens sinds 1537 gezworen klerk ter secretarie in Den Bosch.¹⁰⁹ Sinds 6 april 1541 was hij een van de vier stadssecretarissen. Dit ambt oefende hij uit tot zijn overlijden op 28 december 1559.

Tweemaal trad hij in het huwelijk: eerst met Maria Adriaens van der Mazen en vervolgens met Henricxken Jacop Spijckers, weduwe van Daniel Daniels van Vlierden. Rond 1554 werd hij voor de tweede keer weduwnaar.¹¹⁰ Zijn zoon Adriaen stierf op 19 december 1605, diens vrouw Jutken op 3 augustus 1618 en hun dochter Jenneken op 19 december 1603. Zij werden begraven onder de zerksteen van meester Jan in de Sint-Janskerk te 's-Hertogenbosch. Daarop prijkt een gevierendeeld familiewapen, waarin kwartier I het wapen-Brock geeft: in het schildhoofd een naar heraldisch links gaande leeuw. Kwartier II toont 2 + 1 gesteelde bollen (het wapen-Van der Mazen?), III een gekroonde hamer en IV een meesterteken.¹¹¹ Beide laatste kwartieren kunnen aanduidingen zijn van het ambacht van Jans vader Henrick Brock.

Adriaan Brok (1775–1834), koster van Sint-Oedenrode, verrichtte genealogisch onderzoek naar zijn familie(naam). „Aangedreven door prijselijk nieuwsgierigheid om wettelijk te kunnen bewijzen de waarheid van veele zaaken betreffende ons Geslacht (onder ons bij overlevering bewaard) heeft mij doen ondernemen allen nog voorhande zijnde doopschriften der oude tijden te overzien en ben daarin zoo verre geslaagd dat bij wettige bescheiden bleek de echtheid dier overleveringen uitgezondert deze enkele naamenlijk: dat onzen Stam Brock (zoo als dezen geslachtsnaam van aller oude tijden geschreven wierd) één der oude bevoorrechte Brabantsche familiën geweest zij. Echter kan men de waarheid dezer zaak met eenigen grond veronderstellen; wijl de Wapenschild of Blazoën van deze Familie Brock (afgetrokken van een zegel hangende aan een Schepenbrief, gepasseert ten jaare 1377, hieronder vertoont) juist met dat van het oud Brabantsch Adelijk geslacht Bacx overeenkomt (denkelijk dat deze twee familiën eenen tak hebben uitgewerkt, en het een van het ander herkomstig zij) alleenlijk met dit verschil dat: daar het beneden gedeelte van het geslacht Bacx zilver is, zoo is dat ondersten deel van dat van het geslacht Brock goud; dan welk verschil van kleur alleenlijk de oudheid der Geslachte aanduiden.”¹¹²

Het familiewapen van de Bossche secretaris Jan Brock was dus, behoudens de looprichting van de leeuw, gelijk aan dat van Wouter Brock. Adriaan Brok te Sint-Oedenrode nam het wapen van zijn voorvader Jan Back (schepen aldaar in 1377 en 1403) over: het staat in een gebrandschilderd glas van zijn dorpskerk en vertoont een gouden schild met een rood schildhoofd, beladen met een omgewende, zilveren leeuw.¹¹³ Wouter Brock had een wit schild en een witte leeuw.

108. A. Schuttelaars, *Heren van de raad. Bestuurlijke elite van 's-Hertogenbosch in de stedelijke samenleving 1500–1580* (Nijmegen, 1998) 453.

109. RANB, Collectie Cuypers van Velthoven 173.

110. A. van den Bichelaer, *Het notariaat in Stad en Meierij van 's-Hertogenbosch tijdens de Late Middeleeuwen (1306–1531)* (Amsterdam, 1998) bijlage 1, no. 69.

In 1529 veroverden de Turkse Ottomanen onder Soleiman bijna Wenen. Hendrik van Nassau, heer van Breda, kwam met militaire steun uit de Nederlanden. Henrick Brock en zijn vader waren er bij. Op deze houtsnede (de linkerhelft) van Hans Schäufelein uit ± 1532 is een deel van het slagveld te zien.

111. C.F.X. Smits, *De grafzerken in de kathedrale Sint Janskerk van 's-Hertogenbosch* ('s-Hertogenbosch, 1912) 274. Adriaan Brok nam een tekening van deze zerk over, maar beeldde in kwartier IV pompebladeren af (*De stad en meyerij van 's Hertogenbosch of dezelve beschryving. Tweede afdeeling, bevattende eene geographische, historische en chronologische beschouwing van de steden, dorpen, vlekken, heerlykheden, gehuchten en voornaamste buurtschappen der meierey, met een naamlijst der groote en geleerde mannen en kunstenaars, met de wapenen en naamen van eenigender oud adelyke geslachten, welken bestaan hebben. Door, en ten gebruik van A.C. Brock* (Facsimile-uitgave van een handschrift uit omstreeks 1825; Veghel. 1978) 369).

112. Naar een kopie in GAT, Collectie Brokken 510.

113. P.C. Bloys van Treslong Prins, *Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Noord-Brabant* (2 dln.; Utrecht, 1924) I, 102.

In brief 2, uit 1577, schrijft Isebrant Brock aan zijn broer Wouter, dat hij het familiewapen niet kent. Verder meldt hij dat kinderen van hun broers en zus Gerit, Joest en Barbara de studiebeurs te 's-Hertogenbosch hebben 'verlaten'. Het moet hier het studiefonds betreffen dat in 1513 was gesticht door Jan van Oeckel, blijkbaar voor de familie, want in 1567 was een door Gerit Brocken voorgedragen studiekandidaat, te weten zijn neef Adriaen, al eens afgewezen, omdat hij te weinig vooropleiding had genoten.¹¹⁴

Brief 3 geeft een overzicht van recente veranderingen in de naaste familie van heer Wouter en brief 4 behandelt een schuld-kwestie rond zijn vader.

§ 5. Bijlagen

Brief 1

Eersame, goede vrient. Ic heb ontfangen uwen brief den XIXen dach augusti, bij den welck ghij mij scrijft hoe dat ghij gerne zout weeten van waer die Brocken gesproeten sijn. Soe sult ghij weeten dat sij gesproten syn van Sint Oeden Roede ende dat daer geweest sijn drie gebroeders ende hebben gefondeert een beneficie. Ende die selve gebroeders die hebben elck verweckt kynderen. Vanden eenen is gecoemen een Aert Brock ende heeft eenen soen aftergelaeten, dat een minderbruuer is. Ende die ander een dochter ende eenen soen. Ende waer die vervaeren syn, dat is mij onkennelyck. Ende den doerden was mijn vader, die sinen vaeder nyet gekent en heeft, doer syn afflyficheyt vander groter peste geleden hondert jaer. Ende ic en heb myn vader ooc nyet gekent doer syn coert leven, want hij hadde gedient koninck Philips, die bleeff in Hispaniën. Ende daer was

hij bij XVII jaeren, ende was in dienste van hem. Ende ic doen ic was out XIII jaeren heb ic geweest voer Weenen, doe den Toerk ierst daer quaem, ende voert in Italiën ende Vrancryck. Dat ic die vrienden ooc nyet voele gekent en hebbe, dan dat ic nu gewoent hebbe met myn huysvrouwe tot Roede XXXIII jaeren ende bij haer verweect eenen soen, genaempt Jan Brock, ende V dochteren. Ende doer die groete menichte van dochteren soe is het geheel gheslecht vytgaende, dan op mijnen persoene ende mynen soen. Want in Brabant en weet ic nyemant vanden naeme meer dan mijnen persoene. Dan wij hebben voele nichten ende neven om het verhuelycken dat daer dagelycks geschiet, maer het is een soe eerlick geslecht geweest ende noch is, van alle die vrienden als tot Sint Oeden Roede is ende woenachtich syn, van goeden leven ende anders. Ende meester Jan Brock, secretaris der stadt vanden Bossche, was ons neven. Maer aengaende der wapenen, soe en weet ic nyet te scriven. Ic geloeve dat daer wapenen syn, want sij hebben scepenen gewcest ten Bossche ende tot Sint Oeden Roede, maer byden brant geschiet over LXXX jaeren ende nu bij Marten van Rossem soe syn die glaese vensters al gedestruert ende te nyet gedaen. Compt eens over. Wij sullen met den anderen goet siere maeken ende drincken eenen pot wyns met malcanders. Hiermede zyt den heer bevoelen wt Sint Oeden Roede den XXIIen dach augusti bij u diender wat ic vermach.

Henrick Brock, boede vanden Raede in Brabant.

[In dorso:] Aenden eersamen ende vroemen heeren Wouteren Brock, woenende Tutrecht opde Domkerchoff, sinen goeden vriend tot Tutrecht.

Rpi XVII junii anno 1565.

Brief 2

Lieve ende eersaeme, beminde broeder. Uen brief hebben ick ontfangen den achtienden februarij, wuten welcken wij verstaen dat ghij metter Goedts hulpe wel te pas zijt, het welck wij gemen van u hooren. Alsoe salt ghij weeten dat met ons vaeder ende allen ons vriende noch inden ouden staet zijn, besunder Alijt moij tot Berckel, die welcke gepasseert is, God wilse in genaede neemen, ende ons allen als wij nae sullen noemen. Zoe zult ghij weeten dat wij een erfhuys ghehouden hadden, ghelijck wij u ontboeden hadden, wuijt welcken erfhuys gemaect was ontrent VI hondert ende een en vijftich gulden ter goeder rekeninghe. Daer hebben wij allen schult aen afgetoegen, het sij aen mijoncker, aen den pensier, aende die boijen, het welck wij u hreeder hewijsen sullen, dan ick u scrijven coste, wanneer ghij selver eens wuijt coempt. Alsoe sult ghij weeten, dat Joest Mutsaerts ontrent LXXI gulden van wuen gelt onder heeft ende Ari-aen wedue Gerit Brock, ons broeder zaeliger, XVIII gulden, Jan Spijkers XVII $\frac{1}{2}$ gulden, het welcken u toe coempt van het haefenlijck goet, tot wuen gedeijlt. Noch een rent tot Sprang L gulden, dat is altemael dat ick weet dat u toe gedeijlt is. Joest salt u breeder bewijsen, aengesien hij daer tegens af is. Voerts van den zack steen, daer en is niet af gedaen. Ons vaeder heeft den visch man van Tongerlo nae doen verneemen om te doen coemen van Maestricht op Tongerlo. Soe hebben sij van voirscreven begeijrt hebben van der groote III $\frac{1}{2}$ voet lanck X gulden ende noch eenen daelder van Tongerlo te brengen, behalven noch eenen man van Den Bosch te doen coe-

114. GAT, Oisterwijk R 271, f 35^v.
5 december 1567. Vgl. G. Berkelmans, „De beurs gesticht door heer Jan van Oeckel”, *De kleine Meierij*, XVII (1963) 83, en C.H.J. van den Brekel, *Kroniek van de geslachten Pijnenburg en Van den Brekel 1290–1990* (2 dln.; Nuenen, 1993) 824–827.

men om allen dingen op te setten, soe dunct ons vaeder dat het hoege loepen soude. Ende oock soe weeten wij van die waepen niet. Voirts en weet ick u niet sunderling tscrijven, dan dat daer iemant is die de burssen tot Bos vervolgen sal. Gerit ons broeders zoon zaeliger verlaetsse, Joest ons broeders zoon verlaetse, Jan Spijckers kijnder verlaetense oock ende ick hebbe gheen zoonen, Adriaen ons neeve is pensiers cnecht tot Tongerlo. Voerts bedancke ick u seer van u fraijcheijt die ghij ons gesonden haddet. Meester Willem was daer wel soe blij medt als oft ghij hun een gouen croenen gesonden haddet. Hij ghinck daer sonder vertuijven medt nae het huijs van Loon. Daer was mijn heer van Tilborch. Alsoe lieven broeder en weet ick u niet sunderlingh tscrijven van eenig nieuwe tijng, aengesien ghij tot Wutrecht beeter ende breeder sekerheijt hoort van Brueesel ende van die Staeten dan wij tot Tilborch doen. Voerts doet ons lieven vaeder, de welcke bij mij nu ter tijt woenechtich is, seer hertelijck groeten ende ick medt mijn huijsvrouw. Hebbe niet meer op dit pas, dan god sy medt u.

Gescreven metter haest bij mij, Isebrant Brock, den neegentiensten februarii anno 77.¹¹⁵

Brief 3

Een ewigen welvaert ende gesontheit sij gescreven aen u, mijn seer lieven ende beminde broeder. Wuet eerbaerheijt sult weten als dat medt ons altesaemen noch seer inden ouden staet is. Hopende dat medt u lieden oock is, dan alleennelijcken dat ick wederom gehoudt zij ende hebben getrouwt den elfften februarii anno 89 Adriaen Hessels dochter, de nichte van Adriaen die tot Wuens woenechtich is.¹¹⁶ Ende was noch jonge dochter, waer meden ick seer wel te vreden sij. Ende hebben eenen soon gehouden van mijn ander huijsvrouw, de welcke oudt is omtrent vierdalf jaer ende nu noch woenechtich op die hoeven.¹¹⁷ Ende Joest ons broeder is woenechtich op die pastoerij.¹¹⁸ Ende Barbar ende Katelijn ons susters sijn oock noch woenechtich op die hoeven. Ende voerts aengaenden ons hoijlandt tot Cappel en coempt geen profijt af, noch het wort niet gehojt.¹¹⁹ Ende het rentken het welcken wij hadden op Rut Hoffen heeft Joest ons broeder opgelicht, het u metten sijnen¹²⁰, het welcken hij gedaen heeft doer groeten gebreck van gelden, doer oersaeck van swaeren gevanckenis die welcken hij gehadt heeft. Ende is gestelt het besten niet ten lesten te hebben, het welcken syn schult niet en is, want het fortuijn is hun te seer tegen geloepen. Godt almechtich wilt wederom versien in een beter. Gerit ons broers soenen sijn beijden gehoudt.¹²¹ Barbar kijnder sijn gehoudt op eenen soon nae.¹²² Jan ons broers dochter, de welcken Antonis Willems Tooten getrouwt hadden, is overleeden.¹²³ Ende die tienden is noch aen hunlieden handen.¹²⁴ Voerts en weet ick u niet sunderlinx te scrijven, dan dat wij den almogenden heer willen bidden om eenen minnelijcken goddelijcken peijs. Ende dat wij malcanderen in gesontheit noch moegen besoecken, dat souden wij noch geijmen sien. Kennen God almechtich, die u ende ons altesaemen wil bewaeren in sijn heijliger protectie. In haest desen XXVIIen martii anno 90.

Groet ons Nelmoijer seer.

Isebrandt Brock ende Adriaen Hessels.

115. In de kantlijn: Dese verco-pinge der goederen is geschijet in novembri 1575, van welcke tijt behoren die renthen haer loop thebben. Deen helft van den Hautacker compt ons vader alleen toe, ende dander heeft hebben die ander erfgenaemen vercoft Jan Spijcker opt stomme kijats deel inden naem van Peter Pauwels Meliszone.

116. In de kantlijn: Isebrands derde hijlick XI februarii 1589 stilo novo.

117. In de kantlijn: Heeft enen zoon bij zyn twede huijsvrouw van Laerhoven.

118. In de kantlijn: Joest woent opte persoens hoeff.

119. In de kantlijn: Thojlant tot Capel leyt leech.

120. In de kantlijn: Mijn rent op Rut Hoffen heeft Joest tot zyn lossinge wter gevanckenisse tot Boemel anno 1588 laten lossen.

121. In de kantlijn: Beijde Gerharden Brock zyn gehouwet.

122. In de kantlijn: Insegelix alle Barbaren kijnder, op Wouter nae.

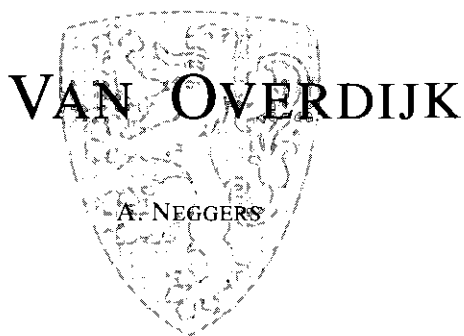
123. In de kantlijn: Adela Brocx is overleeden.

124. In de kantlijn: Die thienden tot Goerle hebben Jans kijnderen noch.

Brief 4

Aen u ghescreeven, mijn beminde ende discreeten broeder. Weet hoe dat wij noch altermael wel te pas zijn. Soe wij hoepen ende verstaen dat ghy oock zijt (God heb lof). Voert aen, weet lieve broeder, dat wij altermael seer vriendelijck op u begheeren, dat gij nu te kermisse eens tot coemen wilt. Dat is den ierste sondach nae sinte Bertholomeeus. Ende soe coemt dan wt, moechdij eenich sins, twant het is tonsent waert nu altermael wel te pas. Ende de vrienden sullen oock wt coemen, twant het mocht met ons ouders anders coemen dat wij niet meer kermis te saemen en hielden. Ende het souden ons moeder seer groetelijck aengeneem geeven dat ghij eens wt quaemt. Ende ons vaeder oock, dat hun seer nae u verlanct, dat sij u in soe langen niet gesien en hebben. Ende voert weet dat wij verstaen van u dat ghij gheen brieven van ons ontfangen en hebt. Ende weet dat ick eenen brief ghescreeven hadt, die wij u sonden met Dingens man, doen hij laetse hier was, mer hij en quam tonsent noet. Ende noch eenen met Dirck Back, doen hij laetse voer dees reijs tonsent was. Ende noch oock noch eenen met Claeus Jansen volck. Mer weer ghij er oock eenich ontfangen hebt, dat en weet ick niet, ick en hebber noet antwoert op ontfangen. Ende voert noch weet dat mij vaeder u ontbiet dat ghij Henrick Dingens man eens te kennen geeft van Henrick Claeus Heijn Metten, van hetgheen dat hij hum schuldich bleeven is ende ons vaeder voer beschaemt sal zijn, ofte sal moeten betaelen, twant dat hij er voer gesproecken heeft ende to beholpen heeft, ende hij om ons vaeders twil oock deede. Ende soe wij verstaen, soe sal hijt op ons vaeder versuecken, twant ons vaeder en salder niet eens om te Bredae durren coemen, twant hij heeft wt syn selfs buijl voer hum verleet XXVII stuijvers, ende dan wil hij een croen voer sijn moeten hebben. Ende hij sal nu te kermisse wt coemen. Dan salder ons vaeder seer voer beschaemt weesen, niet meer op deeser tijt. Ende coemt te kermisse wt, moechdij en nich sins, soe moechdij besien hoet met ons altermael is. Ende is dies niet, soe sal ick u noch eens van allens wat scrijven. Ende voert doen wij u altermael seer groeten.

Gescreven bij mij, Isebrant Gerit Brock, op sinte Lauwerijs dach. U
broeder. Vale.

(Vervolg van p. 137)

Afkortingen

GAB	Gemeentearchief Boxtel
OAA	oud-administratief archief
RANB	Rijksarchief in Noord-Brabant
SREO	Streekarchief Regio Eindhoven, rayondepot Oirschot

XII-g. JAN DIRCK VAN OVERDIJK, gedoopt te Oirschot op 4 februari 1754, trouwt aldaar op 18 april 1783 met de minderjarige Helena Joannes van de Oetelaar¹⁴⁸, gedoopt te Oirschot op 1 juni 1763, dochter van Joannes en Maria Adam Melis. Aanvankelijk is Jan landbouwer in de herdgang Hedel, met 10 lopen bezaaid land en twee koeien.¹⁴⁹ Later wonen zij op het adres Notel 80.¹⁵⁰

Op 16 maart 1814 deelt Jan mee in de nalatenschap van zijn schoonouders. Hij erft teuland en weiland onder Hedel.¹⁵¹ Helena van de Oetelaar, spinster, overlijdt bij haar dochter Maria te Best op 18 februari 1833. Jan overlijdt als weduwnaar te Best op 16 februari 1839. Zijn overlijden wordt aangegeven door zijn naaste burens Adriaan Beekmans, verver, en Jan van Ekerschot, bouwman. Volgens de memorie van successie bezit hij een huis met schuur, erf, bouw- en weiland te Oirschot, sector B, nrs. 725, 726, 727 en 728, en dertien andere percelen grond, gelegen te Oirschot.¹⁵² De kinderen delen de nalatenschap op 2 mei 1840.¹⁵³

Uit dit huwelijk zijn geboren:

1. Theodorus van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 1 september 1784, landbouwer, trouwt te Oirschot op 16 februari 1816 met Anna van den Heuvel, aldaar geboren op 3 september 1790, dochter van Joannes Gerard van den Heuvel en van Maria Catharina de Kort. Zij wonen te Straten. Anna overlijdt te Oirschot op 17 augustus 1840. Theodorus verkoopt met zijn kinderen Cornelis, Jan en Maria, echtgenote van Jan van Beek, op 9 maart 1847 onroerende goederen te Oirschot.¹⁵⁴ Theodorus overlijdt te Oirschot op 25 januari 1855.
2. Joannes van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 14 maart 1787. In 1840 woont hij op de Notel in bij het gezin van Godefridus Erven, slager. Later woont hij, met zijn nicht Gerardina van Overdijk als dienstmeid, op het adres Hedel 44.¹⁵⁵ Op 12 oktober 1862 verkoopt hij zijn huis, erf, weiland en opgaande

148. Ook: Van de Notelaar.

149. SREO, OAA Oirschot 6828 t/m 6836.

150. SREO, Bevolkingsregister Oirschot 11 (1830–1840), blad 141/142.

151. SREO, Oirschot N 5196, no. 404.

152. RANB, Memories van Successie, kantoor Oirschot 22, no. 199.

153. SREO, Oirschot N 5237, no. 1066.

154. SREO, Oirschot N 2010, nrs. 2198, 2204.

155. SREO, Bevolkingsregister Oirschot 23 (1860–1870), blad 47.

bomen, gelegen te Hedel, voor f 1300 aan zijn broer Gerard van Overdijk, bouwman en klompenmaker te Oirschot.¹⁵⁶ Joannes overlijdt op de leeftijd van 80 jaren te Oirschot op 3 december 1867.

3. Gerardus, gedoopt te Oirschot op 19 augustus 1790, aldaar begraven op 23 augustus 1790.
4. Cornelius van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 26 augustus 1791, dient vanaf 1812 in het 33e regiment, 1e batallion, 2e compagnie infanterie van de linie in het leger van Napoleon. Volgens de laatste tijding bevindt hij zich ziek in het hospitaal te Hamburg.¹⁵⁷
5. Johanna van Overdijk is volgens haar bidprentje geboren te Oirschot op 19 juni 1794 en is aldaar gedoopt op 20 juni 1794. Te Oirschot trouwt zij op 28 april 1822 met Nicolaas van der Heijden, gedoopt te Liempde op 21 augustus 1792, zoon van Nicolaas van der Heijden en van Maria van de Loo. Hun zoon Johannes van der Heijden trouwt met Cornelia van Overdijk, dochter van Hendrik en Maria van Straten (zie XII-c-9). Na de dood van haar man hertrouwt Johanna te Haaren op 3 oktober 1832 met Jan van Sprang, geboren te Enschoot op 25 januari 1801, zoon van Wouter van Sprang en van Johanna van Broekhoven. Zij zijn in dat jaar een van de twee bruidsparen die voor de Burgerlijke Stand te Haaren in het huwelijk treden.

Zij wonen te Haaren, huisnummer 252, met huu knecht Aantony van Antwerpen.¹⁵⁸ Op 29 april 1852 vertrekt het gezin naar Moergestel. In 1869 wonen zij met hun dochter Helena en hun nicht Helena van Overdijk als landbouwers te Moergestel op het Rootven A, no. 96.¹⁵⁹ Zij bezitten een bouwmanswoning met schuur, erf, bouw- en weiland van 6 hectare en 26 aren te Moergestel.

Jan van Sprang overlijdt te Moergestel op 14 november 1882. Johanna van Overdijk sterft aldaar op 26 december 1883. Haar kinderen Jan Cornelis en Johannes van der Heijdeu, en Anna Maria, Clasina, Wouterus, Nicolaas en Helena van Sprang doen aangifte voor de successie.¹⁶⁰ De waarde van de nalatenschap bedraagt f 3906,47.

6. Maria, gedoopt te Oirschot op 22 maart 1796, aldaar begraven op 17 juli 1801.
7. Gerardus van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 2 april 1799, klompenmaker, heeft bij de inschrijving voor de nationale militie in 1818 een lengte van 5 voet, 5 duim, 2 strek.¹⁶¹ Hij trouwt te Oirschot op 6 juni 1841 met Johanna Maria Verhoeven, geboren te Woensel op 6 september 1810, dochter van Gerardus Verhoeven en van Barbara Potters. Zij wonen achtereenvolgens op de Notel, het Kerkhof en te Hedel. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, te weten Jan en Gerardina. Op 15 mei 1845 verkoopt Gerard een perceel bouwland uit de nalatenschap van zijn ouders voor f 580 aan Gijsbert

156. SREO, Oirschot N 2017, no. 935.

157. J. van Gils, „Vermiste Noordbrabanders, die dienden in de legers van Napoleon”, *De Brabantse Leeuw*, XXXVIII (1989), 178.

158. RANB, Bevolkingsregister Haaren 280 (1850–1860), blad 304.

159. GAT, Bevolkingsregister Moergestel 521 (1869–1879), blad 97.

160. RANB, Memories van successie, kantoor Oirschot 67, no. 193.

161. SREO, G. 1613.

Vogels.¹⁶²

Geert van Overdijk, bouwman te Oirschot, sluit op 18 november 1870 voor f 1000 een hypothecaire lening bij de Fundatie Jan Daams. Hij vestigt hypotheekrechten op twee huizen te Hedel.¹⁶³

Gerardus overlijdt te Oirschot op 14 december 1871. Zijn nalatenschap bestaat uit de onverdeelde helft in twee huizen te Hedel, enige weilanden, bouwland en opgaande bomen.¹⁶⁴ Johanna Maria overlijdt te Oirschot op 16 november 1881.

8. Maria van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 14 mei 1802, trouwt aldaar op 26 juni 1829 met Leonardus van de Sande, radenmaker, gedoopt te Best op 27 juni 1796, zoon van Josephus Joannes van de Sande en van Maria Leonardus van den Heuvel. Zij wonen op de Kerkhof en later te Naastenbest 238¹⁶⁵, waar Maria overlijdt op 27 april 1848. Leendert overlijdt te Best op 13 januari 1861.
9. Henricus van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 26 maart 1805, wever, trouwt te Oirschot op 12 mei 1833 met Maria Catharina van Someren, aldaar geboren op 4 juli 1812, dochter van Cornelis van Someren en van Elisabeth Schepens. Uit dit huwelijk stammen twee zonen en vier dochters. Van zijn ouders erft Hendrik een perceel bouwland (sectie F 234) aan de Oude Grintweg, waar hij in 1847 een huis op bouwt.¹⁶⁶ Het huis gaat in 1855 over naar Jan Timmermans, klompenmaker te Vlijmen. Maria overlijdt te Oirschot op 16 maart 1848; Hendrik overlijdt aldaar op 25 december 1864.

X-d. HENDRICK WILLEMS VAN OVERDIJCK, gedoopt te Oirschot 14 augustus 1687, trouwt daar voor de pastoor op 13 juli 1710 met Maria Martinus Vlemminx, gedoopt te Oirschot op 9 september 1680, dochter van Martinus Vlemminx en van Maria Hendrik Oomen.

Hendrick heeft een boerderij op Hedel nummer 33, met zeven lopen bezaaid land en twee koeien.¹⁶⁷ Maria, zijn vrouw, wordt begraven te Oirschot op 10 april 1744. Hendrik zelf is overleden omstreeks 1766. Martinus en Jennemarie, kinderen van Hendrik Willems van Overdijk, delen op 1 maart 1779 de erfenis van hun ouders. Zij delen onder meer een huis te Hedel.¹⁶⁸

Kinderen uit dit huwelijk zijn:

1. Joanna Maria van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 7 juni 1711. Zij is overleden na 1779.
2. Wilhelmus, gedoopt te Oirschot op 26 februari 1714.
3. Martinus van Overdijk, gedoopt te Oirschot op 26 december 1716. Na de dood van zijn vader blijft Martinus hoofdbewoner van de ouderlijke boerderij, die in 1778 overgaat naar Dielis de Weert.¹⁶⁹ In 1794 bewoont hij samen met Anna Maria Swevels het huis van Cornelis Paulus van Cuijk op Kerkhof nummer 136.¹⁷⁰ Op Hedel bezit hij een huis dat bewoont wordt

162. SREO, Oirschot N 2008, no. 1943.

163. SREO, Oirschot N 2021, no. 151.

164. RANB, Memories van successie, kantoor Oirschot 55, no. 228.

165. SREO, Bevolkingsregister Best 7, blad 55.

166. [C. Scholten], „Huizen en hun bewoners te Oirschot vanaf de zeventiende tot de twintigste eeuw“, *Campinia*, XX (1990) 139.

167. SREO, OAA Oirschot 6787 t/m 6813.

168. SREO, Oirschot R 276, f 133.

169. SREO, OAA Oirschot 6814 t/m 6822.

170. SREO, Quohier van huijse en woningen 1794.

door Peter Hendrik van Straten. Hij wordt begraven te Oirschot op 7 april 1801 voor 3 gulden en 5 stuivers.

4. Wilhelmus, gedoopt te Oirschot op 18 juni 1723.

IX-c. ANTHONY HENRICKS VAN OVERDIJCK, gedoopt te Oirschot op 10 oktober 1647, trouwt aldaar op 13 augustus 1673 met Lijske Adriaan Penninx, gedoopt te Oirschot op 17 november 1648, dochter van Adriaen Laureijs Penninx en van Jenneke Gerritse Messmaeckers.

Anthonis woont met zijn gezin op de Kerkhof. Hij is al overleden, als Lijske op 24 april 1712 te Oirschot wordt begraven. Op 2 januari 1713 sluiten de vijf kinderen van Anthony van Overdijck, verwekt bij Elisabeth Penninx, een accoord over het huis en hof, gestaan en gelegen aan de Vrijthof omtrent de Koestraat.¹⁷¹ Een dag later sluiten dezelfde kinderen een accoord met Jan van Kerkoerle en heer Joost van Mierlo, hun burens, over de afscheiding tussen hun tuinen.¹⁷²

Uit dit huwelijk zijn geboren:

1. Henricus, gedoopt te Oirschot op 7 april 1675.
2. Laurentius, gedoopt te Oirschot op 24 mei 1677, begraven aldaar op 7 februari 1678.
3. Joanna, gedoopt te Oirschot op 22 februari 1679.
4. Elisabeth, gedoopt te Oirschot op 9 april 1681.
5. Adrianus, gedoopt te Oirschot op 13 mei 1684. Adriaen Anthonis van Overdijck wordt begraven aldaar op 18 september 1707.
6. Maria van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 22 juni 1687, trouwt aldaar op 25 september 1718 met Wilhelmus Egidius Beelet.
7. Antonius, gedoopt te Oirschot op 23 november 1690.

VIII-b. JAN MATHIJSEN VAN OVERDIJCK, geboren omstreeks 1601¹⁷³, trouwt te Oirschot op 5 mei 1629 met Adriaantje Jan Schilders, dochter van Jan Geraerts Schilders en van Merike Adriaen Goijaerts.

Jan Mathijse van Overdijck en zijn zoon Laureijs sluiten op 25 mei 1667 een accoord met Jenneke, hun dochter respectievelijk zuster, dat zij voor Jan en Marie, de kinderen van Jenneke, zullen zorgen voor 30 gulden per jaar.¹⁷⁴ Jan woont in een huis aan Onze-Lieve-Vrouwekerkhof (Vrijthof 6¹⁷⁵) te Oirschot. Hij is een van de drieëntwintig Oirschotse ingezetenen, die voor notaris Johan van Oeckel op 29 september 1664 verklaren dat de Onze-Lieve-Vrouwekerk de oudste kerk is van Oirschot en na de reductie van Den Bosch (1629) is toegewezen aan predikant Schapenberch, en dat rond die kerk een schapenmarkt is geweest. Enige comparanten verklaren te zijn beboet voor hun aanwezigheid op de straten aldaar.¹⁷⁶ Jan is in 1659 momboir van Maria Anna Claessoon, die over de opvoeding van haar onwettige kind Laureijs een accoord sluit met de vader Jacobus Eelkens, haar neef.¹⁷⁷

171. SREO, Oirschot R 263, f 220^v.

172. SREO, Oirschot R 263, f 221^v.

173. SREO, Oirschot N 5093, f 105.

174. SREO, Oirschot N 5120, f 50.

175. [Scholten], „Huizen en hun bewoners“, *Campinia*, XIII (1983) 39.

176. SREO, Oirschot N 5140, no. 75.

177. SREO, Oirschot N 5113, f 94.

Jan van Overdijck en Adriaantje Schilders testeren op 2 oktober 1674.¹⁷⁸ Jan wordt begraven te Oirschot op 13 september 1676. Mogelijk sterft hij net als zijn weduwe aan dysenterie; Adriana wordt op 27 september 1676, twee weken na haar echtgenoot, te Oirschot begraven. Op 29 maart 1677 laten de kinderen een rekening opmaken van het sterfhuis.¹⁷⁹

De kinderen uit dit huwelijk zijn:

1. Laureijs Janssen van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 20 januari 1633, trouwt aldaar op 20 september 1665 met Willemke Rut Vlemminx, gedoopt te Oirschot op 6 oktober 1641, dochter van Rutger Claessen Vlemminx en van Henrica Jans Verhoeven. Op 8 december 1671 leent Laurens f 200 aan de vijf kinderen van Anthonis Adriaens van Overbeeck.¹⁸⁰ Laureijs Janse van Overdijck in in 1676 momboor over de kinderen van Henrick van Gestel.¹⁸¹ Frees Jan van Overdijck wordt te Oirschot begraven op 12 november 1684; zijn weduwe op 10 december 1687.

Hun kinderen zijn:

- A. Maria, gedoopt te Oirschot op 3 oktober 1666.
- B. Elisabeth van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 15 januari 1669, trouwt aldaar op 13 mei 1708 met Jan Jan Moeskops, gedoopt te Oirschot op 23 februari 1666, zoon van Jan Jan Moeskops en van Maria Petrus van Ostaden. Jan is weduwnaar van Anneke Bartel Buckmans. Elisabeth wordt als weduwe begraven op 3 november 1730.
- C. Hendrina Laureijs van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 18 januari 1671, trouwt aldaar op 2 oktober 1707 met Adriaan Vos, weduwnaar van Catharina Bresser¹⁸², gedoopt te Moergestel op 27 augustus 1670, zoon van Jan Vos en van Perina Huberts. Zij wonen te Moergestel. Adriaan wordt aldaar begraven op 27 januari 1728. Hendrien, de weduwe van Adriaen Vos, wordt begraven te Moergestel op 21 juli 1745.
- D. Rogier Laureijs van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 6 maart 1674, trouwt aldaar op 29 oktober 1702 met Jenneke Cornelis Smits, weduwe van Peter van de Biggelaer. De bruid is geboren te Reusel circa 1662¹⁸³ en was voor haar eerste huwelijk (in 1696) woonachtig te 's-Hertogenbosch. Zij wonen op de Kerkhof. Uit dit huwelijk zijn tenminste twee kinderen geboren (van wie er een Pieter heet¹⁸⁴), die waarschijnlijk op zeer jonge leeftijd worden begraven op 23 november 1709 en 4 maart 1710. Zij zijn arm. Rudger wordt begraven te Oirschot op 15 februari 1715, zijn weduwe op 28 februari 1722.
- E. Adriana van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 10 maart 1676, woont in 1705 met haar zuster Maria op de Kerkhof.¹⁸⁵ Ariaentje is arm. Vlak voor haar dood woont zij alleen op de Kerkhof nummer 137.¹⁸⁶ Zij wordt begra-

178. SREO, Oirschot N 5123, f 98.

179. SREO, Oirschot N 5125, f 10.

180. SREO, Oirschot N 5085, f 42.

181. SREO, Oirschot N 5124, f 110.

182. In hun huwelijksaantekening van 13 januari 1695 heet zij voluit: Ermelendis Catharina Marcelis de Bresser (RANB, Doop-, trouw- en begraafboeken Moergestel I). Zij is gedoopt te Moergestel op 20 augustus 1666 als dochter van Marcelis Adriaan de Bresser en van Ida Jan Oerlemans (W. de Bakker, „De Bresser”, *De Brabantse Leeuw*, XXI (1972) 149).

183. Haar doopaantekening is niet gevonden in het doopboek van Reusel 1660–1709: *Genealogisch Tijdschrift voor Oost-Brabant*, II (1987) 26 e.v.

184. SREO, OAA Oirschot 6783.

185. SREO, OAA Oirschot 6783.

186. SREO, OAA Oirschot 6786.

ven op 23 januari 1739.

- F. Joanna van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 13 augustus 1678, trouwt aldaar op 23 oktober 1707 met Renier (ook: Rutger) Jan van Nuenen, geboren te Zeelst in 1671, zoon van Jan Rutten van Nuenen en van Maria Gerrit Theodor van Zeelst.¹⁸⁷ Rutger wordt begraven te Oirschot op 27 mei 1727. De weduwe van Ruth van Nuenen wordt begraven te Oirschot op 1 april 1741.
- G. Willemina, gedoopt te Oirschot op 7 januari 1681.
- H. Francisca, gedoopt te Oirschot op 8 maart 1685. Francijn Laureijs van Overdijck trouwt op 4 februari 1720 te Oirschot met Gerit Gijsbert van Namen, weduwnaar van Helena van Dun.¹⁸⁸ Gerit van Name wordt begraven te Oirschot op 6 april 1729. Zijn weduwe wordt begraven te Oirschot op 19 maart 1738.
2. Elisabeth Jansen van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 3 oktober 1635, trouwt met Adriaen Laureijssen.
3. Gaspar, gedoopt te Oirschot op 28 april 1639.
4. Jan Jan Mathijssen van Overdijck, volgt onder IX-d op pagina 217.
5. Antony Jan Tijssen van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 18 januari 1645, trouwt aldaar op 16 december 1676 met Helena Dielis van de Ven, gedoopt¹⁸⁹ te Oirschot op 20 mei 1645, dochter van Dielis Peter van de Ven en van Anna Peter Goossens. Anthonis verhuurt op 31 december 1677 een stede en een kwart in een hooibeemd, gelegen in de Notel, aan Anthonis Peter Hobbelen.¹⁹⁰

De vrouw van Anthony Jan Mathijssen van Overdijck wordt begraven te Oirschot op 4 november 1683. Antonius hertrouwt op 25 juni 1684 met Henricxke Adriaen Dirix van Heirbeeck, gedoopt te Oirschot op 18 augustus 1649, dochter van Adriaen Dirix van Heirbeeck en van Elisabeth Hendrik Oerlemans. Op 11 juni 1684 maken zij huwelijksvoorwaarden.¹⁹¹ Anthonis wordt begraven te Oirschot op 10 december 1685. De momboors van zijn voor- en nakinderen sluiten op 13 januari 1686 een accord.¹⁹²

Kinderen uit het eerste huwelijk zijn:

- A. Joannes, gedoopt te Oirschot op 18 oktober 1677.
- B. Egidius, gedoopt te Oirschot op 20 juni 1680, aldaar begraven op 6 januari 1701.
- C. Anna van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 14 maart 1683, trouwt aldaar op 15 februari 1711 met Gijsbert Peter van Woensel. Zij testeren op 23 december 1755: zij legateren het huis aan hun dochter Catharina en benoemen tot erfgenamen hun kinderen Peter, Helena, Anthonie, Arnoldus, Catharina en Dielis.¹⁹³ Gijsbert wordt begraven te Oirschot op 29 januari 1756.

187. C.E.M. Boink-van Nuenen m.m.v. W.P.M.J. Bakker, *Van Nuenen* (Tilburg, 1993) 7. C.E.M. Boink-van Nuenen, „Van Nuenen”, *De Brabantse Leeuw*, XLIV (1995) 240.

188. In de huwelijksakte van 13 juni 1706 is haar naam: Maria Magdalena Hendrici van Dun.

189. Als Hedwigis.

190. SREO, Oirschot N 5125, f 62.

191. SREO, Oirschot N 5126, f 109.

192. SREO, Oirschot N 5127, f 27.

193. SREO, Oirschot N 5187, no. 19.

Uit het tweede huwelijk stamt een zoon:

D. Adrianus, gedoopt te Oirschot op 14 oktober 1685.

6. Jenneke.

IX-d. JAN JAN MATHIJSEN VAN OVERDIJCK, gedoopt te Oirschot op 20 juni 1640, trouwt aldaar op 2 januari 1671 met Maria Jan van Eeckerschot, gedoopt te Oirschot op 22 april 1629, dochter van Jan Jansen Eeckerschot en van Marike Jasper van Esch.¹⁹⁴

Zijn zwager Jan Jan Moeskops verhuurt op 24 mei 1675 zijn huis aan het Onze-Lieve-Vrouwekerkhof met uitzondering van de grote kamer aan Jan van Overdijck voor de duur van een jaar en een huurprijs van 26 gulden.¹⁹⁵ Het huurcontract wordt later verlengd.¹⁹⁶

Joannes van Overdijck is gildebroeder van Sint Sebastianus te Oirschot. In 1697 betaalt hij 2 gulden 10 stuivers voor een vaandel.¹⁹⁷ Hij is overleden voor 1699. Zijn weduwe woont in 1706 als *cameraet* (kamerbewoner) op de Kerkhof.¹⁹⁸ Maria, de weduwe van Jan, wordt in de kerk van Oirschot begraven op 30 januari 1720.

Uit dit huwelijk zijn geboren:

1. Jan Jansse van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 7 november 1672, trouwt aldaar op 16 oktober 1696 met Elisabeth Jacobus Zeelants, gedoopt te Oirschot op 23 november 1657, dochter van Jacobus Nicolaas Zeelants en van Mechtildis van Bersel.

In 1705 wordt Jan van Overdijck beëdigd als borgemeester en collecteur van de Franse lasten, contributie en ongelden.¹⁹⁹

In dat jaar woont Jan met *Lijsken de vrouw [en] Mechtel 't kind* op de Kerkhof²⁰⁰, in een huis op het Onze-Lieve-Vrouwekerkhof (Vrijthof 7), gestaan naast zijn ouderlijke huis.²⁰¹ Jan deelt uit naam van zijn vrouw in de nalatenschap van Jan van Coursel. Hij erft een *huijske met achtersten halff huijs* aan de Vrijthof.²⁰² Hij is overleden voor 1718, als Elisabeth als zijn weduwe in het verpondingsboek van de Kerkhof voorkomt. Elisabeth van Overdijck wordt begraven te Oirschot op 12 januari 1727.

Hun dochter is:

A. Mechtildis, gedoopt te Oirschot op 7 september 1699.

Waarschijnlijk is zij *het kint van Elisabeth van Overdijck*, dat begraven is te Oirschot op 4 maart 1720.

2. Jasper van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 17 april 1676. Jasper is net als zijn vader gildebroeder van Sint Sebastianus te Oirschot.²⁰³ Hij woont al in 1699 buiten Oirschot, als zijn moeder restitutie krijgt van hoofdgeld voor *Jasper den soon*.²⁰⁴ Jasper van Overdijck, wonende in de polder Den Doel, geeft op 4 april 1701 een procuratie aan zijn broer Joannes om zijn deel in *het Hoefke* onder Straten te transporteren aan Allegonda van Doren, weduwe van Jasper van Esch, en de *penningen onder quitantie uit te reiken aan Maria van Eekerschot, weduwe Joan van Overdijck*, zijn moeder.²⁰⁵
3. Een (ongedoopt) kind van Jan Jan Mathijse wordt begraven te Oirschot op 12 april 1679.

194. Het is haar moeder, en niet Maria, die begraven is te Oirschot op 26 oktober 1644, zoals ten onrechte is vermeld in A.C.M. Neggers, „Genealogie Eeckerschot”, *Genealogisch Tijdschrift voor Oost-Brabant*, XII (1997) 82.

195. SREO, Oirschot N 5124, f 12.

196. SREO, Oirschot N 5126, f 1.

197. SREO, J.A. Burghouts, *Het gilde van St. Sebastianus te Oirschot*.

198. SREO, OAA Oirschot 6784.

199. SREO, OAA Oirschot, propositie- en resolutieboek van 1703 e.v., 27 mei 1705.

200. SREO, OAA Oirschot 6783.

201. [Scholten], „Huizen en hun bewoners”, *Campinia*, XIII (1983) 107.

202. SREO, Oirschot R 264, f 284^v.

203. SREO, J.A. Burghouts, *Het gilde van St. Sebastianus te Oirschot*.

204. SREO, OAA Oirschot 6778.

205. SREO, Oirschot R 228, f 36.

4. Gerardus, gedoopt te Oirschot op 3 april 1682. Hij wordt daar in de kerk begraven op 10 april 1682.
5. Adriana, gedoopt te Oirschot op 14 april 1684.
6. Laurentius, (onder voorwaarden) gedoopt te Oirschot op 1 september 1687.
7. Maria, gedoopt te Oirschot op 9 mei 1690.

VII-b. DYRCK WILLEM LAUREIJSSSEN trouwt te Oirschot op 28 september 1597 met Anneke Aert Joerdens, dochter van Aert Joerden Meussen Happen en van Elisabeth Willem Leunis van Hove (zie VI-d-1). Zij zijn bloedverwanten in de zijlinie en in de vijfde graad. Dyrck bezit een groot huis te Hedel. Hij is begraven te Oirschot op 13 februari 1655. Een maand later, op 13 maart 1655 delen zijn kinderen de nalatenschap.²⁰⁶

Uit dit huwelijk zijn geboren:

1. Dyelis Dyrck van Overdijck, volgt onder VIII-c op pagina 218.
2. Aert Dyrck Willem Laureijssen van Overdijck, volgt onder VIII-d.
3. Meriken Dyrck Willem Laureijssen trouwt met Pauwels Jans van Woensel.

VIII-c. DYELIS DYRCX VAN OVERDIJCK trouwt te Oirschot op 20 november 1640 met Catharina Willems van Oeffelen. Dielis woont te Hedel. Hij is het eerste familielid dat in de schepen- en notariële protocollen voorkomt met de familienaam Van Overdijck.²⁰⁷

Jan Dielis Snellaerts en Pauwels Jan van Woensel, zijn naburen, verklaren op 29 mei 1663 voor de schepenen van Oirschot dat Dielis *binnen Oirschot is gegooijt ende geërft* en dat hij *in zijn eigen huijs en op zijn eigen erf is wonende*.²⁰⁸ Op 10 januari 1654 ontvangt Dielis een procuratie van Elisabeth van Cuijk om bij Cornelis Schilders te Weelde een pacht van 15 gulden op te halen.²⁰⁹

Catharina van Oeffelen wordt begraven te Oirschot op 11 juli 1676. Dielis Dirx van Overdijck hertrouwt aldaar op 28 september 1681 met Lijske Hendrix van Hersel uit Hedel. Hij wordt te Oirschot begraven op 9 september 1700. Op 23 september 1700 worden zijn erfgoederen op verzoek van zijn kinderen geveild door Francis van Esch, die daarvoor op 12 maart 1701 de rekening opmaakt.²¹⁰

Uit dit huwelijk zijn geboren:

1. Dirck Dielis van Overdijck, volgt onder IX-e op pagina 219.
2. Catharina Dielis van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 21 december 1641, op 5 februari 1668 aldaar met Jacobus Laurentii van Boxtel. In het Nederduits-gereformeerde trouwboek heet de bruidegom Jacob Lamberts van de Voort en de bruid Catalijn Dirx van Overdijck. Zij hertrouwt als weduwe te Oirschot op 15 mei 1695 met Jan Marten Beeckmans, weduwnaar van Maeijke Aerts van Hout, uit Best.

206. SREO, Oirschot R 209, f 64.

207. Zie noot 4.

208. SREO, Oirschot R 212, f 256.

209. SREO, Oirschot N 5110, f 3.

210. SREO, Oirschot R 228, f 138v.

3. Willemke Dielis van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 18 januari 1646, trouwt op 14 november 1677 aldaar met Peter Dielis van Woensel, gedoopt te Oirschot op 23 juli 1646, zoon van Dielis Jans van Woensel en van Margaretha Gijsberts van Gerwen.
4. Cornelius Dielis van Overdijck, volgt onder IX-f.
5. Arnoldus Gielisse van Overdijck, volgt onder IX-g.
6. Marie Dielis van Overdijck trouwt op 18 februari 1680 te Oirschot met Thony Gerarts van Gestel alias de Wint, aldaar gedoopt op 7 april 1654, zoon van Gerart Jans van Gestel en van Maria Jans Snellaerts, die woont te Hedel en Audenhoven.

IX-e. DIRCK DIELIS VAN OVERDIJCK trouwt op 18 december 1689 te Oirschot met Catharina Wilhelmus van Riel. Hij woont met zijn gezin op Hedel. In de hoofdgeldlijst van 1705 komt hij voor met *Catalijn de vrouw, Dielis, Aelbert, Peeter, Mariken en Catharina*, de kinderen.²¹¹

Dirck Dielis van Overdijck is gezworen schutter der vrijheid van Oirschot, wonende onder de hertgang van Hedel. In 1704 attesteert hij dat hij op zondag 17 april 1701 de schapen van Jan Peter Schepens heeft aangetroffen op het erf van Adriaentje Joorden Vlemminx in de Rotten.²¹² Hij wordt begraven te Oirschot op 8 januari 1710.

De kinderen uit dit huwelijk zijn:

1. Egidius, gedoopt te Oirschot op 22 maart 1690, jong gestorven.
2. Dielis Dircks van Overdijck, te Oirschot op 11 december 1691 gedoopt, gaat op 29 januari 1718 aldaar in ondertrouw en trouwt met Adriaentje Laureijs Verhoeven. Hij hertrouwt als weduwnaar op 30 juni 1726 te Oirschot met Anneke Henrick Mickers, weduwe van Tholof Adriaen van de Waerden. Zij is geboortig van Tongelre. Zij wonen als arme mensen op de Kerkhof nummer 58.²¹³ Dielis wordt te Oirschot pro deo begraven op 4 mei 1742. De deurwaarder van de Raad van State legt op 25 april 1749 beslag op een vierde deel in een huis ten name van de weduwe Dielis Dircks van Overdijck.²¹⁴ Anneke woont in de armenfundatie van heer Jan Daems. De rentmeester van de fundatie geeft na haar dood opdracht tot het veilen van *eenige meubelen, naergelaten bij Anneke Mickers, wedue Dielis van Overdijck*.²¹⁵
3. Aelbert van Overdijck, gedoopt te Oirschot 21 januari 1694, wordt op 18 mei 1718 genoemd als de vader van Catharina, het onwettige kind van Maria Theodorus van den Broek. Zijn zus Catharina Theodori van Overdijck is doopgetuige.

Aalbert krijgt op 15 april 1728 een borgbrief voor zijn vertrek naar Vught²¹⁶, waar hij op 14 oktober 1725 als jongman van Oirschot trouwt met Jenneke Jacob Smolders. Uit dit huwelijk geen kinderen. Hij hertrouwt als weduwnaar te Vught op 25 april 1728 met Sybilla Messemakers, jongedochter van

211. SREO, OAA Oirschot 6783.

212. SREO, Oirschot R 228, f 168.

213. SREO, OAA Oirschot 6786 t/m 6799.

214. SREO, Oirschot R 271, f 245^v.

215. SREO, Oirschot R 299, f 177^v.

216. SREO, Oirschot R 267, f 165.

Rostenbroeck in het land van Gulik.

Blijkens een aantekening in het begraafboek van Vught is Aalbert *gepensioneerd corporaal*: hij wordt begraven te Vught op 3 juni 1762. Zijn weduwe overleeft hem bijna dertig jaar, zij wordt begraven, *out geworden 103 jaren*, op het Sint-Pieterskerkhof te Vught op 28 juli 1790. Zij laat een dochter achter. Haar kinderen zijn:

- A. Joannes, gedoopt te Vught op 9 april 1733.
 - B. Eva, gedoopt te Vught op 14 juli 1736.
 - C. Catharina van Overdijk, gedoopt te Vught op 22 juli 1738, wordt als Anna Catrien van Overdijk begraven te Vught op 3 december 1761.
 - D. Henricus, gedoopt te Vught op 10 april 1743, begraven te Vught op 23 april 1744.
4. Petrus van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 30 november 1696, leeft nog in 1705.
 5. Cathalijn Dirx van Overdijck is op 14 december 1701 te Oirschot gedoopt en trouwt te Boxtel op 12 februari 1729 met Dirck van Run, gedoopt aldaar op 3 augustus 1693, zoon van Petrus van Run en Henrica. De schepenen van Oirschot geven haar op 24 februari 1729 een borgbrief.²¹⁷ Zij wordt begraven te Boxtel op 9 oktober 1748.
 6. Marij Dirck van Overdijck, gedoopt te Oirschot op 26 maart 1705, krijgt op 6 november 1737 een borgbrief voor haar vertrek naar Boxtel.²¹⁸ Zij trouwt aldaar op 15 september 1737 met Jan van der Steen, *geboortig van Boekelt, dog woonagtig tot Boxtel*. Hij is gedoopt te Boekel op 11 januari 1703 als zoon van Daniel Adams van der Steen en van Antonia Segers. Marij wordt als de huisvrouw van Jan van de Steen begraven te Boxtel op 19 juni 1767. Jan hertrouwt als weduwnaar te Boxtel op 8 november 1767 met Elisabeth van Helmont, jongedochter van 44 jaren, geboren te Vught. Hij wordt begraven te Boxtel op 27 november 1782. Zijn weduwe volgt hem op 17 april 1800.
 7. Jan Dirix van Overdijck, volgt volgt onder X-e op pagina 220.

X-e. JAN DIRIX VAN OVERDIJCK, gedoopt te Oirschot op 25 januari 1708, krijgt van schepenen van Oirschot op 23 januari 1737 een borgbrief in verband met zijn vestiging in Boxtel.²¹⁹ Hij trouwt als jongman *geboortig van Oirschot, dog woonagtig in Boxtel*, op 3 februari 1737 aldaar met Johanna Maria Jansse van de Laerschot, uit Liempde.²²⁰

Jan woont te Boxtel-Binnen nummer 7, in een huis dat eigendom is van Johan François Tibosch, rentmeester van het kasteel Stapelen.²²¹ De vrouw van Jan wordt te Boxtel begraven op 26 juni 1764. Slechts enkele maanden later, op 30 september 1764, hertrouwt Jan te Boxtel met Maria Huijbert Maas uit Middelbeers. Hij wordt begraven te Boxtel op 1 september 1772. Zijn weduwe volgt hem in het graf op 12 februari 1790.

217. SREO, Oirschot R 267, f 205.

218. SREO, Oirschot R 268, f 296.

219. SREO, Oirschot R 268, f 262^v.

220. *Genealogisch Tijdschrift voor Oost-Brabant*, II (1987) 66.

221. GAB, Huizenkohiers 1741–1786, F23 t/m F32.

Uit het voorhuwelijk stamt een zoon:

1. Joannes, gedoopt te Boxtel op 15 oktober 1737, begraven te Boxtel op 20 september 1747.

De kinderen zijn:

2. Catharina van Overdijk, volgt onder XI-e op pagina 221.
3. Joannes van Overdijk, gedoopt te Boxtel 16 april 1768, arbeider. Hij woont bij zijn zuster Catharina en haar kinderen. Jan overlijdt te Boxtel op 18 oktober 1831.

XI-e. CATHARINA VAN OVERDIJK is als Anna Catharina gedoopt te Boxtel op 8 december 1765. Catharina voert haar huishouden samen met haar broer Joannes en haar drie kinderen.²²² Zij wonen in 1805 op het adres Breukelen 30, in een nieuw huis met randschuur.²²³ Te Boxtel overlijdt zij op 17 september 1830.

Zij heeft drie onwettige kinderen:

1. Maria van Overdijk, gedoopt te Heumen op 6 februari 1796. Op 2 maart 1825 wordt te Boxtel haar onwettige zoon Hubertus geboren. Maria van Overdijk, spinster, trouwt te Boxtel op 20 mei 1826 met Willem Schoenmakers, arbeider, geboren te Dussen op 26 juli 1798, zoon van Johannes Schoenmakers en van Margrita van de Pluijm. Op 18 februari 1848 erkent Maria, inmiddels weduwe van Willem Schoenmakers, haar onwettige zoon, die een dag later in het huwelijk treedt met Jacoba Denissen. Hubertus is metselaar.
2. Jan van Overdijk, gedoopt te Boxtel op 17 mei 1802. Bij zijn doop noemt zijn moeder Petrus van de Sande als vader. Jan trouwt als arbeider van 21 jaar op 23 augustus 1823 met Adriana van de Velden, dienstmeid, gedoopt te Boxtel op 7 februari 1799, dochter van Arnoldus van de Velden en van Johanna van Tuijl.

Jan overlijdt te Boxtel op 23 augustus 1832. Uit zijn huwelijk stammen:

- A. Hubertus, geboren en overleden te Boxtel op 29 december 1824. Hij leeft slechts een half uur.
- B. Johanna Maria, geboren te Boxtel 3 december 1825, overleden te Boxtel 2 maart 1840.
- C. Hendrica van Overdijk, geboren te Boxtel op 6 oktober 1828. Zij zet de traditie van haar grootmoeder en tante voort: op 9 september 1856 overlijdt te Boxtel haar onwettige dochter Adriana van Overdijk.
- D. Gijsberdina van Overdijk, geboren te Boxtel op 12 augustus 1832, trouwt aldaar op 9 september 1854 met Johannes Kluijtmans, klapwaker, op 4 december 1824 geboren te Boxtel, zoon van Cornelius Kluijtmans en van Cornelia Soeterings. Hij overlijdt te Boxtel op 2 september 1872. Gijsberdina sterft daar op 4 mei 1877. Haar overlijden wordt aangegeven door Johannes van Turnhout, schoonzoon van de overledene.

222. GAB, Bevolkingsregister 1810, boek 1 (1810), f 192.

223. GAB, Huizenkohier 1805 (F35).

3. Huberta, gedoopt te Boxtel op 19 november 1807. De pastoor noteert dat de naam van de vader onbekend is. Zij overlijdt te Boxtel op 9 oktober 1822.

Wordt vervolgd

Lazer op!

Lodewyck Lodewyckx en zijn vrouw Geertruyt Bernarts woonden in Breda en waren *met lazarye besmet*. Toen de stad in 1622 een grote, sociale schoonmaakoperatie uitvoerde, een soort socio-hygiënische *cleansing*, werd hen aangezegd dat zij *benefpens alle andere schamele luyden uyt deser stadt moeten vertrecken*. Hun enige verweer bestond uit de verklaringen van enkele gezonde en beter gesitueerde burgers, dat zij *ter weke eenige dagen als lazarusen hebben omgegaen om hen onderhout te mogen hebben*, dat zij een eerlijk huishouden dreven en ook anderszins van onbesproken gedrag waren.¹

1. Gemeentearchief Breda, Breda R 823, f 114, 23 augustus 1622.

“LIEDEN ZONDER EERGEVOEL”

Brabantse landlopers rond de vorige eeuwwisseling

L.F.W. ADRIAENSSEN EN J.G.N.M. VAN DER ZANDEN

Naam: LEONARDUS HENDRIKUS VAN DER MADE

Vonnis: Breda, 23 november 1896, landloperij (dossiernummer 7449).

Personalia: Geboren op 10 september 1875 te Breda, zoon van Leonardus van der Made en Klaaske Geertsma. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,702 meter.

Beroep en verblijfplaats: Zonder beroep te Breda.

Militaire dienst: Diende in 1891–1895 als vrijwilliger bij de infanterie te Breda, waar hij hoornblazer was. De krijgsraad van Den Bosch veroordeelde hem in 1892 tot zes maanden militaire detentie wegens mishandeling.

Strafblad: In juni 1896 is hij door de rechtbank van Breda wegens verduistering veroordeeld tot twee maanden celstraf.

Naam: TEUNIS VAN STIGT

Vonnis: Tiel, 23 november 1896, bedelarij (dossiernummer 7469).

Personalia: Geboren op 14 december 1851 te 's-Hertogenbosch, zoon van Dirk van Stigt en Jannigje Rietveld. Weduwnaar van Helena Kühler (overleden in Amerika).

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,765 meter. „Horizontaal gerimpeld.”

Beroep en verblijfplaats: Smid te 's-Gravenhage.

Militaire dienst: Diende in 1875–1890 als vrijwilliger in het Nederlands-Indische leger bij de marine.

Strafblad: Op 10 februari 1896 veroordeelde de rechtbank van Den Haag hem tot vier maanden gevangenisstraf wegens diefstal.

Naam: PETRUS EVEN

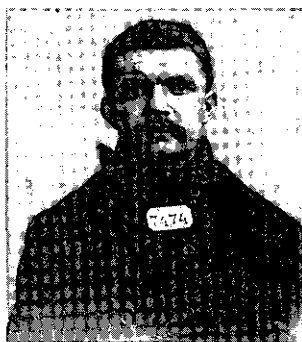
Vonnis: 's-Hertogenbosch, 27 november 1896, landloperij (dossiernummer 7474).

Personalia: Geboren op 24 oktober 1864 te Budel, zoon van Godefridus Even en Elisabeth van de Groenendaal. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,608 meter. „Horizontaal gerimpeld op voorhoofd.”

Beroep en verblijfplaats: Metselaar te Amsterdam.

Strafblad: Vier maal eerder veroordeeld wegen bedelarij en landloperij.

Naam: THEODORUS SANNEN

Vonnis: Utrecht, 11 januari 1897, landloperij (dossiernummer 5086).

Personalialia: Geboren op 5 november 1856 te Tilburg, zoon van Adriaan Sannen en Alida van Dun. Gehuwd met Petronella Adriana van Son.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,687 meter. „Voorhoofd licht gerimpeld.”

Beroep en verblijfplaats: Stoker te 's-Hertogenbosch.

Strafblad: In 1881 is hij door de rechtbank van 's-Hertogenbosch veroordeeld tot drie maanden gevang wegens diefstal en in 1890 door dezelfde rechtbank tot drie maanden voor eenzelfde delict.

Naam: MARTINUS VAN SCHIJNDEL

Vonnis: Utrecht, 11 januari 1897, landloperij (dossiernummer 5090).

Personalialia: Geboren op 2 december 1837 te Schijndel, zoon van Michiel van Schijndel en Johanna van Heerthum. Weduwnaar van Anthonia van Rooij.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,651 meter. „Voorhoofd horizontaal gerimpeld en verticaal gerimpeld van neuswortel tot mondhoek. Goedig uitzicht.”

Beroep en verblijfplaats: Werkman te Schijndel.

Militaire dienst: Diende in 1868–1869 bij de infanterie te Maas-tricht.

Strafblad: Twee maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: GERARDUS CORNELIS VAN DE VEN

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 12 januari 1897, landloperij (dossier-nummer 3450).

Personalialia: Geboren op 10 november 1861 te Woensel, zoon van Gerardus van de Ven en Maria Wijnands. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,705 meter.

Beroep en verblijfplaats: Arbeider zonder woonplaats.

Militaire dienst: Diende bij de cavalerie. De krijgsraad in Den Haag veroordeelde hem tot drie jaar militaire detentie en vijf jaar ontzegging van zijn militaire rechten wegens feitelijke insubordinatie.

Strafblad: Een eerdere veroordeling wegens bedelarij en landloperij.

Naam: JOHANNES VAN HAREN

Vonnis: Utrecht, 12 januari 1897, landloperij (dossiernummer 3458).

Personalia: Geboren op 22 maart 1860 te Oss, zoon van Johannes van Haren en Helena Beekers. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,565 meter. „Geplooid bij de neusvleugels.”

Beroep en verblijfplaats: Kleermaker zonder woonplaats.

Naam: HENDRIKUS MATHIJS VAN KUIJK

Vonnis: Utrecht, 12 januari 1897, landloperij (dossiernummer 5091).

Personalia: Geboren op 6 september 1852 te Boxtel, zoon van Hendrikus van Kuijk en Maria Kelders. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,699 meter. „Donker uitzicht.”

Beroep en verblijfplaats: Geen.

Naam: WILHELMUS ANTONIUS JACOBUS BELLE

Vonnis: 's-Gravenhage, 15 januari 1897, landloperij (dossiernummer 3467).

Personalia: Geboren op 28 oktober 1857 te Breda, zoon van Hubertus Belle en Maria Ida van Krommen. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,788 meter.

Beroep en verblijfplaats: Schilder zonder woonplaats.

Naam: CORNELIS BRUIJNSEELS

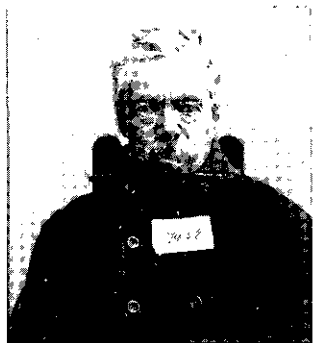
Vonnis: 's-Gravenhage, 27 januari 1897, landloperij (dossiernummer 3490).

Personalia: Geboren op 12 juni 1833 te Woensdrecht, zoon van Johannes Bruijnseels en Elisabeth Mussaart. Weduwnaar.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,545 meter. „Geplooid ge-laat.”

Beroep en verblijfplaats: Aardwerker zonder woonplaats.

Strafblad: Is een maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: MARINUS HOSEMANS

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 28 januari 1897, landloperij (dossier-nummer 7458).

Personalia: Geboren op 5 juni 1845 te Terheijden, zoon van Hermanus Hosemans en Catharina Gabriëls. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,382 meter.

Beroep en verblijfplaats: Kleermaker te Etten-Leur.

Strafblad: Twee eerdere veroordelingen wegens landloperij en bedelarij.

Naam: JOHANNES BAPTIST SOMERHOF

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 29 januari 1897, landloperij (dossier-nummer 3508).

Personalia: Geboren op 6 april 1861 te Bergen op Zoom, zoon van Petrus Somerhof en Johanna Schepers. Gehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,640 meter. „Geplooid gelaat.”

Beroep en verblijfplaats: Werkman zonder woonplaats.

Naam: MARINUS CHRISTIAAN VAN DEN HOFF

Vonnis: Utrecht, 8 februari 1897, landloperij (dossier-nummer 3522).

Personalia: Geboren op 22 mei 1851 te Gestel, zoon van Coenraad Frederik van den Hoff en Sara Johanna Driescher. Gescheiden.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,674 meter. „Zware plooiën bij de neusvleugels.”

Beroep en verblijfplaats: Geen.

Naam: JOHANNES SULKERS

Vonnis: 's-Gravenhage, 11 februari 1897, landloperij (dossier-nummer 3557).

Personalia: Geboren op 22 januari 1849 te Sleeuwijk, zoon van Teunis Sulkers en Johanna van der Stelt. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,550 meter. „Geplooid gelaat, erg pokdalig, dikke onderlip.”

Beroep en verblijfplaats: Sjouwer zonder woonplaats.

Naam: WILHELMUS CASPARUS MUNNIKHOF¹¹

Vonnis: Utrecht, 12 februari 1897, landloperij (dossiernummer 3565).

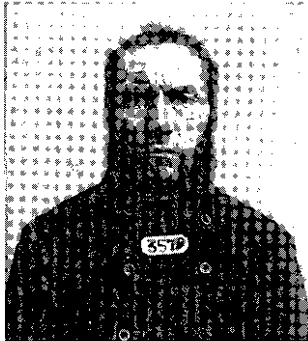
Personalia: Geboren op 17 september 1834 te Boxtel, zoon van Wilhelmus Munnikhof en Maria Magdalena Kerkhof. Weduwnaar.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,632 meter. „Geplooid gelaat, zenuwachtig, moeilijke gang door gedeeltelijke verlamming.”

Beroep en verblijfplaats: Geen.

Militaire dienst: Diende als matroos bij de marine.

Strafblad: Twee maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: JOHANNES VAN MEEL

Vonnis: 's-Gravenhage, 19 februari 1897, bedelarij (dossiernummer 3579).

Personalia: Geboren op 29 oktober 1846 te Nieuw Vossemeer, zoon van Martien van Meel en Adriana Slokkers. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,593 meter. „Geplooid.”

Beroep en verblijfplaats: Arbeider zonder woonplaats.

Militaire dienst: Diende als nummerwisselaar bij de infanterie.

Naam: ADRIANUS DE ROOIJ

Vonnis: Breda, 1 maart 1897, landloperij (dossiernummer 3486).

Personalia: Geboren op 11 augustus 1830 te Sprundel, zoon van Heribert de Rooij en Johanna Clement. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,634 meter. „Geplooid gelaat.”

Beroep en verblijfplaats: Geen.

Militaire dienst: Diende bij de infanterie.

Strafblad: Acht maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: GERARDUS CORNELIS PRENEN¹²

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 2 maart 1897, landloperij (dossiernummer 3599).

Personalia: Geboren op 26 april 1849 te 's-Hertogenbosch, zoon van Johanna Prenen. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,568 meter. „Sterke plooiën bij de neusvleugels.”

Beroep en verblijfplaats: Kleermaker zonder woonplaats.

Militaire dienst: Diende als stafmuzikant in het Nederlands-Oost-Indische leger.

Naam: MATHEUS JOHANNES DE KRIEGER

Vonnis: Rotterdam, 2 maart 1897, bedelarij (dossiernummer 3602).

Personalia: Geboren op 27 maart 1851 te Breda, stoker, zoon van Johannes de Krieger en Johanna C. van der Pas. Gehuwd.

Militaire dienst: Diende bij de infanterie.

Naam: GERARDUS JOHANNES NAGEL

Vonnis: Breda, 5 maart 1897, landloperij (dossiernummer 3024).

Personalia: Geboren op 20 mei 1849 te Best, werkman, zoon van Andries Bernardus Nagel en Henrica van Erkel. Weduwnaar.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,603 meter. „Geplooid ge-laet.”

Beroep en verblijfplaats: Werkman te Amsterdam.

Militaire dienst: Diende bij de infanterie.

Strafblad: Werd drie maal eerder veroordeeld wegen bedelarij en landloperij.

Naam: WILLEM SIMON HOEVENAREN

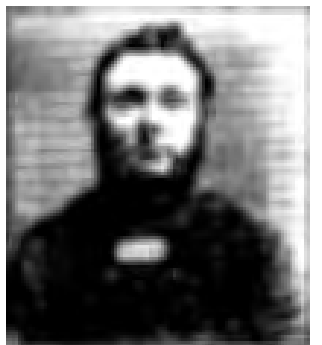
Vonnis: Rotterdam, 6 maart 1897, bedelarij (dossiernummer 3629).

Personalia: Geboren op 17 maart 1861 te Dussen, zoon van Simon Hoevenaren en Antonia Kenniphaas. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,736 meter.

Beroep en verblijfplaats: Werkman te Delft.

Militaire dienst: Diende bij de vestingartillerie te Rotterdam.

Naam: ADRIAAN VERBATEN

Vonnis: Utrecht, 16 maart 1897, landloperij (dossiernummer 3650).

Personalia: Geboren op 17 april 1849 te Made en Drimmelen, zoon van Adriaan Verbaten en Adriana van Bragt. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,686 meter.

Beroep en verblijfplaats: Geen.

Militaire dienst: Diende bij de infanterie.

Strafblad: Vier eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij. De rechtbank van Amsterdam veroordeelde hem op 8 juli 1881 tot twee jaar gevang wegens diefstal, op 30 augustus 1883 tot tien dagen wegens poging tot diefstal, op 30 juli 1884 tot veer-

tien dagen en opzending naar een rijkswerkinrichting wegens landloperij, op 12 november 1887 tot twee maanden wegens diefstal. De rechtbank van Rotterdam veroordeelde hem op 16 september 1894 tot zes maanden cel wegens diefstal, die van Utrecht stuurde hem op 16 september 1895 voor zes maanden naar de gevangenis wegens diefstal, die van Haarlem op 13 februari 1896 voor zes maanden wegens diefstal bij herhaling. Ten slotte veroordeelde de rechtbank van Utrecht hem op 15 februari 1897 wegens bedelarij tot drie dagen hechtenis en drie maanden opzending naar een rijkswerkinrichting.

Naam: JOHANNES BOGERS

Vonnis: Utrecht, 26 maart 1897, landloperij (dossiernummer 3593).

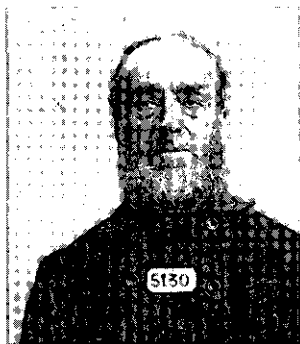
Personalia: Geboren op 25 mei 1863 te Terheijden, zoon van Adriaan Bogers en Johanna Hermus. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,628 meter.

Beroep en verblijfplaats: Geen.

Militaire dienst: Diende als dienstplichtige bij infanterie.

Strafblad: Twee maal eerder veroordeeld wegens landloperij en bedelarij.

Naam: ALBARTUS TEUNIS PROVILIJ

Vonnis: 's-Gravenhage, 2 april 1897, bedelarij (dossiernummer 5130).

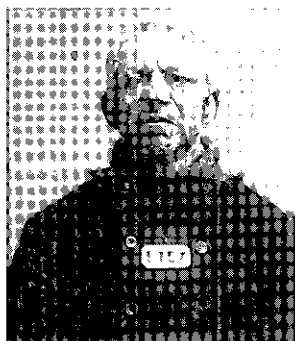
Personalia: Geboren op 19 februari 1837 te Klundert, zoon van Catharina Proviliij. Gehuwd met Johanna van Uithoven.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,728 meter. „Voorhoofd hoogkaal, dik onder oogleden.”

Beroep en verblijfplaats: Werkman te Rotterdam.

Militaire dienst: Was in 1857–1858 infanterist te Breda.

Strafblad: Twee maal eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij. In 1892 stond hij wegens diefstal terecht voor de rechtbank van Rotterdam, die hem veroordeelde tot twee maanden opsluiting.

Naam: PETER FRANCIS HOPMANS

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 2 april 1897, landloperij (dossiernummer 5157).

Personalia: Geboren op 16 februari 1843 te Tilburg, zoon van Thomas Hopmans en Antonia Noiijen. Gehuwd met Johanna Uijtjes.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,640 meter. „Verticaal gerimpeld boven neuswortel, schuin gerimpeld van neusvleugel naar mondhoek, gerimpeld onder oogleden.”

Beroep en verblijfplaats: Hovenier te Tilburg.

Militaire dienst: Diende als vrijwilliger in het West-Indische leger. In 1866 of 1867 stond hij terecht voor de krijgsraad in West-Indië wegens insubordinatie met woorden, wat hem op zes jaar militaire gevangenisstraf kwam te staan. Voor eenzelfde feit werd hij in 1871

veroordeeld tot drie jaar.

Strafblad: De rechtbank van Den Bosch veroordeelde hem in 1888 tot acht maanden celstraf.

Naam: MARTINUS VAN DER ZANDEN

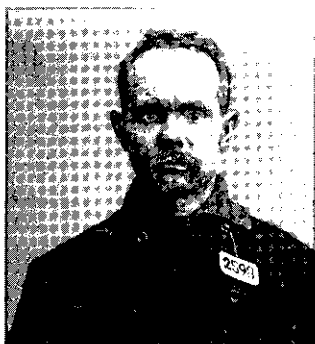
Vonnis: 's-Hertogenbosch, 20 april 1897, bedelarij (dossiernummer 2589).

Personalialia: Geboren op 18 juli 1849 te Berghem, zoon van Johannes van der Zanden en Francijn van Zeeland. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,640 meter.

Beroep en verblijfplaats: Arbeider te 's-Hertogenbosch.

Strafblad: Een eerdere veroordeling wegens landloperij en bedelarij.

Naam: HENDRICUS ROESTENBURG

Vonnis: 's-Gravenhage, 21 april 1897, landloperij (dossiernummer 2598).

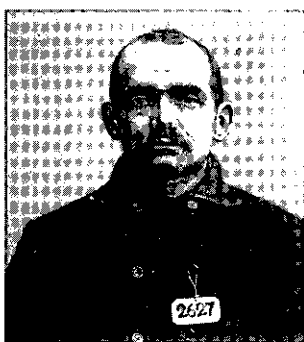
Personalialia: Geboren op 31 oktober 1844 te Helvoirt, zoon van Martinus Roestenburg en Maria van der Wiel. Gehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,574 meter. „Het haar hoog boven het voorhoofd.”

Beroep en verblijfplaats: Schoenmaker te Rotterdam.

Militaire dienst: Diende als loteling in 1864–1865 bij de infanterie te Vlissingen.

Strafblad: Hij verklaart een maand in de gevangenis te hebben gezeten wegens vechten met burgers.

Naam: CORNELIS MARIA DAMEN

Vonnis: Breda, 22 april 1897, landloperij (dossiernummer 2627).

Personalialia: Geboren op 20 september 1866 te Zundert, zoon van Johannes Damen en Johanna Belet. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,714 meter. „Kuiltje in de kin.”

Beroep en verblijfplaats: Zonder beroep te Zundert.

Naam: CORNELIS DE VETH

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 26 april 1897, landloperij (dossiernummer 2671).

Personalia: Geboren op 10 mei 1833 te Oudenbosch, zoon van Theodorus de Veth en Cornelia Rommers. Weduwnaar.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,761 meter.

Beroep en verblijfplaats: Schoenmaker te Breda.

Strafblad: Vier maal is hij reeds eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij.

Naam: JOHANNES VAN BERKEL

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 11 mei 1897, bedelarij (dossiernummer 2696).

Personalia: Geboren op 5 februari 1873 te Oss, zoon van Wilhelmus van Berkel en Hendrica Hartogs. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,570 meter.

Beroep en verblijfplaats: Ruikbuit(?) te Oss.

Strafblad: Was eerder veroordeeld wegens landloperij.

Naam: LEONARDUS JOHANNES MARINUS JANSEN

Vonnis: Breda, 14 mei 1897, landloperij (dossiernummer 5197).

Personalia: Geboren op 11 oktober 1876 te Raamsdonk, zoon van Johannes Jansen en Elisabeth Loonen. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,699 meter.

Beroep en verblijfplaats: Koopman te Rotterdam.

Strafblad: Voor de rechtbank van Rotterdam stond hij in 1896 terecht wegens diefstal, wat hem een gevangenisstraf van zes maanden opleverde. In 1897 werd hij door de rechtbank van Breda veroordeeld tot vier maanden.

Naam: JOHANNES SCHALKEN

Vonnis: Den Bosch, 21 mei 1897, landloperij (dossier 1403a).

Personalia: Geboren op 21 september 1849 te Tilburg, zoon van Wilhelmus Schalken en Hendrika de Beer. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,651 meter. „Kaalhoofdig, gluiperig voorkomen.”

Beroep en verblijfplaats: Koopman te Breda.

Militaire dienst: Vrijwillige infanterist (1873–1879, Den Bosch).

Strafblad: Drie maal is hij eerder veroordeeld wegens bedelarij en landloperij. Volgens eigen zeggen heeft hij er celstraffen opzitten van vijf jaar, drie jaar, vijftien maanden, twee jaar, achttien maanden, een jaar en achttien maanden, telkens wegens diefstal, –en diverse kleinere straffen, die hij niet meer weet.

Naam: JOANNES MICHAEL BERKERS

Vonnis: op, mei 1897, landloperij (dossiernummer 2801).

Personalia: Geboren op 29 oktober 1855 te Helmond, zoon van Dirk Berkers en Maria van Hout. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,658 meter. „Twee verticale plooiën op de neuswortel.”

Beroep en verblijfplaats: Koopman te Helmond.

Militaire dienst: Diende als dienstplichtige in Nederlands leger bij infanterie.

Strafblad: Volgens eigen verklaring was hij vijf maal veroordeeld: eerst voor bedelarij, vervolgens te Tiel wegens diefstal bij herhaling en de laatste drie keer wegens diefstal, wat hem steeds een maand gevangenisstraf opleverde.

Naam: WILHELMUS PETRUS PRUM

Vonnis: Breda, 17 juni 1897, landloperij (dossiernummer 2858).

Personalia: Geboren op 4 januari 1860 te 's-Hertogenbosch, zoon van Wilhelmus Prum en Petronella Beun. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,485 meter. „Wenkbrauwen doorlopende tot op den neuswortel.”

Beroep en verblijfplaats: Meubelmaker te 's-Hertogenbosch.

Strafblad: Hij verklaart zes maanden in de gevangenis te hebben gezeten wegens medeplichtigheid aan diefstal.

Naam: PETRUS TIELEN

Vonnis: Tiel, 21 juni 1897, landloperij (dossiernummer 2907).

Personalia: Geboren op 21 juli 1839 te Standdaarbuiten, zoon van Johannes Tielen en Anna Cornelia van den Dries. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,665 meter. „Ringen in de ooren gedragen. Vooruitstekende onderlip.”

Beroep en verblijfplaats: Schipper te Standdaarbuiten.

Strafblad: Drie eerdere veroordelingen wegens bedelarij en landloperij. Hij vertelt twee jaar te hebben gezeten wegens oplichting.

Naam: LAMBERTUS DE RIDDER

Vonnis: Breda, 23 juni 1897, bedelarij (dossiernummer 5289).

Personalia: Geboren op 23 maart 1850 te Zevenbergen, zoon van Willem de Ridder en Maria van Kaam. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,711 meter. „Horizontaal gerimpeld op voorhoofd, verticaal gerimpeld op neus.”

Beroep en verblijfplaats: Sjouwer te Zevenbergen.

Militaire dienst: Diende als vrijwilliger in het Nederlands-Indische leger.

Naam: JOHANNES ANTONIUS VAN DER ELST

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 3 juli 1897, landloperij (dossiernummer 7011).

Personalia: Geboren op 30 november 1865 te Tilburg, zoon van Antonius van der Elst en Maria Antonia Paulussen. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,616 meter.

Beroep en verblijfplaats: Koperslager te Grave.

Militaire dienst: Diende in 1883–1893 als vrijwilliger in bij de marine. Wegens insubordinatie werd hij veroordeeld tot een jaar militaire detentie.

Naam: ARNOLDUS KOK

Vonnis: 's-Hertogenbosch, 15 juli 1897, landloperij (dossiernummer 5267).

Personalia: Geboren op 22 februari 1872 te Waalwijk, zoon van Laurens Johannes Kok en Geertruij Schreuders. Ongehuwd.

Lengte en bijzondere kenmerken: 1,646 meter. „Zwart uitzicht.”

Beroep en verblijfplaats: Schipper te Waalwijk.

Strafblad: Voorheen is hij wegens diefstal veroordeeld tot drie maanden, waarschijnlijk in 1889 door de rechtbank van Den Bosch.

Wordt vervolgd

8

Oproep: De schrijvers van dit artikel zijn blij met de tot dusver ontvangen reacties, maar blijven nieuwsgierig naar de lotgevallen van andere opgezonden landlopers en bedelaars. Hoe kwamen zij terecht? Blevেন zij aan de zelfkant van de maatschappij of wisten zij te integreren? Wie iets meer weet, van horen zeggen of uit eigen onderzoek, vragen wij dat in te zenden voor plaatsing in dit tijdschrift.

11) R. van Drie, „Gevangen voorouders. Onderzoek in negentiende-eeuwse gevangenisarchieven”, *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie*, XLV (1991) 240.

12) Van Drie, „Gevangen voorouders”, 241.

VERGROESEN EN VAN GROESEN

Loten van één stam

A.M. BOSTERS

(Vervolg van p. 163)

Afkortingen

GAB	Gemeentearchief Breda
GABZ	Gemeentearchief Bergen op Zoom
GAT	Gemeentearchief Tholen
RANW	Rijksarchief in Noord-Brabant
RAWB	Regionaal archief West-Brabant

V-b. JAN HENDRICK MEEUS VERGROESEN, gedoopt op 3 februari 1611 te Groot-Zundert, huwde met Catharina Jansse Philipsen, bij wie hij de volgende kinderen had:

1. Lucia, gedoopt op 17 augustus 1644 te Groot-Zundert.
2. Elisabeth, gedoopt op 3 maart 1647 te Groot-Zundert.
3. Catharina, gedoopt op 26 juli 1648 te Groot-Zundert.
4. Hendrick Jansse Hendricx Vergroesen, volgt onder VI-b op pagina 234.

VI-b. HENDRICK JANSSE HENDRICX VERGROESEN is op 14 april 1652 te Groot-Zundert gedoopt en werd bij de doop van zijn dochter Joanna in 1676 aangeduid als Henricus Joannis Henrici Meus. Hij wordt vermeld in het Zundertse hoofdgeldboek over het jaar 1683 met drie inwonende personen.⁵⁶ In 1692 kocht hij op een publieke verkoping een perceel weiland, genaamd *de Molenweij*.⁵⁷

In 1694 kocht hij van Johan van Bladel, substituut-secretaris van Zundert, een 'hovinge' van 25 à 30 roeden achter zijn huis in de Molenstraat te Zundert voor f 160.⁵⁸ Van Thomas van Zittert kocht hij het recht om circa driekwart gemeten land uit te moeren, gelegen in de vijfde, zesde en zevende kavel van de Bercht te Zundert.⁵⁹ In hetzelfde jaar, 1699, kocht hij van Cornelis, Jacobus en Hendrik Schenk een perceel wei van een have bunder achter 't Laer.⁶⁰ Een jaar later verkocht hij samen met Cornelis Schobben, die voogd was over zijn minderjarige zoon Jan, aan Franciscus van Rijsbroeck een perceeltje land van 40 roeden te Zundert in 't Acker.⁶¹

Hendrick Vergroesen trouwde twee keer. In de eerste echt trad hij op 20 augustus 1675 te Groot-Zundert met Adriana Peeters Lowijs Visschers (de Visscher). Aldaar hertrouwde hij op 6 maart 1682 met Elisabeth Embrechts van Stickhoven, weduwe van Cornelis Adriaanse van de Sande.

De kinderen uit het eerste huwelijk waren:

56. L. Verhelst, „Hoofdgeldboek over Zundert”, *Genealogisch Tijdschrift voor Midden- en West-Noord-Brabant*, III (1979) 44. RAWB, OAA Zundert 561.
57. RAWB, Zundert R 345, f 3, 24 december 1692.
58. RAWB, Zundert R 303, f 213, 26 april 1694. R 304, f 49.
59. RAWB, Zundert R 304, f 48, 19 maart 1699.
60. RAWB, Zundert R 304, f 60.
61. RAWB, Zundert R 345, f 3, 12 januari 1700.

1. Joanna, gedoopt op 2 juni 1676 te Groot-Zundert.
2. Jan Hendricks Vergroesen, volgt onder VII-b op pagina 235.

Uit het tweede huwelijk zijn geboren:

3. Adriaen Hendricks Vergroesen, volgt onder VII-c op pagina 237.
4. Cornelius, te Groot-Zundert gedoopt op 12 oktober 1688, stierf jong.
5. Catharina Hendricks Vergroesen is op 15 juni 1691 te Groot-Zundert gedoopt en trouwde met Louis de Rousseaux.
6. Cornelius, te Groot-Zundert gedoopt op 25 september 1696.

VII-b. JAN HENDRIKS VERGOESEN, geboren rond 1680, was bakker te Zundert. Hij kocht in 1702 van Cornelis Cornelisse van Lanschot tweederde deel uit een zesde van een kavel moer- en heidevelden, genaamd *de Bercht*.⁶² Met zijn vrouw Cornelia van Hasselt en Jenneke Janssen van Hasselt, bejaarde dochter, verkocht hij aan Antonette Cornelisse Cuijper en Lambregt Cornelisse van de Zande een huis met hof en erf in de Molenstraat te Zundert.⁶³ Van de geestelijke bejaarde dochter Maria Kerstens kocht hij het perceel *de Hofstede*, gelegen te Zundert in de Molenstraat⁶⁴, van Peeter Marijnus van Sittert een perceel weide in *de Bercht*.⁶⁵ Aan de secretaris en stekhouder Pieter Tollius verkocht hij in 1713 een perceel land van 2 gemeten aan de Molenstraat.⁶⁶

Als bakker en inwoner van Zundert verkreeg Jan Vergroesen in 1710 een certificatie van de mannen van leen aldaar, waarin zij verklaarden dat hij in hun opdracht voor de Heilige-Geestarmen van Zundert 9 à 10 viertelen gerst had gekocht en waarbij zij verzochten hem met twee karren uit Roosendaal vrijelijk te laten passeren.⁶⁷ Met Willem Vergouwen kwam hij in 1720 tot een accoord met betrekking tot het gebruik van de gang en een poortje tussen zijn huis aan de Molenstraat en Vergouwens perceel, waarbij zij elkaar beloofden hun erven niet te zullen afsluiten.⁶⁸

Als weduwnaar van Cornelis Janssen van Hasselt deelde Jan Vergroesen in 1721 de erfgoederen, waarbij de eerste kavel aan hem bleef, bestaande uit de helft van een huis met kamer, schuur en hof in de Molenstraat te Zundert, genaamd *de Braeck*, terwijl de andere helft kwam aan Jan Peeter Maes als voogd van zijn dochter Adriana Maria Vergroesen.⁶⁹ Zijn broers Adriaan en Cornelis Vergroesen en Louis de Rousseaux, gehuwd met Catharina Vergroesen, verklaarden in 1726 dat Jan uit *de gemeijne boedel en sterfhuijs* van hun vader Hendrick Vergroesen de hof achter de Molenstraat voor f 150 had gekocht. Cornelis zou land en weide aan de molen kopen voor f 600 en De Rousseaux voor f 900 het huis met toebehoren. Dezelfde maand nog verklaarde de laatste dit accoord nietig; hij achtte het beter het goed nog onder elkaar te blijven gebruiken en niet te kopen.⁷⁰ Uit de boedel van zijn ouders hield Jan Hendricks Vergroesen een hof en erf achter de Molenstraat, waarvoor hij zijn broer Adriaan f 126 diende te betalen.⁷¹

62. RAWB, Zundert R 304, f 101, 20 mei 1702.

63. RAWB, Zundert R 304, f 157, 11 maart 1706.

64. RAWB, Zundert R 304, f 178, 30 december 1706.

65. RAWB, Zundert R 304, f 237, 17 juni 1709.

66. RAWB, Zundert R 305, f 38, 6 november 1713.

67. RAWB, Zundert R 324, f 468, 7 januari 1710.

68. RAWB, Zundert R 325, f 262, 4 mei 1720.

69. RAWB, Zundert R 325, f 310, 20 september 1721.

70. RAWB, Zundert R 306, f 53, 12 en 14 juni 1726.

71. RAWB, Zundert R 326, f 71, 24 juni 1726.

Na zijn overlijden bleef Anna Aernouts, zijn weduwe, in het volle bezit van het huis met erf en leengoederen, zoals die waren geïnventariseerd, onder de belofte de schulden op zich te nemen en haar drie kinderen op te voeden en bij hun twintigste jaar of huwelijk de somma van *f* 50 te betalen. Tevens werd afgesproken dat Adriana Maria Vergroesen, dochter uit het voorbed van Jan en gehuwd met Jan Keul, de somma van *f* 100 als erfdeel te geven.⁷²

Zijn eerste huwelijk sloot Jan Hendricks Vergroesen op 1 juni 18701 te Zundert met Cornelis Janssen van Hasselt. Hij hertrouwde aldaar op 8 oktober 1720 met Anna Matheus Aernouts uit Antwerpen, die zelf hertrouwde met Geerd Joos Schrauwen. Uit het eerste huwelijk is geboren:

1. Adriana Maria Vergroesen, gedoopt op 29 juli 1702 te Groot-Zundert. Zij trouwde met Johannes Albertus Ceul te Brussel. Geassisteerd met haar vader bekende zij in 1723 *f* 140 schuldig te zijn in verband met een geldlening bij Elisabeth Janssen, ongetrouwde dochter; haar vader stelde zich toen borg.⁷³

Uit de tweede echt zijn gesproten:⁷⁴

2. Joannes Franciscus Vergroesen, te Groot-Zundert gedoopt op 18 november 1722, te Zundert begraven op 13 november 1766.
3. Matheus Janssen Vergroesen, gedoopt te Groot-Zundert op 4 augustus 1724, werd daar begraven op 13 juni 1786. Hij was gehuwd met Maria Cornelisse Pellis uit Klein-Zundert, dochter van Cornelis Pellis en van Maria Rennen. Hun kinderen waren:
 - A. Anna Vergroesen, te Zundert gedoopt op 13 oktober 1762, aldaar overleden op 23 maart 1840. Na haar overlijden deed haar broer Jan aangifte voor de successierechten. Tot de nalatenschap behoorde de helft van een huis met hof en erf in de Molenstraat te Zundert, die genoemde Jan erfde.⁷⁵
 - B. Jan Vergroesen, te Zundert gedoopt op 10 mei 1764, overleed aldaar op 11 januari 1859. Hij was verver en glazenmaker te Zundert. Voor *f* 50 maakte hij in 1815 voor het bijengilde van Sint Ambrosius een *schoon nuw vaan*; het vaandel was van zwarte zijde gemaakt en werd verpacht aan Jan Michiel Haest, die het voor zijn leven mocht houden. Hij moest het dragen bij elk officieel optreden van het gilde.⁷⁶
 - C. Maria Catharina, te Zundert gedoopt op 9 december 1766.
 - D. Cornelius Vergroesen, gedoopt te Zundert op 4 maart 1769, is vermoedelijk identiek aan de Cornelius Vergroesen die als vrijgezel, geboren en woonachtig te Nispen, op 29 oktober 1791 te Roosendaal huwde met Adriana Smout, jongedochter uit Nispen.
4. Hendricus, te Groot-Zundert gedoopt op 13 februari 1727.

72. RAWB, Zundert R 326, f 172, 14 juli 1731.

73. RAWB, Zundert R 305, f 375, 27 september 1703.

74. Op 12 januari 1740 werden te Zundert twee kinderen van Jan Vergroesen begraven.

75. RANB, Memories van successie, kantoor Breda 39, no. 13, 23 maart 1840.

76. A. Delahaye, *De gilden van Zundert* (Zundert, 1972) 42.

VII-c. ADRIAEN HENDRICKS VERGROESEN, te Groot-Zundert gedoopt op 17 januari 1686, was molenaar aldaar. Sinds juni 1714 was hij pachter van de Ackermolen te Zundert. Op 23 mei 1714 sloot hij een accoord met jonkheer Judocus de Vijvere, hoofddrossaard van Grimbergen, waarbij de pachtvoorwaarden werden vastgesteld voor *het gemaal van de molen, staende in den Acker te Zundert*. De pacht werd aangegaan voor een termijn van zes jaar, ingaande met juni 1714 en wel voor de som van f 800 jaarlijks. Zijn vader, Hendrick Janssen Vergroesen, en Jan Peeter Maes stelden zich voor de pachttermijn tot borgen.⁷⁷ Aan dezelfde jonkheer en de heer Noeijts, eigenaren van de korenwindmolen van Zundert, verkocht hij in 1730 *alle hand, haeff en mobile goederen, soo peerd, beesten, granen te velde, inde schuer en op de solder*.⁷⁸

In 1726 kocht hij van Jan Jans Vergouwen en Anthonis Jans Vergouwen een huis met turfhuis, hof en land, ongeveer 2½ gemeten groot, alsook diverse percelen grond.⁷⁹ Met zijn broer Cornelis Hendrik Vergroesen, woonachtig te Antwerpen, en zijn zus Catharina Vergroesen, gehuwd met Louis de Rousseaux te 's-Gravenwezel, verkocht hij als erfgenaam van zijn vader in 1730 een perceel land en weide van een halve bunder bij *het Laer* onder Zundert.⁸⁰ Met zijn huisvrouw verkocht hij aan Catharina en Cornelia Heestermans een perceel beemden van 2 gemeten, gelegen aan *de Muijsvonder*.⁸¹ Zijn huisvrouw verkocht in 1732 een perceel bos aan notaris Antony de Groot.⁸²

Adriaan Hendriks Vergroesen was gehuwd met Getrudis Lambrechts Vergouwen, die op 30 mei 1694 is gedoopt te Zundert als dochter van Lambrecht Joris Vergouwen en Catharina Peter Verkaert. Hun huwelijk werden geboren:

1. Lambertus Vergroesen, volgt onder VIII-c op pagina 237.
2. Elisabetha, te Groot-Zundert gedoopt op 25 augustus 1714.
3. Anna, gedoopt op 14 januari 1717 te Groot-Zundert.
4. Petrus, te Groot-Zundert gedoopt op 16 oktober 1718.
5. Anna Catharina, te Groot-Zundert gedoopt op 1 januari 1721.
6. Maria Theresia, te Groot-Zundert op 18 oktober 1723 gedoopt.
7. Henricus, gedoopt op 21 mei 1726 te Groot-Zundert.
8. Joannes Franciscus Vergroesen, volgt onder VIII-d op pagina 241.

VIII-c. LAMBRECHT VERGROESEN werd op 31 mei 1713 te Groot-Zundert gedoopt en te Nieuw-Vossemeer begraven op 2 december 1749. Door zijn huwelijk met Cornelia Denisse Schoutens werd hij in 1734 molenaar van Nieuw-Vossemeer. Hij bezat de molen voor tweederde deel. Tot zijn overlijden was hij mulder op deze zogeheten Heense molen.⁸³

Na het overlijden van zijn eerste vrouw werd bijakte van uitkoop de boedel van Lambrecht Vergroesen verdeeld.⁸⁴ Op 20 juli 1762 werden rekening en bewijs van de boedel van wijlen Lambrechts minderjarige kinderen opgesteld⁸⁵; Laureijs Pippinck was aangesteld tot voogd over genoemde kinderen.⁸⁶

77. GAB, Breda N 575, ff 98, 151, 23 juni 1714.

78. RAWB, Zundert R 306, f 187, 2 juni 1730.

79. RAWB, Zundert R 306, f 64, september 1726.

80. RAWB, Zundert R 306, f 180, 3 april 1730.

81. RAWB, Zundert R 306, f 226, 22 april 1732.

82. RAWB, Zundert R 306, f 281, 1 juli 1732.

83. A.M. Bosters, *Genealogische en historische aantekeningen betreffende Nieuw-Vossemeer*. Dl. 6: *Molens en molenaars* (Voorburg, 1998) 12, 24.

84. GAT, Oud- en Nieuw-Vossemeer, Lasonder 5598 U, f 82.

85. GAT, Oud- en Nieuw-Vossemeer, Lasonder 5596, f 20.

86. GAT, Oud- en Nieuw-Vossemeer, Lasonder 5595, f 123.

De Akkermolen te Zundert (Brabant-
collectie KUB Tilburg).

Lambrecht Vergroesen huwde op 31 januari 1734 te Nieuw-Vossemeer met Cornelia Denisse Schoutens⁸⁷, die was gedoopt te Steenberg en op 28 maart 1712 en op 10 januari 1749 werd begraven te Nieuw-Vossemeer. Zij was een dochter van Denis Adriaense Schoutens en Marijke Jansse van Gils en was eerder getrouwd geweest met Jacobus van Boxtel. Op 26 oktober 1749 hertrouwde Lambrecht te Nieuw-Vossemeer met Eva Jansse van der Heijden, dochter van Jan bij Catharina Jansse van Gils, te Steenberg en gedoopt op 18 maart 1721.

De kinderen uit de eerste echt waren:⁸⁸

1. Catharina Vergroesen, te Halsteren (Nieuw-Vossemeer) gedoopt op 12 september 1734, begraven te Nieuw-Vossemeer op 4 december 1705. Aldaar was hij op 30 mei 1762 getrouwd met Jan de Bruin, die er op 25 januari 1795 werd begraven.

87. A.M. Bosters, „Schoutens uit Halsteren en omgeving”, *De Brabantse Leeuw*, XLIII (1994) 207.

88. Op 18 juni 1737, 18 december 1740, 1 juni 1743, 18 september 1748 en 8 november 1748 werden kinderen te Nieuw-Vossemeer begraven.

Eerder was hij gehuwd geweest met Pieterella Schouw.

2. Dionisius, te Halsteren (Nieuw-Vossemeer) op 17 februari 1736 gedoopt.
3. Maria, te Halsteren (Nieuw-Vossemeer) gedoopt op 10 mei 1737, stierf op jeugdige leeftijd.
4. Adrianus Vergroesen, te Halsteren (Nieuw-Vossemeer) op 24 augustus 1738 gedoopt, werd te Nieuw-Vossemeer begraven op 2 augustus 1764. Voor notaris Clement had hij op 25 november 1761 zijn testament gemaakt, waarbij hij, met uitsluiting van zijn broer en zusters, Adriaan van Eggermond, molenaar van Nieuw-Vossemeer, en zijn vrouw Eva Jansse van der Heijden tot zijn erfgenamen had benoemd.⁸⁹
5. Maria, gedoopt te Halsteren (Nieuw-Vossemeer) op 27 augustus 1740, is jong overleden.
6. Maria, te Halsteren (Nieuw-Vossemeer) gedoopt op 3 december 1741, stierf jong.
7. Jan Lambrechts Vergroesen, volgt onder IX-c op pagina 239.
8. Maria, gedoopt op 11 november 1746 te Halsteren (Nieuw-Vossemeer), zal eveneens jong zijn overleden.
9. Adriana Vergroesen, gedoopt te Halsteren (Nieuw-Vossemeer) op 11 maart 1748, trouwde te Halsteren op 11 augustus 1782 met Jan Janssen Huijps. Zij woonde aan de Kladde onder Lepelstraat. Als weduwe Huijps verkocht zij in 1795 aan Cornelis Maas in het Westland een huis met een schuurtje en 87 roeden voor de som van f 375.⁹⁰

Uit het tweede huwelijk:

10. Maria, te Halsteren (Nieuw-Vossemeer) op 11 november 1749 gedoopt en begraven te Nieuw-Vossemeer op 15 december 1749.

IX-c. JAN LAMBRECHTS VERGROESEN, gedoopt te Halsteren (Nieuw-Vossemeer) op 24 juli 1744, werd op 25 februari 1805 te Nieuw-Vossemeer begraven. Hij was een van de Nieuw-Vossemeerse burgers die op 12 januari 1786 een autorisatie opstelden om de stichting van een rooms-katholieke parochie en kerk in hun dorp te bepleiten.⁹¹

Van Anthonij van der Buijten, molenaar te Nieuw-Vossemeer, kocht hij in 1794 voor f 600 een huis met enige roeden cijnsbare erven op de dijk van de Nieuw-Heijepolder.⁹² Zijn weduwe, Wilhelmina Aperse te Nieuw-Vossemeer, verkocht in 1807 aan Adriaan Nagelkerken te Steenberg en een huis, bestaande uit twee separate woningen en 7 roeden cijnsersf op dezelfde dijk voor f 680.⁹³

Jan Lambrechts Vergroesen trouwde twee keer. In de eerste echt trad hij op 1 mei 1785 te Steenberg met Joanna Leijdekkers, dochter van Franciscus Leijdekkers en van Elisabeth van den Boom, te Halsteren gedoopt op 20 november 1765 en te Nieuw-Vossemeer begraven op 14 januari 1786. Hij hertrouwde aldaar op 16 juli 1786 met Wilhelmina Aperse, gedoopt te Steenberg

89. GAT, Oud- en Nieuw-Vossemeer, Lasonder 5596, 11 september 1764.

90. RAWB, Steenberg R 1550, ongef., 7 juli 1795.

91. A.M. Bosters, *Parochie Nieuw-Vossemeer 200 jaar* (Nieuw-Vossemeer, 1995) 14.

92. RAWB, Steenberg R 1550, ongef., 25 februari 1794.

93. RAWB, Steenberg R 1552, f 117, 28 maart 1807.

(Kruisland) op 22 september 1749, begraven te Nieuw-Vossemeer op 12 oktober 1807; zij was een dochter van Jan Aperse en Maria de Beer.

Uit de eerste echt zijn geboren:

1. Adrianus, gedoopt te Halsteren (Nieuw-Vossemeer) op 7 januari 1786.
2. Lambertus Vergroesen, tweelingbroer van de vorige, kwam op 31 december 1836 te Nieuw-Vossemeer te overlijden. Hij was meester-broodbakker geweest te Steenberg en Nieuw-Vossemeer en was later arbeider van zijn stiel. Zowel bij het overlijden van zijn kinderen Helena en Johannes als bij het afsterven van Lambertus zelf gaf de burgemeester van Nieuw-Vossemeer te kennen dat betrokkenen in staat van volkomen armoede waren gestorven.⁹⁴

Lambertus was gehuwd met Adriana Graafman. Als weduwe verliet zij samen met haar zoon Adrianus Nieuw-Vossemeer met onbekende bestemming. Hun kinderen waren:

- A. Joanna, geboren te Steenberg op 18 augustus 1811, stierf daar op dezelfde dag.
- B. Joannes Vergroesen is op 5 oktober 1812 te Steenberg geboren en stierf te Nieuw-Vossemeer op 9 oktober 1841.
- C. Adrianus Vergroesen, te Steenberg op 20 december 1813 geboren, vestigde zich als bakker te Nieuw-Vossemeer.
- D. Helena, geboren te Steenberg op 30 januari 1815, stierf te Nieuw-Vossemeer op 7 december 1827.
- E. Johanna Vergroesen, geboren te Halsteren op 5 mei 1818, kreeg een dochttertje, Helena Vergroesen, dat op 30 augustus 1846 te Nieuw-Vossemeer overleed.
- F. Maria Vergroesen, geboren op 5 januari 1823 te Halsteren, kreeg op 19 december 1854 te Steenberg een zoon-tje Lambertus Vergroesen, dat op 20 maart 1856 aldaar overleed.

Uit het tweede huwelijk:

3. Joanna Wilhelmina Vergroesen, te Halsteren (Nieuw-Vossemeer) gedoopt op 16 september 1787, stierf te Steenberg op 29 november 1861. Zij trouwde op 23 april 1809 te Nieuw-Vossemeer met Nicolaus van Meel, landbouwer, zoon van Joannis van Meel en van Cornelia Verbraak, te Wouw gedoopt op 10 februari 1779 en te Steenberg overleden op 16 augustus 1845.

Als weduwe Van Meel verkreeg Joanna Vergroesen in 1846 een hinderwetsvergunning tot het plaatsen en houden van een duiventil op Dassenberg onder Steenberg.⁹⁵ Na haar overlijden deed haar zoon Wilhelmus van Meel voor de successierechten opgave van haar bezittingen. Daartoe behoorde een huis en erf in de Kaaistraat te Steenberg. De overledene had testamentair bepaald dat ter nagedachtenis aan haar en haar

94. RANB, Memories van successie, kantoor Bergen op Zoom 11, no. 287; idem 26, 290; idem 34, 67.

95. RAWB, Gemeentearchief Steenberg 1811-1950, 5011.

De grutter. Tekening van Jan Luiken, voorstudie voor een prent in *Spiegel van het menselyk bedryf* (Amsterdams Historisch Museum).

man jaarlijks twee gezongen jaargetijden en enige heilige missen in de kerk van Steenberg gelezen moesten worden.⁹⁶

4. Cornelia, te Halsteren (Nieuw-Vossemeer) op 14 december 1788 gedoopt, werd op 17 november 1790 te Nieuw-Vossemeer begraven.

VIII-d. JAN VERGROESEN, Joannes Franciscus gedoopt op 6 april 1729 te Groot-Zundert, werd op 7 november 1778 te Bergen op Zoom begraven. Hij was poorter en burger binnen de stad Bergen op Zoom en was aldaar meester-grutter van beroep. Op 18 september 1767 kocht hij van de kinderen en erfgenamen van Adriaen Cornelissen Nuijts twee stukjes weiland in de buitenpoorterie van Bergen op Zoom.⁹⁷

Toen zijn vrouw Elisabeth Rommers ziek te bed lag, werd door hem een testament op de langstlevende gemaakt, die de verplichting kreeg de kinderen op te voeden en te alimenteren.⁹⁸ Eenzelfde testament maakte hij in 1774 met zijn tweede vrouw, Johanna

96. RANB, Memories van successie. kantoor Bergen op Zoom 59, no. 234.

97. GABZ, Stadssecretarie 5089, ongef.

98. GABZ, N 617, f 92, 19 oktober 1772.

Lanssen.⁹⁹ De laatste nam als boedelhoudster van Jan Vergroesen de verplichting op zich zijn voorkinderen, met name Wilhelmus, Johannes en Adrianus, op te voeden en hen op hun vijftiengste jaar elk f 265:1:0 te geven.¹⁰⁰

Jan Vergroesen trouwde te Bergen op Zoom op 1 augustus 1762 met Elisabeth Rommers, dochter van Wilhelmus Rommers en van Maria Schram, aldaar op 21 september 1738 gedoopt. Hij trouwde op 2 mei 1773 te Bergen op Zoom met Johanna Lanssen, dochter van Nicolaus Lanssen en van Maria Anna Schenk, gedoopt te Bergen op Zoom op 27 maart 1743.

Uit de eerste echt werden geboren:

1. Adrianus, te Bergen op Zoom gedoopt op 6 maart 1764, stierf jong.
2. Wilhelmus Vergroesen, volgt onder IX-d op pagina 242.
3. Adrianus, te Bergen op Zoom op 20 september 1766 gedoopt, stierf op jonge leeftijd.
4. Johannes Vergroesen, volgt onder IX-e.
5. Maria, gedoopt op 22 februari 1769 te Bergen op Zoom, stierf jong.
6. Adrianus Vergroesen, volgt onder IX-f.

Uit het tweede huwelijk stammen:

7. Joanna Elisabetha Vergroesen, gedoopt te Bergen op Zoom op 10 december 1774, overleed aldaar, ongehuwd gebleven, op 15 december 1843. Tot haar bezit, alsook dat van haar zusster Maria, behoorde een deel in het huis *De Kleine Rijn* in de Kreemerstraat te Bergen op Zoom, alsook een weiland in de buitenpoortertij, huismeubelen, kleding, winkelgoederen en wat goud en zilver en contant geld. Haar nalatenschap werd in drie porties verdeeld tussen haar broer Willem Vergroesen en haar neven en nichten, kinderen van haar twee andere broers.¹⁰¹
8. Maria Vergroesen, geboren rond 1776, is op 29 mei 1841 overleden te Geel.

IX-d. WILLEM VERGROESEN is op 20 april 1765 te Bergen op Zoom gedoopt en overleed aldaar op 15 juli 1846. Hij was grutter van beroep. Als voogd over de minderjarige kinderen van zijn schoonvader Pieter van Geenhoven droeg hij samen met andere belanghebbenden een brouwerij met huis, erf en tuin, genaamd *De Klijne Brouwerije* en gestaan bij de minderbroeders binnen Bergen op Zoom, op aan Jan Baptist Megank, drossaard en secretaris van Wommelgem, voor de som van 7100 gulden.¹⁰² Na het overlijden van zijn tweede echtgenote, Anna Cornelia van Geenhoven, verklaarde hij zijn zoontje Willem Bernardus Vergroesen tot universele erfgenaam en bij zijn vooroverlijden zijn halve broers en zusters van zijn overleden huisvrouw voor de andere helft tot erfgenamen. De testateur wenste nadrukkelijk dat de huizing en grutterij gedurende de minderjarigheid van zijn zoontje voor eigen reke-

99. GABZ, N 619, f 17, 26 februari 1774.

100. GABZ, N 624, 23 juni 1779.

101. RANB. Memories van successie, kantoor Bergen op Zoom 38, no. 192.

102. GABZ, Stadssecretarie 5098, f 8, 25 april 1792.

ning aanvaard zou worden door zijn broer Johannes Vergroesen, toen meester-schrijnwerker te Bergen op Zoom, onder de conditie dat deze zijn zoon zou opvoeden en onderwijzen in het grutten ofwel op zou leiden tot een andere eerlijke broodwinning, alsook hem bij zijn meerderjarigheid de grutterij in ordentelijke staat over te geven. Bovendien werd bepaald dat de zoon het grutterspand aan niemand mocht verkopen zonder toestemming van oom Johannes Vergroesen.¹⁰³

Willem Vergroesen huwde drie keer. Zijn eerste huwelijk werd op 15 oktober 1785 te Bergen op Zoom voltrokken met Johanna de Rooij, gedoopt aldaar op 17 oktober 1766, begraven aldaar op 16 augustus 1786, dochter van Joannes de Rooij en van Joanna Prince. Te Bergen op Zoom huwde hij op 23 april 1791 andermaal met Anna Cornelia van Geenhoven, die op 25 januari 1769 was gedoopt te Huijbergen als dochter van Petrus van Geenhoven en Anna Gelten en op 11 januari 1795 te Bergen op Zoom werd begraven; Petrus van Geenhoven was pachter van 's heren water- en windkorenmolens te Bergen op Zoom.¹⁰⁴ Voor de derde keer huwde Willem te Bergen op Zoom op 23 januari 1803 met Maria Geijssen uit Langakkerschans (Sappemeer); zij stierf op 10 mei 1845 te Bergen op Zoom.

Uit de tweede echt zijn geboren:

1. Joannes, te Bergen op Zoom gedoopt op 26 februari 1792, aldaar op 3 april 1794 overleden aan de pokken.
2. Willem Bernardus Vergroesen, luitenant-kolonel bij de artillerie, is gedoopt te Bergen op Zoom op 7 augustus 1793 en overleed te Venlo op 28 oktober 1869. Hij was op 19 september 1833 te Maastricht gehuwd met Maria Augusta Isabella Josephina Theodora Blumenkamp, gedoopt te Venlo op 7 april 1803, overleden aldaar op 4 januari 1881. Zij was een dochter van Hendrik Blumenkamp en van Gertrude Siegers. Haar huwelijk bleef kinderloos.

Uit het derde huwelijk stammen:

3. Joannes Vergroesen, gedoopt op 18 april 1803 te Bergen op Zoom, overleed aldaar op 11 juni 1871. Hij was bierbrouwer van zijn stiel en stierf zonder achterlating van bloedverwanten in rechte lijn. Tot zijn vermogen behoorde een aanzienlijke hoeveelheid buitenlandse valuta ter waarde van f8699.¹⁰⁵ Hij was op 19 februari 1827 te Bergen op Zoom gehuwd met Joanna Petronella Carolina Jacobs, dochter van Joannes Jacobs en van Catharina Cornelia van der Schrieck, gedoopt te Bergen op Zoom op 12 augustus 1805 en daar overleden op 23 februari 1882.
4. Joanna Vergroesen, te Bergen op Zoom gedoopt op 21 maart 1807, overleed aldaar op 16 september 1871. Zij huwde op 21 juni 1832 te Bergen op Zoom met Joannes Josephus Bastiaanse, landmeter, zoon van Petrus Bastiaanse en van Adriana Antonissen. Zij hertrouwde op 22 augustus 1844 te Bergen op

103. GABZ, N 967, f 5, 30 januari 1795.

104. GABZ. Raad en Rekenkamer 1458.

105. RANB, Memories van successie, kantoor Bergen op Zoom 68, no. 124.

106. RANB, Memories van successie, kantoor Breda 40, no. 115.
 107. Gemeentearchief Rotterdam, Burgerlijke stand Hoogvliet, overlijdensakte de dato 27 februari 1879.

Zoom met Johannes Theodorus Oosterwaal, weduwnaar van Maria Petronella Vergroesen, te Bergen op Zoom gedoopt op 15 maart 1802, zoon van Joannes Oosterwaal en van Theresia Borghouts.

5. Adrianus Vergroesen, volgt onder X-e.
6. Pieter Vergroesen, gedoopt op 17 juni 1809 te Bergen op Zoom, stierf te Breda op 9 maart 1841. Hij was tweede luitenant bij het 3e bataljon van de veldartillerie. Hij had niet veel bezit. Na aftrek van lasten en schulden resteerde na zijn overlijden een bedrag van f 48 ter verdeling.¹⁰⁶
7. Bernardus Vergroesen, geboren op 20 juli 1815 te Bergen op Zoom, bleef ongehuwd. Hij was directeur van de Zwijndrechtse glasfabriek. Zijn neven Willem Petrus Vergroesen en Johannes Antonius Vergroesen verklaarden op 27 februari 1879, dat zij daags tevoren, 's morgens om 8.00 uur, uit de Maas het lijk van Bernardus Vergroesen, woonachtig te Zwijndrecht, hadden opgehaald.¹⁰⁷

Wordt vervolgd

Een admirabel, konstig bont paard

Gerart Cleijn en Jacobus van der Pals, burgers van Amsterdam en Delft, kwamen in 1706 te 's-Hertogenbosch overeen om te gaan samenwerken. Gerart bracht *zijn admirabel, constich, bont paert* in en Jacobus *sinje houtsblaeuw geverffde tent*, waarin het beest in Den Bosch enige tijd zijn kunsten had getoond. Bovendien stelde de laatste zijn vaartuig ter beschikking, waarmee zij voortaan naar door hem te bepalen plaatsen zouden varen. Elk zou voor zijn eigen onderhoud zorgen, terwijl Gerart bovendien zijn paard zou onderhouden en Jacobus zijn scheepsknecht en schip. Van beiden zou Jan Evertse uit Amsterdam, *den knecht die het voorschreven paert exercert*, elke week f 7½ ontvangen, maar Jan moest zelf voor eten en drinken zorgen. Gemeenschappelijk zouden de kosten zijn van het opzetten, afbreken en afvoeren van de tent, alsook de winst en het verlies van de onderneming.¹

Gerart Cleijn maakte meteen van de gelegenheid gebruik om zijn testament te dicteren. Nicht Susanna Cleijn, dochter van zijn broer Abraham en vernoemd naar zijn moeder, kreeg een legaat van f 500. Zijn broer Nicolaes Cleijn in Amsterdam had hem zijn universele erfgenaam gemaakt, zodat Gerart niet wilde achterblijven, behalve dat Nicolaes op gelijke voet met Jan Evertse het *uijtnemende, konstich, bont paert* moest delen, mits Jan het zou blijven exerceren.²

1. Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, N 2753, f 165, 1 april 1706.
 2. Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, N 2753, f 167, 5 april 1706.

TILBURGSE MIGRANTEN NAAR OSTHOFEN, 1651–1661

L.F.W. ADRIAENSSSEN

Afkortingen

GAT	Gemeentearchief Tilburg
OAA	Oud-administratief archief
RANB	Rijksarchief in Noord-Brabant

Tilburg kende in het tweede kwart van de zeventiende eeuw een explosieve bevolkingsgroei. Er was veel werkgelegenheid in de *booming* textielindustrie en dat trok migranten aan. In de jaren vijftig en zestig trad echter een kentering op: van $\pm$ 1640 tot de periode 1648–1657 groeide de bevolking met nog maar 6,7%. Het decennium daarna gaf weer een stormachtige groei van 25% te zien.¹

Over de migratiebewegingen naar en uit Tilburg is weinig bekend, behalve uit de jaren 1651, 1653 en 1661, wanneer opmerkelijk veel inwoners naar Duitsland vertrekken om daar te werken, vermoedelijk voornamelijk in de textielnijverheid. Een aantal kreeg van de dorpsregering verklaringen van goed gedrag mee. Twee gezinnen migreerden in maart 1651:²

1. Cornelis Joost Pauwels aan de Stokhasselt kreeg in maart 1651 een verklaring van goed gedrag van de regering van zijn geboortedorp, Tilburg. Enkele jaren tevoren was hij met zijn vrouw Jenneken Gerrits en hun zes maanden oude zoontje geëmigreerd *naer de boven quartieren in Duijtslant (...) omme aldaer sijne residentie te nemen ofte wel sijne fortuijne te maecken*.

In 1661 legden Adriaen Peters Borger, drapenier, 62 jaar oud, en Willem Willems van Berckel, 27 jaar, op verzoek van Cornelis te Osthofen (bij Worms in Rheinland-Pfalz) een verklaring af, dat hij de kost verdiende met *het ambacht van wolle laeckenmaecken ofte draperije*. Zij stelden dat hij zijn leerjaren te volle had uitgediend en acht jaar aaneen in Borgers dienst had gewerkt. Inmiddels hadden hij en zijn vrouw drie kinderen.³

2. Jan Adriaen Gerard Huijben en zijn vrouw Geertgen Joost Pauwels.⁴
3. Peeter Jan Adriaens aan de Stokhasselt, zijn vrouw Engelken en hun zes kinderen.
4. Willem Gerard Hermans aan de Heikant, zijn vrouw Machteld en hun vier kinderen.⁵
5. Adriaen Willem Adriaens, vrijgezel.

1. T. Kappelhof, „Overheidsfinanciën en plaatselijke belastingen in het grootste dorp van Staats-Brabant: Tilburg 1621–1790”, *Bijdragen tot de geschiedenis*, LXVI (1983) 38, 61.

2. GAT, Tilburg R 612, 7 maart 1651.

3. GAT, Tilburg R 612, 4 juli 1661.

4. Zij was een dochter van Joost Pauwels Joost Pauwels en Cornelis Peter Adriaens van Heyst; haar man heette Jan Adriaen Gerits van Heyst.

5. Willem Gerit Hermans was op 26 juli 1632 te Tilburg getrouwd met Mechelina Frans Joosten (de Snijer).

6. Broer van Geertgen onder nummer 2 en eventueel van Cornelis onder nummer 3.

7. Jan Gerit Jans van der Loo trouwde te Tilburg op 14 april 1643 met Maria Jacobs en hertrouwde aldaar op 27 april 1670 met Anna Antonis Claess.

De droogscheerder, uit: Jan en Kasper Luiken, *Spiegel van het menselyk bedryf* (Amsterdam, 1767). Op de voorgrond scheert de droogscheerder met zijn scharen een laken, rechts op de achtergrond wordt een laken met een kaart geruwd.

8. RANB, Raad van Brabant 194, ongef., geapostilleerd op 20 november 1648.
9. Joost, zoon van Willem Adriaen Willems van de Kerckhoff en Anna Cornelis Willems Verschuere, trouwde met Jenneken, dochter van Laureys Gerit Eelkens, en Cornelis Pauwels Joost van Heyst.
10. GAT, Tilburg R 612, 3 augustus 1655.
11. GAT, Tilburg R 612, 5 juli 1661.

6. Adriaen Anthonis Jans, vrijgezel.
7. Peeter Joost Pauwelsen, vrijgezel.⁶
8. Jan Vranck Janssen, vrijgezel.
9. Jan Gerrits van der Loo aan de Hasselt, zijn vrouw Maeijken en hun twee kinderen.⁷

Zijn vader, Gerit Jan Willems van der Loo, verklaarde in 1648 gedurende tweeëndertig jaar getrouwd te zijn geweest en veertien kinderen te hebben, *die hy attestant met groote moyten ende kosten heeft moeten opbrengen*. Hij had bij Venlo door koningssoldaten *groot verlies in laeckenen* geleden en daarbij kwam dat zijn *bestialen altemael syn gestorven*, terwijl hij met andere inwoners van Tilburg diverse logeringen, inlegeringen en doortochten *van deser zyts ruyteren ende knechten heeft moeten uijstaen*. Zijn crediteuren kon hij niet meer betalen en daarom vroeg hij bij de Raad van Brabant om tien jaar respijt.⁸

10. Gijsbert Marten Jan Daniels, zijn vrouw Vijverken en hun zes kinderen.

In 1653 en 1656 volgden nog:

11. Joris Everhardt (31 januari 1653).
12. Pauwels Wouter Pauwels (31 januari 1653).
13. Joost Willems van den Kerckhoff, zijn vrouw Jenneken Laureys Gerrits en hun zoontje⁹ (3 februari 1653).
14. Adriaen Willems van den Kerckhoff, Joosts broer, vestigde zich eveneens in Duitsland. In 1655 woonde hij *t'Oosthoven*. Hij kreeg een getuigschrift, dat hij vier jaar lang bij Jan Huijbert Marcelis te Tilburg het timmeren had geleerd en *bequaem is geworden in allen timmerwerck aen huijsen ende schuieren*.¹⁰
15. Lenaert Wouter Pauwels, ongeveer 18 jaar oud (13 juni 1653).
16. Peter Willem Jan Gijben, ongeveer 20 jaar oud (18 juni 1653).
17. Aelbert Anthonis Palms, vrijgezel (31 januari 1656).
18. Adriaen Adams Laseris (31 januari 1656).

In 1661 maakten enkele drapeniers aanstalten om naar Duitsland te emigreren:¹¹

19. Marten Jan Martens, zijn vrouw en hun twee kinderen. De drapenier Arien Daniels, bij wie Marten het vak had geleerd, en Jan Wouter Willems gaven hem een getuigschrift mee, waaruit moest blijken dat hij het wollenlakenmaken had geleerd en vier jaar lang naar behoren had uitgeoefend.
20. Daniel Gerit Jan Wyers had van jongs af aan in het wollenlakenambacht gewerkt. Zeven jaar lang was hij in dienst geweest van wijlen Cornelis Jan Melis, bij wie hij het vak geleerd had. Dat verklaarden de drapeniers Jan Peter Melis (60 jaar oud) en Ryn Adriaen Gerits (59 jaar).
21. Jan Cornelis Olings de jonge, zijn vrouw en hun drie kinderen. Jan had van jongs af aan geleefd van het wollenlakenmaken, de

laatste zes jaar als eigen baas. De lakenmakers Mattheus Mattheus Aerts en Peter Peter Jan Damen verklaarden een hoge dunk van hem te hebben.

Behalve uit Tilburg zijn er ook migranten uit Sprang en Loon op Zand te Osthofen bekend.¹² Zij oefenden allerlei beroepen uit. Van de Tilburgers van wie beroepen worden genoemd waren echter behalve de timmerman alle emigranten drapeniers of droogscheerders. Nummers 2 en 4 blijken uit andere bronnen in dezelfde branche werkzaam te zijn en evenzo de vaders van nummers 9 en 14.

Dat het om (zelfstandige) lakenmakers ging en niet om wevers, doet vermoeden dat er in de Tilburgse lakennijverheid een crisis bestond in de apprestisesector, de bedrijfstak waar lakens werden veredeld of afgewerkt. Een aanwijzing daarvoor geeft ook een lijst van negenentwintig bankroete Tilburgers in 1662.¹³ Van hen kunnen Jan Gijsberts Verschueren, Laureys Jan Colen, Aert Wouter Aert Celen, Peter Huyberts van Spaendonck, Jan Peter Foelen, Cornelis Ancem Stevens, Cornelis Mattheus van Gorp, Willem Daniel Willems, Adriaen Wouter Willems, Jan Michiel Daemen alias den Bonten Osch, Michiel Cornelis Michiels, Jan Wouter Jan Wouters (alias den Snijder), Jan Gerit Cornelis Emmen alias Solims en Peter Goyaert Peters (blijkbaar vennoten), Cornelis Jans de Bont, Jan Dirck Obben en Jan Cornelis van Eethen worden herkend als lakenmakers, terwijl Jan Cornelis Wijtens, Michiel Jan Symons, Niclaes Jan Willems worden gezien als kopers van wol en Cornelis Gerits van Osch de zoon was van een lakenkoper.

Van deze eenentwintig bankroetiers worden Cornelis van Gorp en de weduwen van Jan Wijtens (spinster) en Cornelis Ancem Stevens in de belastinglijst van 1665 teruggezien als steuntrekkers, terwijl de kinderen van Peter van Spaendonck dienstboden, Peter Goyaert Peters linnenwever en Niclaes Jan Willems arbeider waren geworden. Alleen Cornelis Jans de Bont maakte een *come back* als drapenier.¹⁴

12. J.A. Oerlemans, „Brabantse familienamen in de Pfalz”, *Gens Nostra*, XXIII (1968) 25, 26.

C. van Beek, *De familie Van Beek en aanverwante geslachten, in het bijzonder Oerlemans* (s-Hertogenbosch, 1996) 233, 234.

13. GAT, Collectie Varia Tilburg, ongeïventariseerde stukken.

14. GAT, OAA Tilburg 380-I.

VRAGENRUBRIEK

Antwoorden

Houbraken

(*De Brabantse Leeuw* 1995/4, 1996/4)

Thomas Hendrix Haebraeken alias Boeckens was in 1680 betrokken bij een vechtpartij te 's-Hertogenbosch. Hij woonde te Vught.¹

- 1) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, N 2847, f 57, 18 oktober 1680, N 2797, f 261, 28 maart 1683.

Leo Adriaenssen

Van der Sterren

(*De Brabantse Leeuw* 1999/3)

Michiel van der Sterren, kapitein onder de koning van Spanje in garnizoen te 's-Hertogenbosch, was identiek aan Michiel Bontenoos dictus van der Sterren, die ook in 1605 als kapitein in het Bossche garnizoen wordt vermeld.¹ Het is alleszins te verwachten dat ook Cornelis Bontenos, aan het einde van de zestiende eeuw vaandrig te Helmond, familie was, wellicht zijn broer.²

Michiels zoon Cornelis van der Sterre, priester en baccalaureus in de heilige theologie, werd in januari 1608 door de aartsheerzog Albertus en Isabella verheven in de persoonlijke adel. Volgens het adelsdiploma gebeurde dat om hem een adellijke prebende in de kathedraal van Den Bosch te kunnen geven³, maar zulke prebendes kende men niet in 's-Hertogenbosch. Bedoeld werd een gegradueerde prebende, bestemd voor

een kanunnik met een academische titel. De adellijke titel was dus overbodig, maar wel meege-nomen. Cornelis Pallaes van der Sterre werd in 1609 kanunnik, in 1620 penitencier van het bisdom, in 1623 deken van de stad, was in 1630 vicaris-generaal en stierf op 4 juni 1640.⁴

Het vurige katholicisme van de familie was ook aan joffer Catharina Pallas van der Sterren deel-achtig. Deze weduwe van weduwe van Cornelis Soldauw, kwam op de zondag voor Palmzondag 1662 (26 maart) in de vroege avond met haar meubels in het Geertruiden-convent te 's-Hertogenbosch. Zij was ziek en wilde daar de kost kopen; in haar vorige kosthuis, dat van haar zus was, de weduwe Fierlants te Breugel⁵, kon zij niet langer blijven. De nonnen maakten haar echter duidelijk dat zij niet in staat waren om haar te dienen en stuurden haar weg. Daarna vond zij onderdak bij Geerart Dirxsen van Well, een Bossche slager.⁶

Minder katholiek was Judith Pallas van Bonten Os, die ook Judith Bonten Os werd genoemd. Zij was een dochter van de protes-tantse Aeltjen Verheijden, zelf een dochter van Johan Verheijden, hoogheemraad van Schieland en burgemeester van Rotterdam. De laatste maakte in 1652 zijn testa-ment en stelde Judith als erfge-name in plaats van haar moeder.⁷

- 1) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, N 2661, f 284, 11 juni 1605.

- 2) A.M. Frenken, *Helmond in het verleden* (2 dln.; (Helmond, 1928-1929) II, 29, 31.

- 3) P. Janssens en L. Duerloo, *Wapenboek van de Belgische adel* (4 dln.; Brussel, 1992) IV, 552, 553.

- 4) L.H.C. Schutjes, *Geschiedenis van het bisdom 's Hertogenbosch* (5 dln.; Sint-

Michielsgestel, 1870-1876) II, 20; III, 21; IV, 277.

- 5) Cornelia Pallaes van der Sterren, gehuwd met mr. Jacob Fierlants, kapitein van de infanterie, heer van Zeelst, Veldhoven en Blaarthem, in 1647 schepen van Den Bosch (H. Bots, I. Matthey en M. Meyer, *Noordbrabantse studenten 1550-1750* (Tilburg, 1979) 295).

- 6) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, N 2743, f 607, 19 september 1668.

- 7) Gemeentearchief Amsterdam, Octrooien Staten van Holland en Westfriesland 16, f 474^v, 15 januari 1686.

Leo Adriaenssen

Van Hijnberg

(*De Brabantse Leeuw* 1994/4, 1999/1)

Verschillende Van Hijnbergen werkten te 's-Hertogenbosch in het textielverfbedrijf. In 1560 de 31 jaar oude Coenraet Janss van Erkelens, die ook Coen van Hijnbergen werd genoemd en *scorteldoekverwer* was van zijn stiel.¹ In 1619 werkte de ongeveer 50 jaar oude Leonart Peterssen van Hijnberch al meer jaar als ver-versknecht in Den Bosch, terwijl Cornelis van Eerkelens gedurende 20 jaar het verversambacht *als dienaar oft huyringe hadde gehanteert ende genochsaem daer inne geleert was*.² In 1624 stond het huis van de verver Leonaert van Heynsberch naast het huis *den Lyndboom* aan de Vughterdijk tus-sen beide poorten.³ In 1666 was Jan van Hijnbergen, die *inden Bellaert* in Den Bosch werkte, een illegale kousen- en blauwverver.⁴

- 1) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R J81-19.

- 2) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1062, 5 april 1619.

- 3) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1524, f 415, 28 juni 1624.

- 4) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, N 2770, f 253.

13 september 1667; f 259,
17 september 1667.

Leo Adriaenssen

8

Genealogie

- Wapens van de familie Van Megen in de kleine meierij, in: *De kleine Meijerij*, L (1999) 9, 10.
- Kwartierstaat van Jan Baptist Adams (1857–1882), burgemeester van Berkel-Enschot (vier generaties), in: *De kleine Meijerij*, L (1999) 25, 26.
- Van Helvoort te Vlijmen sinds 1677, in: *Met Gansen Trou*, IL (1999) 70-79.
- Eland te Klundert, 1575–1927, in: *De Ovberdraght*, XXV (maart

1999), 18-27.

➤ Den Braber te Oudenbosch, in: *Vetus Buscum*, II (mei 1999) 5-15.

➤ Van den Velde - Sonnius, in: *Heem Son en Breugel* (1999) 36-41.

➤ Giller te Heeze, 1778–1877, in: *Heemkronijk*, XXVIII (mei 1999) 5-9.

➤ Smulders te Berlicum, 1596–1810, in: *Achterum*, III (juni 1999) 19-24.

➤ Van den Schaliboom (1670–1858), Oomen (1754–1982) en Van den Diepstraat (1679–1906) te Bavel, in: *Brieven van Paulus*, XIV (1999) 129-154.

➤ Kwartierstaat van H.J. Boeren (1953–1995), zes generaties, in: *De vrijheijt van Rosendale*, XX (juni 1999) 16, 17.

➤ Van Clootwijck uit Van Merwede te Sprang-Capelle, ± 1250–1557, in: *Bruggeske*, XIII (mei 1999) 98-101.

➤ Dickens te Ravels en Weelde sinds de 17e eeuw, in: *De drie goddelijke deugden*, IV (1999) 15-20.

➤ Van Rijsbergen sinds 1649, in: *Jaarboek heemkundekring Het Land van Gastel* (1998) 85-92.

➤ De familienaam Gijbels te Reusel, in: *De Schééper*, XI (juni 1999) 25.

8

Biografie

➤ Jan van de Ven (1837–1896) uit Dinther, kruisheer, in: *De Wojstap-kroniek*, XIX (juni 1999) 9-12.

8

Prosopografie

➤ Kapelaans en rectors van de Michaelparochie te Sint-Michielsgestel, 1400–1998, in: *Den Hertgang*, VI (maart 1999) 3, 4.

➤ Slachtoffers van de rode loop in 1779 te Someren en Lierop, in: *De Vonder*, V (1999, nr. 2) 5-7.

➤ Burgers van Grave, 1697–1797, in: *Merlet*, XXXV (1999) 48-56.

➤ Kunstzinnige medici te Breda, onder wie Jacob Campo Weyerman (1677–1749), in: *Engelbrecht van Nassau*, XVIII (maart 1999) 44-48.

➤ Vergunninghouders te Heeswijk, ± 1885–1910, in: *De Wojstap-kroniek*, XIX (juni 1999) 13-19.

Aan dit nummer is meegewerkt door:

A. Neggers, Langakker 29, 5283 TE Boxtel

J.G.N.M. van der Zanden, Klaverveld 4, 4854 KW Bavel

A.M. Bosters, Koningin Julianalaan 339, 2273 JJ Voorburg

L.F.W. Adriaenssen, Van der Hoopstraat 85-3, 1051 VD Amsterdam

Naamregister

Jaargang 48 (1999)

Aalders: 87. Aalst, van: 60. Aelwyns: 200. Aandagt: 45, 46. Aerden: 123, 124. Aerle, van: 163. Aernouts: 236. Aert: 17. Aerts, Aarts, Aertsen: 22, 67, 73, 82, 104, 155, 247. Achel, van: 109. Achter, van der: 88. Adams: 249. Adler: 41. Adriaens, Adriaenssen: 63, 86, 121, 141-144, 175, 202, 245. After, van de: 105. Agtsteribbe: 48. Akkerman: 82. Alberdijk Thijm: 170. Alden, van: 75. Alphen, van: 111, 155, 156. Allons: 21. Alsten: 137. Amelrijcx: 11, 166, 169, 170, 182. Amerongen, van: 47. Am(m)erzoyen, van: 97-99, 165. Andel, van: 57, 200. Andries(s), Andriesse: 41, 63, 120. Ansems: 92. Antonis(s), Ant(h)onissen: 58, 121, 145, 152, 204, 243. Andwerpen, van: 171. Aperse: 239, 240. Arde: 146. Arenberg, van: 119. Arendonk, van: 92. Ar(c)kel, van: 8, 97, 199. Asbreuk: 179. Asser: 41. Asten, van: 21, 135. Asveld (Asvelt), van: 26, 33. Avendonk, van: 129.

Baars: 70. Baertwijck, van: 203. Bac(k): 7, 14, 62, 169, 170, 199, 200, 210. Bac van Broecheven: 11. Backers: 92. Bacx, Bakx: 161, 206. Ba(e)len, van: 32, 186. Baijens: 55. Barzilaj: 48. Bastiaense(n): 142, 243. Batavier: 46. Becker (die): 95, 165, 167. Bee(c)k, van: 106, 211. Bee(c)kmans: 105, 112, 134, 211, 218. Beer, d(i)e: 50, 160, 171, 173-175, 180, 190, 231, 240. Beers, van: 109, 133. Beyer: 195-197. Beijers: 71. Beekers: 225. Bel: 40. Beelaerts: 105. Be(e)let: 214, 230. Belle: 225. Benthem, van: 194. Beren: 174, 175. Berendoncq, van: 109. Beerens: 189. Berg(h), Berghe, van den: 17, 29, 58, 60, 74, 85, 92, 177, 182. Berchmans: 117. Berijs van Oerle: 204. Ber(c)k, van (de, den): 21, 32, 100, 136. Ber(c)kel, van: 201, 231, 245. Berkelmans: 200, 202. Bercker, den: 20. Ber(c)kers: 20, 72, 232. Berkmortel, van de: 67. Berkvens: 37. Bernaigie, van: 127. Bernarts: 222. Bers, van: 133. Bersel, van: 217. Berthels: 120. Berwout: 3. Best, van: 133. Beun: 232. Beurden, van: 21, 78, 89, 204. Bever, die: 168. Biedermann: 44. Biekens: 177. Bierkens: 1. Biermans: 72. Biesheuvel, van den: 55. Biggelaar, Bichelaer, van de: 115, 136, 215. Bye, die: 101. Bylant: 3. Bijnen: 117. Bilsen, van: 104, 108. Bladel, van: 10, 234. Blanckaerts: 108. Blan(c)kers: 110, 134. Blijdens: 146. Bloemen, van de: 152. Bloemhof: 39-50. Blom: 58, 84. Blomhof(f): 40, 42-45, 49, 50. Blumenkamp: 243. Boden: 101. Boeckens: 248. Boelen: 20. Boeracker: 154. Boerden, van: 202, 204. Boeren: 249. Boert, van: 62, 193. Bogers: 29, 93, 229. Boogaard, van de(n): 72, 159. Bo(o)gaert(s): 20, 79. Bok: 47. Bollen: 24, 74. Bo(o)maars: 124, 156. Bo(o)men, van de (den, der): 66, 71, 153. Bommel, van: 37, 72. Bonart: 171. Boonaerts: 81. Bont, de: 204, 247. Bontenos, Bonten Osch: 247, 248. Boom: 190. Boom, van de(n): 147, 239. Borger: 245. Borghouts: 244. Borch, van der: 11, 169. Borch, van: 193. Borsten: 91. Bosboom: 50. Bosch, van den: 32, 106, 129, 132. Bouché: 83. Bouwens: 184. Box(s)stel, van: 57, 175, 218. Braet: 146. Braber, den: 249. Bragt, van: 18, 162, 228. Brakel, van: 25. Brandt: 83. Bree, van: 22, 69. Brekel, van den: 86. Bresser, (de): 215. Bressers: 125. Brink, ten: 49. Broeder: 101, 102, 164. Broeders: 157. Broe(c)k, van (de, den): 22, 24, 40, 67, 78, 123, 165, 219. Broe(c)khoven, Broecheven, (van): 11, 145, 185, 202, 212. Broekmans: 57. Broere: 125. Bro(c)k, Brocken, Brokken: 90, 127, 193-209. Bronchorst, van: 25. Brouanen, van: 127. Brouwer, (de, die): 26-38, 88-93, 105, 112, 138, 140, 153. Brouwers: 17, 59, 138-146. Brugge(n), van (der): 53, 153, 178. Bruhesen, van: 194. Bruin, Bruijn, de: 27, 56, 85, 92, 121, 238. Bruijnincx: 79. Bruijnseels: 225. Bruijntjes: 160. Bruijstens: 154. Brunghe: 68. Brussel, van: 147. Bruurs, Bruers: 29, 80, 175. Buchelius, van Buchel: 198, 199. Buijs: 140. Buijten, van der: 239. Buckmans: 215. Bucstel, van: 166. Bunthof: 192. Bussche, van den: 80. Bussel, van: 24. Buerden, van: 193. Buersteed: 119. Campo Weyermans: 249. Caudraris: 11. Ce(e)len: 19, 177, 246. Chamely: 76.

Daal, van: 83. Daams, Daems: 99, 213, 219. Dal, van: 51. Dale, van den: 191. Da(e)men, Daamen: 122, 124, 145, 156, 230, 247. Da(e)nen: 143-145. Dangé: 186. Daniels, Daniëls: 127, 246. Dankers: 60, 192. Davervelt, van: 155. Denissen: 74, 221. Dielemans: 81. Diemen van Huesden: 194. Diepstraat, van den: 249. Diepstraten: 157. Diercx, Dijrcxen: 107, 141. Dijk, van (den): 16, 107, 108, 191. Dijsseldonk, van: 182. Dicbier: 12-14, 96, 97, 102, 127, 172, 192, 249. Dingens: 210. Dynther, van: 99. Dinteren, van: 84. Dikken,

van: 86. Dirks, Dires, Direx: 72, 107, 175, 183. Dissel: 180. Ditz: 188. Dol, van: 17. Domborch, van: 145. Domburg(h), Domburch, van: 138-142. Domis: 139, 140. Dommelen, van: 28. Dongen, van: 160. Donkers: 72, 182. Doormaelen, van: 89. Doorn(e), Doern(e), Doirn, van (den): 14, 20, 62, 94, 95, 162, 191, 194. Doremans: 176. Do(o)ren, van (den): 7, 8, 38, 202. Douwens: 140. Driel, van: 57, 101. Driescher: 226. Dries, van den: 232. Dudok: 157. Duijnen, van: 89. Ducker: 186. Dulst, van: 83. Dungen, van den: 38. Dun, van: 216, 224.

Eelkens: 214, 246. Eerkelens, van: 248. Eersel, van: 117. Eeuwijk, van: 81. Effen, van: 191. Eggermond, van: 57, 239. Eij(c)k, van: 75, 151, 189. Eijnde(n), Eynde, van de: 111, 114, 176. Eijndhoven Eyndhoven, van: 1-3, 89, 101. Eeckelen, van: 140. E(ec)kerschot: 211, 217. Ekersloot, van: 23. Exter,den: 161. Eland: 249. Elburg: 45. Elderen, van: 88, 89. Elmpt, van: 62. Elsacker, van: 121. Elst, van der: 233. Emkens: 109. Emmen: 35, 100, 247. Ende, van den: 115. Ennetten, van: 133. Ensink: 84. Erkel, van: 228. Erkelens, van: 248. Erp(e), van: 25, 102, 163, 164. Erve(n): 132, 136, 211, 223. Erven, van: 175. Esch, van: 53, 90, 127, 217. Esman: 187. Essens: 112. Eet(h)en, van: 89, 247. Eupen, van: 87. Everdonk, van: 123. Everhardt: 246. Evers: 146. Evertse: 244.

Fabri: 23. Fierlants: 248. Vynsot: 94. Philipsen: 142, 143, 234. Foelen: 247. Fouwler: 185. Frans(s)en: 15, 70, 122. Frijters: 18, 123.

Gabriëls: 226. Galen, van: 120. Gaveren, van: 193. G(h)eel (van): 79, 102, 187. Geenhoven, van: 242. Gheenkens: 176. Geerlinc: 106. Geers: 82. Geertruijden: 177. Geerts: 139. Geertsma: 223. Geffen, van: 93. Gijbels: 249. Gijben: 246. Gheynderick, van: 100. Gijsbregts: 90. Geijssen: 243. Geldrop, van: 71, 105, 192. Gelre, van: 25. Gelten: 243. Gemert, van: 24, 51, 192. Gennip, van: 157, 161. Gerlacs: 3. Gerlings: 69. Ger(r)its, Gherits: 107, 203, 245, 246. Gerwen, van: 16, 72, 113, 219. Gestel, van: 13, 99, 107, 120, 173, 215, 219. Ghestken: 102, 164. Geuzer, de: 37. Gevel, van de: 60. Gielis: 106. Gier, de: 54. Giller: 249. Gils(e), van: 156, 157, 177, 238. Ginhoven, van: 64. Ginneken, van: 124. Gloudemans: 64. Glymes, de: 13. Goedel: 79. Goessens: 201. Goetstuwten: 174. Goevy: 7. Goijaerts, Gooijaarts: 56, 214. Gool, van: 38. Goorts, Goorts(s)en: 20, 140, 143. Goor, van de: 16, 65. Goos(s)ens: 40, 63, 134, 148, 149, 160, 178, 216. Goris: 119. Gorp: 144. Gorp, van: 247. Goudsmit: 44. Goverden: 122, 123. Govers: 181. Graaf, de: 159, 181. Graafman: 240. Granpré Molière: 63. Grave, (van) den: 5, 10, 13. Greef(f), de: 65, 66, 72. Greven: 74. Grieten: 172. Grimhuysen: 127. Grinsven, van: 189, 191. Groenendaal, van de: 223. Groesen, van (den): 118-126, 156-163, 234-244. Groet Wouters: 201. Groy: 95, 102, 164. Groot, de: 41, 66, 78, 152, 237. Gruythuys: 191. Gubbels: 183. Guns: 123.

Haagmans: 20. Haas, de: 44, 49. Haest: 236. Haestrecht, van: 7. Haebraecken: 248. Hagemans: 20. Hal, van: 54, 110. Halder, van: 178. Happen: 104-106, 218. Ha(e)ren, van: 108, 136, 173, 199, 200, 202, 204, 225. Hartogs: 231. Hartskam: 186. Hasselmans: 131. Hasselt, van: 235, 236. Havermans: 123. Hazotte: 46. Heemskerk: 179. Heer, de: 52. Heerakkers: 23. Heerbeek, Heirbeeck, van: 137, 216. Heerlair, van: 96. Heerman: 194. Heert(h)um, van: 17, 224. Heesackere: 199. Heesman: 74, 150. Heester, van: 16. Heestermans: 237. Hees, van: 26, 32, 166, 184. Heeswijk, van: 188. Heijden, Heyden, van de(r): 22, 23, 62, 75, 105, 115, 116, 134, 185, 101, 212, 238, 239. Heijligers: 124. Heym: 25. Heim, van der: 44. Heijman: 41. Heijnen: 54. Hijnsberch, Heynsbergen, Hijnsbergen, van: 63, 127, 248. Heyst, van: 9, 245, 246. Hekken: 78. Helmont, van: 220. Hels: 95. Helvoert, Helvoort, van: 12, 127, 249. Hemberch, van: 63. Hendriks: 29, 37, 65. Hensen: 148, 153. Hermans: 74, 106, 245. Hermus: 229. Hersel, van: 218. Herselemans: 119. Hertogh: 146. Herzel, van: 102. Hertz dahl: 42. Hes: 49. Heeze, van: 192. Hessels: 202, 209. Heug(h)ten, van: 20-22, 68, 71, 73. Heuvel, van de: 27, 62, 68, 75, 113, 130, 155, 211, 213. Hezeacker, van den: 200, 201. Hillesum: 46. Hobbelen: 216. Hoefnagel(s): 52, 55. Hoeimakers: 68. Hoek, van den: 161. Hoele, van den: 14. Hoen: 144. Hoendervangers: 144. Hoevenaren: 228. Hoeve, van: 142. Hoff, van den: 226. Hoffen: 209. Hofhuizen: 28, 37, 90. Hof(f)stat, van der: 62, 127. Hofsteden: 49. Hokelem, van: 1. Honings: 184. Hoof(f), van: 23, 29. Hoofs: 32. Hoogstraten, van: 60, 119. Hoom, van: 194. Hopmans: 229. Hoppenbrouwers: 109, 131. Horne, van: 193. Hornung: 56. Horst, van der: 18, 126. Horvers: 59. Hosemans: 226. Hostat: 62. Houbraken: 106. Haut, Hout, van (den): 11, 14, 27, 111, 134, 232. Houtum, van: 136. Hove, van (den): 32, 176, 218. Huberts: 215. Huijben: 245. Huijbers: 75. Huijps: 239. Huijskens: 105, 110, 111, 113, 182. Hulsseman: 100. Hurk, van de: 69. Hur(c)kmans: 22, 152.

Ideleth: 149. Yen: 63. Iersel, van: 32. Yckel, van: 140. Yewaenss: 100. Yewens: 100. Isaia: 41. Ysbouts, Ijsbouts: 1, 21. Isebrants: 33. Italie: 43.

Jacobs: 18, 40, 45, 145, 176, 243, 245. Janen: 202. Jans(s), Jans(s)en, Janssens: 18, 20, 21, 34, 53, 78, 84, 119, 133, 142, 143, 150, 162, 168, 170, 186, 187, 210, 231, 236, 246. Jaspers: 74. Joerdens: 218. Johannes XXIII: 30. Jong(h), de: 38, 43, 44, 115, 123, 125-127, 157, 162. Jongen: 38. Jongenelen: 139, 141. Jongensticker: 144, 145. Jonijs: 172. Jon(c)kers: 34, 132, 183. Joordens: 107. Joosten: 20, 119, 245.

Kaam, van: 232. Camp, uten: 10. Kandelaars: 32. Kanters, Canter(s): 43, 69, 123, 188, 202. Cappelman: 138-140. Cassel, van: 147. Kastel, van: 121. Keijzer, Keijzers: 43, 93. Kelder, van de: 195. Kelders: 225. Kemmena, van: 130. Kemps: 108, 109, 181. Kenniphaas: 228. Ker(c)khof(f), van de(n): 20, 22, 23, 67, 73, 113, 114, 148, 190, 227, 246. Kerkoerle, van: 214. Kerstiaens: 119. Kessel, van: 3. Ketelaer: 140. Kets: 149. Keul, Ceul: 236. Kinderdaal, van: 83. Kinderen, der: 135. Claes(s), Claes(s)en, Klaassen, Claessens: 28, 53, 73, 93, 183, 245. Claessoon: 214. Claus: 71. Cleijn, Klei(j)n: 52, 191, 244. Clement: 227, 239. Clerc: 48. Klijsen: 159. Klomp: 19, 61. Cloostermans: 34. Clootwijck, van: 249. Klui(j)tman, Cluitmans: 17, 75, 221. Cnode, Knoden: 10, 63, 96. Koeij: 126. Coevoets: 144. Kogel: 47. Cohen: 41, 49, 50. Kok, Koks, Kox: 23, 53, 57, 233. Col, van: 21. Co(o)len: 20, 62, 70, 72, 75, 148, 149, 247. Collenburg, van: 111. Commissaris: 138, 141-143. Comsaris: 143, 145. Konijnck: 142. Konijnenburg: 187. Cools: 136, 144. Coppenrath: 82. Coppens: 80, 176. Cops: 173. Coptyt, Coptiten: 3, 4. Cornelis, Cornelisse(n): 15, 35, 61, 67, 89, 142-144. Corstejaens: 117. Corstiaan: 82. Cort, Kort, de: 32, 59, 90, 211. Kortier: 59. Kos: 79. Cosen: 29. Coulsteren, van: 202. Coursel, van: 217. Couwenberg: 27, 28, 88. Couzijn: 46. Krieger, de: 228. Krieken, van der: 28. Krij: 70. Krijger: 79. Krijnen: 159. Krijveldt: 66. Crillaerts: 203, 204. Croes: 123. Krommen, van: 225. Kromzigt: 52. Cro(o)nenburg, Kronenburg, van: 33, 112, 135. Croon, Kroon, de: 112, 130, 135. Kruijssen: 29. Kühler: 223. Kuij(c)k, Cuijk, Cuyck, van: 23, 105, 131, 132, 213, 218, 225. Cuijper(s), Kui(j)pers, Cuypers: 21, 64, 75, 82, 106, 154, 181, 235. Cuppens: 20. Kuppings: 187. Kurk: 48. Custers: 175. Quinten: 80. Quirijns: 141.

Laak, Laeck, van de: 53, 106, 147, 176, 181. Laarhoven, Laerhoven (van): 24, 129, 130, 202. Laar, Laer, van de(r): 18, 121, 147, 172. Laerschot, van de: 220. Laat, Laet, d(i)e: 51, 103, 160. Lamber(t)s: 75, 151. Lambrechts: 106, 122, 123, 200. Lande, van der: 57. Lange, de: 48. Langerack, van: 195. Lans(s)en: 242. Lancvelt, van: 96, 97, 100. Lanschot, van: 235. Lappe: 191. Laseris: 246. Last: 165-167. Laumen: 55. Laur(e)ijs(s)en, Laurijssens: 104, 182, 189, 216. Lauwres: 64. Lavignerie: 61. Leeden, van der: 85. Lee, van der: 127. Leefdael, van: 193. Leemans: 36. Leende, van: 100. Leender(t)s: 86. Leermakers: 131. Leest: 120. Leeuw, de: 48. Leijdekkers: 239. Leyten, Leijten: 176, 204. Leck, van der: 193. Lent, van: 58. Lepelaers: 36. Lepper, de: 92. Leuwenstein: 42, 45. Levano: 43. Levi(e): 39, 40, 46. Lierop, van: 68, 189. Lies(s)hout, van: 66, 170. Lyscap: 170. Lil, van: 36. Linde(n), van de(r): 57, 74, 184. Linders: 143, 144. Lindertse: 145. Lippens: 100. Lodders: 119. Lodewiskens: 157. Lodewyckx: 222. Loecken, van den: 200. Loekens: 200. Loenman(s): 95, 172. Loe, van: 166. Loet, van: 103. Loonen: 231. Loo, van de(r): 36, 131, 152, 212, 245, 246. Looijs, Loy: 107, 174. Loyer: 164. Loon, van: 74, 126, 181. Lou: 62. Louwe, de: 193. Lu (die): 62. Luet, van: 103. Luij(c)k, van: 38, 76, 147. Luijten: 65, 91, 136. Lusdonck, van (den): 89.

Maas, Maes: 67, 70, 220, 235, 237, 239. Maerscalks: 106. Maesackers: 18. Made, van der: 83, 223. Majer: 41. Maesen: 145. Malsen, van: 194-196. Manders: 23, 71, 75, 79, 152. Manni: 38. Marcellis(sen): 177, 178, 246. Marqui(e)s, Markis: 143-145. Marckt, van der: 155. Martens: 15, 72, 76, 187, 246. Mazen, van der: 206. Mathyssen, Matthijs(s)en: 121, 144, 155. Mechgelen, van: 102. Meel, van: 61, 158, 227, 240. Meerakker, van de: 160. Meerendonck, van de: 87. Meer, van: 126, 182. Meerwijk, van: 192. Megank: 242. Megen, van: 96. Meijden, van der: 131. Meijer(s): 40, 124. Meijers: 124. Me(e)lis: 71, 131, 132, 150, 151, 189, 202, 211, 246. Melters: 72. Menachem: 39. Merendonck, van der: 191. Mer(c)ks, Merx: 106, 112, 134. Merx: 106. Merquis: 144, 146. Mertens: 120. Merwerde, van: 249. Meseure: 81. Messemaker, Mesmaecker(s) (de): 90, 214, 219. Metten: 210. Meulendijk, Meulendijcx, Meulendijs: 15-25, 65-76, 147-155. Meulenhof, van de: 16. Me(u)s: 134, 137. Meeuwissen: 77. Meusijssse: 22. Michiels, Michielse(n): 84, 141, 160, 247. Middeldorp: 185. Mierlo, van: 214. Myskens: 101. Mickers: 110, 219. Milen, van: 192. Minderhout, van: 156. Mirande: 56. Miskens: 101. Moerenhout: 160. Moer, van (de): 140, 142. Moeskops: 215. Moll, de: 195. Molder, de: 204. Molendijk, Molendijcx: 148-151, 153-155. Mols: 106. Monic: 95. Montens: 120. Mooij, de: 180. Moonen: 36, 91. Moor, de: 184. Moos: 70. Moosdijk, van de: 150.

More, van den: 54. Motman: 127. Mozes: 39. Mulders: 93. Mullem: 49. Munnikhof: 227. Munster, van: 186. Munsters: 152. Mussaart: 225. Mutsaerts: 28, 205, 208.

Nagel: 228. Nagelkerken: 239. Nahuijs, van: 134. Name(n), van: 216. Napels: 51. Nassau, van: 119, 197. Nathan: 41. Neervens: 67. Nees: 139, 141. Neggers: 130, 131, 178. Neynsel, van: 1-4, 6, 94-96. Neijssen: 67. Ne(e)lemans: 141, 143. Nerinc: 97. Nieuwenhuijsen, Nieuwenhuijzen, Nuwenhuysen (van de): 114, 176, 180. Nijnsen: 68. Nisteren: 18. Noeijen: 151. No(o)ijen: 16, 148, 150. Nollens: 127. Noorloos: 54. Nouwen: 74. Nuijten: 159. Nuijts: 241. Nu(e)nen, van: 51, 107, 216. Nuland, van: 70. Nuland, van: 69. Nunem, van: 194.

Obben: 247. Oeden: 12. Oeffelen, van: 218. Oeijen: 175. Oeckel, Ouckel, van: 107, 139, 200, 207, 214. Oerle, van: 199, 200, 204. Oerlemans: 107, 130, 215, 216. Oetelaar, van de(n): 79, 185, 211. Oever, van den: 173. Olings: 246. Onders: 81. Oomen: 81, 111, 158, 213, 249. Oorschot, Oirschot, van: 35, 136. Oosterhout, van: 126, 127. Oosterwaal: 244. Oesterwije, van: 101. Oesterzeel, Oisterzele, Oosterzeele, van: 199-201. Ophoven, van: 100. Opstal, van: 126. Oranje, van: 194, 197. Orthen, van: 176. Os(s), Osch, van: 153, 171, 247. Ossendrijver: 45, 47. Ostade, van: 107. Ostaij, van: 90. Otten: 63. Otters: 110, 111. Ouden, den: 114. Audenhoven, van: 133. Overbee(c)k, Overbeecq, van: 110, 111, 113, 134, 215. Overdij(c)k, van: 104-116, 129-137, 211-222.

Paen: 145. Pachter: 48. Pallaes, van: 195. Pallaes van der Sterren: 191, 248. Palms: 246. Pals (van der): 158, 162, 244. Papen: 58. Pas, van der: 228. Paulussen: 233. Pauwels, Pauwelsen: 144, 145, 153, 202, 245, 246. Peels: 22, 67, 80. Peijnenburg: 32. Peijs: 37. Pellis: 236. Pennings, Penninx: 86, 127, 188, 214. Pessers: 91. Pe(e)ters: 16, 18, 19, 67, 69, 85, 155, 176, 177, 181, 247. Pettelair, van den: 98. Piersen: 141. Pieters: 145. Pippinck: 237. Pisaro: 50. Pluym, Pluijm (van der): 84, 174. Poel, van de: 125, 126. Poerten, van der: 103. Poynenborchs: 175. Pol, van de: 35, 84. Polak: 41, 161. Pollanen: 194. Poolman: 77. Poorter, de: 162. Poorters: 147. Popendonck: 194. Poppelaers: 121. Poppel, van: 55, 117. Posteel: 165. Potters: 212. Preat: 22. Prenen: 227. Presburg: 46. Prince, Prinsen: 37, 243. Pront: 49. Provilij: 229. Prum: 232. Put, van de: 54. Putten, van der: 188. Putters: 90.

Ra(a)ijmakers: 135, 152. Ravestein, van: 77. Reeder, de: 42, 45. Reymbrants: 102. Reijnders: 18-20, 105, 117. Reiniers: 126. Renaud: 77. Rennen: 236. Reusel, van: 36. Richter: 50. Ridder, de: 232. Rieberghs: 191. Riet, van: 53, 219. Rietveld (van), 25, 223. Rijcken: 140. Rijckers: 110. Rijsbergen, van: 127. Rijswijk, van: 37, 91. Rijt, van (der): 17, 108. Rikkers: 185. Ritjé: 181. Robeers: 187. Roodenburg: 46. Rodrigues: 46. Roeffs: 101. Roelofs: 200, 202. Roepers: 56. Roessel, van: 93. Roesmont(s): 7, 94, 166. Roest: 90. Roesten-burg: 230. Roetarts: 35, 62. Roeters: 34. Rogier: 31. Rockx: 122. Rombouts: 120. Romme: 125, 161. Rommens: 52. Rommers: 231, 241, 242. Rooij, de: 227, 243. Ro(o)ij, van: 28, 36, 78, 112, 224. Ro(o)ijackers, Roijackers: 15, 19, 68, 76. Rooskens: 114. Root, op: 68. Roosen: 174. Rosmalen, van: 80. Rossem, van: 208. Rossum, van: 161. Rousseaux, de: 235, 237. Rovere, de: 193. Roovers: 139. Ruijs: 69. Ruelen: 119. Run, van: 220. Rutgers: 105. Rutten: 6.

Zaeft, die: 164. Saarloos: 79. Zac: 4. Samson: 39. Samuel: 39. Zande(n), Sande(n), van de(r): 16, 22, 32, 67, 71, 74, 111, 213, 221, 230, 234, 235. Sanders: 24, 65. Sangen, van de: 65. Sannen: 224. Zandboer: 82. Zanthen Santen (van): 48, 101, 102. Sberen: 173, 175. Schaliboom, van den: 249. Schalken: 231. Schapenberch: 214. Sceyve: 6. Sceyvel: 4. Schellekens: 85. Schendel, van: 125, 159. Schenk: 234, 242. Sche(e)pens: 19, 52, 68, 135, 213, 219, 226. Schijndel, van: 64, 85, 224. Scijnle, van: 11. Schijvenaers: 140. Schilder(s): 1-1, 94-103, 164-179, 201, 202, 214, 215, 218. Schilder(s) van Loen (Loon): 172, 173. Schilder(s) van Gestel: 170-172. Schobben: 234. Schoefs: 177. Schoenmakers: 162, 221. Scolaster: 12. Schoo(d)t, van der: 109, 115, 159. Schot: 51. Schouten van de Kelder: 195. Schoutens: 237, 238. Schovemans: 77. Schram: 242. Schrauwen: 121, 236. Schreuders: 233. Schriek, van der: 243. Schuylenborch: 199. Sc(h)ulenborch(s): 200. Schueren, van der: 200. Schutz: 54. Schuurmans, Schuermans: 159, 204. Sebrechts: 36. Zeën: 69. Zeeland, van: 230. Zeelants: 217. Zeelst, van: 1, 55, 216. Zeger, de: 70. Segeren, van: 161. Ze(e)gers Se(e)gers: 2, 71, 80, 220. Zebach: 194. Senders: 22. Zevenbergen, van: 10. Sgraets: 93. Siegers: 243. Zidewijnden, Zijdewynden, van: 103. Zijlmans: 59. Symons: 247. Simon: 46. Zittert, van: 234. Slaets, Slaats: 20, 22, 150, 151. Slegers: 70. Slob: 144-146. Sloekers: 87. Slokkers: 227. Slop: 146. Sloten, van: 185. Smeeds: 105. Smeur: 87. Smits: 69, 111, 114, 131, 204, 215. Smolders: 219. Smout: 144, 236. Smulders: 37, 65, 127, 249. Snaters: 142, 143. Snella(e)r(t)s: 113, 132-134, 218, 219. Snijder(s) (den): 158,

247. Snijer, de: 245. Snoeckx: 56. Soeterings: 221. Soeterix: 75. Soffers: 29. Soijer: 38. Soldauw: 248. Soleiman: 207. Solims: 247. Someren, van: 213. Somerhof: 226. Zon, Son, van: 49, 176, 184, 186, 192, 224. Sonne, van: 191. Sonnius: 249. Zoudenbalch: 195. Spaendonck, van: 247. Spee: 63. Spee(c)k (van): 122. Spetter: 42. Spierincx, Spyerincx, Spierings: 59, 95, 163, 191. Spijk, van: 192. Spij(c)kers: 190, 205, 206, 208, 209. Spooronck: 17. Sprang, van: 212. Staak, Staack, Staecke(n), van de (den, der): 33, 89, 106, 199, 201, 202. Stakenborch: 193. Stamelaert: 14. Stapels: 34. Staps: 37. Steen, van der: 64, 220. Steenhuysen, van: 127. Steenstraeten, van der: 180. Steenwege, van den: 6. Stephani: 64. Steijlen: 83. Stecker: 145. Stelt, van der: 226. Sterke: 22. Sterren, van der: 191, 248. Stevens: 247. Stigt, van: 223. Stickhoven, van: 234. Sticker: 138, 142-144. Stijcker: 146. Stijnen: 107. Stijssel: 47. Stoffelen: 104, 146. Stoffels: 124, 140. Stokkermans: 91. Stoop(s): 123, 156, 160, 188. Stoormans: 34. Strat(h)en, van (der): 114, 164, 193, 212, 214. Strijbosch: 85. Strijen: 199. Suijkerbuijck: 146. Zuil: 52. Zulichem, van: 6. Sulkers: 226. Summeren, van: 92. Sundert, van: 143. Svriezen: 201. Swagemaeckers: 204. Swanenberg: 70. Sweens: 93. Swinkels: 18, 22. Swisen: 5. Switten: 174. Székely: 47. Szekuly: 43.

Tabbers: 184. Tania: 125. Tecrmans: 139. Teggers: 151, 154. Therre, van: 176. Tessem, van: 159. Theunissen: 57. Thewis: 52. Tibosch: 220. Tiel, Tyel, van: 101, 100, 102, 165. Tielemans, Thielemans: 114, 127, 135. T(h)ielen (van): 58, 66, 232. Tielkens: 6. Thielt: 194. Tiggelers: 151. Thijssen, Teyssen: 22, 69. Tilburg, van: 161. Timmermans: 34, 65, 72, 180, 213. Timmers: 123. Thomas, Thomassen: 15, 186. Thonnissen: 140. To(o)ten: 204, 209. Trappen, van der: 168. Trijbetz: 45. Tuijl, van: 221. Tuldell, van: 62, 127. Tulden, van: 106. Turnhout, van: 221.

Uden, van: 12, 95, 201. Uithoven, van: 229. Ui(j)tjes: 58, 229. Uyttychoven: 103.

Valiant: 120. Vanniis: 201. Veen: 195. Vechel, van: 33, 62. Veeken, van der: 125. Veeckens: 187. Velde(n), van de(:) 221, 249. Ven, in 't: 91. Ven, van de: 29, 70, 78, 92, 216, 224, 249. Vennix: 136. Venroij, van: 162. Verachter: 88. Verbarschot: 23. Verbaten: 228. Verbeeck: 117. Verberne: 21. Verbraak: 240. Verdeuseldonck: 66. Verdonckt: 92. Verdonschot: 24. Vergouwen: 235, 237. Vergroesen: 118-126, 156-163, 234-244. Verhallen: 148. Verhaeren: 178. Verhees: 24, 69, 73. Verheij(d)en: 127, 248. Verheulbrecht: 73. Verhoeven: 36, 37, 92, 108, 109, 133, 137, 212, 215, 219. Verhofstad: 81. Verkaert: 237. Vercuijlen: 17. Vermeer: 59. Vermeeren: 23, 159. Vermeulen: 69. Verreijt: 21. Versantvoort: 66. Verschaeren: 202. Verschu(u)ren, Verschuieren: 53, 58, 66, 246, 247. Verstappen: 19, 58. Verstarren: 136. Versteegden: 186. Verstegen: 69. Vertessen: 40. Vervlassen: 19. Verwater: 162. Verwey: 178. Verwijmeren: 56. Verwer, die: 166. Vessens, van: 117, 135. Vestarts: 176. Veth, de: 231. Vetter: 54. Vijvere, de: 237. Vinke(n): 29, 55. Vinken: 29. Vis(sch)er, de, Visschers: 87, 132, 133, 234. Vladeracken, van: 10, 96. Vlaminckx: 123, 124. Vleeskruier: 47-49. Vlemminx, Vlemmings: 18, 107, 213, 215, 219. Vlerken, van: 65. Flieger: 81. Flodrop: 87. Vlieden, van: 193, 206. Vlijmen, van: 43. Vlijminckx: 132. Vogels: 4, 75, 100, 110, 111, 213. Volders: 130, 189. Vonken: 152. Voort, van de(r): 179, 218. Vorst, van der: 74, 194. Vorsters: 141. Vos(ch) (de): 34, 45, 52, 56, 91, 215. Vosselen, van: 68. Vossen: 19. Vreijssen: 107. Vrerixss: 63. Vriens: 76. Vrients: 34. Vries, de: 41, 46, 66. Vrieze, die: 201. Friesen: 55. Vrints: 89. Vromans: 84. Vucht, Vugt, van: 80, 165, 201.

Waal, van der: 83. Waerden, van de: 219. Waerloes: 12, 97. Wagemans: 27. Wagenmaeckers: 89. Wachelaers: 117. Waaijen: 53. Walg: 43. Walschots: 34, 35. Wanghe, van de: 89. Waasburgh, van den: 68. Watermael(s): 127, 178, 205. Wee, van der: 189. Weert, de: 213. Weijchelaers: 140, 141. Weijchelaerts: 141. Weijdenberg, van den: 18. Weijten: 105, 106. Well, van: 248. Welten: 20, 60, 73. Wert, de: 131. Werthei(j)m: 41, 4347, 48. Wervers: 106. Weezel, van: 46. Westerlaken: 127. Wetering(s) (van de): 130, 183. Wichelaers: 141. Wiel, van de (den, der): 26, 32, 102, 230. Wiener: 40. Wyers: 246. Wyfflets: 100. Wyflet, van: 100. Wijchelaers: 139. Wijchen, van: 101. Wijk, van: 77, 129. Wijnands: 224. Wijnen: 117. Winkens: 100. Wyse, die: 6. Wijten(s): 34, 247. Wilbers: 19. Wilhelm: 183. Willems, Willems(s)en: 21, 71, 105, 143, 150, 154, 177, 179, 247. Wint, de: 219. Winter, de: 42. Winterooij, van: 150. Wise, die: 175. Wit, d(i)e: 66, 71, 148, 205. Witlox: 26, 88. Woensel, van: 114, 216, 218, 219. Woerkom, van: 187. Wolder: 47. Wolf(s): 46, 185. Wonderval: 82. Wouters: 16, 87, 140, 145, 174, 175, 182, 247. Woutgers: 201. Wouw, van de: 90. Wreyssen, Wreijssen: 104, 105, 107. Wuges: 35. Wulven, van: 195.

Inhoudsopgave

Jaargang 48 (1999)

ARTIKELN

<i>L.F.W. Adriaenssen, Ariken Wachtelaers. Familie-aantekeningen van een Bergeykse waardin</i>	117
<i>L.F.W. Adriaenssen, De familie Schilders in de middeleeuwen. Een Bossche patriciërs-familie</i>	1, 94, 164
<i>L.F.W. Adriaenssen, Tilburgse migranten naar Osthofen, 1651–1661</i>	245
<i>L.F.W. Adriaenssen, Wouter Brock. Begraven onder zijn hobby</i>	193
<i>L.F.W. Adriaenssen en J.G.M.N. van der Zanden, „Lieden zonder eergevoel”. Brabantse landlopers rond de vorige eeuwwisseling</i>	51, 77, 180, 223
<i>A.M. Bosters, Vergroesen en Van Groesen. Loten van één stam</i>	118, 156, 234
<i>L.F.P.M. de Brouwer, De Brouwer uit Moergestel</i>	26, 89
<i>Lezers over de landlopers</i>	61, 87
<i>Th.M. Meulendijks, Meulendijk, Meulendijks 'n Peelfamilie</i>	15, 65, 147
<i>A. Neggers, Van Overdijk</i>	104, 129, 211
<i>P.G.A.M. Peeters-Veraart en E.G. Boeren, Het Rucphense geslacht Brouwers, ook wel De Brouwer. Uit welke familie sommige personen bekend staan als alias Van Domburg alias Cappelman alias Commissaris alias Sticker</i>	138
<i>G.J.A. Schampers, De joodse familie Bloemhof</i>	39

SPROKKELINGEN

<i>Diefstal van een zwerm bijen</i>	14
<i>Poorter door doop</i>	25
<i>Koninklijk bezoek in Sint-Michielsgestel</i>	76
<i>Verkeersslachtoffer, 1499</i>	137
<i>Een ellendige dood</i>	155
<i>Hitsige kapelaan moet dorp uit</i>	163
<i>Ongesteld, zwanger of de pest?</i>	179
<i>Lazer op!</i>	222
<i>Een admirabel, konstig bont paard</i>	244

MEDEDELINGEN

<i>Studie-ochtend Brabants Heem</i>	64
---	----

<i>GENEALOGIE EN HEEMKUNDE</i>	63, 127, 191, 249
--------------------------------------	-------------------

UIT DE BOEKENKIST

A. van den Bichelaer, <i>Het notariaat in Stad en Meierij van 's-Hertogenbosch tijdens de Late Middeleeuwen (1306–1531)</i> (Amsterdam, 1998)	62
G.C.M. van Dijck, <i>Genealogie Van Dijck - van Dijk 1500–2000</i> (Rossum, 1998)	191
J.G.M. Sanders (eindred.), <i>Van meters en schatters. Bronnengids voor grondbelasting en kadasters in Noord-Brabant ca. 1826–1833</i> ('s-Hertogenbosch, 1998)	62
A. Schuttelaars, <i>Heren van de raad. Bestuurlijke elite van 's-Hertogenbosch in de stedelijke samenleving 1500–1580</i> (Nijmegen, 1998)	62

VRAGENRUBRIEK

Brock	127
van Esch	127
van Grinsven	191
Houbraken	248
van Hijnsberch	63, 127, 248
van der Hofstat, Hostat	62, 127
van der Sterren	191, 248

De Brabantse Leeuw

Het genealogische en heraldische tijdschrift De Brabantse Leeuw wordt al sinds 1952 uitgegeven. In het tijdschrift treft u zowel stamboomafstammingen aan als complete genealogieën, reconstructies of besprekingen van voor een familie belangrijke voorvallen, lijsten van bepaalde beroeps- en bevolkingsgroepen enzovoorts. Behalve genealogische en prosopografische bijdragen bevat het blad ook artikelen op het vlak van de heraldiek, de banistiek, de zegelkunde en incidenteel ook de heemkunde. De Brabantse Leeuw verschijnt jaarlijks in vier afleveringen van elk 64 pagina's. Elke jaargang wordt voorzien van een alfabetisch naamregister.

Registers

Tot de service van De Brabantse Leeuw behoort ook HazaZoek, een verzameling van alle registers van het tijdschrift. Met deze cumulatieve index kan een genealoog zich pijlsnel toegang verschaffen tot de inhoud van alle jaargangen. Elk jaar verschijnt er een aanvulling op diskette. Ook de registers van het Genealogisch Tijdschrift voor Oost-Brabant zijn in HazaZoek opgenomen.

Helpende hand

De Brabantse Leeuw wordt gekenmerkt door artikelen die meer bevatten dan alleen data en beroepen. De hoge kwaliteit van de artikelen resulteert in een grote informatieve waarde. Ook uw genealogie of stamreeks kan een plaats krijgen in De Brabantse Leeuw, zodat deze voor andere onderzoekers en belangstellenden toegankelijk wordt gemaakt. Mogelijk heeft u voldoende materiaal verzameld en geordend, maar schrikt u terug voor het schrijven van een artikel. In dat geval wil de redactie van De Brabantse Leeuw u graag de helpende hand bieden met advies en begeleiding. Schroomt u daarom niet om contact op te nemen met de redactie, als u meent dat u waardevol materiaal bezit dat een publicatie verdient.

Familieboeken

Naast publicatie in het tijdschrift kan De Brabantse Leeuw uw genealogie ook in boekvorm uitgeven, als deel van de reeks Brabantse Stambomen. Ook hierbij wil de redactie u graag met begeleiding en advies ter zijde staan. In de serie Brabantse Stambomen is al een aantal familiegeschiedenissen verschenen. Verschillende andere familieboeken zijn in voorbereiding.

Stichting BRG

Het tijdschrift De Brabantse Leeuw wordt sinds 1995 uitgegeven door de stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening. De stichting BRG geeft historische publicaties uit en verschillende tijdschriften. Verder organiseert de BRG jaarlijks tal van cursussen en lezingen over de Brabantse geschiedenis. Voor genealogen zijn drie cursussen interessant: het Bosch' protocol, genealogie voor beginners en genealogie voor gevorderden. Stamboomonderzoek is vaak een eerste kennismaking met de historie van Brabant. Sommige genealogen ontwikkelen zich tot lokale of regionale geschiedvorsers, tot heemkundigen of archeologen. Ook voor hen biedt de stichting BRG lezingen, cursussen en andersoortige ondersteuning.

INHOUD

Wouter Brock Van Overdijk	L.F.W. Adriaenssen 193 A. Neggers 211 L.F.W. Adriaenssen en J.G.N.M. van der Zanden 223 A.M. Bosters 234
"Lieden zonder eergevoel" Vergroesen en Van Groesen Tilburgse migranten naar Osthofen, 1651-1661 Sprokkelingen Vragenrubrick	L.F.W. Adriaenssen 245 222, 244 248

Genealogie en heemkunde	249
Naamregister 1999	250
Inhoudsopgave 1999	255